61

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 6 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1891 ΑΡΙΘ. 28.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
+ Ὁ Κορυτσᾶς Φιλόθεος (πρόεδρος)
Ἀρχιγρ. Ἱ. Συνόδ. Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης
Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεύς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

Ἀρχισυντάκτης Ἱερод. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαία τὰ ἡμίση.
Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται
Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Προέδρῳ τῆς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ».—Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγῖδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐπιτύμβιον εἰς τὸν ἀοίδιμον Πατριάρχην Διονύσιον τὸν Ε' — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Ὀλίγαι σκέψεις εἰς τὸ ρητὸν ποῖα ἡ ζωὴ ὑμῶν — Κατάλογος τῶν ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπιθεωρηθέντων καὶ ὡς μόνων εἰσακτέων εἰς τὰς Σχολὰς ἀποφασισθέντων διδακτικῶν βιβλίων — Κοινοποιήσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀντεπίσκεψις. — Ἡ Α. Ὑψ. ὁ Μέγας Βεζύρης Ἀχμὲτ Δζεβὰτ πασᾶς εὐηρεστήθη πρὸς ἀπόδοσιν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Σεβασμ. Τοποτηρητοῦ νὰ πέμψῃ τῇ Α. Σ. εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τὸ ἐπισκεπτήριον αὐτοῦ.

—*Ἐπισκέψεις.*—Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἐπεσκέψαντο ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τὴν Α. Σεβασμιότητα τὸν Τοποτηρητὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου κ. Δωρόθεον ἡ Α. Ἐξοχ. ὁ πρώην γενικὸς διοικητὴς Κρήτης Κωστάκης Ἀνθόπουλος πασᾶς καὶ ὁ ἄλλοτε μουτεσσαρίφης Κορυτσᾶς Ἐξοχ. Ἀχμὲτ Τζαβὴδ πασᾶς.

Ἡ Α. Σ. ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μητροπολίτης Βελεγράδων κ. Δωρόθεος μεταβὰς τὴν Τετάρτην εἰς τὸν ἄνω Βόσπορον ἐπεσκέψατο τὰς ΑΑ. Ἐξοχ. τοὺς πρεσβευτὰς Ρωσσίας, Ἑλλάδος καὶ Σερβίας εὐαρεστηθέντας, ὡς ἐγράφη, νὰ συγχαρῶσι τῇ Α. Σεβασμιότητι ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ Αὐτῆς ὡς Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

— *Πρόεδρος Ἐπιτροπῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας».* — Τῆς τὴν *Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν* διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς πρόεδρος διωρίσθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ παρελθόντος σαββάτου ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Κορυτσᾶς κ. Φιλόθεος. Ὡσαύτως ἡ Α. Σεβασμιότης ὁ ἅγιος Κορυτσᾶς διωρίσθη ἔφορος τοῦ Πατριαρχικοῦ Σκευοφυλακίου.

— *Εὐχαριστήρια.* — Αἱ ἀξιότιμοι δημογεροντίαι Πρεβέζης καὶ Σκοπείων διὰ γραμμάτων αὐτῶν πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν ἐξέφρασαν τὰς εὐχαριστίας τῶν Κοινοτήτων αὐτῶν ἐπὶ τῷ διορισμῷ τῶν νέων αὐτῶν ποιμεναρχῶν.

—*Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπή.*— Τῷ γραφείῳ τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὑπεβλήθησαν ἤδη παρά τινων ἐνοριῶν πρὸς ἐπικύρωσιν τά τε συμβόλαια τοῦ διδάξοντος προσωπικοῦ καὶ τὰ προγράμματα τῶν κατὰ τὸ ἀρξάμενον σχολικὸν ἔτος διδαχθησομένων μαθημάτων. Συνεπῶς δὲ ἐξεδόθησαν καὶ τὰ νενομισμένα Ἐνδεικτικὰ τοῦ διορισμοῦ τῶν διδασκάλων ἑκατέρου τῶν φύλων. Ἀλλ' ὅμως καὶ αἱ λοιπαὶ ἐνορίαι ὀφείλουσιν ἐγκαίρως νὰ πράξωσι τὸ αὐτό, ὑποβάλωσι δηλαδὴ ὅσον τάχιον τὰ συμβόλαια τῶν διδασκάλων καὶ τὰ προγράμματα τῶν σχολῶν πρὸς ἐπικύρωσιν καὶ οὕτω λάβῃ πέρας ἡ ἐργασία αὕτη ἐντὸς τοὐλάχιστον τοῦ παρόντος μηνός.

—*Περιουσία μακαρίτου Μελενίκου.*—Ὁ ἐν Δεμιρισαρίῳ Θεοφιλ. ἐπίσκοπος Δαφνουσίας κ. Κωνσταντῖνος ἤγγειλε διὰ τηλεγραφήματος τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι μετὰ τὸν ἐνταφιασμὸν τοῦ Μητροπολίτου Μελενίκου προέβη μετὰ τῆς Δημογεροντίας καὶ συμφώνως τῇ ἐντολῇ τοῦ Σεβασμ. Τοποτηρητοῦ εἰς τὰ ἁρμόζοντα μέτρα πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς περιουσίας τοῦ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος ἱεράρχου. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ περιουσία δέον νὰ μετενεχθῇ ἐνταῦθα κατὰ τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμούς, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος διώρισεν ἔξαρχον πρὸς παραλαβὴν καὶ μετακόμισιν τῆς περιουσίας ταύτης ἐνταῦθα, ὅστις μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν ἀπαιτουμένων συστατηρίων μεταβήσεται προσεχῶς εἰς Μελένικον πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν δεόντων.

— *Ἐνάρξεις μαθημάτων Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς.*— Τῇ παρελθούσῃ Δευτέρᾳ ἐγένετο κατὰ τὴν ἐπικρατήσασαν τάξιν ἡ ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν μαθημάτων τῆς πρεσβυγενοῦς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς ἐναρκτήριος τελετὴ τελεσθέντος τοῦ νενομισμένου ἁγιασμοῦ ὑπὸ τοῦ σεβασμιωτάτου ἁγίου Δέρκων κ. Καλλινίκου, προέδρου τῆς ἐφορείας τοῦ καθιδρύματος, παρόντων δὲ καὶ τῶν Σεβασμ. ἁγίων Συνοδικῶν Βερροίας κ. Προκοπίου, Σηλυβρίας κ. Γερμανοῦ καὶ Προικοννήσου κ. Νικοδήμου ὡς καὶ τῶν ἀξιοτίμων μελῶν τῆς ἐφορείας κκ. Β. Ἐλευθεριάδου, Κ. Κωνσταντίνου, Γ. Κωνσταντινίδου καὶ Δ. Μεζίκη, τοῦ συλλόγου τῶν καθηγητῶν καὶ ἱκανῶν γονέων καὶ κηδεμόνων τῶν μαθητῶν.

Μετὰ τὸν ἁγιασμὸν ἡ Αὐτοῦ Πανοσιολογιότης ὁ δεξιὸς καὶ δραστήριος Σχολάρχης καὶ διευθυντὴς τοῦ γεραροῦ καθιδρύματος ἀρχιμ. κ. Μιχαὴλ Κλεόβουλος ἀπήγγειλε βραχεῖαν προσλαλιὰν ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους ἐπικαλεσάμενος τὰς θεοπειθεῖς εὐχὰς τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ εἶτα ἀνέγνω τοὺς βαθμοὺς τῶν τελειοφοίτων, ὧν τὰ ὀνόματα κατωτέρω δημοσιεύονται, τοῦ λήξαντος σχολικοῦ ἔτους εἰς πεντήκοντα καὶ τέσσαρας ἀνελθόντων, ὡς καὶ τὰ ὀνόματα τῶν εὐδοκιμησάντων καὶ ἀριστευσάντων ἐν ταῖς λοιπαῖς ἑπτὰ κατωτέραις τάξεσιν εἰς 188 συμποσωθέντων.

Μετὰ τὴν προσλαλιὰν τοῦ πανοσιολογιωτάτου Σχολάρχου ἀνέγνω ἀκριβεστάτην ἔκθεσιν περὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς Σχολῆς, πραγματευσάμενος ἐν λεπτομερείᾳ καὶ σαφηνείᾳ περὶ ἑνὸς ἑκάστου σημείου τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἀπῳχημένου σχολικοῦ ἔτους ὁ ἐκ τῶν ἐντίμων ἐφόρων καὶ ταμίας τῆς Σχολῆς εὐγενέστατος κ. Β. Ἐλευθεριάδης.

—*Ἱερὰ Θεολογικὴ Σχολή.*— Αἱ ἐγγραφαὶ τῶν ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ μαθητῶν συνετελέσθησαν ἤδη, συμπληρωθέντος ὁριστικῶς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν εἰσακτέων νέων μαθητῶν, ἡ δὲ ἐπίσημος τελετὴ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων γενήσεται τῇ 15 τοῦ ἀρξαμένου μηνός.

— *Ἑλλην. Ἐμπορικὴ Σχολὴ Χάλκης.*—Ἡ ἀξιότιμος Ἐφορεία τῆς ἐν Χάλκῃ Ἑλληνικῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς ἐν ὑπομνήματι αὐτῆς πρὸς τὸν σεβασμιώτατον Τοποτηρητὴν Μητροπολίτην Βελεγράδων κ. Δωρόθεον ἐκτίθησι τοὺς λόγους, οἵτινες ἀναγκάζουσιν αὐτὴν ὅπως προβῇ ἤδη εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς νοτιανατολικῆς πλευρᾶς, εἰς παντελῆ ἀχρηστίαν πλέον περιελθούσης. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀνοικοδόμησις αὕτη κατὰ τοὺς ἀρχιτεκτονικοὺς ὑπολογισμοὺς ἀπαιτεῖ περὶ τὰς δεκαπέντε χιλιάδας λιρῶν, ἡ δὲ ἐφορεία μόλις, ὡς γνωστὸν κατορθοῖ κατὰ πᾶν ἔτος, δι' ἀτρύτων μόχθων ν' ἀντιμετωπίζηται πρὸς τὰ ἐτησίως παρουσιαζόμενα ἐλλείμματα, διὰ τοῦτο ἀπεφασίσθη ἵνα ὑπὸ τῆς ἀξιοτίμου ἐφορείας ἔκκλησις γένηται πρὸς τὰ φιλόμουσα αἰσθήματα τῶν ἁπανταχοῦ ὁμογενῶν ἐμπόρων καὶ ἰδίᾳ τῶν γενναιοφρόνων μεγατίμων τοῦ ἔθνους εὐεργετῶν ἐν τῇ ἀκραδάντῳ πεποιθήσει ὅτι οὐδεὶς ἀρνηθήσεται τῇ Σχολῇ τὸν ὀβολὸν αὐτοῦ. Πρὸς πλήρη δὲ ἐπίτευξιν τοῦ ἱεροῦ τούτου σκοποῦ ἡ ἐφορεία, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἀξιοτίμων ὁμογενῶν Δ. Ταμβάκου, Δ. Γενίδουνια ἐφένδη, Ν. Ἀκάτου καὶ Ἀντ. Ἰγγλέση, ἔγνω ν' ἀναθέσῃ τὸ ἔργον εἰς τὸν ἀκάματον ὁμογενῆ κ. Π. Ψωμιάδην, ὃν παρακαλεῖ ἵνα ἡ Μ. Ἐκκλησία ἐφοδιάσῃ διὰ θερμῆς συστατηρίου καὶ προτρεπτικῆς ἐγκυκλίου πρὸς πάσας τὰς ὁμογενεῖς ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἀλλαχοῦ Κοινότητας.

Τὰ ὀνόματα τῶν συνεισφερόντων ὑπὲρ τοῦ καλλίστου τούτου φυτωρίου, οὗ τοὺς ἀγλαοὺς καρποὺς καὶ τὴν εὐδόκιμον λειτουργίαν ἐξετίμησαν ἤδη ἥτε καθ' ἡμᾶς κοινωνία καὶ αἱ λοιπαὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ὁμογενεῖς Κοινότητες, θέλουσι χαραχθῇ χρυσοῖς γράμμασιν ἐπὶ μαρμαρίνης πλακὸς ὡς εὐεργετῶν, δωρητῶν καὶ συνδρομητῶν πρὸς μνήμην ἀΐδιον καὶ εὐγνωμοσύνην αἰώνιον τῶν ἐπελευσομένων γενεῶν. Ἐπειδὴ ἡ αἴτησις αὕτη τῆς ἀξιοτίμου ἐφορείας ἀφορᾷ εἰς ἔργον ἀγαθὸν καὶ λυσιτελὲς ἐνεκρίθη ἵνα ἐνεργηθῶσι τὰ δέοντα.

— *Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων.* — Γράφουσιν ἐξ Ἱεροσολύμων τῇ 7 τοῦ ἐκπνέοντος μηνὸς ὅτι ἅμα ὡς τηλεγραφικῶς ἐγνώσθη ἐκεῖσε τὸ λυπηρὸν ἄγγελμα, ὅτι ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως κ. Διονύσιος ὑπὸ κεραυνοβόλου βληθεὶς ἀποπληξίας ἀσθενεῖ βαρέως, σφόδρα θλιβεὶς ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Γεράσιμος, ἔσπευσεν ἵνα αἰτήσηται τὴν θείαν ἀντίληψιν ὑπὲρ τοῦ ἀσθενοῦντος σεπτοῦ ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐνετείλατο μὲν καθ' ἡμέραν παρακλήσεις ὑπὲρ ἀναρρώσεως αὐτοῦ τελεῖσθαι ἔν τε τῷ πανιέρῳ ναῷ τῆς Ἀναστάσεως καὶ ἐν Γεθσημανῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, περὶ δὲ ὀγδόην ὥραν, κατελθόντος τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου εἰς τὸν πανίερον ναὸν τῆς Ἀναστάσεως, ἐψάλη παράκλησις ἐπὶ τοῦ θεοτιμήτου Γολγοθᾶ ὑπὲρ ὑγιείας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος· θερμῶς δὲ ἐδεήθη ἡ Α. Μακαριότης τοῦ ζωῆς καὶ θανάτου κυριεύοντος ὅπως σώσῃ καὶ τὸν πάσχοντα σεπτὸν Πρωθιεράρχην, καὶ ἀποδῷ αὐτῷ πλήρη τὴν ὑγίειαν.

Ἅμα δ' ὡς ἐγνώσθη τηλεγραφικῶς ὅτι ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐτελεύτα τὸν βίον ἐν μεγίστῃ θλίψει καὶ ὀδύνῃ ἐτηλεγράφησεν ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Κωνσταντινουπόλεως παραμυθούμενος τὴν ἁγιωτάτην Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν· μόνην δ' εὑρίσκων παραμυθίαν ἐν τῇ δεήσει, ἐπετέλεσε τῇ μετεπιούσῃ μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τοῦ μακαριστοῦ ἀδελφοῦ, ὅστις, ὡς καλῶς στρατιώτης ἀγωνιζόμενος ἐν τῷ καλῷ ἀγῶνι, τὸ πνεῦμα αὐτοῦ παρέθετο τῷ καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων τὴν ἐξουσίαν ἔχοντι μεγάλῳ Θεῷ. Αὐτὸς ὁ Κύριος, ἡ ἐλπὶς ἡμῶν, τάξειεν αὐτὸν ἐν σκηναῖς δικαίων μετὰ τῶν ἁγίων καὶ δῴη τῇ ἀπορφανισμένῃ Ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως τὸν ποιμανοῦντα αὐτὴν ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ. Ἀμήν.

—*Ἔργα Γ. Ζηκίδου.* —Ἀγγείλαντες ἐν προηγουμένῳ τεύχει τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» τὰ κάλλιστα ἔργα τοῦ γνωστοῦ καὶ διακεκριμένου φιλολόγου κ. Γ. Ζηκίδου ὀφείλομεν χάριν τῆς παρ' ἡμῖν παιδεύσεως νὰ σημειώσωμεν ὅτι τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἔργα, ἤτοι αἱ Χρηστομάθειαι, τὰ Συντακτικὰ καὶ ἡ γραμματικὴ εἰσὶ προϊόντα ἐμβριθοῦς φιλολογικῆς ἐργασίας καὶ ἐπιστημονικῆς ἀξίας ἀδιαφιλονεικήτου σπουδαιοτάτην δυνάμενα νὰ παράσχωσι συμβολὴν εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς πατρίου ἡμῶν γλώσσης καὶ φιλολογίας. Ὁ δὲ ἐν Ἀθήναις ἐκδότης αὐτῶν κ. Ἰωάννης Νοτάρης ἀπαλλάξας ἤδη τὴν φιλομαθῆ νεολαίαν τοῦ ὄχλου τῶν ἀκαίρων σημειώσεων καὶ τοῦ συρφετοῦ τῶν τυπογραφικῶν σφαλμάτων σπουδαίως ἐξυπηρετεῖ διὰ τῆς τοιαύτης ἐκδόσεως τὴν παρ' ἡμῖν ἐκπαίδευσιν.

—*Ἐξεδόθησαν*:

Ὁ 81 ἀριθμὸς τῆς «Ἀναπλάσεως» περιοδικὸν τοῦ ὁμωνύμου ἐν Ἀθήναις Συλλόγου περιέχον τὰ ἑξῆς:

Τὰ κατὰ τὸν θάνατον καὶ τὴν κηδείαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Διονυσίου τοῦ Ε'. —Τῷ Μ. Β. τῶν Ἑλλήνων προσφώνησις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Θεοκλήτου ἐπὶ τοῖς ἐγκαινίοις τοῦ σιδηροδρόμου Μύλων—Τριπόλεως τοῖς τελεσθεῖσι τῇ 24ῃ Ἰουνίου 1891.— Περὶ ἐπιστήμης τῆς θρησκείας ὑπὸ Σ. Νικοκάβουρα Ἀρχιμανδρίτου.— Λουδοβῖκος Χάϋναλδ Καρδινάλιος Ἀρχιεπίσκοπος Calocsa.—Ἡ ἀμάθεια καὶ ἡ ἄγνοια καὶ ἡ ἄθεος ἐπιστήμη ὑπὸ Εὐθ. Ἰωαννίδου, συνταγματάρχου.—Ἐνδιαφέρουσα εἰδοποίησις.—Ἀλληλογραφία.

—Ὁ 27 καὶ 28 ἀριθμὸς τοῦ γνωστοῦ ἐνταῦθα καὶ μόνου περιοδικοῦ συγγράμματος «Κήρυκος», περὶ οὗ πᾶσα σύστασις ἀποβαίνει περιττή, καθόσον ὁ φιλόπονος αὐτοῦ ἐκδότης πᾶσαν ἀείποτε καταβάλλει θυσίαν ὅπως ἀναδείξῃ αὐτὸ ἄξιον καὶ τῶν μᾶλλον αὐστηρῶν ἀπαιτήσεων τοῦ δημοσίου. Οὐδεὶς βεβαίως δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι τοιαῦτα ἔργα ὅπως εὐοδώσωσι καὶ προκόψωσι χρῄζουσιν τῆς ἀντιλήψεως τοῦ δημοσίου καὶ ὅτι ἐπομένως καὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος περιοδικὸν ἀπόλυτον ἔχει ἀνάγκην τῆς τοιαύτης τοῦ δημοσίου συνδρομῆς ὅπως εὐδοκίμως ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ, οὗ στοχάζεται.

Ἡ ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπὴ εἰδοποιεῖ ὅτι τὴν προσεχῆ δευτέραν 9 σεπτεμβρίου ἀπὸ τῆς 2 ὥρας τῆς πρωΐας τουρκιστὶ ἐξακολουθήσει ἡ ἐπὶ δημοπρασίας ἐκποίησις τῶν ἀρχιερατικῶν ἀμφίων, σκευῶν καὶ λοιπῶν πραγμάτων τῆς περιουσίας τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου κυροῦ Διονυσίου, δηλοῦσα σύναμα τοῖς πιστωταῖς καὶ κληρονόμοις αὐτοῦ, ὅτι οἱ μὲν πρῶτοι ὀφείλουσιν ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ σήμερον ἵνα ὑποβάλωσιν ἁρμοδίως τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν, οἱ δὲ δεύτεροι ἐντὸς ἓξ μηνῶν, ὅτε γενήσεται ἡ οριστικὴ ἐκκαθάρισις τῆς περιουσίας.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, 21 Αὐγούστου 1891.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς
Σ. Παπαδάκης.

Οἱ ὑποστάντες τὰς ἀπολυτηρίους αὐτῶν ἐξετάσεις τελειόφοιτοι τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς κατὰ τὸ λῆξαν σχολικὸν ἔτος 1890—1891 εἰσὶν οἱ ἑπόμενοι:

Α'.

Οἱ λαβόντες τὸν βαθμὸν ἄριστα.

Ματθαῖος Ι. Καλβοκορέτης ἐκ Χίου (πλῆρες). — Παντιᾶς Ἰ. Καλβοκορέσης ἐκ Χίου. — Ἀντώνιος Ἰ. Ἀριστοκλῆς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.—Κωνσταντῖνος Ἰ. Στεφανίδης ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.—Παῦλος Π. Δημητριάδης ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.—Εὐστράτιος Ν. Βάρκας ἐκ Λέσβου.— Πρόδρομος Ἀναστασιάδης ἐξ Ἰντζέ-σου τῆς Καισαρείας.—Δημήτριος Βερνίκου ἐκ Σίφνου.— Ἀλέξανδρος Βασιλειάδης ἐξ Ἴμβρου.—Ἀναστάσιος Β. Ἀναστασιάδης ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.— Δημήτριος Σ. Σαββαΐδης ἐκ Κωνσταντινουπόλεως. — Παναγιώτης Χρ. Παπανικολάου ἐκ Πουλήθρων τῆς Ἀρκαδίας. — Ἀλέξανδρος Δ. Γαϊτάνος ἐκ Μουνδανίων.— Κλεάνθης Κωνσταντινίδης ἐκ Κωνσταντινουπόλεως. — Νικόλαος Δ. Κουμαριανὸς ἐξ Ἄνδρου. — Ἕκτωρ Κ. Σαραφίδης ἐκ Ραιδεστοῦ. — Ἀναστάσιος Ἰ. Καραϊωσήφογλους ἐκ Κερμύρας τῆς Καισαρείας. —Στέφανος Λ. Χαραλαμπείδης ἐκ Κωνσταντινουπόλεως. —Χρῆστος Γεωργιάδης ἐκ Σωζουπόλεως τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας. — Ἀλέξανδρος Στ. Βουτυρᾶς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.—Εὐστράτιος Δ. Φραντζῆς ἐκ Ἐρισσοῦ τῆς Λέσβου. — Κωνσταντῖνος Ἰ. Μακρίδης ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.— Αλεξανδρος Α. Χατζόπουλος ἐκ Φερτεκίου Ἰκονίου. — Μιχαὴλ Δ. Διάγγελης ἐκ Κωνσταντινουπόλεως. — Δημήτριος Α. Δημητριάδης ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.

Β'.

Οἱ λαβόντες τὸν βαθμὸν Πάνυ καλῶς.

Χρυσόστομος Ἀ. Γλυκᾶς ἐξ Ἴμβρου.— Κυριακὸς Ἀρτεμιάδης ἐκ Ταυροσουνίου Καισαρείας. — Ἡρακλῆς Δημάκης ἐκ Γανοχώρων.— Ἰωάννης Π. Κρυσταλλίδης ἐκ Τρυγλίας·—Θρασύβουλος Μανωλάκογλους ἐκ Στράντζας τῆς Θράκης.—Θωμᾶς Ἀποστολᾶτος ἐξ Ὀγγελίου τῆς Ἠπείρου. — Παντολέων Ἐγγονόπουλος ἐξ Ἀραβὰν Νίγδης. — Βασίλειος Μ. Βαφειάδης ἐκ Ραιδεστοῦ.—Δημήτριος Ἀ. Ἀθανασιάδης ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.—Δημήτριος Χ. Χαραλαμπείδης ἐκ Βογατζικοῦ Μακεδονίας. — Νικόλαος Σαραντίδης ἐξ Ἰντζέ-σου τῆς Καισαρείας.— Ἀναγνώστης Δ. Ζαχαριάδης ἐκ Γάνου τῆς Θράκης.—Μιχαὴλ Ἰ. Καμπίτης ἐκ Κρανιδίου. — Ἰωάννης Δ. Τζιράγγελος ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.—Χαραλάμπης Χριστοφορίδης ἐκ Μουταλάσκης τῆς Καισαρείας. — Ἀνδρέας Γεωργιάδης ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.— Ὀδυσσεὺς Ραλλίδης ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.— Ἰωάννης Π. Ὀρφανίδης ἐκ Κωνσταντινουπόλεως. — Γεώργιος Πετροπουλιάδης ἐκ Τραπεζοῦντος.— Χρῆστος Πεζόπουλος ἐκ Φερτεκίου Ἰκονίου.—Ἀνδρέας Δεσίρης ἐξ Ἠπείρου. —Ἀβραὰμ Ἰ. Ἀβρααμίδης ἐκ Νεοκαισαρείας. — Νικόλαος Ἰωαννίδης ἐκ Χάλκης. — Ἰωάννης Σ. Τσιμπῆς ἐκ Χίου.— Σωτήριος Παπασταμούλης ἐκ Σηλυβρίας.— Ἰωάνης Περβάνογλους Καισαρείας. — Σωτήριος Ἀ. Χουρμουζιάδης ἐκ Μετρῶν.

Γ'.

Οἱ λαβόντες τὸν βαθμὸν καλῶς.

Νικόλαος Παπαευστρατιάδης ἐκ Σίφνου. — Μιλτιάδης Παπασταμούλης ἐκ Σηλυβρίας.

Εὐσεβὴς φίλος τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» καὶ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων οὐκ ἐξ ἐπαγγέλματος, ἀλλ' ἐκ φιλομουσίας ἐργάτης δοκιμώτατος ἀνέγνω ἡμῖν ἐκ τοῦ χαρτοφυλακίου αὐτοῦ τὸ ἑπόμενον ἐπιτύμβιον, οὗ τινος εὐηρεστήθη ἅμα, τῇ παρακλήσει ἡμῶν, ἐπιτρέψαι τὴν δημοσίευσιν.

ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΝ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΟΙΔΙΜΟΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΝ Ε'.

Ὀρθοδαοῦς ποίμνης ἀρχὸς Διονύσιος ὧδε
πανσιπόνοις βληθεὶς παίμασιν ἠρεμέει!
Τὸν ποτε γείνατο μὲν κτίσμ' Ἀδριανοῦ πολύυδρον,
Κρήτη δ' ἀρχιθύτην βωτιάνειρ' ἔσεβε,
καὶ Δίδυμον Τεῖχος, πίστει τε Νίκαι' ἀγακλειτή.
Αὐτὰρ ἔπειτα πάτρην τλημοσύνῃ κλεῖσε!
Ἀνδρῶν γὰρ ταύτῃ κακοδόξων θέσφατ' ἀπωθῶν
φοινίσσει μορφὴν αἵμασιν ἀθλοφόροις!
Ὕστατα πρωτόθρονον θῶκον φρουρῶν ἀρεταῖσι
πρεσβυγενῆ ῥύεται δόγματα καρτερίῃ!
Τῷ νῦν, Σῶτερ ἄναξ, Μακάρων ἄλυπον πάρεχ' ἕδραν
εὐσεβίης κοσμῶν οἰχόμενον στεφάνοις.

Θ. Ε.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Ἀριθ. πρωτ. 4317 / διεκπ. 2697

Πανιερώτατε καὶ Θεοπρόβλητε Μητροπολῖτα . . . ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἡμῖν ἀδελφὲ κύριε . . . τὴν φίλην ἡμῖν αὐτῆς Πανιερότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμεθα. Μετὰ ψυχικοῦ ἄλγους ἀνακοινούμεθα τῇ φίλῃ ἡμῖν αὐτῆς Πανιερότητι τὸ θλιβερὸν ἄγγελμα τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημήσεως τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυροῦ Διονυσίου τοῦ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως συμβάσης τῇ ιγ' τοῦ φθίνοντος· Συνεπείᾳ δὲ τοῦ θλιβεροῦ τούτου γεγονότος συνελθόντα ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τὰ δύο Διοικητικὰ τῆς Ἐκκλησίας Σώματα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος δηλονότι καὶ τὸ Διαρκὲς Ἐθνικὸν Μ. Συμβούλιον, πρὸς ἐκλογὴν, συνῳδὰ τοῖς σχετικοῖς ἄρθροις τῶν Γενικῶν Κανονισμῶν, Τοποτηρητοῦ, διευθυνοῦντος τὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἐν ὥραις αἰσίαις ἀναδεξομένου τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον, ἐξελέξαντο ἡμᾶς, οἵτινες καὶ παρὰ τῆς σεβαστῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως ἐπισήμως ἀναγνωρισθέντες, ἀνελάβομεν τὴν προσωρινὴν διεξαγωγὴν τῶν διαπιστευθέντων τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν σπουδαίων καθηκόντων, ἕως οὗ ἡ τῶν ἐκλογέων ψῆφος χειραγωγουμένη ἄνωθεν, ἀναδείξῃ τὸν ἐκλεκτὸν μεταξὺ τῆς ἱεραρχικῆς χορείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὃς ποιμανεῖ τὸν περιούσιον τοῦ Κυρίου λαὸν ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ. Ὅθεν ἐκπληροῦντες τὴν ἀνατεθεῖσαν ἡμῖν ἐντολὴν καὶ τὰ γενόμενα γνωστὰ ποιούμενοι τῇ αὐτῆς Πανιερότητι, προτρεπόμεθα αὐτὴν ἀδελφικῶς διὰ τῆς παρούσης Συνοδικῆς ἐπιστολῆς, ὅπως, μελετήσασα ἐπισταμένως τὸν περὶ ἐκλογῆς Πατριάρχου Κανονισμὸν καὶ ἐκ τῶν ἄρθρων αὐτοῦ ὁδηγηθεῖσα τίνα εἰσὶ τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα, δι' ὧν ὀφείλει ἀπαραιτήτως ἵνα κατακοσμῆται τὸ τὴν Πατριαρχικὴν ἀξίαν περιβληθησόμενον πρόσωπον, καὶ διασκεψαμένη ἐν ἀμεροληψίᾳ καὶ ὀρθῇ συνειδήσει, ὃν ἂν ἐκ τοῦ συνόλου τῶν Ἱεραρχῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου γινώσκῃ κεκτημένον πραγματικῶς τὰ ἐν τῷ Κανονισμῷ διαγεγραμμένα προσόντα καὶ ἄξιον ἐγκρίνῃ κυβερνήτην τῆς Θεοπαγοῦς Κιβωτοῦ, τούτου τὸ ὄνομα γράψασα ἐν δελτίῳ ἰδιαιτέρῳ, πέμψῃ ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ ὁριζομένης τεσσαράκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν προθεσμίας, ἀρχομένης ἀπὸ τῆς σήμερον, γινώσκουσα ὅτι παρελθούσης τῆς νομίμου προθεσμίας, ἡ ἐκλογικὴ Συνέλευσις ἄνευ ἀναβολῆς ἄρξεται τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς. Εἰδυῖα δὲ ἡ φίλη ἡμῖν αὐτῆς Πανιερότης ὅτι ἡ τῶν ἀδελφῶν ψῆφος δέον ἵνα ᾖ μυστική, ἐν μὲν τῷ δελτίῳ ὀφείλει ἐγγράψαι μόνον τὸ ὄνομα τοῦ ὑποψηφίου αὐτῆς, σφραγίζουσα τὸ δελτίον τρισσῶς τῇ σφραγῖδι αὐτῆς ἄνευ ὑπογραφῆς, ἐν δὲ τῷ πρὸς ἡμᾶς γράμματι αὐτῆς, τῷ περιέχοντι τὸ δελτίον, μηδεμίαν ποιήσασθαι μνείαν τοῦ ἐν τῷ δελτίῳ ὀνόματος μήτε ἄλλης τινὸς ὑποθέσεως, σημειῶται δὲ μόνον ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ὅτι «περιέχει τὸ δελτίον»· Ἀναμένοντες τοίνυν τὴν ἔγκαιρον ἀδελφικὴν αὐτῆς ἀπάντησιν, διαβεβαιοῦμεν αὐτὴν περὶ τῆς πρόφρονος ἡμῶν καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀρωγῆς τε καὶ ἀντιλήψεως ἐν πάσαις ταῖς ἐπαρχιακαῖς αὐτῆς ὑποθέσεσι καὶ ἀνάγκαις, αἰτούμενοι παρὰ Θεοῦ τὰ ἔτη αὐτῆς ὅ,τι πλεῖστα, ὑγιεινὰ καὶ σωτήρια.

,αωζα' Αὐγούστου λα'.

† **Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου**
Βελεγράδων ΔΩΡΟΘΕΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.
† ὁ Ἡρακλείας ΓΕΡΜΑΝΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός·
† ὁ Δέρκων ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός·
† ὁ Βερροίας ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός·
† ὁ Δράμας ΓΕΡΜΑΝΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός·
† ὁ Σηλυβρίας ΓΕΡΜΑΝΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός·
† ὁ Σωζουαγαθουπόλεως ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ ἐν Χ. ἀγ. ἀδελφός·
† ὁ Κορυτσᾶς ΦΙΛΟΘΕΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός·
† ὁ Προικοννήσου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητ. ἀδελφός.

Ἡ δὲ πρὸς τὰς εἴκοσι καὶ ὀκτὼ ἐπαρχίας, αἵτινες κατὰ τοὺς Κανονισμοὺς δικαιοῦνται ν' ἀπο-

στέλλωσιν εἰδικὸν ἀντιπρόσωπον, διαβιβασθεῖσα ἐγκύκλιος περιέχει καὶ τὴν ἑπομένην περικοπήν:

Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἀπαιτεῖται, κατὰ τὰ θέσμια, ἵνα παρευρεθῇ ἐν τῇ ἐκλογικῇ συνελεύσει ἀντιπρόσωπος λαϊκός, προτρεπόμεθα αὐτὴν ὅπως συγχρόνως γνωστοποιήσασα τοῦτο τοῖς προκρίτοις καὶ λοιποῖς χριστιανοῖς ἐπαρχιώταις αὐτῆς, φροντίσῃ καὶ ἐπιστατήσῃ ἵνα ἢ αὐτόθεν ἀποσταλῇ, ἢ ἐντεῦθεν διορισθῇ ὑπ' αὐτῶν τὸ ἀντιπροσωπεῦσον τὴν ἐπαρχίαν ταύτην λαϊκὸν πρόσωπον, ὅπερ ἐμφανισθὲν πρὸς ἡμᾶς ἐντὸς τῆς τεσσαρακονθημέρου προθεσμίας μετὰ τῆς συστατικῆς ἀναφορᾶς αὐτῶν, ἐπιβεβαιωμένης καὶ παρὰ τῆς αὐτῆς Πανιερότητος, προσκληθήσεται ἐν τῇ γενικῇ συνελεύσει. Περιμένομεν οὖν ἐν τάχει τὴν ἀδελφικὴν αὐτῆς ἀπάντησιν. Εἴεν δὲ τὰ ἔτη αὐτῆς Θεόθεν ὅ,τι πλεῖστα ὑγιεινὰ καὶ σωτήρια.

Αἱ 28 ἐπαρχίαι περὶ ὧν ἀνωτέρω ὁ λόγος εἰσὶν αἱ ἑπόμεναι;

Καισαρείας, Ἐφέσου, Ἡρακλείας, Κυζίκου, Νικομηδείας, Νικαίας. Χαλκηδόνος, Δέρκων, Θεσσαλονίκης, Ἰκονίου, Ἀδριανουπόλεως. Ἀμασείας, Ἰωαννίνων, Προύσης, Πελαγωνείας, Βόσνης, Κρήτης, Τραπεζοῦντος, Ρόδου, Φιλιπποπόλεως, Σερρῶν, Σμύρνης, Μιτυλήνης, Βάρνης, Χίου, Σκοπείων, Πισσιδείας καὶ *Νεοκαισαρείας.*

ΟΛΙΓΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΙΣ ΤΟ ΡΗΤΟΝ

«**Ποία ἡ ζωὴ ὑμῶν**»;

(Ἰακώβου 4, 14).

Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀπαντᾷ ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος ἐξαίρων ἕνα τῶν χαρακτήρων τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, τουτέστι τὴν βραχύτητα αὐτῆς «ἀτμὶς γάρ ἐστι, λέγει μετά τινος μελαγχολίας, ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα δὲ ἀφανιζομένη» ἀτμὶς ἐλαφρὰ καὶ περιλαμπὴς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον βαρεῖα, καὶ σκοτεινή, ἥτις ὅμως οἱαδήποτε καὶ ἂν ᾖ πρὸς ὀλίγον μὲν φαίνεται, ἔπειτα δὲ ἀφανίζεται.

Ἕνεκα μάλιστα τῆς βραχύτητος ταύτης ἕτερον παρουσιάζεται ζήτημα, τὸ δὲ ζήτημα τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς μέγα πλῆθος συγγραμμάτων· ἡ ζωὴ ἀξίζει τὸν κόπον ὥστε νὰ ζῇ τις;

Δι' ἡμᾶς τοὺς χριστιανοὺς ἡ ἀπάντησις οὐδεμίαν ἐπιδέχεται ἀμφιβολίαν. Μάλιστα ἡ ζωή ἐστιν ἀγαθή, ἡ ζωὴ ἔχει μεγίστην ἀξίαν, ἐὰν τὸ Εὐαγγέλιόν ἐστιν ἀληθές, ἐὰν ὁ ἄνθρωπος πεσὼν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἀδὰμ ἀνέστη ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἡ ζωὴ εἶναι ἀγαθὴ καὶ ἔχει μεγίστην ἀξίαν, ἐὰν ἦναι πρόλογος τῆς αἰωνιότητος, ἐὰν ἐκ τῆς ἐπιγείου ἐξορίας ἡμῶν δυνάμεθα νὰ χαιρετίσωμεν μετὰ βεβαιότητος τὰς ὄχθας τῆς αἰωνίου ἡμῶν πατρίδος.

Ἀλλ' ὅμως μετὰ τῆς αὐτῆς πεποιθήσεως προστίθημι ὡσαύτως ὅτι ἡ ζωὴ εἶναι εἰρωνεία, ὅτι ἡ ζωὴ εἶναί τι κακόν, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ τι πέραν τοῦ τάφου. Ἀλλὰ πόθεν ἄλλοθεν δυνάμεθα νὰ ἀντλήσωμεν τὴν βεβαιότητα περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς πέραν τοῦ τάφου ζωῆς, εἰμὴ ἐκ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ὅπερ ἐστὶν ἡ ἀποκεκαλυμμένη ἀλήθεια, ὁ λόγος ὁ ἀληθινός, ὁ κομισθεὶς εἰς τὴν γῆν ἐκ τῶν οὐρανῶν; Ἀποδεῖξαι ποίαν ἀξίαν καὶ ποῖον μεγαλεῖον ἡ βεβαιότης τῆς ὑπάρξεως μέλλοντος βίου δίδωσιν εἰς τὴν παροῦσαν ζωήν, καταδεῖξαι δὲ συνάμα εἰς ποίαν ταπείνωσιν, εἰς ποίαν ἀθλιότητα, εἰς ποίαν ἀπόγνωσιν ἤθελον καταδικάσει ἡμᾶς αἱ ὑλιστικαὶ θεωρίαι, αἵτινες ἀπειλοῦσι δυστυχῶς νὰ κατακλύσωσι τὴν κοινωνίαν ἡμῶν, ἰδοὺ τὸ θέμα τῆς μικρᾶς ταύτης μελέτης. Ἀπὸ τῶν πρώτων αὐτῶν χρόνων τὸ αἴσθημα τῆς ἀθανασίας, ὅπερ δυνάμεθα νὰ ἀποκαλέσωμεν προφητείαν περὶ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Κυρίου, ἐξεδηλώθη ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος μετ' ἐκπλήξεως βλέπων τὴν ἀντίθεσιν μεταξὺ ἐκείνου, ὅπερ οὗτος εἶναι, καὶ ἐκείνου ὅπερ θὰ ἐπεθύμει νὰ ᾖ, μεταξὺ ἐκείνου, ὅπερ κατέχει καὶ ἐκείνου ὅπερ ἐπιθυμεῖ, μεταξὺ τῆς ζωῆς ἐν ᾗ ἐγεννήθη καὶ τοῦ θανάτου ὃν ἀδυνατεῖ ν' ἀποφύγῃ, ὁ ἄνθρωπος, λέγομεν, συνησθάνθη ἀμέσως ὅτι ἡ ζωὴ αὐτοῦ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συνέχηται μεταξὺ τῆς κοιτίδος μόνον καὶ τοῦ τάφου. Ἰδού τινα παραδείγματα τῆς ἀντιφάσεως ταύτης. Ὁ νόμος τοῦ ἀγαθοῦ ἐπιβάλλεται ἡμῖν. Δὲν εἶναι ἆρά γε ἀληθὲς ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ παιδικῇ ἡμῶν ἡλικίᾳ, εἰς τὰ πρῶτα βήματα τοῦ ἠθικοῦ βίου οἱ πάντες ᾐσθάνθημεν τὸ κῦρος καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ἠθικοῦ νόμου; Πόσον ἐλυπήθημεν διὰ τὰ πρῶτα ἡμῶν σφάλματα! μετὰ πόσης ἐπιμελείας προσεπαθήσαμεν ν' ἀποφύγωμεν τὸ βλέμμα τῆς μητρὸς ἡμῶν, ἥτις δι' ἡμᾶς τότε ἦν ἡ ὁρατὴ συνείδησις ἡμῶν ἡ ἀντιπροσωπεύουσα τὴν ἐνδόμυχον ἡμῶν συνείδησιν; Βεβαίως ἡ ἀγαθὴ ἐκείνη αἰδὼς τῆς ἀθώας τότε ψυχῆς ἡμῶν δὲν ἐβράδυνε νὰ δηλητηριασθῇ, τὸ ἰδεῶδες ἡμῶν νὰ ἐκπέσῃ, βλέποντες δὲ κατὰ πᾶσαν στιγμὴν τοὺς περὶ ἡμᾶς ἁμαρτάνοντας, ἐξοικειώθημεν μετὰ τοῦ κακοῦ, ὥστε κατηντήσαμεν νὰ μὴ αἰσθανώμεθα πλέον τύψεις διὰ τὴν διάπραξιν αὐτοῦ καὶ νὰ μὴ δίδωμεν σχεδὸν προσοχὴν εἰς αὐτό. Ἀλλ' ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἀποβλέψωμεν εἰς τὴν ἀταξίαν ταύτην, ἀλλ' εἰς τὴν τάξιν, ἧς τὸ αἴσθημα εἴχομεν πρὸ τῆς ἐπελθούσης ταύτης ἀταξίας ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν. Δι' ἕκαστον ἄνθρωπον καὶ δι' αὐτὸν ἔτι τὸν χείριστον τῶν κακούργων ὑπῆρξεν ἡμέρα καθ' ἣν ἐλθὼν εἰς ἑαυτὸν εἰλικρινῶς ἐπεθύμησε τὴν πρᾶξιν τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦτο δὲ ἀρκεῖ πρὸς ἀπόδειξιν τῶν ὑφ' ἡμῶν εἰρημένων. Τὸ ἀγαθὸν εἶναι ὁ νόμος τῆς φύσεως ἡμῶν. Τὸ ἠθικὸν ἰδεῶδες πρέπει νὰ πραγματοποιηθῇ ὑφ' ἡμῶν, ἑπομένως ὑπάρχει συμπλήρωσις πέραν τῆς ἐπὶ γῆς ταύτης ζωῆς.

Τὸ αἴσθημα τῆς εὐδαιμονίας ὑπάρχει ἐπίσης ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν. Ἡ λύπη καὶ ὀδύνη ὅθεν δήποτε καὶ ἂν προέρχωνται εἰσὶν ἐναντίαι εἰς τὰς διακαεστέρας ἐπιθυμίας τῆς καρδίας ἡμῶν. Ἀλλὰ τὸ ὄνειρον τοῦτο τῆς εὐδαιμονίας, ὅπερ φέρομεν ἐν ἡμῖν, πραγματοποιεῖται ἆρά γε ἐνταῦθα; Ἐν ἡλικίᾳ νεανικῇ πιστεύει ἐνίοτε ὁ ἄνθρωπος ὅτι ἐπραγμάτωσε τὸ ὄνειρον τῆς εὐδαιμονίας, ἀλλ' ἡ γλυκεῖα καὶ θυμήρης

ὀπτασία παρέρχεται καὶ παρέρχεται δυστυχῶς διὰ παντός. Εἶναι συνήθως σπάνιον νὰ κατορθώσῃ ὁ ἄνθρωπος ν' ἀποκτήσῃ τὸ ἀντικείμενον τῶν πόθων καὶ ἐπιθυμιῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἂν κατορθώσῃ τοῦτο ὁ ἄνθρωπος, τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἀπόλλυσι δι' αὐτὸν τὸ γόητρον αὐτοῦ διὰ τὸν λόγον ὅτι ἀπέκτησεν ἤδη τοῦτο, ὡς ἀπώλεσε τὴν ἀξίαν καὶ τὸ γόητρον αὐτοῦ τὸ ἐν τῷ ναῷ φυλαττόμενον καὶ ὑπὸ ἡγεμόνος τινὸς διακαῶς ποθούμενον ἔνδυμα, περὶ οὗ λέγει ὁ ποιητὴς ὁ τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν πιστότατα ζωγραφίζων, ὅτι ἀφοῦ ὁ ἡγεμὼν μετὰ περιεργίας παρετήρησε τοῦτο ἐξεπλάγη καὶ ὁ ἴδιος διότι ἐν τῇ κτήσει αὐτοῦ δὲν ᾐσθάνθη ὅλην ἐκείνην τὴν χαρὰν καὶ εὐδαιμονίαν, ἣν ἐφαντάζετο προηγουμένως ὅτι θὰ αἰσθανθῇ καὶ διότι μελαγχολικὸς ἵστατο πρὸ τοῦ ἐκπληρωθέντος ὀνείρου αὐτοῦ. Ἀλλὰ μήπως δὲν εἶναι γνωστὸς ὁ λόγος ὃν ὁ Καῖσαρ ἐν τῷ κολοφῶνι τῆς δόξης αὐτοῦ εἶπε; «τοῦτο εἶναι ὅλον;» Ἀληθῶς, τοῦτο εἶναι ὅλον; τοιαύτη ἐστὶν ἡ φράσις, ἣν δέον νὰ ἐπιγράψωμεν ἐφ' ὅλων τῶν ἐπὶ γῆς ἡδονῶν καὶ ἀπολαύσεων. Ἀλλ' ἀφοῦ ἡμεῖς ὀνειρευόμεθα τὸ ἄπειρον ἐν τῇ εὐδαιμονίᾳ χωρὶς ποτε νὰ δυνηθῶμεν νὰ πραγματοποιήσωμεν τὸ ὄνειρον ἡμῶν, ἄρα ἡ εὐδαιμονία ὑπάρχει που, ἄρα ὑπάρχει τι μετὰ τὸν παρόντα βίον.

Ἔχομεν ὡσαύτως ἐγκεχαραγμένον ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν τὸν νόμον τῆς δικαιοσύνης, ἐνῷ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡ ἀδικία βασιλεύει ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης. Δὲν ὑπομιμνήσκω τὰς μεγάλας ἐκείνας καὶ διαβοήτους ἀδικίας, ὧν πλήρης ἐστὶν ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος, ὁμιλῶ ἐνταῦθα περὶ τῶν καθημερινῶν ἐν τῷ βίῳ ἡμῶν ἀδικιῶν, ὧν γινόμεθα καθ' ἑκάστην μάρτυρες καὶ δι' ἃς στενάζει καὶ λυπεῖται πᾶσα γενναιόφρων καρδία. Πτωχοὶ ἄνευ ἐργασίας, ὀρφανὰ ἄνευ προστασίας, τέκνα ἐγκαταλελειμμένα ἢ θύματα τῆς διαφθορᾶς τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν, πόσον μακρὸς ἤθελεν εἶναι ὁ κατάλογος ἐκείνων, δι' οὓς ὁ ἀγὼν τῆς ζωῆς εἶναι μόνον διηνεκὴς ἧττα καὶ εἰς οὓς δύναταί τις ὀρθῶς νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ σκληρὸν ἐκεῖνο λόγιον «οὐαὶ τοῖς ἡττηθεῖσι»· ἐκεῖνο δὲ ὅπερ ἦν χθές, ἐστι σήμερον, ἔσται καὶ αὔριον. Ἐν τούτοις ἐν μέσῳ τῶν πεπολιτισμένων κοινωνιῶν ἡμῶν ἔδει τὰ πράγματα νὰ ὦσιν ἄλλως. Λοιπὸν ὁ νόμος τῆς φυσικῆς διαλογῆς καὶ ὁ τοῦ ἀγῶνος τῆς ὑπάρξεως περὶ ὧν διατείνονται ὅτι εἰσὶ συνδεδεμένοι μετὰ τοῦ νόμου τῆς προόδου καὶ οἵτινες εὑρίσκουσι σήμερον τοσούτους ἐνθουσιώδεις ὀπαδούς, δὲν δικαιολογοῦσιν ἆρά γε πάσας ταύτας τὰς ἐν ταῖς ἡμετέραις κοινωνίαις διαπραττομένας ἀδικίας; Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ νόμος τῆς δικαιοσύνης παραβιάζεται τοσοῦτον συνεχῶς ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν, ἡ ἡμετέρα συνείδησις ἐξεγείρεται ἐναντίον τῶν παραβιάσεων τούτων, ἀπαιτοῦσα ἐπανόρθωσιν τῶν γιγνομένων ἀδικιῶν, ἑπομένως ζητεῖ πέραν τοῦ τάφου βίον ἐν ᾧ δικαιοσύνη κατοικεῖ. Ἐγκαρδίως δὲ ἀποδεχόμεθα τὴν ὡραίαν καὶ εὔγλωττον ἔκφρασιν ἑνὸς νεωτέρου ῥήτορος εἰπόντος: «χριστιανοὶ ἐν ὀνόματι τῆς δικαιοσύνης διαβεβαιῶ τὴν ὕπαρξιν τῆς αἰωνίου ζωῆς».

Τέλος ἐνῷ γεννώμεθα διὰ τὴν ζωήν, ἐνῷ εἴμεθα ἀφωσιωμένοι εἰς αὐτὴν διὰ πασῶν τῶν ἡμετέρων δυνάμεων, οἱ πάντες καταλήγομεν εἰς τὸ μοιραῖον τοῦ θανάτου κατάντημα. Τὸ προσφιλέστερον ἡμῖν, τὸ πολυτιμότερον ὂν ἀποσπᾶται ἐκ τῶν ἀγκαλῶν ἡμῶν ἐν μιᾷ στιγμῇ. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ σμικρὸν ὄν, ὅπερ ἐκ τῆς ζωῆς ἐγνώρισε μόνον τὴν γλυκεῖαν αὐτῆς αὐγὴν καὶ τὸ ὁποῖον ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ μόνον θωπείας καὶ μειδιάματα ἔδωκε καὶ ἔλαβε, κεῖται ἐπὶ τῆς ἐπιθανατίου κλίνης ψυχρὸν καὶ ἄπνουν, λευκὸν καὶ ἄχρουν ὡς τὰ λευκὰ ἄνθη, ἅτινα ἡ χεὶρ τῆς θρηνούσης μητρὸς ἔσπειρεν ἐπὶ τοῦ ἀγγελομόρφου αὐτοῦ σώματος. Ὢ ἐλεεινότης τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων! Ἀλλὰ καὶ οἱ λαοὶ καὶ αἱ πόλεις θνήσκουσιν ἐπίσης ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην, ἡμέραν δέ τινα ἐν μέσῳ τῶν ἐρειπίων θὰ ἀναζητῶσιν οἱ τότε ἐρευνηταὶ ποῦ ἔκειτο αὕτη ἡ ἐκείνη ἡ πλουσία σήμερον καὶ πεφημισμένη διὰ τὸν πλουτισμὸν αὐτῆς πόλις, ὅπως σήμερον ἐν τῇ ἐρήμῳ ἀναζητοῦσι τὰ ἴχνη τῆς Νινευῆ καὶ τῆς Βαβυλῶνος. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ μικρὸς ἡμῶν πλανήτης θὰ ἀφανισθῇ ἄνευ πατάγου εἰς τὰς εὐρείας ἐρημίας τοῦ οὐρανοῦ τῶν ἀστέρων. Ἐν τούτοις ἕως οὗ ταῦτα γένωνται ἡμεῖς αὐτοὶ θὰ ἀφανισθῶμεν. Διὰ νὰ μνημονεύσω δὲ τῶν λόγων τοῦ κλεινοῦ Βοσσουέτου «δὲν βλέπετε χριστιανοὶ τοὺς διαδόχους ὑμῶν γεννωμένους καὶ προχωροῦντας καὶ οἵτινες οἱονεὶ ὠθοῦσιν ὑμᾶς διὰ τοῦ ὤμου αὐτῶν ἐκ τῆς ζωῆς, λέγοντες, ἀποσυρθῆτε αὐτῆς ὑμεῖς, διότι εἶναι ἤδη ἡ σειρὰ ἡμῶν νὰ ζήσωμεν». Λοιπὸν δημιουργημένοι διὰ τὴν ζωὴν συναντῶμεν πανταχοῦ τὸν θάνατον, ἄρα ἡ καρδία ἡμῶν ἐπιζητεῖ ζωὴν πέραν τοῦ τάφου, ζωήν, ἐν ᾗ δὲν ὑπάρχει ἡ φοβερὰ βασιλεία τοῦ θανάτου.

Τὰ συμπεράσματα ταῦτά εἰσι τὸ ὑλικόν, ὅπερ ἡ γενικὴ συνείδησις ἐπισωρεύει. Τί πράττει τὸ Εὐαγγέλιον; Κατασκευάζει τὴν οἰκοδομήν. Ἀπαντᾷ εἰς τὰ προαισθήματα ἡμῶν διὰ λόγου ἐρχομένου ἄνωθεν. Τὸν λόγον τοῦτον ἀπήγγειλεν αὐτὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν εἰπών, «ὁ πιστεύων ἐν ἐμοὶ ἔχει ζωὴν αἰώνιον». Ὁ Ἰησοῦς δὲν συζητεῖ περὶ τῆς ἀθανασίας ὡς οἱ σοφοὶ καὶ οἱ φιλόσοφοι, ἀλλὰ διαβεβαιοῖ ταύτην. Ὁ Κύριος δείκνυσιν ἡμῖν τὸν οὐρανὸν ὡς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὁπόθεν ἔρχεται ὅπου ὑπάγει καὶ ὅπου θέλει ἑλκύσει καὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. Ὁ Κύριος πράττει πλέον τι, πραγματοποιεῖ ἐνταῦθα τὴν αἰώνιον ζωὴν διὰ τῆς τελείας αὐτοῦ ἁγιότητος, τίθησιν αὐτὴν οὕτως εἰπεῖν εἰς πρᾶξιν καθιστὰς τὸν ἄνθρωπον ἱκανὸν νὰ ζήσῃ τὴν αἰώνιον ταύτην ζωήν. Διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς ἀπέδωκεν ἐκ νέου τὴν καρδίαν τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν ἄνθρωπον, τὴν δὲ καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν Θεόν· ἡ καταλλαγὴ αὕτη θαυμασίως ἐπετελέσθη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ. Ἔκτοτε ὁ ἄνθρωπος ἔλαβε τὸ θαυμάσιον δῶρον τῆς οὐρανίου ζωῆς, ἥτις ἐκδηλοῦται διὰ τῆς ἀγάπης, τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀ-

γιότητος, καὶ ἥτις οὐδέποτε ἀπόλλυται διότι «ἡ ἁγιότης οὐ θνήσκει». Ὡς δὲ ἡ δύναμις τῆς ἐν τῷ Χριστῷ ζωῆς ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ μνημείου αὐτοῦ, οὕτως ἡ ζωὴ ἣν μεταδίδωσι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, θέλει συντρίψει τοὺς δεσμοὺς τοῦ θανάτου. Διὰ τὸν χριστιανὸν ὁ τάφος εἶναι μόνον δίοδος, φοβερὰ βεβαίως, ἥτις ὅμως ἀπολήγει εἰς τὴν δόξαν τὴν αἰώνιον.

Λοιπὸν μετὰ τοῦ Θεοῦ πατρός, τοῦ Ἰησοῦ Σωτῆρος καὶ τοῦ οὐρανοῦ ὡς μελλούσης κατοικίας ἡμῶν ἡ ζωὴ δὲν ἀποκτᾷ ἄρά γε ἀμέσως ἀξίαν ἄπειρον;

Καὶ δὴ πρῶτον ἡ ζωὴ φέρει τὴν σφραγῖδα τοῦ μεγαλείου· ὁ ἄνθρωπος θερίζει ὅ,τι ἔσπειρε λέγει που ὁ Παῦλος. Ὅ,τι ἀποτελεῖ τὴν ζωήν, ἤτοι πράξεις, ἰδέαι, βούλησις αἰσθήματα τῆς καρδίας εἶναι ἡ σπορά, ὁ θερισμός ἐστιν ἡ αἰωνιότης. Ἐὰν λοιπὸν τὰ διάφορα ταῦτα στοιχεῖα διευθύνωνται πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν οὐρανόν, πόσον εὐρύνεται τότε ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου! Ἐργάζεσθαι δι' ἕνα ὑψηλότερον σκοπόν, διὰ τὴν θέλησιν καὶ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ δι' ἔργον μὴ ἀπολλύμενον, οἷον διὰ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἡ πεποίθησις αὕτη δὲν δίδωσιν ἄρά γε μεγίστην ἀξίαν καὶ εἰς τὸ ἐλάχιστον τῶν καθηκόντων; Ὥστε δὲν εἶναι μόνον οἱ μεγάλοι χριστιανοὶ συγγραφεῖς, καλλιτέχναι, σοφοί, ποιηταί, ἐπιστήμονες, οἵτινες φέρουσιν ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτὴν τὴν σφραγῖδα τοῦ μεγαλείου, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀσημότερος καὶ ὁ μικρότερος τῶν πιστῶν φέρει τὴν σφραγῖδα ταύτην. Καὶ σὺ λοιπὸν ἐργάτα ταπεινέ, ὅστις ἐκπληροῖς τὸ ἔργον σου πιστῶς ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ Θεοῦ καὶ σὺ δυστυχῆ πάσχων, οὗτινος ἡ προσευχὴ εἶναι ἡ κυρίως ἐνέργεια, οἱ πάντες φέρετε τὴν σφραγῖδα τοῦ μεγαλείου, διότι πράττετε ἔργον μέγα εἰς τὰ ὄμματα ἐκείνου, ὅστις ἐκτιμᾷ τὰς πράξεις τοῦ ἀνθρώπου οὐχὶ κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν αὐτῶν λάμψιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἠθικὴν αὐτῶν ἀξίαν. Γινώσκετε ὅτι τὸ καθῆκον, ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἀγάπη δὲν εἶναι φαινόμενα παροδικά, ὡς ὅ,τι ἐστὶν ὑλικόν, ἀλλὰ πράγματα ἅτινα μένουσι καὶ ἅτινά εἰσιν ἀνώτερα τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν. Ἐρρέθη δικαίως ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι ναὸς μέγας, οὗ τὰ ἀδιάσειστα τείχη προφυλάττουσιν ἐκ τῆς καταστροφῆς ὅλον τὸ ὑλικόν, ὅπερ ἀποτελεῖ αὐτόν, οὐ μόνον δηλαδὴ τὰς πλάκας τῆς προσόψεως, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐλάχιστα λιθάρια καὶ αὐτὸν τὸν κόκκον τῆς ἄμμου, ὅστις ἐχρησιμοποιήθη ἐν τῇ αἰωνίᾳ ταύτῃ οἰκοδομῇ.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἄρά γε καὶ παρήγορος ἡ ζωὴ αὕτη; Βεβαίως, διότι βασίζεται ἐπὶ χαρᾶς ὑψηλοτέρας, τῆς χαρᾶς ἐκείνης, ἣν γεννᾷ ἡ ἰδέα ὅτι ἔχομεν τὸν Θεὸν Σωτῆρα, ὅστις περιβάλλει ἡμᾶς διὰ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ. Χαρᾶς ἀνεξαρτήτου πασῶν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ μεταβολῶν, ἥτις δημιουργεῖ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἐν τῷ ὠκεανῷ βάθος γαλήνιον διαμένον τοιοῦτο μεθ' ὅλας τὰς διαταράξεις τῆς ἐπιφανείας. Ἄλλως τε ποίαν ἁγνὴν χαρὰν διατάσσομαι νὰ ἐγκαταλείπω; Μήπως ἄρά γε τὴν χαρὰν τὴν ἐκ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης προερχομένην, ἐν αἷς ἑκάστη πρόοδος συντελεῖ εἰς τὸ νὰ δοξάζηται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν; Μήπως καλοῦμαι νὰ ἐγκαταλείπω τὸν θαυμασμὸν τῆς φύσεως, ἥτις ὑπὸ πάσας αὐτῆς τὰς ἀπόψεις μοὶ παρουσιάζεται ὡς μειδίαμα τοῦ δημιουργοῦ; Μήπως καλοῦμαι νὰ ἐγκαταλείπω τὴν χαρὰν τὴν προερχομένην ἐκ τῆς πράξεως τῶν εὐγενῶν ἔργων τῆς φιλανθρωπίας, τῆς εὐποιίας, τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης; ἀλλὰ τὰ ἔργα ταῦτα ἐδιδάχθην νὰ ἀγαπῶ ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας, διότι ὁ Θεὸς ἐπιθυμεῖ πάντοτε νά με καταστήσῃ κοινωνὸν τῶν ἔργων αὐτοῦ τῆς ἀγάπης, μοὶ ἀπαγορεύει δὲ ἐντόνως τὸ ζῆν μόνον δι' ἐμαυτόν. Ναὶ πάντα τὰ ἔργα ταῦτα καὶ πρὸ πάντων ἡ ὑπὲρ τοῦ πλησίον θυσία μοὶ παρουσιάζονται ὡς προφητεία τῆς αἰωνίου ἐκείνης βασιλείας, ἐν ᾗ ὡς ἀστέρες φαεινοὶ θέλουσιν ἀναλάμψει ἡ ἀλήθεια, ἡ δικαιοσύνη, ἡ πίστις, ἡ ἁγνεία, ἡ ἀγάπη. Καὶ ὅτε δὲ τὴν ζωήν μου θέλουσιν ἐπισκοτίσει τὰ νέφη τῆς δοκιμασίας καὶ τοῦ γήρατος, ὅτε αἱ ἡμέραι τῆς ὀδύνης ἔσονται περισσότεραι, ἢ αἱ ἡμέραι τῆς χαρᾶς, καὶ τότε ἔτι θὰ δύναμαι νὰ ἀγαπῶ τὴν ζωήν. Ἐναντιότητες τῆς τύχης, ἀτυχίαι, σταυροὶ μεθ' ὅλην ὑμῶν τὴν πικρίαν θὰ δυνηθῶ νὰ φέρω ὑμᾶς. Βεβαίως θὰ ὑποφέρω μεγάλως κατὰ τὰς στιγμὰς ταύτας πλέον ἐκείνων, οἵτινες στεροῦνται τῆς πίστεως ταύτης. Ἀλλὰ τί λέγω; μήπως ἄρά γε ὁ Σωτήρ μου δὲν συμμερίζεται μετ' ἐμοῦ τὸ βάρος τοῦ σταυροῦ μου καθιστὰς τοῦτο μᾶλλον ἐλαφρόν; μήπως ἄρά γε ἑκάστη δοκιμασία δὲν εἶναι μία βαθμίς, ἣν ἀναβαίνω καὶ ἥτις μὲ προσεγγίζει πρὸς τὸν οὐρανόν, ἀπομακρύνουσά με τῆς ἁμαρτίας; μήπως ἄρά γε ἑκάστη ὀδύνη δὲν μὲ καθιστᾷ κοινωνὸν τῆς ὀδύνης καὶ τοῦ πάθους τοῦ γλυκυτάτου μου Σωτῆρος; ὅταν δὲ προσεγγίσῃ καὶ δι' ἐμὲ ἡ μεγάλη καὶ ὁριστικὴ τοῦ δράματος τῆς ζωῆς καταστροφὴ μήπως ἄρά γε καὶ τότε θέλω ἐγκαταλειφθῆ μόνος ἐν τῇ φοβερᾷ ἐρημίᾳ τοῦ θανάτου; Ὢ καὶ τότε ὁ γλυκύτατος Σωτήρ μου ἔσται ἐγγὺς ἐμοῦ ἐνθαρρύνων με διὰ τῶν ἐξαισίων ἐκείνων λόγων «θάρσει ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον». Βεβαίως ὁ θάνατος εἶναι ἀπέλευσις, ἀλλὰ συνάμα καὶ ἄφιξις εἰς τὴν αἰωνίαν ἡμῶν πατρίδα. Ὁ θάνατος εἶναι χωρισμός, ἀλλὰ συνάμα συνάντησις ἐκ νέου ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾗ δὲν ὑπάρχουσι δάκρυα, ἐν ᾗ δὲν ὑπάρχει ἁμαρτία. Καλῶς λοιπὸν ἀπεφήνατο εἷς τῶν νεωτέρων εἰπὼν «ἡ ζωὴ εἶναι καλή, ἀλλὰ καὶ ὁ θάνατος εἶναι ἐπίσης καλός». Οὗτός ἐστιν ὁ μέγας θρίαμβος τοῦ Εὐαγγελίου, αὕτη ἐστὶν ἡ θαυμασία ἀλήθεια, ἣν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ γνωρίσωσιν οἱ μέγιστοι τῶν φιλοσόφων τῆς ἀρχαιότητος, ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Πλάτων.

Ἀλλ' ὅμως ἡ ζωὴ εἶναι ὡσαύτως φοβερὰ δυστυχία καὶ ἀθλιότης μακρὰν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τοῦτο δὲν εἶναι ἰδική μου ἀπόφανσις, οὐχί, εἶναι κραυγὴ τῆς καρδίας ὁλοκλήρου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἢ μᾶλλον εἶναι οἱονεὶ ἀλλαλαγμὸς ἀναβαίνων ἐκ τοῦ βάθους τῶν συνειδήσεων ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ, ἐν

τῇ θρησκείᾳ καὶ ἐν τῇ ποιήσει τῶν λαῶν. Ἀπὸ πολλῶν αἰώνων ἡ κραυγὴ αὕτη συνενοῦται μετὰ τῆς βουδιστικῆς ἐκείνης διδασκαλίας, ἥτις λέγει «ἡ ζωή, ἰδοὺ τὸ κακόν».

Ἡ διδασκαλία αὕτη ὁθενδήποτε καὶ ἂν ἀρικνῆται ἡμῖν εἶναι θεωρία τῆς καταστροφῆς καὶ ἐξουδενώσεως, εἶναι θεωρία ἀκαταμετρήτως ὀλεθρία.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

τῶν ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπιθεωρηθέντων καὶ ὡς μόνων εἰσακτέων εἰς τὰς Σχολὰς ἀποφασισθέντων διδακτικῶν βιβλίων.*

Α'. Θρησκευτικά.

Χριστιανικὴ Ἠθικὴ Πρωτοπαπαδάκη.
Ἠθικὰ διηγήματα Ἰ. Βρετοῦ.
Ἀπάνθισμα Π καὶ Ν. Διαθήκης Ἰ. Βρετοῦ.
Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφὴν Κ. Παρίτση.

Β'. Ἑλληνικά, Γραμματικὰ καὶ Ἀναγνωστικά.

Γραμματικὴ Κ. Πασχάλη.
» Εὐσταθίου καὶ Κουζουλάρη.
» Βλούσου καὶ Κούζου.
Συντακτικὸν Β. Καλλίφρονος.
» Γ. Ζηκίδου.
Ξενοφῶντος Κύρου Ἀνάβασις Γ. Ζηκίδου.
Πνευματικὴ τροφὴ τῶν Παίδων Δ. Μισιτζῆ.
Ἀνθοδέσμη τῶν Παίδων »
Παιδαγωγικὰ ποιημάτια καὶ μῦθοι Δ. Γερακάρη.
Ὁ Μαυρίκιος ἢ ἡ Ἐργασία μετάφρ. Ἀλ. Πεκίου.
Ἀλφαβητάριον Θ. Τσακμάκη.
Ἀναγνωσματάριον »
Ἀλφαβητάριον Θεανοπούλου.
Μυθολογία Νοννότη.
Ἐπίτομος Πλουτολογία Χαρισιάδου.
Ὀθωμανικὴ Νομοθεσία »
Ἑκατὸν διηγήματα Μαντζουρανῆ.
Ἐπιστημονικὸν Ἐγκόλπιον Γ. Δ. Λαμπίση.
Ὁ Γεροστάθης Λ. Μελᾶ.

Γ'. Μαθηματικὰ καὶ Φυσικά.

Πρῶτα στοιχεῖα Ἀριθμητικῆς Γ. Κωνσταντινίδου.
Ἀριθμητικὴ Γ. Παπακωνσταντίνου.
» Δ. Γ. Δανασῆ.
Γεωμετρία Ἀφίδου καὶ Βλούσου.
Φυσικὴ Ἱστορία Α. Γεωργιάδου καὶ Παπαδοπούλου.
» » Ἀφίδου καὶ Βλούσου.
» » Τηλεμάχου Κωτσάκη.

Δ'. Ἱστορικά.

Ἑλληνικὴ Ἱστορία Ἀθανασιάδου καὶ Δημητριάδου.
» » Π. Παπαρρούση.
Ἱστορία τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος Βλούσου καὶ Κούζου.

* Συνέχ. ἀπὸ σελ. 215—216 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

Ε'. Γεωγραφικά.

Γεωγραφία Ἀπ. Βασακοπούλου.
Τοπογραφία Κωνσταντινουπόλεως »

(Ἕπεται συνέχεια).

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΣ

ΕΛΛΗΝ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟΝ ΕΝ ΠΕΡΑΝ
Ι. ΒΑΣΜΑΤΖΙΔΟΥ

Ἔτος σχολικὸν 15ον 1891—1892.

Ἀπὸ τῆς προσεχοῦς δευτέρας 19 αὐγούστου ἀρχομένων τῶν ἐγγραφῶν πάντες οἱ παλαιοὶ μαθηταὶ ὀφείλουσι νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς ἐγγραφήν, καὶ λάβωσι τὰ εἰσιτήρια των μέχρι τῆς δευτέρας 9 Σεπτεμβρίου, ὅτε ὁριστικῶς γενήσεται ἡ ἔναρξις τῶν μαθημάτων τοῦ Ἐκπαιδευτηρίου.

Ὁ Κανονισμὸς μετὰ τοῦ γενικοῦ προγράμματος τοῦ Ἐκπαιδευτηρίου εὑρίσκεται παρὰ πᾶσι τοῖς βιβλιοπώλαις τῆς πρωτευούσης καὶ ἐν τῷ Ἐκπαιδευτηρίῳ, ὅθεν οἱ βουλόμενοι δύνανται νὰ πορισθῶσι πρὸς λεπτομερεστέραν γνῶσιν τῶν καθ' ἕκαστα.

Δίδακτρα τροφίμων: οἱ τοῦ γυμνασίου πληρόνουσι Λ. Ο. 40, οἱ τοῦ Ἑλλην. Σχολείου 36, καὶ οἱ τοῦ δημοτικοῦ 32 ἐτησίως ἄνευ ἐκπτώσεως.

Δίδακτρα ἐξωτερικῶν: οἱ τοῦ γυμνασίου Λ. Ο. 16, οἱ τοῦ Ἑλλην. Σχολείου 12, καὶ οἱ τοῦ δημοτικοῦ 8 ἐτησίως.

Οἱ ἡμίτροφοι πρὸς τοῖς ἄνω διδάκτροις πληρόνουσιν ἐτησίως Λ. Ο. 8 εἰς οἱονδήποτε τμῆμα καὶ ἂν ἐγγραφῶσι.

Ἐκτὸς τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων, ξέναι γλῶσσαι ὑποχρεωτικαί εἰσιν ἡ Τουρκική, ἡ Γαλλικὴ ἐν ἁπάσαις ταῖς τάξεσι καὶ ἡ Γερμανικὴ μόνον ἐν τρισὶ τάξεσι τῇ Δ' Ε' ΣΤ'. Ἐν δὲ ταῖς ἐφεξῆς τάξεσιν οἱ διδασκόμενοι αὐτὴν πληρόνουσιν ἐτησίως Λ. Ο. 4 ὡς καὶ οἱ τὴν Ἀγγλικήν, Ρωσσικὴν καὶ Ἰταλικὴν διδασκόμενοι.

Τοῦ σεβαστοῦ δημοσίου πεπεισμένου ὄντος ἤδη ἐκ τῆς πολυχρονίου πείρας περὶ τῆς προνοίας, ἣν τὸ Ἐκπαιδευτήριον ἐξαιρετικῶς λαμβάνει τοσοῦτον περὶ τῆς ἠθικῆς διαπλάσεως καὶ τῆς οἰκογενειακῆς περιθάλψεως τῶν εἰς αὐτὸ φοιτώντων, ὅσον καὶ περὶ τῆς ἀκαίρου ἐγκυκλοπαιδικῆς μορφώσεως καὶ τῆς βασίμου σπουδῆς τῆς Τουρκικῆς καὶ Γαλλικῆς εἴς τε τὸ γράφειν ὀρθῶς καὶ λαλεῖν αὐτὰς εὐχερῶς δι' ἐλπίδος ἔχομεν ὅτι θὰ παράσχῃ αὐτῷ τὴν αὐτὴν ἐμπιστοσύνην καὶ κατὰ τὸ ἐπιὸν σχολικὸν ἔτος, δι' ἧς ἐξετίμησεν αὐτὸ ἐπὶ δεκατετραετίαν.

Ἐν Πέραν Κων/πόλεως, 16 αὐγούστου 1891.

Ὁ ἱδρυτὴς καὶ διευθυντὴς
Ι. Βασματζίδης.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ΄. ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 13 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1891 ΑΡΙΘ. 29.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
† Ὁ Κορυτσᾶς Φιλόθεος (πρόεδρος)
Ἀρχιγρ. Ἱ. Συνόδ. Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης
Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Ταντααλίδης (γραμματεύς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.
Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαία τὰ ἡμίση.
Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται
Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Προέδρῳ τῆς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ».—Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγῖδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκκλησ. ἔγγραφα — Ἡ προπαρασκευὴ τῆς σωτηρίας ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ τῷ ἐθνικῷ κόσμῳ — Περὶ τῆς καθ' ἡμᾶς μουσικῆς — Ἡ ἐν Ρωσσίᾳ αἵρεσις τῶν Στουντιστῶν — Κατάλογος τῶν ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπιθεωρηθέντων καὶ ὡς μόνων εἰσακτέων εἰς τὰς Σχολὰς ἀποφασισθέντων διδακτικῶν βιβλίων — Κοινοποιήσεις — Βιβλία πωλούμενα ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Τυπογραφείῳ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

—*Ἐπίσκεψις.*—Ἡ Α. Σ. ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μητροπολίτης Βελεγράδων κ. Δωρόθεος ἐπεσκέψατο τῷ παρελθόντι σαββάτῳ συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐξοχωτάτου Δημητράκη ἐφένδη Γενίδουνια, μέλους τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, τὴν Α. Ἐξοχ. τὸν ὑπουργὸν τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν θρησκευμάτων Ριζᾶ πασᾶν. Ἡ Α. Σεβ. ἐπέδωκε τῇ Α. Ἐξοχ. τακρίρια ἀφορῶντα εἰς σπουδαίας καὶ κατεπειγούσας ὑποθέσεις, περὶ ὧν καὶ προφορικῶς διελέξατο μετὰ τῆς Α. Ἐξοχότητος παρασχὼν Αὐτῇ τὰς δεούσας ἐξηγήσεις καὶ διασαφήσεις καὶ αἰτησάμενος τὴν εὐμενῆ ἐνέργειαν τῆς σεβαστῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως. Ἡ Α. Ἐξοχότης λαβοῦσα ὑπ' ὄψει μετὰ τῆς διακρινούσης αὐτὴν ὑψηλῆς εὐμενείας τὰς αἰτήσεις τοῦ Πατριαρχείου εὐηρεστήθη ν' ἀπαντήσῃ τῷ Σεβ. Τοποτηρητῇ ὅτι ἐνεργηθήσονται ἐπ' αὐτῶν τὰ δέοντα.

Αὐθημερὸν ἐπεσκέψατο ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τὴν Α. Σ. τὸν Τοποτηρητὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μητροπολίτην Βελεγράδων κ. Δωρόθεον ἡ Α. Ἐξοχ. ὁ ἀρχίατρος τῶν ἀνακτόρων καὶ ἰδιαίτερος ἰατρὸς τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Ἄνακτος Σπ. Μαυρογένης πασᾶς.

—*Ἀντεπίσκεψις.*—Ἡ Α. Σεβασμιότης ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου μητροπολίτης Βελεγράδων κ. Δωρόθεος ἀντεπεσκέψατο τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ ἐν τῇ παρὰ τὰ ἀνάκτορα τοῦ Γιλδὶζ ἰδιαιτέρᾳ κατοικίᾳ αὐτοῦ τὴν Α. Ἐξ. τὸν ἀρχίατρον τῶν ἀνακτόρων καὶ ἰδιαίτερον ἰατρὸν τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Ἄνακτος ἡμῶν Σπυρίδωνα Μαυρογένην πασᾶν. Ἡ Α. Ἐξοχ. ὑπεδέξατο τὸν Σεβ. Τοποτηρητὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου μετὰ τῆς χαρακτηριζούσης Αὐτὴν εὐγενείας καὶ ἀβροφροσύνης.

— *Συλλυπητήρια.* — Ὁ Σεβασμιώτατος Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μητροπολίτης Βελεγράδων κ. Δωρόθεος πληροφορηθεὶς τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Α. Ἐξ. τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν θρησκευμάτων Ριζᾶ Πασᾶ διεβίβασε τῇ Α. Ἐξοχότητι διὰ τοῦ Μεγ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Κωνσταντίου, συνοδευομένου καὶ ὑπὸ τοῦ Καποῦ-Κεχαγιᾶ τῶν Πατριαρχείων Ἀντωνίου ἐφένδη Οἰκιάδου, τὰ θερμὰ αὐτοῦ συλλυπητήρια.

—*Μητροπολίτης Χαλκηδόνος.*— Τοῦ Σεβ. Γέροντος ἁγίου Χαλκηδόνος κ. Ἰωακεὶμ ἄγοντος τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ τὴν ἐπέτειον ὀνοματικὴν αὐτοῦ ἑορτὴν μετέβη πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ ἐν Χαλκηδόνι ἡ Α. Σ. ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου μητροπολίτης Βελεγράδων κ. Δωρόθεος, οἱ σεβασμιώτατοι συνοδικοί, πολλοὶ ἐκ τῶν λογάδων τοῦ Γένους ὡς καὶ ἱκανοὶ ἐκ τῶν τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ.

Ἄφιξις.— Ἀφίκετο τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα εἰς βασιλεύουσαν ὁ ἐκ τῆς ἐπαρχίας Γάνου καὶ Χώρας ἄρτι εἰς τὴν ἐπαρχίαν Βάρνης μετατεθεὶς πανιερώτατος μητροπολίτης Βάρνης κ. Πολύκαρπος.

—*Συλλυπητήρια.*—Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀοιδίμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Διονυσίου τοῦ Ε΄ ἡ Α. Σε-

βασμιότης ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἀντιοχείας κύριος Σεραφεὶμ ἐξέφρασε διὰ γράμματος τὰ θερμὰ συλλυπητήρια τοῦ Ἀντιοχικοῦ Θρόνου πρὸς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν, ἀπολέσασαν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἀποβιώσαντος πρωθιεράρχου δεξιώτατον κυβερνήτην καὶ οἰακοστρόφον καὶ ποιμένα διαπρεπῆ καὶ πολυσέβαστον.

—*Ἱερὰ Θεολογικὴ Σχολή.*—Ἡ σεβαστὴ ἐφορεία τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς λαβοῦσα ὑπ' ὄψει τὰς πολυειδεῖς καὶ τελεσφόρους πρὸς τὴν Σχολὴν ὑπηρεσίας καὶ πολυετεῖς ἀγῶνας καὶ μόχθους τοῦ γεραροῦ καὶ πολυσεβάστου καθηγητοῦ κ. Λεάνδρου Ἀρβανιτάκη, ἐπὶ μακρὰ ἔτη ἄφθονον καὶ δαψιλῆ καταβαλόντος τὸν σπόρον τῆς γνώσεως, ἐπ' ἐσχάτων δὲ καταστάντος ἀπομάχου ἕνεκα γήρατος, ἐψηφίσατο ἐν τῇ τελευταίᾳ αὐτῆς συνεδριάσει ὅπως ἐν τῷ προγράμματι τῆς Σχολῆς ἀναγράφηται κατ' ἔτος τὸ ὄνομα τοῦ γεραροῦ καὶ διαπρεποῦς ἀνδρὸς ὡς ἐπιτίμου καθηγητοῦ, παρέχηται δὲ τοὐντεῦθεν αὐτῷ μηνιαία σύνταξις ἐκ γροσίων χιλίων. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, πρὸς ἣν ὑπεβλήθη ἡ πρότασις αὕτη τῆς σεβαστῆς Ἐφορείας, λαβοῦσα ὑπ' ὄψει τὸ δίκαιον κατὰ πάντα ταύτης ἐνέκρινε τὰ ὑποβαλλόμενα ψηφίσασα ἅμα καὶ μηνιαίαν ἀτομικὴν σύνταξιν χιλίων γροσίων ὑπὲρ τοῦ σεβαστοῦ διδασκάλου.

—*Ἔξαρχος Σερρῶν Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης.*—Τῆς Α. Σ. τοῦ ἐν Σέρραις ἐξάρχου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Σωφρονίου διὰ γράμματος αὐτοῦ ἀνακοινωσαμένου τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ ὅτι λόγοι ποικίλων συμφερόντων τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ ἀπαιτοῦσι τὴν παρουσίαν αὐτοῦ ἐν αὐτῇ, ἡ ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος λαβοῦσα ὑπ' ὄψει τούς τε λόγους τούτους καὶ τηλεγραφήματα τῆς κοινότητος Θεσσαλονίκης ὑποβαλούσης τὴν ἀνάγκην ταχείας ἐπανόδου τοῦ ἀρχιερέως αὐτῆς ἕνεκα λόγων ὑψίστου κοινοτικοῦ συμφέροντος, ἐπέτρεψε τῷ εἰρημένῳ ἐξάρχῳ ὅπως ἐπανακάμψῃ εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ.

—*Περιουσία Μελενίκου.*—Ἔξαρχος πρὸς παραλαβὴν τῆς περιουσίας τοῦ μακαρίτου μητροπολίτου Μελενίκου Προκοπίου διωρίσθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς παρελθούσης τρίτης ὁ ἱερολογιώτατος Δευτερεύων τῶν Πατριαρχείων κ. Κωνσταντῖνος Μικρούλης, ὅστις μεθ' ἡμέρας τινὰς ἀπέρχεται αὐτόσε πρὸς ἐπιτέλεσιν τῆς ἀνατεθείσης αὐτῷ ἐντολῆς τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ πατριαρχικὸς ἔξαρχος συνεργασθήσεται μετὰ τοῦ Θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Δαφνουσίας κ. Κωνσταντίνου διορισθέντος ἅμα γενικοῦ ἐπιτρόπου ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μελενίκου μέχρι τῆς ἐκλογῆς καὶ ἀναρρήσεως Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὅτε γενήσεται ἡ δέουσα φροντὶς περὶ διορισμοῦ καὶ ἀποκαταστάσεως καταλλήλου Ἀρχιερέως ἐν τῇ χηρευούσῃ ταύτῃ ἐπαρχίᾳ.

—*Διαθήκη ἀδελφῶν Λαδοπούλων.*—Τοῦ ἀοιδίμου καὶ φιλογενοῦς ἀνδρὸς Δημητρίου Λαδοπούλου, ἐκ τοῦ χωρίου Καλλιόπης τῆς νήσου Λήμνου καταγομένου καὶ ἐν Σμύρνῃ ἀπὸ ἱκανῶν ἐτῶν μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου Λαδοπούλου ἐμπορευομένου, πρὸ ὀκτὼ ἐτῶν ἀποβιώσαντος, διὰ διαθήκης αὐτοῦ ὡρίσθη γενικὸς κληρονόμος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Χατζῆ Ἰωάννης. Καὶ τούτου δὲ κατὰ τὸ 1885 εἰς τὰς αἰωνίας μονὰς μεταστάντος, γενικὸς κληρονόμος τῆς τε κινητῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας ἀμφοτέρων τῶν ἀδελφῶν διὰ διαθήκης, συνταχθείσης ἐν τῇ ἱερᾷ Μητροπόλει Σμύρνης καὶ νομίμως κυρωθείσης, κατέστησαν τὰ ἐν Σμύρνῃ ἐθνικὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα, τὸ Γραικικὸν νοσοκομεῖον καὶ ἡ Εὐαγγελικὴ Σχολή.

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ ἀοίδιμος Χατζῆ Ἰωάννης Λαδόπουλος ἀπεβίωσεν ἄνευ νομίμων κληρονόμων δὲν ἐπετράπη ἀμέσως ἡ ἐκτέλεσις τῆς διαθήκης αὐτοῦ. Ἐντεῦθεν τὸ πρᾶγμα ἀνηνέχθη εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὅπερ ἐπὶ μακρὸν ἐποιήσατο τὰ προσήκοντα διαβήματα παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ, ὅπως ἐπιτευχθῇ ἡ ἐκτέλεσις τῆς διαθήκης τοῦ μακαρίτου οὔσης, ὡς ἐρρέθη, συντεταγμένης καθ' ὅλους τοὺς νομίμους τύπους. Αἱ ἐνέργειαι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐστέφθησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας, τῆς σεβαστῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως εὐδοκησάσης ἵνα διὰ τεσκερὲ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης ἐρωτήσῃ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον περὶ τοῦ ἐγκύρου τῆς διαθήκης, καὶ μετὰ τὴν ἀποστολὴν ἀπαντήσεως δηλούσης τὸ ἔγκυρον τοῦ ἐγγράφου τούτου, διαβιβάσῃ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα μετὰ τεσκερὲ τοὺς τίτλους τῶν μετοχῶν τῆς ἐν Ὀδησσῷ Ρωσσικῆς Τραπέζης ἀντιπροσωπεύοντας ποσὸν 49,700 ρουβλίων. Οἱ τίτλοι οὗτοι παρεδόθησαν ὑπὸ τοῦ Δ. Ἐθν. Μικτοῦ Συμβουλίου ἐπὶ ἀποδείξει παραλαβῆς, εἰς τὸν ἐπὶ τούτῳ ἐκ Σμύρνης ἀποσταλέντα πληρεξούσιον τῆς Κοινότητος ἀξιότιμον ἰατρὸν κ. Δημήτριον Εὐστρατιάδην. Καὶ οὕτω χάρις εἰς τὴν ὑψηλὴν εὐθυδικίαν τῆς σεβαστῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως τοῦ φιλολάου ἡμῶν Ἄνακτος, ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφῆ σκιὰν τοῦ ὁποίου πάντες οἱ λαοὶ τῆς Αὐτοκρατορίας ἀπολαύουσι τοῦ εὐεργετήματος τῆς πλήρους δικαιοσύνης, καὶ εἰς τὰς ἐνεργείας τῶν Πατριαρχείων, ἔλαβεν ἀγαθὸν πέρας ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἡ τόσον εὐεργετικὴ διὰ τὰ ἐθνικὰ καθιδρύματα τῆς ὁμογενοῦς Κοινότητος Σμύρνης.

—*Συστατικὴ Συνοδικὴ ἐγκύκλιος.*—Ὁ ἀξιότιμος διευθυντὴς τῶν ἐφημερίδων «Κωνσταντινουπόλεως» καὶ «Σερβέτ», δι' ἀναφορᾶς αὐτοῦ πρὸς τὴν ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον ᾐτήσατο τὴν ἔκδοσιν συστατηρίου συνοδικῆς ἐγκυκλίου συνιστάσης τοῖς ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἁγίοις ἀρχιερεῦσι τὴν ὑπ' αὐτοῦ γινομένην μετάφρασιν τῶν «Ὀθωμανικῶν Κωδικων». Τῆς αἰτήσεως ταύτης ἀποδεκτῆς γενομένης ὑπὸ τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, ἀπολύεται μετ' οὐ πολὺ ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος συνοδικὴ ἐγκύκλιος, καταδεικνῦσα τὴν μεγίστην χρησιμότητα τοῦ ἔργου, δι' οὗ γνωστὴ ἡμῖν καθίσταται ἡ νομοθεσία τοῦ κράτους καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκθύμου ὑποστηρίξεως ὑπὸ τῶν ἁγίων ἀρχιερέων ἔργου τοιαύτης σπουδαιότητος καὶ ὠφελείας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Ἀριθμ. Πρωτ. 1318 / Διεκπ. 2722

Πανιερώτατε καὶ Θεοπρόβλητε Μητροπολῖτα . . . . ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἡμῖν ἀδελφὲ κύριε . . . . . τὴν φίλην ἡμῖν αὐτῆς Πανιερότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμεθα. Οὐ λανθάνει βεβαίως τῇ αὐτῆς Πανιερότητι ὅτι ἡ ἐπίδοσις καὶ εὐημερία τῶν ἱερῶν Μονῶν ἐξήρτηται πρωτίστως ἐκ τῆς καλῆς διαχειρίσεως τῶν πόρων καὶ τῶν κτημάτων αὐτῶν, καὶ ὅτι πρὸς ἐξασφάλισιν ταύτης ἀπαιτεῖται κατ' ἀνάγκην αὐστηρὰ καὶ τακτικὴ ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ ἐξέλεγξις, ἥτις καλῶς καὶ ἐπακριβῶς ἐνεργουμένη, δύναται ἐπαισθητῶς προαγαγεῖν τὰ ὑλικὰ συμφέροντα καὶ βελτιῶσαι τὴν θέσιν τῶν εὐαγῶν τούτων καθιδρυμάτων. Καὶ διενεργεῖτο μὲν ἄχρι τοῦδε ἐξέλεγξίς τις ὑπὸ τῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀποστελλομένων ἐνταῦθα ὑπὸ τῶν ἡγουμένων καθ' ἕκαστον ἔτος τῶν μοναστηριακῶν λογαριασμῶν τῆς διαχειρίσεως. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκ τῶν πραγμάτων ἀπεδείχθη ὅτι οὐ διεβιβάζοντο συνήθως πάντα τὰ πρὸς λεπτομερῆ ἐξέλεγξιν ἀπαιτούμενα, ἤτοι τά τε πρόχειρα βιβλία τῆς καθ' ἡμέραν δοσοληψίας, αἱ διπλότυποι ἀποδείξεις καὶ αἱ λοιπαὶ πληροφορίαι, ὧν ἔχρῃζεν ἡ Ἐπιτροπὴ ἐν παντὶ κονδυλίῳ τῶν προσόδων καὶ δαπανῶν, διὰ ταῦτα, κατὰ πρότασιν τῆς διαληφθείσης Ἐπιτροπῆς ἐγκριθεῖσαν ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ ὑπὸ τοῦ Διαρκοῦς Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσθη ὅπως ἀνατεθῇ τοῖς ἁγίοις ἀρχιερεῦσιν, ὧν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὑπάρχουσι τοιαῦται Μοναί, ἡ ἐντολὴ ἵνα ἕκαστος τούτων ἐν καιρῷ τῆς περιοδείας, πρὶν ἢ διέλθῃ ἐκ τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ κειμένης Μονῆς, προειδοποιῇ τοὺς πατέρας αὐτῶν, ὅπως ἔχωσι τοὺς λογαριασμοὺς τῆς ἐτησίας διαχειρίσεως αὐτῶν ἑτοίμους καὶ ἐν ὡρισμένῃ ἐποχῇ κεκλεισμένους, παραμένων δὲ ἐν τῇ Μονῇ τὸν ἀπαιτούμενον διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην χρόνον προβαίνῃ εἰς ἀκριβῆ καὶ λεπτομερῆ ἐξέλεγξιν αὐτῶν, εἶτα δὲ ἀποστέλλῃ τὸν ἰσολογισμὸν κεκυρωμένον ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ὅπως τύχῃ ἐνταῦθα τῆς ἁρμοδίας ἐπικυρώσεως. Τὴν ἀπόφασιν τοίνυν ταύτην, ἀνακοινωθησομένην καὶ τοῖς ὁσιωτάτοις ἡγουμένοις δι' ἰδιαιτέρας ἐγκυκλίου, ἐντελλόμεθα τῇ αὐτῆς Πανιερότητι ἵνα ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι ἐκτελέσῃ μετὰ πάσης προθυμίας, ἀκριβείας καὶ προσοχῆς. Εἴεν δὲ τὰ ἔτη αὐτῆς Θεόθεν ὅ,τι πλεῖστα, ὑγιεινὰ καὶ σωτήρια.

‚αωξα΄, Αὐγούστου λα΄.

† Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Βελεγράδων ΔΩΡΟΘΕΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

Ἕπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν σεβ. Συνοδικῶν.

Η ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΑΣ

ΕΝ ΤΩ ΙΣΡΑΗΛ ΚΑΙ ΤΩ ΕΘΝΙΚΩ ΚΟΣΜΩ*

Μετὰ τεσσαρακονταετῆ ἀνὰ τὴν ἔρημον ὁδοιπορίαν, καθ' ἣν ὁ λαὸς διὰ παντοειδῶν ταλαιπωριῶν, διὰ νέων πάντοτε πληροφοριῶν περὶ τοῦ ζήλου τοῦ ἁγίου Θεοῦ καὶ τοῦ βάθους τῆς θείας εὐσπλαγχνίας ἐξηγνίσθη καὶ τὴν ἀρχαίαν διαστραφεῖσαν καὶ στασιαστικὴν φυλὴν διεδέξατο νέα, ἰσχυρὰ καὶ πιστή, ὁ Ἰσραὴλ ἀφίκετο εἰς τὰ ὅρια τῆς ἐξυμνηθείσης χώρας καὶ ἡ ἐπηγγελμένη εὐλογία, ἣν αὐτὸ τὸ ἐναντιούμενον στόμα τοῦ Βαλαὰμ ἔδει ν' ἀναγγείλῃ, ἄρχεται ἐκπληρουμένη.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ πιστοῦ δούλου Μωϋσέως ἔπρεπε μακρόθεν μόνον νὰ ἴδωσι τὴν ἐπηγγελμένην γῆν. Ἡ αὐστηρὰ τιμωρία μικροῦ κατὰ τὸ φαινόμενον σφάλματος, μιᾶς στιγμιαίας ἀδυναμίας τῆς πίστεως παρέχει ἡμῖν ἐκ νέου τὸ ἐνδόσιμον νὰ γνωρίσωμεν τὸν ζῆλον τῆς ἁγιότητος τοῦ Κυρίου, ὅστις ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ αὐστηρότατα κρίνει, ἀπαιτῶν πολλὰ ἐκεῖθεν, ὅπου πολλὰ ἔδωκεν. Ἐν τοῖς μεθορίοις τῆς ἐπηγγελμένης γῆς ἀποθνήσκει ὁ Μωϋσῆς κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου καὶ ὁ Κύριος κηδεύει αὐτὸν ἀφοῦ διὰ τοῦ στόματος τοῦ Μωϋσέως ἔδωκε πρότερον τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ μέλλοντος μεγάλου προφήτου, «προφήτην ἀναστήσω αὐτοῖς ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, ὥσπερ σέ· καὶ δώσω τὰ ῥήματα ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, καὶ λαλήσει αὐτοῖς καθ' ὅτι ἂν ἐντείλωμαι αὐτῷ· καὶ ὁ ἄνθρωπον, ὃς ἐὰν μὴ ἀκούσῃ ὅσα ἂν λαλήσῃ ὁ προφήτης ἐκεῖνος ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ἐκδικήσω ἐξ αὐτοῦ» (Δευτερ. ΙΗ΄ 18).

Ἀπέθανε λοιπὸν ὁ Μωϋσῆς ὁ δοῦλος τοῦ Κυρίου κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου καὶ ὁ Κύριος ἐκήδευσεν αὐτόν.

Πρὸς τῇ ἱερᾷ σοβαρότητι τῆς τιμωρίας αὐτοῦ ἐν τῇ πράξει ταύτῃ τοῦ Θεοῦ ἐκ νέου κατάδηλος γίνεται ζωηρὰ μαρτυρία τῆς τὰ πάντα καλυπτούσης χάριτος, δι' ἧς ἐτίμησεν ἐν τῷ θανάτῳ τὸν πιστόν, ὅσον οὐδένα τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων.

Διάδοχον τοῦ Μωϋσέως ἐκάλεσεν ὁ Κύριος ἄνδρα, ὅστις ἦν μὲν ἧττον μέγας καὶ ἧττονος κάτοχος περινοίας ἢ ὁ ἔνδοξος προκάτοχος αὐτοῦ, οὐχ ἧττον, ὡς χαρακτὴρ πλήρης πραότητος καὶ πίστεως, μὴ ἔχων ἰδίαν θέλησιν καὶ ἐμπεφορημένος ἁγνοῦ θεοκρατικοῦ φρονήματος, λίαν ἁρμόδιος ἦν ἵνα ὁδηγήσῃ περαιτέρω τὸν λαὸν τοῦ Κυρίου. Ὁ Ἰσραὴλ κεκτημένος ἰδιάζον αὐτῷ καὶ μόνον πολίτευμα ἔχρῃζεν εἰσέτι πρὸς αὐτοτελῆ ἐθνικὴν ὕπαρξιν μόνον τῆς χώρας. Ἐν τῇ ἐπηγγελμένῃ γῇ, ἥτις ἦν δι' αὐτοὺς πλουσία εἰς ἀναμνήσεις, κλῆσιν καὶ διδάγματα, ἔδει νὰ καταλάβωσι τὴν χώραν ταύτην καὶ μάλιστα οὐχὶ ἕνεκα δικαιώματος αὐτῶν, ἀλλ' ἕνεκα τῆς τῷ Ἀβραὰμ δοθείσης ἐπαγγελίας καὶ τῆς αἰωνίας περὶ σωτηρίας ἀποφάσεως. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἐκλήθη νὰ ὁδηγήσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν χώραν, ἥτις ἔδει νὰ καταληφθῇ οὐχὶ διὰ τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. Ἐντολῇ θείᾳ ὑπὸ τὴν πανσθενουργὸν σύμπραξιν τοῦ Κυρίου καὶ τὰς ἐκλάμπρους ἀποκαλύψεις τῆς εἰς τὴν διαθήκην πίστεως αὐτοῦ γίνεται ἡ κατάκτησις τῆς ἐπηγγελμένης γῆς καὶ ἐκπληροῦται πρὸς τοὺς κατοίκους ταύτης δικαία κρίσις τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ

* Συνέχ. ἀπὸ σελ. 191—192 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

Ναυῆ ὡς ὁδηγὸς εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας τυγχάνει τὸ ἀπεικόνισμα ἐκείνου, ὅστις τὸν λαὸν αὐτοῦ ὁδηγεῖ εἰς τὴν χώραν τῆς αἰωνίου ἀναπαύσεως.

Διανεμηθείσης μεταξὺ τῶν φυλῶν τῆς κληρονομίας τῶν πατέρων, ἡ διαθήκη μετὰ τοῦ Ἰεχωβᾶ ἀνανεοῦται. Ὁ Ἰσραὴλ ἵσταται ἐνταῦθα ἐν θρησκευτικῇ καὶ πολιτικῇ ἑνότητι—ἓν κράτος τοῦ Θεοῦ μεταξὺ τῶν λαῶν, καὶ σκεῦος τῆς μελλούσης ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος εὐλογίας—μεγίστη μαρτυρία τοῦ περὶ σωτηρίας σχεδίου τοῦ Θεοῦ. Τὸ ἀποκλειστικὸν τῆς θέσεως τῆς Χαναὰν ἐπέβαλεν, ὥστε ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ νὰ δυνηθῇ νὰ διαφυλάξῃ τὰς ἰδιότητας αὐτοῦ καὶ σύναμα ἡ χώρα αὕτη ἦν προσφυέστατος τόπος τοῦ σημείου τῆς ἑνώσεως δύο μερῶν τῆς γῆς, ὅπως εἰς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου ἠχήσῃ ἡ γνῶσις τῆς σιωπηρῶς τηρηθείσης καί, τοῦ πληρώματος τοῦ χρόνου ἐλθόντος, ἐπιφανείσης σωτηρίας ἐπὶ τὸν κόσμον ἅπαντα. Ὅσῳ μᾶλλον οἱ ἄνθρωποι προπαρασκευάζονται διὰ τὴν σωτηρίαν, τόσῳ ὁριστικωτέρας μορφὰς λαμβάνει ἡ ἀνάπτυξις τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἕκαστος ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν χρόνον αὐτοῦ καὶ ἀναλόγως τῶν δυνάμεων αὐτοῦ γίνεται τύπος Ἐκείνου, ἐν ᾧ ἐνοικεῖ τὸ πλήρωμα τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Ἐν προσώποις, γεγονόσι καὶ διατάξεσιν εὑρίσκομεν πάντοτε σαφέστερον διακεχαραγμένην τὴν συμβολικὴν παράστασιν τῆς σωτηρίας καὶ ἀνταποκρινομένην εἰς τὴν ἑκάστοτε βαθμίδα τῆς ἀναπτύξεως. Οὕτως ἡ ἱστορία τῆς σωτηρίας ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα καὶ τῇ ὅλῃ συναρμογῇ εἶναι προεικονικὴ παράστασις τοῦ μεγάλου γεγονότος, ἐν ᾧ ἐξεπληρώθη ἡ σωτηρία.

Νῦν ἕπεται περίοδος χρονική, ἥτις ἔπρεπε νὰ παγιώσῃ τὴν πολιτικὴν καὶ θρησκευτικὴν αὐτοτέλειαν τοῦ Ἰσραήλ. Ὁ χρόνος τῆς δοκιμασίας ἄρχεται, καθ' ὃν ὁ Ἰσραὴλ ὀφείλει νὰ διαφυλάξῃ καὶ χρησιμοποιήσῃ τὰ αὐτῷ δεδομένα μεγάλα ἀγαθὰ τῆς χάριτος, καὶ καθ' ὃν ἐκ νέου πεῖραν λαμβάνει τοῦ ὅτι ἡ εὐδαιμονία καὶ ἡ ταλαιπωρία ἐξήρτηται ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τῆς πίστεως ἢ ἀπιστίας αὐτοῦ. Αὐτὸς ὁ Κύριός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τοῦ λαοῦ Αὐτοῦ ἐγείρων αὐτῷ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς ἀνάγκης ἄνδρείους ὡς τὸν Γεδεών, τὸν Ἰεφθάε καὶ τὸν Σαμψών, οἵτινες βοηθοῦσι τῷ λαῷ ἵνα νικήσῃ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ παριστῶσιν ἐναργῶς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ τὸ μεγαλεῖον τῆς τοῦ Θεοῦ διαθήκης.

Ἀλλ' ὅ τι ὁ Κύριος ἔδωκε τῷ λαῷ αὐτοῦ εἰς ἐθνικά, πνευματικὰ καὶ πολιτικὰ ἀγαθά, τοῦτο δὲν ἐπήνεγκεν εἰς τὴν θεοκρατίαν ἐπαρκῆ καρπόν. Λαὸς καὶ κλῆρος, φορεῖς μέχρι τοῦδε τῆς ἀναπτύξεως, δὲν ἐξεπλήρωσαν τὰ καθήκοντα αὐτῶν. Διὸ ὁ Κύριος ἐξελέξατο ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Σαμουὴλ ἄνδρα, ὅστις ἐπιδρᾷ ὡς ἀναμορφωτὴς ὑπὸ διπλῆν ἔννοιαν, ἀνορθοῖ τὸν θεμελιώδη νόμον τὸν ὑπηρετοῦντα τῷ Θεῷ, ἀνεγείρει τὸν λαὸν ἐκ τῆς καταπτώσεως αὐτοῦ καὶ θεραπεύει διὰ τῆς ἀνανεώσεως τῆς διαθήκης τὴν διάστασιν τοῦ λαοῦ. Καὶ αὖθις παρουσιάζεται ἡμῖν ὁ νόμος, ὅστις χωρεῖ διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς περὶ σωτηρίας ἱστορίας. Αἱ ἁμαρτίαι τοῦ λαοῦ φαίνονται ὅτι διασταυροῦσι τὸ περὶ σωτηρίας σχέδιον τοῦ Θεοῦ· ἀλλ' ἡ ἀντίληψις τῆς χειρὸς τοῦ Θεοῦ διαπλάττει τὰς σχέσεις οὕτως, ὥστε νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς λαμπρὰν προαγωγὴν τοῦ περὶ σωτηρίας σχεδίου. Παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ Κυρίου, τοῦ αἰωνίου βασιλέως, ὁ λαὸς ποθεῖ ἐπίγειον βασιλέα, ὁ δὲ Θεὸς ἐκπληροῖ τὴν αἴτησιν, ἥτις προῆλθεν ἐκ τῆς ἰσχυρᾶς ἀνάγκης πρὸς ἐξωτερικὴν μονιμότητα ἀπέναντι τῶν ἐθνικῶν λαῶν, ἀνάγκης ἣν ἐφρόνουν ὅτι δὲν δύνανται νὰ εὕρωσιν ὑπὸ τὴν ἀόρατον διοίκησιν τοῦ Ἰεχωβᾶ. Νῦν ἐκπληροῦται ἡ ἀρχαία καὶ τῷ Ἀβραὰμ δοθεῖσα προφητεία «Εὐλογήσω δὲ αὐτὴν καὶ δώσω σοι ἐξ αὐτῆς τέκνον καὶ εὐλογήσω αὐτὸ καὶ ἔσται εἰς ἔθνη καὶ βασιλεῖς ἐθνῶν ἐξ αὐτοῦ ἔσονται» (Γεν. ιζ', ιε').

Ὁ χρόνος τῶν πρώτων βασιλέων εἶναι ἡ ἔνδοξος περίοδος τοῦ θεοκρατικοῦ λαοῦ. Οἱ βασιλεῖς τοῦ Ἰσραὴλ ἔδει νὰ ὦσι θεοκρατικοὶ καὶ οὐχὶ αὐτοκράτορες. Ὑπὸ τὸν Δαβὶδ τὸν ἀρεστὸν τοῦ Κυρίου ἄνδρα ὁ Ἰσραὴλ ἀκμάζει καὶ ἄρχεται ἐκπληρουμένη ἡ τῷ Ἰούδᾳ δοθεῖσα θαυμαστὴ προφητεία.

Ὁ Δαβὶδ εἶναι ὁ ἀνήρ, ἐφ' οὗ στηρίζονται αἱ οὐσιωδέστεραι ἐπαγγελίαι τῆς ἀρχαίας διαθήκης. Μετὰ αὐστηρὰς δοκιμασίας καὶ καταδιώξεις μετὰ μεγάλας πίστεως πράξεις κατορθώσας νὰ λάβῃ τὴν ἐξουσίαν, ἀποβαίνει ἐν τῷ μεγαλείῳ αὐτοῦ διατελῶν, ὡς καὶ ἐν τῇ ἀφανείᾳ, ὁ ἥρως ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου, μέγας διὰ ταπεινοφροσύνης, πίστεως καὶ ὑπακοῆς, βασιλεὺς τῆς δικαιοσύνης καὶ ὡς τοιοῦτος ἀπεικόνισμα τοῦ αἰωνίου βασιλέως, τοῦ Χριστοῦ. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι λύχνος τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, ἡ δὲ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡ νίκη καὶ ἡ δόξα αὐτοῦ. Ἐν τῷ Δαβὶδ ἡ ἀνάπτυξις τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ φθάνει εἰς νέαν βαθμίδα. Φοβούμενος μὴ ἐπικρατήσῃ ἡ ἀνθρωπίνη καὶ εἰδωλολατρικὴ κυριαρχία, ἐν ᾗ διετέλει ὁ λαὸς ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σαούλ, ἀγωνίζεται κατ' ἀρχὰς ὑπὸ ταπεινὴν μορφήν, διαπαλαίων καὶ νικῶν ὑπὲρ τοῦ εἰς τὸν Θεὸν ἀφιερωθέντος βασιλείου, ὅπερ καὶ μόνον ὑπάρχει εἰς τὸ εἶδος αὐτοῦ προεικόνισις τῆς νικηφόρου βασιλείας τοῦ Χριστοῦ. Τῆς ἀσφαλείας τοῦ κράτους ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν ἀποκαταστάσης, τὸ πρῶτον μέλημα τοῦ εἰς τὸν Θεὸν ἀρεστοῦ βασιλέως ὑπῆρξε τοῦ δημιουργῆσαι μόνιμον θέσιν διὰ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν λατρείαν. Ἐπὶ τῇ αἰτήσει ὅθεν αὐτοῦ, τοῦ νὰ οἰκοδομήσῃ οἶκον τῷ Κυρίῳ, λαμβάνει τὴν θείαν ἀπάντησιν ὅτι ὁ Κύριος οἰκοδομήσει αὐτῷ οἶκον «καὶ ἔσται ἐὰν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι σου, καὶ κοιμηθήσῃ μετὰ τῶν πατέρων σου, καὶ ἀναστήσω τὸ σπέρμα σου μετὰ σέ, ὃς ἔσται ἐκ τῆς κοιλίας σου, καὶ ἑτοιμάσω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ· αὐτὸς οἰκοδομήσει μοι οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καὶ ἀνορθώσω τὸν θρόνον αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα» (Βασιλ. Β' κεφ. Ζ' 12).

Αὕτη εἶναι ἡ λαμπροτέρα στιγμὴ τοῦ βίου το

Δαβίδ. Μετὰ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ τῆς γενεᾶς συνδέεται ἡ ἐπαγγελία τοῦ Μεσσίου, οὗ προεικόνισις καὶ πρόαγγελος τυγχάνει οὗτος. Δι' αὐτοῦ αἴρεται ἡ Προφητεία εἰς νέαν ὑψηλοτέραν θέσιν, χαρακτηρίζουσα τὸν Χριστὸν ὡς υἱὸν τοῦ Δαβίδ, ὡς ποιμένα τοῦ Ἰσραὴλ καὶ βασιλέα τοῦ Ἰσραήλ. Ὁ Δαβὶδ ἐν τῷ βασιλικῷ αὐτοῦ ἀξιώματι εἶναι ἡ προεικόνισις τοῦ «πάσχοντος, ἀγωνιζομένου καὶ θριαμβεύοντος Χριστοῦ».

Ἡ Σιών, τὸ ἱερόν, ὁ θρόνος τῆς θεοκρατίας γίνεται ἡ εἰκὼν τῆς πνευματικῆς Σιὼν καὶ σειρὰ θαυμαστῶν ἐπαγγελιῶν συνδέεται μετ' αὐτῆς. Θαυμασίως ὅμως ἐμβριθεῖς λόγοι προφητικοὶ ἀπορρέουσιν ἐκ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοσεβεστάτου βασιλέως ἐν τοῖς Ψαλμοῖς, τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ τούτῳ προϊόντι τῆς ἱερᾶς τέχνης τῆς ποιήσεως, οἵτινες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον φέρουσι προφητικὸν χαρακτῆρα. Ἡ νικηφόρος βασιλεία τοῦ Χριστοῦ, τὸ καταλλάξαν τοὺς ἀνθρώπους μετὰ τοῦ Θεοῦ πάθος αὐτοῦ, ἡ ἀνάστασις καὶ τὸ μέλλον τῆς ἐπὶ γῆς βασιλείας αὐτοῦ ἀποτελοῦσι τὸ κέντρον τῶν προφητειῶν, αἵτινες ὁλονὲν σαφέστερον γνωρίζουσι τὸ πρόσωπον καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς σωτηρίας.

Οὕτω τὰ ἔτη τοῦ ἐνδόξου βασιλέως εἰσὶ πλήρη ἀποκαλύψεων περὶ τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ μεγαλείου «τῆς ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαὶ ῥάβδου», οὗ ὁ θρόνος τῆς βασιλείας ἔμελλεν αἰωνίως νὰ στερεωθῇ.

Ἐπὶ τοῦ διαδόχου δ' αὐτοῦ Σολομῶντος ἡ βασιλεία ὑψοῦται εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου, ἡ δὲ τῷ Ἀβραὰμ δοθεῖσα προφητεία εὑρίσκει τὴν προσωρινὴν καὶ προεικονικὴν αὐτῆς ἐκπλήρωσιν (Γεν, ιε' 18 καὶ Κ. κβ' 17). Ἴσως αὗται καὶ παρόμοιαι ἄλλαι προφητεῖαι δὲν ὑπῆρξαν ἄνευ ἐπιρροῆς τινος ἐπὶ τῆς ἰδιαιτέρας φορᾶς τοῦ πνεύματος τοῦ ἀνδρός, ὅστις ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ οὐδένα ἔσχεν ὅμοιον ἐν τῇ σοφίᾳ. Ὅσον ὅμως καὶ ἂν θαυμάζωμεν τὴν βαθύτητα τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, οὐχ ἧττον ἀπὸ θεοκρατικῆς ἀπόψεως κρινόμενος ὁ χαρακτὴρ αὐτοῦ ἵσταται ἧττον ὑψηλότερος καὶ καθαρώτερος τοῦ Δαβίδ, καὶ ἡ σοφία τοῦ Σολομῶντος κέκτηται μᾶλλον τὴν χροιὰν τῆς κοσμικῆς ἢ τῆς θείας σοφίας. Ἐν τούτοις ἀκολούθως ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ φορᾷ τοῦ πνεύματος ἀνακτᾶται αὐτὴ τὸ γνήσιον, τὸ κατὰ βάθος ἀληθὲς καὶ οἱ ἐξαίσιοι λόγοι τῆς σολομωντείου εὐχῆς, τῆς ἐξόχου ταύτης μαρτυρίας τῆς σαφοῦς γνώσεως καὶ τῆς πνευματικῆς ὀξυδερκείας θεοφωτίστου ψυχῆς, εἰσὶ θαυμαστοτάτη προφητεία περὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ Ναοῦ, εἰς ὃν εἰσελεύσεται τὸ πλῆθος τῶν ἐθνῶν (Β. Α' Η' 41—43). Ἐν τῷ Ναῷ τῆς Σιὼν ἡ θεοκρατία κτᾶται τὸ κέντρον, τοῦθ' ὅπερ ἐστὶ λαμπρὰ μαρτυρία ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐκτήσατο ἐν τῷ Ἰσραὴλ ὡρισμένην μορφήν.

Ἐν τῷ Σολομῶντι, τῷ σοφῷ καὶ ἐξόχῳ ἡγεμόνι τῆς εἰρήνης, ὅστις ἐν ἠρέμῳ μεγαλειότητι βασιλεύει ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ κράτους αὐτοῦ, προεικονίσθη ἐν τῇ μεγαλοπρεπείᾳ αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ὁ Ἰσραὴλ ἐν τούτῳ φθάνει εἰς τὸ φυσικὸν σημεῖον τοῦ ὕψους αὐτοῦ καὶ ἐκπληροῖ τὸν προσεχέστατον προορισμὸν αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τούτου χωρεῖ πρὸς ὑψηλότερον. Ὅπως ἡ ἄνθησις εἶναι ἀνάγκη νὰ παρακμάσῃ, ἵνα δυνηθῇ νὰ ἀναπτυχθῇ ὁ καρπός, οὕτως ἔγκειται ἐν τῷ χαρακτῆρι τοῦ Ἰσραήλ, ὡς προφητικοῦ λαοῦ, ἵνα ἀπὸ τῆς ἐξωτερικῆς τελειότητος ἐκπέσῃ εἰς διάλυσιν ὅπως οὕτως ᾖ δυνατὸν νὰ ἀναπτυχθῇ πλήρης τύπος—ὁ τύπος τῆς αἰωνίου καὶ ἀοράτου βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

(ἕπεται συνέχεια).

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Καὶ διὰ τοῦ τύπου τῆς Βασιλευούσης πολλάκις καὶ διὰ τοῦ τῆς Σμύρνης καὶ πάλαι καὶ νῦν ἐξεθέμεθα τὰς ταπεινὰς ἡμῶν ἰδέας, ἃς ἔχομεν ἐσχηματισμένας, συνεπείᾳ πολλῆς καὶ συνεχοῦς μελέτης ἐπὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Μουσικῆς, ποιησάμενοι μάλιστα καὶ ἔκκλησιν πρὸς τοὺς σεβαστοὺς συναδέλφους ὧν ἐζητήσαμεν τὴν πολύτιμον γνώμην οὐχὶ ἅπαξ οὐδὲ δίς, ἀλλὰ πολλάκις μέχρι τοῦδε.

Πρὸς εὐκολωτέραν δὲ ἐκπλήρωσιν τοῦ διακαοῦς ἡμῶν πόθου, ὅστις ἐστὶν ἡ διάδοσις τῶν ταπεινῶν ἡμῶν ἰδεῶν παρὰ τῷ καθ' ἡμᾶς εὐαγεῖ κλήρῳ, ἐκρίναμεν ἵν' ἀπὸ τοῦδε αἰτησώμεθα μικρόν τινα χῶρον ἐν τῷ ἐπισήμῳ δημοσιογραφικῷ ὀργάνῳ τῶν ἡμετέρων σεπτῶν Πατριαρχείων, ὅ ἐστιν ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια». Ποιούμενοι δὲ ἔναρξιν τῶν ἡμετέρων δημοσιεύσεων ἐντεῦθεν, ἐπικαλούμεθα τὴν ἀμερόληπτον κρίσιν τῶν κυρίων συναδέλφων καὶ πάντων τῶν ἐνδιαφερομένων περὶ τοῦ γεραροῦ καὶ ἀξιαγάστου τούτου ἐθνικοῦ καὶ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν κειμηλίου, οἷόν ἐστιν ὡς ἀληθῶς ἡ καθ' ἡμᾶς Μουσική.

Οὐδεὶς ἀγνοεῖ πάντως, ὅτι πᾶν ζήτημα διὰ νὰ λυθῇ προσηκόντως καὶ ἐξαντληθῇ ἀπαιτεῖ μελέτην σύντονον καὶ λιπαρὰν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους. Καθὼς δὲ τἆλλα, οὕτω καὶ τὸ προκείμενον περὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Μουσικῆς ζήτημα δύναται διακριθῆναι εἰς ῥίζαν, κορμὸν καὶ κλῶνας καὶ ἑπομένως πᾶς ὁ περὶ τούτου λόγον ποιούμενος ὀφείλει τὸ πρῶτον πρὸς αὐτὴν τὴν ῥίζαν ἵνα ἀναδράμῃ, διότι οὕτω καὶ μόνον ἐξακριβοῦται ἡ ἀλήθεια καὶ οὐχὶ ὡς μέχρι τοῦδε ἐγίνετο, φύρδην καὶ συγκεχυμένως τῶν διαφόρων ζητημάτων παριστανομένων κατὰ τὰς τῶν γραφόντων ὀρέξεις.

Ἡμεῖς ὡς ῥίζαν καὶ βάσιν περὶ τοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς Μουσικῆς ζητήματος θεωροῦμεν τὰ ἑξῆς κεφαλαιώδη μέρη οἷα α'] τί ἐστι *Μουσική*· β'] τί *Μελῳδία*· γ'] τί *Κλῖμαξ*· δ'] τί *Τονιαῖον διάστημα* καὶ ε'] τί *Γένος*. Τούτων λυθέντων, δυνάμεθα χωρῆσαι εἰς τὸν κορμὸν καὶ ἔπειτα εἰς τοὺς κλῶνας.

Καθ' ἣν δὲ ἐθέμεθα βάσιν, ἀρχόμενοι ἤδη λέγομεν ὅ,τι καὶ ἄλλοτε εὐκαιρίας δοθείσης ὑπεδείξαμεν· ἤτοι ὅτι ἡ Μουσικὴ τυγχάνει φυσική τις ὕλη διὰ τῆς ὁποίας πλάττονται αἱ διάφοροι τῶν διαφόρων ἐπὶ τῆς γῆς ἐθνῶν μελῳδίαι ἀναλόγως τῶν φυσικῶν ἕξεων

ἑκάστου τούτων. Καθὼς δὲ διὰ τῆς αὐτῆς φυσικῆς ὕλης, ἤτοι διὰ τῆς πέτρας, τοῦ πηλοῦ καὶ τῆς ξυλείας ὁ μὲν πλούσιος κτίζει τὰ ἀνάκτορά του, ρυθμίζων ταῦτα διὰ τῶν καλλιτέρων ἐν χρήσει ρυθμῶν, ὁ δὲ πένης ἵστησι τὴν πτωχικὴν καλύβην του ἁπλούστατα, τοιουτοτρόπως καὶ διὰ τῆς φυσικῆς μουσικῆς ὕλης ὁ μὲν Εὐρωπαῖος, ὀπαδὸς τυγχάνων τοῦ σκληροῦ εἴδους τῆς μελῳδίας, (ὅπερ παρακατιόντες θὰ εἴπωμεν) κατασκευάζει τὰς μελῳδίας του, ἔχων μὲν ὑπ' ὄψει τὸ εἶδος τοῦτο τῆς Μουσικῆς τέχνης, ἀπορρίπτων δ' ὅσα ἀπᾴδουσιν εἰς αὐτό. Ἡμεῖς δὲ τοὐναντίον ἐχόμενοι τοῦ μαλακοῦ εἴδους τῆς μελῳδίας πλάττομεν τὰς ἰδίας μελῳδίας, βασιζόμενοι μὲν πάντοτε ἐπὶ τῶν τούτου συστατικῶν, ἀπορρίπτοντες δὲ ὅσα ἀπᾴδουσιν εἰς αὐτό. Ὅ τι δὲ συμβαίνει εἰς τὴν Μουσικήν, τοῦτ' αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὸν λόγον. Τοῦ λόγου τυγχάνοντος εἰς τὸν ἄνθρωπον ὡς τινος φυσικῆς ὕλης, παντὸς δὲ ἔθνους τὴν αὐτὴν φυσικὴν ὕλην μεταχειριζομένου, πλάττεται ἡ γλῶσσα ἀναλόγως τῆς φύσεως καὶ τῶν ἄλλων περιστάσεων αὐτοῦ. Ὡς δὲ ἐνταῦθα παρατηρεῖται μὲν διαφορὰ ἔν τε τῇ ὕλῃ καὶ τῇ προφορᾷ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐν τῇ σημασίᾳ καὶ τῇ οὐσίᾳ τῆς προτεινομένης ὑποθέσεως, τοιουτοτρόπως συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῇ πλάσει τῶν διαφόρων μελῳδιῶν τῶν διαφόρων ἐθνῶν. Οὐδεὶς δύναται ἀρνηθῆναι ὅτι, ὅταν ὁ μὲν Ἕλλην ἐκφωνῇ τὸν φθόγγον Πα, ὁ δὲ Εὐρωπαῖος τὸν Ρε, ὁ δὲ Ἀρμένιος τὸν Πω, καὶ ὁ Ὀθωμανὸς τὸν Νεβὰ κλπ., ὑπάρχει μὲν ἐν τῇ ὕλῃ καὶ τῇ προφορᾷ διαφορά, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐν τῇ φωνητικῇ σημασίᾳ καὶ τῇ οὐσίᾳ· καὶ ταῦτα περὶ τῆς Μουσικῆς.

Περὶ μελῳδίας.

Ἡ μελῳδία, ὡς προείπομεν, διαιρεῖται εἰς δύο εἴδη, εἰς τὸ *μαλακὸν* καὶ εἰς τὸ *σκληρόν*. Καὶ οἱ μὲν ὀπαδοὶ τοῦ μαλακοῦ εἴδους μεταχειριζόμενοι ὅσα ἐκ τῆς φυσικῆς μουσικῆς ὕλης ὑπάγονται εἰς αὐτό, πλάττουσι τὰς ἑαυτῶν μελῳδίας ἐπ' αὐτοῦ τοῦ εἴδους· τοῦτο δὲ τὸ εἶδος ἀπαιτεῖ ἵνα οἱ ἐξ ὧν σύγκειται φθόγγοι ὦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συνδεδεμένοι διὰ συνεχοῦς φωνῆς, σπανίως διακοπτομένης τῆς μεταξὺ τῶν φθόγγων μεσολαβούσης φωνῆς· ἐπομένως ὅταν ἐκφωνῶνται οἱ φθόγγοι Πα, Βου, Γα, Δι κλπ. ἐκφωνοῦνται ὡσεὶ ἦσαν οὕτω· Πα α α Βου ου ου Γα α α Δι ι ι καὶ οὐχὶ Πα . . Βου . . Γα . . Δι . . κλπ. Εἴτε δὲ ἐν ἀναβάσει, εἴτε ἐν καταβάσει, εἴτε καὶ ἐν ἰσότητι, ἡ δαπανωμένη ἐπὶ τῶν φθόγγων τοῦ μαλακοῦ τούτου εἴδους τῆς μελῳδίας χρονικὴ ἀγωγὴ δέον ἀεννάως νὰ ἔχῃ λεπτόν τινα κυματισμὸν οὕτως ,ὥστε ἡ φωνή, κυματιζομένη ἐπὶ τριῶν ἢ καὶ ἓξ ἐπὶ τὸ ὀξὺ καὶ ἄλλων τόσων ἐπὶ τὸ βαρὺ ἠχητικῶν μορίων τῆς κλίμακος, νὰ καταντᾷ εἰς τὴν φυσικὴν θέσιν τοῦ προσήκοντος φθόγγου δηλ. ἢ εἰς ἡμιτόνιον, ἢ εἰς τόνον, ἢ εἰς ἡμιόλιον[1] καὶ οὐδέποτε εἰς τέταρτον τοῦ τόνου. Εἰς τὸ εἶδος τοῦτο ἀνήκει καὶ ἡ *μεταβολή*, ἥνπερ συχνότατα μεταχειρίζεται, καὶ ἥτις φθείρει πάντοτε τὴν φυσικὴν κλίμακα, μεταμορφοῦσα καὶ μετασχηματίζουσα διὰ τῆς φθορᾶς ταύτης ὁτὲ μὲν τοὺς τόνους εἰς ἡμιτόνια καὶ ἡμιολίους, ὁτὲ δὲ πάλιν τὰ ἡμιτόνια εἰς τέταρτα τοῦ τόνου, εἰς τόνους καὶ ἡμιολίους. Ἐκ τῆς μεγίστης ταύτης χρήσεως τῆς μεταβολῆς γεννῶνται ἐν τῇ μελῳδίᾳ αἱ πολυποίκιλοι χρόαι, ἃς ἡμεῖς μὲν καλοῦμεν ἤχους καὶ φθορὰς (ὀρθότερον Τρόπους ἢ Νόμους κατὰ τοὺς ἀρχαίους), οἱ δὲ Ὀθωμανοὶ «Μακάμια». Ἔτι δὲ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς μελῳδίας ἐν τῇ ἐκτελέσει, ἐκτὸς τοῦ συνδέσμου καὶ τοῦ κυματισμοῦ τῆς φωνῆς, ἀπαιτεῖ καὶ τὴν ἔντασιν, τὸ τίναγμα, τὸ λύγισμα καὶ ὅσα ἄλλα ἐκ τῶν καλλωπιστικῶν σημείων παράγονται· τὸ εἶδος τοῦτο κέκτηται περισσοτέρους ρυθμοὺς ἀπὸ τοῦ σκληροῦ καὶ μάλιστα τοὺς δυσκολωτέρους, ὡς οἱ ἐκφράζοντες τὰ $^5/_8$, τὰ $^7/_8$ καὶ τὰ $^9/_8$, οἵτινες τυγχάνουσι καὶ οἱ παλαιότατοι χοροὶ τῶν ἀρχαίων καὶ οἵτινες καὶ μέχρι τῆς σήμερον εἰς ὅλα τἄλλα ἔθνη ὑπάρχοντες, μόνον παρ' Εὐρωπαίοις ἐλλείπουσι. Τὸ δὲ σκληρὸν ἀπαιτεῖ ὅλα τὰ ἐναντία τοῦ μαλακοῦ εἴδους, δηλαδὴ τὸ διακεκομμένον τῆς φωνῆς, τὴν ἀντικατάστασιν τῆς Μεταβολῆς διὰ τῆς *Παραχρώσεως*[1], διὰ τῆς ὁποίας φθείρει μὲν τὰ τονιαῖα διαστήματα τῆς φυσικῆς κλίμακος, παραχρωματίζει δὲ καὶ καθιστᾷ αὐτὴν ὅλως δυσάρεστον τῇ ἀκοῇ. Τὸ σκληρὸν τοῦτο εἶδος τῆς μελῳδίας κατὰ κόρον ἀπαιτεῖ καὶ τὴν συνάρμοσιν τῶν συγχρόνως ἀκουομένων διαφόρων ἀνομοίων φθόγγων[2], καὶ ἄλλα· ἀμφότερα ὅμως τὰ εἴδη ταῦτα τῆς μελῳδίας μεταχειρίζονται ἓν καὶ τὸ αὐτὸ εἶδος τονιαίων διαστημάτων, πλὴν τοῦ τετάρτου τοῦ τόνου, ὅπερ ἐλλείπει ἐκ τοῦ σκληροῦ εἴδους.

(ἕπεται τὸ τέλος).

Ἐν Μιτυλήνῃ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΤ. ΠΑΓΑΝΑΣ.

Η ΕΝ ΡΩΣΣΙΑ ΑΙΡΕΣΙΣ ΤΩΝ ΣΤΟΥΝΤΙΣΤΩΝ

Γνωστὸν ἴσως τυγχάνει ὅτι ἐν Μόσχᾳ ἐργάζεται συνέλευσις ἐκκλησιαστικὴ σκοπὸν ἔχουσα τὴν ἀνεύρεσιν μέσων πρὸς καταπολέμησιν τοῦ πνεύματος τῆς αἱρέσεως ἐν Ρωσσίᾳ. Τὸ δεύτερον ἤδη συγκροτεῖται συνέλευσις τοιαύτη. Αἱ πλεῖσται ρωσσικαὶ ἐφημερίδες ἀσχολοῦνται ἐπὶ τοῦ παρόντος περὶ τὸ ζήτημα τοῦτο.

1. Οὐδὲν μέλος ἐπιτρέπει γίγνεσθαι ἐπὶ τοῦ τετάρτου τοῦ τόνου περισσοτέραν χρονικὴν ἀγωγὴν τοῦ ἑνὸς δευτερολέπτου τῆς ὥρας, ἐκτὸς ἂν πρὸ αὐτοῦ τεθῇ παῦσις.

1. Εἰς τὴν παράχρωσιν διεσύρετο ὁ ἀρχαῖος ποιητὴς Ἀγάθων, ὅστις,ὡς λέγει ὁ Ἀριστοτέλης, κατὰ κόρον πρὸς τὸ ἀρέσκειν μετεχειρίζετο «τῶν μελῶν τὰ σύντονα καὶ παρακεχρωσμένα, πολιτ. η' 7».

2. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις μόνον τὸ σύντονον καὶ παράχρουν ὑπῆρχε, τὸ δὲ συνενόνειν τοὺς διαφόρους ἀνομοίους φθόγγους προσετέθη κατόπιν παρὰ τῶν Εὐρωπαίων κατὰ τὸν Θ' αἰῶνα (πρβλ. Μουσικ. Ἱστορ. Ἐρρίκου Λαβοᾶ).

Ἀπό τινος ἤδη καιροῦ, λέγει ὁ *Νέος Χρόνος*, ἡ αἵρεσις τῶν Στουντιστῶν θεωρεῖται πλέον οὐ μόνον ὡς ἐναντία πρὸς τὴν ὀρθόδοξον θρησκείαν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐπιβουλὴ κατ' αὐτῶν τῶν θεμελιωδῶν δογμάτων συμπάσης τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Ἡ τῶν Στουντιστῶν αἵρεσις δὲν φαίνεται εἰσέτι ὡς ὁριστικῶς καθορισμένη τὰς γνησίας αὐτῆς βάσεις, διὸ δύναταί τις εἰπεῖν ὅτι αἱ θρησκευτικαὶ ἰδέαι τῶν αἱρετικῶν τούτων κυμαίνονται εἰσέτι. Δυσχερῶς εὑρίσκει τις διέξοδον ἐν τῷ πλήθει τῶν ὑποδιαιρέσεων, εἰς ἃς ἡ αἵρεσις αὕτη ὑπόκειται· ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ νέοι Στουντισταί, οἱ σαββατισταί, ὡς καὶ οἱ τηροῦντες καὶ ἑορτάζοντες τὴν Κυριακὴν κτλ. Αἱρετικοί τινες χωροῦσι πέραν καὶ τῶν παραδοξωτέρων θρησκευτικῶν δοξασιῶν· ἀρκούμεθα νὰ ὑπομνήσωμεν τὸν κατὰ τὸ 1889 ἔν τινι τῆς Ρωσσίας μέρει προκληθέντα ὀργασμόν, οὗ ὁ ἀρχηγός, ἢ ὡς ἔλεγον «ὁ μεσσίας» ἦν Κονδράτιός τις Μαλεβάνυ. Ἐντεῦθεν καταφανὲς γίνεται πόσον κατεπεῖγον ἦν ἵνα καταβληθῶσι προσπάθειαι ὅπως εἰσδύσῃ τις εἰς τὸ κρᾶμα τοῦτο τῶν ἀντιθέτων πρὸς ἀλλήλας ἰδεῶν, εἰς τὸ χάος τοῦτο, ὅπερ ἀπετέλει σπουδαίαν ἀπειλὴν κατὰ τοῦ καθεστῶτος τῆς χριστιανικῆς πίστεως παρὰ τοῖς λαοῖς τῆς μεσημβρίας. Περὶ τοῦ ἀντιχριστιανικοῦ χαρακτῆρος τῆς αἱρέσεως ταύτης, προστίθησιν ὁ *Νέος Χρόνος*, οὐδεμία πλέον τοῦ λοιποῦ ὑφίσταται ἀμφιβολία.

Ὁ Στουντισμὸς παρουσιάζει καταπληκτικὴν ἀναλογίαν πρὸς τὴν ἄλλοτέ ποτε αἵρεσιν τῶν ἀναβαπτιστῶν. Ὁ φανατισμὸς τῶν αἱρετικῶν τούτων σήμερον ἔφθασεν εἰς τὸν ἔσχατον βαθμόν, λέγει ὁ *Ἐκκλησιαστικὸς Ἀγγελιαφόρος*· λαμβανομένου δὲ ὑπ' ὄψει τοῦ πολιτικοῦ μέρους τῆς κινήσεως, ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐξουσία ἀδυνατεῖ νὰ ἐνεργήσῃ ἤδη μόνη, δέον δὲ νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν ἐπικουρίαν τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς, προστίθησιν ἡ αὐτὴ ἐφημερίς.

Ὁ *Νέος Χρόνος* ἀπαντῶν τὸ καθ' ἑαυτὸν εἰς τὴν γνώμην ταύτην τοῦ *Ἐκκλησιαστικοῦ Ἀγγελιαφόρου* παρατηρεῖ ὅτι ἡ πολιτικὴ ἀρχὴ ἀναμφιβόλως δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἀντικοινωνικὰς τάσεις τῆς αἱρέσεως· ἀλλ' ὅταν θρησκευτικὸς φανατισμὸς παρουσιασθῇ εἰς τὸ μέσον, ἡ πολιτικὴ ἀρχὴ δύναται μόνον νὰ περιστείλῃ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ νὰ ἐκμηδενίσῃ. Οὕτω λ. χ. ὁ «μεσσίας», οὗ ἀνωτέρω ἐμνήσθημεν, κατωρθώθη νὰ φυλακισθῇ, ἀλλὰ τοῦτο, ἀληθῶς εἰπεῖν, δὲν ὑπῆρξε τιμωρία, τὴν ὁποίαν νὰ ἠδύνατο νὰ αἰσθανθῇ, καθόσον αὐτός τε καὶ οἱ ὀπαδοὶ αὐτοῦ ἀνέμενον τὴν συντέλειαν τοῦ κόσμου καὶ τὴν δευτέραν παρουσίαν. Μετὰ τὴν φυλάκισιν τοῦ Μαλεβάνυ ὁ ὀργασμὸς ἐξηκολούθησε μεταξὺ τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ ἐπὶ πολὺν χρόνον. Δὲν θέλομεν νὰ εἴπωμεν, προστίθησιν ὁ *Νέος Χρόνος*, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ περιορίσωσι τὸν αἱρετικὸν τοῦτον καὶ νὰ ἀφήσωσιν αὐτὸν ἐνεργοῦντα ἐν πλήρει ἐλευθερίᾳ· ἀλλ' ὅταν οἱ ἄνθρωποι φθάσωσιν εἰς τοσοῦτον φανατισμοῦ, τότε τὸ μέτρον τοῦτο δὲν δύναται ν' ἀναχαιτίσῃ αὐτούς. Ἐνταῦθα βεβαίως καὶ πρὸ παντὸς δέον νὰ ἐξασκηθῇ ἡ ἠθικὴ καὶ θρησκευτικὴ ἐνέργεια, διότι τὰ συστατικὰ στοιχεῖα τῆς αἱρέσεως καὶ μετὰ τὴν λῆψιν τῶν αὐστηροτέρων κατ' αὐτῶν μέτρων ὑφίστανται. Τὸ κακὸν περιοριζόμενον ἔν τινι μέρει ἀναφαίνεται ἐκ νέου ἐν ἄλλῳ· εἰς ἄλλος «μεσσίας» δυνατὸν νὰ διαδεχθῇ τὸν πρῶτον, καθόσον δὲν εἶναι οἱ «μεσσίαι» οἱ δημιουργοῦντες τὴν αἵρεσιν, ἀλλ' ἡ αἵρεσις, ἥτις παράγει τούτους. Ἄξιον παρατηρήσεως δ' ἐστί, κατὰ τοὺς λόγους καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ρωσσικοῦ φύλλου, ὅτι ἀπὸ τοῦδε παρατηρεῖται ἐν τῷ στουντισμῷ τάσις τις μέλλουσα νὰ καταλήξῃ εἰς τὰς ἰδέας τοῦ Μαλεβάνυ, ἐνῷ οὗτος δὲν δύναται πλέον νὰ ἐξασκήσῃ ἐνεργὸν πρόσωπον.

Ἀλλά, προστίθησιν ὁ *Νέος Χρόνος*, ἡ ἠθικὴ καὶ θρησκευτικὴ ἐνέργεια κατὰ τοῦ στουντισμοῦ δὲν θὰ βραδύνῃ ἆρά γε νὰ παραγάγῃ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς; Βεβαίως, λέγει, τοῦτο συμβήσεται, ἐὰν δὲν ἠδυνάμεθα νὰ βασισθῶμεν ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἀποσυνθέσεως, ἥτις δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ ἐπέλθῃ καὶ ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ αἱρέσει, καὶ ἥτις θὰ δείξῃ τὸ ἀνόητον καὶ τὸ ἀόριστον χάος τῆς διδασκαλίας αὐτῆς. Ἐπὶ δεκάδας ἐτῶν, ἐξακολουθεῖ τὸ αὐτὸ φύλλον, ἐλάχιστα ἐγένοντο χάριν τῶν θρησκευτικῶν ἀναγκῶν τοῦ λαοῦ τῆς Μικρᾶς Ρωσσίας· ἄλλως τε οὗτος ἐν τῷ ἐρευνητικῷ αὐτοῦ πνεύματι κατώρθωσε νὰ καταντήσῃ πρὸς ὅ,τι ἐφαίνετο αὐτῷ ὡς ἡ ἁπλουστέρα λύσις τῶν θρησκευτικῶν ζητημάτων. Ἴσως ἡ γειτονεία τῶν ξένων ἀποίκων ἐγνώρισεν αὐτῷ θρησκευτικὰς πεποιθήσεις, ἃς δὲν θὰ ἤθελε γνωρίσει ἄνευ τῆς γειτονείας ταύτης. Βέβαιον δὲ πάντοτέ ἐστιν ὅτι αἱ τοιαῦται ἀντιθρησκευτικαὶ τάσεις εἰσὶν αἱ μᾶλλον ἐπικίνδυνοι, διότι αὗταί εἰσιν αἱ δυσχερέστεραι περί τε τὴν σύλληψιν καὶ τὸν καταγωνισμόν· αὗται ἐν ἄλλαις λέξεσίν εἰσιν αἱ ὁλονὲν αὐξάνουσαι.

Προκειμένου δὲ περὶ τῶν ἀντικοινωνικῶν ἐνεργειῶν τῆς αἱρέσεως εὐκόλως δύναταί τις νὰ ἐκμηδενίσῃ αὐτάς. Τὸ ἐπίμοχθον ὅμως καὶ δυσχερὲς ἔσται τὸ παλαῖσαι κατὰ τοῦ στουντισμοῦ θεωρουμένου ὡς κινήματος ἀντορθοδόξου καὶ δὴ ἀντιχριστιανικοῦ. Εὐτυχῶς ὁ στουντισμὸς φέρει ἐν ἑαυτῷ τὰ αἴτια τῆς καταστροφῆς αὐτοῦ καὶ δὲν κατώρθωσε μέχρι τοῦδε ἵνα συμπαγῶς ὀργανωθῇ διατελῶν, ὡς εἴδομεν, διῃρημένος εἰς πλῆθυν αἱρέσεων μόλις συγκρατουμένων καὶ τῶν θεωριῶν αὐτοῦ μὴ ἀποτελουσῶν ἀντικείμενον συστηματικῆς διδασκαλίας. Οἱ ὀπαδοὶ αὐτοῦ διατελοῦσι προσκαίρως συνηνωμένοι μόνον διὰ τῶν συμπαθειῶν αὐτῶν πρὸς τὸν «μεσσίαν» ἀπασχολοῦντα ἐπί τινα καιρὸν τὸ πνεῦμα αὐτῶν. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ ἀσθενὲς μέρος τῆς αἱρέσεως ταύτης καὶ τοῦτο δέον νὰ ἐπωφεληθῇ ἡ Ἐκκλησία, ἥτις ἄλλως ὡπλισμένη ἐστὶ πρὸς τὴν πάλην ταύτην. Ὁ ἀοίδιμος ἀρχιεπίσκοπος Νικάνωρ, ὃς προήδρευσε τὸ τελευταῖον ἔτος ἐν Ὀδησσῷ ἱεραποστόλων ἐκλεγέντων, ὡς αὐτὸς ἤθελε, μεταξὺ ἀνθρώπων προσεγγιζόντων πρὸς τὸν

λαὸν καὶ εἰδότων καλῶς τὸν στουντισμόν, ἐνόησεν ὅτι δέον νὰ παρακολουθηθῇ κατὰ πόδας ὁ λαὸς αὐτὸς καὶ ἐπὶ τοῦ θρησκευτικοῦ ἐδάφους πταχθῇ ἡ ἐπίφοβος αὕτη προπαγάνδα.

Ἡ ἐν Μόσχᾳ συνέλευσις, λέγει τελευτῶν ὁ *Νέος Χρόνος*, ἕξει ἀναμφιβόλως σπουδαίαν ἐπιρροήν, ἀλλ' ἐκεῖνο, ὅπερ πρὸ παντὸς δὲν ὀφείλει νὰ ἀμελήσῃ εἶναι τὸ νὰ ἐννοήσῃ ὅτι τὸ κάλλιστον μέσον τῆς ἐξολοθρεύσεως τοῦ στουντισμοῦ εἶναι νὰ προκαλέσῃ μετ' αὐτοῦ πάλην ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἔνθα παράγεται οὗτος, δέον δηλ., ὡς ἔλεγεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Νικάνωρ, ν' ἀποσταλῶσιν ἐπὶ τόπου ἄνθρωποι οἰκεῖοι τῷ λαῷ γνωρίζοντες καλῶς τὰς ἰδέας τὰς γεννώσας τὴν αἵρεσιν καὶ δυνάμενοι νὰ πολεμήσωσιν αὐτὰς διὰ τῶν ἰδίων τῶν αἱρετικῶν ὅπλων.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

τῶν ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπιθεωρηθέντων καὶ ὡς μόνων εἰσακτέων εἰς τὰς Σχολὰς ἀποφασισθέντων διδακτικῶν βιβλίων.*

Α'. Θρησκευτικά.

Ἱερὰ Ἱστορία Γρ. Καλλιγᾶ.
Παλαιὰ καὶ Νέα Διαθήκη Ε. Κ. Κοφινιώτου.
Ἱερὰ Κατήχησις »

Β'. Ἑλληνικά, Γραμματικὰ καὶ Ἀναγνωστικά.

Χρηστομάθεια Δέφνερ καὶ Πουλίου.
Ἑλληνικὰ Ἀναγνώσματα Χρ. Πανταζίδου.

Γ'. Μαθηματικὰ καὶ Φυσικά.

Ζωολογία μικρὰ καὶ μεγάλη Μ. Ῥάλλη.
Κοσμογραφία Α. Ε. Μέγα.

Δ'. Ἱστορικά.

Ῥωμαϊκὴ Ἱστορία Κούζου καὶ Βλούσου.
Ἱστορία τῶν ἀνατολικῶν ἐθνῶν »

(Ἕπεται συνέχεια).

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Ἡ ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπὴ εἰδοποιεῖ ὅτι τὴν προσεχῆ δευτέραν 16 σεπτεμβρίου ἀπὸ τῆς 2 ὥρας τῆς πρωΐας τουρκιστὶ ἐξακολουθήσει ἡ ἐπὶ δημοπρασίας ἐκποίησις τῶν ἀρχιερατικῶν ἀμφίων, σκευῶν καὶ λοιπῶν πραγμάτων τῆς περιουσίας τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου κυροῦ Διονυσίου, δηλοῦσα σύναμα τοῖς πιστωταῖς καὶ κληρονόμοις αὐτοῦ, ὅτι οἱ μὲν πρῶτοι ὀφείλουσιν ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ σήμερον ἵνα ὑποβάλωσιν ἁρμοδίως τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν, οἱ δὲ δεύτεροι ἐντὸς ἓξ μηνῶν, ὅτε γενήσεται ἡ ὁριστικὴ ἐκκαθάρισις τῆς περιουσίας.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, 21 αὐγούστου 1891.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς
Σ. Παπαδάκης.

Πληροφορῶ τὸν σεβαστὸν κλῆρον ὅτι ἐν τῷ ἀρτίως συστηθέντι ἐν Φαναρίῳ ὑπ' ἀριθ. 45 καταστήματί μου εὑρίσκονται ἐνδύματα ἀπὸ διάφορα ὑφάσματα, δηλ. ράσα, ἀντερία, κοντόρρασα, πανταλόνια κληρικά, ἐπανωκαλύμμαυχα, ὡς καὶ ἄμφια ἀρχιερέων καὶ ἱερέων. Πρὸς τούτοις δέχομαι καὶ παραγγελίας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Πάντα τὰ ἀνωτέρω κατασκευάζονται ἐν τῷ καταστήματί μου κομψῶς, στερεῶς καὶ μετὰ τῆς δυνατῆς ταχύτητος καὶ εὐθηνίας.

(8) ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

ΒΙΒΛΙΑ ΠΩΛΟΥΜΕΝΑ
ΕΝ ΤΩ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΩ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΩ

ΣΥΝΟΨΙΣ τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν πρὸς ψυχωφελῆ χρῆσιν τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν, ἐκδοθεῖσα ἐγκρίσει τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ὑπὸ τῆς τὸ Πατριαρχικὸν Τυπογραφεῖον διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. **Πωλεῖται ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Τυπογραφείῳ, τιμᾶται δὲ ὡς ἑξῆς·**

Δεδεμένη μετὰ ἁπλοῦ πανίου μαύρου	**γρ.**	**7**
„ „ **χρυσώματος ἔξωθεν**	„	**10**
„ „ **φύλλων κεχρυσωμένων**	„	**15**
„ „ **δέρματος κεχρυσωμέν.**	„	**25**

ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις προστιθεμένου ἑνὸς γροσίου διὰ ταχυδρομικὰ τέλη.

ΤΥΠΙΚΟΝ κατὰ τὴν τάξιν τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας· δὶς ἐκδοθὲν ὑπὸ Κωνσταντίνου πρωτοψάλτου, διασκευασθὲν δὲ καὶ πολλαῖς προσθήκαις καὶ ἐπιδιορθώσεσι συμπληρωθὲν ὑπὸ τοῦ νῦν πρωτοψάλτου ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΙΟΛΑΚΗ ἐργασθέντος μετὰ δύο ἀλλεπαλλήλων ἐπιτροπῶν ἐπὶ τούτῳ πατριαρχικῇ κελεύσει ὁρισθεισῶν· ἐκδίδοται ἀδείᾳ καὶ ἐγκρίσει τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἱερᾶς Συνόδου. Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου. 1888. Τιμᾶται δεδεμένον γροσίων 40.

ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΟΝ, περιέχον τὰς θείας καὶ ἱερὰς λειτουργίας Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου καὶ Γρηγορίου τοῦ Διαλόγου, ἤτοι τῶν προηγιασμένων· ἔτι δὲ καὶ τὰς τάξεις πασῶν τῶν χειροτονιῶν, τὴν ἀκολουθίαν τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ, καὶ μέρος τῆς ἱερᾶς μεταλήψεως, καὶ ἄλλας ἀναγκαίας τοῖς ἀρχιερεῦσιν εὐχάς, ἐκδοθὲν ἤδη εἰς χρῆσιν τῶν ἀρχιερέων ἐπιμελείᾳ συντόνῳ τῶν πανιερωτάτων ἐφόρων τῆς Πατριαρχικῆς Τυπογραφίας. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ΑΩΚ'. 1820. Ἀδείᾳ καὶ κελεύσματι τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

Ἀντίτυπά τινα τοῦ ἀνωτέρου Ἀρχιερατικοῦ (**Φυλλάδας**), ἐκτετυπωμένα λίαν φιλοκάλως καὶ ἐπὶ καλοῦ χάρτου ἐν ἔτει 1820, πωλοῦνται ἐν τῷ Πατριαρχ. Τυπογραφείῳ ἀντὶ γροσίων 40 ἕκαστον, ἄδετα.

Οἱ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἐπιθυμοῦντες νὰ λάβωσι τοῦτο πολυτελῶς δεδεμένον ἀπευθυνθήτωσαν τῇ Ἐπιτροπῇ τοῦ Πατριαρχ. Τυπογραφείου.

ΗΘΙΚΗ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ, ἤτοι ἀποσπάσματα ἐκ τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐμμέτρως παραφρασθέντα εἰς ἁπλῆν διάλεκτον ὑπὸ Ἀρχιμανδρ. ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΑΦΘΟΝΙΔΟΥ ΣΙΝΑΪΤΟΥ· **ἀδείᾳ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπ' ἀριθμ. 432 καὶ χρονολογίαν 5 Ζιλχιτζὲ 1305. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1888, ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου. Τιμᾶται γρ.** 10.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

* Συνέχεια ἀπὸ σελίδος 226 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

63

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ΄. ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 20 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1891 ΑΡΙΘ. 30.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ **Κορυτσᾶς Φιλόθεος** (πρόεδρος)
Ἀρχιγρ. Ἱ. Συνόδ. **Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης**
Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεύς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

Ἀρχισυντάκτης Ἱερoδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ'ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ	5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους	3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ	25

ἑξαμηνιαία τὰ ἡμίση.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν **Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν** ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ **Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ** Προέδρῳ τῆς τὴν **Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν** διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα· ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ».—Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγῖδα τῆς **Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας** καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ **εἰδοποιῶσι** τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ **παραπίπτωσι** τὰ φυλλάδια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ καὶ Τηλεγραφήματα — Ἐκκλησ. ἔγγραφα—Περὶ ἀγάπης—Περὶ τῆς καθ' ἡμᾶς μουσικῆς — Κατάλογος τῶν ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπιθεωρηθέντων καὶ ὡς μόνων εἰσακτέων εἰς τὰς Σχολὰς ἀποφασισθέντων διδακτικῶν βιβλίων — Ἑλλην. Ἐκπαιδευτήριον ἐν Πέραν Ι. Βασματζίδου — Δελτίον κινήσεως τῶν ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς Φιλανθρωπικοῖς Καταστήμασι περιθαλπομένων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Συλλυπητήρια.— Ἐπὶ τῷ ἀλγεινοτάτῳ ἀγγέλματι τοῦ θανάτου τῆς ἀοιδίμου μεγάλης δουκίσσης Ἀλεξάνδρας, συζύγου τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς Ρωσσίας Παύλου, ἀδελφοῦ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ρωσσίας Ἀλεξάνδρου καὶ θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Γεωργίου, ἡ Α. Σεβασμιότης ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου μητροπολίτης Βελεγράδων κ. Δωρόθεος ἀφ' ἑνὸς μὲν διεβίβασε θερμὰ συλλυπητήρια τηλεγραφήματα ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὰς Α. Α. Μ. Μ. τὸν αὐτοκράτορα πασῶν τῶν Ρωσσιῶν Ἀλέξανδρον καὶ τὸν βασιλέα τῆς Ἑλλάδος Γεώργιον ὡς καὶ τὰς Α. Α. Υ. Υ. τὸν μέγαν δοῦκα Παῦλον καὶ τὸν ἀντιβασιλέα διάδοχον τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου Κωνσταντῖνον, ἅτινα δημοσιεύονται κατωτέρω μετὰ τῶν εἰς αὐτὰ ἀπαντήσεων, ἀφ' ἑτέρου δ' ἀπέστειλε τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ τὸν πανοσιολογιώτατον Μέγαν Πρωτοσύγκελλον τῶν Πατριαρχείων κ. Κωνστάντιον εἰς τὰς ἐνταῦθα πρεσβείας ρωσσικὴν καὶ ἑλληνικήν, ὅπως καὶ προφορικῶς ὑποβάλῃ τὰ ἐνδόμυχα συλλυπητήρια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τὰς πρὸς τὸν Παντοκράτορα ἱκεσίας τῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τῆς μεταστάσης μεγάλης δουκίσσης Ἀλεξάνδρας.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ
ΕΠΙ ΤΩ ΘΑΝΑΤΩ ΤΗΣ Μ. ΔΟΥΚΙΣΣΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ

Τῇ Α. Μ. Ἀλεξάνδρῳ Αὐτοκράτορι πασῶν τῶν Ρωσσιῶν.

ΕΙΣ ΜΟΣΧΑΝ

Ἡ Ἱερὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Σύνοδος ὁλοψύχως συμμεριζομένη τὴν βαθυτάτην θλῖψιν, ἣν τῇ Ὑμετέρᾳ Μεγαλειότητι καὶ ἁπάσῃ τῇ σεπτῇ αὐτοκρατορικῇ οἰκογενείᾳ τῆς Ρωσσίας ἐνεποίησεν ἡ ὀδυνηρὰ ἀπώλεια, ἣν ὑπέστη ἐπὶ τῇ πρὸς Κύριον ἐκδημίᾳ τῆς Ὑψηλοτάτης Μεγάλης Δουκίσσης Ἀλεξάνδρας Γεωργιέβνας, ὑποβάλλει τῇ Ὑμ. Αὐτοκρ. Μεγαλειότητι τὰ ἐγκάρδια αὐτῆς συλλυπητήρια, εὐχὰς δὲ καὶ δεήσεις ἀναπέμπει πρὸς Κύριον, ὅπως τὴν μὲν μακαρίαν ἐκείνης ψυχὴν ἀναπαύσῃ ἐν κόλποις Ἀβραάμ, τῇ δὲ τεθλιμμένῃ καρδίᾳ τῆς Ὑμ. Αὐτοκρ. Μεγαλειότητος καταπέμψῃ τὴν χάριν αὐτοῦ καὶ τὸ ἔλεος.

16 Σεπτεμβρίου 1891.

Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμ. Θρόνου
Βελεγράδων ΔΩΡΟΘΕΟΣ.

Τῇ Α. Μ. Γεωργίῳ Α΄. Βασιλεῖ τῶν Ἑλλήνων

ΕΙΣ ΜΟΣΧΑΝ

Ἐπὶ ὀδυνηρῷ θανάτῳ θυγατρὸς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, Ὑψηλοτάτης Μεγάλης Δουκίσσης Ἀλεξάνδρας, ἡ Ἱερὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου

Σύνοδος ἐγκάρδια ὑποβάλλει συλλυπητήρια θερμῶς εὐχομένη ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς ἐκείνην μὲν ἀναπαύσῃ ἐν σκηναῖς δικαίων, τῇ δὲ Ὑμετέρᾳ Μεγαλειότητι μετὰ τῆς Μεγαλειοτάτης Βασιλίσσης καὶ συμπάσης τῆς σεπτῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας ἐπιδαψιλεύσῃ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς παραμυθίαν.

16 Σεπτεμβρίου 1891

Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου
Βελεγράδων ΔΩΡΟΘΕΟΣ

Τῇ Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικῇ Ὑψηλότητι τῷ Μεγάλῳ Δουκὶ Παύλῳ Ἀλεξάνδροβιτς.

Εἰς ΜΟΣΧΑΝ.

Ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία, ἡ τῶν ὀρθοδόξων ἁγία Μήτηρ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, οὐκ ἠδύνατο μὴ συμμερισθῆναι ἐκ μέσης ψυχῆς τὸ ὀξὺ ἄλγος, ὅπερ τῇ Ὑμετέρᾳ Αὐτοκρατορικῇ Ὑψηλότητι προὐξένησεν ἡ ὀδυνηρὰ καὶ πρόωρος τελευτὴ τῆς Ὑψηλοτάτης Μεγάλης Δουκίσσης Ἀλεξάνδρας Γεωργιέβνας. Βαθέως τοίνυν ἐπὶ τῷ μεγάλῳ δυστυχήματι τεθλιμμένη ἡ Ἱ. Σύνοδος σπεύδει ἐκδηλῶσαι τῇ Ὑμετέρᾳ Αὐτοκρατορικῇ Ὑψηλότητι τὰ ἑαυτῆς συλλυπητήρια, ἐγκαρδίως εὐχομένη αἰωνίαν μὲν τῇ εὐσεβεῖ ἐκείνης ψυχῇ ἀνάπαυσιν, τὴν ἐξ ὕψους δὲ παραμυθίαν τῇ Ὑμετέρᾳ Αὐτοκρατορικῇ Ὑψηλότητι.

16 Σεπτεμβρίου 1891.

Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου
Βελεγράδων ΔΩΡΟΘΕΟΣ

Τῇ Αὐτοῦ Ὑψηλότητι τῷ πρίγκηπι Κωνσταντίνῳ ἀντιβασιλεῖ τῆς Ἑλλάδος.

ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

Συμμεριζομένη ἡ Ἱ. Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου τὴν καρδιαλγῆ θλῖψιν τῆς Ὑμετέρας Βασιλικῆς Ὑψηλότητος ἐπὶ τῷ ἀνεπανορθώτῳ δυστυχήματι, ὅπερ διὰ βαρυτάτου πένθους περιέβαλε τὴν σεπτὴν Βασιλικὴν οἰκογένειαν τῆς Ἑλλάδος, ἐνθέρμως ἀναπέμπει εὐχὰς πρὸς τὸν Ὕψιστον ὑπὲρ αἰωνίας ἀναπαύσεως τῆς μακαρίτιδος Μεγάλης Δουκίσσης Ἀλεξάνδρας, ἐπικαλουμένη ἅμα ἐπὶ τὴν Ὑμετέραν Ὑψηλότητα καὶ σύμπαντα τὸν Βασιλικὸν οἶκον τὴν ἀκεσώδυνον αὐτοῦ χάριν.

Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμ. Θρόνου
Βελεγράδων ΔΩΡΟΘΕΟΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου.

Τῷ Σεβασμιωτάτῳ Τοποτηρητῇ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου κυρίῳ Δωροθέῳ.

Πετρούπολις, Ἀνάκτορον Ἀνίτσκιν 18]30 Σεπτεμβρίου.

Λίαν συνεκινήθην ἐπὶ τῇ συμμετοχῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐν τῇ θλίψει μου καὶ εἰλικρινῶς εὐχαριστῶ ἐπὶ ταύτῃ τε καὶ ἐπὶ ταῖς δεήσεσιν, ἃς ἀναπέμπει πρὸς Κύριον ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ ὑπὲρ τῶν ἐμῶν.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ.

Τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως Γεωργίου.

Πετρούπολις, 18 Σεπτεμβρίου.

Εἰλικρινεῖς εὐχαριστίας ἐπὶ παραμυθητικοῖς λόγοις ὑμῶν καὶ δεήσεσιν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Τῆς Α. Α. Ὑψ. τοῦ Μ. Δουκὸς Παύλου.

Τσάρσκοε-Σέλο, 18 Σεπτεμβρίου.

Παρακαλῶ ὑμᾶς ἵνα διαβιβάσητε τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ τὰς ἐνθέρμους εὐχαριστίας μου ἐπὶ τῇ συμμετοχῇ αὐτῆς ἐν τῇ τρομερᾷ συμφορᾷ μου. Πέποιθα ἐπὶ τὰς ὑμετέρας δεήσεις.

ΠΑΥΛΟΣ.

Ἐπισκέψεις. — Προχθὲς ἐπεσκέψαντο τὸν Τοποτηρητὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου σεβασμιώτατον μητροπολίτην Βελεγράδων κ. Δωρόθεον αἱ ΑΑ. ΕΕ. ὁ κ. Ἰβάνωφ πρῶτος διερμηνεὺς τῆς ἐνταῦθα αὐτοκρατορικῆς ῥωσσικῆς πρεσβείας συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν διερμηνέων ἀξιοτίμου κ. Βαμβάκη, ὁ Γαβριὴλ πασᾶς Κρέστοβιτς, πρώην γενικὸς διοικητὴς τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας καὶ ὁ Δζεβδὲτ πασᾶς πρώην μουτεσσαρίφης Βερατίου.

—*Ἄφιξις.*—Ἀφίκετο τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ εἰς τὴν βασιλεύουσαν ἡ Α. Σεβασμιότης ὁ μητροπολίτης Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Νεόφυτος, ἄρτι ἐκ τῆς ἐπαρχίας Πελαγωνείας εἰς τὴν εἰρημένην μετατεθείς.

—*Τεσσαρακονθήμερον Μνημόσυνον.* — Συμπληρουμένων τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἀοιδίμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυροῦ Διονυσίου τοῦ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως, ὁ βαρυπενθῶν ἀνεψιὸς αὐτοῦ κ. Δημήτριος Βασιλειάδης ἐπιτελεῖ ἰδιωτικὸν τεσσαρακονθήμερον μνημόσυνον τῇ μεθαύριον κυριακῇ ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, λειτουργοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου ἁγίου Σηλυβρίας κ. Γερμανοῦ μετὰ τοῦ θεοφ. ἐπισκόπου Ἀργυρουπόλεως κ. Χαρίτωνος.

Τὸ δὲ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐπίσημον τεσσαρα-

κονθήμερον μνημόσυνον τελεσθήσεται ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῷ μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

— *Κεντρικὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπή*. — Ἐπειδὴ πολλοὶ τῶν διδασκάλων δὲν προσῆλθον εἰσέτι εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ὅπως προσαγάγωσι τὰ συμβόλαια αὐτῶν πρὸς ἐπικύρωσιν καὶ ἐφοδιασθῶσι διὰ τοῦ νενομισμένου Ἐνδεικτικοῦ, ἡ Κεντρικὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπὴ ὁρίζει χρονικὸν διάστημα πρὸς προσαγωγὴν τοῦ συμβολαίου καὶ λῆψιν τοῦ Ἐνδεικτικοῦ τὸ τέλος τοῦ τρέχοντος μηνός, ὅτε ἀρχομένης τῆς εἰς τὰς διαφόρους σχολὰς ἐπισκέψεως τοῦ πατριαρχικοῦ ἐπόπτου ὀφείλουσι πάντες ἵνα ὦσιν ἐν τάξει, οὗ ἄνευ ἀναποφεύκτως ἐφαρμοσθήσονται αἱ σχετικαὶ διατάξεις τῆς τὴν καθ' ἡμᾶς παίδευσιν κανονιζούσης γνωστῆς ἐγκυκλίου τῆς Ἐκκλησίας.

— Ἐν τῷ προηγηθέντι φύλλῳ τῆς *Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας* ἐσημειώθη ὅτι τῇ προτάσει τῆς σεβαστῆς Ἐφορείας τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐνέκρινεν ἵνα τὸ ὄνομα τοῦ σεβαστοῦ διδασκάλου κ. Λεάνδρου Ἀρβανιτάκη ἀναγράφηται ἐν τῷ προγράμματι τῆς Σχολῆς ὡς ἐπιτίμου καθηγητοῦ, χορηγηθῇ δὲ αὐτῷ καὶ μηνιαία σύνταξις ἐκ χιλίων γροσίων, ἐκφραζομένων ἅμα αὐτῷ καὶ τῶν εὐχαριστιῶν τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ μακρᾷ, εὐδοκιμωτάτῃ καὶ λίαν καρποφόρῳ ἐν τῇ σχολῇ καθηγεσίᾳ. Ἤδη δημοσιεύομεν κατωτέρω τὸ πιττάκιον τῆς Α. Σεβασμιότητος τοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου μητροπολίτου Βελεγράδων κ. Δωροθέου, δι' οὗ ἀνακοινοῦνται τὰ ἀνωτέρω τῷ γεραρῷ καὶ πολυσεβάστῳ διδασκάλῳ.

— *Ἱερὰ Μονὴ Σίμωνος Πέτρας*. — Ἐγράφη ἔν τινι τῶν προηγουμένων φύλλων τῆς *Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας* ὅτι οἱ ὁσιώτατοι ἐπίτροποι τῆς ἐν ἁγίῳ ὄρει ἱερᾶς Μονῆς Σίμωνος Πέτρας διὰ γράμματος αὐτῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἐξῃτήσαντο παρ' αὐτῆς ὅπως ἐφοδιάσῃ διὰ τῶν ἀναγκαίων συστατηρίων ἐπιστολῶν ἐπιτροπὴν τῆς πυρποληθείσης πρό τινος Μονῆς αὐτῶν προτιθεμένην ν' ἀπέλθῃ εἰς τὸ εὐσεβὲς καὶ φιλόχριστον ρωσσικὸν κράτος πρὸς συλλογὴν ἑκουσίων εἰσφορῶν. Ἤδη οἱ ὁσιώτατοι Ἐπίτροποι τῆς αὐτῆς Μονῆς διὰ νέου γράμματος καὶ χάριν τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ ἐξαιτοῦνται ὁμοίας ἐπιστολὰς παρὰ τῆς Ἐκκλησίας πρός τε τὴν ἐνταῦθα ρουμανικὴν πρεσβείαν καὶ πρὸς τὸν σεβασμιώτατον μητροπολίτην Οὐγγροβλαχίας ὑπὲρ ἑτέρας ἐπιτροπῆς προτιθεμένης νὰ περιέλθῃ τὴν Ρουμανίαν πρὸς εἴσπραξιν προαιρετικῶν συνδρομῶν ὑπὲρ τῆς ἀνοικοδομήσεως τῆς ἀποτεφρωθείσης, ὡς γνωστόν, ἱερᾶς αὐτῶν Μονῆς. Ἡ ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος λαβοῦσα ὑπ' ὄψει τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης εἰς τὸ ὁμόδοξον καὶ γείτον βασίλειον, οὗ ὁ ἔνθεος πρὸς πᾶν ἀγαθὸν ἔργον ζῆλος καὶ ἡ πρόθυμος ἀρωγὴ εἰς ταῦτα τυγχάνει ἀπὸ πολλοῦ γνωστή, ἐνέκρινε τὴν ἔκδοσιν τῶν αἰτηθεισῶν συστατηρίων ἐπιστολῶν.

— *Διδασκαλικὴ ἀδελφότης*. — Γενομένων τῶν ἀρχαιρεσιῶν τῆς ἐνταῦθα Διδασκαλικῆς Ἀδελφότητος ἀνεδείχθησαν διὰ τὸ Γ' Συλλογικὸν ἔτος 1891—1892, ἐπίτιμος πρόεδρος ὁ κ. Ἀνδ. Σπαθάρης· μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου οἱ κκ. Κωνστ. Βακαλόπουλος πρόεδρος, Θεοχ. Βεγλερῆς καὶ Ἀλεξ. Γεωργιάδης ἀντιπρόεδροι, Γ. Λούβαρης γενικὸς γραμματεύς, Ἀχιλ. Μοσχόπουλος εἰδικός, Γεώρ. Σεϊτανίδης ταμίας καὶ Ἀντ. Γεωργιάδης ὑποταμίας· τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς οἱ κκ. Θρασ. Καμαράδος, Ἐμμ. Μουτεβελλῆς μετὰ τοῦ ταμίου καὶ ὑποταμίου ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἐκ τῶν ἐπικούρων ἀντιπροέδρου κ. Θεοχ. Βεγλερῆ· τῆς Ἐξελεγκτικῆς οἱ κκ. Κωνστ. Ἀρσενιάδης, Χρ. Γεωργιάδης καὶ Περικλ. Νομισματίδης· τῆς δὲ Συντακτικῆς οἱ κκ. Ἰορδ. Σεφεριάδης, Δημ. Μισιτζῆς, Κωνστ. Βλοῦσος καὶ Ἀντ. Ἀθανασιάδης ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἐκ τῶν τακτικῶν ἀντιπροέδρων κ. Ἀλεξ. Γεωργιάδου.

— Ἐξεδόθη τὸ 56ον τεῦχος τοῦ *Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Λεξικοῦ*, ὅπερ δημοσιεύουσι τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου οἱ κκ. Μπάρτ καὶ Χίρστ. Περιέχει δὲ πλεῖστα ἄρθρα, ἐκ τῶν ὁποίων ἀναφέρομεν ὡς τὰ σπουδαιότερα τὰ ἑξῆς: Βελλεροφόντης, βελόνη, Βελώνιος, Βέμπερ, Βενέδικτος, Βενεζουέλα, Βένθαμ, Βελλίνης, Βέρδης κτλ., πρὸς δὲ πίνακα τῆς Βυρσοδεψικῆς.

Ἕκαστον τεῦχος πωλεῖται χωριστὰ ἀντὶ λεπ. 90.

— *Ἐπιτροπὴ Ἀρχιερατικῶν Περιουσιῶν*. — Προσκαλοῦνται οἱ πιστωταὶ τοῦ μακαρίτου Μητροπολίτου Βιζύης Κωνσταντίου ἵνα προσέλθωσιν εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς ἐπὶ τῶν Ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπῆς καὶ λάβωσι τὰ ἀναλογήσαντα αὐτοῖς ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ μακαρίτου.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς
Σ. Παπαδάκης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Ἀριθμ. πρωτοκ. 4519.

Ἐλλογιμώτατε κύριε Λέανδρε Ἀρβανιτάκη, ἐπίτιμε καθηγητὰ τῆς ἐν Χάλκῃ ἱερᾶς Πατριαρχικῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἡμέτερε κατὰ πνεῦμα υἱὲ λίαν ἀγαπητέ, τὴν φίλην ἡμῖν αὐτῆς ἐλλογιμότητα ἐκ ψυχῆς εὐχόμενοι εὐλογοῦμεν πατρικῶς. Ἀσμένως ἀνακοινοῦμεθα τῇ λίαν ἡμῖν περισπουδάστῳ αὐτῆς ἐλλογιμότητι ὅτι ἡ Ἐφορεία τῆς ἐν Χάλκῃ Πατριαρχ. Θεολογικῆς Σχολῆς μετὰ τὴν διὰ τοῦ ἐλλογίμου κ. Μ. Παρανίκα ἀντικατάστασιν αὐτῆς, εἰς ἣν μετὰ λύπης καὶ κατ' ἀνάγκην προέβη ἐπὶ τῇ αὐτοπροαιρέτῳ αὐτῆς αἰτήσει, ὑπαγορευθείσῃ ἐκ σπουδαίων λόγων ὑγιείας, ὑπέβαλε τῇ Ἐκκλησίᾳ πρακτικὸν ἐν ᾧ σημειοῦται ὅτι ἀπεφάσισεν ἵνα τοὐντεῦθεν ἕνεκα τῆς καρποφόρου καὶ πολυετοῦς αὐτῆς ὑπηρεσίας θεωρῆται ἐπίτιμος τῆς Σχολῆς καθηγητής, ὁρίσασα αὐτῇ καὶ μηνιαίαν σύνταξιν χιλίων γροσίων ἀπὸ τῆς α' διεξιόντος. Τὴν ἀπόφασιν δὲ ταύτην ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὑποβάλλουσα ἡ Ἐφορεία ἐξῃτήσατο ἅμα ἵνα ἐκφρασθῶσι τῇ αὐτῆς ἐλλογιμότητι αἱ προσήκουσαι εὐχαριστίαι ἐπὶ τῇ μακροχρονίῳ αὐτῆς ὑπηρεσίᾳ. Τούτων τοίνυν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὁμοθύμως ἐγκριθέντων προαγόμεθα

διὰ τοῦ ἡμετέρου τοῦδε εὐχετικοῦ Πιττακίου οὐ μόνον τὰς παρὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ὀφειλομένας αὐτῇ ἀνομολογῆσαι χάριτας ἐπὶ τῷ ἀόκνῳ ζήλῳ, ὃν καθ' ἅπαντα τὸν τῆς καθηγεσίας αὐτῆς μακρὸν χρόνον φιλοτίμως ἐπεδείξατο καὶ ἐπὶ τῇ πρὸς τὴν σχολὴν εἰλικρινεῖ αὐτῆς ἀγάπῃ καὶ ἀφοσιώσει, ἀλλὰ καὶ ἐκθύμως εὔξασθαι ὅπως τὸ ἱερὸν τοῦτο καθίδρυμα ὁμοίως εὐστοχῇ καὶ ἐφεξῆς τοιούτους προσεταιριζόμενον τὰ μάλιστα χρηστούς, δοκίμους καὶ φερεπόνους τῆς ἐπιστήμης τῶν γραμμάτων ἐργάτας. Προσεπαγόμενοι δὲ τὴν ἐγκάρδιον ἡμῶν πατρικὴν εὐχὴν ὑπὲρ ἀναρρώσεως τῆς παθούσης ὑγιείας αὐτῆς, αἰτούμεθα Θεόθεν τὰ ἔτη αὐτῆς ὡς πλεῖστα καὶ σωτηριωδέστατα.

,αωζα΄ Σεπτεμβρίου ιϛ΄.

† Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου
Βελεγράδων ΔΩΡΟΘΕΟΣ διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης.

ΠΕΡΙ ΑΓΑΠΗΣ

Ἐξ ὅλων τῶν θρησκευτικῆς ἐννοίας λέξεων ἡ λέξις ἀγάπη τυγχάνει ἡ μᾶλλον ἰδιάζοντα χαρακτῆρα φέρουσα καὶ ἐξαιρετικὴν ὅλως ἔχουσα σημασίαν. Ἡ ἀγάπη εἶναι τὸ οὐσιῶδες περιεχόμενον τῆς χριστιανικῆς θρησκείας καὶ δὴ αὐτὸ τὸ διακριτικὸν αὐτῆς γνώρισμα. Πρώτη πασῶν τῶν θρησκειῶν ἡ θεία καὶ οὐράνιος τοῦ χριστιανισμοῦ θρησκεία ἐξήνεγκε τὸν ὕψιστον καὶ θαυμάσιον ἐκεῖνον λόγον, ὅστις ἔκτοτε δεσπόζει τῶν χρόνων, τῶν θρησκειῶν καὶ διαφωνουσῶν ἀλλήλαις θεολογικῶν διδασκαλιῶν «ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ» (Α΄ Ἰωάνν. 4, 8). Ὁ Θεὸς ἐξ ἀπείρου ἀγάπης διδόμενος εἰς τὸν ἄνθρωπον ἵνα καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀπέναντι τῆς ἀπείρου ταύτης καὶ ἐξ ἀπείρου ἀγαθότητος προερχομένης ἀγάπης ἀφοσιωθῇ ἐλευθέρως τῷ Θεῷ, ἰδοὺ ἐν τῇ ἀκριβεστέρᾳ καὶ συντομωτέρᾳ αὐτοῦ περιλήψει ὁλόκληρον τὸ χριστιανικὸν δόγμα «ἡμεῖς ἀγαπῶμεν αὐτόν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς» (Α΄ Ἰωάνν. 4, 19). Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ ἀμοιβαίᾳ ἀγάπῃ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεὸν ἔγκειται καὶ ἅπασα ἡ ἰσχὺς καὶ δύναμις τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Ὁμιλῶν τις περὶ ἀγάπης βεβαίως ἐννοεῖ ἐνέργειαν οἰκειοθελῆ καὶ συνειδητὴν ἑνὸς προσώπου πρὸς ἕτερον, ἥτις τείνει εἰς ἕνωσιν τῶν δύο τούτων προσώπων, χωρὶς ἡ ἕνωσις αὕτη νὰ παραγάγῃ σύγχυσιν αὐτῶν. Πράγματι ἡ ἀγάπη ὑποτίθησιν ἐξ ἀνάγκης δύο πρόσωπα, ἓν ἀγαπῶν καὶ ἕτερον ἀγαπώμενον. Δὲν δύναται λοιπὸν νὰ ὑπάρξῃ ἀγάπη εἰμὴ ἐφ'ὅσον ὑπάρχουσι δύο ὄντα διακεκριμένα ἀπ'ἀλλήλων. Ἡ ἀγάπη παύει τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἀπὸ τὸ ἓν ἢ τὸ ἄλλο πρόσωπον παύσῃ ἡ προσωπικότης· ἀντὶ τῆς ἀγάπης τότε παράγεται συγχώνευσις οὕτως εἰπεῖν τῶν δύο ὄντων ἄνευ δυνάμεως καὶ ζωῆς. Τοιουτοτρόπως οὔτε ὁ πανθεϊσμός, ὅστις ταυτίζει τὸν Θεὸν μετὰ τοῦ κόσμου, οὔτε ὁ θεϊσμός, ὅστις χωρίζει αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων δι' ἀβύσσου, δύνανται νὰ φθάσωσιν εἰς ἀληθῆ ἔννοιαν τῆς σχέσεως, ἣν ἡ ἀγάπη ἀποκαθίστησι μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου. Ἐν τούτοις ὑπὸ μόνον τὸν ὅρον τοῦ κατέχειν τὴν ἔννοιαν ταύτην δύναταί τις νὰ νοήσῃ τὴν φύσιν καὶ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀγάπης.

Δὲν δύναταί τις νὰ γνωρίσῃ τὴν ἀγάπην ἢ ἀνερχόμενος εἰς τὴν πηγὴν αὐτῆς, ἤτοι εἰς τὸν Θεόν. Ἡ ἀγάπη δὲν αὐξάνει μόνον καὶ ἀνυψοῖ τὰς ἄλλας αὐτοῦ τελειότητας, ἀλλ' εἶναι ἡ βάσις καὶ ἡ ῥίζα αὐτῶν, ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν. Ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ οὐσία τοῦ Θεοῦ, γνωρίζειν δὲ τὴν ἀγάπην ἐν τῇ ἰσχυρᾷ καὶ ἁγίᾳ πραγματικότητι αὐτῆς σημαίνει γνωρίζειν τὸν Θεόν. Ἐν τούτῳ ἔγκειται ἡ πρώτη ἐξήγησις πάντων τῶν πραγμάτων. Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ πατὴρ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ πάσης τῆς δημιουργίας, αὕτη προέρχεται ἐξ αὐτοῦ, ἐκ τῆς θελήσεως δηλαδὴ αὐτοῦ, ἥτις οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ (Ψαλμ. 135, 1—9) ὁ Θεὸς ἀγαθὸς ὤν, λέγει που ὁ Πλάτων, οὐκ ἔστι φειδωλὸς τῶν δωρεῶν αὐτοῦ· ἠθέλησε δὲ ἵνα πάντα τὰ ὄντα καταστῶσιν ὅσον οἷόν τε ἀγαθὰ ὡς αὐτός. Αἱ καταστροφαί, αἵτινες ἐπέρχονται ἐπὶ τὴν γῆν, οἱ πόλεμοι, οἵτινες πληροῦσιν αὐτὴν αἱμάτων, αἱ ἐκπλήσσουσαι ἀνισότητες, αἱ εἰς ἕκαστον ἀπαντῶσαι βῆμα, μολονότι τιθεῖσι πρὸ τῆς διανοίας ἡμῶν τὰ φοβερώτερα προβλήματα, οὐδόλως διασαλεύουσι τὴν θεμελιώδη ἀρχὴν τὴν ὁποίαν προηγουμένως ἐθέσαμεν, ἐκτὸς τῆς ὁποίας δὲν ὑπάρχει ἢ σύγχυσις διὰ τὴν καρδίαν καὶ ἀβεβαιότης διὰ τὸ πνεῦμα· ἡ ἀρχὴ αὕτη διατηρεῖται ὑπὸ τὰς ὀδύνας τῆς ὑπάρξεως ὡς ὁ ἥλιος ὑπὸ τὰ νέφη. Ἡ βεβαίωσις αὕτη τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ δὲν ἐλαττοῦται ἐπίσης ὑπὸ τῆς θεωρίας τῶν ποινῶν τῶν ἐπὶ τῶν κακῶν ὑπὸ τῆς θείας δικαιοσύνης ἐπιβαλλομένων, διότι ἡ ἀποστροφὴ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ κακόν, ἡ ἐν τῇ ἁγίᾳ Γραφῇ ὀνομαζομένη «ὀργὴ τοῦ Θεοῦ» μακρὰν τοῦ νὰ ᾖ ἔνδειξις τῆς κακῆς αὐτοῦ βουλήσεως, εἶναι τοὐναντίον σημεῖον τῆς ζωηρᾶς καὶ ἁγίας ἀγάπης αὐτοῦ, ἥτις διώκει τὸν ἁμαρτωλὸν ἐντὸς τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, ὅπως κάμῃ αὐτὸν νὰ γευθῇ ὅλην τὴν πικρίαν αὐτῆς, ὅπως ἀποσπάσῃ αὐτὸν ἀπ' αὐτῆς καὶ ἐπαγάγῃ αὐτὸν εἰς τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ κλῆσιν, ἐπανάγουσα αὐτὸν εἰς τὴν ἁγιότητα· «εὐφροσύνη ἀνατέλλει τοῖς εὐθέσι τὴν καρδίαν»(Ψαλ.)

Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἥτις προϋπῆρχε πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ καὶ ἥτις τυγχάνει ὁ μόνος λόγος τῆς ὑπάρξεως τῆς δημιουργίας, εἶναι ἐπίσης ὁ μόνος λόγος τῶν ὁδῶν τῆς προνοίας αὐτοῦ, διότι ὁ Θεὸς δὲν εἶναι μέγας μόνον ἐν βουλαῖς, ἀλλὰ εἶναι καὶ μέγας ἐν τῇ χρήσει τῶν μέσων πρὸς σωτηρίαν τῆς ἀνθρωπότητος (Ἡ. 28, 28), ἡ δὲ ἱστορία ὁλόκληρος, ἐγγύτερον ἐξεταζομένη, εἶναι ἡ διαδοχικὴ καὶ ἐνίοτε μυστηριώδης πραγμάτωσις τῶν σχεδίων τῆς ἀγάπης αὐτοῦ. Πράγματι ἡ ἱστορία παρουσιάζει ἡμῖν ἀφ' ἑνὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκλογὴν ἑνὸς λαοῦ, ὅστις ἐν μέσῳ τῆς ἀνθρωπότητος ἐχωρίσθη ἀπ' αὐτῆς ὡς λαὸς τοῦ Θεοῦ (Δευτ. 4, 24 Πρ. 15, 13), λαὸς οὗ ὁ Θεὸς κηρύσσει ἑαυτὸν σύζυγον (Ἡσ. 24, 19) καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἱστορία παρουσιάζει ἡμῖν τὰς ποικίλας τύχας τῶν ἐθνικῶν λαῶν, οὓς ὁ Θεὸς ἀφίησι βαδίζειν «τὴν ἰδίαν

ὁδὸν» (Πρ. 14, 16) καὶ ποιεῖν πάσας τὰς δοκιμὰς τῆς ζωῆς διὰ μόνου τοῦ φωτὸς τῆς συνειδήσεως αὐτῶν καὶ τοῦ τῆς φύσεως (Ρωμ. 1, 20, 2, 15). Τέλος ὅτε ὁ ἄνθρωπος ἕνεκα τοῦ ἐγωϊσμοῦ αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνταρσίας τῆς βουλήσεως αὐτοῦ ἔθετο ἑαυτὸν ἐκτὸς τῶν ὅρων τῆς εὐδαιμονίας, διασπάσας τὸν υἱικὸν δεσμὸν τὸν μετὰ τοῦ Θεοῦ συνδέοντα αὐτόν, τότε ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μακρὰν τοῦ νὰ ἀπαυδήσῃ, ἐμμένουσα τοὐναντίον εἰς τὸ ἐλπίζειν πάντα (Α΄ Κοριν. 13, 7) ἀπὸ τοῦ πλάσματος αὐτοῦ τοῦ ἐνόχου καὶ πεπλανημένου, ἐξεδηλώθη ὑπὸ τὴν μόνην μορφήν, ἥτις ἁρμόζει εἰς τὴν παροῦσαν ἡμῶν κατάστασιν, καταδεδικασμένων ὄντων, τουτέστι ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ ἐλέους ἐν τῇ ἐξαγορᾷ ἡμῶν. Ἡ ἀπολύτρωσις συνδέεται τοσοῦτον στενῶς μετὰ τῆς δημιουργίας, ὥστε ἄνευ αὐτῆς ὁ σκοπὸς τῆς δημιουργίας δὲν ἤθελεν ἐπιτευχθῇ, διότι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως μόνον ἐπραγματοποιήθη ἡ ἰδέα τῆς ἀγάπης τοῦ Πλάστου πρὸς τὸ πλάσμα αὐτοῦ. Ἡ ἀπολύτρωσις εἶναι ἡ ἐκ νέου συνάπτουσα μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἐνόχου καὶ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἁγίου τὸν ζῶντα δεσμόν, ὃν ὁ Θεὸς εἶχε θέσει, ἡ δὲ ἁμαρτία διαρρήξει. Τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ οὐκ ἦν ἁπλοῦν αἴσθημα συμπαθείας πρὸς τὸν πεπτωκότα ἄνθρωπον, ἀνεφάνη δὲ τοὐναντίον ἐν τῇ ἱστορίᾳ καὶ ἐξεδηλώθη ἐν πράξει ἢ μᾶλλον ἐξεδηλώθη ἐν προσώπῳ, τουτέστιν ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ «οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν» (Ἰω. 3, 16 Ρωμ. 5, 8). Ἐν αὐτῷ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐγένετο προσιτὴ τοῖς πᾶσι. Πράγματι ἐν τῇ φύσει καὶ τῇ ἱστορίᾳ τὰ ἴχνη τῆς ἀγάπης ταύτης δὲν εἶναι πανταχοῦ ἐπίσης ὁρατά, δύναταί τις εἰπεῖν ὅτι κρύπτεται καὶ ἀναφαίνεται ἀλληλοδιαδόχως, ἀλλ' ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ καὶ τῷ ἐξαγοραστικῷ αὐτοῦ ἔργῳ, οἷον τὸ Εὐαγγέλιον παρίστησιν ἡμῖν, ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκλάμπει ἄνευ χασμάτων καὶ ἄνευ ἐπισκοτίσεως.

Ἐκτὸς ἐθελουσίου ἀντιστάσεως ὁ ἀμαθέστερος τεθειμένος ἐνώπιον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ δὲν δύναται νὰ μὴ αἰσθανθῇ ὅτι εἶναι τεθειμένος ἀμέσως ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ (Α΄ Ἰω. 4, 9), διότι ὁ Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Θεὸς ἐπιζητῶν τὸν ἁμαρτωλὸν ἄνθρωπον ὅπως ἐπαναγάγῃ αὐτὸν ἐκ τῆς πλάνης αὐτοῦ, ὡς ὁ ποιμὴν ζητεῖ τὸ πεπλανημένον πρόβατον, ἢ ὡς ὁ πατὴρ τρέχει εἰς ἀπάντησιν τοῦ τέκνου αὐτοῦ τοῦ ἀποστάτου καὶ μετανοοῦντος (Λουκ. 15, 4, 20). Ἡ μαρτυρία αὕτη τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ εἶναι τοιαύτη, ὥστε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος βλέπει ἐν αὐτῇ τὸ ἐχέγγυον πασῶν τῶν ἄλλων (Ρωμ. 8, 32). Ἡ ἀληθὴς ἀγάπη δὲν ἐξασκεῖται ἢ ἐπὶ τῶν ὄντων τῶν ἱκανῶν νὰ αἰσθανθῶσιν αὐτὴν καὶ ἀνταποκριθῶσιν εἰς αὐτήν. Οὕτως οὐδεμία ἐν τῇ ἁμαρτωλῷ ἀνθρωπότητι ὑπάρχει καρδία ἀρκούντως εὐρεῖα οὔτε ἀρκούντως καθαρὰ ἵνα ἀνοιχθῇ ὁλόκληρος εἰς τὴν ἄνωθεν ταύτην ἐνέργειαν· παρὰ πᾶσιν ἡ ἐνέργεια αὕτη ἀπαντᾷ ἀντίστασιν ἐγωϊστικὴν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλην. Πρέπει λοιπὸν διὰ νὰ θεωρήσῃ τις τὴν ἀγάπην ἐν τῇ τελειότητι αὐτῆς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψει τὴν σχέσιν τοῦ Θεοῦ οὐχὶ μετὰ τῶν ἁμαρτωλῶν, ἀλλὰ μετὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἐστὶν οὐ μόνον Θεός, ἀλλὰ καὶ ὁ τέλειος τύπος τῆς ἀνθρωπότητος. Αἱ σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεὸν εἰσὶ σχέσεις ἀπολύτου ἑνότητος (Ἰω. 14, 10). Ἡ αἰώνιος ἀγάπη τοῦ Πατρὸς πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ (Ἰω. 10, 17, 17, 24· Ματθ. 3, 17), εἰς ἣν ἀνταποκρίνεται ἡ ἀγάπη τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, ἰδοὺ τὸ ἰδεῶδες τῆς ἀγάπης. Ἐκτὸς τούτου ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὅστις ἀγαπᾷ τὸν πατέρα αὐτοῦ δι' ἀπείρου ἀγάπης, ἀγαπᾷ ἐπίσης τοὺς ἀνθρώπους, οὓς ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀγαπᾷ, καλεῖ αὐτοὺς πρὸς ἑαυτὸν (Ματθ. 11, 28), ἀποθνήσκει δι' αὐτοὺς (Ἰω. 10, 11) καὶ δίδωσιν αὐτοῖς τὴν αἰώνιον ζωὴν (Ἰω. 10, 28). Ἡ ἀγάπη αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους εἶναι ἀγάπη Θεοῦ πρὸς αὐτοὺς ἐκδηλουμένη ἐν καρδίᾳ ἀνθρωπίνῃ (Ρωμ. 8, 35—39). Ὅστις πιστεύει εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, ἀγαπᾷ καὶ οὗτος αὐτόν. Τὸ καθῆκον τοῦτο διαταχθὲν ἤδη εἰς τοὺς πιστοὺς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης (Δευτερ. 11, 1, 30. 16 Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ 22. 5), ἔλαβεν ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ Εὐαγγελίου νέαν καθιέρωσιν καὶ βασίζεται ἐπὶ νέων αἰτίων. Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τοιοῦτόν ἐστι τὸ κέντρον καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας· ἡ ἀμοιβαία ἀγάπη τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν, τοιοῦτόν ἐστι τὸ κέντρον καὶ ἡ βάσις τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς. Τὸ αἴσθημα τοῦτο ἀληθῶς ἐξασκεῖ ὑψίστην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς διευθύνσεως ὁλοκλήρου τῆς ζωῆς· «ἄνευ ἀγάπης οὐδὲν ἐσμέν» (Κορινθ. Α΄, 13, 2). Ἐκτὸς τούτου εἶναι γεγονὸς ἐπιβεβαιούμενον ὑπὸ τῆς γενικῆς πείρας πάντων τῶν εὐσεβῶν ἀνθρώπων ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν τὸν Θεὸν παρὰ ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ἀγαπῶμεν αὐτόν. Ὁ Θεός, τὸ ἀπόλυτον ὄν, ἐπειδὴ οὐκ ἔστι τοιοῦτον ἐν τῇ ἀφῃρημένῃ καὶ μεταφυσικῇ ἐννοίᾳ, ἀλλ' εἶναι πρὸ πάντων τὸ ὂν τὸ ἀπολύτως ἀγαθόν, ἡ διάνοια μόνη δὲν ἀρκεῖ ὅπως θέσῃ ἡμᾶς εἰς σχέσιν μετ' αὐτοῦ, ἀπαιτεῖ τὴν κίνησιν τῆς καρδίας, τὴν συμπάθειαν, τὴν ἀγάπην· ἀγαπᾶν σημαίνει γινώσκειν ἢ τουλάχιστον παρασκευάζεσθαι πρὸς γνῶσιν. Ἰδοὺ διατί οἱ ἐθνικοὶ δὲν ἐγνώρισαν τὸν Θεόν· ἐφοβοῦντο αὐτόν, δὲν ἠγάπησαν αὐτόν. Προεκλήθη ὑπό τινων ζήτημα ἐὰν ὀφείλωμεν νὰ ἀγαπήσωμεν τὸν Θεόν, διότι εἶναι τοιοῦτος καὶ διὰ τὰς πνευματικὰς ὠφελείας, αἵτινες ἐκ τούτου προκύπτουσιν ἡμῖν.

Τὸ ζήτημα τιθέμενον οὕτως εἶναι μάταιον, ἀφοῦ μάλιστα ὁ Θεὸς ἠθέλησεν ἵνα ἀγαπῶντες αὐτὸν καταστῶμεν εὐτυχεῖς καὶ μάλιστα μὴ γίνωμεν εὐτυχεῖς, ἢ ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ἀγαπῶμεν αὐτόν. Ἄλλως καὶ ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ ἀδιαφορήσῃ ἐντελῶς περὶ τῆς ἰδίας εὐδαιμονίας. Ἡ δὲ ἀγάπη ἔχει τὸν ἰδιαίτερον τοῦτον χαρακτῆρα ὅτι δηλαδὴ εἶναι ἡ ἑστία ἔνθα συγκεντροῦνται τὸ καθῆκον ἐν τῇ ὑψίστῃ αὐτοῦ αὐστηρότητι καὶ ἐπιβλητικότητι, ἡ ἐ-

λευθερία ἐν τῇ εὐγενεστέρᾳ αὐτῆς ἐκφράσει καὶ ἡ μᾶλλον τελεία εὐδαιμονία.

Ἐκ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπης ἀπορρέει κατ' ἀνάγκην ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον. Ὁ Ἰησοῦς συνώψισε τὸν νόμον καὶ τοὺς προφήτας ἐν τῷ διπλῷ τούτῳ καθήκοντι τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον (Ματθ. 22, 40). Ἐκεῖνο δὲ ὅπερ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐδίδαξεν, ἐπραγματοποίησεν αὐτὸς οὗτος, ὥστε ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον ἦσαν ἡ βάσις καὶ τὸ θεμέλιον τοῦ βίου αὐτοῦ. Κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου οἱ μαθηταὶ ὀφείλουσι νὰ ἀγαπῶσιν ἀλλήλους ὡς ὄντες μέλη ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σώματος, οὗ κεφαλή ἐστιν ὁ Χριστός (Α' Κορ. 12, 27). Ἀφ' ἑνὸς ὁ χριστιανὸς ὑπόκειται εἰς γενικὸν νόμον, καθ' ὃν οὐδεμία κοινωνικὴ ζωὴ τυγχάνει δυνατὴ ἄνευ ἀγάπης, ὁ δὲ μεμονωμένος ἄνθρωπος καταντᾷ εἰς ἀδυναμίαν παντελῆ, unus, nullus· πάντες ἐπὶ τῆς γῆς ἔχομεν ἀνάγκην οἱ μέν, τῶν δέ· ἀφ' ἑτέρου ὁ χριστιανὸς εὑρίσκει ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτὸν ὑψηλότερα καὶ ἰσχυρότερα ἐλατήρια ἢ τὴν ἀμοιβαίαν καὶ φυσικὴν ταύτην συμπάθειαν, ὅπως ἀγαπᾷ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ. Τοιουτοτρόπως ἡ πρὸς αὐτοὺς ἀγάπη αὐτοῦ δὲν ἐπιδέχεται οὔτε ἐξαίρεσιν (Λ. 10, 29, 37), οὔτε ὅρια (Ματθ. 6, 14), ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως πάντοτε τοῦ νὰ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεόν. (Λ. 14, 27) Ἡ μέλλουσα εὐδαιμονία θέλει συνίστασθαι εἰς κοινωνίαν στενοτέραν μετ' ἐκείνου, ὃν ἤδη ἀγαπῶμεν, μολονότι δὲν γνωρίζομεν αὐτὸν ἤδη ἢ διὰ τῆς πίστεως (Α' Πέτρου 1, 8) καὶ ὃν θὰ ἴδωμεν ἡμέραν τινὰ τοιοῦτον οἷός ἐστιν (Α' Ἰω. 3, 2). Εὑρίσκεται τότε ὅτι ἡ ἀγάπη, ἥτις ἦν ἀπ' ἀρχῆς (Γεν. 1, 1) ὁ πρῶτος λόγος τῆς θείας ἐνεργείας καὶ ἡ μόνη ἐξήγησις τῆς δαψιλοῦς χορηγίας πασῶν τῶν θείων χαρίτων διὰ τῆς ἱστορίας, ἔσται ἐπίσης ἡ τελευταία ἐξήγησις τῶν ὁδῶν αὐτῆς πρὸς ἡμᾶς καὶ ἡ συντέλεια τῆς σωτηρίας, ἥτις ἐν τῇ ὑπερτάτῃ αὐτῆς ἀναπτύξει ἔσται ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσι (Α' Κορ. 15, 28).

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Περὶ κλίμακος καὶ τονιαίων διαστημάτων.

Ἡμεῖς παραδεχόμεθα τὴν κλίμακα τῆς Μουσικῆς οὐχὶ ἀπαρτιζομένην ἐξ 68 ἀλλ' ἐξ 72 ἠχητικῶν μορίων ὡς τοῦτο πολλάκις ἐδημοσιεύσαμεν. Περὶ δὲ τῶν τονιαίων διαστημάτων ἐν ταῖς λιταῖς ἡμῶν μελέταις ἀπηντήσαμεν τριῶν εἰδῶν τοιαῦτα, ἤτοι τὸν *τόνον*, τὸ *ἡμιτόνιον* καὶ τὸ *τέταρτον* τοῦ τόνου. Σύμφωνον δὲ καὶ συναντιλήπτορα εἰς τὴν ἐρρωμένως σχηματισθεῖσαν ἡμῶν ἰδέαν ἔχομεν καὶ ἐπικαλούμεθα τὸν κατὰ τὸν Β' αἰῶνα μ. Χ. ἀκμάσαντα μουσικώτατον Βακχεῖον τὸν Γέροντα, ὅστις ἔγραψε περὶ Μουσικῆς κατ' ἐρωταπόκρισιν· ἰδοὺ δὲ τί ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει λέγει:

«Ἐρ. Φθόγγων δὲ πόσα λέγομεν εἶναι γένη;

Ἀπ. Δύο· τούτων δὲ οὓς μὲν ἐμμελεῖς καλοῦμεν, οὓς δὲ πεζούς.

Ἐρ. Ἐμμελεῖς ποῖοί εἰσιν;

Ἀπ. Οἷς οἱ ᾄδοντες χρῶνται καὶ οἱ διὰ τοῦ ὀργάνου τι ἐνεργοῦντες· τούτου δὲ μὴ ὑπάρχοντος, ἀδύνατόν τι κατὰ μουσικὴν δεῖξαι.

Ἐρ. Πεζοὶ δὲ ποῖοί εἰσιν;

Ἀπ. Οἷς οἱ ῥήτορες χρῶνται, καὶ οἷς αὐτοὶ πρὸς ἑαυτοὺς λαλοῦμεν· καὶ οἱ μὲν ἐμμελεῖς ὡρισμένα ἔχουσι τὰ διαστήματα· οἱ δὲ πεζοὶ ἀόριστα».

Ἐνταῦθα ὁ μουσικώτατος οὗτος διδάσκαλος ἀποδεικνύει, ὅτι 72 ἠχητικὰ μόρια ἀπαρτίζουσι τὴν μίαν Ἀντιφωνίαν ἢ Διαπασῶν ἑνὸς οἱουδήποτε φθόγγου. Καὶ ταῦτα διαιρεῖ εἰς δύο, ἤτοι εἰς ἐμμελῆ καὶ εἰς πεζά· ἵνα ὅμως γνωρίσῃ ἡμῖν, τίνα τὰ πρῶτα καὶ τίνα τὰ δεύτερα, ἰδοὺ τί ἐφεξῆς λέγει:

«Ἐρ. Διάστημα δὲ τί ἐστι;

Ἀπ. Διαφορὰ δύο φθόγγων ὀξύτητι καὶ βαρύτητι.

Ἐρ. Τί οὖν ἐλάχιστον τῶν μελῳδουμένων;

Ἀπ. Φθόγγος.

Ἐρ. Τί δὲ ἐλάχιστον τῶν διαστημάτων;

Ἀπ. Δίεσις.

Ἐρ. Δίεσις τί ἐστιν;

Ἀπ. Ὃ δύναται ἡ ἡμετέρα φύσις (ἐνταῦθα ἐννοεῖ τὴν φύσιν τῆς ἀνθρωπίνου φωνῆς) ἐμμελῶς ἐλάχιστον ἀνεῖναι καὶ ἐπιτεῖναι.

Ἐρ. Τῆς δὲ διέσεως τί διπλάσιον;

Ἀπ. Ἡμιτόνιον.

Ἐρ. Τοῦ δὲ ἡμιτονίου διπλάσιον τί;

Ἀπ. Τόνος.

Ἐρ. Τόνος δὲ τί ἐστιν;

Ἀπ. Ὧ μείζων ἡ διὰ πέντε συμφωνία τῆς διὰ τεσσάρων».

Ἐνταῦθα σαφῶς ἀποδεικνύεται ὅτι ἐν τῇ μουσικῇ κλίμακι διακρίνονται ἐμμελῆ τονιαῖα διαστήματα α'] τὸ τέταρτον τοῦ τόνου, β'] τὸ ἡμιτόνιον καὶ γ'] ὁ τόνος.

Ἤδη ἀναφύεται τὸ ζήτημα τίνα ἐκ τῶν 72 ἠχητικῶν μορίων τῆς κλίμακος τυγχάνουσιν ἐμμελῆ, ἤτοι τίνα ἐξ αὐτῶν μεταχειριζόμεθα ἐν τῷ μέλπειν καὶ μελοποιεῖν, καὶ τίνα μένουσιν ὡς πεζά, ἤγουν ἔξω τῆς μελῳδίας: Ἡμεῖς λύομεν τὸ ζήτημα ὡς ἑξῆς· ἐπειδὴ ἡ μία ἀντιφωνία ἀπαρτίζεται ἐξ ἓξ τόνων, ἄρα εἷς τόνος κατέχει 12 ἠχητικὰ μόρια $6\times12=72$. Τοῦ τόνου δὲ ἀπαρτιζομένου ἐκ 12 ἠχητικῶν μορίων τῆς κλίμακος, τὸ ἡμιτόνιον πάντως θ' ἀπαρτίζηται ἐξ 6, τὸ δὲ τέταρτον ἐκ 3. Ἤτοι ἓξ τόνοι διαιρεθέντες εἰς δύο ἴσα μέρη ἀποτελοῦσι δώδεκα ἡμιτόνια· ὅταν δὲ καὶ τὰ ἡμιτόνια ὑποδιαιρεθῶσιν εἰς δύο ἴσα μέρη, ἀποτελοῦσιν εἴκοσι τέσσαρα τέταρ-

* Συνέχ. ἀπὸ σελ. 229—230 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

τα τοῦ τόνου· ἕκαστον λοιπὸν τρίτον ἠχητικὸν μόριον τῆς κλίμακος τυγχάνει τέταρτον τοῦ τόνου καὶ ἕκαστον ἕκτον, ἡμιτόνιον, καὶ ἕκαστον δωδέκατον τόνος· ὅθεν 24 ἐκ τῶν ἠχητικῶν μορίων τῆς κλίμακος τυγχάνουσι φθόγγοι ἐμμελεῖς· δι' αὐτῶν δὲ καὶ μόνων δυνάμεθα νὰ μελοποιῶμεν πᾶσαν μαλακὴν μελῳδίαν· 48 δὲ ἐξ αὐτῶν πεζοί, οἵτινες καὶ τυγχάνουσιν ὅλως ἄχρηστοι ἐν τῷ μέλπειν καὶ τῷ μελοποιεῖν. Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῶν ἀνωτέρω καὶ παρὰ τὰς διατάξεις τῶν ἐν χρήσει ἡμετέρων θεωρητικῶν, κατεσκευάσαμεν ἔγχορδον μουσικὸν ὄργανον, ὅπερ παίζει πιστῶς καὶ ἀκριβῶς πᾶσαν μελῳδίαν, ἱεράν τε καὶ δημώδη ἡμετέραν τε καὶ ξένην. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὅμως τὸ ἐν λόγῳ ὄργανον ἀποδεικνύει ὅτι θεωρητικῶς ἡ Μουσικὴ ἡμῶν πάσχει, πρακτικῶς δὲ ὑγιαίνει καὶ ἐπειδὴ περὶ τούτου οὐδεὶς ἀμφιβάλλει, ἕπεται ὅτι αἱ διατάξεις τῶν ἡμετέρων θεωρητικῶν ἀποδεικνύονται ἀσαφεῖς καὶ λελανθασμέναι.

Περὶ γένους.

Ὡσαύτως παραδεχόμεθα ἐν τῇ Μουσικῇ ὡς γένος τὴν μελῳδίαν ἐκείνην, ἧς ἡ κλίμαξ παρουσιάζει ἐπὶ τοῦ τροχοῦ αὐτῆς δύο ὅμοια τετράχορδα καὶ ἕνα διαζευκτικὸν τόνον, ἤτοι τόνον ἀπαρτιζόμενον ἐκ 12 ἠχητικῶν μορίων τῆς κλίμακος· ὡς τοιαῦτα δὲ Γένη εὑρίσκομεν δύο, τὸ *Διατονικὸν* καὶ τὸ *Χρωματικόν*· καὶ ἡ μὲν τοῦ διατονικοῦ γένους μελῳδία ἔχει, ὡς τοῖς πᾶσι γνωστόν, τὴν κλίμακα αὐτῆς οὕτω· Πα, Βου, Γα, Δι, Κε, Ζω, Νη, Πα· ὥστε τοῦ πρώτου τετραχόρδου εἶναι οἱ φθόγγοι Πα, Βου, Γα, Δι, διαζευκτικοῦ ὄντος τοῦ τῶν Δι, Κε διαστήματος, καὶ τοῦ δευτέρου τετραχόρδου οἱ Κε, Ζω, Νη, Πα. Ἐπίσης παραδεχόμεθα ὅτι ἕκαστον γένος γεννᾷ ἕνα *κύριον* καὶ ἕνα *πλάγιον* ἦχον, ὧν ὁ μὲν *κύριος* ἔχει τὴν ἀρχὴν ἢ τὴν μελῳδικὴν αὐτοῦ βάσιν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ δευτέρου τετραχόρδου, ἤτοι ἐπὶ τοῦ φθόγγου Κε, ὁ δὲ *πλάγιος* ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ πρώτου τετραχόρδου, ἤτοι ἐπὶ τοῦ φθόγγου Πα, περὶ ὧν καὶ ἄλλοτε ἐποιησάμεθα λόγον. Ἡ δὲ τοῦ Χρωματικοῦ γένους μελῳδία ἔχει τὴν κλίμακα οὕτω· Νη, Πα, Βου, Γα, Δι, Κε, Ζω, Νη[1]· καὶ οὐχὶ καθ' ἃ μέχρι τοῦδε ἐθεωρεῖτο ὁ μὲν *κύριος* τοῦ Χρωματικοῦ γένους ἦχος ὅτι ἤρχετο ἐκ τῆς ἀρχῆς τοῦ δευτέρου τετραχόρδου δηλ. ἐκ τοῦ φθόγγου Δι, ὁ δὲ *πλάγιος* αὐτοῦ ἐκ τοῦ δευτέρου φθόγγου τοῦ πρώτου τετραχόρδου ἤτοι ἐκ τοῦ φθόγγου Πα. Τὸ πρῶτον ἑπομένως τετράχορδον αὐτῆς ἔχει οὕτω· Νη, Πα, Βου, Γα, διαζευκτικοῦ ὄντος τοῦ τῶν Γα, Δι διαστήματος, καὶ τὸ δεύτερον τετράχορδον Δι, Κε, Ζω, Νη. Καὶ ὁ μὲν *κύριος* τοῦ γένους τούτου ἦχος ἔχει τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ δευτέρου τετραχόρδου, ἤτοι ἐπὶ τοῦ φθόγγου Δι, ὁ δὲ *πλάγιος* αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ πρώτου, ἤτοι ἐπὶ τοῦ φθόγγου Νη. Αὗται εἶναι αἱ δύο πρωτότυποι τῶν δύο γενῶν κλίμακες.

1. Ὅρα Μανουὴλ Βρυέννιον περὶ ἤχων.

Ἐν τῇ περιστάσει δὲ ταύτῃ ἔνθεν μὲν φειδόμενοι τῶν μέχρι τοῦδε καταβληθέντων ἡμῶν πνευματικῶν μόχθων ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, ἔνθεν δὲ φιλοτιμούμενοι ἀπέναντι τῆς σπουδαιότητος αὐτοῦ καὶ μὴ ἐννοοῦντες τὸ παράπαν ἐγκαταλιπεῖν τὸ στάδιον, πρὶν ἢ λήξῃ τελείως ὁ ἀγών, ὑψοῦμεν τὴν ἀσθενῆ ἡμῶν φωνὴν καὶ πάλιν καὶ πολλάκις καὶ προσκαλοῦμεν πάντα μουσικὸν καὶ μουσικολόγον, ὅπως ἐν ἀμεροληψίᾳ καὶ πνεύματι οὐχὶ ἀντιλογίας, ἀλλ' εἰλικρινοῦς καὶ εὐγενοῦς προθέσεως ἐκφράσῃ τὴν γνώμην αὐτοῦ ἐφ' ὧν ἀνωτέρω ἐξεθήκαμεν. Παρακαλοῦμεν δὲ πάντας, ἵνα μὴ ἐνθυμηθῶσι τὴν στιγμὴν ταύτην τὸ πάγκοινον «κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει καὶ τέκτων τέκτονι καὶ ἀοιδὸς ἀοιδῷ», ὅπως τοιουτοτρόπως ἀπαθῶς προσέλθωσιν εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν οὐχὶ ὡς αὐστηροὶ καὶ ἀδυσώπητοι ἐπικριταί, ἀλλ' ὡς ἐπιεικεῖς ἐξετασταὶ εἴπωσι τὴν ἰδίαν γνώμην, ἧς τὴν ἀναμφισβήτητον ἀπόδειξιν βεβαιωθήτωσαν ὅτι θέλομεν παραδεχθῆ ἐπὶ τῇ γλυκερᾷ ἐλπίδι καὶ τῷ διαπύρῳ ἡμῶν πόθῳ εἰς τὸ φανερωθῆναι τὴν ἱερὰν ἀλήθειαν, ἥνπερ ἐπιζητοῦμεν παντὶ σθένει.

Ἐπειδὴ δὲ ἡμεῖς θεωροῦμεν τὴν ἀρχὴν τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος τούτου ὅτι ἤρτηται ἐκ τῶν προρρηθέντων, θέλομεν ἐξακολουθήσει συνεχίζοντες ταῦτα, μέχρις οὗ κατὰ τὴν ἀνωτέρω ὑποδειχθεῖσαν τάξιν καταλήξωμεν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον, εὐλαβούμενοι πάντοτε τὰς ὀρθὰς παρατηρήσεις, ἃς ἤθελον ἐν τῇ συζητήσει ἀπευθύνει οἱ καλοὶ συνάδελφοι ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Ἐν Μιτυλήνῃ τῇ 7 σεπτεμβρίου 1891.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΤ. ΠΑΓΑΝΑΣ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

τῶν ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπιθεωρηθέντων καὶ ὡς μόνων εἰσακτέων εἰς τὰς Σχολὰς ἀποφασισθέντων διδακτικῶν βιβλίων.*

Α΄. Θρησκευτικά.

Στοιχειώδης Ἐκκλησ. Ἱστορία Α. Δ. Κυριακοῦ.

Κατήχησις Ἀντ. Δίγκα.

Β΄. Ἑλληνικά, Γραμματικὰ καὶ Ἀναγνωστικά.

Ἀλφαβητάριον Λαμπουσιάδου, Κουρτίδου καὶ Κωνσταντινίδου.

Συλλογὴ ποιημάτων ὑπὸ Γεωργαλᾶ.

Γ΄. Μαθηματικὰ καὶ Φυσικά.

Ζῳολογία Χριστοφόρου Σαμαρτσίδου.

Σωματολογία Ι. Δ. Α.

Βοτανικὴ Κ. Χ. Μεταξᾶ.

* Συνέχεια ἀπὸ σελίδος 232 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

Δ'. Ἱστορικά.

Ἱστορία Βιογραφικὴ Κ. Σ. Ξανθοπούλου.

Ε'. Γεωγραφικά.

Γεωγραφία Δόμνης Θωμᾶ.
Πατριδογραφία Δ. Π. Μελανδινοῦ.

ΣΤ'. Γαλλικά.

Ἀναγνωστικὸν G. Bruno.
Les premières lectures enfantines Rochefolle.
Grammaire Larive. A. Fleury.

Ζ'. Λατινικά.

Γραμματικὴ Οὐλερίχου.
Στοιχειώδη μαθήματα »

(ἕπεται συνέχεια).

ΕΛΛΗΝ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟΝ ΕΝ ΠΕΡΑΝ

Ι. ΒΑΣΜΑΤΖΙΔΟΥ

Ἔτος σχολικὸν 15ον 1891—1892

Ἀπὸ τῆς προσεχοῦς δευτέρας 19 αὐγούστου ἀρχομένων τῶν ἐγγραφῶν πάντες οἱ παλαιοὶ μαθηταὶ ὀφείλουσι νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς ἐγγραφὴν, καὶ λάβωσι τὰ εἰσιτήριά των μέχρι τῆς δευτέρας 9 Σεπτεμβρίου, ὅτε ὁριστικῶς γενήσεται ἡ ἔναρξις τῶν μαθημάτων τοῦ Ἐκπαιδευτηρίου.

Ὁ Κανονισμὸς μετὰ τοῦ γενικοῦ προγράμματος τοῦ Ἐκπαιδευτηρίου εὑρίσκεται παρὰ πᾶσι τοῖς βιβλιοπώλαις τῆς πρωτευούσης καὶ ἐν τῷ Ἐκπαιδευτηρίῳ, ὅθεν οἱ βουλόμενοι δύνανται νὰ ποrισθῶσι πρὸς λεπτομερεστέραν γνῶσιν τῶν καθ' ἕκαστα.

Δίδακτρα τροφίμων: οἱ τοῦ γυμνασίου πληρόνουσι Λ. Ο. 40, οἱ τοῦ Ἑλλην. Σχολείου 36, καὶ οἱ τοῦ δημοτικοῦ 32 ἄνευ ἐκπτώσεως·

Δίδακτρα ἐξωτερικῶν: οἱ τοῦ γυμνασίου Λ. Ο. 16, οἱ τοῦ Ἑλλην. Σχολείου 12, καὶ οἱ τοῦ δημοτικοῦ 8 ἐτησίως.

Οἱ ἡμίτροφοι πρὸς τοῖς ἄνω διδάκτροις πληρόνουσιν ἐτησίως Λ. Ο. 8 εἰς οἱονδήποτε τμῆμα καὶ ἂν ἐγγραφῶσι.

Ἐκτὸς τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων, ξέναι γλῶσσαι ὑποχρεωτικαί εἰσιν ἡ Τουρκικὴ, ἡ Γαλλικὴ ἐν ἁπάσαις ταῖς τάξεσι καὶ ἡ Γερμανικὴ μόνον ἐν τρισὶ τάξεσι τῇ Δ', Ε', ΣΤ'. Ἐν δὲ ταῖς ἐφεξῆς τάξεσιν οἱ διδασκόμενοι αὐτὴν πληρόνουσιν ἐτησίως Λ. Ο. 4 ὡς καὶ οἱ τὴν Ἀγγλικὴν, Ρωσσικὴν καὶ Ἰταλικὴν διδασκόμενοι.

Τοῦ σεβαστοῦ δημοσίου πεπεισμένου ὄντος ἤδη ἐκ τῆς πολυχρονίου πείρας περὶ τῆς προνοίας, ἣν τὸ Ἐκπαιδευτήριον ἐξαιρετικῶς λαμβάνει τοσοῦτον περὶ τῆς ἠθικῆς διαπλάσεως καὶ τῆς οἰκογενειακῆς περιθάλψεως τῶν εἰς αὐτὸ φοιτώντων, ὅσον καὶ περὶ τῆς ἀκεραίου ἐγκυκλοπαιδικῆς μορφώσεως καὶ τῆς βασίμου σπουδῆς τῆς Τουρκικῆς καὶ Γαλλικῆς εἴς τε τὸ γράφειν ὀρθῶς καὶ λαλεῖν αὐτὰς εὐχερῶς, δι' ἐλπίδος ἔχομεν ὅτι θὰ παράσχῃ αὐτῷ τὴν αὐτὴν ἐμπιστοσύνην καὶ κατὰ τὸ ἐπιὸν σχολικὸν ἔτος, δι' ἧς ἐξετίμησεν αὐτὸ ἐπὶ δεκατετραετίαν.

Ἐν Πέραν Κων/πόλεως, 16 αὐγούστου 1891.

Ὁ ἱδρυτὴς καὶ διευθυντὴς

Ι. Βασματζίδης

ΔΕΛΤΙΟΝ ΚΙΝΗΣΕΩΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΘΝ. ΦΙΛΑΝΘΡ. ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΣΙ ΠΕΡΙΘΑΛΠΟΜΕΝΩΝ

μηνὸς Αὐγούστου 1891.

	Οἱ κατὰ τὴν 1 Αὐγούστου εὑρεθέντες		Οἱ καθ' ὅλον τὸν μῆνα — Εἰσελθόντες			Ἐξελθόντες		Ἀποθανόντες		Οἱ κατὰ τὴν 31 Αὐγούστου μείναντες		
	ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες	γυναῖκ.	τὸ ὅλον	ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες	γυναῖκ.	τὸ ὅλον
Ἀσθενεῖς	205	49	415	43	712	365	33	38	12	217	47	712
Γηροκομούμενοι	89	26		2	117			2	1	87	27	117
Φρενοβλαβεῖς	312	146	25	1	448	15	7	1		321	140	484
Ὀρφανοί	129		5		134	6				128		134
Περιωρισμένοι	2				2					2		2
Προσωπικόν	110	28	6	3	147	7	2			109	29	147
	847	249	451	49	1596	393	42	41	13	864	243	1596

Ἐν Γαλατᾷ τῇ 4 Σεπτεμβρίου 1891.

Ἐκ τοῦ Γενικοῦ Γραφείου τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων

ὁ Διευθυντὴς **Ε. ΚΑΒΑΔΑΣ.**

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ. | ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ΄. ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 27 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1891 **ΑΡΙΘ. 31.**

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ **Κορυτσᾶς Φιλόθεος** (πρόεδρος)
Ἀρχιγρ. Ἱ. Συνόδ. **Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης**
Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Ταντελίδης (γραμματεύς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ	5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους	3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ	25

ἑξαμηνιαία τὰ ἡμίση.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν **Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν** ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ **Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ** Προέδρῳ τῆς τὴν **Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν** διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ».—Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγῖδα τῆς **Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας** καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ **εἰδοποιῶσι** τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ **παραπίπτωσι** τὰ φυλλάδια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκκλητιαστικὰ ἔγγραφα—Μελέτη εἰς τὸ ῥητὸν «τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν» — Πάτερ ἡμῶν δ' τὸ τρίτον αἴτημα — Κατάλογος τῶν ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρ. Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀναθεωρηθέντων καὶ ὡς μόνων εἰσακτέων εἰς τὰς Σχολὰς ἀποφασισθέντων διδακτικῶν βιβλίων— Κοινοποιήσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐργασίαι δύο Σωμάτων. – Συνελθόντων σήμερον τῶν δύο Διοικητικῶν τῆς Ἐκκλησίας Σωμάτων ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μητροπολίτου Βελεγράδων κ. Δωροθέου, ἐνεκρίθη ἵνα δι' Ἀποδείξεων τῆς Α. Σεβασμιότητος προσκληθῶσιν ἀφ' ἑνὸς μὲν αἱ συντεχνίαι Κωνσταντινουπόλεως πρὸς ἐκλογὴν τῶν οἰκείων ἀντιπροσώπων διὰ τὴν μέλλουσαν ἐκλογικὴν συνέλευσιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ αἱ ἐνορίαι τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπολεως ὅπως ἐν ἐνοριακῇ συνελεύσει προβῶσιν εἰς ἐκλογὴν τῶν μελλόντων ν' ἀναδείξωσι τοὺς δύο ἀντιπροσώπους τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκλογέων, συνῳδὰ ταῖς διατάξεσι τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου τῶν Γενικῶν Κανονισμῶν.

— *Ἀπάντησις διαδόχου.* — Ἡ Α. Β. Ὑψηλότης ὁ διάδοχος καὶ ἀντιβασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἀπαντῶν εἰς τὸ συλλυπητήριον τηλεγράφημα τοῦ Σ. Τοποτηρητοῦ ἐκφράζει τὰς θερμὰς αὐτοῦ εὐχαριστίας ἐπὶ τοῖς συλλυπητηρίοις τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας.

—*Ἐπισκέψεις.*—Ἡ Α. Σεβασμιότης ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μητροπολίτης Βελεγράδων κ. Δωρόθεος συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Καποῦ Κεχαγιᾶ τῶν Πατριαρχείων Ἀντωνίου ἐφένδη Οἰκιάδου ἐπεσκέψατο ἐν τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ τὴν Α. Ἐξοχότητα τὸν ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Θρησκευμάτων Ριζᾶ πασᾶν, ᾧτινι ἐπέδωκε ταχρίρια ἀφορῶντα διαφόρους σπουδαίας ὑποθέσεις τῶν Πατριαρχείων. Ἡ Α. Σεβασμιότης ἀνέπτυξε καὶ προφορικῶς διὰ μακρῶν τὰ ἐν τοῖς ταχριρίοις καὶ ἐπεκαλέσατο τὴν εὐμενῆ προσοχὴν καὶ ἐνέργειαν τῆς Α. Ἐξοχότητος, ἥτις προσηκόντως καὶ μετὰ ἐνδιαφέροντος λαβοῦσα ὑπ' ὄψει τὰς αἰτήσεις τῶν Πατριαρχείων διεβεβαιώσατο τὴν Α. Σεβασμιότητα περὶ τῆς ὑπὸ τῆς σεβαστῆς αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως ἐγκαίρου καὶ ἀποτελεσματικῆς ἐνεργείας τῶν δεόντων.

Αὐθημερὸν ἐπεσκέψαντο τὸν Σεβασμιώτατον Τοποτηρητὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μητροπολίτην Βελεγράδων κ. Δωρόθεον ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ πρεσβευτὴς τῆς Σερβίας κ. Νοβάκοβιτς συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ πρώτου διερμηνέως τῆς πρεσβείας κ. Τερκὰν, ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ ἄρχων Μέγας Λογοθέτης Σταυράκης βέης Ἀριστάρχης, ἡ Α. Ἐνδοξότης ὁ Δ. Ξένης ἐφένδης ἰδιοκτήτης τῆς «Βυζαντίδος» καὶ περὶ τὴν ἑσπέραν ὁ μεγάτιμος ὁμογενὴς κ. Παῦλος Στεφάνοβικ.

— *Μνημόσυνον Ἀλεξάνδρας.* — Εἰς τὴν ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῶν Εἰσοδίων τῆς Παναγίας ἐν Πέραν τελεσθεῖσαν τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ μνημόσυνον τελετὴν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς ἀοιδίμου μεγάλης δουκίσσης Ἀλεξάνδρας, συζύγου τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς Ῥωσσίας Παύλου, παρέστη ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας ἡ Α. πανοσιολογιότης ὁ μέγας Πρωτοσύγκελλος τῶν Πατριαρχείων κ. Κωνστάντιος.

—*Ἔξαρχος Σερρῶν.*—Ὁ πανιερώτατος Μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Κωνστάντιος, ἔξαρχος ἐν Σέρραις διὰ τό, ὡς μὴ ὤφειλεν, ἀναφυὲν αὐτόθι ζήτημα διατελῶν, διὰ γράμματος αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν προβαλὼν λόγους ἐπαρχιακοὺς ἐπιβάλλον-

τας, ὡς λέγει, τὴν παρὰ τῷ ποιμνίῳ αὐτοῦ ἐπάνοδον, ἐξῃτήσατο τὴν ἐπὶ τούτῳ κανονικὴν ἄδειαν. Ἡ Ἐκκλησία ὅμως ἔχουσα δι' ἐλπίδος ὅτι συνεπείᾳ τῶν νέων διαβιβασθεισῶν ὁδηγιῶν τὸ ζήτημα ταχέως ἐξομαλισθήσεται συνέστησε τῷ εἰρημένῳ ἐξάρχῳ μικρὰν ἔτι ὑπομονὴν μέχρις αἰσίας ἀποκαταστάσεως τῶν αὐτόθι πραγμάτων, ἣν προσδοκᾷ ἀναμφιβόλως ἔκ τε τῆς ἐργασίας τῆς Α. Πανιερότητος καὶ τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν εὐλαβείας τῶν φιλοχρίστων κατοίκων τῆς πόλεως Σερρῶν.

—*Ἄφιξις*.— Ἀφίκετο τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ εἰς τὴν βασιλεύουσαν ὁ πανιερώτατος Μητροπολίτης Γάνου καὶ Χώρας κ. Διονύσιος τέως Μητροπολίτης Ξάνθης. Ἡ Α. Πανιερότης μεταβᾶσα ἀμέσως εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐπεσκέψατο τὴν Α. Σεβασμιότητα τὸν Τοποτηρητὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου μητροπολίτην Βελεγράδων κ. Δωρόθεον, ᾧτινι ἐξέφρασε τὰς θερμὰς αὐτοῦ εὐχαριστίας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἐπὶ τῇ εἰς τὴν ἐπαρχίαν Γάνου καὶ Χώρας μεταθέσει αὐτοῦ.

—*Ἔκφρασις εὐγνωμοσύνης*.—Ὁ πολιός, πολυμαθὴς καὶ ἐπίτιμος καθηγητὴς τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἀφ' ἧς λόγῳ γήρατος, ὡς ἐρρήθη, μετὰ πολλῆς λύπης ἀποχωρεῖ, κ. Λέανδρος Ἀρβανιτάκης ἀπαντῶν εἰς τὸ διὰ τῆς Α. Σεβασμιότητος τοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μητροπολίτου Βελεγράδων κ. Δωροθέου ἀποσταλὲν αὐτῷ πιττάκιον, ἀγγέλλον τὴν ἐπὶ τῇ ἀποχωρήσει αὐτοῦ μέριμναν τῆς Ἐκκλησίας, ἐκφράζει τὴν θερμὴν αὐτοῦ εὐγνωμοσύνην ἐπὶ τῇ φιλοστόργῳ καὶ ἀποτελεσματικῇ ταύτῃ μερίμνῃ τῇ ἐπιδειχθείσῃ αὐτῷ διὰ τὴν ἐν τῇ γεραρᾷ Σχολῇ πολυετῆ καὶ πολύμοχθον πνευματικὴν αὐτοῦ σταδιοδρομίαν καὶ ὑποβάλλει τὰ βαθύτατα αὐτοῦ σέβη.

—*Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν*.— Ὑποβληθείσης τῇ Ἁγίᾳ καὶ Ἱερᾷ Συνόδῳ ὑπὸ τῆς ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπῆς αἰτήσεως ἀφορώσης εἰς τὴν εἴσπραξιν τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Νικαίας καθυστερούσης ἐπιχορηγήσεως τοῦ μακαρίτου Νικαίας Σωφρονίου, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐγκρίνασα τὴν αἴτησιν ταύτην ἀποστέλλει ἐπὶ τούτῳ τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Μελιτουπόλεως κ. Εὐγένιον, ὅστις μεθ' ἡμέρας ἀπέρχεται πρὸς ἐπιτέλεσιν τῆς ἀνατεθείσης αὐτῷ ἐντολῆς.

— *Ἀναγκαία ὑπόμνησις*.—Διὰ προηγουμένης ἐκτενοῦς ἐκθέσεως, δημοσιευθείσης ἔν τινι τῶν τευχῶν τοῦ πρώτου ἑξαμήνου τῆς *Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας*, κατεδείχθη ἀριδήλως ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ μὴ ἀνθηρὰ κατάστασις τῶν οἰκονομικῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ φύλλου καὶ ἀφ' ἑτέρου ὁ ὑψηλὸς σκοπός, οὗ στοχάζεται τὸ ἐκ τῶν ἡμετέρων Πατριαρχείων ἐξερχόμενον δημοσιογραφικὸν ὄργανον, πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ὁποίου πᾶσα κατεβλήθη μέριμνα καὶ φροντίς, ὡς ἡ ἔκτοτε πορεία τοῦ φύλλου τρανῶς ἀπέδειξε. Τὸν ὑψηλὸν σκοπὸν τοῦ μόνου παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικοῦ τούτου φύλλου ὑπ' ὄψει ἔχοντες πολλοὶ τῶν σεβασμιωτάτων ἱεραρχῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἔσπευσαν προθύμως νὰ ἐπιδείξωνται τὴν προσήκουσαν μέριμναν, ἐγγράφοντες καὶ νέους ἄλλους συνδρομητὰς καὶ τὰς συνδρομὰς αὐτῶν ἐγκαίρως εἰς τὸ ταμεῖον τῆς *Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας* πέμποντες καὶ ποικιλοτρόπως εἰς τὴν βελτίωσιν ἅμα καὶ εὐόδωσιν τοῦ φύλλου συμβάλλοντες. Δυστυχῶς ὅμως ἔνιοι τῶν τε ἱεραρχῶν καὶ τῶν συνδρομητῶν τοῦ φύλλου καθυστεροῦσιν εἰσέτι εἰς τὸ νὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τὴν διὰ πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἐγκυκλίου γενομένην ἔκθεσιν καὶ ἐπίκλησιν οὐ μόνον τὴν ἀποστολὴν τῶν σχετικῶν διαγραμμάτων ἐπ' ἀόριστον ἀναβάλλοντες, ἀλλὰ καὶ τὰς συνδρομὰς αὐτῶν μὴ ἀποτίνοντες. Τούτου ἕνεκα ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος ἀπέλυσε τὴν παρὰ πόδας δημοσιευομένην ἐγκύκλιον, ὅπως τοῦτο μὲν ὑπομνήσῃ αὐτοῖς τὸ ἐπιβεβλημένον καθῆκον τῆς ἐγκαίρου συμμορφώσεως αὐτῶν πρὸς τὰ ἐντεταλμένα, τοῦτο δὲ προβάλλουσα τὰς ἐπειγούσας οἰκονομικὰς ἀνάγκας τοῦ φύλλου, ἐπιπροσθούσας εἰς τὴν κανονικὴν καὶ ἀπρόσκοπτον πορείαν αὐτοῦ, προτρέψηται εἰς ταχεῖαν καὶ ἄμεσον ἀποστολὴν τῶν συνδρομῶν αὐτῶν καὶ τῶν διαληφθέντων διαγραμμάτων.

Πεποίθαμεν ὅτι πάντες, οἱ ἐκ τῶν συνδρομητῶν τοῦ φύλλου τὰς συνδρομὰς αὐτῶν καθυστεροῦντες, θέλουσιν ἀσμένως καὶ προθύμως συμμορφωθῇ πρὸς τὴν ἐντολὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ σπεύσει εἰς ταχεῖαν ἀποστολὴν τῶν ὀφειλομένων συντελοῦντες τὸ ἐπ' αὐτοῖς εἰς εὐόδωσιν ἔργου οὕτω σπουδαίου καὶ λυσιτελοῦς.

—*Ἐπιτροπὴ Ἀρχιερατικῶν Περιουσιῶν*.— Προσκαλοῦνται οἱ πιστωταὶ τοῦ μακαρίτου Μητροπολίτου Χαλκηδόνος Καλλινίκου, ἵνα προσέλθωσιν εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς ἐπὶ τῶν Ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπῆς καὶ λάβωσι τὰ ἀναλογήσαντα αὐτοῖς ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ μακαρίτου.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς

Σ. Παπαδάκης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Ἀριθμ. $\frac{\text{Πρωτ. 1807}}{\text{Διεκπ. 3088}}$

Πανιερώτατε καὶ Θεοπρόβλητε Μητροπολῖτα . . . . ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἡμῖν ἀδελφὲ κύριε . . . τὴν φίλην ἡμῖν αὐτῆς Πανιερότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμεθα. Ὑποβληθείσης ἡμῖν ἐκθέσεως ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ἀνακοινούσης ὅτι ἡ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τούτου φύλλου οἰκονομικὴ διαχείρισις δυσχεραίνεται, ἐλλείψει οὐχὶ συνδρομητῶν, ἀλλὰ τῆς προσηκούσης προθύμου ἐκ μέρους τῶν ἁρμοδίων ἐνεργείας πρὸς ἔγκαιρον εἴσπραξιν καὶ ἀποστολὴν τῶν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν συνδρομῶν, ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐνέκρινεν ὅπως γένηται καὶ αὖθις ὑπόμνησις τοῖς ἐν Χριστῷ ἀδελφοῖς ἁγίοις ἀρχιερεῦσι περὶ τῆς ὑπὸ πολλῶν λόγων ἐπιβαλλομένης ἀνάγκης, ὅπως τὸ δημοσιογραφικὸν τοῦτο τῆς Ἐκκλησίας ὄργανον, ἅτε δὴ στοχαζόμενον τῆς πνευματικῆς

καὶ ἠθικῆς διαπλάσεως τῶν εὐσεβῶν αὐτῆς τέκνων, κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν, ὑποστηρίζηται πάσῃ σπουδῇ ἐν γένει μὲν ὑπὸ παντὸς φιλοχρίστου, ἰδίᾳ δὲ ὑπὸ τῆς εὐαγοῦς ἱεραρχικῆς χορείας καὶ τυγχάνῃ τῆς πρὸς εὐόδωσιν αὐτοῦ ἀπαιτουμένης δραστηρίας παρ' αὐτῶν καὶ ἐνεργοῦ συμπράξεως. Πρόδηλον δ' ἐστὶν ὅτι τοῦ καθήκοντος τούτου μετὰ ζήλου ἐκπληρουμένου, τὸ ἐκκλησιαστικὸν τοῦτο φύλλον οὐ μόνον τὰς τακτικὰς αὐτοῦ δυνήσεται θεραπεύειν ἀνάγκας, ἀλλὰ καὶ ἐπαρκῇ διατιθέναι μέσα πρὸς τελειοτέραν αὐτοῦ ἀνάπτυξιν. Ἐφιστῶντες τοίνυν τὴν προσοχὴν τῶν ἁγίων ἀδελφῶν ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου καὶ ὑπομιμνήσκοντες τὴν προεκδεδομένην πατριαρχικὴν ἐγκύκλιον περὶ ἐγγραφῆς νέων συνδρομητῶν, προαγόμεθα δηλῶσαι αὐτοῖς ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἀναμένει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς ταύτης παρ' ἐκείνων, οἵτινες οὔπω συνεμορφώθησαν πρὸς αὐτήν, συνάμα δὲ ἐντέλλεται δι' ἡμῶν ὅπως καταβληθῇ πρόθυμος καὶ δραστηρία ἐνέργεια πρὸς τὴν ὅσον οἷόν τε τάχιον εἴσπραξιν καὶ ἀποστολὴν τῶν καθυστερουμένων συνδρομῶν, ὧν διαβιβάζεται αὐτῇ σημείωμα, περίκλειστον ἐν τῇ παρούσῃ. Εἴεν δὲ τὰ ἔτη αὐτῆς ὅ,τι πλεῖστα καὶ πανευφρόσυνα.

,αωζα' Σεπτεμβρίου ιϛ'.

† Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου
Βελεγράδων ΔΩΡΟΘΕΟΣ διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης.

† ὁ Ἡρακλείας ΓΕΡΜΑΝΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός·
† ὁ Δέρκων ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός·
† ὁ Βερροίας ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός·
† ὁ Δράμας ΓΕΡΜΑΝΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός·
† ὁ Σηλυβρίας ΓΕΡΜΑΝΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός·
† ὁ Σωζουαγαθουπόλεως ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ ἐν Χ. ἀγ. ἀδελφός·
† ὁ Κορυτσᾶς ΦΙΛΟΘΕΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός·
† ὁ Προικοννήσου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητ. ἀδελφός.

ΜΕΛΕΤΗ ΕΙΣ ΤΟ ΡΗΤΟΝ

«Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν»

(Πράξ. 17, 28).

Ἐὰν προτείνῃ τις ἡμῖν τὴν ἐρώτησιν, ποία εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ καταγωγὴ τοῦ ἀνθρώπου, δυνάμεθα ἀδιστάκτως νὰ ἀπαντήσωμεν αὐτῷ ἐκεῖνο, ὅπερ τῶν νεωτέρων τις ποιητῶν εὐφυέστατα ἐν ὡραίᾳ διετύπωσε στιχουργίᾳ εἰπών: «ὁ ἄνθρωπος εἶναι Θεὸς πεπτωκώς, ὅστις ὅμως ἀναμιμνήσκεται τῶν οὐρανῶν». Ἐν τῇ τοιαύτῃ ἡμῶν ἀπαντήσει οὐδὲν ἄλλο ἠθέλομεν πράξει ἢ ἐπαναλάβει ὅ,τι ὁ θεῖος Ἀπόστολος Παῦλος ἐν τῇ περιδόξῳ πόλει τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐν πλήρει Ἀρείῳ Πάγῳ διεκήρυξεν εἰπὼν τὸ τοῦ ἕλληνος ποιητοῦ Ἀράτου «τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν». Τοιουτοτρόπως δύο ποιηταὶ ὁ εἷς ἐν μέσῳ τῆς εἰδωλολατρείας γεννηθεὶς καὶ ὁ ἕτερος τὰ ζωηφόρα τοῦ χριστιανισμοῦ νάματα ποτισθεὶς ἐπιβεβαιοῦσι τὸν ἀποκεκαλυμμένον λόγον, καθ' ὃν «ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν» (Γεν. 1, 27). Τὸ ζήτημα τοῦτο τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς καὶ καταγωγῆς στενότατα συνδέεται μετὰ τοῦ ζητήματος τοῦ ἡμετέρου τέλους· διότι ἐὰν καταγώμεθα ἐκ μόνης τῆς σποδοῦ, τὸ τέλος ἡμῶν ἔσται μόνη ἡ σποδός. Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος ἀνήκῃ μόνον εἰς τὴν τάξιν τῶν ζώων, τὸ τέλος αὐτοῦ ἔσται ἡ καταστροφή, τὸ μηδέν. Ἀλλ' ἐὰν τοὐναντίον ὁ ἄνθρωπος τυγχάνῃ τέκνον Θεοῦ, προϊὸν τῆς ἀπείρου αὐτοῦ ἀγάπης, τὸ τέλος αὐτοῦ ἔσται ἐπιστροφὴ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πατέρα αὐτοῦ, ἐξ οὗ ἐξῆλθεν. Ἐὰν δὲ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ὑπάρχῃ ψυχὴ ζῶσα καὶ ἀθάνατος, ὁ θάνατος αὐτοῦ ἐστιν ἁπλῆ μετάβασις οὐχὶ δὲ ὁριστικὸν τέρμα ἢ διάλυσις ἄνευ μέλλοντος καὶ ἄνευ ἐλπίδος.

Τὸ ζήτημα τοῦτο τυγχάνει σπουδαιότατον, εἶναι ζήτημα τὸ ὁποῖον εἶναι εὔκαιρον ἐν πάσῃ περιστάσει, ζήτημα ὅπερ ἐβασάνισε καὶ βασανίσει τοὺς σοφοὺς καὶ τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸς ὁ ἁπλούστερος ἄνθρωπος ἀκουσίως πολλάκις προβάλλει εἰς ἑαυτόν. Ματαίως προσπαθοῦσί τινες νὰ ἀποφύγωσι τοῦτο, παραδιδόντες ὅλως ἑαυτοὺς εἰς τὰς ἡδονὰς καὶ ἀπολαύσεις, εἰς τὴν τύρβην τοῦ κόσμου καὶ τὰς βιωτικὰς μερίμνας. Μάτην ἡ νεωτέρα φιλοσοφία ζητεῖ νὰ πείσῃ τὸν ἄνθρωπον ὅτι τὰ ζητήματα ταῦτά εἰσιν ἄκαιρα καὶ ἀνωφελῆ, καθόσον δῆθεν οὐδεμίαν ἔχουσί ποτε λύσιν. Ὁσάκις βλέπομεν διερχομένην νεκρικήν τινα πομπήν, ὁσάκις μακρὰν τοῦ θορύβου καὶ τοῦ πατάγου τοῦ βίου δυνηθῶμεν νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὸ ταμεῖον ἡμῶν, ἀμέσως τότε ἀκούομεν ἐν αὐτοῖς τὴν ἐνδόμυχον ἐκείνην τῆς συνειδήσεως ἡμῶν φωνήν, ἥτις ὁμοιάζει πρὸς τὴν φωνὴν τοῦ ἀγγέλου, ὅστις ἱστάμενος ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἐρήμου ἔλεγε τῇ παιδίσκῃ τοῦ Ἀβραὰμ Ἄγαρ «πόθεν ἔρχῃ καὶ ποῦ πορεύῃ»; Πειραθῶμεν δι' ὀλίγων νὰ ἀπαντήσωμεν εἰς τὴν πρώτην ἐρώτησιν, καθόσον τοῦτο συνεπάγεται ἀναποδράστως ἀπάντησιν καὶ εἰς τὸ «ποῦ πορεύῃ»;

Χωρὶς νὰ ἔχωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν φιλοσοφικὰς ἢ θρησκευτικὰς ἰδέας καὶ πεποιθήσεις, περιορισθῶμεν δὲ μόνον εἰς τὴν παρατήρησιν τῶν εἰς τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν πιπτόντων γεγονότων, δὲν παρατηροῦμεν ἄρά γε τὴν σφραγῖδα τῆς θείας ἀρχῆς καὶ καταγωγῆς ἐναποτετυπωμένην ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος;

Ὁ ἄνθρωπος τελευταῖος ἐν τῇ σειρᾷ τῶν ὄντων, ὁ ἄνθρωπος, ὃν τὸ ζῶον ὑπερτερεῖ πολλάκις ἐν ἰσχύϊ καὶ δεξιότητι, ὁ ἄνθρωπος ὁ τόσον ἐκ πάντων ἐξαρτώμενος, τόσον ἀσθενικὸς καὶ τόσον ἀδύνατος κατὰ τὸ φαινόμενον, τυγχάνει ἐν τούτοις βεβαίως καὶ ἀδιαφιλονεικήτως ὁ βασιλεὺς τῆς δημιουργίας. Ὁ ἄνθρωπος δεσπόζει τῆς δημιουργίας διὰ τῆς νίκης, ἣν διαρκῶς αἴρει ἐπὶ τῆς φύσεως, ἥτις ματαίως ἀντιτάσσει αὐτῷ τοὺς νόμους αὐτῆς τοὺς ἀναλλοιώτους, τὴν κίνησιν ἢ τὴν ἀδράνειαν αὐτῆς, τὰς τυφλὰς αὐτῆς δυνάμεις ἢ τὴν θαυμασίαν αὐτῆς ἐνέργειαν. Ὁ ἄνθρωπος δεσπόζει τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἐκτάσεως, ταπεινοῖ κατὰ τὴν βούλησιν αὐτοῦ τὰ ὄρη καὶ ἀνυψοῖ τὰς κοιλάδας, τέμνει τοὺς ἰσθμοὺς καὶ συνενοῖ τοὺς ὠκεανοὺς καὶ τὰς θαλάσσας καὶ τέλος ἄρχεται νῦν δεσπόζων τοῦ κράτους καὶ αὐτῶν τῶν ἀνέμων.

Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος παρουσιάζεται ἔτι μέγας ἐν τῇ ἐνεργείᾳ αὐτοῦ καὶ δράσει ἐπὶ τοῦ πνευματικοῦ κό-

σμου. Ἐν τούτῳ ὁ ἄνθρωπος παρουσιάζεται ὡς ἄλλος ἀληθὴς δημιουργός. Ἐκ τῆς διανοίας αὐτοῦ ἐξέρχονται ἀκτῖνες φωτός. Διὰ τοῦ καλάμου αὐτοῦ πραγματεύεται τὰ ὕψιστα προβλήματα τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς φιλοσοφίας, ἐπινοεῖ ποίησιν, ἥτις ἀναπαρίστησι τὰς τραγικὰς περιπετείας τοῦ γένους αὐτοῦ, οὕτως ὥστε τὰ ἔργα τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ἀριστοτέλους, τοῦ Ὁμήρου καὶ τοῦ Δάντου διαμένουσι ζῶντα καὶ ἀνθηρὰ καὶ μετὰ παρέλευσιν χιλιάδων γενεῶν. Ὁ ἄνθρωπος διὰ τοῦ λόγου αὐτοῦ δεσπόζει χιλιάδων ἄλλων ἀνθρώπων, οὓς καταχτᾷ διὰ τῆς εὐγλωττίας αὐτοῦ. Διὰ τῆς γλυπτικῆς καὶ τῆς ζωγραφικῆς παρασκευάζει γραμμὰς ἁρμονικάς, μορφὰς ἰδεώδεις, χρωματισμοὺς θαυμασίους, ἐπὶ δὲ τῆς εἰκόνος ἢ ἐπὶ τοῦ μαρμάρου ἐνσαρκώνει, οὕτως εἰπεῖν, κάλλος ὑπέροχον, ὅπερ παρουσιάζεται ἡμῖν ὡς ἀκτὶς προερχομένη ἐκ τοῦ οὐρανίου κόσμου. Ὁ ἄνθρωπος διὰ τῆς μουσικῆς λαλεῖ εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν γλῶσσαν νέαν ὅλως, ἥτις ὑπὸ τὴν θείαν αὐτῆς ἁρμονίαν κατευνάζει τὰ πάθη ὡς ἡ περικάλλητος ἐκείνη λύρα τοῦ Ὀρφέως, δαμάζει καὶ τὰς ἀγριωτέρας ὁρμὰς καὶ τὰς θηριωδεστέρας ἐξάψεις. Ἐν μέσῳ λοιπὸν τῶν θριάμβων τούτων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος καὶ παρὰ τὰς ἀσθενείας καὶ ἀδυναμίας τοῦ ἀνθρώπου, δὲν δυνάμεθα ἆρά γε νὰ ἀνακαλύψωμεν ἐν αὐτῷ ὑψίστην τινὰ καὶ θαυμασίαν ὑπεροχήν, βασιλείαν ἐπὶ πᾶσαν τὴν φύσιν, ἥτις ἐπιτρέπει ἡμῖν μετὰ καυχήσεως νὰ εἴπωμεν «τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν»;

Τὸ ἀγαθὸν τυγχάνει σπουδαιότερον τοῦ ὡραίου ἐν τῇ σειρᾷ τῆς ἐκτιμήσεως. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα μήπως δὲν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ θαυμάσια ἴχνη τῆς θείας αὐτοῦ καταγωγῆς; Ὁ ἄνθρωπος φέρει ἐν ἑαυτῷ τὸ ἔνστικτον τῆς τελειότητος, διαβλέπει τὸ ἠθικὸν ἰδεῶδες, χωρὶς ἐννοεῖται νὰ φθάσῃ αὐτὸ καὶ ἐὰν δὲ δὲν δύναται νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἀγαθὸν ἐπιθυμεῖ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ ἐνθουσιωδῶς. Ἐνίοτε μάλιστα, καίτοι διατελεῖ πεπτωκὼς ἐκ τῆς προτέρας μακαρίας αὐτοῦ καταστάσεως, παρουσιάζει ἡμῖν θαυμασίας μερικὰς πραγματοποιήσεις τῆς ἠθικῆς τελειότητος. Τὰ ὑψηλὰ καὶ εὐγενῆ αἰσθήματα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἡ υἱϊκὴ στοργή, ἡ πρὸς τὴν μητέρα ἀγάπη, ἡ πρὸς τὸν τόπον τῆς γεννήσεως ἄκρα ἀφοσίωσις, ἡ ὑπὲρ τοῦ πλησίον θυσία, πάντων τούτων τῶν αἰσθημάτων πλεῖστα ἔνδοξα παραδείγματα παρουσιάζει ἡμῖν ἡ ἱστορία τῶν ἐθνῶν. Καὶ πόσαι δὲ ἄλλαι θαυμάσιαι πράξεις, πόσαι εὐγενεῖς θυσίαι δὲν παρῆλθον ἄγνωστοι, τελεσθεῖσαι ὑπὸ καρδιῶν προτιμησασῶν ἐν τῇ ταπεινοφροσύνῃ αὐτῶν τὴν λήθην καὶ τὸ ἄγνωστον; Πόσον δὲ μέγας ἤθελεν εἶσθαι ὁ κατάλογος τῶν μετ' αὐταπαρνησίας ἐπιτελεσάντων περιφανεῖς πράξεις φιλανθρωπίας, ἀγάπης καὶ ἐθελοθυσίας! Ἡ παράδοσις τοῦ μαρτυρίου δὲν διεκόπη εὐτυχῶς ἐν τῇ ἀνθρωπότητι, οἱ δὲ μετὰ θυσίας τῶν τιμαλφεστέρων συμφερόντων αὐτῶν, αὐτῆς τῆς ἰδίας αὐτῶν ζωῆς, ἐπιτελοῦντες τὸ καθῆκον αὐτῶν δὲν εἶναι εὐτυχῶς ὀλίγοι. Ἐξ ἄλλου, δὲν συμβαίνει πολλάκις ἐν μέσῳ τῆς ἁμαρτωλοῦ ἀνθρωπότητος νὰ ἀπαντήσωμεν ψυχάς, ψυχὰς ὁσίων καὶ δικαίων, ψυχὰς ἀσκητῶν καὶ διδασκάλων, αἵτινές εἰσι τοσοῦτο καθαραὶ καὶ ἅγιαι, ὥστε φαίνονται ἐπὶ τῆς γῆς οἱονεὶ πάσχουσαι νοσταλγίαν τῶν οὐρανῶν; Πάντα ταῦτα δὲν εἶναι ἆρά γε θαυμαστὰ ἴχνη τῆς θείας τοῦ ἀνθρώπου καταγωγῆς καὶ τῆς ἀρχικῆς αὐτοῦ ἁγνότητος! Ναί. Ὅσῳ μᾶλλον ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐξευγενίζεται, ὅσῳ μᾶλλον προάγεται ἐν τῷ ἀγαθῷ, τόσῳ μᾶλλον ζωηρότερον συναισθάνεται τὴν ἀσυμφωνίαν τοῦ ἠθικοῦ ἰδεώδους, ὅπερ ἐν ἑαυτῷ φέρει καὶ τῆς πραγματικότητος τῆς ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, διότι ἐφ' ὅσον ὁ ἄνθρωπος ἀναπτύσσεται καὶ μορφοῦται, ἐπὶ τοσοῦτον ἀνυψοῦται καὶ τὸ ἠθικὸν αὐτοῦ ἰδεῶδες, καθιστάμενον εὐγενέστερον, θειότερον. Δημιουργηθέντες διὰ τὸ ἀγαθόν, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡττώμενοι ὑπὸ τοῦ κακοῦ, μετὰ λύπης καὶ μελαγχολίας ἀναμιμνησκόμεθα τῆς θείας ἡμῶν καταγωγῆς, ἥτις οἰκτρῶς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διαψεύδεται ἐν ταῖς πράξεσιν ἡμῶν καὶ ἥτις μετὰ προθυμίας ἄγει ἡμᾶς νὰ παραδεχθῶμεν τὸ τοῦ ποιητοῦ «συχνάκις ἀποτείνω πρὸς ἐμαυτὸν τὴν ἐρώτησιν πόθεν εἶ; Πόθος τις σκοτεινὸς τῶν οὐρανῶν, ὃν πάντοτε ἐν νῷ ἔχω καὶ ἀπαρέσκειαι θεῖαι τοῦ κόσμου ἀπαιτοῦσι καὶ θείαν καταγωγήν. Μάτην ἐζήτησα ταύτην ἐν τῇ γηρᾷ καρδίᾳ, ἐκ δὲ τῆς ὀδύνης, ἥτις ἐξ αὐτῆς ἀποστάζει αἰσθάνομαι ἐν ἐμαυτῷ οὐράνιον καὶ κλαίοντα ξένον, ὅστις ἀείποτε μοὶ ἀποκρύπτει τὴν πατρίδα καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ». Οἱ πάντες σχεδὸν ἀκούομεν θρηνοῦντα ἐν ἡμῖν τὸν οὐράνιον τοῦτον ξένον, δ' ὅτι εἶναι ἠχώ, εἶναι ἐπανάληψις τῶν θείων λόγων τοῦ Ἀποστόλου «τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν».

Ἀλλὰ δὲν φαίνεται ἆρά γε παράδοξον ὅτι ἡμεῖς ἀποστολικὸν ἀναπτύσσοντες λόγιον ἐξαίρομεν τοσοῦτο τὴν ἀνθρωπίνην ἀλαζονείαν παρὰ τὰς διακελεύσεις τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ καὶ παρὰ τὴν βεβαιότητα τῆς ἐκπεπτωκυίας καταστάσεως τοῦ ἀνθρώπου; Οὐχί, δὲν λησμονοῦμεν ὅτι τὰ θαυμάσια τῆς ἀρετῆς παραδείγματα, ὧν ἐποιησάμεθα μνείαν, εἰσὶν ὡς ἐκλάμψεις ἐν νυκτί, ὡς ψύγματα χρυσοῦ ἐν τῷ βορβόρῳ. Φεῦ, ἀληθές, ἀληθέστατον εἶναι ὅτι πολλάκις αἱ τοῦ ἀνθρώπου τελειότητες ἀποβαίνουσι δυνάμεις κακοποιοί. Μήπως τὸ θάρρος καὶ ἡ δύναμις τῆς θελήσεως δὲν χρησιμοποιοῦνται ὑπὸ τοῦ ἐγωϊσμοῦ πρὸς καταστροφὴν καὶ δυστυχίαν τῶν ἄλλων; Μήπως τὸ θεῖον δῶρον τῆς γνώσεως, τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης δὲν χρησιμεύει πολλάκις εἰς τὸ νὰ ἀπομακρύνῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, νὰ διαφθείρῃ αὐτόν, ἐμφυσῶν αὐτῷ ἀσεβῆ οἴησιν καὶ βλάσφημον ἀλαζονείαν; Μήπως οἱ ἐν τῇ ἀνθρωπότητι ἔνδοξοι δὲν εἶναι συχνάκις τερατώδη ὄργανα τοῦ σατανᾶ; Ἀλλ' ὅμως καὶ ἐν τούτῳ δύναταί τις νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν ὑπεροχικὴν θέσιν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐνῷ τὸ ζῶον τυγχάνει περιωρισμένον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν διάπραξιν τοῦ κακοῦ, ὁ ἄνθρωπος τοὐναντίον κέκτηται δύναμιν διαφθορᾶς καὶ κακίας, ἥτις

ἀληθῶς ἐμπνέει φρίκην. Ἐξετάσατε τὰς φοβερὰς ἐπινοήσεις, τὰς φρικαλέας καὶ καταπληκτικὰς μηχανουργίας τῶν νεωτέρων κακούργων καὶ θέλετε πεισθῇ περὶ τούτου. Τοιουτοτρόπως ἐνῷ ἡ θεία ἀρετὴ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ μαρτυρεῖ τὴν θείαν αὐτοῦ καταγωγήν, τὰ διαβόητα μέν, ἀλλ' εὐφυῶς τερατουργηθέντα κακουργήματα καὶ ἡ τεραστία δύναμις τοῦ κακοποιεῖν ἀποδεικνύουσι τὸν ἄνθρωπον ὡς Θεὸν πεπτωκότα. Οὕτω δὲ καὶ ἐν τούτῳ πληροῦται τὸ λόγιον «τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν».

Τοιουτοτρόπως ἡ ἰδέα ἣν ἡ παρατήρησις τῶν γεγονότων παρέχει ἡμῖν περὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐστὶν ὅτι οὗτος τυγχάνει υἱὸς Θεοῦ πεπτωκὼς ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ αὐτοῦ μεγαλείου. Ἀλλ' ὅμως ἡ περὶ τοῦ ἀνθρώπου ἰδέα αὕτη ἐστὶν ὡσαύτως ἰδέα τῆς Γραφῆς, ἣν οἱ σημερινοὶ σοφοὶ ἀρνοῦνται νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψει. Ἡ ἁγία Γραφὴ παρίστησιν ἡμῖν τὸν ἄνθρωπον ἐξερχόμενον ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ δημιουργοῦ ἁγνόν. Ὁ ἄνθρωπος οὕτω δημιουργηθεὶς τυγχάνει κύριος τῆς ὑλικῆς φύσεως, κέκληται δὲ νὰ διατελῇ εἰς υἱικὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ σχέσιν. Ἀλλ' ἀφοῦ ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον ἐλεύθερον, ἔδει νὰ ὑποβάλῃ αὐτὸν εἰς δοκιμασίαν ὅπως ἡ ἐλευθερία αὐτοῦ ἐκδηλωθῇ καὶ παγιωθῇ. Ἔδει δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος ἐκ τῆς ἐνστίκτου οὕτως εἰπεῖν ἀθωότητος νὰ μεταβῇ εἰς τὴν συνειδητὴν ἁγιότητα, ἐκ τῆς νηπιώδους ἠθικῆς καταστάσεως εἰς τὴν ἠθικὴν ἐνηλικιότητα, τουτέστιν εἰς ἑκουσίαν ὑποταγὴν εἰς τὸν ἠθικὸν νόμον. Τί δὲ ἄλλο προστίθησιν ἡ Γραφή; Ἡ ἁγία Γραφὴ μετὰ λύπης προστίθησιν ἐν συμφωνίᾳ πρὸς τὴν πεῖραν καὶ τὴν ἱστορίαν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἡττήθη κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην δοκιμασίαν καὶ ὅτι ἀντὶ νὰ ποιήσηται χρῆσιν τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ τοιαύτην, ὥστε νὰ ἀφιερώσῃ ἑαυτὸν τῷ Θεῷ, ἐχρήσατο τῇ ἐλευθερίᾳ αὐτοῦ ὅπως στασιάσῃ κατὰ τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἄνθρωπος λοιπὸν κατὰ τὴν Γραφὴν εἶναι βασιλεύς, ἀλλὰ βασιλεύς, ὅστις ἀπώλεσε τὸ στέμμα αὐτοῦ καὶ ὅστις ἐξόριστος τῆς θείας Ἐδὲμ περιάγει πανταχοῦ τὸ λυπηρὸν ἄχθος τῆς ὑλικῆς καὶ ἠθικῆς αὐτοῦ ἀθλιότητος.

Ἰδοὺ λοιπὸν τὸ παρελθὸν ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων, πλῆρες δόξης ἀφ' ἑνὸς καὶ ταπεινώσεως ἀφ' ἑτέρου. Ὁποῖον ἆρά γε ἔσται τὸ μέλλον ἡμῶν; Τί θέλει ἀποφασίσει περὶ ἡμῶν ὁ θεῖος δημιουργός, καθ' οὗ ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ ὑψώσῃ ἀντάρτιδα κεφαλὴν ἀτιμωρειτί; Ὁ Θεός, ἐὰν ἤκουε μόνας τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, ἠδύνατο νὰ ξηράνῃ τὰς πηγὰς τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ ἐξολοθρεύσῃ τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ἀλλ' ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν, ἡ δὲ ἀγάπη δὲν καταστρέφει τὸ ἔργον αὐτῆς, ἀλλὰ ἐπανορθοῖ τοῦτο. Καθ' ἣν στιγμὴν ἔλαβε χώραν ἡ πτῶσις, ἡ ἀπολύτρωσις τοῦ ἀνθρώπου ἦν ἤδη ὡρισμένη ἐν τῇ αἰωνίᾳ βουλῇ τοῦ Θεοῦ. Καὶ τοῦτο δὲ δείκνυσι τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Θεὸς ἀποφασίζει, νὰ ζητήσῃ τὸ πλάσμα αὐτοῦ τὸ ἀπολωλός, χωρὶς δὲ νὰ βιάσῃ τὴν ἠθικὴν αὐτοῦ ἐλευθερίαν ἀποφασίζει νὰ ἐπαναγάγῃ αὐτὸ εἰς ἑαυτὸν διὰ τῆς ἐνεργείας τῆς ἀγάπης αὐτοῦ. Ἐπιζητεῖ τὸ πλάσμα αὐτοῦ δι' ἀνθρώπων καὶ δι' ἑνὸς λαοῦ, οὓς προορίζει ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ. Ζητεῖ τὸ πλάσμα αὐτοῦ διὰ τῶν Πατριαρχῶν, διὰ τοῦ Μωϋσέως καὶ διὰ τοῦ νόμου, διὰ τῶν προφητῶν, οἵτινες προαγγέλλουσι τὴν ἀπολύτρωσιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἵδρυσιν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἐπιζητεῖ τὸ πλάσμα αὐτοῦ καὶ ἐν αὐτῷ ἔτι τῷ ἐθνικῷ κόσμῳ, ἀποκαλύπτων τὸ ἠθικὸν ἰδεῶδες εἰς τοὺς μεγάλους τῆς ἀρχαιότητος σοφούς. Ζητεῖ τὸ πλάσμα αὐτοῦ διὰ τῶν τύψεων τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ καὶ διὰ τῶν τιμωριῶν, αἵτινες ἀπροσδοκήτως ἐπέρχονται αὐτῷ χωρὶς πολλάκις ὁ ἄνθρωπος νὰ νοήσῃ τὴν ἀληθῆ αἰτίαν αὐτῶν. Ἐπιζητεῖ τοῦτο διὰ τῶν εὐγενεστέρων πόθων τῆς καρδίας αὐτοῦ οἵτινες πάντοτε διαψεύδονται καὶ πάντοτε ἐκ νέου παρουσιάζονται. Ὅταν δὲ ἡ μακρὰ αὕτη προπαρασκευὴ συνετελέσθη, ὁ Θεὸς ζητεῖ τὸ πλάσμα αὐτοῦ διὰ τοῦ ὑψίστου θαύματος τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, καταβαίνων πρὸς αὐτὸ ἐν τῷ θείῳ προσώπῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· δέον δὲ ἵνα τὸ ἀρνίον τὸ ἄκακον, τὸ ἐσφαγμένον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀνέλθῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ὅπως τὸ ἀπολωλὸς πλάσμα ὁριστικῶς ἀνευρεθῇ. Δὲν εἶναι λοιπὸν μέγας, δὲν ἔχει μεγίστην σημασίαν εἰς τὰ ὄμματα τοῦ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ἀφοῦ ὁ Θεὸς ηὐδόκησε νὰ θεωρήσῃ αὐτὸν ἄξιον τοῦ τιμίου αἵματος τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ; Καὶ πάλιν λοιπὸν δυνάμεθα νὰ ἐπαναλάβωμεν μετὰ πεποιθήσεως τὸ τοῦ Ἀποστόλου «τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν». Τὴν σήμερον οἱ ὀρθολογισταὶ ζητοῦσι τὴν ἀνατροπὴν πάντων τούτων. Διατείνονται ὅτι ὁ παράδεισος, ὁ χρυσοῦς οὗτος τῆς ἀνθρωπότητος αἰών, ὃν ἐπηκολούθησε πτῶσις αὐτῆς, τυγχάνει παράδοσις ἥκιστα συνᾴδουσα πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ αἰῶνος τούτου τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν φώτων. Διὰ τοῦτο ἀντὶ τοῦ προπάτορος ἡμῶν Ἀδάμ, τοῦ ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ δημιουργοῦ ἁγνοῦ καὶ τελείου ἐξελθόντος καὶ πρὸς αὐτὸν ἐστραμμένον τὸ ὄμμα ἔχοντος, οἱ σοφοὶ τοῦ αἰῶνος παρουσιάζουσιν ἡμῖν εἰδεχθῆ πρόγονον βιοῦντα ἐν ἀπεράντοις καὶ σκοτεινοῖς δάσεσιν, ἐν οἷς ἐπὶ αἰῶνας τὸ βασίλειον τῶν ζώων ἀγωνίζεται τὸν δεινὸν τῆς ὑπάρξεως ἀγῶνα. Παράδοξος ἀληθῶς προπάτωρ, παράδοξος παράδεισος. Κατὰ τὴν διδασκαλίαν λοιπὸν ταύτην ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἔνστικτα, οὐχὶ ὅμως καὶ ἠθικὴν ἐλευθερίαν, ἑπομένως ὁ ἄνθρωπός ἐστιν ἄνευ εὐθύνης. Καταγόμενος ἐκ γένους κατωτέρου ἐξυψώθη εἰς ἣν κατέχει θέσιν διὰ μοιραίας προόδου. Ἀλλ' ἐὰν ἐν τῇ προόδῳ ταύτῃ ὁ ἄνθρωπος μετέβαλεν ὄψιν, δὲν μετέβαλεν ὅμως φύσιν, διότι εἶναι ἀπίστευτον ὅτι δυνάμει τοῦ νόμου τῆς φυσικῆς ἐξελίξεως ἡ συνείδησις ἐγεννήθη ἐκ τοῦ ἐνστίκτου, ἡ δὲ ἠθικὴ προσωπικότης ἐκ τῆς κτηνώδους καταστάσεως. Ἀλλὰ διατί τότε ζητοῦσι λόγον τῶν πράξεων αὐτοῦ παρὰ τοῦ ὄντος τούτου; Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος εἶναι κακοῦργος ἢ εἶναι ἅγιος, διατί νὰ καταρῶνται ἢ νὰ εὐλογῶσιν αὐτόν, ἀφοῦ οὗτος ὁμολογεῖται

παρ' αὐτῶν ἁπλοῦν προϊὸν τοῦ κλίματος, τῆς ἐκ τῶν προγόνων αὐτοῦ κληρονομίας, τῆς ἰδιοσυγκρασίας καὶ τοῦ περιστοιχοῦντος αὐτὸν κύκλου; Τοιουτοτρόπως καταστρέφεται τέλεον τὸ συγκινητικὸν δρᾶμα, ὅπερ καλεῖται ἱστορία καὶ ὅπερ ἄξονα ἔχει τὴν ἠθικὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐλευθερίαν. Τοιουτοτρόπως ἐκλείπει διὰ παντὸς ὁ ἀγὼν μεταξὺ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, ὅστις ἀποτελεῖ πᾶσαν τὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀξίαν. Τοιουτοτρόπως ἀπόλλυται διὰ παντὸς ἡ ἰδέα τοῦ ἀγῶνος μεταξὺ φωτὸς καὶ σκότους, ὅστις καθ' ἡμᾶς τοὺς χριστιανοὺς θέλει λάβει πέρας διὰ τῆς νίκης τοῦ φωτὸς ἐπὶ τοῦ σκότους, διὰ τοῦ θριάμβου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης, διὰ τῆς ἱδρύσεως τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Εἰς τὸν τοιαύτην ἐλεεινὴν καταγωγὴν ἔχοντα ἄνθρωπον δικαίως οἱ νεώτεροι σοφοὶ ὥρισαν τέλος ἐπίσης ἄθλιον, ἐπίσης ἐλεεινόν· ἔχουσι δίκαιον νὰ λέγωσι τῷ ἀνθρώπῳ σποδὸς καὶ κόνις εἶ καὶ εἰς τὴν σποδὸν δέον νὰ ἐπιστρέψῃς, ἔχουσι δίκαιον νὰ ἀρνῶνται αὐτῷ τὸ μέγα προνόμιον τῆς ἀθανασίας· ἔχουσι δίκαιον νὰ ἀναβοῶσιν αὐτῷ ὡς ὁ Ἰώβ: «θάνατον ἐπεκαλέσω πατέρα σου εἶναι, μητέρα σου δὲ καὶ ἀδελφὴν σαπρίαν». Μέχρι τοῦδέ εἰσι συνεπεῖς πρὸς τὰς ἰδέας αὐτῶν, πρὸς τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλ' ὅμως οἱ νεώτεροι σοφοὶ δὲν περιορίζονται εἰς τοῦτο, κατὰ παράδοξον δὲ ἀντίφασιν, τὸν ἄνθρωπον τὸν ὁποῖον τοσοῦτο ταπεινοῦσι, μεγαλύνουσιν ἀφ' ἑτέρου καὶ θεοποιοῦσι, προτείνοντες ἡμῖν ἀντὶ τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ τὴν λατρείαν τῆς ἀνθρωπότητος, τὴν λατρείαν τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, οἵτινες καταγόμενοι ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν ἀποβαίνουσι μετὰ τὸν θάνατον κατὰ τὴν αὐτὴν θεωρίαν ἀποσυντιθέμενα ἄτομα ἐπανερχόμενα εἰς τὸ μέγα κενόν, ἢ ὅπερ ταὐτὸν εἰς τὸ μέγα ἐργαστήριον τῆς φύσεως. Ἀληθῶς περὶ τῶν σοφῶν τούτων εἶπεν ὁ μέγας τῶν ἐθνῶν ἀπόστολος ὅτι «φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν».

Ἀποκηρύττομεν ὅλῃ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ τὰς διδασκαλίας ταύτας τῆς καταστροφῆς καὶ τῆς ἐκμηδενίσεως. Ὡς χριστιανοὶ πάσῃ δυνάμει ἀποσκυβαλίζομεν τὰς διδασκαλίας ταύτας τοῦ πεπρωμένου καὶ τοῦ μηδενός.

Ἀλλ' ὅμως καὶ πόσον μεγάλην εὐθύνην ἔχομεν ἡμεῖς, οἵτινες ἀνομολογοῦμεν ὅτι ἐκ Θεοῦ καταγόμενοι ἐπιστρέφομεν εἰς τὸν Θεόν! Μεταξὺ τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν υἱῶν τῆς γῆς ἔδει νὰ ὑπάρχῃ μέγιστον χάσμα. Ἐξετάσωμεν λοιπὸν ἑαυτοὺς καὶ ἴδωμεν ἂν ὁ μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ ἡμῶν δεσμός, ὁ διαρραγεὶς διὰ τῆς ἁμαρτίας, ἀποκατέστη δι' εἰλικρινοῦς ἡμῶν ἐπιστροφῆς πρὸς τὸν Θεόν. Φέρομεν ἆρά γε καὶ ἡμεῖς ἄθικτον καὶ ἀμόλυντον τὴν εἰκόνα αὐτοῦ; Δὲν ἀρκεῖ εἰς γόνον τινὰ μεγάλης οἰκογενείας νὰ ἐπιδεικνύῃ μόνον τὰς περγαμηνὰς τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, ἀλλ' ὀφείλει νὰ παρουσιάσῃ καὶ τὰς ἰδίας αὐτοῦ, τὴν οἰκογενειακὴν παράδοσιν τῆς ἀρετῆς ἐκπροσωπουμένην δεόντως ὑπ' αὐτοῦ. Βλέπων τις τῶν νεωτέρων ἀπίστων ἡμᾶς θὰ εἴπῃ ἆρά γε ὅ,τι ὁ Σαοὺλ εἶπέ ποτε εἰς τὸν Δαβίδ: «δίκαιος σὺ ὑπὲρ ἐμέ», ἢ θὰ σκεφθῇ ὅτι δὲν ὑπάρχει σπουδαία διαφορὰ μεταξὺ ἀπίστου καὶ χριστιανοῦ, ἀφοῦ καὶ ὁ χριστιανὸς εἶναι σκληρός, ἀλαζών, ἄπληστος, παραδεδομένος εἰς τὰς ἀπολαύσεις τοῦ κόσμου ὡς ὁ ἄπιστος;« Ὁ χριστιανισμός, λέγει τις τῶν νεωτέρων, ἐπιτάσσει τὸ ἀφιέναι τὰ ὀφειλήματα τῶν ἄλλων, εἴδομεν ἆρά γέ ποτε χριστιανὸν συγχωροῦντα τὸ ἐλάχιστον ὀφείλημα τῷ πλησίον αὐτοῦ; ὁ χριστιανισμὸς ἐπιτάσσει τὴν αὐταπαρνησίαν, εἴδομεν ἆρά γε χριστιανόν τινα φροντίζοντα ἧττον περὶ τῆς ἐλαχίστης αὐτοῦ ἀδιαθεσίας ἢ τοῦ ἐλαχίστου αὐτοῦ συμφέροντος πλεῖον δὲ περὶ τοῦ πλησίον;» Δὲν δύναται ἆρά γε νὰ ῥηθῇ καὶ περὶ ἡμῶν, οἵτινες καυχώμεθα ὅτι κατέχομεν τὴν ἀληθῆ διδασκαλίαν τοῦ Σωτῆρος ὅ,τι ἐρρέθη περὶ τῶν ἀρχαίων Φαρισαίων «λέγουσι γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν»; Ἀλλ' ἐὰν οὐδέν, ἢ σχεδὸν οὐδὲν ἐν τῷ βίῳ ἡμῶν τῶν σημερινῶν χριστιανῶν δεικνύῃ τὴν θείαν ἡμῶν καταγωγήν, ὑπάρχουσιν ἆρά γε πολλαὶ ἐν τῷ βίῳ ἡμῶν ἐνδείξεις τοῦ τέλους, ὅπερ ὡς χριστιανοὶ ἀναμένομεν; Ἐσμὲν ἆρά γε προσηλωμένοι εἰς τὴν ὕλην ἧττον τῶν ἀπίστων, τῶν διδασκόντων ὅτι τὸ τέλος αὐτῶν ἐστι τὸ μηδέν; ἐσμὲν ἆρά γε ἧττον ἄπληστοι τῶν ἀπίστων ὅσον ἀφορᾷ τὰς ὑλικὰς ἀπολαύσεις τῆς ζωῆς, τὴν ἱκανοποίησιν τῆς φιλοδοξίας ἡμῶν, τὸν κορεσμὸν τῶν παθῶν, τὴν ἀπόκτησιν τοῦ πλούτου; ἐσμὲν ἆρά γε μᾶλλον τῶν ἀπίστων γενναῖοι ἐν ταῖς συμφοραῖς; ζῶμεν ἆρά γε ἐν τῇ ζωηρᾷ ἐλπίδι τῆς αἰωνίου ζωῆς; Φεῦ ἡ φοβερὰ τοῦ αἰῶνος ἀσθένεια, ὁ ὑλισμὸς καὶ ἡ ἀμφιβολία περὶ τὴν πίστιν κατέλαβον καὶ ἡμᾶς. Πόσον μακρὰν εἶναι οἱ ἅγιοι χρόνοι τῶν πατέρων ἡμῶν, ἡ πίστις καὶ ἡ ζῶσα ἐλπὶς αὐτῶν, ὁ βίος καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν! ὢ παράδοξος ζωὴ τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ, τῶν τῷ τιμίῳ αἵματι τοῦ Σωτῆρος ἐξαγορασθέντων! Καὶ ὅταν ἔτι προπέμπωμεν τοὺς νεκροὺς ἡμῶν εἰς τὸν τάφον καὶ ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ καὶ φοβερᾷ στιγμῇ τοῦ χριστιανοῦ ἡμεῖς σήμερον μόνον τοῦ παρελθόντος ἀναμιμνησκόμεθα, οὐδέποτε δὲ μελετῶμεν τὸ πρὸ ἡμῶν μέλλον. Ἐν τούτοις εἰς ἡμᾶς τοὺς χριστιανοὺς ἔδει ἐν πάσῃ τῇ ζωῇ καὶ ἐν παντὶ ἔργῳ νὰ ἀναφαίνηται ἡ ἑδραία ἡμῶν πίστις καὶ ἡ ἐλπὶς τῆς αἰωνίου ζωῆς. Ἐν παντὶ τῷ βίῳ ἡμῶν ἔδει νὰ ὁμοιάζωμεν πρὸς ἐκείνους, οἵτινες ἐξόριστοι τῆς χώρας αὐτῶν αἰσθάνονται μακρόθεν τὸ ἄρωμα τῶν ἀγρῶν αὐτῆς, τὴν γλυκεῖαν πνοὴν τῶν ἀνέμων αὐτῆς, τὴν ἱερὰν ἁρμονίαν τῶν στοιχείων αὐτῆς. Ἐὰν πράγματι πιστεύωμεν ὅτι ἐσμὲν γένος τοῦ Θεοῦ, δείξωμεν τοῦτο εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτον τῆς ἀπιστίας καὶ τοῦ ὑλισμοῦ, ζῶντες καὶ ἀποθνήσκοντες ὡς ἀληθῆ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὡς ἔθνος ἅγιον, βασίλειον ἱεράτευμα. «Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν».

ΠΑΤΕΡ ΗΜΩΝ*

Δ' ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ ΑΙΤΗΜΑ.

Ἐκείνη μόνον ἡ βασιλεία παραμένει, ἥτις διοικεῖται ὑπὸ ἰσχυρᾶς θελήσεως. Οὐδὲν καλὸν ὑπάρχει ἐν τῇ πολυαρχίᾳ. Εἷς καὶ μόνος ἔστω κοίρανος· Τὸ ἀρχαῖον τοῦτο ῥητὸν τοῦ Ὁμήρου τυγχάνει πάντοτε ἀληθές. Ἡ οὐράνιος βασιλεία εἶναι ἡ ἐμφαντικωτέρα μοναρχία, ἀποκλείουσα ἐν τῇ ὑψίστῃ αὐτῆς οὐσίᾳ πᾶσαν πολυαρχίαν· διότι ἐκεῖ μόνον γενικῶς ὑπάρχει, ἔνθα ἐπικρατεῖ τὸ θέλημα τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου Θεοῦ. Τούτου ἕνεκα προσφέρωμεν αὐτῷ πᾶν ὅτι ὑπάρχει ἐν ἡμῖν καὶ προσευχόμενοι λέγωμεν «Γενηθήτω τὸ θέλημά σου».

Δὲν δυνάμεθα νὰ ὑπηρετήσωμεν συγχρόνως ἡμῖν τε αὐτοῖς καὶ τῷ Θεῷ, ὡς εἷς ἐργάτης δὲν δύναται νὰ ἐργάζηται συγχρόνως ἐν δυσὶ καταστήμασι, καὶ ὅπως εἷς στρατιώτης δὲν δύναται νὰ μάχηται ὑπὲρ δύο στρατοπέδων συγχρόνως, τοῦθ' ὅπερ ἄλλως τυγχάνει λίαν εὐνόητον. Μόνον δὲ προκειμένου περὶ τῆς θέσεως ἡμῶν πρὸς τὸν Θεὸν ἴσως ἤθελε θεωρηθῆ ὅτι αὐτὴ δύναται νὰ ἦναι διάφορος. Ἀλλ' ὅμως ὁ χριστιανισμὸς ὑφίσταται ὅλος ὑπὸ τὸ ῥητὸν «οὐδεὶς δύναται δυσὶ Κυρίοις δουλεύειν». Ὁ χριστιανισμὸς οὐδὲν γινώσκει περὶ τοῦ μεσολαβοῦντος «καὶ . . . καὶ», ἀλλὰ μόνον ἔχει ὑπ' ὄψει τὸ ἀδυσώπητον καὶ ἀπότομον «ἢ . . .ἤ». Ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν δὲν ὑπάρχει κανονισμὸς πολιτικῆς. Ἐκεῖ οὐδεμία ὑπάρχει σύμβασις· καὶ ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου δέον νὰ ἀποβῶσι μοναρχία· «Οὐκ ἔσονταί σοι Θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ». Ἡ ἐπὶ τοῦ Ὄρους Σινᾶ δοθεῖσα ἐντολὴ ἐμπεριέχει καὶ τὸ ἑπόμενον: δὲν ὀφείλεις νὰ ἔχῃς ἄλλην θέλησιν πλὴν τῆς θείας θελήσεως. Ὁ Θεὸς θέλει περισσότερον τῆς δεδιχοτομημένης καρδίας. Οὗτος θέλει πάντα· διὸ μάθε νὰ ἦς μηδὲν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἦς ὅλος ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ. Προσευχόμενος δὲ λέγε «οὐχὶ τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ σὸν γενηθήτω θέλημα».

Οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων δὲν μένουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εὐχαριστημένοι· ὅ τι ἔχουσι δὲν θέλουσιν, ὅ τι θέλουσι δὲν ἔχουσιν. Ἐπιζητοῦσι δόξαν καὶ εὑρίσκουσι πλοῦτον, ἐπιζητοῦσι πλοῦτον καὶ εὑρίσκουσι δόξαν· ἔργον αὐτῶν ἀποβαίνει πάντοτε τὸ νὰ παραπονῶνται, ἐπιθυμοῦσι δὲ πάντοτε ἵνα βελτιώσωσι τὴν ἑαυτῶν τύχην. Πόθεν λοιπὸν προέρχεται τὸ νὰ μὴ εὐχαριστῶνται τοῖς παροῦσι; Καθ' ἡμᾶς τὸ εὐμετάβολον τοῦτο τῶν ἀνθρωπίνων πόθων προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔμαθον νὰ προσαρμόζωσι καὶ νὰ ἀφομοιῶσι τοὺς πόθους αὐτῶν πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, καὶ διότι προσευχόμενοι δὲν ἀπαγγέλλουσιν εἰλικρινῶς τὸ «Γενηθήτω τὸ θέλημά σου». Ἐὰν δέ ποτε γενικῶς προσεύχωνται, τότε ἐν τῇ προσευχῇ αὐτῶν ἔχουσι πάντοτε ὡς πρῶτον καὶ τελευταῖον τὸ ἴδιον ἑαυτῶν πρόσωπον· ἀλλ' ἐν τῇ ἀκραιφνεῖ χριστιανικῇ προσευχῇ τὸ πρᾶγμα δέον νὰ γίνηται ὡς ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ἐν τῇ ἀγάπῃ γίγνεται τὸ δεύτερον πρόσωπον πρῶτον, καὶ ἐν τῇ προσευχῇ δὲ δέον πρῶτον πρόσωπον νὰ διατελῇ οὐχὶ ὁ προσευχόμενος, ἀλλ' ὁ πρὸς ὃν προσεύχεται, ἤτοι ὁ Θεός. Τοῦτο μανθάνων νὰ πράττῃς, χριστιανέ, μανθάνεις ποῦ ἔγκειται ἡ πλήρωσις παντὸς εὐσεβοῦς πόθου τῆς καρδίας σου.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι πάντων τῶν ἐπὶ γῆς ῥητῶν δυσχερέστατον τυγχάνει τὸ «Γενηθήτω τὸ θέλημά σου». Δύσκολόν ἐστι νὰ γνωρίσῃ τις τὸ ἄδικον αὐτοῦ, δυσχερέστερον δὲ τὸ νὰ παρέχῃ ἄρεσιν τῷ πταίσαντι εἰς αὐτόν, ἀλλὰ δυσχερέστατον πάντων ἐστὶ τὸ εἰπεῖν εἰλικρινῶς πρὸς τὸν Θεὸν «Γενηθήτω τὸ θέλημά σου», διότι τοῦτο σημαίνει παραδιδόναι καὶ τὴν ζωὴν αὐτὴν εἰς θάνατον. Θαυμάζομεν πολλάκις τὸ θάρρος μεθ' οὗ ἐφορμᾷ ὁ πολεμιστὴς κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, θαυμάζομεν τὸν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ δικαίου ἀγωνιστήν· ἀλλὰ πλεῖον θάρρος ἐνυπάρχει ἐν ἐκείνῳ, ὅστις ἐκ βαθέων ψυχῆς καὶ πεποιθήσεως ἑδραιοτάτης προσευχόμενος λέγει «Γενηθήτω τὸ θέλημά σου». Ὁ κρατερώτατος ἀγὼν δὲν ἐκνικᾶται ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης τῆς δημοσίας γνώμης· αἱ κραταιόταται μάχαι δὲν συγκροτοῦνται μεταξὺ δύο ἐχθρικῶν στρατοπέδων· σπουδαιότεροι ἀγῶνές εἰσιν οἱ ἐν τῷ σιωπηρῷ ταμείῳ συγκροτούμενοι, δι' ὧν μανθάνει τις προσευχόμενος νὰ λέγῃ «Γενηθήτω τὸ θέλημά σου». Τοῦτο κατορθοῦται οὐχὶ ἐὰν ἅπαξ καὶ μόνον προσεύχηταί τις, οὐδὲ μανθάνει τοῦτο ἐξ ἰδίας δυνάμεως, οὔτε ὅταν τὸν βίον αὐτοῦ πάντα ἐπαφίησι τυφλῶς εἰς τὴν τυφλὴν ῥοπὴν τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ, ἀλλ' ἐκμανθάνῃ τοῦτο μόνον διὰ τοῦ ἀγῶνος καὶ τῆς δοκιμασίας· εἶναι ἀνάγκη πολλάκις καὶ ὁ εὐγενέστερος πόθος νὰ ἐκριζωθῇ καὶ ἡ βεβαιωτέρα ἐλπὶς νὰ δύσῃ· ἀλλὰ μακάριος ὁ μαθὼν νὰ προφέρῃ μετ' εὐλαβοῦς αἰσθήματος τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις «Γενηθήτω τὸ θέλημά σου»· οὗτος ἱκανὰ ἐδιδάχθη ἐν τῷ βίῳ. Ἀλλ' ὅμως τίς ἐστιν ἐκεῖνος, οὗ τὸ θέλημα εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνηται; Δὲν εἶναι ὁ Θεός, Οὗ οἱ ὀφθαλμοὶ ὁρῶσι πολὺ πλέον πόρρω ἢ οἱ ἡμέτεροι; Δὲν εἶναι ὁ Θεός, ὁ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ χρόνους καὶ καιροὺς κρατῶν; δὲν εἶναι ὁ Θεὸς ἐν τῷ στήθει τοῦ ὁποίου πάλλει πατρικὴ καρδία; Ποῖον δ' ἐστὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ὅπερ εἶναι ἀνάγκη ἵνα γίνηται; Ἡ πρώτη πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολὴ περιέχει τοῦτο ἐν τοῖς ἑπομένοις, «ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι». Ἐκ τούτου λοιπὸν μανθάνομεν τί προϋποθέτουσιν οἱ ἀνεκπλήρωτοι πόθοι, αἱ ματαιούμεναι ἐλπίδες καὶ τὰ διασταυρούμενα σχέδια. Ἐκ τούτου μανθάνομεν τί προϋποθέτουσιν ἡ ἀπολεσθεῖσα ὑγίεια, αἱ ἀπομαρανθεῖσαι δυνάμεις. Πάντα ταῦτα χρησιμεύουσιν εἰς τὸ νὰ σώσωσιν ἡμᾶς· ἀλλ' ἴσως ἐρωτήσῃ τις, πόθεν νὰ σώσωσιν ἡμᾶς; Ἀπὸ τῆς ἐπιγείου ἐκείνης εὐδαιμονίας, αἱ προσπάθειαι περὶ ἀποκτήσεως τῆς ὁποίας ἐξικνοῦνται μόνον μέχρι

* Συνέχεια ἀπὸ σελίδος 206—207 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου·

τοῦ φερέτρου, ἀπὸ τῆς φιλαυτίας ἐκείνης, ἥτις ἱκανὰ ἤδη ἔχει ἐν τῇ γῇ, ἀπὸ τῆς ἀπληστίας ἐκείνης, ἥτις ἐπὶ γῆς πάντοτε ποθεῖ νὰ κέκτηται πλείω. Ὁ Θεὸς θέλει ἵνα σωθῶμεν ἀπ᾽ αὐτῶν· διὰ τοῦτο προσευχόμενοι λέγωμεν «Γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς».

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

τῶν ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπιθεωρηθέντων καὶ ὡς μόνων εἰσακτέων εἰς τὰς Σχολὰς ἀποφασισθέντων διδακτικῶν βιβλίων.*

Γραμματικὴ τῆς Ἑλλην. Γλώσσης τεῦχος Α´ ὑπὸ Γ. Λογοθέτου, Ρόκου, Σαμάρα καὶ Ἀντωνιάδου.

Γραμματικὴ τῆς Ἑλλην. Γλώσσης τεῦχος Β´ ὑπὸ Γ. Λογοθέτου, Ρόκου, Σαμάρα καὶ Ἀντωνιάδου.

Εἰς γλῶσσαν Σερβικήν.

Μικρὰ Κατήχησις Π. καὶ Ν. Διαθήκης ὑπὸ Ἰγκουμάνοβα.

Γραμματικὴ Σίμιτ διὰ τὴν καὶ Α´ καὶ Β´ τάξιν.

» » » Γ´ »

Μικρὰ σερβικὴ γραμματικὴ ὑπὸ Μαγκαράσεβικ.

Μικρὰ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία Π. καὶ Ν. Διαθήκης ὑπὸ Ἰγκουμάνοβα.

Μικρὰ Γεωγραφία ὑπὸ Καρίκ.

Ἀναγνωστικὸν διὰ τὴν Α´ τάξιν ὑπὸ Ἰγκουμάνοβα.

» Γ´ » »

Ἀναγνωστικὸν διὰ τὴν Β´ τάξιν ὑπὸ "

» Γ´ » "

Ἀλφαβητάριον ὑπὸ Ἰγκουμάνοβα.

» ὑπὸ " (ἕπεται συνέχεια).

* Συνέχεια ἀπὸ σελίδος 239—240 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Ἡ ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπὴ εἰδοποιεῖ ὅτι τὴν προσεχῆ δευτέραν 30 σεπτεμβρίου ἀπὸ τῆς 2 ὥρας τῆς πρωΐας τουρκιστὶ ἐξακολουθήσει ἡ ἐπὶ δημοπρασίας ἐκποίησις τῶν ἀρχιερατικῶν ἀμφίων, σκευῶν καὶ λοιπῶν πραγμάτων τῆς περιουσίας τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου κυροῦ Διονυσίου, δηλοῦσα σύναμα τοῖς πιστωταῖς καὶ κληρονόμοις αὐτοῦ, ὅτι οἱ μὲν πρῶτοι ὀφείλουσιν ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ σήμερον ἵνα ὑποβάλωσιν ἁρμοδίως τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν, οἱ δὲ δεύτεροι ἐντὸς ἓξ μηνῶν, ὅτε γενήσεται ἡ ὁριστικὴ ἐκκαθάρισις τῆς περιουσίας.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, 21 αὐγούστου 1891.

ΕΛΛΗΝ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟΝ ΕΝ ΠΕΡΑΝ

Ι. ΒΑΣΜΑΤΖΙΔΟΥ

Ἔτος σχολικὸν 15ον 1891—1892

Ἀπὸ τῆς προσεχοῦς δευτέρας 19 αὐγούστου ἀρχομένων τῶν ἐγγραφῶν πάντες οἱ παλαιοὶ μαθηταὶ ὀφείλουσι νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς ἐγγραφήν, καὶ λάβωσι τὰ εἰσιτήρια των μέχρι τῆς δευτέρας 9 Σεπτεμβρίου, ὅτε ὁριστικῶς γενήσεται ἡ ἔναρξις τῶν μαθημάτων τοῦ Ἐκπαιδευτηρίου.

Ὁ Κανονισμὸς μετὰ τοῦ γενικοῦ προγράμματος τοῦ Ἐκπαιδευτηρίου εὑρίσκεται παρὰ πᾶσι τοῖς βιβλιοπώλαις τῆς πρωτευούσης καὶ ἐν τῷ Ἐκπαιδευτηρίῳ, ὅθεν οἱ βουλόμενοι δύνανται νὰ πορισθῶσι πρὸς λεπτομερεστέραν γνῶσιν τῶν καθ᾽ ἕκαστα.

Δίδακτρα τροφίμων: οἱ τοῦ γυμνασίου πληρόνουσι Λ. Ο. 40, οἱ τοῦ Ἑλλην. Σχολείου 36, καὶ οἱ τοῦ δημοτικοῦ 32 ἄνευ ἐκπτώσεως·

Δίδακτρα ἐξωτερικῶν: οἱ τοῦ γυμνασίου Λ. Ο. 16, οἱ τοῦ Ἑλλην. Σχολείου 12, καὶ οἱ τοῦ δημοτικοῦ 8 ἐτησίως.

Οἱ ἡμίτροφοι πρὸς τοῖς ἄνω διδάκτροις πληρόνουσιν ἐτησίως Λ. Ο. 8 εἰς οἱονδήποτε τμῆμα καὶ ἂν ἐγγραφῶσι.

Ἐκτὸς τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων, ξέναι γλῶσσαι ὑποχρεωτικαί εἰσιν ἡ Τουρκική, ἡ Γαλλικὴ ἐν ἁπάσαις ταῖς τάξεσι καὶ ἡ Γερμανικὴ μόνον ἐν τρισὶ τάξεσι τῇ Δ´, Ε´, ΣΤ´. Ἐν δὲ ταῖς ἐφεξῆς τάξεσιν οἱ διδασκόμενοι αὐτὴν πληρόνουσιν ἐτησίως Λ. Ο. 4 ὡς καὶ οἱ τὴν Ἀγγλικήν, Ρωσικὴν καὶ Ἰταλικὴν διδασκόμενοι.

Τοῦ σεβαστοῦ δημοσίου πεπεισμένου ὄντος ἤδη ἐκ τῆς πολυχρονίου πείρας περὶ τῆς προνοίας, ἣν τὸ Ἐκπαιδευτήριον ἐξαιρετικῶς λαμβάνει τοσοῦτον περὶ τῆς ἠθικῆς διαπλάσεως καὶ τῆς οἰκογενειακῆς περιθάλψεως τῶν εἰς αὐτὸ φοιτώντων, ὅσον καὶ περὶ τῆς ἀκεραίου ἐγκυκλοπαιδικῆς μορφώσεως καὶ τῆς βασίμου σπουδῆς τῆς Τουρκικῆς καὶ Γαλλικῆς εἴς τε τὸ γράφειν ὀρθῶς καὶ λαλεῖν αὐτὰς εὐχερῶς, δι᾽ ἐλπίδος ἔχομεν ὅτι θὰ παράσχῃ αὐτῷ τὴν αὐτὴν ἐμπιστοσύνην καὶ κατὰ τὸ ἐπιὸν σχολικὸν ἔτος, δι᾽ ἧς ἐξετίμησεν αὐτὸ ἐπὶ δεκατετραετίαν.

Ἐν Πέραν Κων/πόλεως, 16 αὐγούστου 1891.

Ὁ ἱδρυτὴς καὶ διευθυντὴς

Ι. Βασματζίδης

Πληροφορῶ τὸν σεβαστὸν κλῆρον ὅτι ἐν τῷ ἀρτίως συστηθέντι ἐν Φαναρίῳ ὑπ᾽ ἀριθ. 45 καταστήματί μου εὑρίσκονται ἐνδύματα ἀπὸ διάφορα ὑφάσματα, δηλ. ράσα, ἀντερία, κοντόρρασα, παντελόνια κληρικά, ἐπανωκαλύμμαυχα, ὡς καὶ ἄμφια ἀρχιερέων καὶ ἱερέων. Πρὸς τούτοις δέχομαι καὶ παραγγελίας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Πάντα τὰ ἀνωτέρω κατασκευάζονται ἐν τῷ καταστήματί μου κομψῶς, στερεῶς καὶ μετὰ τῆς δυνατῆς ταχύτητος καὶ εὐθηνίας.

(7) ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

65

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ΄. ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 4 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1891 ΑΡΙΘ. 32.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ **Κορυτσᾶς Φιλόθεος** (πρόεδρος)
Ἀρχιγρ. Ἱ. Συνόδ. **Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης**
Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Ταντιλίδης (γραμματεύς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

Ἀρχισυντάκτης Ἱερoδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ	5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους	3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ	25

ἑξαμηνιαία τὰ ἡμίση.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν **Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν** ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ **Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ** Προέδρῳ τῆς τὴν **Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν** διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα· ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ».—Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγῖδα τῆς **Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας** καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ **εἰδοποιῶσι** τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ **παραπίπτωσι** τὰ φυλλάδια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Ἡ ἠθικὴ καὶ τὸ αὐτεξούσιον — Πάτερ ἡμῶν ε΄ τὸ τέταρτον Αἴτημα — Ὁ βίος τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἡ κριτικὴ ἐπιστήμη (συνέχεια) — Ἡ χριστιανικὴ πίστις — Κατάλογος τῶν ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρ. Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀναθεωρηθέντων καὶ ὡς μόνων εἰσακτέων εἰς τὰς Σχολὰς ἀποφασισθέντων διδακτικῶν βιβλίων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐπίσκεψις εἰς τὴν ὑψηλὴν Πύλην.—Προχθὲς ἡ Α. Σεβασμιότης ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μητροπολίτης Βελεγράδων κ. Δωρόθεος συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Καποῦ-Κεχαγιᾶ τῶν Πατριαρχείων Ἀντωνίου ἐφένδη Οἰκιάδου μετέβη εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Α. Ἐξοχότητος τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Θρησκευμάτων Ριζᾶ πασσᾶ.

Τὴν ἐπιοῦσαν ἡ Α. Σεβασμιότης μετέβη εἰς τὸν ἄνω Βόσπορον χάριν ἐπισκέψεών τινων.

—*Ἐπίσκεψις εἰς τὴν Γαλλικὴν Πρεσβείαν.*—Ὁ πανοσιολογιώτατος Μέγας Πρωτοσύγκελλος κ. Κωνστάντιος καὶ ὁ ἐκ τῶν γραμματέων τῶν Πατριαρχείων κ. Ἰ. Δ. Ταντιλίδης μεταβάντες εἰς τὸ μέγαρον τῆς ἐνταῦθα Γαλλικῆς Πρεσβείας, ἐπεσκέψαντο ἐκ μέρους τοῦ Σεβασμιωτάτου Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, Μητροπολίτου Βελεγράδων κ. Δωροθέου, τὸν ἀρτίως διορισθέντα πρεσβευτὴν τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας ἐξοχ. κ. Καμπών, συγχαρέντες τὴν Α. Ἐξοχότητα ἐπὶ τῷ διορισμῷ αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει ἀφίξει. Ὁ πρεσβευτὴς φιλοφρόνως ὑποδεξάμενος τοὺς ἀπεσταλμένους τῶν Πατριαρχείων παρεκάλεσεν αὐτοὺς νὰ διαβιβάσωσι τὰς θερμὰς αὐτοῦ εὐχαριστίας τῷ Σεβ. Τοποτηρητῇ.

—*Ὁ Μητροπολίτης Σερρῶν.*— Ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Σερρῶν κ. Κωνσταντῖνος ἀπαντῶν τηλεγραφικῶς εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας διαβιβασθεῖσαν αὐτῷ ἐντολὴν ὅπως ἐπανέλθῃ ἐκ τῆς πόλεως Σερρῶν εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Τιμίου Προδρόμου μέχρι τῆς προσδοκωμένης αἰσίας λύσεως τοῦ ζητήματος, ᾐτήσατο ἄδειαν παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ὅπως ἔλθῃ ἐνταῦθα, τῆς εἰς τὴν εἰρημένην Μονὴν ἐπιστροφῆς αὐτοῦ ἕνεκα ἰδίων λόγων οὔσης, ὡς λέγει, δυσχεροῦς. Ἐπειδὴ ὅμως πρὸ τῆς ἐκλογῆς καὶ ἀναρρήσεως Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου εἰς οὐδένα τῶν μητροπολιτῶν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπιτραπῇ ἡ ἐγκατάλειψις τοῦ ποιμνίου καὶ ἔλευσις αὐτοῦ εἰς βασιλεύουσαν, ἐγνωστοποιήθη τοῦτο καὶ τῷ εἰρημένῳ μητροπολίτῃ καὶ συνεστήθη αὐτῷ καὶ αὖθις ἡ προηγουμένη ὁδηγία τῆς Ἐκκλησίας.

—*Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπή.*—Ἐπειδὴ πολλοὶ τῶν διδασκάλων φαίνεται ὅτι οὐχὶ καλῶς ἐνόησαν τὰ ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀποφασισθέντα διὰ δὲ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» κοινοποιηθέντα ὅσον ἀφορᾷ εἴς τε τὴν λῆψιν τῶν συμβολαίων καὶ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὰ σχολεῖα τῶν διαφόρων βιβλίων, ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι εἰς οὐδένα τῶν διδασκάλων θέλει δίδοσθαι ἐνδεικτικὸν τῶν Πατριαρχείων, ἐὰν δὲν ὑποβάλῃ οὗτος προηγουμένως τὸ μετὰ τῆς Ἐφορείας συμβόλαιον αὐτοῦ, πάντες δὲ οἵ τε καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι ὑποχρεοῦνται εἰς τὸ μέτρον τοῦτο, ἐκτὸς τῶν ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων διὰ πιττακίων διοριζομένων. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὰ βιβλία, οὐδὲν τούτων ἐπιτρέπεται νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὰ σχολεῖα, ἐὰν μὴ ᾖ κατακεχωρισμένον

ἐν τῷ ὑπὸ τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς δημοσιευομένῳ καταλόγῳ· παντὸς δὲ ἑτέρου βιβλίου ἡ εἰς τὰ σχολεῖα εἰσαγωγὴ ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἡ εὐθύνη θέλει ἐπιβαρύνει τοὺς διευθυντὰς καὶ διδασκάλους.

— *Ἐγκαίνια Ναοῦ.* — Καθ' ἃ ἐκ Κισνοβίου γράφουσιν ἡμῖν, τῇ μεθαύριον κυριακῇ, 6 ὀκτωβρίου, μετὰ πολλῆς πομπῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς μεγαλοπρεπείας τελοῦνται τὰ ἐγκαίνια τοῦ αὐτόθι τῇ φιλοτίμῳ δαπάνῃ τῶν φιλευσεβῶν ἀδελφῶν Συναδινοῦ ἀνεγερθέντος ἐκ βάθρων ἑλληνικοῦ ναοῦ χάριν τῆς αὐτόθι ἑλληνικῆς παροικίας, καθ' ἃ καὶ ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ τὸν λόγον ἐποιησάμεθα. Ἡ τελετὴ τῶν ἐγκαινίων γενήσεται προεξάρχοντος τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κισνοβίου κ. Ἰσαάκ, βοηθουμένου ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Βεντουρίου κ. Ἀρκαδίου μετὰ ἓξ ἱερέων, ἐν οἷς καὶ ὁ πανοσιολογιώτατος προϊστάμενος τοῦ ναοῦ ἀρχιμανδρίτης κ. Σωφρόνιος Φωτόπουλος καὶ ὀκτὼ ἱεροδιακόνων, παρουσῶν δὲ τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν Κισνοβίου ὡς καὶ τῶν μεγατίμων κτιτόρων ὁμογενῶν ἀδελφῶν Ζαννῆ καὶ Βίκτωρος Συναδινοῦ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Ἀριθμ. Πρωτ.1807 / Διεκπ.3088

. . . Προϊστάμενε, τιμιώτατοι Ἐπίτροποι καὶ λοιποὶ εὐλογημένοι χριστιανοὶ τῆς ἐνορίας . . . τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Συγκροτουμένης μετ' οὐ πολὺ Γενικῆς Συνελεύσεως ἐν τοῖς Πατριαρχείοις πρὸς ἐκλογὴν Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ἧς μετέχουσιν, ὡς γνωστόν, καὶ δύο ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐκλεγόμενοι ὑπὸ ἀντιπροσώπων τῶν ἐνοριῶν αὐτῆς, προαγόμεθα διὰ τοῦ ἡμετέρου τοῦδε ἐκκλησιαστικοῦ Γράμματος προτρέψασθαι πάντας ὑμᾶς, ὅπως συνερχόμενοι οἱ ἐξ ὑμῶν ὑπήκοοι τῆς κραταιᾶς βασιλείας εἰς Γενικὴν ἐνοριακὴν Συνέλευσιν τῇ προσεχεῖ Κυριακῇ, 6 Ὀκτωβρίου ἐπὶ τῇ προσκλήσει τοῦ ἱερατικῶς προϊσταμένου, συμφώνως ταῖς διατάξεσι τοῦ Ἐκλογικοῦ Κανονισμοῦ καὶ συνῳδὰ τοῖς Ἐκλογικοῖς Καταλόγοις, προβῆτε εἰς ἐκλογὴν . . . ἀντιπροσώπων, οἵτινες μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐνοριῶν . . . . . συνεδριάσουσιν ἀκολούθως ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου ἐν ἡμέρᾳ καὶ τόπῳ ὁρισθησομένῳ ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων πρὸς ἐκλογὴν τῶν δύο δευτεροβαθμίων ἀντιπροσώπων τῶν ἐνοριῶν τούτων, οἵτινες δέον ἵνα ὦσιν ἐκ τῶν σταθερῶν κατοίκων τῆς ἐνορίας ὑμῶν, ὑπήκοοι ἐπίσης τοῦ Βασιλείου Κράτους καὶ τῆς κοινῆς ἀπολαύοντες ὑπολήψεως. Οὗτοι δὲ ἐφωδιασμένοι διὰ τοῦ ἀπαιτουμένου πρακτικοῦ τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν μεταβήσονται εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἵνα μετάσχωσι τῆς, ὡς εἴρηται, Συνελεύσεως τῶν ἐνοριακῶν ἀντιπροσώπων, συγκροτηθησομένης τῇ μεθεπομένῃ Κυριακῇ 13 ὀκτωβρίου ὑπὸ τὴν προεδρείαν ἡμῶν πρὸς ἀνάδειξιν τῶν δύο ἀντιπροσώπων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης. Ταῦτα τοίνυν εὐχετικῶς πᾶσιν ὑμῖν ἀνακοινούμενοι προτρεπόμεθα πατρικῶς, ὅπως ἐκπληροῦντες ἀκριβῶς καὶ ἀνελλιπῶς τὰς διατάξεις τῶν Κανονισμῶν, ἐνασκήσητε τὸ ἐνοριακὸν τοῦτο καθῆκον ὑμῶν καὶ δικαίωμα μετὰ τῆς ἁρμοζούσης παντὶ εὐσεβεῖ χριστιανῷ τάξεως καὶ κοσμιότητος, ἐπισπώμενοι τὸν κοινὸν ἔπαινον καὶ τὴν εὐαρέσκειαν τῆς ἁγίας Μητρὸς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

Τῇ κη' τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου τοῦ σωτηρίου ἔτους ͵αωϟα'.

Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου

† Βελεγράδων ΔΩΡΟΘΕΟΣ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν 6 ἐλευσομένου μηνὸς Ὀκτωβρίου γενήσεται, ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Δ· Ἐθνικοῦ Μ. Συμβουλίου ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, γενικὴ τῶν ἐνοριτῶν συνεδρίασις πρὸς ἐκλογὴν τῶν 4 ἀντιπροσώπων τῆς συνοικίας Φαναρίου.

Ὅθεν προσκαλεῖσθε ἵνα παρευρεθῆτε ἐν αὐτῇ τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν, τὴν 4 ὥραν ἀκριβῶς τουρκιστὶ τῆς πρωΐας μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν.

Ἐν Φαναρίῳ τῇ 29 Σεπτεμβρίου 1891

† Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ

Η ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΑΥΤΕΞΟΥΣΙΟΝ

Τὸ πρῶτον θεμέλιον καὶ ἡ πρώτη βάσις τῆς ἠθικῆς τυγχάνει ἡ ἠθικὴ ἐλευθερία, τὸ αὐτεξούσιον τοῦ ἀνθρώπου, οὐχὶ βεβαίως διότι ὁ ἄνθρωπος ὡς ἐκ τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ καὶ ἕνεκα ταύτης δημιουργεῖ τὸ ἠθικὸν ἀγαθόν, ἀλλὰ διότι μόνη ἡ ἐλευθερία καθίστησι τὸν ἄνθρωπον ἱκανὸν νὰ ἀσπασθῇ αὐτό. Ματαίως ἄρα θὰ ἐπεχείρει τις νὰ ἀναπτύξῃ συστηματικῶς τὴν διδασκαλίαν τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς, ἐὰν ἐκ τῶν προτέρων δὲν κατορθώσῃ νὰ ἄρῃ πᾶσαν ἀμφιβολίαν ὅσον ἀφορᾷ εἰς αὐτὴν τὴν βάσιν τῆς ἠθικῆς. Καὶ δὴ πρῶτον πρέπει νὰ ὁρίσωμεν ὅσον ἔνεστιν ἀκριβῶς τί ἐστιν ἐλευθερία. Ἡ ἐλευθερία δὲν εἶναι ἁπλῆ ποιότης, ἀλλ' εἶναι ἀναφαίρετος ἰδιότης τῆς βουλήσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος ἐν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ ἢ ἐνεργεῖ μοιραίως καὶ κατ' ἀνάγκην, ἢ πράττει ἐλευθέρως· μέσος ὅρος μεταξὺ τῶν δύο δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ. Πάντα τὰ κατώτερα τοῦ ἀνθρώπου ὄντα ἐνεργοῦσι μοιραίως καὶ κατ' ἀνάγκην, διότι εἶναι ἀδύνατον εἰς αὐτὰ νὰ ἐνεργήσωσιν ἄλλως ἐν δεδομέναις περιστάσεσι. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ἄνθρωπος ὑπόκειται εἰς τὸν ἀναπόδραστον τοῦτον νόμον τῆς ἀνάγκης ἐν πλείσταις ὅσαις ἐνεργείαις αὐτοῦ. Καὶ δὴ πρῶτον ἐν πάσαις ταῖς λειτουργίαις τῆς ἀναπνοῆς, τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος, τῆς πέψεως κτλ. δεύτερον δὲ ἐν διαφόροις ἄλλαις ἐσωτερικαῖς ἐνεργείαις, αἵτινες δὲν ἀφικνοῦνται μέχρι τῆς συνειδήσεως. Ἡ ἀρχαία ἐπιστήμη ἐγίνωσκεν ἤδη τὰς λειτουργίας ταύτας, ἡ δὲ νεωτέρα διὰ πόνων καὶ μόχθων ἀτρύτων ηὔξησε μεγάλως τὸν ἀριθμὸν τούτων. Καὶ ἡ ἐνέργεια λοιπὸν τοῦ ἀνθρώπου γίνεται ἐνίοτε κατὰ τοὺς νόμους τῆς ἀνάγκης. Εἶναι ἆρά γε πάντοτε τοιαύτη; εἶναι ἆρά γε πᾶσα πρᾶξις τοῦ ἀνθρώπου προϊὸν τοῦ νόμου τῆς

ἀνάγκης, ἐνῷ ἡ συνείδησις ἡμῶν μαρτύρεται περὶ τοῦ ἐναντίου; Ἰδοὺ τὸ ζήτημα, ὅπερ ἀπὸ αἰώνων προβάλλεται εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ ἐξ οὗ δύναται νὰ λυθῇ καὶ τὸ ἕτερον ζήτημα τὸ περὶ τοῦ αὐτεξουσίου τοῦ ἀνθρώπου. Τί δέ ἐστι τὸ αὐτεξούσιον; Τὸ αὐτεξούσιόν ἐστιν ἡ ἰδιότης ἐκείνη, ἥτις ἐπιτρέπει εἰς τὴν θέλησιν τοῦ λογικοῦ ὄντος νὰ ἐκλέξῃ τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ καὶ νὰ μεταβάλῃ ταύτην, τῶν περιστάσεων μενουσῶν τῶν αὐτῶν. Ἐντεῦθεν ἐννοεῖται ὁ στενὸς σύνδεσμος τῆς ἰδέας ταύτης μετὰ τῆς ἠθικῆς.

Ἡ ἠθικὴ ἀντικείμενον ἔχει τὸ καθῆκον. Τὸ καθῆκον εἶναι νόμος, ἀλλὰ νόμος διάφορος τῶν φυσικῶν νόμων. Δύναταί τις π. χ. νὰ εἴπῃ ποτὲ ὅτι ὁ λίθος ἔχει καθῆκον νὰ πέσῃ, ἢ ὅτι ὁ πάγος θερμαινόμενος ἔχει καθῆκον νὰ ἀναλυθῇ, ἢ ὅτι ὁ ἥλιος καθῆκον ἔχει νὰ ἀνατείλῃ καὶ δύσῃ ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος; Ἐὰν τὸ δένδρον δὲν παραγάγῃ καρπούς, ὁ κηπουρὸς θὰ λυπηθῇ βεβαίως, οὐδέποτε ὅμως θὰ ἐπέλθῃ εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ νὰ ἐπιτιμήσῃ τοῦτο. Ἐὰν τὸ κατοικίδιον ζῶον δὲν παράσχῃ τὴν ὑπηρεσίαν, ἣν ὁ κύριος αὐτοῦ ἀναμένει παρ' αὐτοῦ, βεβαίως ὁ κύριος θὰ τιμωρήσῃ τοῦτο ὅπως καταστήσῃ τὸ ζῶον μᾶλλον πιστόν, οὐδέποτε ὅμως θὰ ἐπέλθῃ εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ ὅτι τὸ ζῶον τοῦτο ἔπραξεν ἔνοχον καὶ ἐγκληματικὴν πρᾶξιν. Τοιουτοτρόπως οἱ πάντες εἰσὶ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου σύμφωνοι, ὅτι δηλαδὴ οὐδεμία τῶν προμνημονευθεισῶν πράξεών ἐστιν ἠθική, διότι οὐδεμία τούτων συνεπάγεται εὐθύνην, οὐδεμία δὲ ἐξ αὐτῶν συνεπάγεται εὐθύνην, καθόσον οὐδεμία τούτων ἐστὶ πρᾶξις ἐλευθέρα. Ἡ ἐλευθερία λοιπόν ἐστιν ἡ δύναμις τῆς θελήσεως τοῦ ἐκλέγειν τὰς πράξεις αὐτῆς. Ἀλλ' ὅμως ὁπόταν μεταξὺ τῶν πράξεων, αἵτινες παρουσιάζονται εἰς τὴν ἐκλογήν, ὑπάρχωσί τινες, ἃς ἡ συνείδησις χαρακτηρίζει ἀγαθὰς ἢ κακάς, ἀναλόγως δηλαδὴ τῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς τὸ καθῆκον, ἡ δύναμις ἣν ἔχω νὰ πράξω ἢ νὰ ἀποφύγω τὸ ἀγαθὸν τοῦτο, νὰ ἀποφύγω τὸ κακὸν τοῦτο ἢ νὰ διαπράξω αὐτό, ἡ δύναμις αὕτη τυγχάνει ἡ ἐλευθερία ἐν τῇ ὑψηλοτέρᾳ αὐτῆς μορφῇ, ἤτοι ἡ ἠθικὴ ἐλευθερία, τὸ αὐτεξούσιον.

Τοιουτοτρόπως ἡ ἠθικότης καὶ ἡ ἐλευθερία εἰσὶ πράγματα συγγενῆ, ἐὰν δέ τινες τῶν φιλοσόφων ἀρνῶνται τοῦτο, ἡ ἀνθρωπίνη συνείδησις πληρέστατα παραδέχεται τὴν ἰδέαν ταύτην, ἡ δὲ ὑπὸ τῆς κοινωνίας γινομένη τιμωρία τῶν ἐγκλημάτων ἢ κακουργημάτων στηρίζεται ἐπὶ τῆς πεποιθήσεως ταύτης. Λάβωμεν π. χ. ἄνθρωπον παθόντα προσβολὴν τῶν διανοητικῶν αὐτοῦ δυνάμεων· ἡ πάθησις τοῦ ἐγκεφάλου ταράττει τὸ λογικὸν καὶ τὴν βούλησιν αὐτοῦ, ἐπομένως ἡ ἐλευθερία αὐτοῦ ἀπόλλυται διὰ παντός. Μετ' αὐτῆς ὅμως συναπόλλυται καὶ ἡ ἠθικὴ αὐτοῦ εὐθύνη. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος αἴφνης διαπράττει ἔγκλημά τι, φόνον, ἡ δικαιοσύνη θὰ συλλάβῃ αὐτόν, οὐδέποτε ὅμως θὰ ἐπιβάλῃ αὐτῷ ποινήν τινα. Ἐὰν μάλιστα ἡ πάθησις αὐτοῦ ᾖ ἐκ τῶν προτέρων γνωστή, ὁ ἄνθρωπος οὗτος δὲν θέλει ἀπαχθῆ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων. Ἐὰν δὲ πρώτην φορὰν ὁ δικαστὴς παρατηρήσῃ τὴν πάθησιν, κηρύσσεται ἀμέσως ἀναρμόδιος, διότι δὲν ὑπάρχει πλέον ἐνώπιον αὐτοῦ ἔνοχος, ἀλλ' ἀσθενής, περὶ τῆς θεραπείας τοῦ ὁποίου δέον νὰ ληφθῇ φροντὶς πρὸς προφύλαξιν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Διὰ τί δὲ πάντα ταῦτα; διότι ὁ ποινικὸς νόμος διώκει καὶ τιμωρεῖ τὸ ἠθικὸν κακόν, τὸ δὲ ἠθικὸν κακὸν δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἐκεῖ ἔνθα δὲν ὑπάρχει ἡ ἠθικὴ ἐλευθερία. Τέλος πέραν τῶν ἀμοιβῶν ἢ ποινῶν τοῦ παρόντος βίου ἡ γενικὴ τῶν ἀνθρώπων συνείδησις ἀναμένει, ἐλπίζει, φοβεῖται ἄλλας. Ὁ θάνατος διὰ σκιερᾶς γραμμῆς περιορίζει τὸν ὁρίζοντα τῆς βραχείας ταύτης καὶ προσκαίρου ζωῆς.

Καθ' ἑκάστην σχεδὸν περίλυποι καὶ σκυθρωποὶ προπέμπομεν εἰς τὸ μυστηριῶδες τοῦτο σύνορον τῆς ζωῆς προσφιλεῖς συγγενεῖς ἢ φίλους, οἵτινες τέως ἐξηκολούθουν μεθ' ἡμῶν τὸ ταξείδιον τῆς παρούσης ζωῆς. Μία δὲ πεποίθησις ἐσωτερική, ἣν οὐδὲν δύναται νὰ καταστρέψῃ, διαβεβαιοῖ ἡμᾶς ὅτι τὸ πᾶν δὲν ἀπώλετο ἐν τῷ θανάτῳ αὐτῶν, ὅτι νέος βίος ἄρχεται δι' αὐτούς, βίος ὅστις ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν ἀγαθῶν ἢ κακῶν πράξεων αὐτῶν ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ. Ποίαν ἀξίαν ἔχει ἡ πεποίθησις αὕτη θὰ ἐξετάσωμεν βραδύτερον. Ἡ πεποίθησις αὕτη ἐστὶν ἡ βάσις πασῶν τῶν θρησκειῶν. Καὶ ἐν αὐτῇ δὲ τῇ συνειδήσει τοῦ ἀθέου ἡ πεποίθησις αὕτη ὡς ἠθικὸν ἔνστικτον ἐπιζῇ τῶν διαφόρων θρησκευτικῶν πεποιθήσεων, αἵτινες ἤδη ἐξέλιπον. Ἐν τούτοις καὶ ἡ πεποίθησις αὕτη ἔρχεται εἰς βεβαίαν ὑποστήριξιν τοῦ αὐτεξουσίου· διότι αἱ ἀμοιβαὶ καὶ ποιναὶ αὗται δὲν ἔχουσιν ἄλλο ἀντικείμενον ἢ τὴν καλὴν ἢ κακὴν χρῆσιν τῆς ἐλευθερίας. Βεβαίως τὰ δικαστήρια τοῦ κόσμου τούτου θὰ ἦσαν συγγνωστὰ ἐὰν ἐπιδιώκωσιν ἐν ταῖς ἀποφάσεσιν αὐτῶν τὴν ὠφέλειαν τῶν πολλῶν μᾶλλον ἢ τὸ δίκαιον ἑνὸς ἑκάστου. Ἀλλ' ὁ ὑπέρτατος δικαστής! Μήπως τὸ ἔργον αὐτοῦ δὲν εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἐπανόρθωσις τῶν πλανῶν καὶ τῶν σφαλμάτων, εἰς ἃ δύναται νὰ περιπέσῃ ἡ δικαιοσύνη τῶν ἀνθρώπων; Ἐὰν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἡ ἀρετὴ δύναται νὰ ἡττηθῇ ὑπὸ τῶν μηχανημάτων τῆς συκοφαντίας, ἐὰν ἡ κακία διὰ τῆς βίας ἢ τῆς ῥᾳδιουργίας καὶ πονηρίας δύναται νὰ ἐξέλθῃ θριαμβεύουσα, ταῦτα πάντα εἰσὶν εἰς ἔτι ἰσχυρὸς λόγος, ὅπως ἔλθῃ ἡμέρα καθ' ἣν ἡ ἀλήθεια θέλει ἀναλάμψει δεικνύουσα ἕκαστον τοιοῦτον οἷος πράγματι εἶναι καὶ καθ' ἣν ἡ δικαιοσύνη θὰ ὁρίσῃ ὁριστικῶς εἰς ἕκαστον τὴν τύχην αὐτοῦ κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀξίαν. Ἀλλ' ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου δὲν μετρεῖται παρὰ ἀναλόγως τῆς χρήσεως, ἣν ἐποιήσατο τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἐλευθερίας. Ἀξία καὶ εὐθύνη, εὐθύνη καὶ ἠθικὴ ἐλευθερία εἰσὶ πράγματα ἀλληλένδετα. Τοιουτοτρόπως λοιπὸν τὸ αὐτεξούσιον τοῦ ἀνθρώπου μαρτυρεῖται ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως, συνδέεται δὲ στενότατα μετὰ τῆς ἰδέας τοῦ καθήκοντος. Ὁ σύνδεσμος οὗτος τοῦ αὐτεξουσίου μετὰ τῆς ἐλευθερίας ἀναγνωρίζεται

ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης τοῦ κόσμου, περιλαμβάνεται δὲ ἐν τῇ παγκοσμίῳ πίστει εἰς τὴν αἰωνίαν δικαιοσύνην. Οὐδεμία λοιπὸν ἀλήθεια τυγχάνει κατὰ τὸ φαινόμενον προφανεστέρα τῆς ἀληθείας ταύτης, οὐδεμία ἀλήθεια ἰσχυρότερον ταύτης διήκουσα μέχρις αὐτῆς τῆς ῥίζης καὶ πηγῆς πάσης ἀνθρωπίνης βεβαιότητος. Καὶ ἐν τούτοις οὐδεμία ἀλήθεια κατεπολεμήθη ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τοσοῦτον ἐπιμόνως καὶ τοσοῦτον ἐπιτηδείως, οὐδεμία ἀλήθεια εἶναι δυσχερέστερον νὰ ἐξαχθῇ ἐκ τῆς πυκνῆς ὁμίχλης, δι' ἧς ἠθέλησαν νὰ περικαλύψωσιν αὐτὴν τὰ δεινὰ τῶν ἀπίστων σοφίσματα, οὐδεμία ἀλήθεια εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀποδειχθῇ ἐναργέστερον, καθόσον ἐκ τῆς ἀποδείξεως ταύτης ἐξαρτᾶται ἡ τύχη αὐτὴ τῆς ἠθικῆς.

Ἀλλὰ διὰ τί ἆρά γε τὸ αὐτεξούσιον ἀπαντᾷ τοσούτους ἀντιπάλους; Βεβαίως ἡ ἀνθρωπότης οὐδὲν ἔχει νὰ κερδήσῃ ἀπαρνουμένη τὸ λαμπρὸν τοῦτο προνόμιον αὐτῆς. Οὔτε δὲ ἡ μέριμνα περὶ τῆς ἀξιοπρεπείας αὐτῆς ἐνισχύει αὐτὴν εἰς τὴν κατὰ τῆς ἐλευθερίας διαμάχην ταύτην, διότι ἡ ἐλευθερία ἐστὶν ἡ τὸν ἄνθρωπον καθιστᾶσα ἰδιαίτερον καὶ ἐξαιρετικὸν ὂν ἐν μέσῳ τῆς δημιουργίας· οὔτε δὲ τὸ συμφέρον τῆς εὐημερίας αὐτῆς προτρέπει αὐτὴν εἰς τοῦτο, καθόσον ἡ κοινωνικὴ ἀσφάλεια αὐξάνει ἢ ἐλατοῦται μετὰ τῆς ἐπιρροῆς τῆς ἠθικῆς, ἡ δὲ ἠθικὴ ἐπίσης αὐξάνει ἢ ἐλαττοῦται ἀναλόγως τῆς πίστεως, ἣν ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἢ μὴ εἰς τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῦ. Ἐὰν λοιπὸν ἀρνῶνται τὴν ἐλευθερίαν, τοῦτο δὲν προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ἀποδοκιμάζουσι τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλὰ κυρίως διότι δὲν εὑρίσκουσι, λέγουσιν, ἐπιχειρήματα ν' ἀποδείξωσιν ἀναμφηρίστως ταύτην.

Ἡ ἐλευθερία περὶ τὴν ἐκλογὴν θεωρουμένη ἐν ἑαυτῇ τυγχάνει μυστήριον, αἴνιγμα. Ὅταν τὸ λογικὸν ζητῇ ν' ἀναλύσῃ ταύτην, καταντᾷ εἰς τὸ ἀδιέξοδον. Τὸ ἀκατάληπτον ἐνταῦθα φαίνεται συνορεῦον πρὸς τὸ ἀδύνατον. Τοιουτοτρόπως πολλοὶ τῶν φιλοσόφων καταντῶσιν εἰς τὴν ἄρνησιν τῆς ἐλευθερίας. Ἡ ἐλευθερία δὲν ὑπάρχει, λέγουσιν, ἐπειδὴ τυγχάνει ἀνεξήγητος. Μετὰ τοὺς φιλοσόφους τούτους παρουσιάζεται ἕτερον εἶδος ἀντιπάλων τῆς ἠθικῆς ἐλευθερίας. Οἱ ἀντίπαλοι οὗτοι δὲν λαμβάνουσι τὸν ἄνθρωπον μονομερῶς, ἀλλὰ τοποθετοῦσιν αὐτὸν ἐν τῷ γενικῷ ὅλῳ, οὗ εἶναι ἁπλοῦν ἄτομον. Τὰ πάντα, λέγουσι, συνέχονται ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ σύμπαντος μηχανῇ. Λοιπὸν ἡ δύναμις, ἥτις τίθησιν εἰς κίνησιν ὅλην ταύτην τὴν θαυμασίαν μηχανὴν ὑπείκει ἐπίσης εἰς τὸν νόμον τῆς ἀνάγκης. Τὰ φαινόμενα τοῦ κόσμου τούτου παράγονται τὰ μὲν ἐκ τῶν δὲ κατὰ σύστημα ὡρισμένον ὑπὸ νόμων σταθερῶν καὶ ἀμεταβλήτων. Ἐὰν λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος ἦν ἐλεύθερος, ἐὰν πᾶν ὅ,τι προηγεῖται τῶν πράξεων αὐτοῦ, δὲν εἶχεν ἄμεσον συνέπειαν αὐτὰς τὰς πράξεις τοῦ ἀνθρώπου, ἤθελεν ὑπάρχει κενὸν ἐν τῇ σειρᾷ τῶν πραγμάτων, ἀντίφασις ἐν αὐτῇ τῇ βάσει τῆς ὑπάρξεως τοῦ κόσμου. Ἐνῷ δὲ ἡ ἐπιστήμη βασίζεται ἐπὶ τῆς σταθερότητος τῶν νόμων, θὰ ἐξηρτᾶτο τότε ἐκ τῆς ἰδιοτροπίας τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθέρας θελήσεως. Τοιουτοτρόπως πᾶσα ἐπιστήμη θὰ ἀπέβαινεν ἀδύνατος. Ἑπομένως ἡ ἐλευθερία δὲν ὑπάρχει, λέγουσιν οἱ σοφοὶ οὗτοι, διότι δὲν ὑπάρχει δι' αὐτὴν θέσις ἐν τῇ οἰκονομίᾳ τοῦ σύμπαντος. Ἀλλὰ καὶ διὰ τί νὰ ζητῶμεν τὴν ἐλευθερίαν, λέγουσιν ἄλλοι; Ἐκεῖ ἔνθα ἡ εἰς νηπιώδη κατάστασιν διατελοῦσα ψυχολογία ἐνόμιζεν ὅτι μετὰ θετικότητος βλέπει τὴν ἐλευθερίαν, βαθυτέρα καὶ ἐμβριθεστέρα παρατήρησις ἀποκαλύπτει σήμερον τὸν νόμον τοῦ μοιραίου, τὸν νόμον τῆς ἀνάγκης. Ἀλλὰ καὶ ὁ νόμος οὗτος τῆς ἀνάγκης ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καλῶς ἐφαρμοζόμενος, προστιθέασι, δύναται νὰ παράσχῃ εἰς τὴν ἠθικὴν τὰς αὐτὰς ὑπηρεσίας, οἵας καὶ ἡ ἐλευθερία, ἴσως δὲ καὶ μείζονας ἐκδουλεύσεις. Ἑπομένως ἡ ἐλευθερία δὲν ὑπάρχει, διότι δὲν εἶναι καὶ ἀναγκαία. Λοιπὸν ἐλευθερία ἀδύνατος καθ' ἑαυτήν, ἐλευθερία ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν γενικὴν περὶ τοῦ κόσμου θεωρίαν, ἐλευθερία ἀνωφελὴς ὅπως ἱκανοποιήσῃ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως, ἰδοὺ αἱ τρεῖς μορφαὶ ὑφ' ἃς παρουσιάζονται ἡμῖν ἡ ἀντίθετος εἰς τὸ αὐτεξούσιον θεωρία. Ἀφίεμεν πρὸς τὸ παρὸν κατὰ μέρος τὸ θεολογικὸν μέρος τοῦ ζητήματος, ἐπιφυλαττόμενοι νὰ πραγματευθῶμεν αὐτὸ διὰ μακρῶν ἄλλοτε. Ἐν τῇ ἁπλῇ ταύτῃ μελέτῃ περιοριζόμεθα μόνον εἰς ὅ,τι ἡ σημερινὴ ἐπιστήμη καὶ φιλοσοφία ἐκτίθησιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ αὐτεξουσίου, καθόσον ὁ φοβερώτερος ἀγὼν καὶ ἡ ἀγριωτέρα πάλη, ἥτις διεξάγεται μεταξὺ τῆς λεγομένης θετικῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν ὑγιῶν φιλοσοφικῶν καὶ θρησκευτικῶν πεποιθήσεων ἐστιν ἡ πάλη μεταξὺ τοῦ νόμου τῆς ἀνάγκης ἐφαρμοζομένου καὶ ἐν ταῖς πράξεσι τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ἐστὶ προϊὸν τῶν ἐρευνῶν τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς ἐλευθερίας ἐν ταῖς ἐνεργείαις καὶ πράξεσιν αὐτοῦ, ἥτις ἐστὶν ἡ πεποίθησις τῆς ὑγιοῦς φιλοσοφίας καὶ τῆς θρησκείας.

(ἕπεται τὸ τέλος).

ΠΑΤΕΡ ΗΜΩΝ*

Ε' ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΑΙΤΗΜΑ.

Τὰ τρία πρῶτα αἰτήματα ἐξυμνοῦσι τὸ μεγαλεῖον καὶ τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, τὰ τέσσαρα τελευταῖα ποιοῦνται λόγον περὶ τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου. Αἱ ὑλικαὶ ἀνάγκαι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρουσιάζονται πρῶται καὶ τούτου ἕνεκα πρὸς θεραπείαν αὐτῶν προσευχόμενοι λέγομεν: «τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον».

Πλεῖστοι ὑπὸ τὴν ἔκφρασιν «τὸν ἐπιούσιον ἄρτον» ἐνόησαν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ φρονοῦντες ὅτι περὶ τῶν ἐπιγείων πραγμάτων δὲν δύναται νὰ γίνῃ λόγος ἐν τῷ χριστιανισμῷ· ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι λησμονοῦσιν ὅ-

* Συνέχεια ἀπὸ σελίδος 247—248 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

τι ὁ Θεὸς δὲν εἶνε μόνον Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλὰ κα τῆς γῆς. Διότι οἱ ἄνθρωποι ἡμεῖς, ἀφοῦ ζῶμεν ἅπαξ ἐπ' αὐτῆς ἐσμὲν ὑποκείμενοι τοῖς νόμοις καὶ ἀνάγκαις αὐτῆς, ἑπομένως ἀναγκαζόμεθα νὰ ὑποβάλλωμεν τὰς ὑλικὰς ἡμῶν ταύτας ἀνάγκας πρὸ τοῦ Παντεπόπτου Θεοῦ.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν τῇ προσευχῇ αὐτοῦ δὲν ἐξαιτεῖται οἶνον, οὔτε ἄλλας τροφάς, οὔτε στέγην· ὁ ἐπιούσιος δ' ἄρτος ἀποτελεῖ τὸ οὐσιῶδες περιεχόμενον τῆς προσευχῆς αὐτοῦ, ἤτοι ζητεῖ μόνον τὴν ἀπολύτως ἀναγκαίαν τροφήν, διότι ὁ ἄρτος, ὡς γνωστόν, τυγχάνει ἡ ἀναγκαιοτάτη τροφή. Κατὰ τοὺς παρόντας αἰῶνας συνήθως δὲν ἀποδίδεται ἡ προσήκουσα ἀξία εἰς τὴν ἄρτον. Καὶ ἐνταῦθα ἰσχύει τὸ λεγόμενον: «Μόνον ἐν τῇ ἀπωλείᾳ μανθάνει τις νὰ ἐκτιμᾷ τὸ ἀπολλύμενον κτῆμα.» Πρὸς τούτοις λέγεται: «ἐν τῇ ἐρήμῳ οἱ ἄνθρωποι παρορῶσι τὸν ἀδάμαντα καὶ δράττονται τοῦ ἄρτου.»

Τί ζητεῖς χριστιανέ, ἐκ τῶν ἀγαθῶν τῆς γῆς; Προσεύχεσαι καὶ σὺ μετριοφρόνως, ὡς ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ἢ ἀπαιτεῖς πλούτη; εἶνε εὐχάριστον νὰ μὴ μεριμνᾷς διὰ τὴν ἐπαύριον, διότι αἱ μέριμναι καθιστῶσιν ᾅδην τὸν βίον ἡμῶν, ὁ δὲ πλοῦτος δὲν παρέχει ἡμῖν τὴν ποθουμένην εἰρήνην. Ποθεῖς καὶ ὀργᾷς πρὸς μόρφωσιν; ἀλλ' ἱκανὸν ἐὰν κατέχῃς κατὰ τὰ γενικὰ αὐτῆς σημεῖα τὴν μόρφωσιν τῆς ἐποχῆς σου. Οὐχ' ἧττον ὑπάρχει βελτίων τις μόρφωσις τοῦ νοῦ καὶ τοιαύτη τυγχάνει ἡ μόρφωσις τῆς καρδίας. Ὀρέγεσαι δόξαν; ἀλλ' ἱκανόν σοι ἐὰν γίνησαι πανταχοῦ ἀποδεκτὸς μετὰ τῆς ἀνηκούσης σοὶ ἐνδείξεως τιμῆς· ἄλλως τὴν τοιαύτην δόξαν δυνατὸν ν' ἐπιδιώξωσι καὶ οἱ μωροὶ καὶ ν' ἀπολαύσωσι ταύτης. Δὲν ὀφείλομεν νὰ ἀπαιτῶμεν ἐκ τῶν ἀγαθῶν τῆς γῆς πλέον τοῦ ἀπαραιτήτου καὶ ἀναγκαίου εἰς τὸν βίον ἡμῶν. Δι' ὅ, τι δὲ πλέον τούτου κεκτήμεθα ὀφείλομεν ἰδιαζόντως νὰ εὐχαριστῶμεν τῷ Δοτῆρι Θεῷ· Πρὸ τούτου ὅμως ὀφείλομεν καὶ ἰδιαζόντως νὰ φοβώμεθα, ἵνα μὴ γένηται ἡμῖν εἰς πειρασμόν. Ἡ αὐτάρκεια δ' αὕτη δὲν εἶνε δυσχερὴς ἄσκησις. Ὁ αὐταρκέστατος τῶν ἀνθρώπων ὑπῆρξεν, ὡς γινώσκομεν πάντες, ὁ φαιδρότερος καὶ εὐσεβέστερος, χαίρων τοῖς εὐώδεσιν ἄνθεσι τοῦ ἀγροῦ καὶ τοῖς ᾠδικοῖς πτηνοῖς. Ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος χαίρει τοῖς ἀμερίμνοις παιδίοις καὶ τῇ ἠρέμῳ εὐδαιμονίᾳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ· Διὸ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ὅσον αὐτάρκεις ἐσμέν, τόσον πλείονα χαρὰν αἰσθανόμεθα πάντοτε, τόσῳ πλεῖον τιμῶμεν ὑψηλότερόν τι, ὅπερ διατελεῖ ὂν ἐκτὸς τῆς ἀνάγκης τοῦ βίου. Ὁ «ἐπιούσιος ἄρτος» ἀποτελεῖ τὴν καταδίκην πρὸς τὴν εὐμάρειαν μεγάλης θήρας, τὴν καταδίκην τῆς κούφης φιληδονίας καὶ πάσης τῆς ἀνωφελοῦς πολυτελείας.

Ἡ λέξις «σήμερον» ἀποτελεῖ τὴν καταδίκην τῆς πολυμερίμνου διαθέσεως ἡμῶν. Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἵτινες οὐδὲν ἄλλο πράττουσιν ἐν τῷ βίῳ αὐτῶν, ἢ νὰ ἀτενίζωσι μετὰ συνόφρυος μετώπου διηνεκῶς πρὸς τὸ μέλλον φρονοῦντες οἱ νήπιοι, ὅτι διὰ τῆς μερίμνης αὐτῶν ταύτης θὰ δυνηθῶσι νὰ ἐξαναγκάσωσι τὴν τύχην, ὅπως γένηται αὐτοῖς εὐνουστέρα, τουτέστι καθιστῶσι τὴν ὕπαρξιν αὐτῶν ὀδύνην, μεταβάλλοντες αὐτὴν εἰς ἀληθὲς βασανιστήριον. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὅμως συνίστησιν ἡμῖν παιδικήν, ἀφελῆ ἀμεριμνησίαν, ἡ δ' ἀπὸ τῶν ἀψευδῶν αὐτοῦ χειλέων ἀπορρεύσασα αὕτη νουθεσία δὲν δύναται ν' ἀποπλανήσῃ ἡμᾶς, ἀκολουθοῦντας ταύτην, καὶ ὁδηγήσῃ εἰς τὴν ἐλαφρόνοιαν. «Μὴ μεριμνᾶτε διὰ τὴν αὔριον» εἶπεν ἡμῖν. Μεριμνήσωμεν ἄρα μόνον περὶ τοῦ ἐπιουσίου, διότι ἑκάστη ἡμέρα ἔχει τὴν χαρὰν αὐτῆς, τὰς θλίψεις καὶ τὰ ἔργα αὐτῆς. Ἐκπληρώσωμεν ταῦτα καὶ τότε ἱκανὰ ἐπράξαμεν. Σπεῖρον ὅταν ᾖ καιρὸς τοῦ σπείρειν· ἡ βλάστησις ἐναπόκειται τῷ Ὑψίστῳ. Ἐργάζου ἐν τῇ μηχανῇ τοῦ σύμπαντος ἐφ' ὅσον χρόνος ὑπάρχεις· ἡ ἀμοιβὴ κεῖται ἐν τῇ χειρὶ τοῦ Θεοῦ.

Ἡ λέξις «δὸς» ἀποτελεῖ τὴν καταδίκην τῆς νέας ἐκείνης περὶ τοῦ κόσμου θεωρίας, ἥτις ὕπερθεν μὲν τῆς γῆς τὸν οὐρανόν, ὕπερθεν δὲ τοῦ νεκροῦ τῆς φύσεως νόμου ἀπώλεσε ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆς τὸν ζῶντα Θεόν. Τὸ τέταρτον τοῦτο αἴτημα ὀφείλουσι νὰ ἐπαναλαμβάνωσιν ἐν τῇ προσευχῇ αὐτῶν, ὄχι μόνον οἱ γεωργικοὶ λαοί, ἀλλὰ καὶ οἱ βιομηχανικοί, διότι καὶ ἡ βιομηχανία χρήζει τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ πρὸς προκοπὴν αὐτῆς· ἡ λέξις «ἡμῖν» ἀποτελεῖ τὴν καταδίκην τῆς ἰδιοτελείας καὶ τοῦ ἐγωϊσμοῦ· ἕκαστος εἶνε καθ' ἑαυτὸν πλησίον. Συνήθως δεόμεθα ὑπὲρ προσώπου τινός, ὑπὲρ οἰκογενείας, ὑπὲρ ἐπιτυχίας ἔργου, διότι ἡ ἀγάπη τῶν πλείστων ἐξ ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων ἐξικνεῖται μόνον μέχρι τῶν ὁρίων τῶν συμφερόντων· ἡ ἀγάπη ὅμως καὶ ἡ ἀγαθότης τοῦ Πατρὸς ἡμῶν ἐξικνεῖται μέχρι τοῦ οὐρανοῦ. Τὰ καλὰ τέκνα δέον ν' ἀποβῶσιν ὅμοια πρὸς τὸν πατέρα. Ἐν τῇ ἀγαλλιάσει μεθ' ἧς ἐκφωνοῦμεν ἡμεῖς προσευχόμενοι τὸ «ἡμῖν» δυνάμεθα νὰ ἀναγνωρίσωμεν καὶ αἰσθανθῶμεν ἐν ἡμῖν κατὰ πόσον ἐγεγόναμεν τέκνα τοῦ Ὑψίστου καὶ Δοτῆρος ἡμῶν Πατρός.

Ἡ δὲ λέξις «ἡμῶν» ἀποτελεῖ τὴν καταδίκην πάσης ἀργίας καὶ ῥαστώνης καὶ παντὸς αἴσχους. Διότι διὰ τῆς λέξεως ταύτης ὑπονοεῖται ὡσεὶ ἐλέγομεν «Δὸς οὕτως ὥστε νὰ δυνάμεθα καὶ δικαιώμεθα νὰ ἀποκαλῶμεν αὐτὸν ἡμῶν». Ὅταν ὅμως τὸν διὰ τοῦ ὀνείδους καὶ τοῦ αἴσχους μου ἀποκτώμενον ἄρτον καλῶ ἡμῶν, τότε οὗτος δὲν ἀνήκει πλέον ἐμοί, ἀλλὰ τῷ ἐγκλήματι καὶ τῷ παραπτώματί μου. Ἄρα τίμιοι μόνον ἐργάται, φερεπόνως τὸν ἄρτον αὐτῶν κερδίζοντες, δικαιοῦνται νὰ ἐκφέρωσιν ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν τὸ τέταρτον τοῦτο αἴτημα. Ὁ κόπος λοιπὸν τυγχάνει ἡ μόνη ἀμοιβή, ἀνθ' ἧς ὠνητός ἐστιν ὁ βίος ἡμῶν.

Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ
ΚΑΙ Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ*

Τὸ πρῶτον καὶ μέγα σφάλμα τῆς νεωτέρας τῶν διαμαρτυρομένων ἢ καὶ ἀπίστων κριτικῆς ἐν τῇ γιγαντιαίᾳ καὶ ἐπιμόνῳ ἐργασίᾳ, ἣν καθιέρωσεν ἐπὶ τῶν Εὐαγγελίων ὡς ἱστορικῶν μνημείων ἀπὸ τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ἐν Γαλλίᾳ, ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐν Ἑλβετίᾳ καὶ πρὸ πάντων ἐν Γερμανίᾳ, ἦν ὅτι οἱ κριτικοὶ οὗτοι τὰ Εὐαγγέλια ἐθεώρησαν ὡς νεκρὸν γράμμα. Ἡ κριτικὴ αὕτη ἐν ἐπιγνώσει ἐλησμόνησεν ὅτι τὰ ἱστορικὰ ταῦτα μνημεῖα δὲν εἶναι κτῆμα ἀδέσποτον, ἀλλ' ὅτι τὰ Εὐαγγέλια εἶναι ἀναφαίρετος ἰδιοκτησία τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἂν ἔτι ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶχεν ἐκ Θεοῦ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ θεμέλιον αὐτῆς, δὲν εἶχε λάβει παρὰ τοῦ θείου αὐτῆς θεμελιωτοῦ τὸ καθῆκον τοῦ τηρῆσαι ἀνόθευτον τόν τε γραπτὸν καὶ τὸν προφορικὸν αὐτοῦ λόγον, εἶχεν ἆρά γε ἡ κριτικὴ δίκαιον νὰ παραγνωρίσῃ τὴν μεγάλην αὐτῆς ἀξίαν ὡς κοινωνίας ἐχούσης ὕψιστον ὀργανισμόν; Τότε δὲ πόθεν θὰ ἠρύετο τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ θεωρήσῃ τὰ βιβλία τῆς κοινωνίας ταύτης ὡς ἕνα ἁπλοῦν πάπυρον τῆς γηραιᾶς Αἰγύπτου περισωθέντα ἐκ τῆς καταστροφῆς τοῦ λαοῦ, ὅστις ἐχάραξεν ἐπ' αὐτοῦ γραμμάς τινας ἢ σκέψεις τινάς;

Ἡ ἀδιάλειπτος παράδοσις θρησκείας, οἵα ἡ τοῦ Ἰησοῦ, ἥτις ἐπὶ δέκα ὀκτὼ αἰῶνας συνδέεται ἀδιαπταίστως ὡς οἱ κρίκοι τῆς ἁλύσου, ἥτις ἐν ἑκάστῳ αἰῶνι ἀποτυποῖ ἰσχυρῶς τὴν σφραγῖδα τῆς πίστεως αὐτῆς ἐν συγγράμμασιν ἀναριθμήτοις, ἐξόχοις ἕνεκα τῆς διδασκαλίας, ἣν ἐκτιθεῖσιν, ἕνεκα τῶν ἀρετῶν, ἃς διδάσκουσι καὶ ἕνεκα τῆς μεγαλοφυΐας, ἥτις παράγει ταῦτα—τοιαύτη τις παράδοσις εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ ληφθῇ ὑπ' ὄψει μετὰ τοσαύτης ἐλαφρότητος; Δὲν εἶναι ἆρά γε ἡ ἱερὰ αὕτη παράδοσις δύναμις ἰσχυρά; Ἀφοῦ δὲ αὕτη ἐστὶν ἡ ζῶσα θεματοφύλαξ τῶν Εὐαγγελίων, δὲν πρέπει ἆρά γε ὁ καλὸς καὶ ἀμερόληπτος κριτικὸς εἰς αὐτὴν νὰ καταφεύγῃ ὅπως ἐννοήσῃ ταῦτα, ὅπως γνωρίσῃ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ περιεχόμενον τούτων;

Πᾶν βιβλίον χωριζόμενον τῆς κοινωνίας, εἰς ἣν ἀνήκει καὶ ἧς ἀποτελεῖ τὸ πολύτιμον στοιχεῖον, γίνεται ἕρμαιον τοῦ τυχόντος. Καὶ τὰ Εὐαγγέλια λοιπὸν ἀποσπασθέντα τῆς θρησκευτικῆς παραδόσεως, ἧς εἰσι τὸ ἀρχαιότερον καὶ ἱερώτερον μνημεῖον, ἐγένοντο ἕρμαιον πάντων. Ὅπως ᾖ δυνατὸν νὰ λαλήσωσι ταῦτα, ἔδει νὰ ζωογονηθῶσι, διότι ἡ ψυχὴ ἑνὸς ἱστορικοῦ μνημείου εἶναι ἐν τῷ κύκλῳ, ὅστις ἐνέπνευσε τοῦτο, ἐν ταῖς ἰδέαις, αἵτινες δεσπόζουσιν ἐν τῷ κύκλῳ τούτῳ, ἐν τοῖς πάθεσιν, ἅτινα συγκυκῶσι τὸν κύκλον τοῦτον, ἐν τοῖς ἐθίμοις ἅτινα χαρακτηρίζουσιν αὐτόν. Οἱ νεώτεροι κριτικοὶ ἀπεφάσισαν τεχνητῶς νὰ ἀνασυστήσωσι τὸν κύκλον τοῦτον καὶ φυσικῶς ἐδανείσθησαν παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ὅ,τι εἰς τοῦτο ἀπῃτεῖτο, ἐν τοῖς βιβλίοις τῶν διδασκάλων αὐτῆς, ἐν τοῖς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν συγγράμμασι καὶ δι' αὐτῶν προσεπάθουν νὰ νοήσωσί τι.

Ἡ σχολὴ τῆς Τυβίγγης παρασυρθεῖσα ὑπὸ τοῦ Baur διεκρίθη ἰδίᾳ διὰ τὴν δυσχερῆ ταύτην τοῦ παρελθόντος ἀναπαράστασιν. Ἡ θεμελιώδης ἐν τούτοις ὑπόθεσις αὐτῆς ἀπεδείχθη αὐθαίρετος καὶ ὑπερβολική. Ἡ σχολὴ αὕτη ἐν τῷ ἀρχεγόνῳ χριστιανισμῷ τοῦ πρώτου ἢ δευτέρου αἰῶνος δὲν ἔβλεπεν ἄλλο ἢ ἀνταγωνισμὸν τῶν ἰουδαιοχριστιανῶν ἀντιπροσωπευομένων ὑπὸ τοῦ Πέτρου, Ἰακώβου, Ἰωάννου καὶ τοῦ παγκοσμίου τάσιν ἔχοντος χριστιανισμοῦ ἀντιπροσωπευομένου ὑπὸ τοῦ Παύλου. Τοῦτο τί ἄλλο σημαίνει ἢ ὅτι ἡ σχολὴ αὕτη ἠρέσκετο νὰ περιορίζῃ τὸν ὁρίζοντα, νὰ δίδῃ εἰς μίαν λεπτομέρειαν σημασίαν, ἣν μόνον τὸ ὅλον δύναται νὰ ἔχῃ, νὰ λαμβάνῃ ἓν χαρακτηριστικόν, ὅπερ ὑπερμέτρως ἐξογκώνει ὅπως παραστήσῃ ὁλόκληρον φυσιογνωμίαν; Ἐπειδὴ λοιπὸν ὅλα τὰ ἀποστολικὰ συγγράμματα καὶ ἐν πρώτοις τὰ Εὐαγγέλια ἐξητάσθησαν ὑπὸ τῆς σχολῆς ταύτης ὑπὸ τὴν στενὴν καὶ ἀποκλειστικὴν ταύτην ἔποψιν, μαντεύει τις εὐκόλως τί ἀπέγειναν ταῦτα ἐν ταῖς χερσὶ τῆς κριτικῆς ταύτης καὶ τῆς σχολῆς αὐτῆς. Τί δὲ ἆρά γε προέκυψεν ἐκ τῆς φοβερᾶς ἐργασίας τῆς σχολῆς ταύτης πρὸς λύσιν τοῦ προβλήματος, ὅπερ προέβαλλον εἰς τὰ ἱστορικὰ μνημεῖα; Ἠδυνήθησαν ἆρά γε νὰ ἐξηγήσωσι τὸν τρόπον τῆς μορφώσεως αὐτῶν, νὰ εὕρωσι τὸ μυστήριον τῆς ὁμοιότητος καὶ τῆς φαινομενικῆς διαφορᾶς αὐτῶν; ἠδυνήθησαν ἆρά γε νὰ εἰσδύσωσιν εἰς τὸν λόγον τῆς ἀδιαλείπτου ἑνότητος, ἥτις συνδέει ταῦτα πρὸς ἄλληλα ὡς μέλη ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σώματος; ἀνεκάλυψε τὴν ἀληθῆ καὶ πραγματικὴν τάξιν τῆς ἀρχῆς αὐτῶν; Ἀρκεῖ νὰ διατρέξῃ τις τὰ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀπειράριθμα συγγράμματα, ὅπως κατίδῃ τὴν ῥιζικὴν ἀδυναμίαν ἐκείνων, οἵτινες προὐκάλεσαν τοιαῦτα προβλήματα. Ὅλαι αἱ δυναταὶ ὑποθέσεις ὑπεστηρίχθησαν. Οἱ μὲν παρεδέχθησαν ἓν Εὐαγγέλιον ὡς πηγήν, ἐξ ἧς οἱ ἀπόστολοι ἤντλησαν τὰ τρία πρῶτα Εὐαγγέλια, ὁ Herder δὲ ἐπολέμησε τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Τὰ Εὐαγγέλια ἡμῶν κατ' αὐτὸν ἕλκουσι τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ἐξ ἑνὸς Εὐαγγελίου προφορικοῦ. Ἄνθρωποι διηγούμενοι τὰ κατὰ τὸν Ἰησοῦν, ὡς ἀληθὲς σῶμα ῥαψῳδῶν μετέβαινον ἀπὸ μέρους εἰς μέρος κηρύσσοντες τὸ Εὐαγγέλιον. Αἱ διηγήσεις αὐτῶν ἀπομνημονευθεῖσαι, πλουτισθεῖσαι καὶ ἐξωραϊσθεῖσαι ἀπετέλεσαν τὴν πηγὴν τῶν γραπτῶν ἡμῶν Εὐαγγελίων. Ὑπεστηρίχθη ὡσαύτως ἡ θεωρία τῶν σημειωματαρίων, συντεταγμένων ὑπὸ ἀνωνύμων, εἶδος ἱστορικῶν ἀποσπασμάτων τοῦ βίου τοῦ Ἰησοῦ, ἅτινα ἐχρησίμευσαν ἰδίως εἰς σύνταξιν τοῦ ἔργου τοῦ ἱεροῦ Λουκᾶ. Διετάθησαν ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ματθαίου διεσκευάσθη. Ἐνόμισαν ὅτι ὑπῆρξεν ἀρχαῖον Εὐαγγέλιον τοῦ Ματθαίου, ὅπερ ἀπωλέσθη καὶ ὅπερ

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 213—215 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

ἐχρησίμευσε πρὸς σύνταξιν τοῦ σήμερον πρώτου Εὐαγγελίου καὶ τοῦ δευτέρου τοῦ ἀποδιδομένου τῷ ἱερῷ Μάρκῳ.

Τοὐναντίον ἄλλοι ἐθεώρησαν τὸν Μάρκον προγενέστερον καὶ ἑπομένως ὡς πηγὴν τοῦ Ματθαίου καὶ τοῦ Λουκᾶ.

Αἱ ἀπειροπληθεῖς αὗται ὑποθέσεις, αἵτινες διαδέχονται ἀλλήλας δεικνύουσι τὸ ἀσθενὲς καὶ ἀστήρικτον αὐτῶν, καθόσον διαδεχόμεναι ἀλλήλας καταστρέφονται καὶ οὐδεμία ἐξ αὐτῶν δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ἐπί τινα ἔτη· αἱ ὑποθέσεις λησμονοῦνται ὡς ἐκεῖνοι οἵτινες ἐπενόησαν ταύτας.

Ὅταν ἡ λεγομένη ἀνεξάρτητος κριτικὴ θὰ δυνηθῇ νὰ φέρῃ εἰς συμφωνίαν τοὺς διασημοτέρους ἀντιπροσώπους αὐτῆς, θὰ ἦναι καιρὸς νὰ ἐξετάσῃ καὶ μελετήσῃ τις τὰ συμπεράσματα αὐτῆς. Ἕως τότε ἡ μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας περὶ τῶν εὐαγγελιστῶν καὶ περὶ τῶν εὐαγγελίων αὐτῶν δύναται νὰ περιφρονῇ τὰς ἀσυμφωνούσας ταύτας φωνάς, αἵτινες μόλις ἐξέρχονται τῶν τοίχων μιᾶς σχολῆς, ἑνὸς κύκλου, ἑνὸς κόμματος.

Ἓν ἕτερον σφάλμα οὐχ ἧττον σοβαρὸν τῆς νεωτέρας ἐξηγητικῆς εἶναι ὅτι παραγνωρίζει τὸν χαρακτῆρα τῶν Εὐαγγελίων ὡς μαρτυριῶν. Ἀντὶ νὰ ἴδῃ ἐν αὐτοῖς τὴν διήγησιν γεγονότων βεβαιουμένων ὑπὸ μαρτύρων καλῶς πεπληροφορημένων καὶ τιμίων, προσεπάθησαν νὰ διακρίνωσιν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν τὴν οὐσίαν ἀπὸ τῆς μορφῆς, οἱ μετριοπαθέστεροι τούτων ἀπεδέχθησαν τὴν οὐσίαν καὶ συνεζήτησαν τὴν μορφήν, μὴ σκεπτόμενοι ὅτι καταστρέφοντες τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν, συγκαταστρέφουσι τὴν οὐσίαν αὐτήν.

Οὕτω τὰ πρῶτα κεφάλαια τοῦ τρίτου Εὐαγγελίου εἰσὶ κατ' αὐτοὺς ὡραία ποίησις, ἧς τὸ κάλλος προὐκάλει τὸν θαυμασμὸν αὐτῶν· ἀλλ' ὅλα ταῦτα τὰ τοσοῦτον ἀνθηρὰ καὶ τοσοῦτον ζῶντα ἐπεισόδια ἦσαν ἁπλοῦν ποιητικὸν περικάλυμμα πρὸς παράστασιν τῆς ἁγιότητος Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ καὶ πρὸς ἐξωραΐσιν τῆς συλλήψεως καὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὅλον τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰωάννου κατὰ τὸ αὐτὸ σύστημα ἐθεωρήθη ὡς ἔργον θεολογικὸν καὶ οὐχὶ ἱστορικόν, ὅπερ σκοπὸν εἶχε νὰ ἐξηγήσῃ δογματικῶς ἐν θεωρίαις ὑψηλαῖς τὴν περὶ τῆς θείας τοῦ Ἰησοῦ φύσεως θεωρίαν τοῦ συγγραφέως (Reuss Théologie Johannique).

Ἡ ἐξηγητικὴ αὕτη, ἥτις παρουσιάζεται ὑπὸ χαρακτῆρα ἀφελείας καὶ μετριοπαθείας, τυγχάνει ἡ καταστροφὴ τοῦ κύρους τῶν Εὐαγγελίων, ἄλλως τε ἡ θεωρία αὕτη ἐστὶν ἐν καθαρᾷ ἀντιφάσει πρὸς αὐτοὺς τοὺς συντάκτας τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος βιβλίων. Δύο ἐκ τῶν εὐαγγελιστῶν τούτων βεβαιοῦσιν ὅτι εἰσὶν ἁπλοῖ ἱστορικοί, οἵτινες ἀφηγοῦνται πιστῶς ὅ,τι ἤκουσαν καὶ εἶδον ἢ ὅ,τι ἔμαθον ἐκ τοῦ στόματος τῶν ἀμέσων μαρτύρων τῶν γεγονότων, ἑπομένως πρέπον ἐστὶ νὰ δεχώμεθα τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν τοιαύτην, οἵαν παρέχουσιν ἡμῖν, ἐκτὸς ἐὰν θέλωμεν νὰ θέσωμεν ἐν ἀμφιβόλῳ τὴν εἰλικρίνειαν αὐτῶν καὶ νὰ ἀποδῶμεν αὐτοῖς χυδαῖον ψεῦδος. Ἀπὸ τοῦ ΙΗ' αἰῶνος εἰς οὐδένα κριτικόν, ὅστις σέβεται ἑαυτόν, ἐπιτρέπεται πλέον νὰ θεωρῇ τοὺς εὐαγγελιστὰς ὡς πλάνους καὶ γόητας καὶ ἂν ἔτι σπουδαίως ἐλαττόνων τὴν δολιότητα αὐτῶν θέλει ν' ἀποδώσῃ αὐτὴν εἰς τέχνασμα γραμματολογικὸν κατὰ τὸν ἀνατολικὸν τρόπον. Δύναται νὰ μὴ εὑρίσκῃ ἐν τοῖς εὐαγγελισταῖς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου καὶ τὴν γραμματολογικὴν ἐπιστήμην τῶν ἀκαδημιῶν, οὐδέποτε ὅμως δύναται νὰ παραγνωρίσῃ τὴν τιμιότητα καὶ εἰλικρίνειαν αὐτῶν.

Οἱ εὐαγγελισταὶ οὗτοι ἔθηκαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ὅπως ὑποστηρίξωσιν ἐκεῖνο, ὅπερ ἔλεγον ὅτι ἐστὶν ἡ ἀλήθεια. Ἐξ ὅλων τῶν ἀποδείξεων τῆς εἰλικρινείας δὲν ὑπάρχει οὔτε ἱερωτέρα ταύτης, οὔτε μᾶλλον θριαμβεύουσα μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Ὁ ἁπλοῦς λόγος δύναται νὰ ᾖ ὕποπτος, ἀλλ' ὁ λόγος ὁ ἐπισφραγισθεὶς διὰ τοῦ μαρτυρίου καὶ διὰ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων κατ' ἀνάγκην δέον νὰ τυγχάνῃ τῆς ἀμερίστου ἐμπιστοσύνης καὶ τῶν μᾶλλον σκεπτικιστῶν.

(ἕπεται συνέχεια).

Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΠΙΣΤΙΣ

Διάσημος ἐν Εὐρώπῃ ἀνὴρ ἐξεφράσθη πρό τινος ὡς ἀκολούθως περὶ τῆς πίστεως, τῆς ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Γραφῆς διδασκομένης: «Τινὲς φρονοῦσι σήμερον ὅτι δὲν ὑπάρχει δημιουργὸς Θεὸς καὶ ὅτι τὸ πᾶν παρήχθη ἐκ τοῦ χοός, ἀλλὰ τότε τίς ἔπλασε τὸν χοῦν τοῦτον καὶ συνήρμοσεν οὕτως, ὥστε τὸ σύμπαν νὰ χωρῇ πρὸ ἡμῶν ἐν ὅλῳ αὐτοῦ τῷ μεγαλείῳ καὶ τῇ θαυμασίᾳ ἁρμονίᾳ; Λαλοῦσιν ὡσαύτως περὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς ὕλης εἰς πίθηκον καὶ ἐκ τούτου εἰς ἄνθρωπον· ἀλλ' ὅμως οὐδεὶς σοφὸς ἀνεκάλυψε μέχρι τοῦδε τὸν δεσμὸν τὸν συνδέοντα τὸν ἄνθρωπον μετὰ τοῦ πιθήκου. Ὁ Vogt ἀποκαλεῖ τοῦτον ἐν τῇ φαντασίᾳ αὐτοῦ ζῶσαν ὕπαρξιν «ἄλαλον ἄνθρωπον». Ἐν τούτοις οὐδαμοῦ τῶν πυκνῶν δασῶν τῆς Ἀφρικῆς ἢ τῶν ἀπεράντων καὶ ἐρήμων στεππῶν τῆς Ἀσίας, ἔνθα κατὰ τὴν τελευταίαν ἑκατονταετηρίδα τοσαῦτα ἐθεάθησαν παράδοξα θηρία, συνήντησέ τις τὸ μυστηριῶδες τοῦτο ὄν. Καὶ αὗται δὲ αἱ προκατακλυσμιαῖαι ἀπολιθώσεις τῶν νεωστὶ ἀνοιγέντων ἄντρων οὐδεμίαν ἄλλην παρέσχον ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι παρήχθησαν ἄνθρωποι ἐκ πιθήκων πρὸ 5—6000 ἐτῶν, καθόσον οὐδεμία ἄμεσος σχέσις μεταξὺ ἀμφοτέρων ὑπάρχει. Ἄρα καὶ αὗθις αἱ δαρβίνειοι καὶ αἱ λοιπαὶ περὶ ἀνελίξεως θεωρίαι καταπίπτουσιν ἀφ' ἑαυτῶν, μένει δὲ ἀρραγὴς ὁ ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ λόγος: Ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα αὐτοῦ καὶ ὁμοίωσιν, κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν.

Τὸ ἀφελὲς εὐαγγέλιον τοῦ υἱοῦ τοῦ τέκτονος, ὅπερ δώδεκα ἁπλοῖ ἄνδρες διέδωκαν κατὰ πρῶτον καθ' ἁπάσας τὰς χώρας, κατεδείχθη ἐπὶ 1900 περί-

που έτη ως τὸ ὑψηλότερον ὑπόδειγμα παντὸς συνετοῦ καὶ παγκοσμίου φιλοσόφου. Ἐν τούτοις δὲν ἔχω πεποίθησιν εἰς τὰς τεχνικὰς ἐκφράσεις τῶν φιλοσόφων ἂν καὶ γνωρίζω αὐτάς. Ἔχουσιν αὗται τὸν οἰκεῖον τόπον καὶ δὲν θέλω νὰ διαφιλονεικήσω αὐτοῖς τὸ δικαίωμα, ὅπερ ἀξιοῦσιν ἐπὶ τῆς μελέτης τῶν πεπαιδευμένων. Θεωρῶ ὅμως ἥκιστα ἁρμοδίους νὰ ἐπηρεάσωσι τοὺς τρόπους καὶ τὰς σκέψεις ἁπλῶν ἀνθρώπων. Εἰς τοῦτό εἰσιν ὑπὲρ τὸ δέον λεπταί. Κατ' ἐμὴν γνώμην δὲν ὑπάρχει μόνιμος ἐκπολιτιστικὴ κατάστασις, ἐὰν δὲ ὑφίσταται αὕτη πηγάζει ἐκ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι οὐδὲν καλὸν δυνάμεθα νὰ φέρωμεν εἰς πέρας ἄνευ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ λόγου αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ θελήσωμεν νὰ ἐμβαθύνωμεν εἰς τὸν θεῖον τοῦτον λόγον, τότε δέον νὰ ἔχωμεν ἀκριβῆ γνῶσιν τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν θείων ἰδιοτήτων, ἤτοι νὰ γινώσκωμεν θεολογίαν. Τίς δὲ ὁ σκοπὸς πάσης θεολογίας; Νὰ κερδίσῃ τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν καὶ διευθύνῃ τὰς πράξεις τοῦ ἀνθρώπου. Πολλοί, μάλιστα οἱ πλεῖστοι, δὲν εἶναι εἰς θέσιν ποτὲ νὰ ἐννοήσωσι τί λέγουσιν οἱ φιλόσοφοι, οἵτινες ὁμιλοῦσι ξένην γλῶσσαν διὰ τὰς καλουμένας κατωτέρας καὶ ἀμαθεῖς τάξεις. Ὅσῳ πλεῖον ἐγκύπτει τις εἰς τὰ συγγράμματα αὐτῶν, τόσῳ κουφοτέρα καὶ ζοφωδεστέρα καθίσταται ἡ καρδία. Ὁ «Θεός», λέγουσιν οἱ φιλόσοφοι, εἶναι «ἁπλῆ ἰδέα τοῦ ἡμετέρου λογικοῦ»· Προσευχὴ κράζουσι, εἶναι «ἐπαιτεία ἀναξία τοῦ ἀνθρώπου». Ἡ καρδία δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ ἀναλυθῇ ἐν τοιούτῳ πυρί, τοιοῦτος δὲ χλευασμὸς δὲν δύναται νὰ παρηγορῇ αὐτήν. Ἵλεως Θεέ! Αὕτη ἡ κούφη καὶ ἐπιπολαία τάξις θέλει νὰ διαφιλονεικήσῃ ἡμῖν τὴν γλυκεῖαν πεῖραν, ἣν θρηνοῦντες καὶ ὀδυρόμενοι ἐκτησάμεθα καὶ ἐξακολουθοῦμεν κτώμενοι καὶ καθ' ἣν ὁ Θεὸς ἀνευρίσκεται ὑπ' ἐκείνων, οἵτινες μετὰ πόθου ζητοῦσιν αὐτόν. Ἐπαραμύθησέ ποτε ἆρά γε τοιαύτη μὴ παρήγορος θρησκεία τινά, ὅστις ἦν πεπτωκώς; Μενέτω ἄρα ἐν ἐμοὶ ἡ πίστις τῆς μητρός μου, ἥτις ἐδίδαξέ με νὰ προσεύχωμαι καὶ ἐν τῇ προσευχῇ νὰ ἐπιζητῶ τὸ ὕψιστον ἀγαθόν· ἡ πίστις τῆς μητρός μου ἔστω καὶ ἐμὴ πίστις. Ἐὰν ἐμμένω ἐν τῇ πίστει ταύτῃ, τίς ἢ τί θὰ δυνηθῇ νὰ μὲ βλάψῃ; Ἐὰν ὅμως δὲν πιστεύω καὶ ἑπομένως ἀρνῶμαι τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὁποῖον ἔσται τὸ μέλλον μου;»

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

τῶν ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπιθεωρηθέντων καὶ ὡς μόνων εἰσακτέων εἰς τὰς Σχολὰς ἀποφασισθέντων διδακτικῶν βιβλίων.*

Α΄. Θρησκευτικά.

Ἱερὰ Ἱστορία διὰ τὰ δημοτικὰ Σχολεῖα ὑπὸ Δημ. Πανταζῆ μικρά.

* Συνέχεια ἀπὸ σελίδος 248 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου·

Β΄. Ἑλληνικά, Γραμματικὰ καὶ Ἀναγνωστικά.

Τριετὴς ἀνώτερος κύκλος παιδαγωγικῆς Σχολῆς ὑπὸ Ἰωάννου Μύλλερ.

Αἱ περιπλανήσεις τοῦ Ὀδυσσέως Μέρος Α΄ καὶ Β΄ ὑπὸ Ἐμμανουὴλ Γαλάτη.

Ὀρθογραφικὸν τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσης ὑπὸ Ι. Ἀγακίδου.

Τὸ δισάκκιον τοῦ Αἰσώπου ὑπὸ Ν. Λαμπίση.

Γ΄. Γεωγραφικά.

Στοιχειώδης Γεωγραφία τῶν παίδων ὑπὸ Α. Σακελλαρίου.

Στοιχειώδης Γεωγραφία πολιτική, μαθηματικὴ καὶ φυσικὴ ὑπὸ Σακελλαρίου ἔκδοσις νεωτάτη.

Δ΄. Φυσικά.

Μαθήματα Φυσικῆς Ἱστορίας ὑπὸ Σ. Μηλιαράκη.

(ἕπεται συνέχεια).

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Ἡ τὸ Πατριαρχικὸν Τυπογραφεῖον διευθύνουσα Ἐπιτροπὴ ἀγγέλλει τῷ δημοσίῳ ὅτι ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ γίνονται δεκταὶ παραγγελίαι ἐκτυπώσεως **βιβλίων, ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν βιβλίων, φυλλαδίων, διπλοτύπων, πινάκων, ἀγγελτηρίων, ἐπισκεπτηρίων** καὶ παντὸς εἴδους ἐντύπων εἴς τε τὴν ἑλληνικήν, τὴν τουρκικὴν καὶ τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, πάσης ἐργασίας ἐκτελουμένης μετὰ ταχύτητος, φιλοκαλίας, καὶ εἰς τιμὰς λίαν συγκαταβατικάς. Παραγγελίαι τυπογραφικῶν ἐργασιῶν γίνονται ὁμοίως δεκταὶ καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν. Διὰ πᾶσαν τυπογραφικὴν ἐργασίαν ἀπευθυντέον τῷ Ἐπόπτῃ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου κ. Ἰωάννῃ Δ. Τανταλίδῃ, γραμματεῖ τοῦ πατριαρχ. Γραφείου. **Διευθύνουσα Ἐπιτροπὴ** ὁ Σωζοναγαθουπόλεως Παρθένιος, πρόεδρος· Συμεὼν Παπαδάκης, ταμίας· Ἰ. Δ. Τανταλίδης, ἐπόπτης· Ἀλκιβιάδης Μαυράκης, ἐπιμελητὴς τῆς ἀποθήκης.

Πληροφορῶ τὸν σεβαστὸν κλῆρον ὅτι ἐν τῷ ἀρτίως συστηθέντι ἐν Φαναρίῳ ὑπ' ἀριθ. 45 καταστήματί μου εὑρίσκονται ἐνδύματα ἀπὸ διάφορα ὑφάσματα, δηλ. ράσα, ἀντερία, κοντόρρασα, πανταλόνια κληρικά, ἐπανωκαλύμμαυχα, ὡς καὶ ἄμφια ἀρχιερέων καὶ ἱερέων. Πρὸς τούτοις δέχομαι καὶ παραγγελίας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Πάντα τὰ ἀνωτέρω κατασκευάζονται ἐν τῷ καταστήματί μου κομψῶς, στερεῶς καὶ μετὰ τῆς δυνατῆς ταχύτητος καὶ εὐθηνίας.

(6) ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

10

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ΄. ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 11 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1891 ΑΡΙΘ. 33.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ **Κορυτσᾶς Φιλόθεος** (πρόεδρος)
Ἀρχιγρ. Ἱ. Συνόδ. **Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης**
Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Ταντελίδης (γραμματεύς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

Ἀρχισυντάκτης Ἱερoδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ᾿ ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ	5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους	3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ	25

ἑξαμηνιαία τὰ ἡμίση.
Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται
Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν **Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν** ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ **Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ** Προέδρῳ τῆς τὴν **Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν** διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα· ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ».—Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγῖδα τῆς **Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας** καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ **εἰδοποιῶσι** τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ **παραπίπτωσι** τὰ φυλλάδια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἡ κληρονομία τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανοῦ — Ἡ προπαρασκευὴ τῆς σωτηρίας ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ τῷ ἐθνικῷ κόσμῳ — Κατάλογος τῶν ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρ. Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀναθεωρηθέντων καὶ ὡς μόνων εἰσακτέων εἰς τὰς Σχολὰς ἀποφασισθέντων διδακτικῶν βιβλίων — Δελτίον κινήσεως τῶν ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς Φιλανθρωπικοῖς Καταστήμασι περιθαλπομένων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐργασίαι δύο Σωμάτων. — Τὰ δύο Διοικητικὰ τῆς Ἐκκλησίας Σώματα συνελθόντα σήμερον ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ σεβασμιωτάτου Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου μητροπολίτου Βελεγράδων κ. Δωροθέου προέβησαν εἰς τὴν κατὰ τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ Γενικοὺς Κανονισμοὺς ἐκλογὴν τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον γ΄ τοῦ περὶ προσωπικοῦ σχηματισμοῦ τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως κεφαλαίου τῶν Κανονισμῶν ὁριζομένων λαϊκῶν προσώπων. Ἐξελέγησαν δέ: ἐκ μὲν τῶν πατριαρχικῶν ὑπαλλήλων ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ ἄρχων μέγας Λογοθέτης Σταυράκης βέης Ἀριστάρχης, οἱ κκ. Συμεὼν Παπαδάκης, ἔξαρχος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ Ἀντώνιος Οἰκιάδης ἐφένδης, Καποῦ-Κεχαγιᾶς τῶν Πατριαρχείων· ἐκ τῶν φερόντων πολιτικὸν βαθμὸν ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ Σπυρίδων Μαυρογένης πασᾶς, ἀρχίατρος τῶν ἀνακτόρων καὶ ἰδιαίτερος ἰατρὸς τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου, Κ. Ἀδοσίδης πασᾶς καὶ Δ. Πασπαλλῆς ἐφένδης· ἐκ τῶν φερόντων στρατιωτικὸν βαθμὸν οἱ ἐξοχώτατοι Τζώρτζης βέης Πάρλος καὶ Σπυράκης πασᾶς, ἐκ τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων οἱ ἐνδοξότατοι Ἰ. Βυθινὸς ἐφένδης, Γ. Γεωργιάδης ἐφένδης καὶ Νικόλαος Σγουρίδης ἐφέντης· ἐκ τῶν τεσσάρων ἐπιστημόνων οἱ ἐλλόγιμοι κκ. Ν. Γεωργιάδης, Εὐάγγελος Ἀμαξόπουλος, Περικλῆς Κελαϊδίτης καὶ Γ. Μακρίδης· ἐκ τοῦ ἐμπορικοῦ συστήματος οἱ ἀξιότιμοι κκ. Γ. Χ΄΄ Θεολόγου, Κ. Πετρίδης, Παῦλος Κοτζαμάνογλους, Δ. Κουρτζῆς καὶ Βασίλειος Κανάκης· ἐκ δὲ τῶν τραπεζιτῶν ὁ κ. Ἰ. Σισμάνογλους.

Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει τῶν δύο Διοικητικῶν τῆς Ἐκκλησίας Σωμάτων ἠκυρώθη μὲν ἡ ἐκλογὴ τῆς ἐνορίας Σταυροδρομίου, ἕνεκα παρατυπιῶν λαβουσῶν χώραν, ἀπερρίφθησαν δὲ αἱ κατὰ τῆς ἐκλογῆς ἐνστάσεις τινῶν ἐκ τῶν κατοίκων τῆς ἐν τοῖς πρόποσι Ταταούλων ἐνορίας τῆς Εὐαγγελιστρίας ὡς ἀβάσιμοι.

Ὡσαύτως ὡρίσθησαν τὰ ἀρχιερατικὰ μέλη τῆς ἐκλογικῆς Συνελεύσεως ἤτοι:

Οἱ σεβασμιώτατοι Συνοδικοί, ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Βελεγράδων Δωρόθεος, Ἡρακλείας Γερμανός, Δέρκων Καλλίνικος, Βερροίας Προκόπιος, Δράμας Γερμανός, Σηλυβρίας Γερμανός, Σωζουαγαθουπόλεως Παρθένιος, Κορυτσᾶς Φιλόθεος καὶ Προικοννήσου Νικόδημος.

Οἱ ἐνταῦθα παρεπιδημοῦντες πανιερώτατοι Μητροπολῖται: Πελαγωνείας Ἀλέξανδρος, Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Νεόφυτος, Βάρνης Πολύκαρπος, Ξάνθης Ἰωακείμ, Γάνου καὶ Χώρας Διονύσιος καὶ Σκοπείων Μεθόδιος.

Ἀντιπρόσωπος τοῦ ἡγεμόνος τῆς Σάμου ἔσται ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ Κ. Καραθεοδωρῆς ἐφένδης.

—*Ἐκλογικὴ Συνέλευσις.* — Εἶναι γνωστὸν ὅτι κατὰ τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ Γενικοὺς Κανονισμοὺς ἡ ἐκλογὴ τοῦ αἰσίως ἀναδεξομένου τὴν διακυβέρνησιν τοῦ ἁγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου δέον νὰ ἄρξηται μετὰ παρέλευσιν 40 καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς γνωστῆς συνοδικῆς πρὸς τοὺς ἁγίους ἀρχιερεῖς τοῦ Θρόνου Ἐγκυκλίου. Ἐπειδὴ ὅμως, ἐνῷ ἡ ὁρισθεῖσα τα-

νῦν προθεσμία προσεγγίζει εἰς τὸ πέρας αὐτῆς, τινὲς μὲν τῶν ἀρχιερέων καθυστεροῦσι τὰ ψηφοδέλτια αὐτῶν, τινὲς δὲ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῶν ἐνταῦθα συντεχνιῶν δὲν ὑπέβαλον εἰσέτι τὰ πληρεξούσια αὐτῶν, καὶ ἐπειδὴ ὅταν ἡ ἐκλογικὴ ἐργασία ἄρξηται κατὰ τὸν νόμον καὶ τὰς σχετικὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐγκυκλίους, δὲν εἶναι δυνατὸν πλέον νὰ γίνωσιν ἀποδεκτοὶ ἀντιπρόσωποι, μὴ ὑποβαλόντες πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκλογῆς τὰ πληρεξούσια αὐτῶν, οὔτε ψηφοδέλτια, κατόπιν ἀποσταλέντα, διὰ ταῦτα ὀφείλουσι πάντες οἱ ὡς ἀνωτέρω καθυστεροῦντες ἵνα ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας σπεύσωσιν ὅπως ὦσιν ἐν τάξει καὶ οὕτω προσκληθέντες οἱ ἀντιπρόσωποι ἐγκαίρως ὑπὸ τοῦ Σεβασμ. Τοποτηρητοῦ λάβωσι μέρος εἰς τὰς συγκροτηθησομένας συνεδριάσεις τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως.

— *Ἐκλογὴ ἀντιπροσώπων Κωνσταντινουπόλεως.* —Τῇ προσεχεῖ Κυριακῇ, 13 ὀκτωβρίου, συγκροτηθήσεται ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μητροπολίτου Βελεγράδων κ. Δωροθέου ἡ γενικὴ τῶν διαφόρων ἀντιπροσώπων τῶν ἐνοριῶν συνέλευσις, ἥτις ἔργον ἔχει τὴν ἐκλογὴν τῶν δύο ἀντιπροσώπων τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, οἵτινες μέλλουσι νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὴν ἐπὶ ἐκλογῇ Πατριάρχου συγκροτηθησομένην ἐκλογικὴν συνέλευσιν.

—*Πατριάρχης Ἀντιοχείας.*—Κατὰ τηλεγραφικὴν ἐξ Ἀντιοχείας εἴδησιν διαβιβασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ σεβασμιωτάτου Τοποτηρητοῦ τοῦ Ἀντιοχικοῦ Θρόνου Εἰρηνουπόλεως κ. Σεραφεὶμ πρὸς τὸν ἐνταῦθα ἐπίτροπον τοῦ Παναγίου Τάφου πανοσιολογιώτατον ἀρχιμανδρίτην κ. Γερμανὸν Ἀποστολᾶτον, ἐπαναληφθείσης τῆς ἐκλογῆς, ἐξελέγη καὶ αὖθις πατριάρχης τοῦ Ἀντιοχικοῦ Θρόνου ὁ σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θαβωρίου κ. Σπυρίδων.

— *Περιουσία Μητροπολίτου Μελενίκου.*—Ὁ πρὸς παραλαβὴν τῆς περιουσίας τοῦ μακαρίτου Μητροπολίτου Μελενίκου αὐτόσε ἀποσταλεὶς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἔξαρχος ἱερολογιώτατος Δευτερεύων τῶν Πατριαρχείων κ. Κωνσταντῖνος Μικρούλης διὰ γράμματος αὐτοῦ ἀνακοινοῦται ὅτι ὁ αὐτόθι χακίμης ἀρνεῖται ἐπιμόνως νὰ παραδώσῃ αὐτῷ τὰς κλεῖδας τοῦ χρηματοκιβωτίου τοῦ ἀποθανόντος Μητροπολίτου, προβάλλων διαφόρους ἀδικαιολογήτους ἐνστάσεις. Συνεπείᾳ τούτου ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἵνα γένωνται τὰ προσήκοντα διαβήματα παρὰ τῇ σεβαστῇ αὐτοκρατορικῇ Κυβερνήσει, ὅπως δοθῇ διαταγὴ τῷ εἰρημένῳ χακίμῃ ἵνα συμμορφωθῇ πρὸς τὴν κρατοῦσαν τάξιν, καθ' ἣν πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν διακανόνισιν καὶ ἐκκαθάρισιν τῶν περιουσιῶν τῶν ἀποβιούντων κληρικῶν ἀνάγεται εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, μηδενὸς ἄλλου ἔχοντος δικαίωμα ἀναμίξεως καὶ ἐπεμβάσεως εἰς αὐτό.

—*Ἀνωνύμου δωρεά.* — Ἀνώνυμος ἔπεμψεν εἰς τὴν Μ. Πρωτοσυγκελλίαν εἴκοσιν ἀργυρᾶ μετζίτια ὅπως διανεμηθῶσιν εἰς Ἐκκλησίας, πτωχοὺς καὶ νοσοκομεῖα. Ἡ Μ. Πρωτοσυγκελλία ἔσπευσε νὰ ἐκτελέσῃ τὴν θέλησιν τοῦ εὐσεβοῦς καὶ φιλοπτώχου ἀνωνύμου, διανείμασα κατὰ ταύτην τὴν ἐν λόγῳ χρηματικὴν δωρεὰν καὶ εὐξαμένη πλουσίαν τὴν θείαν ἀντιμισθίαν τῷ ἀνωνύμῳ δωρητῇ, οὗ τὸ ἀγαθὸν παράδειγμα εἴθε νὰ εὕρῃ καὶ ἄλλους πολλοὺς μιμητὰς πρὸς ἐπαρκῆ ἀνακούφισιν τῶν τε ἱερῶν καθιδρυμάτων καὶ τῶν πασχόντων ἀδελφῶν ἡμῶν.

—*Ἡ παρὰ τὴν Βάρναν Μονὴ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.*—Ἐκ μέρους τῆς διαρκοῦς τοῦ ἐν Ρουστσουκίῳ διοικητικοῦ νομαρχιακοῦ Συμβουλίου ἐπιτροπῆς ὁ δικηγόρος Δ. Κ. Βάτσωφ, ἐνεργῶν ὡς πληρεξούσιος, ἐπέδωκεν εἰς τὸ πρωτοδικεῖον Βάρνης ἀγωγὴν κατὰ τῶν ἐφόρων τῶν ἑλληνικῶν ἐν Βάρνῃ σχολῶν, ὡς νομίμων δῆθεν ἀντιπροσώπων τῆς Κοινότητος Βάρνης, δι' ἧς ἐκτιθέμενος ὅτι οἱ χριστιανοὶ κάτοικοι τοῦ νομοῦ Βάρνης δι' ἰδίων ἑαυτῶν κόπων καὶ μέσων ᾠκοδομήσαντό ποτε τὸ μοναστήριον «Ἅγιος Κωνσταντῖνος», κείμενον παρὰ τὴν παραλίαν καὶ ἐπὶ τῶν γαιῶν τοῦ χωρίου Κεστρίτς καὶ διὰ βαθμιαίων θυσιῶν, ἀφιερωμάτων καὶ βοηθημάτων προσήρτησαν αὐτῷ τὰ ἐν τῇ ἀγωγῇ ὀνομαστικῶς ἀριθμούμενα κτήματα, ὅπως ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τοῦ τε μοναστηρίου καὶ τῶν κτημάτων αὐτοῦ συντηρῶνται τὰ χριστιανικὰ τοῦ νομοῦ σχολεῖα, ἀλλ' ὅτι πρό τινων ἐτῶν ἡ ἑλληνικὴ ὀρθόδοξος Κοινότης ἐν Βάρνῃ καὶ ἡ ἐφορεία τῶν ἐν Βάρνῃ ἑλληνικῶν σχολείων ἰδιοποιήθησαν τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιπροσωπείας τῶν χριστιανῶν τούτων κατοίκων καὶ κατέλαβον αὐτὰς ταύτας τὰς οἰκοδομὰς τοῦ μοναστηρίου καὶ τὰ προσηρτημένα αὐτῷ ἀκίνητα κτήματα καὶ ἐκ τῶν εἰσοδημάτων αὐτῶν συντηροῦσι μόνον τὰ ἐν Βάρνῃ ἑλληνικὰ αὐτῶν σχολεῖα ἐπὶ παραβιάσει τοῦ δικαιώματος πάντων τῶν ἐν τῷ νομῷ χριστιανῶν κατοίκων, παρακαλεῖ ἵνα κλητευθῇ ἡ ἐφορεία τῶν ἐν Βάρνῃ ἑλληνικῶν σχολείων καὶ ἡ θρησκευτικὴ ἑλληνικὴ ἐν Βάρνῃ Κοινότης, ἣν ἡ ἐφορεία τῶν σχολείων δῆθεν ἀντιπροσωπεύει, καὶ καταδικασθῶσι νὰ παραδώσωσιν εἰς τὸ διοικητικὸν τοῦ νομοῦ Συμβούλιον τὴν διεύθυνσιν, τὴν ἰδιοκτησίαν καὶ τὴν ἐπικαρπίαν τῶν ὡς εἴρηται σημειουμένων κτημάτων.

Κατὰ παράδοξον τρόπον διαδικασίας ὁ εἷς μόνον τῶν ἐφόρων τῆς ἐν Βάρνῃ ἑλληνικῆς θρησκευτικῆς Κοινότητος ἐκλητεύθη ὑπὸ τοῦ πρωτοδικείου, ὅστις καὶ παραστὰς ἐπὶ δικαστηρίου ἀντέταξε πρῶτον ὅτι οὐδεὶς τῶν ἑτέρων συναδέλφων αὐτοῦ ἐκλητεύθη κατὰ τὸν νόμον καὶ ὅτι ἀντὶ τῆς ἐφορείας, ἔδει νὰ κλητευθῇ ἡ νόμιμος τῆς θρησκευτικῆς ἐν Βάρνῃ ἑλληνικῆς Κοινότητος ἀντιπροσωπεία, ἤτοι ὁ ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος μετὰ τῆς Δημογεροντίας.

Ἐν τέλει δὲ ὁ εἰρημένος ἔφορος ᾐτήσατο ὅπως ἐπιτραπῇ αὐτῷ ἵνα συμφώνως τῷ νόμῳ διορίσῃ δικηγόρον πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς ὑποθέσεως, ἅτε μὴ ἔχων ὁ ἴδιος πληρεξουσιότητα ἐκ μέρους τῶν συναδέλφων

αὐτοῦ. Δυστυχῶς τὰς νομίμους ταύτας καὶ δικαιοτάτας ἐνστάσεις τοῦ κλητευθέντος ἐφόρου, καίπερ ὑποστηριζομένας καὶ ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ δικαστηρίῳ εἰσαγγελέως τῶν πρωτοδικῶν, τὸ δικαστήριον ἀπέρριψε τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην ἐπὶ προφανεῖ παραβιάσει τῶν ῥητῶν καὶ σαφῶν διατάξεων τοῦ νόμου. Οὕτω δὲ ἀπορρίψαν πάσας τὰς τυπικὰς ἐνστάσεις τὸ δικαστήριον μετέβη εἰς τὴν οὐσίαν μηδόλως παραδεξάμενον τὴν περὶ ἀναβολῆς αἴτησιν τῶν συνηγόρων τῆς ὁμογενοῦς Κοινότητος, ὧν τὸν διορισμὸν ἐπὶ τέλους ἠναγκάσθη νὰ ἐπιτρέψῃ. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ δικηγόροι τῆς Κοινότητος ἀνέτρεψαν πάντα τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ ἐνάγοντος, εὑρέθη δὲ οὗτος, ὡς εἶπεν, ἀπαράσκευος, ἐζήτησεν ἀναβολὴν τῆς δίκης, ἥτις καὶ προθύμως ἐδόθη αὐτῷ, ἐπιβληθείσης αὐτῷ τῆς ἀποδείξεως κατὰ τὴν προσεχῆ δικάσιμον ὅτι ἡ μονὴ εἶναι κτῆμα τῆς ἐφορείας, ἣν ἐνήγαγεν ἀτόπως καὶ οὐχὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἐξαρτωμένη ἀμέσως ἐκ τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἡ ὁμογενὴς κοινότης Βάρνης βασίζει τὴν νομιμότητα τῶν δικαίων αὐτῆς ἐπὶ τοῦ μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ τῶν προσηρτημένων αὐτῷ κτημάτων ἐπὶ τῶν ἑξῆς νομίμων καὶ ἀκαταβλήτων ἐπιχειρημάτων:

α'] Ἡ περὶ ἧς πρόκειται Μονὴ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ἱδρύθη πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων μικρὸν κατὰ μικρὸν ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς μητροπόλεως Βάρνης καὶ συμφώνως πρὸς τοὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας ὡρίσθη ὡς κληρουχία ἀναπόσπαστος, ὡς ἐξωκκλησία αὐτῆς ταύτης τῆς μητροπόλεως, ἧς ἄνευ ὡς ἐνοριακὸν Μοναστήριον δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ κατὰ τὰ ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ κρατοῦντα νόμιμα, τοῦτο δὲ ἐπισήμως διατρανοῦται ἐκ τοῦ ἔκπαλαι χορηγουμένου τῇ ἑλληνικῇ μητροπόλει Βάρνης βερατίου, ἐν ᾧ ἀείποτε φέρεται μετὰ τῶν λοιπῶν προνομιῶν καὶ δικαίων καὶ ἡ ἐξουσία τῆς διαχειρίσεως καὶ ἐπικαρπίας τῆς εἰρημένης Μονῆς ὡς καὶ τῆς τοῦ ἁγίου Δημητρίου τῆς τῷ πρώην ἡγεμόνι τῆς Βουλγαρίας ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς κοινότητος ἐκχωρηθείσης.

β'] Ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς νομαρχιακῆς ἐπιτροπῆς, καθ' ὃν οἱ κάτοικοι τοῦ τότε ἀνυπάρκτου νομοῦ Βάρνης ἀνήγειραν τὰς Μονὰς πρὸς συντήρησιν σχολῶν εἶνε φαντασιώδης ὑπόθεσις ἐκ διαμέτρου ἀντικειμένη πρὸς τὸν ἀρχικὸν σκοπὸν τῶν Μονῶν καὶ τὴν στοιχειώδη γνῶσιν τοῦ ἱστορικοῦ παρελθόντος τῶν πέριξ χωρῶν, ἐν αἷς σχολαὶ οὐδέποτε ἐλειτούργησαν συντηρούμεναι διὰ τῶν εἰσοδημάτων τῶν μοναστηρίων· ἑπομένως ἡ ἑλληνικὴ Κοινότης δὲν ἀπεστέρησεν αὐτὰς τῶν μέσων τῆς συντηρήσεως αὐτῶν.

γ'] Ὅτι ὁ ἀρχικὸς σκοπὸς τῶν Μονῶν τούτων ἐξ ἐναντίας ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἐν αὐταῖς παροχὴν ἐνδιαιτήματος καὶ ἀσύλου εἰς τοὺς ἐκ τῆς ἑλληνικῆς μητροπόλεως ἀποχωροῦντας κληρικοὺς καὶ μοναχούς, ὁπότε δὲ ὁ λόγος οὗτος ἐξέλιπε διὰ τῶν μεταβολῶν τοῦ χρόνου, τοῦτο δὲ συνέβη πρὸ δεκάδων τινῶν ἐτῶν, ἡ ἑλληνικὴ Κοινότης Βάρνης ἄνευ τῆς ἐπικουρίας οὐδενὸς ἐδαπάνησε σπουδαῖον ποσόν, δανεισθεῖσα ὅπως ἀποπερατώσῃ τὴν διεκδικουμένην Μονὴν καὶ καταστήσῃ αὐτὴν προσοδοφόρον.

δ'] Τὰ ἱστορικὰ καὶ πραγματικὰ ταῦτα δίκαια τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησιαστικῆς Κοινότητος Βάρνης οὐδόλως ἠλλοιώθησαν διὰ τῆς ἐπιγενομένης ἐκκλησιαστικῆς καὶ πολιτικῆς διαρρυθμίσεως, τοὐναντίον δὲ δι' αὐτῆς προσέλαβον νέον κῦρος, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ συνιστῶν τὴν βουλγαρικὴν ἐξαρχίαν φιρμάνιον ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἐπαρχίᾳ Βάρνης ἐθέσπισε τὴν τήρησιν τοῦ γνωστοῦ καθεστῶτος, ἡ δὲ ἐν Βερολίνῳ συνθήκη καθιέρωσεν ὡς ἀναμφισβήτητα τὰ δίκαια καὶ προνόμια τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ ὑφισταμένων ἐκκλησιαστικῶν Κοινοτήτων καὶ ἀρχῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ αὐτὴ ἡ βουλγαρικὴ Κυβέρνησις οὐδέποτε ἠρνήθη τὰ ἐπὶ τῶν εἰρημένων Μονῶν ἀναμφήριστα δίκαια τῆς εἰρημένης Κοινότητος Βάρνης, καθόσον ὁ πρὸ δεκαετίας ἡγεμὼν καὶ τὸ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν Ὑπουργεῖον τῆς ἡγεμονίας παρὰ τῆς κοινότητος ταύτης, ὡς κυρίας καὶ ἰδιοκτήτιδος, ἀπεδέχθησαν τὴν μεταβίβασιν δι' ἐπισήμων ἐγγράφων τῆς ἑτέρας τῶν Μονῶν τῆς ἐπιλεγομένης *Σάντροβο* (ἅγιος Δημήτριος).

Τὰ δίκαια ταῦτα τῆς ἑλληνικῆς ἐν Βάρνῃ Κοινότητος ὑπεβλήθησαν ἁρμοδίως καὶ τῇ Α. Ἐ. τῷ πρωθυπουργῷ κ. Σταμπούλωφ καὶ ἐζητήθη ἡ ἐνέργεια τῆς Α. Ἐξοχότητος πρὸς ἀπόδοσιν δικαιοσύνης τῇ ὁμογενεῖ Κοινότητι Βάρνης καὶ κατάπαυσιν τῆς προφανοῦς τάσεως πρὸς νοσφισμὸν ἀρχαίων καὶ ἀναμφιλέκτων δικαίων. Πεποίθαμεν δὲ ὅτι ἡ Βουλγαρικὴ Κυβέρνησις λαμβάνουσα γνῶσιν τῶν πασιφανῶν δικαίων τῆς ἐν Βάρνῃ θρησκευτικῆς ἑλληνικῆς κοινότητος θέλει σπεύσει νὰ ἀποδώσῃ αὐτῇ δικαιοσύνην, διατάσσουσα τὴν παῦσιν ἀνωφελοῦς καὶ ἀκαίρου δικαστικοῦ ἀγῶνος, εἰς ὃν δίδουσι χώραν ἐνέργεια προφανῶς ἀβάσιμος καὶ ἀστήρικτος δημοσίας ἀρχῆς, διασαλεύουσα τὴν περὶ τῆς στερεότητος τῶν κεκτημένων δικαίων κοινὴν πεποίθησιν.

Η ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ

«Εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ἡμᾶς» (Α' ΠΕΤΡΟΥ 1, 4).

Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος χαρακτηρίζει τὴν οὐράνιον κληρονομίαν διὰ τριῶν λέξεων, αἵτινες διακρίνουσιν αὐτὴν ἀπὸ παντὸς ὅ,τι ἐστὶ γήϊνον, ἡ οὐράνιος κληρονομία κατ' αὐτὸν ἐστιν ἄφθαρτος, ἀμίαντος καὶ ἀμόλυντος. Ὅ,τι ἐστὶ γήϊνον ὑπόκειται εἰς τὴν φθοράν, διότι πᾶν ὅ,τι γήϊνον ὑπόκειται εἰς τὸν θάνατον. Ὅ,τι ἐστὶ γήϊνον, τοὐλάχιστον ὅ,τι ἀναφέρεται εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, τυγχάνει ἐσπιλωμένον ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας· τέλος ὅ,τι ἐστὶ γήϊνον τυγχάνει παροδικόν. Οἱ ἄνθρωποι διακαῶς ἐπιθυμοῦμέν τι ἄφθαρτον καὶ ἀθάνατον. Ἐν τούτοις πᾶν περὶ ἡ-

μᾶς παρέρχεται καὶ φθίνει. Καὶ ἡμεῖς δὲ αὐτοὶ παρερχόμεθα καὶ φθίνομεν. Αἱ ἡμέραι ἡμῶν παρέρχονται ὡς χείμαρρος ὑδάτων πολλῶν, λέγει που ἡ Γραφή. Ἀλλ' ὅμως ἡ κληρονομία, ἥτις ἐπιφυλάσσεται πέραν τῆς ἐπιγείου ταύτης ὑπάρξεως εἰς πάντας τοὺς ἐν τῷ βίῳ πιστοὺς τῷ Χριστῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τυγχάνει ἀνωτέρα πάσης φθορᾶς, ἰσχυροτέρα τῶν προσβολῶν τοῦ θανάτου, τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ χρόνου· «ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, εἶπέ ποτε ὁ Κύριος ἡμῶν, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα» (Ἰωάνν. 8, 51). Ἐν ἄλλῃ δὲ περιστάσει ἀπευθυνόμενος εἰς Μάρθαν τὴν ἀδελφὴν τοῦ Λαζάρου εἶπεν «ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται, καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα» (Ἰωάνν. 11, 25, 26). Ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τοῦ θανάτου, ἀπὸ παντὸς ὅ,τι προξενεῖ τὸν θάνατον καὶ ἀπὸ παντὸς ὅ,τι ἔχει σχέσιν πρὸς αὐτόν, ποίαν ἀκαταμέτρητον σπουδαιότητα καὶ σημασίαν ἔχουσιν αἱ ὀλίγαι αὗται λέξεις!

Ἐκτὸς τούτου οἱ κάτοχοι τῆς οὐρανίου κληρονομίας θέλουσιν ἀποβῆ ἀνώτεροι τῶν προσβολῶν τῆς ἁμαρτίας. Οὐ μόνον ζήσονται οὗτοι, ἀλλὰ ζήσονται ζωὴν τελείως δικαίαν, σύμφωνον τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ, ζωὴν κεκαθαρμένην καὶ ἀπηλλαγμένην παντὸς ὅ,τι ἐπὶ τῆς γῆς μολύνει καὶ ταράττει τὴν τοῦ ἀνθρώπου ζωήν, παντὸς ὅ,τι ταπεινοῖ καὶ ἐξευτελίζει αὐτήν, παντὸς ὅ,τι ἐστὶν ἀντικείμενον εἰς τὸν σκοπόν, δι' ὃν ὁ Θεὸς ἔπλασεν ἡμᾶς. Οἱ κάτοχοι τῆς οὐρανίου κληρονομίας ἔσονται ἀπηλλαγμένοι παντὸς ἐγωϊσμοῦ καὶ πάσης ἰδιοτελείας, πάσης ἀλαζονείας καὶ σκληρότητος τῆς καρδίας, πάσης πονηρίας καὶ ἀδικίας. Τέλος ἡ τρίτη λέξις, ἧς ποιεῖται χρῆσιν ὁ Ἀπόστολος, δεικνύει ὅτι πλήρης καὶ αἰωνία ἔσται ἡ εὐδαιμονία, ἥτις ἐπιφυλάσσεται ἐκείνοις, οἵτινες γενήσονται κάτοχοι τῆς οὐρανίου κληρονομίας. Ἐπὶ τῆς γῆς τὸ πᾶν φθίνει. Οὐ μόνον πάντα τὰ ἐπὶ γῆς πράγματά εἰσι παροδικά, ὅπως καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης ἐσμὲν πάροικοι καὶ παρεπίδημοι, ἀλλὰ καὶ τὰ πάντα φθίνουσι, κατὰ τοῦτο ὅτι τὰ ἀντικείμενα, ἅτινα λίαν διακαῶς ἐποθήσαμεν, ἅτινα μετὰ ζωηρῶν ἀγώνων ἐπεδιώξαμεν, ἅτινα μυχιαίτατα ἠγαπήσαμεν, χάνουσιν ἐπὶ τέλους δι' ἡμᾶς τὸ θέλγητρον αὐτῶν, τὸ ἐνδιαφέρον ὅπερ παρῆγον ἐν ἡμῖν, ἀποβαίνουσι δὲ ἀδύνατα νὰ παράσχωσιν ἡμῖν τὴν διαρκῆ εὐδαιμονίαν ἣν ἐπιζητοῦμεν, εὐδαιμονίαν πραγματικήν, σταθεράν, ἐπαρκῆ ὅπως ἱκανοποιήσῃ τὴν διψῶσαν καρδίαν ἡμῶν. Τουναντίον ἡ κληρονομία, περὶ ἧς λόγον ποιεῖται ὁ Ἀπόστολος, ἔσται ἄφθαρτος, ἀμίαντος καὶ ἀμάραντος. Ἡ εὐδαιμονία, ἧς θὰ γευθῶσιν οἱ μέλλοντες κάτοχοι τῆς οὐρανίου ταύτης κληρονομίας, ἔσται ἐκείνη ἡ εὐδαιμονία, δι' ἣν ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου ἐπλάσθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, εὐδαιμονία, ἀπέναντι τῆς ὁποίας ἡ ἐπὶ γῆς εὐδαιμονία ἡμῶν καὶ αὐτὴ ἡ ἁγνοτέρα, ἡ ἐκ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ καθήκοντος, ἡ ἐκ τῆς ἁγνῆς καὶ ἀδόλου ἀγάπης καὶ συμπαθείας, ἡ ἐκ τῆς εὑρέσεως καὶ ἀποκαλύψεως τῆς δι' ἀτρύτων μόχθων καὶ πόνων ἐπιζητουμένης ἀληθείας, ἡ εὐδαιμονία ἡ ἐκ τῆς ἐπιδιωκομένης καὶ ἐπιτευχθείσης δικαιοσύνης καὶ ἡ ἀνεκλάλητος χαρὰ ἡ ἐκ τῶν ἔργων τῆς εὐσεβείας καὶ πίστεως, ἡ ἄλλως τοσοῦτον ἀληθής, τοσοῦτο δικαία καὶ νόμιμος, ἐλαχίστην μόνον ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν νὰ λάβωμεν πρόγευσιν καὶ προαίσθησιν τῆς μεγάλης ἐκείνης εὐδαιμονίας, ἧς ὁ ὕψιστος καὶ ἀπείρως ἀγαθὸς Θεὸς ἔσται ὁ δημιουργός, τὸ θεμέλιον, ἡ πηγὴ καὶ ἣν οἱ διὰ τοῦ τιμίου αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐξαγορασθέντες ἀπολαύσωσιν αἰωνίως ἐν τῷ βίῳ ἐκείνῳ τῆς δικαιοσύνης, ἐν τῇ ἁγίᾳ μετ' αὐτοῦ κοινωνίᾳ καὶ ὑπὸ τὸ θεῖον αὐτοῦ ὄμμα.

Τότε ἔσται ἡ τελεία ἀπολύτρωσις ἀπὸ παντὸς οἱουδήποτε κακοῦ, πάσης ἀθυμίας, πάσης δυσμοιρίας, πάσης λύπης καὶ παντὸς φόβου, πάσης ἐλλείψεως, πάσης ἀσθενείας, πάσης φθορᾶς καὶ τοῦτο εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Τότε ἔσται ἡ ἀπόλαυσις πάντων τῶν ἀγαθῶν καὶ πάσης τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ. Τότε ἔσται ἡ θαυμασία ἀπόκτησις τοῦ πληρώματος τῆς γαλήνης καὶ εὐδαιμονίας ἐκείνης, ἣν τοσοῦτον ἐπιποθεῖ ἡ καρδία ἡμῶν. Τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ θέλουσι συναντήσει ἄλληλα ἐν τῇ οὐρανίᾳ ταύτῃ κληρονομίᾳ, κεκτημένα μὲν τὴν ἰδίαν ἀτομικότητα ἕκαστον, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα ἔχοντα πεφωτισμένον διὰ τοῦ φωτός, οὗ πηγή ἐστιν ὁ Θεός, τὴν ψυχὴν τελείως καθηγιασμένην, τὸ δὲ σῶμα πνευματικὸν καὶ δεδοξασμένον. Τότε ἔσται ἡ τελείωσις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ ἡ ἀπολύτρωσις αὐτῆς ἐξ ὅλων τῶν ἀθλιοτήτων καὶ δυστυχιῶν, εἰς ἃς ἡ ἁμαρτία ὑπέταξεν ἡμᾶς, τότε πάντες οἱ ἅγιοι ἡμῶν πόθοι θέλουσιν ἱκανοποιηθῆ, ἡ δὲ καρδία ἡμῶν θέλει πληρωθῆ δικαιοσύνης, εἰρήνης καὶ χαρᾶς, εἰς αἰῶνας αἰώνων ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

Η ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΑΣ

ΕΝ ΤΩ ΙΣΡΑΗΛ

ΚΑΙ ΤΩ ΕΘΝΙΚΩ ΚΟΣΜΩ*

Τὸν πυρῆνα τῆς διαλύσεως ἔφερον ἤδη ἐν ἑαυτοῖς τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς βασιλείας τοῦ Σολομῶντος. Ὁ χωρισμὸς αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Ἰεχωβᾶ συνεπήγαγε μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν χωρισμὸν τοῦ λαοῦ καὶ οὕτω ἀφῄρεσεν ἀπὸ τοῦ βασιλείου τὴν ἐσωτερικὴν αὐτοῦ συνεκτικότητα. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος τὸ βασίλειον διαιρεῖται καὶ ἄρχεται οὕτω ἡ πτῶσις τοῦ ἐπιγείου Ἰσραήλ. Μέρος τοῦ λαοῦ ἀποσπᾶται ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Δαβίδ, ἐφ' οὗ ἐστηρίζετο ἡ ἐπαγγελία καὶ συγχρόνως ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς ἑνούσης λατρείας, τοῦ ναοῦ. Ἤδη τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ παρακμάζει ταχύτερον τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα, διότι ἐν τῷ πρώτῳ πάραυτα ἡ εἰδωλολατρεία εὑρίσκει φο-

* Συνέχ. ἀπὸ σελ. 227—229 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

θεράν διάδοσιν. Ἐν τούτοις καὶ ἡ μὴ ὕπαρξις ὡρισμένου τόπου τῆς λατρείας φέρει προεικονικὸν χαρακτῆρα καὶ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς δήλωσις τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἡ προσκύνησις ἔμελλε νὰ μὴ περιορισθῇ πλέον εἰς ἕνα ὡρισμένον τόπον. Ἡ διάλυσις τοῦ βασιλείου προφητεύει τὸν χρόνον τῆς διαλύσεως τοῦ τύπου τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ γῆς—τοῦ ἰουδαϊσμοῦ—καὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ προεικονικοῦ περιεχομένου τούτου, τοῦ χριστιανισμοῦ.

Τοῦ Ἰούδα διαφυλάσσοντος πάντοτε τὸν πνευματικὸν χαρακτῆρα τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ὁ Ἰσραὴλ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀρνεῖται τὴν λατρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἡ δὲ εἰδωλολατρεία φθάνει εἰς τὸ ἔπακρον σημεῖον. Ἐν τούτοις ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ τῆς διαφθορᾶς διεφύλαξε μικρὸν ὅμιλον ἀνθρώπων —«τοὺς ἑπτακισχιλίους, οἵτινες δὲν ἔκλιναν τὸ γόνυ αὐτῶν πρὸ τοῦ Βάαλ» — καὶ ἐξήγειρε τὴν προφητείαν πρὸς νέαν ζωήν.

Ἄνδρες πλήρεις πνεύματος καὶ δυνάμεως Θεοῦ, Ἠλίας καὶ Ἑλισαιὲ ἐμφανίζονται, ὅπως ἀντιταχθῶσιν εἰς τὴν γενικὴν διαφθοράν· ἦσαν ζηλωταὶ τοῦ νόμου καὶ τῆς λατρείας, γνήσιοι ἀπόγονοι τοῦ Μωϋσέως, τοῦ ἀνθρώπου τοῦ νόμου.

Ὁ Ἠλίας «ζηλωτὴς τοῦ Κυρίου» ἐστὶν ἐκεῖνος πρὸ πάντων, ὅστις ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ καὶ ἔν τισιν ἰδιαιτέροις σημείοις τοῦ βίου αὐτοῦ ὑπομιμνήσκει τὸν μέγαν προκάτοχον αὐτοῦ. Ὡς ἐκεῖνος, οὕτω καὶ ὁ Ἠλίας καταφεύγει εἰς τὴν ἔρημον, προβαίνει αἴφνης ἐκ θεωρητικοῦ βίου εἰς στενὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ σχέσιν, πλήρη θείας δυνάμεως καὶ σχεδὸν ἀμέσως γνωριζομένης· ἐπιφαίνεται τούτῳ ἡ δόξα τοῦ Κυρίου· καὶ αὐτοῦ αἱ ἐνέργειαι συνοδεύονται ὑπὸ σειρᾶς θαυμάτων, καὶ οὗτος τέλος, τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἐν τῇ μετὰ τοῦ Κυρίου κοινωνίᾳ εἰς βαθμὸν σπάνιον πνευματισθείσης, παραδόξῳ τῷ τρόπῳ ἀπαλλάττεται τοῦ βίου τούτου καὶ διὰ τῆς μαρτυρίας ταύτης τοῦ Κυρίου τιμᾶται ἐξόχως ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ. Ὡς δὲ ὁ Ἠλίας ἐγένετο τὸ ἀπεικόνισμα καὶ ὁ διάδοχος τοῦ μεγίστου προφήτου τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, οὕτως ὁ αὐτὸς ὑπῆρξε καὶ ὁ τύπος τοῦ προφήτου πάντων τῶν προφητῶν· πρὸ πάντων ἐν τῇ πρὸς τοὺς εἰδωλολάτρας ἀποστολῇ αὐτοῦ ἔγκειται προφητεία τις τοῦ χρόνου, καθ' ὃν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται καὶ προσελεύσεται τὸ πλῆθος τῶν ἐθνικῶν εἰς τὰς πύλας τῆς Σιών.

Ἀλλὰ καίτοι τοσοῦτον δραστηρία ὑπῆρξεν ἡ ἐνέργεια τοῦ Ἠλία καὶ τοῦ ἀκολούθου αὐτοῦ, καίτοι ἡ δραστηριότης αὕτη συνεκράτησε καὶ ὡδήγησεν ἐπί τινα χρονικὴν εἰσέτι περίοδον τὸ βασίλειον, ἐν τούτοις δὲν ἠδύνατο νὰ πραγματοποιήσῃ ἀναμόρφωσιν τοῦ λαοῦ καὶ ἐποικοδόμησιν αὐτοῦ ἐκ νέου. Ἐφ' ὅσον ἦν δυνατὴ ἔτι ἐποικοδόμησις αὐτοῦ, ἐλάλουν, ὑπεμίμνησκον καὶ ἐνουθέτουν ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης οἱ προφῆται. Ἐφ' ὅσον ὅμως ἡ πιθανότης αὕτη τῆς ἐποικοδομήσεως ἐξαφανίζεται, τόσῳ περισσότερον τὰ βλέμματα τῶν προφητῶν στρέφονται πρὸς τὸ μέλλον καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὰς ἀπαραιτήτους τιμωρίας τοῦ Θεοῦ (Ὠσηὲ 1, 4, 5). Ἀλλ' ἐν ταῖς τιμωρίαις ταύταις οἱ θεόπνευστοι ἄνδρες δὲν διέβλεπον ἐξαφανισμόν, ἀλλὰ σωτηριώδη σωφρονισμόν — χρόνον τῆς ἐκκαθαρίσεως καὶ ἐξαγνίσεως — ὅστις ἐμπνέει τῷ αὐτῷ προφήτῃ, τῷ ἐξαγγείλαντι τῷ Ἰσραὴλ τὸ τέλος τῆς βασιλείας αὐτοῦ, τοὺς παραμυθητικοὺς λόγους: «Πορευθῶμεν καὶ ἐπιστρέψωμεν πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν ὅτι αὐτὸς ἥρπακε καὶ ἰάσεται ἡμᾶς, πατάξει καὶ μοτώσει ἡμᾶς».

Ἡ ἐνέργεια τῶν προφητῶν τοῦ λοιποῦ δὲν περιορίζεται πλέον εἰς τὸ παρόν, ἀλλ' ἐκτείνεται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὸ μέλλον. Οὕτως ἄρχεται ἡ μεγίστη τῆς προφητείας περίοδος, ἥτις νῦν ἐστὶν ἧττον διάδοχος τοῦ Μωϋσέως, τοῦ ζηλωτοῦ τοῦ νόμου, μᾶλλον δὲ — ὡς κῆρυξ τῆς εὐφροσύνου ἀγγελίας περὶ τῆς ἐκ νέου ἱδρύσεως τῆς θεοκρατικῆς βασιλείας— ὡς πρόδρομος τοῦ Χριστοῦ. Αἱ περὶ τοῦ Κυρίου προφητεῖαι κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον φθάνουσιν εἰς τὴν μεγίστην σαφήνειαν καὶ τελειότητα, ὁριστικώτερον ὁλονὲν χαρακτηρίζουσαι τὸ πρόσωπον Αὐτοῦ, τὰς περιπτώσεις τῆς ἐμφανίσεως, τὸ ἔργον, τὰς κρίσεις καὶ τὸ μέλλον τῆς βασιλείας Αὐτοῦ.

Μετὰ τὰς γενικῶς μᾶλλον ἐκφερομένας προφητείας τοῦ προφήτου Ἰωήλ, ὁ Μιχαίας ἐξαγγέλλει ἤδη κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ βασιλέως Ἄχαζ τὴν μεγάλην τιμωρίαν τῆς καταστροφῆς τῆς Ἱερουσαλὴμ (Κεφ. 5. 12), μετὰ θαυμαστῆς λεπτομερείας προστιθεὶς τούτῳ καὶ τὴν λαμπρὰν προφητείαν περὶ τῆς ἐκ νέου ἀνυψώσεως τῆς Ἱερουσαλὴμ διὰ τῆς προσελεύσεως τῶν ἐθνικῶν εἰς τὴν Σιών, διὰ τῆς μακαρίας καὶ εἰρηνικῆς διοικήσεως ὑπὸ τὸν αἰώνιον βασιλέα, ὃν βλέπει ἐν πνεύματι προερχόμενον ἐκ Βηθλεὲμ (Μιχαίας Δ' 1—5 καὶ Ε' 1—5) «καὶ σὺ Βηθλεὲμ οἶκος Ἐφραθά, ὀλιγοστὸς εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιάσιν Ἰούδα, ἐκ σοῦ μοι ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος». Ἀλλὰ ἡ κορωνὶς πασῶν τῶν προφητειῶν ἐστιν αἱ τοῦ Ἠσαΐου προφητεῖαι, τοῦ ἐν προφήταις εὐαγγελιστοῦ, ὅστις ἐγένετο συγχρόνως διαπρύσιος κῆρυξ τοῦ νόμου, ἀλλ' ἅμα καὶ διάτορος κῆρυξ τοῦ Εὐαγγελίου πρὸς ἐπίγνωσιν τῆς θείας εὐσπλαγχνίας καὶ τῆς ἀπολυτρούσης ἀγάπης ὑπὲρ τοῦ ἀπολωλότος λαοῦ. Ἐν τῷ κατόπτρῳ τοῦ νόμου τίθησι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ λαοῦ τὴν ἕνεκα τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ δουλείαν καὶ δείκνυσι τὰς ἀτελείας τῆς ἐπιγείου Σιὼν καὶ ἀπὸ τοῦ ὄρους Κυρίου παραγγέλλει τοὺς ἐκλεκτοὺς ἵνα θεάσωνται τὴν αὐγὴν αἰωνίου ἡλίου, τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς νέας Ἱερουσαλήμ. Τῆς μεγαλοπρεπείας δὲ ταύτης τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ περιγράφει τήν τε διάρκειαν καὶ τὴν ἐξάπλωσιν. Ἰδίᾳ δὲ ἐμβριθῶς καὶ πεφωτισμένως διορᾷ καὶ τὸ πρόσωπον ἐκείνου, μεθ' οὗ συνδέεται ἡ ἀνίδρυσις τῆς βασιλείας καὶ ὅστις τυγχάνει τὸ κέντρον πάσης προφητείας. Ὁ Ἠσαΐας ἵσταται

ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ χοροῦ τῶν προφητῶν. Καὶ οὗτος χωρεῖ ἐκ τῶν αὐτῶν θεωριῶν, ἐξ ὧν καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ προφῆται, ἀναπτύσσει τὴν αὐτὴν θεμελιώδη ἰδέαν, ἀλλὰ δαψιλέστερον, ἐμβριθέστερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον.

Ἐμβριθέστερον πάντων τῶν προκατόχων αὐτοῦ ὁ Ἡσαΐας γνωρίζει τὴν διαφθαρεῖσαν φύσιν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ καὶ τὴν ἐνοχὴν αὐτοῦ· σαφεστέραν θεωρεῖ τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἁγίου καὶ εὐσπλάγχνου Θεοῦ. Τούτου ἕνεκα ἔδει ἡ προφητεία αὐτοῦ νὰ ᾖ εὐκρινεστέρα καὶ λεπτομερεστέρα· τούτου ἕνεκα ἠδύνατο οὗτος ἐμβριθέστερον βλέμμα νὰ ῥίψῃ ἐπὶ τῆς οὐσίας ἐκείνου, ὅστις ἔμελλε νὰ ἀνορθώσῃ τὸν πεπτωκότα λαὸν τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνιδρύσῃ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. Ἡ βασιλεία αὕτη, ἣν διέγνω τὸ προφητικὸν αὐτοῦ πνεῦμα, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ᾖ ἐκ τοῦ κόσμου καὶ προσωρινή, ἔδει νὰ ᾖ πνευματικὴ καὶ αἰωνία. Ὁ διαφθαρεὶς καὶ τὴν διαθήκην διαρρήξας λαὸς δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἄλλως, εἰ μὴ διὰ νέας γεννήσεως «κτῆμα τοῦ Θεοῦ καὶ λαὸς τῶν δικαίων» ἐφ' ᾧ ἦν προωρισμένος. Ἀλλ' ὁ θεόπνευστος προφήτης δὲν προσδοκᾷ τὴν σωτηρίαν ἀπὸ γεγονότος ἐξωτερικῶς τὸν κόσμον συγκινοῦντος, ἀλλ' ἀπὸ γεγονότος ἐσωτερικῶς καὶ ἐκ βαθέων διαμορφοῦντος καὶ τὰς καρδίας κατασυντρίβοντος. Διὰ τοῦτο θεωρεῖ τὸν ἀνορθωτὴν τῆς πνευματικῆς Σιὼν οὐχὶ ὡς ἐπίγειον βασιλέα ἐν τῇ ἐξωτερικῇ μεγαλοπρεπείᾳ, ἀλλ' ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ταπεινότητι—ἐν μορφῇ δούλου, ἐν μεγαλοπρεπείᾳ, ἥτις ἐστὶν ἀποκεκρυμμένη τῷ κόσμῳ. Δὲν προσδοκᾷ τὴν μεταρρύθμισιν τῆς ἰουδαϊκῆς λατρείας, ἀλλὰ τὸν οἰκοδόμον πνευματικοῦ ναοῦ ἐν αὐτῇ. Τὸ θεόπνευστον αὐτοῦ πνεῦμα διορᾷ ἐν τῇ βαθυνουστάτῃ καὶ θαυμασιωτάτῃ ἀληθείᾳ πασῶν τῶν ἀληθειῶν τὸ θεοσεβὲς μυστήριον: Ὁ Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί. Οὗτός ἐστιν ὁ Ἐμμανουήλ, ἤτοι «μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός»! Ὁ τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου μέλλων νὰ ἄρῃ, χωρὶς ὑπὸ ταύτην νὰ συντριβῇ· ὁ εἰς τὸν διεφθαρμένον ὀργανισμὸν νέαν, ὑγιᾶ ζωὴν μέλλων νὰ μεταφυτεύσῃ, ἔδει ἀμέτρως νὰ ᾖ ὁ χριστὸς Κυρίου. Τοῦτο διέγνω καλῶς ὁ προφήτης Ἡσαΐας, ὅστις τοσούτῳ βαρυθύμως εἶχε πρὸς τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ αὐτοῦ καὶ ὅστις ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ ἔτι ᾐσθάνθη ἐλάττωσιν ἀπὸ τοῦ λαοῦ τούτου τῶν χαρισμάτων τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

Ὁ τοῦ διαφθαρέντος τούτου κόσμου Σωτὴρ μέλλων νὰ γίνῃ, ἔδει αὐτὸς νὰ ᾖ ἄμωμος καὶ οὐδεμία ἀνάγκη θυσίας δι' ἰδίαν ἁμαρτίαν ἔδει νὰ ἐξασθενίσῃ τὴν δύναμιν τῆς θυσίας Αὐτοῦ. Ἡ θυσία, ἥτις ἔμελλε νὰ ἀντισταθμίσῃ τὴν ἐπὶ τῆς πλάστιγγος τῆς ἁγιότητος τοῦ Θεοῦ ἀπείρως βαρύνουσαν ἁμαρτίαν, ἔδει νὰ ᾖ ἄπειρος καὶ μόνον ἡ αἰώνιος ἀξία τῆς θυσίας ταύτης ἠδύνατο νὰ ἄρῃ τὴν αἰωνίαν καταδίκην. Διὰ τοῦτο ὁ Ἡσαΐας διορᾷ ἐν τῷ Μεσσίᾳ τὸν Θεάνθρωπον, ἐν ᾧ ἡ ἁμαρτία ἐξαλείφεται καὶ δι' οὗ ὁ ἁμαρτωλὸς συγχωρεῖται· ἐκ ταύτης δὲ τῆς θείας διαγνώσεως πηγάζει ἡ λαμπρὰ προφητεία, ἥτις καθ' ἑαυτὴν περιλαμβάνει ὅ,τι βαθύτατον καὶ δαψιλέστατον διὰ καρδίαν ἀσθενῆ, συντετριμμένην καὶ ἐπιποθοῦσαν: «Οὗτος τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτὸν εἶναι ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ καὶ κακώσει· αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, παιδεία εἰρήνης ἡμῶν ἐπ' αὐτὸν τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν· πάντες ὡς πρόβατα ἐπλανήθημεν· ἄνθρωπος τῇ ὁδῷ αὐτοῦ ἐπλανήθη καὶ Κύριος παρέδωκεν αὐτὸν ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν». Δι' αὐτῆς ἐθίγη ἡ βαθυτέρα χορδὴ τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως. Οὐδεμία προφητεία τοσοῦτον βαθεῖα, τοσοῦτον λεπτομερὴς καὶ τοσοῦτον μεγαλοπρεπὴς εἶναι προσομοία ταύτῃ, ἥτις τόσον θαυμασίως καὶ θεοπνεύστως χαρακτηρίζει Αὐτὸν ὡς τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ταπεινωθέντα καὶ παθόντα Σωτῆρα καὶ τελευτᾷ ἐν θριάμβῳ περὶ τῆς ὑψώσεως αὐτοῦ καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς βασιλείας. Ὅσον οἱ προφῆται βλέπουσι τὸ χρονικὸν σημεῖον τῆς διαλύσεως τοῦ Ἰσραὴλ ἐγγίζον, τόσον συχναὶ καὶ παραινετικώτεραι γίνονται αἱ προφητεῖαι αὐτῶν. Ἐξέχει δὲ ἰδίᾳ εἰς τοῦτο ὁ μέγας κήρυξ τῆς μετανοίας ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ Ἱερεμίας, ὅστις μετὰ διαπύρου ζήλου καλεῖ εἰς ταχεῖαν ἐπιστροφήν, ὅπως ἀποφύγωσι τὴν προσεγγίζουσαν κρίσιν (Ἱερεμ. Β΄ 10—19). Ἀλλὰ τὸ ποτήριον τῆς ἁμαρτίας ἦν ὑπέρπλεων, ἡ δὲ ἡμέρα τῆς ὀργῆς καὶ τῆς μεγάλης κρίσεως τοῦ Θεοῦ προσήγγισεν. Ὁ Κύριος παραδίδωσι τὸν ἐκλεκτὸν λαὸν εἰς δουλείαν τῶν ἐθνικῶν· ὁ τόπος, ἔνθα ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ᾤκει ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ Κυρίου, κατερειποῦται μετὰ τῆς διαρραγείσης διαθήκης.

Πρὸς τὸν ταπεινωθέντα καὶ συντριβέντα λαὸν ὁ Ἱερεμίας πρὸ πάντων κηρύσσει ἀκαμάτως μετάνοιαν καὶ ταπείνωσιν, ἐφιστῶν συγχρόνως αὐτοῦ τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῆς ἐπαγγελίας τῆς ἀνορθώσεως τοῦ βασιλείου διὰ τρόπου λαμπροτέρου ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς δικαιοσύνης, ὅστις ἀποστρέψει τὴν αἰχμαλωσίαν, συνάξει τὰ διεσκορπισμένα ἔθνη καὶ διαθήσει αὐτοῖς διαθήκην αἰωνίαν (Ἱερεμ. κθ' 10—14 κγ', 5—8, λϛ' 40). Ὅ,τι ὁ Ἱερεμίας ἦν διὰ τὴν πατρίδα αὐτοῦ, τοῦτο καὶ ὁ Ἐζεκίας διὰ τοὺς ἐν Βαβυλῶνι αἰχμαλώτους τῆς Σιών. Ὡς ἐκεῖνος, οὕτω καὶ οὗτος κηρύττει μετάνοιαν καὶ ταπείνωσιν ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, παριστῶν σύναμα καταληπτῶς καὶ ἐξαισίως τὸν Μεσσίαν ὡς τὸν καλὸν ποιμένα, ὅστις συναθροίζει τοῦ Ἰσραὴλ τὴν διασκορπισθεῖσαν ποίμνην, ἐπιστρέφει τὸ ἀπολωλός, ἐνδυναμοῖ τὸν ἀσθενῆ καὶ ἐπιδένει τὸν τετραυματισμένον, ὡς τὸν συμφιλιωτήν, ὅστις ἀπαλλάττει τὸν τεταπεινωμένον Ἰσραὴλ τῶν ἁμαρτιῶν, διδοὺς αὐτῷ νέαν ζωήν, ὡς τὸν θεῖον ἐξεγερτὴν τοῦ ὑπὸ πνευματικοῦ καὶ αἰωνίου θανάτου ἀπονεκρωθέντος λαοῦ καὶ τέλος ἐν θαυμασίᾳ ὀπτασίᾳ ὡς τὸν οἰκοδόμον τοῦ νέου μεγαλοπρεποῦς ναοῦ τῆς ἁγίας πόλεως καὶ τῆς ἁγίας γῆς, ἐν ᾗ αὐτὸς ὁ τοῦ Ἰσραὴλ βασιλεὺς οἰκήσει ἐν μέσῳ αὐτῶν.

Ἐν ταῖς προφητείαις τοῦ Ἰεζεκὴλ περιλαμβάνονται αἱ τοῦ προφήτου Δανιὴλ, ὅστις ὁρᾷ τὸν μὲν λαὸν αὐτοῦ εἰς τὴν ἐσχάτην ταπείνωσιν, τὴν δὲ δύναμιν τῶν ἐθνικῶν εἰς τὸ κατακόρυφον αὐτῆς σημεῖον. Ἐπὶ τῇ γνώσει ὅμως ὅτι ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ἐταπεινώθη τοσοῦτο, μόνον ἕνεκα τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἀμφιβάλλει περὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῆς ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ. Ἐν καταπληκτικοῖς ὁράμασι γνωρίζει τὴν ἐσαεὶ μεταβαλλομένην ἀκμὴν καὶ κατάπτωσιν τῶν διαφόρων μεγάλων κρατῶν, πῶς ἐντολῇ τοῦ Θεοῦ τὸ ἓν ἕπεται τῷ ἄλλῳ καὶ πῶς τέλος ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ ἀνίστησι βασιλείαν, ἥτις λεπτύνει καὶ λικμᾷ πάσας τὰς ἄλλας· αὕτη δὲ οὔτε διαφθείρεται εἰς τοὺς αἰῶνας, οὔτε λαῷ ἑτέρῳ ὑπολείπεται (Δανιὴλ Β' 44). Τὸ προφητικὸν αὐτοῦ στόμα κηρύττει δι' ἀξιοθαυμάστου προφητείας μετὰ ἑβδομήκοντα ἑβδομάδας τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Κυρίου, τοῦ Ἁγίου, δι'οὗ συγχωρεῖται ἡ ἀνομία, κομίζεται ἡ αἰωνία δικαιοσύνη καὶ ἐπισφραγίζεται ὅρασις καὶ προφητεία, ἅτε αὐτὸς ὢν ἡ μαρτυρία πάσης ἀποκαλύψεως καὶ πάντων τῶν ρημάτων τῶν διὰ στόματος Θεοῦ λαληθέντων (Δανιὴλ Θ' 24). Ὑπὸ πνεύματος φωτιζομένου τοῦ προφήτου, ὁ ὀφθαλμὸς τούτου εἰσδύει μέχρι τοῦ πληρώματος τοῦ χρόνου, μέχρι τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν καὶ τῆς κρίσεως. Ἐν νυκτερινῇ ὀπτασίᾳ θεᾶται τὴν ἔλευσιν τοῦ δεδοξασμένου υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν νεφέλαις τοῦ οὐρανοῦ καὶ καθορᾷ αὐτὸν καταλαμβάνοντα τὴν αἰωνίαν βασιλείαν, ἀφοῦ ὁ Κύριος πρότερον πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου τούτου θῇ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ.

Οὕτως ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἐσχάτης ταπεινώσεως ὁ Θεὸς ἐξεγείρει τῷ λαῷ αὐτοῦ ἱεροὺς ἄνδρας, οἵτινες πιστοὶ καὶ ἀκλόνητοι εἰς τὴν μετ' αὐτοῦ διαθήκην καὶ θεόπνευστοι ἐν τῇ γνώσει τῆς θείας ἀποφάσεως ὁδηγοῦσι τὸν λαὸν εἰς μετάνοιαν καὶ ταπείνωσιν ὑπὸ τὴν θείαν παιδαγωγίαν καὶ ἀνορθοῦσι συγχρόνως τὰς συντετριμμένας καρδίας δεικνύοντες τὴν μέλλουσαν ἔνδοξον σωτηρίαν.

Ὁ μέγας σκοπὸς τῆς εἰς Βαβυλῶνα ἐξορίας ἦν διττῶς προσόμοιος τῷ τῆς εἰς Αἴγυπτον μεταναστεύσεως. Ὡς ἡ ἐν Αἰγύπτῳ δουλείᾳ, οὕτω καὶ ἡ αἰχμαλωσία ἔμελλε νὰ ᾖ τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ καθαρτήριον πῦρ. Ὡς ἡ δουλεία συνεδέετο στενότατα μετὰ τῆς μορφώσεως τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, οὕτως ἡ αἰχμαλωσία προωδοποίει νέαν περίοδον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καθ' ἣν ἡ τέως ἐξωτερικὴ μορφὴ ἔδει νὰ ἀπαλειφθῇ καὶ διαδεχθῇ ταύτην ἡ πνευματικὴ κατάστασις. Ἡ αἰσθητὴ μορφὴ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐξηφανίσθη καὶ ὑπεχώρησεν εἰς ἀόρατον, τελείαν μορφὴν αὐτῆς.

Ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς ἐν τῇ ξένῃ γῇ αἰχμαλωσίας, ἔνθα ὁ ποτὲ τοσοῦτον ὑψηλῆς χάριτος ἀξιωθεὶς λαὸς κλαίων ἐκρέμασεν ἐπὶ τὰς ἰτέας τὰ ὄργανα αὐτοῦ, τὰ δὲ περὶ τῆς μεγαλοπρεπείας τῆς Σιὼν ᾄσματα διήγειραν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ θρηνώδη μόνον φθόγγον, ἀνυψώθησαν αἱ φλόγες τῆς μετανοίας καὶ μετ' αὐτῶν αἱ φλόγες τοῦ σφοδροῦ πόθου πρὸς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ἔνθα πᾶς τόπος ἦν δι' αὐτοὺς μνημεῖον τοῦ οἰκτίρμονος Θεοῦ, τοῦ Θεοῦ, οὗ τὴν διαθήκην διέρρηξαν, οὗ τὸ θυσιαστήριον ἐγκατέλιπον. Ἡ τοῦ Κυρίου τιμωρία, ἥτις ἔμελλε ν' ἀποβῇ πρὸς σωτηρίαν τοῦ λαοῦ, ἐξεπλήρωσεν ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην τὸν σκοπὸν αὐτῆς, καθ' ὅσον ἡ τοῦ Ἰσραὴλ εἰδωλολατρικὴ ἰδέα ἐντελῶς ἐξηφανίσθη ἀντικατασταθεῖσα διὰ θερμοῦ πόθου πρὸς συνδιαλλαγὴν μετὰ τοῦ Κυρίου καὶ ἐπανόρθωσιν τῆς διαθήκης. Ὁ λαὸς ἐθεραπεύθη ἀπὸ τῆς διπλῆς ἁμαρτίας, ἣν ὁ προφήτης Ἱερεμίας τοσοῦτον ὀδυνηρῶς διὰ τοῦ στόματος τοῦ Κυρίου οἰκτείρει: «Ἐμὲ ἐγκατέλιπον πηγὴν ὕδατος ζωῆς καὶ ὤρυξαν ἑαυτοῖς λάκκους συντετριμμένους, οἳ οὐ-δυνήσονται ὕδωρ συνέχειν (Ἱερεμ. β' 13). Συγχρόνως ὅμως ἀκτίς τις ἐλπίδων, εἰς ἣν ὁ νῦν ταλαίπωρος λαὸς μετὰ σφοδρᾶς ζέσεως προσειλκύετο, ἔπιπτεν εἰς τὰς καρδίας τῶν ἐθνικῶν, ἔνθα ὑπὸ τὴν κουφότητα καὶ τὴν πίεσιν τῆς ἐξωτερικῆς αἴγλης ὁρμεμφύτως ἡ ψυχὴ ἐβόα πρὸς τὸν Θεὸν, ἵνα ὑπὸ τὴν κεκαλυμμένην ἐνέργειαν τοῦ πνεύματος ἐπενέγκῃ καὶ αὕτη καρπόν.

Μετὰ πολὺν ταλαιπωρίας χρόνον ὁ Θεὸς ἔδειξεν εἰς τὸν καθαρισθέντα λαὸν τὸ ἵλεων αὐτοῦ πρόσωπον. Ἡ ἐπιπόθητος ἐπιστροφὴ εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων αὐτῶν χορηγεῖται αὐτοῖς, ἡ ἀρχαία διαθήκη διὰ μετανοίας καὶ ταπεινώσεως ἀνανεοῦται, νόμος καὶ λατρεία ἀνορθοῦνται καὶ ἐν μέσῳ δακρύων εὐγνωμοσύνης τίθεται ὁ θεμέλιος λίθος τῆς οἰκοδομήσεως τοῦ νέου ναοῦ.

Ἀλλ' ὁ εὐμετάβολος λαὸς δὲν ἔμεινεν ἐπὶ πολὺν χρόνον εἰς ἣν θέσιν ἀνύψωσεν αὐτὸν ἡ παιδαγωγοῦσα χάρις τοῦ Θεοῦ. Οὔτε ἡ κατάστασις αὐτοῦ, οὔτε ἡ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐν γένει ἀνταπεκρίνετο εἰς τὰς ἐπαγγελίας τοῦ μεγαλείου τούτου. Αἱ ἐλλείψεις τῆς ἐπιγείου Σιὼν ἔδει ὡς ἐκ τούτου νὰ ἀνασκευάσωσι πᾶσαν σφαλερὰν ἀντίληψιν τῶν προφητῶν καὶ ἀγάγωσι τὸν Ἰσραὴλ εἰς θέσιν νὰ γνωρίσῃ ὅτι τὸ νεωστὶ ἀνιδρυθὲν ἄδυτον ἐστὶ καὶ αὖθις μόνον ἀμυδρὰ προεικόνισις τοῦ μέλλοντος μεγαλείου τοῦ ναοῦ. Ὑπὸ τοιαύτην ἔννοιαν ἐκλαμβάνει νῦν ὁ προφήτης Ζαχαρίας τὴν ἀνάγκην τῆς καταλλαγῆς καὶ δείκνυσι —μετὰ χρόνον ἐπαναληφθείσης αὐστηρᾶς τιμωρίας καὶ καθαρισμοῦ—τὴν ἐσχάτην ἐκπλήρωσιν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ: «Χαῖρε σφόδρα, θύγατερ Σιών, κήρυσσε θύγατερ Ἱερουσαλήμ· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς ἔρχεταί σοι δίκαιος καὶ σώζων, αὐτὸς πραΰς, καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὑποζύγιον καὶ πῶλον νέον» (Ζαχαρ. Θ' 9). «Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται πᾶς τόπος διανοιγόμενος τῷ οἴκῳ Δαβὶδ καὶ τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ εἰς τὴν μετακίνησιν καὶ τὸν χωρισμόν. Καὶ ἔσται Κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται Κύριος εἷς καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἓν» (Ζαχ-

ΓΙ' 1, ΙΔ' 9). Τελευταία δὲ ἠχεῖ ἡ φωνὴ τῆς προφητείας διὰ τοῦ στόματος τοῦ προφήτου Μαλαχίου. Τὸ ἔργον τοῦ προφήτου τούτου συμπίπτει εἰς ἐποχὴν ἀκριβῶς, καθ' ἣν ὁ λαὸς συνδεθεὶς μετὰ τῶν ἐθνικῶν ἦν καὶ αὖθις λίαν καταπεπτωκώς. Καὶ αὐτὸ τὸ προφητικόν, ὅπερ ἀπὸ τῆς ἀνορθώσεως αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ μεγάλου ἀναμορφωτοῦ Σαμουὴλ ὑπῆρξε τὸ ἰσχυρότατον ὄργανον τῆς μορφώσεως τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἀπώλεσεν ἕνεκα τῆς παντοίας καταχρήσεως τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ σχεδὸν ἀπέσβη. Ὁ προφήτης Μαλαχίας ἐμφανίζεται ἐν μέσῳ λαοῦ, ὅστις πλανᾷ ἑαυτὸν δι' ὑλικῶν προσδοκιῶν περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, γογγύζει κατὰ τοῦ Θεοῦ, δείκνυται ὀλιγόπιστος πρὸς τὰς ἐπαγγελίας, ἀδιάφορος πρὸς τὴν χάριν τῆς ἐκλογῆς καὶ παραδεδομένος εἰς τὴν ῥᾳστώνην τῆς συνειδήσεως καὶ τῆς αὐτοδικαιώσεως. Ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου ἄρχεται ὁ προφήτης. Ἐπιζητεῖ ἐκ νέου νὰ φέρῃ τὸν λαὸν εἰς ζωηρὰν συναίσθησιν τῆς χάριτος τῆς ἐκλογῆς καὶ εἰς μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφὴν πρὸς τὸν Κύριον, ὅστις παρὰ τὴν ἐπαναλαμβανομένην διάρρηξιν τῆς διαθήκης ὑπὸ τοῦ Ἰσραήλ, διατελεῖ ἐν τούτοις αἰωνίως πιστὸς εἰς αὐτήν. Ὡς ὁ Ζαχαρίας, οὕτω καὶ ὁ Μαλαχίας στηρίζεται μὲν ἐπὶ τῆς ἀρχαιοτέρας προφητείας, συνδέει ὅμως ταύτας μετὰ ζωηρᾶς εἰκόνος, ἐν ᾗ δείκνυσι σαφῶς καὶ ὡρισμένως τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Κυρίου καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ ἰδίᾳ. Ὁ Κύριος ἐξαποστέλλει αὐτῷ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, μέλλοντα νὰ προπαρασκευάσῃ τὴν ὁδὸν αὐτῷ. Ἔρχεται εἰς τὸν ναὸν αὐτοῦ· εἶναι ὁ ἄγγελος τῆς διαθήκης, περὶ ἧς λαλεῖ ἡ Παλαιὰ Διαθήκη ἱστορικῶς, διδακτικῶς καὶ προφητικῶς, καὶ ὃν ἐπιποθοῦσιν αἱ ἐπιζητοῦσαι καρδίαι· ἡ ἡμέρα τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου ἐστὶν ἡμέρα τῆς μεγάλης κρίσεως, οὐχὶ δὲ τῆς ἀπωλείας, ἀλλὰ τῆς διαφυλάξεως τοῦ ἁγιασθέντος Ἰσραὴλ (Μαλαχίας κεφ. Γ' 1—6). Δι' αὐτοῦ τελευτᾷ ἡ προφητεία τῆς Π. Διαθήκης.

(ἕπεται συνέχεια).

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

τῶν ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπιθεωρηθέντων καὶ ὡς μόνων εἰσακτέων εἰς τὰς Σχολὰς ἀποφασισθέντων διδακτικῶν βιβλίων.*

Ἀναγνώσεως Κλεὶς Α. Ἀργυροῦ.
Ἑλληνικῆς ἱστορίας διδασκαλία Κ. Γ. Ἴρβιγγος μετάφρασις Σπ. Ἀντωνιάδου.
Οἰκιακὴ Οἰκονομία Καβανιάρη.

Γαλλικά.

L'année enfantine M. Guyau.
Contes et historiettes Mme Z. Carraud.
Maurice ou le travail Mme Z. Carraud.
Lectures graduées Abbé Gaultier.

(ἕπεται συνέχεια).

Πληροφορῶ τὸν σεβαστὸν κλῆρον ὅτι ἐν τῷ ἀρτίως συστηθέντι ἐν Φαναρίῳ ὑπ' ἀριθ. 45 καταστήματί μου εὑρίσκονται ἐνδύματα ἀπὸ διάφορα ὑφάσματα, δηλ. ῥάσα, ἀντερία, κοντόρρασα, πανταλόνια κληρικά, ἐπανωκαλύμμαυχα, ὡς καὶ ἄμφια ἀρχιερέων καὶ ἱερέων. Πρὸς τούτοις δέχομαι καὶ παραγγελίας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Πάντα τὰ ἀνωτέρω κατασκευάζονται ἐν τῷ καταστήματί μου κομψῶς, στερεῶς καὶ μετὰ τῆς δυνατῆς ταχύτητος καὶ εὐθηνίας.

(5) ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

* Συνέχεια ἀπὸ σελίδος 256 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΚΙΝΗΣΕΩΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΘΝ. ΦΙΛΑΝΘΡ. ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΣΙ ΠΕΡΙΘΑΛΠΟΜΕΝΩΝ

μηνὸς Σεπτεμβρίου 1891.

	Οἱ κατὰ τὴν 1 Σεπτεμβρίου εὑρεθέντες		Οἱ καθ' ὅλον τὸν μῆνα							Οἱ κατὰ τὴν 1 Ὀκτωβρίου μείναντες		
			Εἰσελθόντες			Ἐξελθόντες		Ἀποθανόντες				
	ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες	γυναῖκ.	τὸ ὅλον	ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες	γυναῖκ.	τὸ ὅλον
Ἀσθενεῖς	218	47	368	34	667	349	27	39	7	198	47	667
Γηροκομούμενοι	87	27	4	1	119			5	1	86	27	119
Φρενοβλαβεῖς	321	140	16	3	480	14	3	2		321	140	480
Ὀρφανοί	128		15		143	13				130		143
Περιωρισμένοι	2				2					2		2
Προσωπικόν	109	29	9	1	148	6	1			112	29	148
	865	243	412	39	1559	382	31	46	8	849	243	1559

Ἐν Γαλατᾷ τῇ 5 Ὀκτωβρίου 1891.

Ἐκ τοῦ Γενικοῦ Γραφείου τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων
ὁ Διευθυντὴς **Ε. ΚΑΒΑΔΑΣ.**

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ. | ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ΄. ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 18 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1891 ΑΡΙΘ. 34.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ **Κορυτσᾶς Φιλόθεος** (πρόεδρος)
Ἀρχιγρ. Ἱ. Συνόδ. **Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης**
Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Ταντιλίδης (γραμματεύς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ	5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους	3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ	25

ἑξαμηνιαία τὰ ἡμίση.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν **Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν** ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ **Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ** Προέδρῳ τῆς τὴν **Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν** διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα· ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ».—Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς **Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας** καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ **εἰδοποιῶσι** τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ **παραπίπτωσι** τὰ φυλλάδια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Ἡ ἐπιστήμη κατὰ τοῦ ὑλισμοῦ — Πάτερ ἡμῶν, τὸ πέμπτον αἴτημα — Ἐθνικὰ Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐκλογὴ δύο ἀντιπροσώπων Κωνσταντινουπόλεως.—Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ συνῆλθον ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ σεβασμ. Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μητροπολίτου Βελεγράδων κ. Δωροθέου οἱ ἀντιπρόσωποι ἐκλογεῖς τῶν ἐνοριῶν Κωνσταντινουπόλεως, εἴκοσι καὶ τρεῖς τὸν ἀριθμόν, πρὸς ἀνάδειξιν τῶν μελλόντων ἵνα λάβωσι μέρος ἐν τῇ συγκροτηθησομένῃ ἐκλογικῇ συνελεύσει δύο ἀντιπροσώπων τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως. Προταθέντων δὲ τεσσάρων ὑποψηφίων, ἤτοι τῶν κκ. Βασιλάκη Ἰωαννίδου ἐφένδη, ἀρχιτέκτονος τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ναυστάθμου, Ζαχαρίου Χατζοπούλου, Κ. Κωνσταντινίδου δικηγόρου καὶ Ν. Θ. Σουλλίδου, διευθυντοῦ καὶ ἀρχισυντάκτου τῆς «Ἀνατολῆς», ἐξελέγησαν διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἀντιπρόσωποι τῶν ἐνοριῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως οἱ κκ. Ζαχαρίας Χατζόπουλος διὰ ψήφων 20 καὶ Ν. Θ. Σουλλίδης διὰ ψήφων 18, τοῦ μὲν Β. Ἰωαννίδου ἐφένδη λαβόντος ψήφους πέντε, τοῦ δὲ Κ. Κωνταντινίδου τρεῖς.

—*Ἐργασίαι δύο Σωμάτων.*—Συνελθόντων τῇ προχθὲς τετάρτῃ μ. μ. τῶν δύο Διοικητικῶν τῆς Ἐκκλησίας Σωμάτων, ἤτοι τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ σεβασμ. Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μητροπολίτου Βελεγράδων κ. Δωροθέου ὡρίσθη ἡμέρα τῆς πρώτης συνεδριάσεως τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως ἡ μεθαύριον Κυριακή, 20 τρέχοντος, καὶ ὥρα 6 τουρκιστί. Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει τῶν δύο Σωμάτων, ληφθεισῶν ὑπ' ὄψει διαφόρων ἐνστάσεων κατά τινων ἐκλογῶν, ἠκυρώθησαν ἐκ τούτων αἱ ἐπαρχιακαὶ ἐκλογαὶ Ἐφέσου, Πισιδείας, Σερρῶν καὶ Χίου, ὡς καὶ ἡ τῆς συντεχνίας τῶν παντοπωλῶν καὶ χαβιαράδων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως ἕνεκα σπουδαίων παρατυπιῶν γενομένων κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἐκλογῶν καὶ καθιστωσῶν αὐτὰς ἀκύρους κατὰ τὸν νόμον. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐκ τῶν φερόντων ἀνώτερον στρατιωτικὸν βαθμὸν Σπυράκη πασᾶς ἐδήλωσεν ὅτι ἕνεκα ἀσθενείας δὲν δύναται νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν Ἐκλογικὴν Συνέλευσιν, τὰ δύο Σώματα προέβησαν εἰς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ διὰ τοῦ Ἐξ. Θεοδώρου Σαρτίνσκη βέη συνταγματάρχου.

—*Ἐκλογικὴ Συνέλευσις.*—Ἡ τῇ Κυριακῇ συγκροτηθησομένη Ἐκλογικὴ Συνέλευσις ἀπαρτισθήσεται ὁριστικῶς ὡς ἑξῆς:

Μέλη κληρικά.

α΄ Ἱερὰ Σύνοδος

Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Βελεγράδων Δωρόθεος.
Ἡρακλείας Γερμανός·
Δέρκων Καλλίνικος·
Βερροίας Προκόπιος·
Δράμας Γερμανός·
Σηλυβρίας Γερμανός·
Σωζουαγαθουπόλεως Παρθένιος·
Κορυτσᾶς Φιλόθεος·
Προικοννήσου Νικόδημος.

ϛ' Ἐνδημοῦντες Ἀρχιερεῖς

Πελαγωνείας Ἀλέξανδρος·
Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Νεόφυτος·
Βάρνης Πολύκαρπος·
Ξάνθης Ἰωακείμ·
Γάνου καὶ Χώρας Διονύσιος·
Σκοπείων Μεθόδιος.

Μέλη Λαϊκά.

Ὁ Ἄρχων Μέγας Λογοθέτης Σταυράκης βέης Ἀριστάρχης·
Συμεὼν Παπαδάκης·
Ἀντώνιος Οἰκιάδης.

Τὰ Μέλη τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου.

Δημητράκης ἐφένδης Γενίδουνιας·
Νικόλαος Ψυχάρης βέης·
Στέφανος Χρυσίδης βέης·
Βασίλειος Σαρακιώτης βέης·
Παυλάκης βέης Φενερλῆς·
Γρηγόριος Γαροφαλίδης·
Βασίλειος Ἐλευθεριάδης·
Δημήτριος Εὐθυβούλης Ἰατρός.

Οἱ πολιτικὸν βαθμὸν φέροντες.

Σπυρίδων Μαυρογένης πασᾶς·
Κωστάκης Ἀδοσίδης πασᾶς·
Δημήτριος Πασπαλλῆς ἐφένδης.

Οἱ στρατιωτικὸν βαθμὸν φέροντες.

Θ. Σαρτίνσκης βέης·
Τζώρτζης βέης Πάρλος.

Πολιτικοὶ ὑπάλληλοι.

Ἰωάννης Βιθυνὸς ἐφένδης·
Γ. Γεωργιάδης ἐφένδης·
Ν. Σγουρίδης ἐφένδης.

Ἀντιπρόσωπος τοῦ ἡγεμόνος τῆς Σάμου.

Κωνσταντῖνος Καραθεοδωρῆ ἐφένδης.

Ἐπιστήμονες.

Εὐάγγελος Ἀμαξόπουλος·
Ν. Γεωργιάδης·
Περικλῆς Κελαϊδίτης·
Γεώργιος Μακρίδης.

Ἐκ τοῦ ἐμπορικοῦ συστήματος.

Γ. Χατζῆ Θεολόγου·
Κωνσταντῖνος Πετρίδης·
Παῦλος Κοτζαμάνογλους·
Δ. Κουρτζῆς·
Βασίλειος Κανάκης.

Ἐκ τῶν τραπεζιτῶν.

Κ. Σισμάνογλους.

Ἀντιπρόσωποι τῶν συντεχνιῶν.

Δημ. Νικολαΐδης Τζεβαιρτζίδων καὶ Κουϊμτζήδων.
Βασίλειος Γαροφαλίδης Ἀμπατζήδων·
Χαράλαμπος Κεσέογλους Κερεστετζίδων·
Γ. Κέντρος Τσοχατζήδων·
Κ. Ἀνανιάδης Τζαμφεστζίδων καὶ Τσαρτσήδων·
Λ. Μέντζος Φραντζελάδων τῆς Ἀρχιεπ. Κων/πόλεως·
Ἀντ. Νέτης Κρεοπωλῶν τῆς Ἀρχιεπ. Κων/πόλεως·
Κωνστ. Κούρτογλους Γεδικλῆ Καπήλων τῆς Ἀρχιεπ. Κωνσταντινουπόλεως·
Β. Κωνσταντινίδης Γουναράδων.

Ἀντιπρόσωποι τῶν ἐνοριῶν Πόλεως καὶ Καταστένου.

Ζαχαρίας Χατζόπουλος·
Νικόλαος Θ. Σουλλίδης.

Ἀντιπρόσωποι ἐπαρχιῶν.

Καισαρείας, Κωνσταντῖνος Βαϊάννης ἐφένδης·
Ἡρακλείας, Ἀναστάσιος Χουρμουζιάδης·
Κυζίκου, Ι. Πολυζέττης·
Νικομηδείας, Ἀθανάσιος Χατζῆ Κωνσταντινίδης·
Νικαίας, Γεώργιος Γιαβάσογλους·
Χαλκηδόνος, Κωνσταντῖνος Ἀνθόπουλος πασσᾶς·
Δέρκων, Ἰάκωβος Ἰακώβου·
Θεσσαλονίκης, Κωνσταντῖνος Φωτιάδης βέης·
Ἀδριανουπόλεως, Ἀριστείδης βέης Ζῶτος·
Ἀμασείας, Μάρκος Πορτοκάλογλους·
Ἰωαννίνων, Ἀλέξανδρος Κωνσταντινιδης πασσᾶς·
Προύσης, Χρῆστος Παπαδόπουλος·
Πελαγωνείας, Σωτήριος Χ. Παπαγιάννη·
Βόσνης, Χρῆστος Χ. Δαμιάνοβιτ·
Κρήτης, Δημήτριος Πετρίδης·
Τραπεζοῦντος, Ἰωάννης Μηλιόπουλος·
Φιλιππουπόλεως, Σωτήριος Ἀντωνιάδης·
Σμύρνης, Κωνσταντῖνος Μακρίδης πασᾶς·
Μιτυλήνης, Ἀβραὰμ Μαλιάκας·
Βάρνης, Ἀνδρ. Σπαθάρης·
Σκοπείων, Μάρκος Παλαμήδης·
Νεοκαισαρείας, Γ. Παπάζογλους·
Ἰκονίου, Α. Χουδαβερτόγλους·
Ῥόδου, Ἀθανάσιος Βλαστός.

Κατὰ τὸ σχετικὸν ἄρθρον, τὸ ἔργον τῆς πρώτης Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως εἶναι ἵνα ἀνοιγῶσι καὶ ἀριθμηθῶσι τὰ ὑπὸ τῶν ἁγίων ἀρχιερέων ἀποσταλέντα δελτία, τοῦτο δὲ γίνεται ὑπὸ τοῦ ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ δύο ἄλλων μελῶν τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως. Ἐκ δὲ τῶν ἐν τοῖς δελτίοις τούτοις ὑποδεικνυομένων ὑποψηφίων καὶ ἐξ ὅσων ἄλλων ἤθελον προτείνει τὰ μέλη τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως καὶ ἤθελον τύχει τῆς ἐγκρίσεως τοῦ ἑνὸς τρίτου τῶν ἐν Συνελεύσει κληρικῶν μελῶν, καταρτισθήσεται ὁ κατάλογος τῶν διὰ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ὑποψηφίων, ὅστις ὑπογραφεὶς καὶ σφραγισθεὶς παρὰ τοῦ Σεβασμ. Τοποτηρητοῦ, τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἀποσταλήσεται εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην διὰ τὰ περαιτέρω.

Προχθὲς δὲ 16 τοῦ μηνὸς ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Σεβ. Τοποτηρητοῦ προσκλητήρια γράμματα πρὸς πάντα τὰ ἀνωτέρω μέλη κληρικά τε καὶ λαϊκὰ ὁρίζοντα ὡς ἡμέραν τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως τὴν μεθαύριον Κυριακήν, 20 ὁδεύοντος, καὶ ὥραν 6 τουρκιστὶ καὶ προσκαλοῦντα ἵνα παρευρεθῶσιν εἰς τὴν συνεδρίασιν ταύτην, φέροντα μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὸ προσκλητήριον τῆς Α. Σεβασμιότητος τοῦ Τοποτηρητοῦ.

— *Ἐθνικὰ Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα.* — Ἐν προηγουμένοις τεύχεσι τῆς *Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας* εἴχομεν ἀναγγείλει ὅτι ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ σεβασμιωτάτου Γέροντος ἁγίου Ἡρακλείας κ. Γερμανοῦ προέβη εἰς ἐξέλεγξιν τῆς ἐσωτερικῆς διαχειρίσεως καὶ διευθύνσεως τῶν τε Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων καὶ τοῦ σεπτοῦ ἁγιάσματος τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς καὶ ὅτι, ἀποκαλυφθεισῶν σπουδαιοτάτων καταχρήσεων, καὶ ἅμα πλημμελεστάτης τῆς τῶν Καταστημάτων τούτων τῶν οὑτωσὶ φιλανθρώπων καὶ εὐεργετικῶν, λειτουργίας, ἀνετέθη τῇ αὐτῇ ἐπιτροπῇ ὑπὸ τῆς Κεντρικῆς Ἐφορείας τῶν Νοσοκομείων ἡ λῆψις πάντων τῶν μέτρων τῶν δυναμένων νὰ θεραπεύσωσι ῥιζικῶς τὸ κακὸν καὶ προλάβωσι τὴν ἐπανάληψιν ὁμοίων καταχρήσεων ἐν τῷ μέλλοντι. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐπετέλεσε δραστηρίως τὸ καθῆκον αὐτῆς, τὸ δὲ κατωτέρω δημοσιευόμενον καταστατικὸν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῶν Καταστημάτων δείκνυσι τρανῶς τὸ ἀγαθὸν ἀποτέλεσμα τῶν ληφθέντων μέτρων, συνεπείᾳ τῶν ὁποίων ἐντὸς μιᾶς καὶ μόνης τριμηνίας ὑπάρχει πλεόνασμα ἑξήκοντα καὶ πλέον χιλιάδων γροσίων, μὴ συμπεριλανβομένων καὶ ἑτέρων δωρεῶν καὶ ἀναθημάτων, ἅτινα δὲν συνυπελογίσθησαν ἐν τῇ παρούσῃ ἐκθέσει, τοῦ δὲ προσωπικοῦ τῆς ὑπηρεσίας οὐ μόνον μὴ μειωθέντος, ἀλλὰ καὶ συμπληρωθέντος ἐπαισθητῶς καὶ βελτιωθέντος. Ἡ ἐργασία αὕτη τῆς ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ σεβασμιωτάτου Γέροντος ἁγίου Ἡρακλείας κ. Γερμανοῦ, τοῦ Ἐξ. Ν. Ψυχάρη βέη, τοῦ κ. Β. Ἐλευθεριάδου καὶ τοῦ κ. Α. Δάλλα, ἰατροῦ, οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι τυγχάνει ἀξία τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς τε Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν.

—*Τεκμήριον εὐγνωμοσύνης.*—Οἱ ἐν τῇ πρωτευούσῃ διατελοῦντες μαθηταὶ τοῦ γεραροῦ ἐπιτίμου καθηγητοῦ τῆς ἐν Χάλκῃ ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Λεάνδρου Ἀρβανιτάκη διατρανοῦντες τὴν πρὸς αὐτὸν εὐγνωμοσύνην αὐτῶν ἀνέθηκαν, τῇ πρωτοβουλίᾳ καὶ τῇ δραστηρίᾳ ἐνεργείᾳ τοῦ ἱερολογιωτάτου κ. Γερασίμου Ταντανλίδου, ἀρχιγραμματέως τῆς Μεγάλης Πρωτοσυγκελλίας καὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, τῷ διαπρεπεῖ ὁμογενεῖ καλλιτέχνῃ κ. Κεσσανλῇ ἵνα ζωγραφήσῃ τὴν εἰκόνα τοῦ σεβαστοῦ διδασκάλου αὐτῶν εἰς φυσικὸν μέγεθος ἀναρτηθησομένην, τῇ ἐγκρίσει τῆς σεβαστῆς Ἐφορείας, ἐν τῇ τῆς σχολῆς αἰθούσῃ τῶν τελετῶν. Τὴν εἰκόνα ταύτην, ἀποπερατωθεῖσαν λίαν ἐπιτυχῶς καὶ ἐντὸς ὁλοχρύσου πλαισίου τεθεῖσαν, ὁ ἱερολογιώτατος κ. Γεράσιμος Ταντανλίδης ἐπαρουσίασεν εἰς τὸν πολυσέβαστον καθηγητὴν λίαν συγκινηθέντα ἐπὶ τῇ περιφανεῖ ταύτῃ ἐνδείξει τῶν εὐγνωμόνων αἰσθημάτων τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ἡ πρᾶξις αὕτη τῶν εἰρημένων μαθητῶν ἀφ' ἑνὸς μὲν τεκμηριοῖ τὰ εὐγενῆ καὶ ἀξιάγαστα αἰσθήματα, ὧν ἐμφοροῦνται οὗτοι, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν ἀγαθὴν μνήμην, ἣν καταλείπει ἐν τῇ συνειδήσει τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ πολιὸς καὶ ἀείποτε ὀτηρὸς τῶν μουσῶν θεράπων κ. Λέανδρος Ἀρβανιτάκης.

Συγχαίρομεν ἀπὸ καρδίας τῷ τε πολυσεβάστῳ διδασκάλῳ, οὗ ἡ πολύμοχθος καὶ πολυετὴς ἐν τῷ ἀμπελῶνι τῶν γραμμάτων ἐργασία οὕτως εὐγενῶς ἀμείβεται, καὶ τοῖς τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῶν οὕτω περιτράνως ἐκδηλοῦσι φιλοτίμοις μαθηταῖς, οἵτινες διὰ τῶν τοιούτων ἐνδείξεων εὐγνωμοσύνης φαιδρύνουσι τὰς δυσχερεῖς ἡμέρας τοῦ γήρατος τοῦ σεβαστοῦ αὐτῶν διδασκάλου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Ἀριθμ. Πρωτ. 5269 / Διεκπ. 3302

. . . . . Τῇ προσεχεῖ Κυριακῇ, 20 ἐνεστῶτος, συγκροτουμένης, ὥρᾳ 6 τουρκιστὶ ἀκριβῶς, τῆς πρώτης συνεδριάσεως καθ' ἣν, συνῳδὰ τοῖς σχετικοῖς ἄρθροις τοῦ περὶ ἐκλογῆς Πατριάρχου Κανονισμοῦ, ἀποσφραγιζομένων τῶν δελτίων, καταρτίζεται ὁ κατάλογος τῶν ἐκλεξίμων, ἀξιοῦμεν τὴν περισπούδαστον ἡμῖν αὐτῆς . . . . ἵνα εὐαρεστηθεῖσα προσέλθῃ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν καὶ ὥραν καὶ μετάσχῃ τῆς συνελεύσεως, ὡς μέλος αὐτῆς, φέρουσα καὶ τὸ παρὸν προσκλητήριον. Εἴεν δὲ τὰ ἔτη αὐτῆς Θεόθεν ὡς πλεῖστα, ὑγιεινὰ καὶ πανευφρόσυνα.

,αω϶α΄. Ὀκτωβρίου ις΄.

Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου

† Βελεγράδων ΔΩΡΟΘΕΟΣ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΥΛΙΣΜΟΥ

Ἡ διαφορὰ τοῦ ἀνθρώπου, τῶν ζῴων καὶ τῶν φυτῶν.

Ἡ ζωολογικὴ καὶ βοτανικὴ ἱεραρχία κοινῶς μετὰ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ὑπόκειται τοῖς ζωϊκοῖς νόμοις τῆς συντηρήσεως τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς διαιωνίσεως τοῦ εἴδους. Ὥστε ἐὰν μελετήσωμεν ὅλας ἐν γένει τὰς λειτουργίας, ἃς ἐκτελεῖ πᾶν ἄτομον ἐνόργανον ἐκ τῆς τάξεως τῶν ζῴων καὶ φυτῶν, πληροφορούμεθα ὅτι πᾶν ζῷον καὶ φυτὸν διηνεκῶς ὑπηρετεῖ ἐπὶ σκοπῷ ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς διατηρήσεως τῆς ἀτομικῆς αὐτοῦ ζωῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς παραγωγῆς νέων προσώπων ὁμοίων αὐτῷ. Λ. χ. ὡς τὸ μικρότατον χόρτον πεφυτευμένον ἐν τῇ γῇ ἀπομυζᾷ μὲν διὰ τῆς ῥίζης τὰς ἀναγκαίας τῇ διατροφῇ αὐτοῦ οὐσίας ἐκ τῆς γῆς καὶ ἀφομοιοῖ αὐτάς, ἀναπνέον ἐκ τῆς πέριξ

ἀτμοσφαίρας καὶ τὰ ἀναγκαιοῦντα ἀέρια, παράγει δὲ στοιχεῖα ἀναγκαῖα πρὸς διαιώνισιν τοῦ εἴδους αὐτοῦ, οὕτω καὶ τὸ οὐρανομῆκες δένδρον, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀπομυζᾷ διὰ τῆς ῥίζης ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς τὰς θρεπτικὰς οὐσίας, εἰσπνέον διὰ τῶν φύλλων τὰ ἀναγκαιοῦντα ἀέρια ἐκ τῆς πέριξ ἀτμοσφαίρας, ἀφ' ἑτέρου δὲ παράγει καρπούς, ὧν οἱ πυρῆνες σπαρέντες ἐν τῇ γῇ βλαστάνουσι μετά τινα καιρὸν ἄλλα δένδρα ὅμοια τῷ πρώτῳ. Κατ' αὐτὸν τοίνυν τὸν τρόπον, ἡ ἀτομικὴ ζωὴ τῶν βοτάνων διατηρεῖται καὶ τὸ εἶδος αὐτῶν διαιωνίζεται.

Μεταβῶμεν ἤδη εἰς τὰ ζῷα· καὶ ταῦτα ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαλακίων μέχρι τῆς τῶν σκελετοειδῶν, ὡς ἡ βοῦς, ἡ κάμηλος, ὁ ἐλέφας κτλ. πάντα ὑπείκουσι τοῖς φυσικοῖς νόμοις τῆς συντηρήσεως τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς διαιωνίσεως τοῦ εἴδους, ὡς ἑξῆς:

Ἐξαιρουμένων τῶν τετιθασσευμένων καὶ οἰκείων ζῴων, ὧν ἡ διατροφὴ καὶ διαιώνισις τοῦ εἴδους κεῖται ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν καὶ προστασίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἕκαστον τῶν ἀγρίων ζῴων πρὸς ἀποφυγὴν μὲν τῶν φυσικῶν περιπετειῶν, ψύχους, θερμότητος, ὑετοῦ, χιόνος, χαλάζης καὶ καταιγίδος μεταβάλλον τόπον καὶ κλῆμα προσφεύγει εἰς φυσικὰ καταφύγια, εἴτε κατασκευάζει ταῦτα τεχνηέντως, ὡς οἱ κάστορες, λαγωοὶ καὶ πολλὰ εἴδη τῶν πτηνῶν· πρὸς διατροφὴν δὲ αὐτοῦ πᾶν ζῷον τρώγει χόρτα, εἴτε καρποὺς καὶ σπόρους, εἴτε καὶ σάρκας, ἀναλόγως τοῦ εἴδους αὐτοῦ, πίνει ὕδωρ καὶ ἀναπνέει ἀέρα· πρὸς διαιώνισιν δὲ τοῦ εἴδους, συναντᾶται μετὰ τοῦ ἑτέρου γένους ἐν ὡρισμένοις καιροῖς. Ἐν τούτοις τὰ ζῷα πρὸς διαιώνισιν τοῦ εἴδους αὐτῶν δὲν περιορίζονται μόνον εἰς τὴν γέννησιν, ἀλλὰ θηλάζουσιν εἴτε διατρέφουσι τὰ νεογνὰ αὐτῶν, μέχρις οὗ φθάσωσιν εἰς ἡλικίαν, ἐν ᾗ δύνανται νὰ ἰδιοσυντηρῶνται. Τίς δὲν ἐθαύμασε τὴν κοινὴν ἐνέργειαν τῶν πτηνῶν, ἀρρένων τε καὶ θηλέων πρὸς διατροφὴν τῶν νεοσσῶν αὐτῶν; καὶ τὸν ζῆλον καὶ τὴν αὐταπάρνησιν, μεθ' ὧν ἀμύνεται ἡ ὄρνις ὑπὲρ τῶν νοεσσῶν αὐτῆς κατὰ οἱουδήποτε ἐχθροῦ; Ἐν περιλήψει τὰ ζῷα δύνανται νὰ ἀπομιμῶνται ὅλας ἐν γένει τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων τὰς ὡρισμένας πρὸς διαφύλαξιν τοῦ ἀτόμου καὶ διαιώνισιν τοῦ εἴδους. Εἴπερ ἔστι τι, οὗ ἀδύνατος ἡ ἀπομίμησις παρὰ τοῖς ζῴοις, τοῦτο εἶναι ἡ περὶ τοῦ σοφοῦ Δημιουργοῦ γνῶσις, ἣν ἐξάγει ὁ ἄνθρωπος ἐκ τῆς θεωρίας τῶν δειγμάτων τῆς τέχνης καὶ ἐπιστήμης, τῶν ἀπεικονισμένων ἐν τῇ συστάσει καὶ ἀλληλεγγύῃ τῶν ὄντων, καὶ ἡ τιμὴ ἐν ᾗ λατρεύει αὐτόν. Ὁ ἀπεστερημένος τῆς χαρακτηριστικῆς ταύτης γνώσεως καὶ λατρείας, ἂν κατὰ τὸ φαινόμενον νομίζηται ἄνθρωπος, πραγματικῶς ὅμως εἶναι ἀνάξιος τοῦ ἐντίμου τούτου ὀνόματος. «Καὶ ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὢν οὐ συνῆκε, καὶ παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς». Ἀλλ' ἐπὶ τῇ διαφορᾷ, ὅτι ὁ μὲν ζωϊκὸς νοῦς δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένος εἰς βαθμὸν τοῦ νὰ ἐξάγῃ τὴν ἰδέαν τοῦ Δημιουργοῦ ἐκ τῆς θεωρίας τῶν δημιουργημάτων, ἐν ᾧ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, θεωρῶν τὴν ἱεραρχίαν, τάξιν καὶ ἁρμονίαν τῶν ὄντων, τὸν τεχνικώτατον αὐτῶν ὀργανισμὸν καὶ τὸ σκόπιμον τῶν λειτουργιῶν αὐτῶν, δύναται νὰ συμπεραίνῃ ἐκ τούτων τὴν ὕπαρξιν ἑνὸς πανσόφου Δημιουργοῦ, καθ' ὃν τρόπον θεωροῦντες τὸν μηχανισμὸν τῶν ἐργαλείων ὡρολογίου τινός, δυνάμεθα νὰ συμπεραίνωμεν ἐκ τῆς τάξεως καὶ τοῦ σκοπίμου τῶν κινήσεων αὐτῶν τὴν ὕπαρξιν καὶ τὸν σκοπὸν ὡς καὶ τὴν τέχνην τοῦ ὡρολογοποιοῦ. Ποία οἰκία ᾠκοδομήθη ἄνευ τέκτονος καὶ ἀρχιτέκτονος; ἢ ποία μηχανὴ κατεσκευάσθη ἄνευ μηχανικοῦ; περὶ τούτου οὐδεὶς ἀμφιβάλλει, ὁ δὲ ἀμφιβάλλων παραλογίζεται. Ποῖον μέρος ἄραγε τῆς οἰκίας εἴτε μηχανῆς πειθαναγκάζει ἡμᾶς εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς ὑπάρξεως τοῦ οἰκοδόμου καὶ τοῦ μηχανικοῦ; ἡ τάσις ὅλων ἐν γένει τῶν μερῶν τῆς οἰκίας εἴτε τῆς μηχανῆς πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἀναγγέλλει ἡμῖν τὸν νοῦν τοῦ τεχνίτου, ὅστις διενοήθη τοιοῦτον σκοπὸν καὶ διέθεσε τὰ δωμάτια τῆς οἰκίας καὶ τὰ ἐργαλεῖα τῆς μηχανῆς πρὸς ἐκτέλεσιν, οὗ προέθετο σκοποῦ. Ὁ σκοπὸς τῆς οἰκοδομῆς ὅλης τῆς οἰκίας καὶ τῶν μερῶν αὐτῆς ἀποβλέπει εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐν αὐτῇ διὰ τὴν προφύλαξιν τῆς ἀτομικῆς αὐτοῦ ζωῆς ἐκ τῶν φυσικῶν ἐπηρειῶν τοῦ ψύχους, τῆς θερμότητος, βροχῆς, χαλάζης, χιόνος καὶ ἐξ οἱασδήποτε ἐχθρικῆς ἐπιδρομῆς. Ἄρα ὁ σκοπὸς τοῦ οἰκοδόμου ἀποβλέπει ἀμέσως μὲν εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἀτομικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἐμμέσως δὲ εἰς τὴν διαιώνισιν τοῦ εἴδους αὐτοῦ. Ἐπίσης ὁ σκοπὸς ὅλου τοῦ ὡρολογίου καὶ τοῦ μηχανισμοῦ αὐτοῦ ἀποβλέπει εἰς τὰς κινήσεις τοῦ ὡροδείκτου καὶ τοῦ λεπτοδείκτου, δι' ὧν πληροφορούμεθα περὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου, καθ' ὃ τακτοποιοῦμεν ἐπὶ τὸ συμφερώτερον τὰς βιωτικὰς ἡμῶν ὑποθέσεις. Ὁμοίως μελετῶντες τὸ ὅλον καὶ τὰ μέρη οἱασδήποτε μηχανῆς καὶ ἐργαλείου, δυνάμεθα νὰ ἀνακαλύψωμεν ἐν πρώτοις τὴν ὕπαρξιν καὶ ἔπειτα τὸν σκοπὸν καὶ τὴν τέχνην τοῦ τεχνίτου. Ἡ σχέσις τοῦ πονήματος ὡς ἀντικειμένου καὶ τοῦ τεχνίτου ὡς ὑποκειμένου εἶναι τοσοῦτον ἀδιάρρηκτος καὶ φυσική, ὥστε οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ μὴ βλέποντες τὴν σχέσιν ταύτην εἶναι τυφλοί, τὰ δὲ πνεύματα τὰ μὴ διακρίνοντα αὐτὴν εἰσιν ἀνόητα.

Ποιούμενοι τοίνυν μελέτας καὶ ἐπὶ τῆς ἱεραρχίας τῶν βοτάνων καὶ ζῴων, βεβαιούμεθα ὅτι ἕκαστον τῶν συνιστώντων αὐτὴν προσώπων εἶναι μία μηχανὴ εἴτε ἐργοστάσιον. Παραδείγματος χάριν ὁ σῖτος, ἡ βρίζα, ἡ κριθὴ καὶ τὰ γεώμηλα εἶναι ἐργοστάσια φυσικά, ἐν οἷς κατεργάζονται αἱ ἀμυλοειδεῖς οὐσίαι· ἐπίσης ἡ ἐλαία, ἡ καρυά, ἡ λεπτοκαρυὰ καὶ ὁ λινὸς εἶναι ἐργοστάσια, ἐν οἷς κατασκευάζονται αἱ ἐλαιώδεις οὐσίαι· παρομοίως οἱ κύαμοι καὶ οἱ ἐρέβινθοι εἶναι ἐργοστάσια, ἐν οἷς κατασκευάζονται αἱ ἀμυλοειδεῖς καὶ συνάμα λευκωματώδεις οὐσίαι, ἃς οὐδὲν χημικὸν ἐργοστάσιον δύναται παράγειν ἐν τοιαύτῃ

ἀφθονίᾳ, ὥστε νὰ διατρέφωνται ἑκατομμύρια ἀνθρώπων. Τὰ φυσικὰ ἐργοστάσια κέκτηνται τὴν ὑπέροχον δύναμιν τοῦ κατασκευάζειν ἄλλα ἐργοστάσια ὅμοια ἑαυτοῖς, οὕτως ὥστε νὰ διαιωνίζηται τὸ εἶδος αὐτῶν κατὰ τὸν παγκόσμιον φυσικὸν νόμον. Τὰ ζῷα ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς κινήσεως, ἂν καὶ δύνανται νὰ παραβληθῶσι ταῖς ἀτμαμάξαις, ἀλλὰ κέκτηνται πολλὰ προσόντα ὑπερέχοντα αὐτῶν ὡς ἑξῆς· πρῶτον αἱ ἀτμάμαξαι δέονται μηχανικοῦ πρὸς ἔναρξιν, παῦσιν καὶ τακτοποίησιν τῶν κινήσεων αὐτῶν· ἐν ᾧ τὰ ζῷα αὐτοκίνητα ὄντα, τακτοποιοῦσιν αὐτομάτως καὶ τὰς κινήσεις αὐτῶν· δεύτερον, αἱ ἀτμάμαξαι κινοῦνται μόνον ἐπὶ πεδινοῦ καὶ σιδηροστρώτου ἐδάφους, ἐν ᾧ τὰ ζῷα κινοῦνται περιπατοῦντα ὅπου θέλουσιν, ἀναβαίνοντα τὰ ὄρη καὶ καταβαίνοντα εἰς φάραγγας· τρίτον, οἱ μηχανικοὶ προμηθεύουσι τὰς ἀναγκαίας τροφὰς καὶ ποτὰ ἐκ τῶν φυσικῶν αὐτῶν πηγῶν· τέταρτον, αἱ ἀτμάμαξαι, καιροῦ προϊόντος, φθειρόμεναι δέονται μηχανικῶν καὶ τεχνητῶν εἰδικῶν πρὸς ἐπιδιόρθωσιν αὐτῶν, ἐν ᾧ τὰ ζῷα ἐπιδιορθοῦσιν αὐτομάτως τὰ φθειρόμενα αὐτῶν ὄργανα καὶ μάλιστα ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτῶν, αὐξάνουσι διὰ τῶν θρεπτικῶν οὐσιῶν, ὧν ποιοῦνται χρῆσιν, μεγαλύνονται καὶ κραταιοῦνται σώματί τε καὶ πνεύματι· ἐννοεῖται ὅτι αἱ ἀτμάμαξαι στεροῦνται τοιαύτης ἰδιότητος.

Τὰ ἀτμόπλοια δυνατὸν νὰ παραβληθῶσι πρὸς τοὺς ἰχθῦς, ἀλλ' ὑπολείπονται κατὰ πολὺ αὐτῶν· καθόσον τὰ μὲν κινοῦνται μόνον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, οἱ δὲ ἰχθῦς δύνανται νὰ κολυμβῶσι καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν, καταβαίνοντες μέχρι τῶν βυθῶν καὶ ἀναβαίνοντες πάλιν μέχρι τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς.

Τὰ ἀερόστατα δυνατὸν νὰ παραβληθῶσι τοῖς τοῦ οὐρανοῦ πετεινοῖς, ἀλλὰ τὸ πηδάλιον τοῦ ἀεροστάτου δὲν ἀνεκαλύφθη εἰσέτι, ἐν ᾧ τὰ πτηνὰ ἀνέκαθεν ἵπτανται ὅπου θέλουσιν. Αἱ οὐραὶ τῶν πτηνῶν καὶ ἰχθύων χρησιμεύουσιν ὡς πηδάλια.

Ἡ αἰσθητικότης καὶ γεννητικότης τῶν ζῴων εἶναι ὅλως ἀπαράμιλλος πρὸς τὰς τεχνητὰς μηχανάς.

Μελετῶντες τὸν ὀργανισμὸν τῶν ζῴων, ἀνακαλύπτομεν ἐν αὐτοῖς τοιαύτην τάξιν, τέχνην καὶ ἐπιστήμην, ὥστε καταφαίνεται τρανώτατα ὅτι οἱ φυσικοὶ νόμοι οἱ κατὰ καιροὺς μόνον ἀνακαλυπτόμενοι παρὰ τῶν σοφῶν ἐξετελοῦντο ἀνέκαθεν καὶ ἐκτελοῦνται μέχρι τοῦ νῦν ἐν τοῖς σώμασι τῶν ζῴων ὑπὸ τῶν ὀργάνων αὐτῶν. Ὁ μέγας φυσικομαθηματικὸς τῆς ἀρχαιότητος ἀνακαλύψας τὴν δύναμιν τοῦ μοχλοῦ εἶπε· «Δός μοι πᾶ στῶ καὶ τὰν γᾶν κινάσω». Ἀλλ' οἱ φυσιολόγοι θεωροῦσιν ὡς μοχλοὺς διευκολύνοντας τὰς κινήσεις τῶν ζῴων πάντα τὰ ὀστᾶ αὐτῶν.

Πῶς μὴ θαυμάσωμεν τὸν τεχνικώτατον ὀργανισμὸν τῆς καρδίας, τοῦ κέντρου τούτου τῆς κυκλοφορίας, ὅπερ ὡς ἄλλη ἀντλία ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰσδέχεται τὸ κεκαθαρισμένον διὰ τῶν πνευμόνων αἷμα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀποπέμπει τὸ ζωτικὸν ρευστὸν διὰ τῆς ἀορτῆς καὶ τῶν διακλαδώσεων αὐτῆς εἰς ὅλην τὴν περιφέρειαν τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος, ποτίζον οὕτω πάντας τοὺς ἱστοὺς τῶν ὀργάνων διὰ τῶν ναμάτων τῆς ζωῆς; τὸν μηχανισμὸν τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος, τοῦ ἐργοστασίου, ἐν ᾧ αἱ τροφαὶ μασσῶνται, λιανοτριβοῦνται καὶ τέλος διὰ τῆς πέψεως διαλυόμεναι ἀπομυζῶνται; τὸν μηχανισμὸν τοῦ ἥπατος, τῆς ἀποθήκης ταύτης τῆς ζακχάρεως καὶ ἐργοστασίου τῆς χολῆς συντελούσης εἰς τὴν διάλυσιν καὶ ἀπομύζησιν τῶν ἐλαιωδῶν καὶ στεατούχων οὐσιῶν; πῶς μὴ θαυμάσωμεν τὸν μηχανισμὸν τῶν πνευμόνων, ζεύγους πνευματικῶν ἀντλιῶν, δι' ὧν ὁ ὀργανισμὸς εἰσπνέει μὲν τὸν καθαρὸν ἀέρα, κατέχων τὸ ὀξυγόνον αὐτοῦ, ἐκπνέει δὲ τὸν μεμολυσμένον ὑπὸ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος καὶ λοιπῶν ἀτμωδῶν καὶ ἀποβλητέων οὐσιῶν; τὸν μηχανισμὸν τοῦ λάρυγγος ὡς φωνητικοῦ καὶ μουσικοῦ ὀργάνου πρὸς παράστασιν τῶν αἰσθημάτων ἐν ἀνάρθρῳ φωνῇ; τὸν μηχανισμὸν τῶν ὤτων συνενούντων ἐν στενωτάτῳ χώρῳ τὰ διάφορα εἴδη τῶν μουσικῶν ἐργαλείων; τὸν μηχανισμὸν τῶν ὀφθαλμῶν, τῶν φωτογραφικῶν τούτων καὶ σκοτεινῶν θαλάμων; τὸν μηχανισμὸν τοῦ στόματος, παραρτήματος κοινοῦ τῶν ἀναπνευστικῶν, πεπτικῶν καὶ φωνητικῶν ὀργάνων; τὸν μηχανισμὸν τῆς γλώσσης, τοῦ ὀργάνου τούτου τῆς ἐκφράσεως τῶν αἰσθημάτων καὶ ἰδεῶν διὰ τῆς ἐναρθρώσεως τῆς φωνῆς; πῶς μὴ θαυμάσωμεν τὸν μηχανισμὸν τῶν νεύρων τῶν τηλεγραφικῶν τούτων συρμάτων, τῆς αἰσθήσεως καὶ κινήσεως; τὸν τοῦ μεγάλου συμπαθητικοῦ νεύρου, τοῦ διέποντος ἐν ἀγνοίᾳ ἡμῶν τὰς ὀργανικὰς λειτουργίας τῆς πέψεως, τῆς ἀναπνοῆς, τῆς κυκλοφορίας καὶ τῶν διαφόρων ἐκκρίσεων; τὸν μηχανισμὸν τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, τῆς βολταϊκῆς ταύτης στήλης τῶν αἰσθητικῶν καὶ κινητικῶν ρευμάτων;

Τίς δύναται νὰ ἐκθέσῃ λεπτομερῶς τὸν πραγματικὸν μηχανισμὸν τοῦ ἐγκεφάλου, νὰ προσδιορίσῃ τὰς χώρας ὅπου ἐναποθηκεύονται αἱ ἰδέαι καὶ ἡ μνήμη, ὅπου ἐκτελεῖται ἡ νόησις καὶ ἡ βούλησις, ὅπου παράγονται τὰ αἰσθήματα, ὅπου ἡ βούλησις ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῶν κέντρων τῆς κινήσεως; τίς δύναται τέλος πάντων λῦσαι τόσα φρενολογικὰ ζητήματα;

Ἡ ἐντέλεια τῆς τέχνης καὶ ἐπιστήμης τῆς ἀπεικονισμένης ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν ζῴων κατεδείχθη τόσον τρανῶς, ὥστε πολλοὶ ἐκ τῶν μηχανικῶν τελειοποιοῦσι τὰς μηχανὰς αὐτῶν δι' ἀπομιμήσεως τῆς φυσικῆς τέχνης. Τὸ σχῆμα τοῦ ἰχθύος τὸ δοθὲν τῷ πλοίῳ, ὅπερ ἐφευρέθη νεωστὶ ἐν Ἀμερικῇ, καὶ τὸ σχῆμα τοῦ πτηνοῦ τὸ διδόμενον τοῖς ἀεροστάτοις, ὡς καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν βελτιώσεων, ἃς ἐπήνεγκον εἰς πολλὰς μηχανὰς πρὸς παραγωγὴν τῆς ταχυτέρας καὶ σφοδροτέρας κινήσεως, ἀπομιμούμενοι τὰς προσφύσεις τῶν μυῶν τοῦ βραχίονος καὶ τῆς χειρός, ὅλα ταῦτα ἀρκοῦσι πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ βαθμοῦ τῆς τελειότητος καὶ τῆς ὑπεροχῆς τῶν ζωϊκῶν ὀρ-

γανισμῶν ἐπὶ τῶν μηχανῶν καὶ ἐργοστασίων, ἔργων τῆς ἀνθρωπίνης τέχνης.

Μὴ νομίσῃ τις ὅτι ὁ ἄνθρωπος γεννῶν ἄλλον ἄνθρωπον, δημιουργεῖ τοῦτον. Ἄπαγε! ἡ δημιουργία σημαίνει τὴν παραγωγήν τινος διὰ τῆς τέχνης καὶ ἐπιστήμης, ἐν ᾧ ἡ γέννησις οὐδὲν ἔχει κοινὸν μετὰ τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιστήμης, ἀλλ' ὁ ἁπλούστατος καὶ ἀμαθέστατος τῶν ἀνθρώπων, ὡς καὶ αὐτὸ τὸ ἄλογον ζῶον, συναντώμενον μόνον τὸ ἄρρεν μετὰ τοῦ θήλεος, γεννῶσι νέα πρόσωπα ὅμοια ἑαυτοῖς, ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν νόμων εἰσέτι ἀγνώστων τῇ ἐπιστήμῃ. Προκειμένου δὲ περὶ τῆς δημιουργίας, ἀνατρέχοντες εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἰατρικῆς, βλέπομεν ὅτι οὐδὲ εἷς μέχρι τοῦδε ἀνεφάνη ἰατρὸς εἴτε χειροῦργος δυνάμενος ἀντικαταστῆσαι ἔστω καὶ τὸν μικρότατον δάκτυλον ἀποκοπέντα, οὐδὲ τὴν μικροτέραν αὐτοῦ φάλαγγα, ὡς καὶ οἱ ἐπισημότατοι τῶν ἰατρῶν καὶ χειρούργων τοῦ δεκάτου ἐννάτου αἰῶνος, φθίνοντος ἤδη ὁμολογοῦσι τὴν ἀνικανότητα αὐτῶν πρὸς δημιουργίαν οἱουδήποτε ζωϊκοῦ ὀργάνου, οὐδὲ τινος τῶν ἱστῶν αὐτοῦ· καὶ φυσικώτατον, καθόσον καὶ οἱ σοφώτατοι τῶν ἰατρῶν εἰσι πλάσματα τοῦ Δημιουργοῦ τῶν ἁπάντων.

Καθὼς τοίνυν θεωροῦντες τὸν μηχανισμὸν τῶν οἰκιῶν, ὡρολογίων, ἁτμαμαξῶν καὶ ἀτμοπλοίων, συμπεραίνομεν καὶ ὁμολογοῦμεν τὴν ὕπαρξιν, τὸν σκοπὸν καὶ τὴν τέχνην καὶ ἐπιστήμην τοῦ οἰκοδόμου, ὡρολογοποιοῦ καὶ μηχανικοῦ, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐὰν μελετῶμεν τοὺς ὀργανισμοὺς τῶν ζῴων, βλέπομεν δείγματα τέχνης καὶ ἐπιστήμης πολὺ ὑψηλοτέρας τῆς ἀνθρωπίνης, καὶ πειθαναγκαζόμεθα εἰς τὴν ὁμολογίαν τῆς ὑπάρξεως, τῆς ἀγαθῆς Προνοίας καὶ τῆς πανσοφίας ἑνὸς Δημιουργοῦ. «Τὰ γὰρ ἀόρατα Αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους». (Ρωμ. α' 20.).

Ὁ Προφητάναξ διαγνοὺς τὰ δείγματα τῆς τέχνης καὶ ἐπιστήμης τῆς ἀπεικονισμένης ἐπὶ τῆς ἱεραρχίας τῶν ὄντων εἶπεν· «Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας».

Τὸ ἐξάγειν τὴν ὕπαρξιν καὶ τὰς ἰδιότητας τοῦ ὡρολογοποιοῦ καὶ μηχανικοῦ ἐκ τῆς θεωρίας καὶ μελέτης τοῦ ὡρολογίου καὶ τῆς μηχανῆς εἶναι τόσον λογικὸν καὶ ἀληθὲς καὶ πειραματικῶς ἀποδεδειγμένον, ὥστε πᾶς ὁ μὴ συμπεραίνων ἐκ τοῦ ἔργου τὸν τεχνίτην καὶ ἐκ τοῦ ἀντικειμένου τὸ ὑποκείμενον εἶναι ἄφρων. Ἐπίσης εἶναι ἄφρων καὶ πᾶς ὁ μὴ ἐξάγων ἐκ τῆς συστάσεως, τάξεως, ἱεραρχίας καὶ ἁρμονίας τῶν ὄντων καὶ τοῦ σκοπίμου τῶν λειτουργιῶν αὐτῶν, ὁ μὴ συμπεραίνων, λέγω, ἐκ τούτων τῶν ἔργων καὶ δημιουργημάτων τὸν σοφώτατον Δημιουργὸν εἶναι ἄφρων. Διότι ὅπως εἶναι ἀναντίρρητος ἡ ὕπαρξις τοῦ τεχνίτου καὶ κοινωφελοῦς ὡρολογοποιοῦ, οὕτως εἶναι ἀναντίρρητος καὶ ἡ ὕπαρξις τοῦ πανσόφου καὶ παναγάθου Δημιουργοῦ. Ἐν τούτοις· «Εἶπεν ἄφρων ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ οὐκ ἔστι Θεός» (Ψαλμ. νδ' 1). Καίτοι γε οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν, ἀγαθοποιῶν οὐρανόθεν ἡμῖν ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν» (Πράξ. ιδ' 17). «Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ, ποίησιν δὲ χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα . . . εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν» (Ψαλμ. ιθ' 1, 4).

Καὶ πραγματικῶς ἀνατρέχοντες εἰς τὴν γενικὴν Ἱστορίαν βλέπομεν ὅτι ὅλα τὰ ἔθνη, ὅσα μέχρι τοῦδε ἀνεφάνησαν πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης διηνεκῶς ἀνωμολόγησαν τὴν ὕπαρξιν ἑνὸς πανσόφου Δημιουργοῦ, ὡς καὶ τὴν ἀγαθὴν αὐτοῦ πρόνοιαν, καὶ δὲν ἔπαυσαν οἰκοδομοῦντες εὐκτήρια καὶ θείους ναοὺς πρὸς κοινὴν καὶ ἐπίσημον λατρείαν καὶ προσκύνησιν τοῦ παναγάθου Βασιλέως τῶν βασιλέων καὶ δικαιοτάτου κριτοῦ τῶν ἁπάντων.

Ἀπέναντι τῆς κοινῆς ταύτης καὶ παγκοσμίου ὁμολογίας τῶν ἐθνῶν, ἂν καὶ ἀνεφάνησαν κατὰ καιροὺς ἄτομά τινα τυφλὰ τόν τε νοῦν τά τ' ὄμματα, μὴ δυνάμενα βλέπειν ἐν τῷ κατόπτρῳ τοῦ ὡρολογίου τὸν τεχνίτην καὶ ὡρολογοποιόν, ἐν τῷ μηχανισμῷ τῶν θαυμασίων ζωϊκῶν ὀργανισμῶν τὸν σοφώτατον Ἀνατόμον καὶ Φυσιολόγον, ἐν τοῖς θεραπευτικοῖς βοτάνοις, τὸν σοφώτατον Ἰατρὸν καὶ ἐν τῷ πανοράματι τοῦ ἀστερόεντος οὐρανοῦ τὸν πάνσοφον καὶ παντοδύναμον Δημιουργόν, ἀλλ' ὅμως οἱ τοιοῦτοί εἰσιν ὀλίγοι ἡ δὲ γνώμη τῶν τοιούτων ἀσήμων καὶ ἀφρόνων, μὴ δυναμένων συστῆσαι μηδὲ μειονοψηφίαν ἀπέναντι τῆς ἐνδόξου πλειονοψηφίας τῶν ἀρχαίων τε καὶ νέων σοφῶν, Πυθαγόρου, Ἀναξαγόρου, Σωκράτους, Πλάτωνος, Ἀριστοτέλους, Νεύτωνος, Βάκωνος, Φραγκλίνου, Λινναίου, Σύδενγαμ, Γροττίου καὶ πλείστων ἄλλων, οἵτινες ἅπαντες ἀνωμολόγησαν ἰδόντες τὸν Κτίστην ἐν τοῖς κτίσμασιν ἐστὶν ἀναξία προσοχῆς.

Ἐξομολογεῖσθε (τοίνυν ὦ θεοσεβεῖς! σὺν τῇ χορείᾳ τῶν σοφῶν) τῷ Κυρίῳ ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἐξομολογεῖσθε τῷ Κυρίῳ τῶν Κυρίων, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ, τῷ ποιήσαντι θαυμάσια μεγάλα μόνῳ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ, τῷ ποιήσαντι τοὺς οὐρανοὺς ἐν συνέσει, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ, τῷ στερεώσαντι τὴν γῆν ἐπὶ ὑδάτων, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ, τῷ ποιήσαντι φῶτα μεγάλα μόνῳ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ, τὸν Ἥλιον εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ, τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας εἰς ἐξουσίαν τῆς νυκτός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ (Ψαλμ. ρλε' 1—10).

Ψάλατε τῷ Θεῷ ἡμῶν ἐν κιθάρᾳ, τῷ περιβάλλοντι τὸν οὐρανὸν ἐν νεφέλαις, τῷ ἑτοιμάζοντι τῇ γῇ ὑετόν, τῷ ἐξανατέλλοντι ἐν ὄρεσι χόρτον καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων, τῷ διδόντι τοῖς κτήνεσι τροφὴν αὐτῶν καὶ τοῖς νεοσσοῖς τῶν κοράκων (Ψαλμ. ρμς' 7—10).

Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐμεγαλύνθης σφόδρα, ἀναβαλλόμενος φῶς ὡς ἱμάτιον, ἐκτείνων τὸν οὐρανὸν ὡσεὶ δέρριν· ὁ στεγάζων ἐν ὕδασι τὰ ὑπερῷα αὐτοῦ, ὁ τιθεὶς νέφη τὴν ἐπίβασιν αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων, ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα, ὁ θεμελιῶν τὴν γῆν ἐπὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς . . . . ὁ ἐξαποστέλλων πηγὰς ἐν φάραγξιν, ἀναμέσον τῶν ὀρέων διελεύσονται ὕδατα, ποτιοῦσι πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ . . . . . ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν (Ψαλμ. ργ' 1—33). Ὁ ἀριθμῶν πλήθη ἄστρων καὶ πᾶσιν αὐτοῖς ὀνόματα καλῶν (Ψαλμ. ρμς' 4). Ὁ πλάσσων πνεῦμα ἀνθρώπου ἐν αὐτῷ (Ζαχ. ιβ' 1).

Μετὰ δὲ τοῦ Ἰὼβ ὁμολογήσωμεν τὸν παντοδύναμον Πλάστην τοῦ ἀνθρώπου οὕτως· «Αἱ χεῖρές σου ἔπλασάν με καὶ ἐποίησάν με. Μνήσθητι ὅτι πηλόν με ἔπλασας . . . . Ἦ οὐχ ὥσπερ γάλα με ἤμελξας, ἐτύρωσάς δέ με ἴσα τυρῷ; δέρμα δὲ καὶ κρέας μὲ ἐνέδυσας, ὀστέοις δὲ καὶ νεύροις με ἐνείρας, ζωὴν δὲ καὶ ἔλεος ἔθου παρ' ἐμοί, ἡ δὲ ἐπισκοπή σου ἐφύλαξέ μου τὸ πνεῦμα. Ταῦτα ἔχων ἐν σεαυτῷ, οἶδα ὅτι πάντα δύνασαι· ἀδυνατεῖ δέ σοι οὐδέν» (Ψαλμ. ι' 8—14).

(ἕπεται συνέχεια).

Γ. ΕΥΓΕΝΙΔΗΣ
πολιτικὸς ἰατρός

ΠΑΤΕΡ ΗΜΩΝ·*

ΣΤ' ΤΟ ΠΕΜΠΤΟΝ ΑΙΤΗΜΑ.

Οἱ φρικωδέστεροι ἦχοι, οἱ ἐπὶ τοῦ ψαλτηρίου τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων κρουόμενοι, αἱ πικρότεραι σταγόνες, αἱ εἰς τὸ ποτήριον τῶν παθῶν ἐμπίπτουσαί, εἰσιν ἐκεῖναι, καθ' ἃς ἡ ψυχὴ τοῦ χριστιανοῦ στένουσα ἀνακράζει «Κύριε μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξῃς με, μηδὲ τῇ ὀργῇ σου παιδεύσῃς με». Ἡ ζωηροτέρα δὲ τῶν ἀναγκῶν εἶναι ἐκείνη, ἐξ ἧς πηγάζει τὸ πέμπτον αἴτημα «ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν», διότι τὸ ὀφείλημα εἶναι μεγαλείτερον τοῦ πειρασμοῦ.

Ὁ ἄγγελος Κυρίου ἠρώτησέ ποτε τὴν παιδίσκην τοῦ Ἀβραὰμ Ἄγαρ «πόθεν ἔρχῃ καὶ ποῖ πορεύῃ»· Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην δυνάμεθα νὰ ἀπαντήσωμεν ὡς ἑξῆς: ἔρχομαι ἐκ τοῦ τόπου τοῦ ὀφειλήματος καὶ μεταβαίνω εἰς τὸν τοῦ πειρασμοῦ· ὁ πειρασμὸς μὲ ἐμπνέει φόβον, τὸ ὀφείλημα ὅμως μὲ καταδικάζει. Ἡ περὶ τοῦ ἀτομικοῦ ὀφειλήματος σκέψις ἐξαφανίζεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς συνηθείας. Ἡ ἰδιοσυγκρασία, ἡ ἀνατροφὴ καὶ αἱ ποικίλαι κλίσεις καθιστῶσι τὸν χριστιανὸν εὐαπολόγητον. Ἄνανδρόν ἐστι τὸ τρέπεσθαι εἰς φυγὴν πρὸ τοῦ ἐχθροῦ. Ἄνανδρόν ἐστιν ἐπίσης, φόβῳ ἀντιλογίας, ἀφίστασθαι συνετῆς σκέψεως· ἀλλὰ ἀνανδρότερον τυγχάνει τὸ μὴ βούλεσθαι φέρειν τὴν εὐθύνην τῶν ἰδίων ἡμῶν πράξεων. Ἐπαχθές ἐστι τὸ βάρος· τοῦτο δύναται νὰ ἀρνηθῇ μόνον ὁ τυφλός. Καθ' ἕκαστον σχεδὸν ἔτος ἐν τῷ βίῳ ἡμῶν φέρεται ἡ ἑξῆς θεία ὑποσημείωσις «οὐδένα φόβον εὗρον ἐν αὐτῷ». Κατὰ πᾶσαν σχεδὸν ἡμέραν ἡμεῖς αὐτοὶ ἀνομολογοῦμεν ὅτι λίαν καλῶς διάγομεν. Κατὰ τὰς πλείστας ὅμως ὥρας ὑπάρχει γεγραμμένον τό: ὀφειλέτης. Τὸ ὀφείλημα εἶναι μέγα· ἀλλ' ὁ μὴ γινώσκων αὐτὸ καὶ θέλων τὸ ἴδιον αὐτοῦ ὀφείλημα νὰ ἐπιρρίψῃ ἐπὶ τῶν ἄλλων, οὗτος δὲν εὑρίσκει ποτὲ εἰρήνην, καθίσταται δὲ ὁλονὲν τὸ ἄνευ ἀντιστάσεως θῦμα τοῦ ἁμαρτωλοῦ αὐτοῦ παρελθόντος.

Μακάριος ὅστις τὴν λέξιν «ὀφειλέτης» μεταχειρίζεται πρὸς γνῶσιν τοῦ ἰδίου αὐτοῦ παραπτώματος. Ἡ ὁδὸς αὕτη δὲν εἶναι βεβαίως εὐάρεστος, ἀλλ' οὐχ ἧττον οὗτος ἀνταμείβεται. Ἡ γνῶσις τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ὀφειλήματος ἄγει αὐτὸν εἰς τὸ νὰ λυπῆται διὰ τοῦτο· ἐκ τῆς τοιαύτης δὲ λύπης αὐτοῦ πηγάζει τὸ αἴτημα: «ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν».

Ἔχομεν ἀφορμάς, ὅπως καθ' ἑκάστην στιγμὴν ἀπαγγέλλωμεν τοῦτο καὶ ἐκφραζώμεθα οὕτω. Δίελθε τὸν βίον σου, ἀλλ' οὐχὶ μετ' ἐπιπολαιότητος καὶ ἐλαφρονοίας, ἀλλ' ὡς αὐστηρὸς ἐξεταστὴς καὶ θὰ εὕρῃς ἐν αὐτῷ ὀλιγίστας στιγμὰς ἀπηλλαγμένας ὀφειλημάτων.

Διὰ τὸ αἴτημα τοῦτο πρὸ πάντων κατάλληλος ὥρα τυγχάνει ἡ ἑσπερινή. Ἐὰν μετὰ τὴν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας τύρβην, ἡ μία φωνὴ τῆς ἡμέρας μετὰ τὴν ἄλλην ἐξαφανίζηται, μέχρις οὗ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἄλλη ἀνήκουστος ἠχήσῃ, ἐὰν ὑπεράνω τοῦ θορύβου ἐπικρατῇ ἔξω αὔξουσα ὁλονὲν γαλήνη καὶ ἐπέρχηται κατάστασις τοιαύτη, ὡσεὶ ἤδη σιωπὴ παραδείσου ἐκ νέου διήρχετο διὰ τοῦ κόσμου, στιγμὴ ἡδείας ἀναμνήσεως παρελθόντων νεανικῶν χρόνων καὶ στιγμὴ γλυκείας προαισθήσεως περὶ βελτίονος μέλλοντος τῆς ἀνθρωπότητος, ἐὰν αἱ φωναὶ τῆς ἡμέρας, αἱ μέριμναι, τὰ καθήκοντα κατευνάζωνται καὶ ἀποκοιμίζωνται ἐν σοί, ἐὰν ταῦτα πάντα γίνωνται, τί ἀποβαίνει τότε ἡ καρδία σου, ὦ χριστιανέ! Βεβαίως τότε εἶναι ὡς τις οἶκος τοῦ Θεοῦ, ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ ὕμνος τῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Θεόν, ἀπωθεῖ πᾶν ἄλλο αἴσθημα. Ἀλλ' ἐν τούτοις συχνότερον ἀποβαίνει ἡ καρδία σου καὶ αἴθουσα δικαστηρίου, ἐν ᾗ πεισματώδης συγκροτεῖται διαμάχη. Ἡ συνείδησίς σου τότε παρίσταται ὁ κατήγορος, τὸ δὲ ἴδιόν σου καὶ φυσικὸν ἐγώ, ὁ συνήγορος, ὅστις ἀναπτύσσει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, μεγάλην ἑτοιμολογίαν, δολίας ὑπεκφυγὰς καὶ ἀπατηλὰς καὶ παραπλανητικὰς προτάσεις. Ὁ κατήγορος λαλεῖ τότε μετὰ ἠρέμου ἀξιοπρεπείας καὶ μετὰ πλήρους δυνάμεως καὶ σαφηνείας. Ἐπιζητοῦμεν τότε νὰ ἀπομακρύνωμεν ἑαυτοὺς μακρὰν τῆς τελεσιδίκου ἀποφάσεως· ἀλλὰ τιθέντες τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας, ἐὰν ἦμεθα τίμιοι, ἀκούομεν πάντοτε φωνὴν λέγουσαν ἡμῖν: ἐστὲ ἔνοχοι· διὰ τοῦτο προσευχόμενοι λέγωμεν «ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν». Καὶ δὲν πρέπει νὰ παρέλθῃ

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 252—253 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

ἑσπέρα ἐν τῷ βίῳ ἡμῶν, καθ' ἣν νὰ μὴ ἀπαγγείλωμεν τὴν εὐχὴν ταύτην. Ὅστις δὲ ἤθελε πράξει τοῦτο ἐξ ὅλης καρδίας καθ' ἅπαντα τὸν βίον αὐτοῦ, διὰ τοῦτον θὰ ἀνατείλῃ ἡ πρωΐα τῆς αἰωνίου ζωῆς.

Προσευχόμενοι δὲν λέγομεν «ῥῦσαι ἡμᾶς τῆς ποινῆς», τοῦτο θὰ μετέβαλλε τὴν αἰωνίαν δικαιοσύνην εἰς δικαστήριον ἀδικίας. Προσευχόμενοι δὲν λέγομεν «συγχώρησον ἡμῖν μέρος τῶν ὀφειλημάτων», διότι ἐν τούτῳ οἱονεὶ θὰ μετεβάλλωμεν τὸν Θεὸν εἰς ἔμπορον. Ἀλλὰ καὶ ἡ συγχώρησις τοῦ μεγαλειτέρου μέρους τῶν ὀφειλημάτων ἡμῶν οὐδόλως ὠφελεῖ ἡμῖν, διότι τὸ ὑπόλοιπον εἶναι τόσον μέγα εἰσέτι, ὥστε ἠδύνατο νὰ ἀπολέσῃ καὶ καταδικάσῃ ἡμᾶς. Διὸ προσευχόμενοι λέγομεν: «ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν». Τί δέ ἐστιν ὀφείλημα; οὐδὲν ἕτερον ἢ τὸ συνειδέναι ὅτι κατέστημεν ἄξιοι τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ, τὸ συνειδέναι ὅτι δὲν δικαιούμεθα, ἁμαρτωλοὶ γενόμενοι, νὰ δεώμεθα αὐτοῦ, τὸ συνειδέναι ἰδίᾳ ὅτι ἁμαρτωλοὶ γενόμενοι δὲν δικαιούμεθα νὰ ἔχωμεν ἐν νῷ Αὐτόν. Διὸ δεώμεθα αὐτοῦ ἵνα παρέχῃ ἡμῖν τὸ θάῤῥος νὰ προσευχώμεθα πρὸς αὐτὸν καὶ παρακαλῶμεν αὐτὸν ἵνα διανοίγῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, ὅπως ἀναγνωρίζωμεν τὴν πατρικὴν αὐτοῦ καρδίαν καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον τὸ ἀτομικὸν ὀφείλημα, ὅπερ δέον νὰ φέρωμεν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· ἡμεῖς προσευχόμενοι λέγωμεν «ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν». Ἡ μεγίστη κοινωνικὴ δύναμις εἶναι ἡ ἀγάπη, ἡ ἐπικινδυνωτάτη δὲ ἡ ἁμαρτία καὶ ὁ ἐγωϊσμός. Πάντες οἱ ἄνθρωποι δέον νὰ αἰσθάνωνται ὅτι εἰσὶν ὑποκείμενοι εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ.

Τὸ τέταρτον αἴτημα ποιεῖται λόγον περὶ τῆς παντοδυναμίας, τὸ δὲ πέμπτον περὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Μόνον ἡ ἀγάπη δύναται νὰ ὑπερνικήσῃ τὴν ὀργήν, ἡ ἀγάπη ἐστὶ τὸ ὕψιστον ὅπερ δύναται νὰ δώσῃ ἡμῖν ὁ Θεός· διὰ τοῦτο δὲ ἀπαιτεῖ παρ' ἡμῖν τὸ ὕψιστον, ὅπερ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἥτις δὲν τυγχάνει οὖσα μεγίστη ὅταν ἐκπληροῖ ἐνδόξους πράξεις, οὔτε ὅταν ἐν σιωπηλῷ μαρτυρίῳ ὑπομένῃ, ἀλλὰ μεγίστη τυγχάνει ὅταν συγχωρῇ. Διὰ τοῦτο τὸ πέμπτον αἴτημα ἐξακολουθεῖ λέγον «ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν» Τὸ δεύτερον μέρος στηρίζεται ἐπὶ τοῦ πρώτου καὶ ἡ εὐλογία τοῦ πρώτου ῥυθμίζεται κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ δευτέρου.

ΕΘΝΙΚΑ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠ. ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Ἀριθ. 602.

Τὰ **Ἔσοδα** τῶν δύω ταμείων, τοῦ τῆς ἐν Ἑπταπυργίῳ Ἐσωτερικῆς Διευθύνσεως τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων καὶ τοῦ τῆς ἱερᾶς νοσοκομειακῆς Μονῆς τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ἀνῆλθον κατὰ τὴν λήξασαν τριμηνίαν, Ἰουλίου, Αὐγούστου καὶ Σεπτεμβρίου εἰς . . . . γρ. 150146
ἀπέναντι . . . . » 111004 τῆς ἀντιστοίχου περιόδου τοῦ ἔτους 1890
παρουσιάζοντα **αὔξησιν** ἐκ . . γρ. 39142
ἤτοι κατὰ μέσον ὅρον γρ. 13047 κατὰ μῆνα ἢ 35 τοῖς $^0/_0$

Τὰ δὲ **Ἔξοδα** τῶν δύο ταμείων ὁμοῦ ἀνῆλθον κατὰ μὲν τὴν τριμηνίαν τοῦ παρελθόντος ἔτους 1890 Ἰουλίου, Αὐγούστου καὶ Σεπτεμβρίου γρ. 121692
κατὰ δὲ τὴν ἀντίστοιχον τριμηνίαν ἐνεστῶτος ἔτους εἰς . . . . . . » 99303 50
παρουσιάζοντα **ἐλάττωσιν** . . . γρ. 22389 50
ἰσοδυναμοῦσαν κατὰ μῆνα πρὸς γρ. 7462,75 κατὰ μέσον ὅρον ἢ 18 τοῖς $^0/_0$

Ἐν συμπεράσματι δὲ αἱ ἐπιτευχθεῖσαι *οἰκονομίαι* ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν προσόδων ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς ἐλαττώσεως τῶν δαπανῶν ἀφ' ἑτέρου, ἀνῆλθον εἰς γρ. 61530,50, δηλονότι κατὰ μέσον ὅρον γρ. 20843,50 κατὰ μῆνα, ἤτοι 26 τοῖς $^0/_0$ ἐπὶ τῆς ὁλικῆς διαχειρίσεως τῶν τε ἐσόδων καὶ ἐξόδων ὁμοῦ,

Μὴ λογιζομένης τῆς παρὰ τοῦ ἐν Γαλατᾷ γενικοῦ ταμείου τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων εἰσπραχθείσης προσόδου λιρῶν Τουρκίας 200 καὶ 45 $^0/_0$ ἐκ τοῦ εἰσοδήματος τοῦ ἐν τῷ ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς πρὸ τῆς εἰκόνος τῆς θείας Εὐαγγελιστρίας ἀνηρτημένου κιβωτίου συνδρομῶν, ὡς προσόδου προγενεστέρων χρήσεων, οὔτε τῆς ἐπὶ ἔλαττον διαφορᾶς τῆς μισθοδοσίας τοῦ πρώην ἐσωτερικοῦ Διευθυντοῦ τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων καὶ τοῦ νῦν διευθύνοντος, οὔτε τῆς ἐπὶ ἔλαττον δαπάνης τῶν ἐν τοῖς Φιλανθρωπικοῖς Καταστήμασι καταναλισκομένων τροφίμων καὶ ἄλλων εἰδῶν, τῶν ἀγοραζομένων κατ' εὐθεῖαν ἐκ τοῦ ἐν Γαλατᾷ γενικοῦ ταμείου αὐτῶν· τῆς δὲ πρὸς τοὺς περιθαλπομένους διαίτης βελτιωθείσης ἐφέτος κατὰ τὸ δυνατόν, ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀντίστοιχον περίοδον τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ τοῦ ἡμερησίου ἀριθμοῦ τῶν περιθαλπομένων, ὑπερτερήσαντος κατὰ ἑκατοντάδα καὶ πλέον ἀτόμων, ἅτινα διετρέφοντο καθ' ἑκάστην ἐκ τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, κατὰ τὴν λήξασαν τριμηνίαν· διότι ἐνῷ πέρυσιν ὁ ἐν τοῖς Φιλανθρωπικοῖς Καταστήμασι διαιτώμενος πληθυσμὸς κατὰ μέσον ὅρον ἀνήρχετο μόλις εἰς χιλίους καθ' ἡμέραν, ἐφέτος ἀνῆλθεν εἰς 1100.

Σημειωτέον πρὸς τούτοις, ὅτι καθ' ὅλην τὴν λήξασαν τριμηνίαν δὲν ἦσαν τεθειμένα εἰς πλήρη ἐνέργειαν καὶ ἐν τῇ ἱερᾷ νοσοκομειακῇ Μονῇ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ὡς καὶ ἐν τῷ Νοσοκομείῳ, τὰ νέα οἰκονομικὰ καὶ ἐξελεγκτικὰ μέτρα τῆς εἰδικῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, τῆς ἐν αὐτῇ ἐργασίας ἀρξαμένης βραδύτερον.

Κωνσταντινούπολις, τῇ 10 Ὀκτωβρίου 1891.

Ἐκ τοῦ Γεν. Γραφείου τῶν Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστημάτων.

Ὁ Διευθυντὴς

Ε. ΚΑΒΑΔΑΣ

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ. | ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ΄. ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 25 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1891 **ΑΡΙΘ. 35.**

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ **Κορυτσᾶς Φιλόθεος** (πρόεδρος)
Ἀρχιγρ. Ἱ. Συνόδ. **Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης**
Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Ταντταλίδης (γραμματεύς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ	5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους	3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ	25

ἑξαμηνιαία τὰ ἡμίση.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν **Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν** ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ **Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ** Προέδρῳ τῆς τὴν **Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν** διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς· Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα· ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ».—Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς **Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας** καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ **εἰδοποιῶσι** τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ **παραπίπτωσι** τὰ φυλλάδια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ — Προσφώνησις τοῦ Σεβ. Τοποτηρητοῦ — Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Θρησκευμάτων — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Ἡ ἠθικὴ καὶ τὸ αὐτεξούσιον (συνέχεια) — Ὁ μητροπολίτης Κιέβου καὶ Γαλικίας Πλάτων — Ποίημα πρὸς τὸν Θεὸν — Κοινοποίησις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Α΄ Ἐκλογικὴ Συνέλευσις.—Καθ' ἃ ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ἐδηλώθη, τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ, 20 φθίνοντος, περὶ ὥραν 6 τουρκιστὶ συνῆλθεν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἡ πρώτη ἐπὶ ἐκλογῇ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἐκλογικὴ Συνέλευσις ἔργον ἔχουσα, ὡς ἐσημειώθη, τὸν καταρτισμὸν καταλόγου ὑποψηφίων πρὸς διαδοχὴν τοῦ χηρεύοντος ἁγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ὥραν συνῆλθον ἐν τοῖς Πατριαρχείοις πάντα τὰ κατὰ τὸν νόμον δικαιούμενα νὰ μετάσχωσι τῆς συνελεύσεως μέλη, ἅτινα κατὰ τὰς διαγορεύσεις τῶν σχετικῶν διατάξεων τῶν Κανονισμῶν ἐγκαίρως εἶχον προσκληθῆ δι' ἐπισήμων προσκλητηρίων ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Τοποτηρητοῦ. Εἰς τὴν συνέλευσιν δὲν προσῆλθον δι' ἰδίους λόγους ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ Σπυρίδων Μαυρογένης πασᾶς ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων πολιτικὸν βαθμὸν φερόντων, οἱ κκ. Χατζῆ Θεολόγου καὶ Κ. Πετρίδης ἐκ τοῦ ἐμπορικοῦ συστήματος, ὁ Γ. Γεωργιάδης ἐφένδης ἐκ τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων καὶ ὁ ἰατρὸς Παλαμήδης, ἀντιπρόσωπος τῆς ἐπαρχίας Σκοπείων. Τῆς συνεδριάσεως προκατήρξατο ὁ Σεβασμιώτατος Τοποτηρητὴς διὰ προσλαλιᾶς, δι' ἧς παραστήσας τὸν σκοπὸν τῆς παρούσης συνελεύσεως, προέτρεψε πάντας ἵνα ἀνώτεροι πάσης ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας καὶ προσωπικῆς συμπαθείας καὶ χάριτος προβῶσιν εἰς τὸ ἀνατεθειμένον τῇ συνελεύσει ἔργον, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει τὰς δυσχερεῖς περιστάσεις τῆς Ἐκκλησίας, ἀπαιτούσας ἵνα ὁ μέλλων ἀναλαβεῖν τὴν διακυβέρνησιν τοῦ ἀνωτάτου τούτου τῆς ὀρθοδοξίας Θρόνου ᾖ δυνατὸς εἰς τὸ ἐκπληροῦν ἀνεπηρεάστως καὶ ἀληθῶς τὰ ὑψηλὰ τῆς Πατριαρχείας καθήκοντα καὶ ἄξιος εἰς τὸ διεξάγειν καὶ διενεργεῖν τὰς πρὸς τὴν Σεβαστὴν Αὐτοκρατορικὴν Κυβέρνησιν σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Ἐν τέλει ἡ Α. Σεβασμιότης κατέληξεν εἰς εὐχὰς καὶ δεήσεις ὑπὲρ τῆς πολυτίμου ὑγιείας καὶ δόξης τῆς Α. Α. Μ. τοῦ φιλολάου ἡμῶν Ἄνακτος Σουλτάνου Ἀβδοὺλ Χαμὴτ Χὰν αὐθέντου ἡμῶν, τοῦ ἀείποτε ἀγαθὰ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ τοῦ Γένους προνοουμένου. Μετὰ τὸ πέρας τῆς προσλαλιᾶς ἀνεγνώσθη ὁ κατάλογος τῶν μελῶν τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως, ὅπως διὰ τῆς ἀναγνώσεως ταύτης γένηται ἡ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένη ἐξακρίβωσις τῶν προσώπων τῶν ἀποτελούντων αὐτήν. Εἶτα μέλη τινὰ τῆς συνελεύσεως, ἀποτελοῦντα μειονοψηφίαν, ἐπανειλημμένως λαβόντες τὸν λόγον ἤγειραν τὴν ἔνστασιν, καθ' ἣν τὸ δικαίωμα τῆς ἐξελέγξεως τῶν ἐκλογῶν ἀνήκει εἰς τὴν Ἐκλογικὴν Συνέλευσιν καὶ οὐχὶ εἰς τὰ δύο Διοικητικὰ τῆς Ἐκκλησίας Σώματα, διότι ἡ ἐν τοῖς Κανονισμοῖς λέξις ἐξακρίβωσις σημαίνει ἐξέλεγξιν τῆς ἐκλογῆς, διότι τὸ αὐτὸ συμβαίνει ἐν πάσῃ ὁμοίᾳ συνελεύσει, διότι καὶ διὰ τῶν προηγουμένων βασίμως εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποστηριχθῇ ἡ ἰδέα αὕτη καὶ διότι καὶ ἡ εἰς τὸ ὀθωμανικὸν μετάφρασις δείκνυσι τὴν ἔννοιαν ταύτην.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ πλειονοψηφία τῆς Συνελεύσεως ἀπεφήνατο ὅτι κατὰ τὸ γράμμα καὶ πνεῦμα τοῦ νό-

μου, ἐπιφυλάσσοντος εἰς τὴν Ἐκλογικὴν Συνέλευσιν μόνον τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς ταυτότητος τῶν ἀποτελούντων αὐτὴν προσώπων, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν ἐξέλεγξιν τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν καὶ συνῳδὰ τοῖς προηγουμένοις, καθ' ἃ ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν Κανονισμῶν μέχρι τῆς σήμερον, ἤτοι ἀπὸ τριάκοντα ἐτῶν ἡ ἐξέλεγξις τοῦ κύρους τῶν ἐκλογῶν διεξάγεται ὑπὸ τῶν δύο Διοικητικῶν τῆς Ἐκκλησίας Σωμάτων, καὶ τοῦτο, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι ἡ Ἐκλογικὴ Συνέλευσις οὐδεμίαν ἔχει ὁμοιότητα πρὸς τὰ ἀλλαχοῦ ὑφιστάμενα κοινοβουλευτικὰ σώματα, ἅτινα δι' ἰδίων ἐπιτροπῶν προβαίνουσιν εἰς τὴν ἐξέλεγξιν τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς τῶν μελῶν αὐτῶν, καθόσον τὰ ἐν αὐτῇ μέλη εἰσὶν ἀνόμοια, ἡ δὲ ὑπὸ τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως ἐξέλεγξις τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν θὰ κατέληγεν εἰς τὸ ἄτοπον τῆς ἐξελέγξεως ὑπὸ λαϊκῶν μελῶν τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀρχιερατικῶν μελῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι τῶν Γενικῶν Κανονισμῶν χορηγούντων εἰς τὰ δύο Σώματα τὸ δικαίωμα τῆς παύσεως Πατριάρχου, ἡ εἰς αὐτὰ ἀπονομὴ καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐξελέγξεως τοῦ κύρους τῶν ἐκλογῶν τῶν μελῶν τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὑπερβολικόν τι, ἄλλως τε καὶ ὁ ὑπὸ τῶν Κανονισμῶν χορηγηθεὶς χρόνος εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς Α' Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως ἤτοι μία συνεδρίασις δείκνυσι τρανῶς ὅτι ὁ νομοθέτης δὲν ἐνόει νὰ ἀνατεθῇ αὐτῇ τὴν ἐξέλεγξιν τῆς ἐκλογῆς τῶν μελῶν, ἥτις θὰ ἀπῄτει μακρὰς συνεδριάσεις, τοῦθ' ὅπερ ἀναγνωρίσασα καὶ ἡ πρὸς ἀναθεώρησιν τῶν Κανονισμῶν διορισθεῖσα ἄλλοτε Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν φράσιν ἐξακρίβωσις «τῶν προσώπων», προσέθετο τὴν λέξιν: «τῆς ταὐτότητος», οἱ τὴν μειονοψηφίαν ἀποτελοῦντες, ὑπέβαλον τῇ Συνελεύσει ὅτι, ἐν ᾗ περιπτώσει αὕτη δὲν ἤθελε προσχωρήσει εἰς τὸν τρόπον αὐτῶν τοῦ ἑρμηνεύειν τὸν νόμον θεωροῦντες τὰ γινόμενα παράνομα θέλουσιν ἀποχωρήσει τῆς συνελεύσεως, τοῦθ' ὅπερ καὶ βραδύτερον ἐπραγματοποίησαν, ἀφοῦ προηγουμένως ὁ ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων Κωνστ/πόλεως Ν. Θ. Σουλλίδης λαβὼν τὸν λόγον ἤρξατο ἀναγινώσκων μακρὰν περὶ τούτου ἔκθεσιν· ἐπειδὴ δὲ ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ ἐλέγετο ὅτι ἡ σημερινὴ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου συγκρότησις τυγχάνει παράνομος, ὁ Σεβασμ. Τοποτηρητής, αἰτήσει πολλῶν μελῶν τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως, ἀνεκάλεσε τὸν ῥήτορα εἰς τὴν τάξιν, μὴ θέλοντα δὲ νὰ ἀποσύρῃ τὴν κατὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μομφὴν ἀφῄρεσεν ἀπ' αὐτοῦ τὸν λόγον. Μετὰ τοῦτο ἀπεχώρησαν τῆς Συνελεύσεως 24 τῶν μελῶν αὐτῆς, τὰ τὴν εἰρημένην μειονοψηφίαν ἀποτελοῦντα, ἤτοι οἱ κκ. Κ. Ἀνθόπουλος πασᾶς ἀντιπρόσωπος Χαλκηδόνος· Κωστάκης βέης Φωτιάδης, Θεσσαλονίκης· Κ. Σ. Καραθεοδωρῆς ἐφένδης, Σάμου· Κ. Βαγιάννης ἐφένδης, Καισαρείας· Ἀριστείδης βέης Ζῶτος, Ἀδριανουπόλεως· Ζ. Χατζόπουλος καὶ Ν. Θ. Σουλλίδης Κωνσταντινουπόλεως· Ἀνδρέας Σπαθάρης, Βάρνης· Χ. Ι. Παπάζογλους, Νεοκαισαρείας· Ἰ. Μηλιόπουλος, Τραπεζοῦντος· Ι. Πολυζέττης, Κυζίκου· Χρῆστος Παπαδόπουλος, Προύσης· Μάρκος Πορτοκάλογλους, Ἀμασείας· Ἀβραὰμ Χουδαβερδῆς, Ἰκονίου· Σωτήριος Παπαϊωάννου, Πελαγωνείας· Γ. Γιαβάσογλους, Νικαίας· Α. Νέτης, τῆς συντεχνίας τῶν κρεοπωλῶν· Κ. Κούρτογλους, τῶν γεδικλῆ καπήλων· Α. Γ. Μέντζος, τῆς συντεχνίας τῶν παντοπωλῶν· Δ. Νικολαΐδης, τῶν κουγιουμτζίδων· Κ. Ἀνανιάδης, τῶν τζαμφεστσίδων· Χ. Κιοσέογλους, τῶν κερεστετζίδων· Γ. Κέντρος, τῶν τζοχατζίδων· Β. Κωνσταντινίδης τῶν γουναράδων.

Ἐπειδὴ ὅμως καὶ μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῆς μειονοψηφίας ἡ συνέλευσις, ἐθεώρησεν ἑαυτὴν ἐν νομίμῳ ἀπαρτίᾳ, καθ' ὅσον τὰ μέλη αὐτῆς ἦσαν 51, ἤτοι πλέον τῶν δύο τρίτων τῶν ἐν ἀρχῇ τῆς συνελεύσεως προσελθόντων μελῶν, πρῶτον μὲν διὰ ψήφων 49, πλὴν δύο, ἐψηφίσθη πρότασις τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς ἐπαρχίας Φιλιππουπόλεως κ. Σ. Ἀντωνιάδου, καθ' ἣν ἡ Συνέλευσις ἀναγνωρίζουσα ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς ἐξελέγξεως ἀνήκει μόνον εἰς τὰ δύο Διοικητικὰ Σώματα, μεταβαίνει εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, εἶτα προτάσει τοῦ κ. Ν. Φ. Γεωργιάδου ἡ πλειονοψηφία τῆς Συνελεύσεως ἐξέφρασε τὴν βαθεῖαν αὐτῆς λύπην ἐπὶ τῷ κινήματι τῆς ἀποχωρήσεως τῆς μειονοψηφίας, σκοπούσης νὰ ματαιώσῃ διὰ τῆς πράξεως ταύτης τὸ ἔργον τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως, τοῦθ' ὅπερ καὶ αὐτοὺς προσβάλλει τοὺς ἀποχωρήσαντας καὶ τοὺς ἐντολεῖς, ὧν τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτοῖς ἐντολὴν ἠθέτησαν, καὶ μετὰ τοῦτο προέβη εἰς ἀποσφράγισιν τῶν ψηφοδελτίων, γενομένην ὑπὸ τοῦ πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τοῦ Πανιερωτάτου ἁγίου Πελαγωνείας καὶ τῶν κκ. Ν. Φ. Γεωργιάδου καὶ Σ. Ἀντωνιάδου, διορισθέντων διαλογέων τῶν ψήφων. Γενομένης δὲ τῆς ἀποσφραγίσεως ἀνεδείχθησαν ὑποψήφιοι τοῦ Οἰκουμεν. Θρόνου:

Ὁ Πατριάρχης πρώην Κωνσταντινουπόλεως Ἰωακεὶμ ὁ Γ' λαβὼν		ψήφους	23
Ὁ Μητροπολίτης	Ἡρακλείας Γερμανὸς	»	23
Ὁ »	Δέρκων Καλλίνικος	»	6
Ὁ »	Ἐφέσου Ἀγαθάγγελος	»	3
Ὁ »	Κυζίκου Νικόδημος	»	3
Ὁ »	Νικομηδείας Φιλόθεος	»	2
Ὁ »	Μιτυλήνης Κωνσταντῖνος	»	2
Ὁ »	Βελεγράδων Δωρόθεος	»	2
Ὁ »	Καισαρείας Ἰωάννης	»	1
Ὁ »	Θεσσαλονίκης Σωφρόνιος	»	1
Ὁ »	Ἀδριανουπόλεως Κύριλλος	»	1
Ὁ »	Ἀμασείας Ἄνθιμος	»	1
Ὁ »	Ἰωαννίνων Γρηγόριος	»	1
Ὁ »	Βερροίας Προκόπιος	»	1
Ὁ »	Δράμας Γερμανὸς	»	1
Ὁ »	Σερρῶν Κωνσταντῖνος	»	1
Ὁ »	Σμύρνης Βασίλειος	»	1

Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Μητροπολίτης Σερρῶν Κωνσταντῖνος δὲν ἔχει συμπεπληρωμένην τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου

ἀπαιτουμένην ἑπταετῆ ἀρχιερατείαν, ἐνεκρίθη ἡ διαγραφὴ αὐτοῦ ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν ὑποψηφίων. Εἶτα προὐτάθησαν ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως καὶ ἕτεροι ὑποψήφιοι, ἐξ ὧν δεκτοὶ ὑπὸ τοῦ ἑνὸς τρίτου τῶν κληρικῶν μελῶν κατὰ τὸν νόμον ἐγένοντο οἱ Πανιερώτατοι Μητροπολῖται Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Νεόφυτος διὰ ψήφων 9, Σηλυβρίας Γερμανὸς διὰ ψήφων 9, Γάνου καὶ Χώρας Διονύσιος διὰ ψήφων 6. Οὕτω τοίνυν καταρτισθέντος τοῦ Καταλόγου ἐκ 18 ὑποψηφίων συνετάχθη ὁ εἰθισμένος μασβατᾶς, ὑπογραφεὶς καὶ σφραγισθεὶς ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Τοποτηρητοῦ, τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου· τῇ δὲ ἐπιούσῃ δευτέρᾳ ὁ Καποῦ-Κεχαγιᾶς τῶν Πατριαρχείων Ἀντώνιος ἐφένδης Οἰκιάδης μεταβὰς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Θρησκευμάτων ἐπέδωκε τοῦτον τῇ Α. Ε. τῷ ὑπουργῷ Ριζᾷ πασᾷ.

Προσθετέον ὅτι ὀλίγον πρὸ τῆς ἀποσφραγίσεως τῶν δελτίων προσελθὼν ὁ ἐκ τῆς μειονοψηφίας καὶ ἀντιπρόσωπος Κωνσταντινουπόλεως κ. Ζ. Χατζόπουλος ἐπέδωκε τῷ Σεβασμιωτάτῳ Τοποτηρητῇ διαμαρτύρησιν τῶν ἀποχωρησάντων μελῶν τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως ἐπαναλαμβάνουσαν τὰ καὶ πρὸ τῆς ἀποχωρήσεως αὐτῶν ἀναπτυχθέντα καὶ πειρωμένην διὰ τούτων νὰ ἐπιρρίψῃ τὴν εὐθύνην τῶν γενομένων εἰς τὴν πλειονοψηφίαν.

—*Ἐπισκέψεις Τοποτηρητοῦ*.—Τὸ παρελθὸν Σάββατον ὁ Σεβασμιώτατος Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μητροπολίτης Βελεγράδων κύριος Δωρόθεος προσκληθεὶς μετέβη παρὰ τῇ Α. Ἐ. τῷ ὑπουργῷ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν θρησκευμάτων Ριζᾷ πασᾷ καὶ συνδιελέξατο μετ' αὐτοῦ περί τινων ζητημάτων θρησκευτικῶν. Τῇ Δευτέρᾳ δὲ 21 φθίνοντος ἡ Α. Σεβασμιότης συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ Καποῦ-κεχαγιᾶ τῶν Πατριαρχείων Ἀντωνίου ἐφένδη Οἰκιάδου, μετέβη αὖθις παρὰ τῇ Α. Ἐξοχότητι, μεθ' ἧς συνδιελέξατο περὶ ὑποθέσεων ἀφορωσῶν εἰς ἐπαρχίας τινὰς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

— *Ἐργασίαι τῶν δύο Διοικητικῶν Σωμάτων*. —Ὁ ὑπὸ τῆς πρώτης Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως καταρτισθεὶς Κατάλογος ὁ περιέχων τὰ ὀνόματα τῶν ὑποψηφίων διὰ τὸν χηρεύοντα Οἰκουμενικὸν Θρόνον, ἀποσταλεὶς εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην ἐπεστράφη προχθές, διαγραφέντων ἐξ αὐτῶν κυβερνητικῇ ἀποφάσει τῶν Σεβασμ. Μητροπολιτῶν Ἡρακλείας Γερμανοῦ, Δέρκων Καλλινίκου, Ἀδριανουπόλεως Κυρίλλου, Ἰωαννίνων Γρηγορίου καὶ Σμύρνης Βασιλείου. Ἡ ἐκλογὴ ἑπομένως γεννήσεται ἐπὶ τῶν ἐν τῷ Καταλόγῳ ὑπολειπομένων δέκα καὶ τεσσάρων ὑποψηφίων.

Συνελθόντων σήμερον τῶν δύο Διοικητικῶν τῆς Ἐκκλησίας Σωμάτων, ὅπως λάβωσι γνῶσιν τοῦ Τεσκερὲ τῆς Σεβαστῆς Κυβερνήσεως, ὡρίσθη μετὰ μακρὰν σκέψιν καὶ συζήτησιν ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τοῦ τεσκερέ, ἡμέρα τῆς δευτέρας Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως ἡ μεθαύριον Κυριακή, 27 φθίνοντος καὶ ὥρα 6 τουρκιστί, ἐφ' ᾧ ἀπελύθησαν εἰς πάντα τὰ μέλη τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως τὰ εἰθισμένα προσκλητήρια γράμματα.

— *Ἀφίξεις*. — Ἀφίκετο εἰς βασιλεύουσαν ὁ ἀπὸ ἑξαμήνου σχεδὸν ἀπουσιάζων ἐπίτροπος τοῦ Ὄρους Σινᾶ ἀρχιμανδρίτης Κορνίλιος.

Ἐπανέκαμψεν ὡσαύτως εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁ εἰς Μελένικον πρὸς παραλαβὴν τῆς περιουσίας τοῦ ἀοιδίμου μητροπολίτου Μελενίκου Προκοπίου ἀποσταλεὶς πατριαρχικὸς ἔξαρχος ἱερολογιώτατος Δευτερεύων τῶν Πατριαρχείων κ. Κωνσταντῖνος Μικρούλης.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΤΟΠΟΤΗΡΗΤΟΥ

Σεβάσμιοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,
Ἀξιότιμοι σύμβουλοι καὶ
ἐκλεκτοὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἀντιπρόσωποι!

Πρὸ δύο μηνῶν διὰ τὴν εἰς Κύριον ἀποδήμησιν τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου Διονυσίου τοῦ Ε΄ ἐκλεγεὶς παρὰ τῶν δύο σεβαστῶν τῆς Ἐκκλησίας Σωμάτων Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, τῇ εὐμενεῖ ἐπικυρώσει τοῦ φιλολάου ἡμῶν Ἄνακτος, ἀνέλαβον τὰ σπουδαιότατα καθήκοντα τῆς ὑψηλῆς καὶ βαρυσημάντου ταύτης θέσεως, ἀναθέμενος τὴν ἐμὴν ἀσθένειαν εἰς τὴν παντοδύναμον ἀρωγὴν καὶ ἀντίληψιν τοῦ ὑψίστου τῆς Ἐκκλησίας ἀρχιερέως Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Καὶ δὴ κατὰ τὸ δίμηνον τοῦτο χρονικὸν διάστημα τῇ θείᾳ συνάρσει καὶ συναντιλήψει καὶ τῇ ὁμόφρονι καὶ ἀγαθοβούλῳ συνεννοήσει τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν ἁγίων ἀρχιερέων καὶ τῶν ἀξιοτίμων λαϊκῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου διετέλεσα ἐπαγρυπνῶν εἰς τὰ συμφέροντα τῆς Μητρὸς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, καί, ὅση μοι δύναμις, ἐργαζόμενος νομοταγῶς, οὐδενὸς πόνου ἐφείσθην ὑπὲρ τῆς ἀνελλιποῦς καὶ πιστῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἀνατεθέντων μοι ὑψηλῶν πρός τε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος ἡμῶν καὶ πρὸς τὴν σεβαστὴν κυβέρνησιν καθηκόντων· οὐχ ἧττον δὲ συνῳδὰ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς νόμοις καὶ διατάξεσι τῶν Κανονισμῶν παρεσκεύασα τὰ τῆς ἐκλογῆς πατριάρχου, κατὰ τὸ ὑψηλὸν Βουγιουρουλτὶ τῆς σεβαστῆς ἡμῶν κυβερνήσεως, φροντίσας μετὰ πάσης τῆς δεούσης ἐπιμελείας καὶ περισκέψεως ἵνα τὰ πάντα εὐνόμως καὶ προσηκόντως διευθετηθῶσιν· ἤδη δὲ ἐπιστάντος τοῦ καιροῦ τῇ εὐδοκίᾳ τοῦ παναγάθου Θεοῦ προσεκάλεσα ὑμᾶς, σεβάσμιοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ καὶ ἀξιότιμοι κύριοι, ὅπως ἀνοίξαντες τὰ ψηφοδέλτια τῶν ἁγίων ἀρχιερέων λάβωμεν γνῶσιν τῶν ὑποψηφίων διὰ τὴν ὑψηλὴν καὶ σπουδαίαν θέσιν καὶ τὸ σοβαρὸν τῆς πατριαρχείας ἀξίωμα.

Ἐν τῇ κρισιμωτάτῃ ταύτῃ περιπτώσει οὐδεὶς

ἡμῶν ἀγνοεῖ ὅτι ὀφείλει ἀναλογιζόμενος τὸ σπουδαῖον τῆς θέσεώς του, καὶ τὸ σοβαρὸν τῆς ὑποθέσεως εἰς ἣν προσκαλεῖται νὰ συμμετάσχῃ, οὐδεὶς ἡμῶν, λέγω, ἀγνοεῖ ὅτι ὀφείλει ἵνα θέσῃ τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας του καὶ ἀποφανθῇ διὰ τῆς λελογισμένης καὶ μεμετρημένης σκέψεώς του ὅ,τι ἡ συνείδησις αὐτοῦ ὑπαγορεύει ἐν εἰλικρινείᾳ καὶ ἀμεροληψίᾳ, οὐδὲν ἄλλο σκοπῶν ἢ τὴν ὑπὸ τοῦ ἐκλεχθησομένου Πατριάρχου προσδοκωμένην θεάρεστον καὶ ἐθνοσωτήριον διοίκησιν τῶν ὑψίστων καὶ πολυτιμοτάτων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους συμφερόντων. Διὸ κατάλληλον καὶ πρόσφορον ἐνόμισα ἐν ταύτῃ τῇ πρώτῃ συνεδρίᾳ τῆς ἐκλογικῆς συνελεύσεως νὰ ἀναφέρω ταῦτα, ὅπως δῷ εἰς ἕκαστον ὑμῶν καιρὸν ἵνα ὡρίμως καὶ χριστιανικώτατα σκεφθῇ καὶ ἐν συνειδήσει κατὰ τὴν δευτέραν καὶ τελειωτικὴν Συνέλευσιν διὰ τῆς ψήφου αὐτοῦ ἀποφανθῇ, διότι ἡ μετὰ καθαρᾶς συνειδήσεως ψηφοφορία ἐπὶ σπουδαιοτάτων ὑποθέσεων, οἵα μάλιστα ἡ παροῦσα, εἶνε τὸ εὐγενέστερον προνόμιον τῶν λογικῶν ἀνθρώπων καὶ μάλιστα τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, οἷς κατὰ τὸν Μέγαν Ἀπόστολον τῶν ἐθνῶν «οὐκ ἔδωκεν ὁ Θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ» ἐν ᾧ πνεύματι δυνατοί ἐσμεν κατὰ τῶν παθῶν καὶ τῆς ἰδιοτελείας νὰ ἀντεπεξερχώμεθα καὶ μετὰ παρρησίας καὶ γενναιότητος τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ κοινὸν συμφέρον νὰ ἐπιζητῶμεν, καὶ ἐν ᾧ πνεύματι μετ' ἀγάπης ἀληθοῦς καὶ χριστιανοπρεποῦς καὶ μετὰ σώφρονος διαθέσεως ὀφείλομεν καὶ νὰ σκεπτώμεθα καὶ νὰ βουλευώμεθα καὶ νὰ ἀποφασίζωμεν καὶ νὰ λέγωμεν καὶ νὰ ἐνεργῶμεν τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ πρὸς σωτηρίαν τοῦ τε μέρους καὶ τοῦ ὅλου τοῦ ὀρθοδόξου ἡμῶν πληρώματος κατατείνοντα.

Καὶ δή, σεβάσμιοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ καὶ ἀξιότιμοι τοῦ Γένους ἀντιπρόσωποι, ἐν τῇ σοβαρᾷ ταύτῃ ὑποθέσει, δι' ἣν ἐν τῇ ἑπομένῃ συνεδριάσει τὴν ψῆφον ἡμῶν θέλομεν καταθέσει, οὐδὲν ἄλλο δέον νὰ ἔχωμεν ἐν τῷ νῷ καὶ οὐδὲν ἄλλο δέον νὰ σκεπτώμεθα καὶ εἰλικρινῶς καὶ εὐσυνειδήτως νὰ διερευνῶμεν, ἢ ὁποῖον δεῖ εἶναι τὸν ἀναλαμβάνοντα τὸν ὑψηλὸν τοῦτον Θρόνον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, δηλ. δυνατὸν μὲν λόγῳ καὶ ἔργῳ εἰς τὸ νὰ ἐκπληροῖ ἀνεπηρεάστως καὶ ἀληθῶς τὰ ὑψηλὰ τῆς Πατριαρχείας καθήκοντα, ἄξιον δὲ εἰς τὸ συνετῶς καὶ πιστῶς νὰ διεξάγῃ καὶ διενεργῇ τὰς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν πρὸς τὴν σεβαστὴν Αὐτοκρατορικὴν ἡμῶν Κυβέρνησιν, τὴν ἀείποτε ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ὀρθοδόξων μεριμνῶσαν καὶ τὰ πρὸς εὐημερίαν ἡμῶν προφρόνως καὶ προσφόρως χορηγοῦσαν καὶ ἐπιδαψιλεύουσαν.

Ταῦτα δὲ λέγων οὐδαμῶς ἀμφιβάλλω περὶ τῶν ἀγαθοβούλων διαθέσεων καὶ τῶν εἰλικρινεστάτων προθέσεων τῶν ἀξιοτίμων ἐκλογέων, ἀπεναντίας ἔχω πλήρη τὴν πεποίθησιν ὅτι ἀφ' ἑνὸς τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις μου θέλετε μετ' εὐμενοῦς καὶ δικαίας κρίσεως ἀποδεχθῇ καὶ ἐκτιμήσει, ἀφ' ἑτέρου ἀναλογιζόμενοι τὴν ἀνάγκην, ἥτις παρουσιάζεται εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις ὑπὲρ τῆς ὄντως σπουδαίας θέσεως τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας, τοῦ ἀδιασείστου τούτου κέντρου τῆς Ὀρθοδοξίας, θέλετε ἐν συγκινήσει ψυχῆς συνομολογήσει τοῖς λεγομένοις μου καὶ ἐν τῇ ἐγνωσμένῃ ὑμῶν εὐλαβείᾳ καὶ υἱϊκῇ ἀφοσιώσει πρὸς τὴν κοινὴν τροφὸν Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν θέλετε ὑπὲρ τῶν ἱερῶν αὐτῆς καὶ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν σπουδαίων συμφερόντων τῶν πρὸς τὰ τοῦ ὅλου Γένους ταὐτιζομένων σκεφθῇ, ἀναδεικνυόμενοι ἀνώτεροι πάσης ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας καὶ προσωπικῆς συμπαθείας καὶ χάριτος.

Εἴθε δὲ ὁ Θεμελιωτὴς τῆς ἱερᾶς ἡμῶν θρησκείας καὶ Ἐκκλησίας Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐπιβλέπων αὐτὴν καὶ προνοῶν ὑπὲρ αὐτῆς καταπέμψοι ἐφ' ἡμᾶς τὴν θείαν αὐτοῦ χάριν καὶ φωτίσοι καὶ καθοδηγήσοι εἰς πᾶσαν βουλὴν ἀγαθὴν καὶ πᾶν ἔργον ἀγαθὸν καὶ σωτήριον· κρατύνοι δὲ τὸν φιλόλαον καὶ πρὸς πᾶσαν πρόοδον δραστηρίως ὁρμώμενον καὶ εὐεργετικώτατον ἡμῶν Ἄνακτα Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χὰν ἐφένδην ἡμῶν, εἴθε, εἴθε.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Πρὸς τὸν Τοποτηρητὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Ἔλαβον καὶ ὑπέβαλον διὰ τεσκερὲ τῇ Α. Ὑψηλότητι τῷ Μεγάλῳ Βεζύρῃ τὸν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου διαβιβασθέντα μασπατᾶν, περὶ τῶν δέκα καὶ ἐννέα ὑποψηφίων Μητροπολιτῶν, τῶν δυναμένων νὰ ἐκλεγῶσιν εἰς τὸν χηρεύοντα Πατριαρχικὸν Θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ Α. Ὑψηλότης δι' ὑψηλοῦ Αὐτῆς τεσκερὲ γράφει ὅτι, μελετηθέντος ἐν τῷ Ὑπουργικῷ Συμβουλίῳ τοῦ εἰρημένου μασπατᾶ ἀπεφασίσθη ἵνα, διαγραφομένων ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ ἀναφερομένων ὑποψηφίων, τῶν Μητροπολιτῶν Ἡρακλείας κ. Γερμανοῦ, Δέρκων κ. Καλλινίκου, Ἀδριανουπόλεως κ. Κυρίλλου, Ἰωαννίνων κ. Γρηγορίου καὶ Σμύρνης κ. Βασιλείου, χορηγηθῇ ἡ ἄδεια εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἵνα συνῳδὰ τῷ Κανονισμῷ γένηται ἡ ἐκλογὴ ἐπὶ τῶν λοιπῶν.

Ἐπιστρέφων συννημένως ὧδε τὸν διαληφθέντα μασπατᾶν ἀξιῶ ἵνα συνῳδὰ ἐνεργήσητε τὰ δέοντα.

Ἐπὶ τούτῳ ἐγράφη ὁ παρὼν φιλικὸς τεσκερές.

Τῇ 1 Ρεπι-ουλ-ἀχὴρ, 1309, 23 Ὀκτωβρίου 1307, 1891.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Θρησκευμάτων ὑπουργὸς

(ὑπογ.) ΡΙΖΑ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Ἀριθμ. Πρωτ. 5388 / Διεκπ. 3452

. . . . Ἐπιστραφέντος ὑπὸ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης τοῦ τῶν ἐκλεξίμων Καταλόγου καὶ ὁρισθείσης ἡμέρας τῆς δευτέρας συνεδριάσεως τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως πρὸς ἀνάδειξιν τῶν τριῶν ὑποψηφίων καὶ ἐκλογὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τῆς προσεχοῦς Κυριακῆς, 27 ἐνεστῶτος, καὶ ὥρας 6 τουρκιστὶ ἀκριβῶς, ἀξιοῦμεν τὴν περισπούδαστον ἡμῖν αὐτῆς. . . . ἵνα εὐαρεστηθεῖσα προσέλθῃ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν καὶ ὥραν φέρουσα σὺν τῷ προσκλητηρίῳ τῷδε καὶ τὴν σφραγῖδα αὐτῆς πρὸς σφράγισιν τοῦ συνταχθησομένου μασπατᾶ. Εἴεν δὲ τὰ ἔτη αὐτῆς Θεόθεν ὅ,τι πλεῖστα ὑγιεινὰ καὶ σωτήρια. ͵αωϟα΄ Ὀκτωβρίου κε΄.

Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου

† Βελεγράδων ΔΩΡΟΘΕΟΣ

Η ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΑΥΤΕΞΟΥΣΙΟΝ*

Καὶ δὴ πρῶτον, λέγουσιν ἡμῖν, ἡ ἠθικὴ ἐλευθερία δὲν ὑπάρχει, διότι εἶναι ἀδύνατος, εἶναι δὲ ἀδύνατος, διότι πᾶσα πρᾶξις εἶναι ἐκ τῶν προτέρων ὡρισμένη ἐκ τοῦ ἐνστίκτου, ἡ δὲ διὰ τοῦ λογικοῦ γινομένη πρᾶξις ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ λογικοῦ. Αἰτία ἐξ ἐνστίκτου, ἢ αἴτιον ἐκ τοῦ λογικοῦ, ὑπάρχει πάντοτέ τι τὸ ὁποῖον κάμνει ὥστε νὰ θέλω. Ἐὰν ἤμην, λέγουσιν, ἐλεύθερος θὰ ἦσαν αἱ πράξεις μου ἀφ' ἑνὸς μὲν ὡρισμέναι καὶ ἀφ' ἑνὸς μὴ ὡρισμέναι· ὡρισμέναι ὑπὸ τοῦ αἰτίου καὶ μὴ ὡρισμέναι ἕνεκα τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν, τοῦτο δὲ ἀποτελεῖ ἀντίφασιν. Καὶ ὅμως τὸ πρᾶγμα ἴσως εἶναι μυστήριον, δὲν εἶναι ὅμως καὶ ἀντίφασις. Οὐδέποτε οἱ ὀπαδοὶ τοῦ αὐτεξουσίου παρεδέχθησαν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ πράττειν πρᾶξίν τινα ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἑτέραν πρᾶξιν. Ἐν τούτῳ ἤθελεν εἶναι ἡ ἀντίφασις. Τοὐναντίον λέγουσιν ὅτι ἀντὶ τῆς πράξεως, ἣν πράττει, ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἑτέραν πρᾶξιν χωρὶς αἱ αἰτίαι, ὑφ' ὧν εἰς τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ κινεῖται, νὰ μεταβληθῶσιν. Ἀλλὰ τὰ αἴτια, ἀντιτάσσουσιν, ἅτινα ὁρίζουσι τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ, εἶναι τότε μεταβεβλημένα, βεβαίως. Ἄρα, λέγουσι, μία τῶν αἰτιῶν καὶ ἀκριβῶς ἐκείνη, ἥτις ὁριστικῶς κινεῖ ἡμᾶς εἰς πρᾶξιν, ἔσται ἤδη διάφορος. Ἐν τούτῳ ἔγκειται ἡ πλάνη. Τὴν ἐλευθερίαν φαντάζονται ὡς ἁπλῶς καὶ μόνον δεχομένην κινήσεις. Φρονοῦσι, φαίνεται, ὅτι αἱ αἰτίαι εἰσὶ δυνάμεις, ἡ δὲ θέλησις ἁπλῶς ἀδρανὴς οὐσία, εἰς ἣν αἱ αἰτίαι μεταδίδουσι τὴν κίνησιν. Ποιοῦνται δὲ κατάχρησιν τῆς συγκρίσεως πρὸς τὴν πλάστιγγα· τὰ βάρη, λέγουσίν εἰσι, τὰ αἴτια, ἡ δὲ πλάστιγξ ἡ θέλησις. Ἀλλ' ὅμως ἡ θέλησις δὲν εἶναι παθητικόν τι, ἡ θέλησις δὲν ἀντιδρᾷ μόνον ἀλλὰ δρᾷ. Εἶναι πλάστιγξ, ἥτις μόνη κινεῖ τὰ μέρη αὐτῆς. Ὅταν τὰ αἴτια μεταβάλλωνται, ἡ θέλησις λαμβάνει μέρος εἰς τὴν μεταβολὴν αὐτῶν. Τὰ αἴτια παρουσιάζονται ἐν τῇ ποικιλίᾳ αὐτῶν ζητοῦντα νὰ ἑλκύσωσιν αὐτήν, ἡ θέλησις δὲ ἐκλέγει ἓν ἐξ αὐτῶν, ὅπερ προτιμᾷ, τὴν δὲ προτίμησιν ταύτην ἀντλεῖ ἐξ ἑαυτῆς. Λάβωμεν ἄνθρωπον ἐκτεθειμένον εἰς δεινὸν πειρασμόν· ἡ ἡδονὴ ζητεῖ νὰ ἑλκύσῃ αὐτὸν πρὸς τὸ μέρος αὐτῆς, αἱ αἰσθήσεις αὐτοῦ τίθενται εἰς κίνησιν. τὸ πάθος βιάζει αὐτόν, ἡ πτῶσις φαίνεται ἄμεσος. Αἴφνης ἡ θέλησις ἀναλαμβάνει τὴν ἀπολεσθεῖσαν δύναμιν, καταβάλλει τὴν διεγερθεῖσαν ὁρμὴν καὶ δίδωσι τὴν νίκην εἰς τὸ καθῆκον. Τοῦτο προῆλθε, λέγουσι, διότι τὸ ἠθικὸν ἰδεῶδες ἐπεφάνη αὐτῇ, ἡμεῖς δὲ ἀπαντῶμεν ὅτι τὸ ἠθικὸν ἰδεῶδες ἐφάνη, διότι ἡ βούλησις ἐπροθυμήθη νὰ ἀναστήσῃ αὐτό. Τὸ ἠθικὸν ἰδεῶδες δὲν ἐγένετο κύριον τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, περὶ οὗ πρόκειται, ἄκοντος αὐτοῦ, ἀλλ' ἁπλῶς ἀπεκρίθη εἰς τὴν πρόσκλησιν αὐτοῦ. Ἡ ἀπόλυτος ἀξία τοῦ ἠθικοῦ τούτου ἰδεώδους δὲν μεταβάλλεται. Ἡ ἀξία αὐτοῦ ἦν ἡ αὐτὴ ἐν τῇ δεινοτέρᾳ στιγμῇ τοῦ ἀγῶνος καὶ ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ τῆς νίκης· ἀλλ' ὅμως τὴν σχετικὴν αὐτοῦ ἀξίαν ἡ θέλησις ἔδωκεν αὐτῷ, ἐλάσσονα μὲν ἐν τῷ καιρῷ τοῦ πειρασμοῦ, μείζονα δὲ καθ' ἣν στιγμὴν ἡττᾶτο οὗτος. Οἱ ἀρνούμενοι τοῦτό εἰσιν ἐξ ἐκείνων, φαίνεται, οἵτινες συνήθως ἐνδίδουσιν εἰς τὸν πειρασμόν. Τῇ ἀληθείᾳ, ἀπομανθάνουσα τὸ νικᾶν τὸν πειρασμὸν ἡ θέλησις δύναται νὰ καταντήσῃ εἰς σημεῖον τοιοῦτον, ὥστε νὰ ἀμφιβάλλῃ περὶ τῆς ἐλευθερίας αὐτῆς. Ἡ θέλησις τοιουτοτρόπως συνειθίζει εἰς τὴν δουλείαν. Ὅταν δὲ λέγωσιν αὐτῇ, ὅτι δὲν εἶναι ἐλευθέρα, προθυμοποιεῖται νὰ παραδέχηται καὶ πιστεύῃ τοῦτο. Πᾶσα ἡ νεωτέρα εὐρωπαϊκὴ φιλολογία εἶναι ἐμπεφορημένη ὑπὸ τῆς πεπλανημένης ταύτης ἰδέας, ὅτι τὰ πάντα εἰσὶν ἀποτέλεσμα τοῦ νόμου τῆς ἀνάγκης. Φρονοῦσιν ὅτι δικαιολογοῦσι τὴν διάπραξιν τῶν πολυπληθῶν σήμερον ἐγκλημάτων, χαρακτηρίζοντες ταῦτα ὡς προϊόντα ἐξάψεως τοῦ πάθους. Ἄλλοτε οἱ γράφοντες ἐξύμνουν τὰς νίκας τῆς βουλήσεως κατὰ τοῦ πάθους. Ἤδη δὲ οἱ γράφοντες ἀφηγοῦνται τὴν παραφορὰν τοῦ πάθους· ὅταν δὲ ἀποδείξωσι τοῦτο ὡς δῆθεν ἀκατάβλητον καυχῶνται ὅτι προσέθηκαν νέαν σελίδα εἰς τὴν φυσικὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας. Ἀλλ' ὅμως ἡ σχολὴ αὕτη εἶναι πεπλανημένη, εἶναι σχολὴ εἰδεχθὴς καὶ καταστρεπτική. Δὲν εἶναι ἀληθές, ὅτι πᾶσα ἐπιθυμία, ἀρκεῖ νὰ ᾖ βιαία καὶ

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 250—252 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

σφοδρά, επιφέρει μοιραίως πρᾶξιν σύμφωνον πρὸς αὐτήν. Δὲν εἶναι ἡ ἐπιθυμία, ἥτις ἀποφασίζει τὴν πρᾶξιν, ἀλλ' ἡ θέλησις· ἐν τούτῳ δὲ ἔγκειται ἡ ἐλευθερία. Ἐὰν δὲ ἀντὶ νὰ νικήσῃ τις τὴν ἐπιθυμίαν, ἀποδέχηται τὴν φωνὴν αὐτῆς καὶ συμμορφοῖ πρὸς αὐτὴν τὴν διαγωγὴν αὐτοῦ καὶ τότε πράττει τοῦτο διότι ἠθέλησε, φωνὴ δέ τις τότε ἐντὸς αὐτοῦ λέγει ὅτι ἠδύνατο καὶ ὅτι ὤφειλε νὰ θελήσῃ τὸ ἐναντίον, νὰ παλαίσῃ κατὰ τῆς ἐπιθυμίας καὶ νὰ θυσιάσῃ τὸ πᾶν εἰς τὴν αὐστηρὰν ἀπαίτησιν τοῦ καθήκοντος.

Θεωροῦσί τινες ὡς ἀπάτην τὴν ἐσωτερικὴν ταύτην πεποίθησιν. Διὰ τίνα λόγον; Ἐὰν σκέπτωνται οὕτω συνεπείᾳ συστηματικῆς τινος θεωρίας περὶ τοῦ σύμπαντος, καθ' ἣν οὐδαμοῦ μένει χῶρος εἰς ἐλευθέραν βούλησιν, θέλομεν ἀπαντήσει αὐτοῖς ἐν τοῖς ἐφεξῆς. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡμεῖς ἐξετάζομεν τὸν ἄνθρωπον ἐν ἑαυτῷ, οὐχὶ δὲ τὰ περὶ αὐτόν. Ἐνῷ ἡ συνείδησις ἡμῶν δείκνυσιν ἡμῖν ἀφ' ἑνὸς μὲν προκλήσεις ὀλεθρίας πρὸς τὸ κακὸν καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀποφάσεις ἐλευθέρας, οἱ ἐναντίοι διατείνονται ὅτι τὸ πᾶν γίνεται κατὰ νόμους μοιραίους καὶ ἀναγκαίους καὶ ὅτι εἰς τὸν νόμον τοῦτον ὑπόκειται καὶ αὐτὴ ἡ ἀπόφασις τῆς βουλήσεως, ἥτις αἰσθάνεται ἑαυτὴν ἐλευθέραν. Ἡ θερμότης τοῦ αἵματος τοῦ ἀνθρώπου, λέγουσιν, ἡ κίνησις τῶν νεύρων αὐτοῦ, αἱ εἰκόνες αἵτινες κατέχουσι τὸν ἐγκέφαλον αὐτοῦ, αἱ κληρονομικαὶ αὐτοῦ προδιαθέσεις, αἱ πολυχρόνιοι συνήθειαι καὶ ἕξεις, ἃς φέρει ἐν ἑαυτῷ, ταῦτα πάντα ἀποτελοῦσι τὰ ποικίλα διδόμενα τοῦ ἰδίου αὐτοῦ προσώπου, καθ' ἣν στιγμὴν ἀκριβῶς ποιεῖται τὴν ἀπόφασιν, τὰ δὲ διδόμενα ταῦτα ἐπιβάλλονται εἰς τὸν ἄνθρωπον ὑπό τε τοῦ παρελθόντος, ὅπερ δεσπόζει αὐτοῦ, καὶ ὑπὸ τοῦ περὶ αὐτὸν κύκλου, ὅστις περιβάλλει αὐτόν. Περὶ τούτου δὲν ὑπάρχει διαφωνία. Ἀλλ' ἆρά γε καὶ ἡ ἑκουσία ἀπόφασις τοῦ ἀνθρώπου τούτου εἶναι ὡρισμένη ἐκ τῶν προτέρων; Οὐχί, τὸ τοιοῦτον εἶναι ἀπαράδεκτον, διότι ἡ συνείδησις τοῦ ἀνθρώπου διαμαρτύρεται κατὰ τούτου, οἱ δὲ ὀπαδοὶ τοῦ πεπρωμένου βεβαιοῦσι τοῦτο, ἐπ' οὐδενὸς στηριζόμενοι ὀρθοῦ καὶ δικαίου λόγου. Οἱ μεγάλαυχοι οὗτοι σοφοὶ ἀποδέχονται ὅτι ἡ θέλησις τῶν προγόνων τοῦ ἀνθρώπου συντελεῖ διὰ τοῦ νόμου τῆς κληρονομίας εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ ἐκ προτέρων ὡρισμένην τὴν θέλησιν αὐτοῦ, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου ἀρνοῦνται εἰς τὴν θέλησιν τοῦ ἰδίου ἀνθρώπου τὴν δύναμιν τοῦ νὰ ἐξασκῇ ἰδίαν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν πράξεων αὐτοῦ. Μήπως ἡ βούλησις τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι αἰτία τῶν πράξεων αὐτοῦ, ἰδίως μάλιστα ἡ βούλησις αὐτοῦ; μήπως ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι, ὡς λέγει που ὁ μέγας Σταγειρίτης, πατὴρ τῶν ἔργων αὐτοῦ;

Διατείνονται οἱ ἐναντίοι ὅτι δὲν ἐννοοῦσι τὴν ἐλευθέραν αἰτίαν τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων. Καὶ ἡμεῖς βεβαίως δὲν δυνάμεθα ἀκριβῶς νὰ ἐννοήσωμεν αὐτήν, ἀλλ' ὅμως γνωρίζομεν αὐτὴν ἐκ τῆς καθ' ἑκάστην πείρας. Ἀλλὰ καὶ τὴν μοιραίαν ἢ ἀναγκαίαν αἰτίαν ὡς ἀποκαλοῦσιν αὐτήν, οὐδόλως δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν. Πῶς πρᾶγμά τι δύναται νὰ παραγάγῃ ἕτερον; Ἐὰν τὸ πρᾶγμα μεταδῷ εἰς τὸ ἀποτέλεσμα μόνον ὅ,τι ὑπάρχει ἐν αὐτῷ, πῶς τότε τὸ ἀποτέλεσμα θὰ ἦ διάφορον τῆς αἰτίας; Ἐὰν δὲ τὸ πρᾶγμα, περὶ οὗ πρόκειται, μεταδῷ εἰς τὸ ἴδιον ἀποτέλεσμα ἄλλο τι ὅπερ δὲν ὑπάρχει ἐν ἑαυτῷ, πόθεν θέλει λάβει τοῦτο, ἀφοῦ δὲν περιέχει αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ; Πρέπει λοιπὸν νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν μονάδα τοῦ Παρμενίδου καὶ νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ πᾶν εἶναι ἓν καὶ ἐν αὐτοῖς ἔτι τοῖς διαφόροις φαινομένοις; Τὸ λογικὸν ὀπισθοχωρεῖ ἀπέναντι τοιούτων φαντασμογοριῶν. Ὀφείλομεν λοιπὸν νὰ παραδεχθῶμεν τὴν θεωρίαν τοῦ αἰτιατοῦ, χωρὶς νὰ ἐννοῶμεν αὐτήν. Ἀλλὰ διὰ τί τότε νὰ μὴ ἀποδεχθῶμεν καὶ τὴν ἐλευθέραν αἰτίαν; Ἐὰν ὑπὸ μίαν ἔννοιαν ἡ ἐλευθέρα αἰτία ἦναι μᾶλλον μυστηριώδης, ἀφ' ἑτέρου ὅμως αὐτὴ ἀποδεικνύεται ἀριδηλότερον καὶ βεβαιότερον. Διότι ὅταν πρόκηται περὶ αἰτιῶν μοιραίων ἐκτὸς τοῦ ἀνθρώπου εὑρισκομένων, οὗτος καθορᾷ μὲν τὴν διαδοχὴν τῶν γεγονότων, ἀλλ' ὅμως οὐδεμίαν βλέπει μετάβασιν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς γεγονότος εἰς τὸ ἕτερον, ἥτις νὰ ἐπιτρέπῃ αὐτῷ νὰ ἴδῃ ἐμπράκτως τὴν ἐνέργειαν τῶν μοιραίων τούτων αἰτιῶν. Ὅταν ὅμως πρόκηται περὶ τῆς ἐλευθέρας ἐνεργείας καὶ πράξεως τοῦ ἀνθρώπου, οὗτος αἰσθάνεται ὅτι αὐτός ἐστιν ἡ αἰτία τούτων, ἐὰν δὲ τὸ διὰ τί διαφεύγῃ αὐτόν, τὸ γεγονὸς τοὐλάχιστον εἶναι ἐναργέστερον, καθόσον πίπτει ὑπὸ τὰ ὄμματα τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ.

Ἀλλὰ διὰ τί ἆρά γε ἡ ὑπερβολικὴ ἀνάλυσις ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἄρνησιν τῆς ἐλευθερίας; διότι αὐτὴ κτείνει αὐτήν. Ἡ ἀνάλυσις π. χ. ἀποσυντίθησιν ἓν στοιχεῖον ζωῆς εἰς τὰ ἀφῃρημένα αὐτοῦ στοιχεῖα· τοῦτό ἐστι δικαίωμα αὐτῆς, ἀλλ' ἡ ἀνάλυσις ποιεῖται ὑπέρβασιν τῶν δικαιωμάτων αὐτῆς διαβεβαιοῦσα ὅτι ἐν τῇ ζωϊκῇ ταύτῃ λειτουργίᾳ ὑπάρχουσι μόνον τὰ ἀποτελοῦντα αὐτὴν στοιχεῖα, διότι ἐν τῇ λειτουργίᾳ ταύτῃ ὑπάρχει τι περιπλέον, ὑπάρχει ἡ ζωή. Ἐὰν τὰ ἀφῃρημένα λοιπὸν στοιχεῖα τῆς ἐλευθέρας πράξεώς εἰσι τὰ αἴτια, τὸ ζῶν ὅμως στοιχεῖόν ἐστιν αὐτὴ αὕτη ἡ ἐλευθερία. Μεταφέρουσι π. χ. ἄνθρωπόν τινα ἀναίσθητον εἰς τὸ νοσοκομεῖον. Εἶναι ἆρά γε ἐν καταστάσει ληθάργου, ἢ εἶναι νεκρός; Ἄφρων ἰατρὸς προσκαλούμενος λύει τὸ ζήτημα προβαίνων ἀμέσως εἰς αὐτοψίαν. Εἶναι λέγει νεκρός· βεβαίως, ἀλλ' ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς αὐτοψίας. Αὐτή ἐστιν ἡ ἱστορία τῶν σημερινῶν φυσιολόγων. Παρουσιάζεται εἰς αὐτοὺς θέλησις ζῶσα καὶ ἐλευθέρα, οἱ κύριοι οὗτοι ἐκτείνουσιν αὐτὴν ἐπὶ τῆς ψυχρᾶς τραπέζης τῆς αὐτοψίας, περιάγουσιν ἐπὶ πάντων τῶν ὀργάνων τῆς ζωῆς αὐτῆς τὴν μάχαιραν τῆς ἀναλύσεως, ὡς συμπέρασμα δὲ λέγουσιν ὅτι δὲν εὗρον τὴν ἐλευθερίαν ἐν τῇ βουλήσει ταύτῃ. Ἄς εἴπωσι μᾶλλον ὅτι αὐτοὶ οὗτοι ἐξεδίωξαν τὴν ἐλευθερίαν ἐκ τῆς βουλήσεως.

(Ἕπεται συνέχεια)

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΙΕΒΟΥ ΚΑΙ ΓΑΛΙΚΙΑΣ ΠΛΑΤΩΝ

Ὁ ἐν Πετρουπόλει ὑπὸ τῆς αὐτόθι θεολογικῆς ἀκαδημίας ἐκδιδόμενος *Ἐκκλησιαστικὸς Μηνύτωρ* δημοσιεύει τὴν ἑπομένην νεκρολογίαν εἰς τὸν ἀοίδιμον μητροπολίτην Κιέβου καὶ Γαλικίας Πλάτωνα, ἣν καταχωρίζομεν κατὰ μετάφρασιν τοῦ ἀξιολόγου νέου κ. Ι. Δ. Ἰωαννίδου.

Τῇ πρώτῃ ὀκτωβρίου περὶ τὴν 6 ὥραν τῆς ἑσπέρας ἐτελεύτησε τὸν βίον, ἀφαρπαγεὶς ὑπὸ ὀξείας παραλυσίας τῆς καρδίας ὁ διαπρεπέστερος τῶν ῥώσσων ἱεραρχῶν ἀοίδιμος Πλάτων, μητροπολίτης Κιέβου καὶ Γαλικίας. Κατὰ τὸ ἐκ Κιέβου ἄγγελμα ὁ εἰς βαθὺ γῆρας ἀφικόμενος ἱεράρχης, προσβληθεὶς ὑπὸ ἐλαφροῦ κρυολογήματος τῇ 25 σεπτεμβρίου, ἐντελῶς ἀνέρρωσε τῇ 30 τοῦ αὐτοῦ. Τῇ πρωίᾳ τῆς πρώτης σεπτεμβρίου ἐν τῷ ἰδίῳ ναϊδρίῳ ἠκροάσατο τὴν θείαν καὶ ἱερὰν λειτουργίαν, τελεσθεῖσαν κατ' αἴτησιν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ πολυσεβάστου ἱερομονάχου τῆς ἐν Κιέβῳ Λαύρας κ. Νικολάου. Κοινωνήσας τῶν ἀχράντων μυστηρίων ὁ ἀοίδιμος εἶχεν εἰσέτι πλήρεις τὰς διανοητικὰς αὐτοῦ δυνάμεις, ὥστε μετὰ τὴν ἐπὶ τούτῳ παράκλησιν ὁ ἴδιος ἐπαρουσίασε τοῖς παρεστῶσι τὸν σταυρὸν πρὸς ἀσπασμὸν καὶ προσκύνησιν καὶ ἐρράντισε διὰ τοῦ ἁγιασμοῦ. Μετὰ ταῦτα ἐξαιτησάμενος τὴν συγχώρησιν μετέβη, ὑποβασταζόμενος, εἰς τὸν κοιτῶνα αὐτοῦ, ἔνθα μέχρι τῆς τετάρτης ὥρας διήγαγεν ὡς συνήθως. Βραδύτερον ἤρξατο νὰ ἐκφράζῃ λύπην ἐπὶ τῷ πόνῳ, ὃν ᾐσθάνετο κατὰ τὸ στῆθος, ἐνῷ συγχρόνως ἀναισθητῶν ἔπνεε τὰ λοίσθια. Μετὰ δύο ὥρας ὁ ἀοίδιμος παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

Οὕτως ἀνωδύνως καὶ ἐν ἠρεμίᾳ ψυχικῇ ἐκόπη τὸ νῆμα τοῦ ἐπὶ γῆς σταδίου αὐτοῦ, ἄγοντος τὸ 89 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθε πρὸς Κύριον ὁ πολλὰ μοχθήσας σεπτὸς ἱεράρχης.

Ἰδοὺ σύντομος ἀνάλυσις τῆς ἑαυτοῦ δράσεως.

Υἱὸς ἱερέως τυγχάνων ἐκ τῆς ἐπαρχίας Τβερίου καὶ ἐκ τῆς κώμης Παγαρελοβαγορόδισκια Νικόλαος Ἰωάννου Γαραδέσκη τὸ βαπτιστικὸν αὐτοῦ ὄνομα, εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἐν Πετρουπόλει Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν μετὰ τὴν ἀποφοίτησιν αὐτοῦ ἐκ τοῦ Τβερίου ἱεροσπουδαστηρίου. Ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τὴν σειρὰν τῶν μαθημάτων περάνας ἀνεκηρύχθη διδάκτωρ τῷ 1827 καὶ εἶτα διωρίσθη καθηγητὴς ἐν τῷ ἱεροσπουδαστηρίῳ τῆς ἐπαρχίας Ὀρλώφ, ὁπότε μετὰ δύο ἔτη μετετέθη ὡς ὑφηγητὴς ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Πετρουπόλεως κατὰ πρῶτον καταλαβὼν τὴν ἕδραν τῆς διδασκαλίας τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ μετέπειτα τὴν τῶν θεολογικῶν μαθημάτων. Τῷ 1830 περιβληθεὶς τὸ μοναχικὸν σχῆμα καὶ μετὰ ἔτος διορισθεὶς ἐπιθεωρητὴς τῆς Ἀκαδημίας προεχειρίσθη ἀρχιμανδρίτης. Τῷ 1837 ἀνηγορεύθη πρύτανις τοῦ ἐν Κοστρόμσκῃ ἱεροσπουδαστηρίου καὶ τῷ 1839 ἐγκαταλιπὼν ὁλοτελῶς τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα διωρίσθη ἡγούμενος τῆς πρώτης τάξεως Μονῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Τῷ 1843 ὁ μητροπολίτης Σημάσκου Ἰωσὴφ διώρισεν αὐτὸν ἐπίτροπον τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον ἐπισκόπου τῆς πόλεως Κόβνας, τῷ δὲ 1848 μετετέθη εἰς Ρίγαν, τῷ 1867 εἰς Δὼμ, τῷ 1877 εἰς Ὀδησσὸν καὶ ἐν τέλει τῷ 1882 προήχθη εἰς μητροπολίτην Κιέβου καὶ μέλος τῆς Ἁγιωτάτης Διοικούσης Συνόδου. Κατὰ τὴν ἐν Κιέβῳ ἀρχιερατείαν αὐτοῦ ἐπανηγυρίσθη ἡ ἐννεακοσιετηρὶς τῆς εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν προσελεύσεως τῶν Ρώσσων, γεγονὸς ὅπερ ὁ ἱεράρχης ἀπεκάλεσεν ἐξαιρετικὴν τῆς θείας Προνοίας εὔνοιαν, καθόσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ θὰ συνεδέετο οὕτω μετὰ τῆς μελλούσης γενεᾶς ἕνεκα τοῦ μεγάλου τούτου γεγονότος. Οὕτω δὲ σύμπαν αὐτοῦ τὸ στάδιον διήρκεσεν 64 ἔτη, ὧν τὰ 48 ἐν τῷ βαθμῷ ἐπισκόπου.

Πολυετής, ποικίλη καὶ καρποφόρος ὑπῆρξεν ἡ δρᾶσις τοῦ ἀοιδίμου Πλάτωνος, τὸ δὲ πρόσωπον τοῦ γηραιοῦ τούτου ἀνδρὸς ἐσωτερικῶς τε καὶ ἐξωτερικῶς ἐνέπνεεν εἰς πάντας τοὺς καὶ ἅπαξ αὐτὸν ἐπισκεπτομένους ἀνεξίτηλον αἴσθημα συμπαθείας καὶ σεβασμοῦ. Ὁ οὐσιωδέστερος χαρακτὴρ ὁ λαμπρύνας τὸ στάδιον αὐτοῦ ἦν ἡ ἀνεξάρτητος αὐτοῦ ἀτομικὴ ἐλευθερία, μὴ ἀκολουθοῦσα τὴν πεπατημένην τρίβον, χωροῦσα δὲ ἀείποτε μετ' αὐταπαρνησίας καὶ εὐθύτητος καὶ μεθ' ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτου ἐπιδιώκουσα τὰ ὑψηλότερα πνευματικὰ συμφέροντα καὶ οὐδέποτε φροντίζουσα, ἐὰν ταῦτα ἦσαν ἢ μὴ ἀρεστὰ τοῖς ἀνωτέροις. Ἕτερος χαρακτὴρ αὐτοῦ ἦν ὅτι ἠψήφει τὰς μομφὰς ἢ τοὺς ἐπαίνους, ἅτινα ἀπεδίδοντο αὐτῷ, ἅμα δὲ ἀπηχθάνετο πάντα προσωπικὸν ἀναβρασμὸν καὶ ἀντέγκλισιν πρὸς ἐκείνους, οἵτινες ἀπέδιδον αὐτῷ τοιαῦτα. Ἰδίας κεκτημένος ἰδέας καὶ πεποιθήσεις ἐγίνωσκε μόνος νὰ τιμᾷ αὐτάς, ἀπαντώσας ἐν ἄλλοις. Ὑπογραμμὸς τῆς ἰδίας ἀνεξαρτησίας καὶ εὐσταθείας ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου ὑπόδειγμα τῆς πρὸς τὴν εἰρήνην ἀγάπης αὐτοῦ ἦν ἡ εἰκοσαετὴς ἐν Ρίγᾳ δρᾶσις αὐτοῦ. Σήμερον ἀδυνατοῦμεν νὰ παραστήσωμεν τὴν κατάστασιν, ἐν ᾗ εὑρίσκοντο οἱ Ρῶσσοι ὀρθόδοξοι ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ κατὰ τὸ 1840, 1850 καὶ 1860. Ἡ ἐν Ρίγᾳ θέσις τοῦ ἀοιδίμου ἀρχιεπισκόπου Πλάτωνος ὑπῆρξεν ἐκτάκτως δυσχερής, διότι πλὴν τοῦ συστηματικοῦ ἀγῶνος αὐτοῦ ἐναντίον τοῦ συνηνωμένου καὶ καλῶς πνευματικῶς ὠργανωμένου γερμανοβαρωνικοῦ κόμματος, παρεῖχον αὐτῷ οὐκ ὀλίγα πράγματα καὶ αὐτοὶ οἱ Ρῶσσοι οἱ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς τοπικῆς ἀρχῆς εὑρισκόμενοι καὶ ὑπὸ τὸ κράτος διατελοῦντες τῶν ἰδεῶν φιλανθρωπίας δῆθεν, ἀνεξιθρησκείας καὶ ἐλευθερίας συνειδήσεως. Ὅσον καὶ ἂν εἰσι ὡραῖαι καθ' ἑαυτὰς αἱ ἰδέαι αὗται, τό γε νῦν οὐδενὶ μυστήριον τυγχάνει ὅτι οἱ Γερμανοὶ τεχνηέντως ἀνεκήρυττον αὐτάς, ὅπως διὰ τούτου θεραπεύσωσι τὰ προσωπικὰ αὐτῶν συμφέροντα, τὰ οὐδεμίαν σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὴν θρησκείαν. Χάριν τῆς διαδόσεως καὶ πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἰδεῶν τούτων ἐν ταῖς περὶ τὴν Βαλτικὴν χώραις κατὰ τὸ ἔτος 1864 ὁ στρατηγὸς τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπιμελητηρίου κ. Βόλτερ ἀπροκαλύπτως ὡμίλησεν ἐνώ-

πιον τῶν εἰς γενικὴν συνέλευσιν συνελθόντων βουλευτῶν ὅτι ἐν τῷ τόπῳ αὐτῶν «ἐπικρατοῦσα Ἐκκλησία δέον νὰ ᾖ ἡ τῶν διαμαρτυρομένων, ἡ δὲ ἐπίσημος γλῶσσα ἡ γερμανική. Ἐπὶ τοῦ λιβωνικοῦ ἐδάφους οὔτε εἶναι δυνατὸν, οὔτε πρέπει νὰ ὑφίστανται ἕτερα στοιχεῖα πλὴν τοῦ γερμανικοῦ, οὔτε λιβωνοὶ καὶ τέλος οὔτε Ρῶσσοι. Ἐν Λιφλανδίᾳ δέον νὰ ὑπάρχωσι μόνον διαμαρτυρόμενοι Γερμανοί».

Πάντες οἱ τότε γενικοὶ στρατιωτικοὶ διοικηταὶ ὁ πρίγκηψ Σουβώρωφ, ὁ βαρόνος Λίβων, ὁ κόμης Σουβάλωφ, ὁ Βορόνωφ καὶ οἱ ὑπὸ τῆς ἀνωτάτης ἀρχῆς πρὸς ἐπιτόπιον μελέτην ἐπίτηδες ἀποσταλέντες κόμητες Σίβαρς καὶ Προπρίνσκη ἐξηπατήθησαν παραπεισθέντες ὅτι δῆθεν οἱ Ἐστουλᾶτοι φαινομενικῶς μόνον προσῆλθον εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ ὅτι χάριν τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς ὠφελείας τῶν προσελθόντων προτιμότερον θὰ ἦν νὰ ἐπιτρέψωσι τὴν εἰς τὴν λουθηρανικὴν Ἐκκλησίαν ἐπάνοδον αὐτῶν· οὕτω δὲ λελανθασμένα καὶ παραμεμορφωμένα παρίσταντο τὰ πράγματα ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορος, ὥστε ἐδέησεν ἵνα ὁ ἀνώτατος ἐπίτροπος τῆς Ἁγιωτάτης Συνόδου κόμης Θ. Π. Τολστόϊ συνεννοηθῇ μετὰ τῶν ἀνωτέρων γερμανῶν ὑπαλλήλων, διατεινομένων ὅτι οἱ ὀρθόδοξοι Ἔστιοι καὶ Λᾶτοι δέον νὰ συντελῶσι διὰ τῶν ἰδίων φόρων πρὸς διατήρησιν τῶν Λουθηρανικῶν ναῶν ὅπως καὶ οἱ Λουθηρανοί.

Φυσικῶς οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, οὔτε τὴν ὀρθοδοξίαν ἠδύνατο νὰ προστατεύσῃ τις, οὔτε ναοὺς νὰ ἀνεγείρῃ καὶ σχολὰς, οὔτε νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ κλήρου. Ζήτημα σοβαρὸν, ἀπαιτοῦν μελέτην καὶ δραστηρίαν ἐνέργειαν.

Ὁ ἀοίδιμος Πλάτων ἄνευ οὐδεμιᾶς ὑποστηρίξεως ἐπὶ εἰκοσαετίαν ὑπεβοήθησε τὸ ἔργον τοῦτο τοσοῦτον ἡσύχως καὶ εἰρηνικῶς, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ Γερμανοὶ ἠνέχθησαν αὐτόν. Ἄξιον τοῦ κόπου ἀποβαίνει ἵνα ἀναγνώσῃ τις τὰ συγγράμματα αὐτοῦ, διότι ἐν αὐτοῖς θὰ διίδῃ ὁπόσον καλῶς ἐπὶ τόπου ἐμελέτησε τὰ πράγματα. Ἐὰν ἐπὶ τέλους ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν πόλιν Ρήγαν, τοῦτο ὠφείλετο μᾶλλον εἰς τοὺς ρώσσους καὶ οὐχὶ εἰς τοὺς γερμανούς. Πολλὰ ἔργα αὐτοῦ ἕνεκα τοῦ θάρρους καὶ τῆς εὐθύτητος, μεθ' ἧς ἐγένοντο, παρεσκεύασαν αὐτῷ ἐχθρούς. Ἕτερον χαρακτηριστικὸν τοῦ μακαρίτου ἦν ἡ πρὸς πάντας ἀβροφροσύνη, μηδ' αὐτῶν τῶν ἐναντίων αὐτοῦ ἐξαιρουμένων, ἡ δὲ γλυκύτης αὕτη τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῶν τρόπων κατέστησαν αὐτὸν λίαν δημοτικὸν, οὐ μόνον μεταξὺ τῶν ὀρθοδόξων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἑτεροδόξων, βλεπόντων ἐν αὐτῷ ποιμένα τιθέμενον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν προβάτων.

Ὁ ἀοίδιμος Πλάτων συνέλαβε πολλὰ σχέδια, συντελοῦντα εἰς τὴν ἀληθῆ ἀνάπτυξιν τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ, σχέδια, ἅτινα προὐτίθετο νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν Ἁγιωτάτην Διοικοῦσαν Σύνοδον, ἀλλ' ἄλλως ἔδοξε τῇ θείᾳ Προνοίᾳ, μετακαλεσαμένῃ αὐτὸν εἰς τὰς οὐρανίας μονάς.

Ὁ γνωστὸς ἐθνικὸς ποιητὴς Ἀχιλλεὺς Παράσχος ἐδημοσίευσε κατ' αὐτὰς ποίημα πλῆρες εὐσεβῶν αἰσθημάτων. Τὸ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἀξιανάγνωστον προϊὸν τῆς Μούσης τοῦ διαπρεποῦς ποιητοῦ ἀναδημοσιεύομεν χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ἐκ τῆς «Ἀναπλάσεως», τοῦ γνωστοῦ ἀξιολόγου περιοδικοῦ.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ

Ὄχι, Θεέ, δὲν εἶμ' ἐγώ, δὲν εἶμαι ἐξ ἐκείνων,
Οἵτινες μένουσι τυφλοὶ εἰς χείμαρρον ἀκτίνων.
Βλέπω κ' εἰς νύκτα Πολικὴν κ' εἰς Ἔρεβος ἀκόμα·
Ἡ πίστις λάμπει κ' εἰς αὐτὸ τοῦ μνήματος τὸ χῶμα!
Εἰς τῶν ἀπίστων τὰς κραυγὰς μὲ φρίκην ἀνανεύω·
Πιστεύω εἰς τὴν θείαν Σου τὴν ὕπαρξιν, πιστεύω·
Καὶ εἰς τὰς φλόγας θάλπομαι τοῦ ἱεροῦ πυρός Σου·
Πιστεύω εἰς τὴν δύναμιν τῆς ἀχανοῦς χειρός Σου,
Τὴν ἀχανῆ σοφίαν Σου, καὶ τὴν ἀχανεστέραν
Ἀγάπην καὶ στοργήν Σου.
Πιστεύω τὴν ἀνέσπερον τῆς Βηθλεὲμ ἡμέραν
Καὶ σὲ λατρεύω κι' εἰς αὐτὴν εἰσέτι τὴν ὀργήν Σου,
Πιστεύω ἄλλην ὕπαρξιν τῶν Οὐρανῶν τὸ δῶμα,
Ἀλλὰ τὴν εὐσπλαγχνίαν Σου πλειότερον ἀκόμα.
Ὄχι ὡς τέλος, ὡς ἀρχὴν τὸν θάνατον προσμένω·
Κλίμακα ἔχω τὸν Σταυρὸν κ' ἐπάνω ἀναβαίνω,
Λαμπάδα τὴν ἐλπίδα μου, τὴν πίστιν πτέρυγά μου
Καὶ ζῶ -- οὐχὶ εἰς τὴν ζωὴν ἀλλ' εἰς τὰ ὄνειρά μου,
Ἀλλὰ εἰς προαισθήματα καὶ ἀναμνήσεις ξένας,
Εἰς ἀναμνήσεις σκοτεινὰς ὁμοῦ καὶ φωτισμένας . . .
Πιστεύω τὰ ἐπάρατα τῶν ὑλιστῶν βιβλία
Κι' ἡ καταδάκνουσα αὐτῶν τὴν πίστιν εὐγλωττία,
Τὰ φῶτά των τὰ σκοτεινὰ κ' ἡ γλῶσσα ἡ λυσσώδης,
Ματαίως ἐπιπίπτουσι κατὰ τῆς πίστεώς μου·
Μοὶ λέγει περισσότερα φωνὴ μυστηριώδης
Καὶ βλέπει πέραν τῆς νυκτὸς αὐγὴν ὁ ὀφθαλμός μου.
Ναί· μοῦ δροσίζουν τὴν ψυχὴν τῆς Πίστεως αἱ κρῆναι
Ἡ πίστις προκαταβολὴ τοῦ παραδείσου εἶναι.

Σεπτέμβριος τοῦ 1891.

ΑΧΙΛ. ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΣ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΛΟΓΩΝ **ἐκφωνηθέντων ὑπὸ τῶν διαπρεπεστέρων ἱεραρχῶν καὶ ἱεροκηρύκων τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας,**

ὑπὸ Β. Δ. ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΟΣ

Ἡ ἐξ 64 τυπογραφικῶν φύλλων εἰς 4 τόμους ἀπαρτιζομένη αὕτη «Συλλογὴ» πωλεῖται ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ «Ἀνατολικοῦ Ἀστέρος», ἐν Φαναρίῳ, Μεγάλη ὁδὸς, ἀριθμὸς 15 ὡς καὶ παρ' ἅπασι τοῖς βιβλιοπωλείοις, ἀντὶ γροσίων 40.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

13

ΕΤΟΣ ΙΑ΄. — ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ — ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ, 1 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1891 — ΑΡΙΘΜ. 36.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Κορυτσᾶς **ΦΙΛΟΘΕΟΣ** πρόεδρος·
Ἀρχιγρ. Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. **Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης**·
Ν. Α. Νικολαΐδης ταμίας·
Ἰωάννης Δ. Ταντολίδης γραμματεύς·
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

Ἀρχισυντάκτης ἱεροδ. **ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ**

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ **5**
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους **3**
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ **25**
ἑξαμηνιαία τὰ ἡμίση.
Ἡ συνδρομὴ **προκαταβάλλεται**, ἀρχομένη τῇ 1 μαρτίου καὶ τῇ 1 σεπτεμβρίου.

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀπευθυντέον τῷ προέδρῳ τῆς Ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτῃ **Κορυτσᾶς κ. ΦΙΛΟΘΕῼ.** Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγῖδα τῆς **Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας** καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου.

Η ΕΚΛΟΓΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

ΚΥΡΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

ΝΕΟΦΥΤΟΥ ΤΟΥ Η'

Β' Ἐκλογικὴ Συνέλευσις.—Ὁρισθείσης ὡς ἡμέρας τῆς Β' συνεδρίας τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως τῆς παρελθούσης Κυριακῆς καὶ ὥρας ἕκτης τουρκιστί, καθ' ἃ ἐν τῷ προηγηθέντι φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ἐδηλώσαμεν, καὶ ἀπολυθέντων ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μητροπολίτου Βελεγράδων κ. Δωροθέου τῶν εἰθισμένων προσκλητηρίων πρὸς τὰ μέλη τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως, συνεκροτήθη αὕτη τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ συνελθόντων ἁπάντων τῶν προσκληθέντων 78 μελῶν, ἤτοι παρουσιαζόντων μὲν τριῶν ἐκ τῶν ἐν τῇ πρώτῃ Συνελεύσει ἀπόντων, τῶν κκ. Γ. Χατζῆ Θεολόγου καὶ Κ. Πετρίδου ἐκ τοῦ ἐμπορικοῦ συστήματος καὶ τοῦ ἰατροῦ κ. Μάρκου Παλαμήδου ἀντιπροσώπου τῆς ἐπαρχίας Σκοπείων, ἀπόντων δὲ τῆς Α. Ἐξοχότητος τοῦ Μαυρογένους Σπυρίδωνος πασᾶ ἐκ τῶν ἀνώτερον πολιτικὸν βαθμὸν φερόντων καὶ τοῦ Ἐξοχωτάτου Θ. Σαρτίνσκη βέη ἐκ τῶν στρατιωτικὸν βαθμὸν φερόντων παραιτησαμένων. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν τῆς προηγουμένης Συνελεύσεως γενομένην ὑπὸ τοῦ πρωτεκδίκου τῆς Μ. Ἐκκλησίας καὶ ἀρχιγραμματέως τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κ. Δ. Ξανθοπούλου διαρκέσασαν δὲ ὑπὲρ τὴν μίαν ὥραν ἡ Α. Ἐξ. ὁ Ἄρχων μέγας Λογοθέτης ἐξεδήλωσε τὴν ἐπιδοκιμασίαν καὶ τὰς εὐχαριστίας τῆς Συνελεύσεως ἐπὶ τῇ ἀκριβείᾳ καὶ πιστότητι τῶν πρακτικῶν ἐν οὕτω πολυμελεῖ συνελεύσει καὶ ἐν συζητήσει ζωηροτάτῃ προσθεὶς διόρθωσίν τινα ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ ὑπὸ κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίασιν λεχθέντα περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῆς κατὰ τὴν συνέλευσιν ἐκείνην νομίμου ἀπαρτίας, ἥτις κατὰ τὴν γνώμην τῆς Α. Ἐξοχότητος ἔδει νὰ συνίσταται ἐκ 54 μελῶν οὐχὶ δὲ ἐκ 51. Μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν τῶν πρακτικῶν ἡ Α. Σ. ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου διὰ προσλαλιᾶς, ἣν κατωτέρω δημοσιεύομεν, ὑπέμνησε εἰς τὰ μέλη τῆς Συνελεύσεως τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἔργου αὐτῶν καὶ θερμῶς προέτρεψε πάντα ἵνα ἐν χριστιανικῇ ἀγάπῃ καὶ ὁμονοίᾳ ἀδόλου πνεύματος προβῶσιν εἰς τὴν ὑπόδειξιν καὶ ἐκλογὴν τοῦ μέλλοντος νὰ διακυβερνήσῃ τὸ θεότευκτον σκάφος τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Εἶτα ἀναγνωσθέντος τοῦ Καταλόγου ἤρξατο ἡ ψηφοφορία ἑκάστου τῶν μελῶν τῆς Συνελεύσεως ὀνομαστικῶς προσκαλουμένου ὑπὸ τοῦ ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ κατατιθέντος τὸ ἴδιον αὐτοῦ ψηφοδέλτιον, ἀφοῦ πρότερον εἶχεν ὁρισθῇ ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως ὅτι ἐν ἑκάστῳ ψηφοδελτίῳ δέον νὰ ἐγγράφωνται τρία ὀνόματα ἐκ τῶν ἐν τῷ Καταλόγῳ μόνον τῇ Σεβαστῇ Αὐτοκρατορικῇ Κυβερνήσει ὑποβληθέντι καὶ ὑπ' αὐτῆς ἐπιστραφέντι ἀναγραφομένων ὑποψηφίων, καὶ ὅτι πᾶν ψηφοδέλτιον μὴ περιέχον τρία ὀνόματα ἐκ τοῦ εἰρημένου Καταλόγου θεωρηθήσεται ἄκυρον. Μετὰ τοῦτο ἀριθμηθέντων τῶν ψηφοδελτίων ὑπό τε τοῦ ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν διορισθέντων διαλογέων ἤτοι τῶν Πανιερωτάτων Μητροπολιτῶν Πελαγωνείας κ. Ἀλεξάνδρου καὶ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέου, καὶ τῶν κκ. Β. Σαρακιώτη βέη καὶ Κ. Καραθεοδωρῆ ἐφένδη ἤρξατο ἡ ἀνάγνωσις αὐτῶν, καθ' ἣν εὑρέθησαν λαβόντες

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Νεόφυτος	ψήφους	48
Ὁ Σ. Μητροπολίτης Μιτυλήνης Κωνσταντῖνος	»	47
Ὁ » Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου	»	42
Ὁ Πατριάρχης πρώην Κωνσταντινουπόλεως Ἰωακεὶμ ὁ Γ'	»	35

Ὁ Σ.	Μητροπολίτης	Καισαρείας Ἰωάννης	»	27
Ὁ »	»	Ἐφέσου Ἀγαθάγγελος	»	24
Ὁ »	»	Κυζίκου Νικόδημος	»	5
Ὁ »	»	Νικομηδείας Φιλόθεος	»	2
Ὁ »	»	Θεσσαλονίκης Σωφρόνιος	»	2
Ὁ »	»	Ἀμασείας Ἄνθιμος	»	1
Ὁ »	»	Σηλυβρίας Γερμανός	»	1

Οὕτω τοίνυν τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Νεοφύτου, Μιτυλήνης Κωνσταντίνου καὶ Βελεγράδων Δωροθέου τυχόντων τῆς ἀπολύτου πλειοψηφίας, κατῆλθον εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου ἡ ἱερὰ Σύνοδος μετὰ τῶν παρεπιδημούντων ἁγίων ἀρχιερέων καὶ ἐν μέσῳ τῶν τε λαϊκῶν μελῶν τῆς Συνελεύσεως καὶ ἄλλου ἱκανοῦ ἀριθμοῦ προσώπων ἤρξατο ἡ ἱερὰ τῶν ψήφων τελετὴ τῇ ἐπικλήσει τοῦ Παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ Πνεύματος, προεξάρχοντος τοῦ Σεβ. Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μητροπολίτου Βελεγράδων κ. Δωροθέου· ἑκάστου δὲ τῶν ἁγίων ἀρχιερέων παρὰ τὴν ἁγίαν Τράπεζαν γράψαντος τὴν ἰδίαν ψῆφον, ἐξῆλθον πάντες τοῦ ἱεροῦ Βήματος καὶ κατέθηκαν ταύτην ἐντὸς τῆς ἀπέναντι τοῦ Θρόνου τεθειμένης κάλπης· μεθ' ὃ διορισθέντων διαλογέων τῶν ψήφων τῶν Πανιερωτάτων Μητροπολιτῶν Ξάνθης κ. Ἰωακεὶμ καὶ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέου ἠριθμήθησαν αἱ ψῆφοι καὶ εὑρέθησαν τὸν ἀριθμὸν 15, ἤτοι ἐννέα μὲν τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἓξ δὲ τῶν παρεπιδημούντων ἁγίων ἀρχιερέων. Ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ ὑπομνήματος τῆς ἐκλογῆς ὑπὸ τοῦ πρωτονοταρίου κ. Γ. Δημητριάδου ἐγένετο ἡ ἐκφώνησις τῶν ψήφων, καθ' ἣν εὑρέθησαν λαβόντες ψήφους οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολῖται

Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Νεόφυτος	12
Μιτυλήνης κ. Κωνσταντῖνος	2
Βελεγράδων κ. Δωρόθεος	1

Τοιουτοτρόπως ἐν μέσῳ παγκοίνων ἀνευφημιῶν καὶ ἀδόλου χαρᾶς ἐνδείξεων ἀνεκηρύχθη ἐν ὥραις αἰσίαις καὶ ἐπ' ἐλπίσι χρησταῖς **Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κύριος κύριος Νεόφυτος.**

Ἅπαν τὸ ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ ἐκκλησίασμα, ἀφοῦ προηγουμένως ἐνθουσιωδῶς ἐπευφήμησε τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐπανειλημμένως ἀναβοῶν τὸ **ἄξιος, ἄξιος** καὶ τὸ ζήτω **ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Νεόφυτος** προσῆλθε καὶ μετ' εὐλαβείας ἠσπάσατο τὴν ἱερὰν δεξιὰν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἥτις ἐν προφανεῖ συγκινήσει ηὐλόγει πάντας χαίροντας καὶ δοξολογίαν πρὸς τὸν ὕψιστον ἀναπέμποντας, διότι τοιοῦτον τῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ Ἐκκλησίᾳ ἔταξε βαθύφρονα καὶ πεπειραμένον πηδαλιοῦχον καὶ οἰακοστρόφον μέλλοντα δεξιῶς νὰ πηδαλιουχήσῃ τὸ θεοπαγὲς τῆς Ἐκκλησίας σκάφος ἐν μέσῳ τῶν σκοπέλων καὶ τῶν ὑφάλων, δι' ὧν τοῦτο διαπλέει καὶ εἰς ὅρμον γαλήνης καὶ εὐημερίας νὰ καταγάγῃ αὐτό.

Μετὰ τοῦτο ἀνελθούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ πάντων τῶν μελῶν τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως εἰς τὸ μέγα Συνοδικὸν τῶν Πατριαρχείων συνετάγη, ἐσφραγίσθη καὶ ὑπεγράφη ὁ εἰθισμένος τῆς ἐκλογῆς μαζπατᾶς, ὅστις καὶ διὰ τοῦ Καποῦ-Κεχαγιᾶ τῶν Πατριαρχείων ἀπεστάλη αὐθωρεὶ εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην. Ἤδη μετὰ τὴν ἐνώπιον τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ σεπτοῦ ἡμῶν Ἄνακτος παρουσίασιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τῆς ἡμέρας τῆς παρουσιάσεως ὁριζομένης ὡς, γνωστὸν ὑπὸ τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος, καὶ τὴν ἐπίσημον ἐγκαθίδρυσιν αὐτῆς θέλει ἀναλάβει ἡ Α. Θ. Παναγιότης τὰ ὑψηλὰ τῆς Πατριαρχείας καθήκοντα.

—Τὸ χαρμόσυνον ἄγγελμα τῆς εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἐκλογῆς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ γεραροῦ καὶ πολυσεβάστου ΝΕΟΦΥΤΟΥ τοῦ Η' ἐνέπλησε χαρᾶς ἅπαν τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα ἔν τε τῇ πρωτευούσῃ καὶ ταῖς ἐπαρχίαις, ἐν αἷς ἀστραπηδὸν ἐγένετο γνωστόν, ἐφ' ᾧ καὶ οὐ μόνον καθ' ἑκάστην πλεῖστοι ὅσοι τῶν τε μεγατίμων ὁμογενῶν καὶ ἐκ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ προσέρχονται εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ἐν εὐλαβείᾳ καὶ βαθυτάτῳ σεβασμῷ ὑποβάλλουσι τὰ συγχαρητήρια τῷ σεπτῷ πρωθιεράρχῃ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν πλεῖστα ὅσα καταφθάνουσι συγχαρητήρια τηλεγραφήματα, παρά τε τῶν ἁγίων ἀρχιερέων καὶ παρὰ διαφόρων ἄλλων κοινοτικῶν ἀρχῶν καὶ ἀτόμων καταδεικνύοντα τὴν καταλαβοῦσαν ἅπαν τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα χαρὰν ἐπὶ τῷ ἀγγέλματι τῆς ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς καὶ ἐπὶ χρησταῖς ταῖς ἐλπίσιν ἐκλογῆς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Μεταξὺ τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ τηλεγραφικῶς τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ ἀπευθυνάντων συγχαρητήριά ἐστι ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀθηνῶν καὶ Πρόεδρος τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Γερμανός, ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ Χρηστάκης ἐφένδης Ζωγράφος, ὁ διαπρεπὴς ἰατρὸς κ. Ξενοφῶν Ζωγράφος, μέλος ἄλλοτε τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου καὶ ἄλλοι πολλοί.

—*Ὑπουργικὸς τεσκερές.*—Ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Θρησκευμάτων Ριζᾶ πασᾶς διὰ τεσκερὲ αὐτοῦ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 30 ὀκτωβρίου ἀνήγγειλε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ὅτι ἡ ἐκλογὴ αὐτοῦ διὰ τὴν ὑψηλὴν τῆς Πατριαρχείας θέσιν ἔτυχε τῆς Αὐτοκρατορικῆς κυρώσεως, ἐφ' ᾧ καὶ συγχαίρει τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἐπὶ τούτῳ μετὰ τῆς δηλώσεως ὅτι ἐνεργοῦνται τὰ δέοντα πρὸς ὁρισμὸν τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐμφανισθήσεται ἐνώπιον τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος.

—*Ἀπόδειξις Πρωτοσυγκελλίας.*—Ἡ Μεγάλη Πρωτοσυγκελλία δι' ἰδίας Ἀποδείξεως ἀπολυθείσης τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ, ἀγγέλλουσα τὴν ἐν τῷ πατριαρχικῷ Ναῷ γενομένην ἀνάδειξιν τοῦ νέου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου Νεοφύτου τοῦ Η' ἐνετείλατο τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις, ὁσιωτάτοις προϊσταμένοις καὶ λοιποῖς ἱερεῦσιν ὅπως ἀπὸ τοῦδε

μνημονεύωσιν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις καὶ τελεταῖς τοῦ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

— *Διάψευσις.* —Ἐν τῷ γνωστῷ παπικῷ φύλλῳ «Bulletin des écoles d'orient» ἐδημοσιεύθη κακόβουλον διάφορον, καθ' ὃ νεάνιδός τινος ὀρθοδόξου προσελθούσης δῆθεν εἰς τὸν καθολικισμόν, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἠθέλησε νὰ τιμωρήσῃ τὸν ἀρχηγὸν τῆς οἰκογενείας, εἰς ἣν ἡ ἐν λόγῳ νεᾶνις ἀνήκει, ἐφ' ᾧ καὶ δολίως συλλαβὸν αὐτὸν περιώρισεν ἐπὶ μῆνάς τινας ἔν τινι τῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους Μονῶν. Τὴν εἴδησιν ταύτην, συκοφαντικὸν ἀποκύημα οὖσαν τῆς φαντασίας ἐκείνων, οἵτινες φρονοῦσιν ὅτι διὰ τοιούτων κακοβούλων δημοσιευμάτων θέλουσι δυνηθῆ νὰ ἀμαυρώσωσι τὴν ἁγνὴν καὶ ἄσπιλον ὑπόληψιν τῆς ἁγίας ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἥτις ἀμόλυντον καὶ ἀσινῆ διατηροῦσα τὴν ἱερὰν παρακαταθήκην τῆς πίστεως καὶ διηνεκὴς οὖσα ἔλεγχος τῆς κακοδοξίας τυγχάνει κάρφος εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, διαψεύδομεν κατηγορηματικώτατα, διακηρύττοντες ὅτι τοιοῦτόν τι γεγονὸς οὐδέποτε ἔλαβεν χώραν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ, οὐδὲ δύναται νὰ λάβῃ ἐν αὐτῇ, ἀπαρεγκλίτως στοιχούσῃ τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ Θεανθρώπου ἱδρυτοῦ αὐτῆς καὶ οὐδέποτε βιαζούσῃ τινά, ἵνα ἀποδεχθῇ τὴν διδασκαλίαν αὐτῆς ὡς ἄλλαι Ἐκκλησίαι ἔπραξαν καὶ πράττουσι τοῦτο δυστυχῶς.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΤΟΠΟΤΗΡΗΤΟΥ

Σεβάσμιοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, ἀξιότιμοι σύμβουλοι καὶ τιμιώτατοι τοῦ Ἔθνους ἀντιπρόσωποι!

Ἡ Σεβαστὴ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις, ἡ ἀείποτε ἐπιθυμοῦσα ἵνα τὰ ἡμέτερα ἐκκλησιαστικὰ καὶ ἐθνικὰ πράγματα διευθύνωνται συμφώνως τοῖς ἱεροῖς κανόσι καὶ ταῖς διατάξεσι τῶν Κανονισμῶν καὶ συνῳδὰ τοῖς ὑπὸ τοῦ μεγαθύμου Ἄνακτος ἡμῶν κεκυρωμένοις προνομίοις, ἐπέστρεψε τὸν κατάλογον τῶν ὑποψηφίων, ἐξασκήσασα ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τὸ δικαίωμα τῆς ἐξαιρέσεως.

Ἡμεῖς δὲ νῦν συνήλθομεν, τὴν δευτέραν τῆς ἐκλογικῆς συνελεύσεως συγκροτοῦντες συνεδρίασιν, ἵνα ἐν ταύτῃ δώσωμεν ἐν καθαρᾷ καὶ ἀμερολήπτῳ συνειδήσει τὴν ψῆφον ἡμῶν καὶ ἀναδείξωμεν ἐν τοῖς ὑποψηφίοις τὸν μέλλοντα δεξιῶς καὶ εὐθυβούλως νὰ κρατήσῃ τοὺς οἴακας τοῦ ὀρθοδόξου ἡμῶν πληρώματος καὶ νὰ κατευθύνῃ αὐτὸ πρὸς δόξαν καὶ εὐημερίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους. Ἵνα δὲ ἐπιτύχωμεν τούτου, δέον νὰ ἀποβλέψωμεν ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ καὶ ἀμεροληψίᾳ καὶ πρὸς μόνον τὸ κοινὸν συμφέρον κατατείνοντες, πρὸς ἐκεῖνο ἐν τοῖς ὑποψηφίοις τὸ πρόσωπον, ὅπερ τὰ πλειότερα κέκτηται προσόντα πρωθιεράρχου, οὗ τὴν φωνὴν ἀκούει τὰ πρόβατα αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ αὐτῷ, ἢ καὶ μᾶλλον εἰπεῖν δέον νὰ ἀποβλέψωμεν εἰς τὸ πρόσωπον τὸ ἔχον ὀλιγώτερα ἐλαττώματα καὶ μετριωτέρας ἐλλείψεις, καθόσον οὐδεὶς ἄνθρωπος καὶ τῶν πλείστων ἀρετῶν εὔμοιρων, εἶναι ἀμέτοχος καὶ ἐλαττωμάτων, κατὰ τὸ οὐδεὶς ἀγαθὸς ἤτοι τελειότατος, εἰμὴ εἷς ὁ Θεός.

Ναὶ σεβάσμιοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, ἡμεῖς μετὰ τοῦ ἀναδειχθησομένου Πατριάρχου εἴμεθα οἱ ἄμεσοι οὕτως εἰπεῖν πνευματικοὶ διοικηταὶ τῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους συμφερόντων. Ἡμεῖς μετὰ τοῦ Πατριάρχου ἡμῶν εἴμεθα οἱ τὰς σπουδαίας σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους μετὰ τῆς σεβαστῆς κυβερνήσεως διευθύνοντες καὶ διεξάγοντες, ἡμεῖς λοιπὸν καὶ ἐν τῇ κρισίμῳ ταύτῃ ὥρᾳ ἀναδειχθῶμεν ἄξιοι τῆς ὑψηλῆς ἡμῶν ταύτης θέσεως καὶ ἀνώτεροι πάσης προσωποληψίας καὶ προσωπικῶν συμφερόντων καὶ συμπαθειῶν ἀτομικῶν ὑπὲρ τῆς εὐλόγου καὶ δικαίας ἐκλογῆς τοῦ ἀξίως μέλλοντος νὰ καταλάβῃ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον τῶν Χρυσοστόμων καὶ Φωτίων. Καὶ ὑμεῖς δὲ οἱ ἔντιμοι τοῦ Γένους ἀντιπρόσωποι καὶ ἀξιότιμοι τοῦ Ὀρθοδόξου πληρώματος ἐκλογεῖς εὐδοκήσατε μεθ' ἡμῶν ἐν θεαρέστῳ εὐσυνειδησίᾳ καὶ ἀνεξαρτήτως ἀτομικῶν παθῶν καὶ ὑστεροβούλων προθέσεων, τῇ χριστιανικῇ ἀγάπῃ καὶ ὁμονοίᾳ ἀδόλου πνεύματος, οὐδὲν ἄλλο ἔχοντες ἐπ' ὄψει, ἢ τὴν τελεσφόρον ὑπεράσπισιν τῶν συμφερόντων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους, ὅπερ πάσας αὐτοῦ τὰς ἀγαθὰς ἐλπίδας τῷ πρωθιεράρχῃ αὐτοῦ ἀνατίθησι καὶ παρ' αὐτοῦ τὴν διευθέτησιν καὶ διεξαγωγὴν τῶν σπουδαιοτάτων συμφερόντων ἀπαιτεῖ καὶ ἀναμένει.

Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης, ὁ Θεὸς τῶν οἰκτιρμῶν καὶ τοῦ ἐλέους ἐπινεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς καὶ τῷ Παναγίῳ αὐτοῦ Πνεύματι διανοῖξαι τὰς καρδίας ἡμῶν καὶ τὰς διανοίας ἡμῶν διαφωτίσαι, ὅπως τὸν ἐκλεκτὸν αὐτοῦ δίδωμεν καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ Γένει ἡμῶν ἄξιον πρωθιεράρχην, τὸν δὲ Φιλόλαον ἡμῶν Ἄνακτα τὸν Μεγαλειότατον Σουλτὰν Χαμὶτ Χὰν ἐφέντην ἡμῶν σώζοι καὶ διατηρείη εἰς μακρότητα ἡμερῶν καὶ ἐπιδαψιλεύοι αὐτῷ πᾶσαν εὐδοξίαν καὶ εὐτυχίαν ἀμετάπτωτον. Εἴθε.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ*

Ὁ ἀοίδιμος καὶ σοφὸς Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Νεκτάριος ἐν τῇ σοφῇ ἀντιρρήσει αὐτοῦ «περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Πάπα» παραβάλλει τοὺς Δυτικοὺς μυῖα, «ἥτις τὸ μῆλον περιέρχεται ῥινηλατοῦσα καὶ ἀνερευ-

* Συνέχεια ἀπὸ σελίδος 150 — 151 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

νῶσα παρείσδυσίν τινα ἐκ σήψεως γενομένην ἐν αὐτῷ ἵνα ἀπὸ ταύτης κολάπτειν ἀρξαμένη καταργῆται τοῦτο» (Ἑκατοντ. 9).

Καὶ ἀληθῶς τοῦτο ποιοῦσιν ἀπὸ αἰώνων ἤδη καὶ κατανοοῦντες ὅτι οὐδεμία οὐδαμόθεν παρείσδυσις ἐκ σήψεως, δὲν ἀπελπίζονται· ἀγωνίζονται τὸν ἀγαθὸν ἀγῶνα καθιστάμενοι οἱ ἐχθροὶ ἐκεῖνοι ἄνθρωποι τοῦ Εὐαγγελίου ἵνα ψυχήν τινα σώσωσιν τῶν ἐσκληρωμένων τὴν καρδίαν Φωτιανῶν καὶ τὸ πεπλανημένον πρόβατον εἰς τὴν ἀληθῆ μάνδραν ἐπαναγάγωσι· διωκόμενοι ἐκ τῆς θύρας, παρεισέρχονται διὰ τῶν θυρίδων· μὴ δυνάμενοι διὰ τῆς λεοντῆς, ὑποδύονται τὴν ἀλωπεκῆν καὶ δίκην Πρωτέως μεταβάλλονται· ἀρκεῖ νὰ προσεγγίσωσιν, ἔστω καὶ φαινομενικῶς, εἰς τὸ ἰδεῶδες αὐτῶν· ὁποία ἀληθῶς ἠθικὴ πώρωσις!

Ἐν παντὶ δὲ συγγράμματι, σκοποῦντι τὴν καλλιέργειαν τῆς κεχερσωμένης Ἐκκλησίας τῶν Γραικῶν ἡ αὐτὴ πολιτική, ἡ αὐτὴ τακτικὴ μετὰ τῶν αὐτῶν ἐπιχειρημάτων. Τὸ φάσμα τοῦ Φωτίου ἐν τῇ ἠθικῇ του πανοπλίᾳ καταδιώκει αὐτούς· ὁ Κηρουλάριος ταράττει τὰ χρυσᾶ των ὄνειρα· Μᾶρκος ὁ Εὐγενικὸς ὡς ἱστὸν ἀράχνης ἀνατρέπων τὰ ἐπὶ ψάμμου ἐστηριγμένα θεμέλια τῆς νεμβρωδικῆς αὐτῶν πυργοποιΐας, ἐμφανίζεται πρὸ αὐτῶν καὶ ἀτενίζων πρὸς τὸν Λούκαριν εἰς τεμάχια σχίζει τὴν χάρτινον καὶ κωμικὴν ἕνωσιν τῶν Γραικῶν ἐν τῇ ἐν Λουγδούνῳ τῷ 1274 συγκροτηθείσῃ συνόδῳ καὶ τῇ ἐν Φλωρεντίᾳ τῷ 1439.

Δὲν ἐξαντλεῖ τις τὰ σοφίσματα, ὅταν ἔχῃ ἀπόφασιν σταθερὰν ἐν τῷ πνεύματι αὐτοῦ νὰ μὴ ἀποδέχηται ἓν γεγονός. Συχνὰ πυκνὰ ἐπανέρχεται εἰς ὅλα τὰ ζητήματα ἵνα ἐγείρῃ ἐνστάσεις, παρουσιάζῃ δυσκολίας καὶ δημιουργῇ ἐμπόδια δῆθεν ἀνάριθμα· οὕτω, παρὰ τὰς σαφεῖς ἑρμηνείας τῶν πατέρων, τὰς θετικὰς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, τὰς πολλὰς καὶ ποικίλας μαρτυρίας τῆς ἱστορίας ἐπιμένουσι παρορῶντες μὲν τὸ κῦρος τῶν ἀνωτέρων «τὴν ἰδίαν δὲ δικαιοσύνην ζητοῦντες στῆσαι» (Ρωμ. 10,3)· πώρωσις ὡς ἀληθῶς ἐκ μέρους αὐτῶν γέγονεν!

Ἐντεῦθεν καὶ ἐν τῷ ἀνὰ χεῖρας συγγράμματι ὁ σοφὸς συγγραφεὺς δὲν παρεκκλίνει τῆς ἀπ' αἰώνων προκεχαραγμένης ὁδοῦ. Κατάρχεται ἀπὸ τοῦ Φωτίου, ἀποδεικνύων αὐτὸν μὲν μόνον αἴτιον τοῦ σχίσματος, τὸν δὲ Κηρουλάριον «τὸν φιλοδοξότερον τοῦτον καὶ αὐθαδέστερον ὅλων τῶν προκατόχων αὐτοῦ» συμπληρωτήν, «ἡνωμένας (;;!!)» δὲ τὰς Ἐκκλησίας ἐν Λουγδούνῳ καὶ Φλωρεντίᾳ μέχρι τῆς ἁλώσεως» «ἡ ὁποία ὑπῆρξε φανερὰ τιμωρία τῆς ἰσχυρογνωμοσύνης τῶν σχισματικῶν Γραικῶν, οἵτινες δὲν ἠθέλησαν ν' ἀναγνωρίσωσι τὴν ἐξουσίαν τοῦ διαδόχου τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου . . . . »

Μετὰ τὴν κατ' αὐτὸν ἀπόδειξιν τούτων μεταβαίνει εἰς τὰς διαφοράς. Καὶ πειρᾶται ἐκ τῆς Γραφῆς καὶ ἐκ τῶν λειτουργικῶν δῆθεν βιβλίων τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας (μαρτυρίας Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ ἐξόχων πατέρων καὶ ἱστορίαν ἐν γένει ἀποφεύγει ὡς ἡ γραῦς τῆς κωμῳδίας τὴν δᾷδα) ἐν δυσὶ μὲν κεφαλαίοις ν' ἀποδείξῃ ὅτι «ὁ Πάπας ὁρατή ἐστι κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας», ἐν ἄλλοις δὲ πέντε τὰς λοιπὰς διαφοράς· οὕτω δὲ μεταβαίνει εἰς τὴν δικαιολογίαν τῆς ἀδικαιολογήτου ἀρχῆς τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας, καθ' ἣν δέχεται πάντα χριστιανὸν ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς διαφόρου δόγματος, ἀρκεῖ μόνον ν' ἀναγνωρίζῃ ὅτι ὁ Πάπας ἐστὶν ἡ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ζητῶν νὰ ὑφαρπάσῃ τὸ στέμμα τῆς Θεότητος ἀπὸ τοῦ πράου καὶ ταπεινοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ εἰπόντος «ὃς ἐν ὑμῖν θέλει εἶναι πρῶτος, ἔστω πάντων ἔσχατος». Καὶ τελειώνει τὸ βιβλίον, δι' οὗ, ὡς ἔφθην εἰπών, διήκει τὸ πνεῦμα τῆς πωρώσεως, τῆς ἐλαφρότητος, θρασύτητος καὶ διαστροφῆς τῆς ἀληθείας.

Νὰ παρακολουθήσω τὸν συγγραφέα καὶ ν' ἀνασκευάσω αὐτὸν δὲν ἐπιχειρῶ, ἐπειδὴ τὸ αὐτὸ εἶναι καὶ τό: αἰθίοπα σμήχειν· ἄλλως τε ἄχρι τοῦδε τοσαῦται ἐγένοντο ἀνατροπαὶ καὶ οὕτω διεσείσθη ἡ σχολαστικὴ θεολογία, ὥστε μόνον οἱ πάσχοντες τὸ νόσημα τῆς πωρώσεως δὲν δύνανται νὰ νοήσωσιν· ὁλόκληρος ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς ἱερᾶς παραδόσεως εἶναι ἡ διηνεκὴς διαμαρτυρία καὶ ἀπόδειξις τῆς νοθείας τῆς Ἐκκλησίας αὐτῶν, «ἥτις ἐνόθευσε τὰς παραδόσεις πάσας σχεδόν, τὸ σύμβολον, τὰς νηστείας, τὰς ἀγρυπνίας, τῶν ναῶν τὰ σχήματα, τοὺς βαθμοὺς τῆς Ἐκκλησίας· ἐν αὐτῇ ἡ ἀδελφότης ἐδουλώθη, ἡ κοινὴ διοίκησις ἡ ἐκ συμφωνίας εἰς μοναρχίαν μετεβλήθη, ἡ ταπείνωσις εἰς τύφον, ἡ ποιμαντικὴ εἰς τυραννίδα, ἡ φροντὶς τῶν ψυχῶν εἰς κοσμικὴν ἐξουσίαν, ἡ εἰρήνη εἰς μάχας, ἡ γαλήνη εἰς πολέμους, ἡ φιλανθρωπία εἰς φιλαρχίαν, τὰ ὑπὲρ Χριστοῦ μαρτύρια εἰς φόνους, ἡ σωτηρία τέλος τῶν ψυχῶν εἰς προφανῆ ἀπώλειαν» (Νεκτάριος). Καλῶς δὲ ἡ θεολόγος γλῶσσα τοὺς ἐν λόγοις περιττούς, τοῖς ἐν τοῖς θεάτροις τὰ παλαίσματα δημοσιεύουσι παρομοιάζει καὶ τῶν παλαισμάτων οὐχ ὅσα φέρει πρὸς νίκην, ἀλλ' ὅσα τὴν ὄψιν τῶν ἀμαθῶν κλέπτει. Τὸ αὐτὸ παρατηρεῖ τις καὶ ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ· ὡς πρὸς ἀπείρους γράφει ἐν ἀπεραντολογίᾳ οὐ σμικρᾷ, ἀναφέρων ταῦτα ἴσα ἴσα τὰ κατατετριμμένα καὶ παρὰ πολλῶν μὲν δυτικῶν ἑκάστοτε προβαλλόμενα λόγοις τε καὶ συγγράμμασι, παρὰ πλειόνων δὲ ἀνατολικῶν καὶ διαμαρτυρομένων ἀνατετραμμένα καὶ ἑκάστοτε ἀνατρεπόμενα.

Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖον νομίζω ἀναγκαῖον νὰ εἴπω εἶναι ὅτι δὲν δεικνύομεν ἡμεῖς τὸ αὐτὸ ζωηρὸν ὑπὲρ τῆς Θρησκείας καὶ Ἐκκλησίας ἡμῶν ἐνδιαφέρον, οὐδὲ ἔχομεν τὰς δυνάμεις ἡμῶν συγκεντρωμένας πρὸς ἐπιτυχίαν ὡρισμένου τινὸς σκοποῦ, ὡς αὐτοί. Τοὐναντίον δὲ περὶ πολλὰ τυρβάζοντες ὡς ἡ Μάρθα, ἀδιαφοροῦμεν τοῦ ἑνός, οὗ ἐστι χρεία· οὗτοι δὲ τὴν ἀδιαφορίαν ταύτην ἐπωφελούμενοι καὶ τὴν ἀμέλειαν, κινδυνεύουσιν ὡς ἐν δικτύῳ νὰ περιβάλωσιν ἡμᾶς ἐν μέσῃ Κωνσταντινουπόλει καὶ διὰ διαφόρων σχολείων ἐν διαφόροις κέντροις ὑφαρπάζουσι καθ' ἑκάστην τὰς ἀστηρί-

κτους ψυχάς. Καὶ δὲν ἀρνοῦμαι μὲν ὅτι δὲν ἔχομεν ὑπὸ τὴν διάθεσιν ἡμῶν ὅσα αὐτοὶ ἔχουσι μέσα, συνομολογῶ ὅτι ὑλικῶς μὲν ὑπερτεροῦσιν ἡμῶν· οὐχὶ ὅμως καὶ ἠθικῶς. Ἔχομεν τὸν λόγον καὶ τὸ κήρυγμα· ἔχομεν τὴν ἀλήθειαν· ἔχομεν τὴν ἱστορίαν· καὶ ποῖον ἠθικὸν μέσον δὲν ἔχομεν ὑπὲρ ἡμῶν; Ἑνὸς μόνου στερούμεθα ἴσως, τῆς συστηματικῆς καὶ σκοπίμου ἐργασίας. Ἐν πρώτοις παντὶ σθένει δέον νὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ σύστασις σχολῆς τῶν ξένων γλωσσῶν· ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν; ν' ἀνατεθῇ εἰς ἐπιτροπήν τινα πεπειραμένων ἀνδρῶν ἡ ἐξεύρεσις τρόπου δυναμένου νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐν ταῖς σχολαῖς, ὁ δὲ μαθητὴς νὰ ἦναι δυνατὸν νὰ ἐκμανθάνῃ πρὸς τῇ γαλλικῇ καὶ τὴν τουρκικὴν γλῶσσαν· δὲν εἶναι τοῦτο οὔτε δύσκολον οὔτε ἀδύνατον· ἔργον μεθόδου εἶναι καὶ ὡρῶν. Τῆς ἀνάγκης δὲ ταύτης ἱκανοποιουμένης, τὰ λοιπὰ ἀφ' ἑαυτῶν θὰ ἀρθῶσιν· ὁ ὀρθόδοξος χριστιανὸς ἔχει τὴν ἀρετὴν νὰ ἦναι πιστὸς ἄχρι θανάτου ἐν τῇ πίστει τῶν πατέρων του. Συμβαίνει μὲν ἐνίοτε χάριν συμφεροντιδίου τινὸς νὰ λησμονῇ τις ἐξ αὐτῶν ἑαυτὸν καὶ τὴν ἱστορίαν του· τοῦτο ὅμως εἶναι παροδικόν· αὖθις συνέρχεται καὶ μετανοεῖ καὶ οὗτος.

Διὰ νὰ προλαμβάνωνται δὲ καὶ αἱ τοιαῦται παραπτώσεις δέον νὰ ἐπιστήσῃ ἡ Ἐκκλησία τὴν προσοχὴν εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου. Δὲν νοῶ τὸ ἐπιτετηδευμένον καὶ ὑψηλὸν κήρυγμα· ἐννοῶ τὸ καρποφόρον καὶ ἁπλοῦν, τὸ ἔχον πηγὴν τὰς ἠθικὰς ἀνάγκας τῆς κοινωνίας ἡμῶν· ὁ λαὸς διψᾷ τοιούτου κηρύγματος· ὁ λαὸς ἀκούει καὶ σέβεται καὶ τιμᾷ καὶ ἀγαπᾷ τὴν Ἐκκλησίαν του, ὅταν ὡς φιλόστοργον μητέρα βλέπῃ ὅτι ἐνδιαφέρεται δι' αὐτόν, κήδεται τῶν ἠθικῶν συμφερόντων αὐτοῦ. Καθὼς δὲ ἔργον τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ἡ σκέψις περὶ τῆς σχολῆς τῶν ξένων γλωσσῶν, οὕτω ἔργον τῆς ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ἡ ἐξεύρεσις τρόπου καὶ μέσων διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς ἠθικῆς ταύτης ἀνάγκης.

Ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ· ἔρχεται τὸ ἔργον τοῦ πνευματικοῦ· πόσα ἀγαθὰ δύναται νὰ ἀποφέρῃ καὶ διὰ τὴν σχολὴν καὶ διὰ τὴν οἰκογένειαν! Εἰς τὰ μέρη, ἔνθα ἔστησαν τὴν καλιάν των τὰ τέκνα ταῦτα τῆς Δύσεως δέον νὰ διαταχθῶσιν οἱ ἱερεῖς νὰ ἐξετάσωσι πόσα τέκνα ὀρθοδόξων φοιτῶσι παρ' αὐτοῖς, οἱ δὲ γονεῖς αὐτῶν νὰ συμβουλευθῶσι καὶ ἅπαξ καὶ δὶς ν' ἀποσύρωσι τὰ τέκνα αὐτῶν, ἐπειδὴ κινδυνεύουσι νὰ χάσωσι τὴν θρησκείαν των, ἐπειδὴ οἱ εὐλογημένοι αὐτοὶ ἔχουσι τὴν ἀγαθότητα τὴν χριστιανικωτάτην νὰ ἐξευρίσκωσι καὶ θέσεις διὰ τὰ τέκνα ἡμῶν ὅπως ταῦτα πορίζωνται τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

Τώρα θὰ μοὶ εἴπητε, ἀλλὰ ποῦ οἱ πνευματικοί; ποῦ οἱ κατάλληλοι ἱερεῖς; Τοῦτο εἶναι ἔργον ἰδίᾳ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Ἐπειδή ποτε διισχυρίσθην ὅτι ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ δέον νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν αὐτῆς εἰς τὴν μόρφωσιν τοῦ ἐνοριακοῦ λεγομένου κλήρου, διότι διὰ τῆς μορφώσεως αὐτοῦ, ὅστις εἶναι ἡ δεξιὰ τοῦ ποιμένος χείρ, ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν θὰ ἀνακτήσῃ τὴν ἐμπρέπουσαν θέσιν, θὰ ἀναγεννηθῇ ἡ οἰκογένεια, ἡ βάσις τῆς Ἐκκλησίας καὶ πολιτείας, κατηγορήθην ἀδίκως. Ἐν τούτοις ἂν δὲν γένηται τοῦτο, αἰωνίως θὰ ὦμεν ἐκτεθειμένοι εἰς τὰς φοβερὰς πλεκτάνας τῶν παπικῶν καλογήρων. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιστάσει θὰ παύσῃ καὶ ἡ σπουδαρχία τῶν μαθητῶν τῆς σχολῆς, οἵτινες μόλις ἐγκαταλείπουσι τὰ ἑδώλια τῶν μαθητευομένων καὶ πρὸς τὴν ἀρχιερωσύνην στρέφουσιν εὐθὺ τὰ βλέμματα καὶ ταύτης ὀρέγονται.

Ὅταν λοιπὸν ταῦτα διενεργηθῶσι καὶ πραγματωθῶσι, τότε ὅσα σχολεῖα καὶ ὅσα μέσα ἂν θέλωσιν ἂς ἔχωσιν ὑπὸ τὴν διάθεσίν των οἱ Δυτικοί τε καὶ Διαμαρτυρόμενοι, οὐδὲν θὰ κατορθώσωσι· διότι μὴ νομίσητε ὅτι καὶ οὗτοι δὲν ἐνεργοῦσι προσηλυτισμὸν ὑπὸ τὴν φαινομενικὴν ἀδιαφορίαν· αὐτὸς καὶ μόνος εἶναι ὁ σκοπός των· ἀλλὰ περὶ τούτων εἰς ἄλλοτε.

Ἐλεγξικλῆς.

Η ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ

«Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγε πρὸς τοὺς Ἀποστόλους καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν Κύριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ» (Πράξ. Ἀποστ. 9, 27).

Αὕτη ἐστὶν ἡ διήγησις τοῦ Βαρνάβα περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Σαύλου ἀποτελοῦσα μέγιστον τῶν προγεγενημένων θαῦμα. Ἡ ἀναχώρησις αὐτοῦ ἀπὸ τῶν Ἱεροσολύμων, ἡ μετὰ τῶν περιπετειῶν αὐτῆς πορεία αὐτοῦ, ἡ λαμπρότης τῶν ὀρέων καὶ κοιλάδων θ' ἀπετέλουν σύγγραμμα ὁλόκληρον διὰ τοὺς σημερινοὺς περιηγητάς. Ἀλλ' ὁ Βαρνάβας παρεῖδε ταῦτα πάντα καὶ ἠθέλησε νὰ ἐξάρῃ μόνον αὐτὸ τοῦτο τὸ γεγονός. Ἡ μετὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ συνάντησις τοῦ Σαύλου ἀπετέλει διὰ τὸν Βαρνάβαν, ὅπως καὶ διὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, δι' οὗ ἐλάλει, τὸ μόνον ἀξιομνημόνευτον καὶ ἐξαιρετικὸν σημεῖον. Ἡ συνάντησις αὕτη τοῦ διώκτου μετὰ τοῦ διωκομένου, τῶν δύο τούτων, οἵτινες τοσοῦτον διάφοροί εἰσιν ἀλλήλων ὅσον τὸ φῶς τοῦ σκότους, ὅσον ὁ Χριστὸς τοῦ Ἀντιχρίστου, τί δυνατὸν νὰ παραγάγῃ; Ἡ συνέπεια αὐτῆς ἔσται θάνατος ἢ ζωή;

Ἅπαξ σχεδὸν ἐγένετο τοιαύτη συνάντησις μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου καὶ αὕτη ἦν ἡ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ἐν ᾧ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐνίκησε τὸν θάνατον. Ἐν τούτῳ ἐνίκησεν ὁ ἄνθρωπος. Γῆ καὶ ᾅδης ὑπερίσχυσαν, ἀλλ' ἐν τῇ παρούσῃ περικοπῇ συμβαίνει ὅλως τοὐναντίον. Ἐνταῦθα νικᾶται ὁ ἄνθρωπος, ὑπερισχύει δὲ καὶ δεσπόζει ὁ Θεός. Παρὰ τὴν νίκην ὅμως ταύτην τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ ζωὴ καὶ οὐχὶ ὁ θάνατος τοῦ νικηθέντος. Ὁ ἡττώμενος δὲν ἀποθνήσκει, ἀλλὰ ζῇ, καὶ ἐφ' ὅσον θριαμβεύει ὁ Θεός, ἐπὶ τοσοῦτον θριαμβεύει καὶ ὁ ἄνθρωπος. Ὁ ἀγὼν καὶ ἡ νίκη δὲν ἦσαν ἀνθρώπινοι. Ἡ ἀγάπη ὑπερενίκησε καὶ κατίσχυσε τοῦ μίσους καὶ πῶς ἦν δυνατὸν νὰ προέλ-

θη ἄλλο ἀποτέλεσμα παρὰ ζωή; Αἱ περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Σαύλου λεπτομέρειαι δὲν εἶναι ἡμῖν γνωσταί, οὐχ ἧττον τὸ ἐνδόμυχον τοῦτο γεγονὸς δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν ἐκ τῆς περὶ τούτου βραχείας τῶν Πράξεων μαρτυρίας. Ὁ Σαῦλος συνήντησε τῷ Κυρίῳ ἐν τῇ ὁδῷ, ἐνῷ δὲ ὡς ἄπιστος ἐγκατελίμπανε τὴν μίαν πόλιν, ὡς πιστὸς εἰσήρχετο εἰς τὴν ἑτέραν· α'] ὁ Σαῦλος εἶδε τὸν Κύριον· β'] ὁ Κύριος ἐλάλησεν αὐτῷ.

α'] Εἶδεν ὁ Σαῦλος τὸν Κύριον· ἀλλὰ πᾶς ὁ ἰδὼν αὐτὸν δὲν ἐπέστρεψεν εἰς αὐτόν. Τοῦτο γινώσκομεν ἐπὶ παραδείγματι ἐκ τοῦ βίου τοῦ Ἰούδα. Ὅπου ὅμως γίνεται ἀληθὴς ἐπιστροφή, ἐκεῖ προῆλθεν αὕτη ἐκ τοῦ ὅτι ὁ ἐπιστρέψας εἶδε τὸν Κύριον. Τί δ' ἦν ἐκεῖνο ὅπερ εἶδεν ὁ Σαῦλος; Εἶδε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καὶ δὴ ἐν τῇ θείᾳ αὐτοῦ μεγαλειότητι. Ὁ Σαῦλος ἐτυφλώθη ὑπὸ τοῦ μεγαλείου τούτου, ἀλλ' ὅμως εἶδε τοῦτον. Καὶ ὅπως ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπέδειξεν ἑαυτὸν τῷ Θωμᾷ, ὡς ἀληθῆ ἄνθρωπον, οὕτως ἔδειξεν ἑαυτὸν καὶ τῷ Σαύλῳ ὡς ἀληθῆ Θεόν. Σὰρξ καὶ αἷμα οὐδὲν κοινὸν εἶχε μετὰ τῆς θείας ὁράσεως καὶ ἡ δύναμις ἡ συνοδεύουσα ταύτην ἦν ἀκαταγώνιστος οὕτως, ὥστε μῖσος, ἀπιστία, ἰδιοτέλεια, αὐτοδικαίωσις κατέπεσον ὅπως ἄλλοτε τὰ τείχη τῆς Ἱεριχῶ.

β'] Ὁ Κύριος ἐλάλησεν αὐτῷ. Τὸ περιεχόμενον τοῦ λόγου τούτου ἦν: «Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς!» Καὶ τὸ μέγα τοῦτο γεγονὸς ἦν ἱκανὸν ὅπως ἐκριζώσῃ τὸ ἀρχαῖον ἐγὼ καὶ δείξῃ τῷ Σαύλῳ ὅτι οὗτος ἐγένετο ὁ χείριστος ἐγκληματίας, ὁ διώκτης τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Τὸ γεγονὸς τοῦτο κατέδειξεν αὐτῷ δι' ἑνὸς ῥαπίσματος ὅτι ἐν αὐτῷ τὸ πᾶν διέστραπται, ὅτι ἡ θρησκεία αὐτοῦ, ἡ πίστις καὶ ἐλπὶς οὐδὲν ἄλλο ἦσαν ἢ πλάνη. «Εἶσαι ἁμαρτωλός, εἶσαι ὁ διώκτης τῶν ἁγίων, ὁ φονεὺς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ! Εἶσαι σκώληξ μηδαμινὸς ἀγωνιζόμενος ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ λακτίζων πρὸς κέντρα, ἐγὼ δὲ εἰμὶ ὁ Ἰησοῦς». Διὰ τούτου κατενικήθη πᾶν ὅ,τι ἡ ψυχὴ τοῦ Σαύλου εἶχε διεγείρει κατὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Πρό τινων ἔτι στιγμῶν οὐδεὶς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Σαύλου ἦν μᾶλλον ἑαυτοῦ δεδικαιωμένος καὶ οὐδεὶς τοσοῦτον ἄξιος καταφρονήσεως ὅσον ὁ Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος. Ἐν τούτοις τὰ πάντα ἤδη μετεβλήθησαν. Ὁ Σαοὺλ κεῖται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀνέρχεται. Τὰ πάντα ἀπέβησαν κατὰ τὸ δίκαιον· ἕκαστος ἵσταται ἐπὶ τῆς ἁρμοζούσης αὐτῷ θέσεως· ἐνταῦθα μὲν ὁ Ἰησοῦς, ὁ Σωτήρ, ἐκεῖ δὲ ὁ Σαῦλος, ὁ ἁμαρτωλός. Τοῦτό ἐστι τὸ συμπέρασμα τὸ ἐξαγόμενον ἐκ τῆς ὅλης μυστηριώδους ταύτης ἐπιστροφῆς. Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ βίου παντὸς ἁγίου ἐπαναλαμβάνεται τὸ θαυμάσιον τοῦτο γεγονός. Ὁ Σαῦλος εἶδε τὸν Ἰησοῦν καὶ οὗτος ἐλάλησεν αὐτῷ. Πᾶσαι αἱ βιογραφίαι δὲν εἶναι ὅμοιαι πρὸς ἀλλήλας καὶ ἡ συνάντησις δὲν γίνεται πάντοτε αἰφνιδίως ὡς παρὰ τῷ Σαύλῳ, ἀλλ' οὐχ ἧττον ἡ ἱστορία διατελεῖ οὖσα ἡ αὐτή, ὁ δὲ Ἰησοῦς Χριστὸς τὸ Α καὶ Ω αὐτῆς. Συχνὰ δυνατὸν νὰ γίνῃ ἡ ἐπιστροφὴ ἄνευ ἐγηγερμένου αἰσθήματος καὶ ἄνευ ἀμέσου διδασκαλίας, ἀλλ' οὐδέποτε ἄνευ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. Ἐὰν ἀναπολήσωμεν ἐπιστροφάς τινας παρὰ τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ἀπαντώσας, βλέπομεν σὺν ἄλλαις τὸν Ἀνδρέαν καὶ τὸν Σίμωνα, τοὺς ἰουδαίους ἁλιεῖς, ἐγκαταλιμπάνοντας τὴν Καπερναοὺμ καὶ τὰ δίκτυα αὐτῶν καὶ ἐπιστρέφοντας ὅλως μεταβεβλημένους πρὸς τὸν Κύριον. Ποῖον τὸ συναντῆσαν αὐτοῖς; Ποῖον τὸ συντελέσαν εἰς τὴν μεταβολὴν ταύτην; Εἶδον τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Τοῦτο ἦν τὸ μυστήριον τὸ μεταβαλὸν αὐτοὺς εἰς ἀνθρώπους ἀλλοίους ἑαυτῶν! Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ εἰς τὸν Ματθαῖον τὸν τελώνην, τὸν Ζακχαῖον, τὸν τυφλὸν Βαρτίμαιον καὶ πάντας τοὺς λοιπούς. Ὁπόσον δὲ διάφορον δυνατὸν νὰ ᾖ τὸ ὅ,τι εἶδον καὶ ἤκουσαν, τοῦτο ἀνάγεται εἰς τὰ ἑξῆς δύο σημεῖα: Τίς καὶ τί ἐστιν ὁ Ἰησοῦς Χριστός, καὶ τίνες καὶ τί ἐσμὲν ἡμεῖς αὐτοί. Ἡ πρώτη ἡμῶν μετὰ τοῦ Ἰησοῦ συνάντησις δὲν θὰ ἦνε καὶ ἡ τελευταία, ἀλλὰ θὰ ἐπαληθεύῃ καὶ ἐν ἡμῖν καθ' ἑκάστην τό: εἶδον τὸν Κύριον ἐν τῇ ὁδῷ. Ἐξερχόμεθα βεβαρημένοι εἰς τὴν ὁδὸν καὶ ἐπανακάμπτομεν οἴκαδε ἀνακεκουφισμένοι· ἴσως ἐξεγειρόμεθα μετὰ βαρυθύμου καὶ τεθλιμμένης καρδίας καὶ μετ' ἀγωνίας ἀτενίζομεν εἰς τὰ καθήκοντα τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ δὲν ἀπομακρυνόμεθα πολὺ καὶ πᾶσα θλῖψις ἡμῶν μεταβάλλεται εἰς χαράν. Διατί; Διότι ἐν τῇ ὁδῷ ἀπηντήσαμεν τὸν Κύριον. «Δόξα τῷ Θεῷ τῷ δόντι ἡμῖν τὴν νίκην». Ἐνίοτε ἀναγνωρίζομεν αὐτὸν πάραυτα, ἐνίοτε ὅμως ἐπέρχεται βραδύτερον ἡ διευκολύνουσα τὴν ἀναγνώρισιν χάρις, ἀφοῦ ἤδη ἔγνωμεν ὅτι ὁ συναντήσας ἡμῖν ἦν ὁ Ἰησοῦς, ἐν τούτοις ἡ χάρις ἔρχεται! τοῦτο εἶναι βέβαιον.

Ὁραθεὶς ὑφ' ἡμῶν, ἢ μὴ ὁραθεὶς αὐτός ἐστιν ὁ Κύριος, συμμετέχει πάσης ἡμετέρας συμφορᾶς, πάσης ἀπαλλαγῆς τῶν δεινῶν καὶ οὗτός ἐστιν ἡ παραμυθία ἡμῶν ἐν πάσῃ ἀνάγκῃ. Ἄνευ αὐτοῦ οὐδεὶς ὁ βοηθῶν ἡμᾶς, πανταχοῦ δὲ δυνάμεθα νὰ συναντηθῶμεν μετ' αὐτοῦ. Ἁμαρτωλέ, εἶδες τὸν Κύριον; αὐτὸς προτείνει σοι συνάντησιν, καθ' ἣν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ τὰ πάντα θέλουσι διακανονισθῇ, συνάντησιν, καθ' ἣν ἐκ Σαύλου προκύπτει Παῦλος, καθ' ἣν οἱ ὀφθαλμοί σου διανοίγονται ἵνα ἐκ τοῦ σκότους εἰσέλθῃς εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς. Ἀποδέχθητι καὶ πραγμάτωσον ταύτην μετὰ τοῦ Κυρίου σου καὶ τὰ πάντα κατευοδωθήσεταί σοι εἰς τὸ ἀγαθόν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΜΕΛΕΝΙΚΟΥ*

Ὁ γνωστὸς δικηγόρος καὶ φιλίστωρ λογιος κύριος Ἐλευθέριος Ταπεινὸς συνεχίζων τὴν ἐν τῷ Γ' ἔτει τῆς *Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας* ἀρξαμένην ἐκ-

* Ἴδε συνέχειαν ἐν ἔτει Γ' «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» σελ. 382.

κλησιαστικὴν ἱστορίαν τῆς Μητροπόλεως Μελενίκου, ἐπέστειλεν ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν τὴν παρὰ πόδας ἱστορικὴν διατριβήν, ἣν ἀσμένως καταχωρίζοντες πεπείσμεθα ὅτι μετ' ἐνδιαφέροντος ἀναγνωσθήσεται ὑπὸ τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ φύλλου.

Διάδοχος τοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1775 ἀποβιώσαντος ἐπὶ τοῦ θρόνου μητροπολίτου Μελενίκου Νεοφύτου τοῦ Ἀργυροπούλου ὑπῆρξεν ὁ Μελενίκου Μεθόδιος.

Οὗτος μαθητὴς ἐγένετο Θωμᾶ τοῦ Ἐλεαβούλκου, τοῦ ἐκ Κορώνης τῆς Πελοποννήσου, ὅστις ὑπενδυθεὶς τὸ μοναχικὸν σχῆμα μετεκλήθη Θεοφάνης καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἱεροκήρυκος ἔσχεν ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ. Περὶ τοῦ Ἐλεαβούλκου τούτου Δωρόθεος ὁ Μονεμβασίας ἀναφέρει ὀλίγα τινὰ καὶ σὺν τούτοις καὶ περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἐν οἷς καὶ τοῦ μητροπολίτου τούτου Μελενίκου Μεθοδίου, ὃν ἐξαίρει ὡς λόγιον καὶ πολλὰ καλὸν ἄνδρα, τὰ ἀκόλουθα. «Τότε (ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Διονυσίου 1543—51) ἦτο καὶ ὁ πολὺς καὶ μέγας ἄνθρωπος ὁ κὺρ Θεοφάνης . . . μέγας ρήτωρ καὶ ἐκαθέζετο εἰς τὴν Χρυσοπηγὴν καὶ ἐδίδασκε τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ καὶ ἔβγαλε μαθητὰς πολλοὺς Ἀρσένιον τὸν Τουρνόβου, Δαμασκηνὸν τὸν Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης, Μεθόδιον τὸν Μελενίκου, Ἱεράθεον τὸν Μονεμβασίας· ἦτον καὶ ὁ Σίλβεστρος Ἀλεξανδρείας καὶ ὁ Κυζίκου Ἰωάσαφ καὶ ὁ Λακεδαιμονίας Δωρόθεος καὶ ἄλλοι πολλοί· ὁ Θεωνᾶς, ὁ Ἀρσένιος, ὁ Δαμασκηνὸς ὁ Μεθόδιος, ὁ Ἱερόθεος, ἦσαν πολλὰ καλοὶ καὶ λόγιοι καὶ προκομμένοι· οἱ δὲ ἄλλοι καὶ μάλιστα ὁ Ἀλεξανδρείας ἐνάρετοι καὶ νηστευταὶ καὶ πολλὰ καλογηρικοί[1]», ὁ δὲ Μαρτῖνος Κρούσιος ἐκ τῆς πρὸς Ἰάκωβον Χερβράνδιον[2] ἐπιστολῆς Στεφάνου Γερλαχίου[3] ἀφορμὴν λαμβάνων, ἀφηγεῖται ὅτι, ὅτε ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Ἱερεμίου τοῦ Β' οἱ ἐν Τυβίγγῃ θεολόγοι ἔπεμψαν τρεῖς ἐπιστολὰς αὐτῷ μετὰ λουθηρανικῶν δογμάτων ἐξαιτούμενοι ἀπαντήσεως παρὰ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, εἷς ἐκ τῶν συντακτῶν τῶν ἀπαντήσεων τούτων ἦν καὶ ὁ μητροπολίτης Μελενίκου Μεθόδιος συνεργασθεὶς ἐπὶ τούτῳ μετὰ τοῦ Βερροίας Μητροφάνους καὶ ἐξελέγξας μετ' αὐτοῦ διὰ δεδοκιμασμένου καλάμου τὰς περὶ τὴν εὐσέβειαν καινοτομίας τῶν ἀναμορφωτῶν[4].

(ἕπεται συνέχεια)

1. ἴδε Κ. Ν. Σάθα Νεοελλ. Φιλολογ. ἀπὸ τοῦ 1453—1821 σελ, 144.
2. καθηγητ. τῆς ἐν Τυβίγγῃ Ἀκαδημίας.
3. τῇ 4 Ἰουνίου 1578 ἀπῆλθεν ὁ Γερλάχιος ἐκ Κωνσταντινουπόλεως,ὃν οἱ Λουθηρανοὶ μετεχειρίσθησαν ὅπως βολιδοσκοπήσωσι τὰς διαθέσεις τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, διορισθεὶς καθηγητὴς ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Τυβίγγης. Κατὰ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει διατριβὴν αὐτοῦ συνῆψε σχέσεις πρὸς πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων λογίων, οὓς καταριθμεῖ ὁ Κρούσιος ἔν τινι πρὸς τοῦτον πονήματι δεδημοσιευμένῳ ἐν τῇ Τουρκογραικίᾳ σελ 197—198, καὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀναφέρεται καὶ ὁ κλεινὸς Μελενίκου Μεθόδιος. «Ἑλλήνων ἱεροῖο χοροῦ ἐκτήσατο πρώτους εὐμενέοντας. Ἀεὶ δ' ἀγάπη ἀρετῆσιν ὀπηδεῖ. Αὐτὸν τὸν Βύζης ἱερώτατον ἀρχιερῆα κύριον, ἠύτε φιλόστοργον πατέρ' Ἱερεμίαν, Σίλβεστρόν τε κλυτῆς ἱεράρχον Ἀλεξανδρείης, Μητροπολιτάων πολλούς, ὡς Θεσσαλονίκης κλεινὸν Ἰώσαφον, κεδνὸν Κύριλλον ἀγαυῆς Νικαίας πινυτόν, Φιλαδελφείης Γαβριῆλον, Μητροφάνους ἀγαθὴν φρένα Βερροίας, Μελενίκου Μεθοδίοιο φιλάνθρωπον μένος. Ἐν δέ τε Χάλκῃ . . . . (ἴδε Προλεγ. Κ. Ν. Σάθα ἐν βιογρ. σχεδ. Πατρ. Ἱερεμίου τοῦ Β', σελ. λϛ' ὑποσ. 1).
4. ἴδε oriens christianus Michaelis Lequieni Τόμ. Β' σελ. 99.—ἴδ. καὶ Τουρκογραικ. Μαρτίνου Κρουσίου σελ. 509.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΩΡΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ
ΕΝΩΠΙΟΝ
ΤΗΣ Α. Α. ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ
ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Σήμερον ἰδιαίτερος διαγγελεὺς τῆς Α. Ὑψηλότητος τοῦ μεγάλου Βεζύρου, ἀποσταλεὶς εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἀνήγγειλεν ὅτι ἡ Α. Α. Μεγαλειότης ὁ σεπτὸς καὶ λαοφίλητος ἡμῶν Ἄναξ Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὴτ Χὰν ηὐδόκησεν ἵνα αὔριον σαββάτῳ, τὴν 7 ὥραν τουρκιστί, δεχθῇ ἐν ἐπισήμῳ ἀκροάσει τὴν Α. Θ. Παναγιότητα. Τοῦτο ἀνεκοινώθη ἐκ τῶν Πατριαρχείων πρός τε τοὺς ἁγίους ἀρχιερεῖς καὶ τὰ λαϊκὰ μέλη τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου. Μετὰ τὴν ἐνώπιον τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος παρουσίασιν, ἡ Α. Θ. Π. Νεόφυτος ὁ Η' μεταβήσεται ἐκ τῶν Ἀνακτόρων εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην διερχομένη διὰ Σιρκετζῆ. Ἐκεῖ θέλουσιν ἀναμένει τὴν Α.Θ.Παναγιότητα οἱ Σεβασμιώτατοι ἀρχιερεῖς καὶ τὰ ἀξιότιμα μέλη τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, ὑφ' ὧν συνοδευομένη ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπισκεφθήσεται ἐν τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ τὴν Α. Ὑψηλότητα τὸν μέγαν Βεζύρην καὶ τοὺς Ἐξοχωτάτους ὑπουργούς. Μετὰ δὲ τοῦτο ἐν ἐπισήμῳ παρατάξει καὶ πομπῇ ἐλεύσεται εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἔνθα κατὰ τὰ εἰθισμένα γενήσεται ἡ ἐπίσημος ἐγκαθίδρυσις Αὐτῆς εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΧΗ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΘΗΜΕΡΟΝ ΝΗΣΤΕΙΑΝ
ΚΗΡΥΞΟΝΤΩΝ ΤΟΝ ΘΕΙΟΝ ΛΟΓΟΝ
ΕΝ ΤΟΙΣ ΙΕΡΟΙΣ ΝΑΟΙΣ ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ

Α΄ Κυριακῇ ὁ ἱερολογ. κ. Γεράσιμος Δώριζας
Β΄ » ὁ αἰδεσιμ. κ. Κωνσταντῖνος Παρίτσης
Γ΄ » ὁ πανοσιολογ. κ. Καλλίνικος Δελικάνης
Δ΄ » ὁ ἱερολογ. κ. Γρηγόριος Κωνσταντινίδης
Ε΄ » ὁ ἱερολογ. κ. Νικόδημος Βασιλείου

Ἐν Τζιβαλίῳ

Γ΄ » ὁ ἱερολογιώτατος κ. Φώτιος

Ἐν Κοντοσκαλίῳ

Α΄ » ὁ ἱερατικῶς προϊστάμενος

Ἐν Βλάγκᾳ

Β΄ » ὁ ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος

Ἐν Ὑψωμαθείοις (Ἁγ. Κωνσταντ.)

Γ΄ » ὁ πανοσιολ. κ. Εὐγένιος Παπαθωμᾶ

Ἐν Ὑψωμαθείοις (Θ. Ἀναλήψ.)

Β΄ » ὁ πανοσιολ. κ. Ἀγαθάγγελος Καστοριάδης

Ἐν Ὑψωμαθείοις (Ἁγ. Νικολ.)

Γ΄ » ὁ πανοσιολ. κ. Ἀγαθάγγελος Καστοριάδης

Ἐν Ὑψωμαθείοις (Ἁγ. Μην.)

Δ΄ » ὁ πανοσιολ. κ. Εὐγένιος Παπαθωμᾶ

Ἐν Ὑψωμαθείοις (Ἁγ. Γεωργ.)

Γ΄ » ὁ θεοφιλ. Λεύκης κ. Λεόντιος

Ἐν Βελιγραδίῳ

Α΄ » ὁ θεοφιλ. Ἀργυρουπόλεως κ. Χαρίτων

Ἐν Ἒξ Μαρμάροις

Γ΄ » ὁ θεοφιλ. Ἀργυρουπόλεως κ. Χαρίτων

Ἐν Τοπκαπίῳ

Α΄ » ὁ πανοσιολ. κ. Πάμφιλος

Ἐν Ἐδρινεκαπίῳ

Β΄ » ὁ πανοσιολ. κ. Πάμφιλος

Ἐν Ἐγρικαπίῳ

Γ΄ » ὁ πανοσιολ. κ. Πάμφιλος

Ἐν Σαρμασικίῳ

Δ΄ » ὁ πανοσιολ. κ. Πάμφιλος

Ἐν Σαλματομβρουκίῳ

Ε΄ » ὁ πανοσιολ. κ. Πάμφιλος

Ἐν Τεκφοὺρ Σεραγίῳ

Α΄ » ὁ Μ. Ἐκκλησιάρχης κ. Καλλίνικος

Ἐν Βαλατᾷ

Γ΄ » ὁ πανιερ. πρ. Κώου κ. Παῦλος

Ἐν Ξυλοπόρτῃ

Δ΄ » ὁ ἱερολογ. κ. Γεράσιμος Ταντελίδης

Ἐν Φωτηρᾷ

Β΄ Κυριακῇ ὁ ἱερολογ. κ. Νικόδημος

Ἐν Μουχλίῳ

Ε΄ » ὁ ἱερολογ. κ. Φώτιος

Ἐν Χάσκιοϊ

Α΄ » ὁ πανιερ. πρ. Κώου κ. Παῦλος

Ἐν Γαλατᾷ (Σωτ. Χριστ.)

Ε΄ » ὁ ἱερολογ. κ. Νικόδημος

Ἐν Γαλατᾷ (Παναγ.)

Β΄ » ὁ πανοσιολ. κ. Γερμανὸς Θεοτοκᾶς

Ἐν Γαλατᾷ (Ἁγ. Ἰωάνν.)

Α΄ » ὁ ἱερατικῶς προϊστάμενος

Ἐν Γαλατᾷ (Ἁγ. Νικολ.)

Γ΄ » ὁ ἱερολογ. κ. Νικόδημος

Ἐν Σταυροδρομίῳ (Παναγ.)

Α΄ » ὁ ἱερολογ. κ. Γρηγόριος Κωνσταντινίδης
Δ΄ » ὁ ἱερολογ. κ. Γεράσιμος Δώριζας

Ἐν Σταυροδρομίῳ (Ἁγ. Τριάδ.)

Γ΄ » ὁ πανοσιολ. κ. Καλλίνικος Δελικάνης

Ἐν Σταυροδρομίῳ (Ἁγ. Κωνσταντ.)

Ε΄ » ὁ αἰδεσιμ. Οἰκονόμος κ. Ἰωάννης

Ἐν Ταταούλοις

Α΄ » ὁ αἰδεσιμ. Οἰκονόμος κ. Ἰωάννης

Ἐν Πρόποσι Ταταούλων

Β΄ » ὁ αἰδεσιμ. Οἰκονόμος κ. Ἰωάννης

Ἐν Φερίκιοϊ

Γ΄ » ὁ αἰδεσιμ. Οἰκονόμος κ. Ἰωάννης

Ἐν Διπλοκιονίῳ

Α΄ » ὁ ἱερολογ. κ. Ἀθανάσιος Βαξεβανίδης

Ἐν Μεσαχώρῳ

Γ΄ » ὁ ἱερολογ. κ. Ἀθανάσιος Βαξεβανίδης

Ἐν Μεγάλῳ Ῥεύματι

Ε΄ » ὁ ἱερολογ. κ. Ἀθανάσιος Βαξεβανίδης

Ἐν Βεβεκίῳ

Α΄ » ὁ ἱερολογ. κ. Ἱερόθεος Τεκνόπουλος

Ἐν Βαφεοχωρίῳ

Γ΄ » ὁ ἱερολογ. κ. Ἱερόθεος Τεκνόπουλος

Ἐν Σωσθενίῳ

Δ΄ » ὁ ἱερολογ. κ. Ἱερόθεος Τεκνόπουλος

Ἐν Νεοχωρίῳ

Ε΄ » ὁ ἱερολογ. κ. Ἱερόθεος Τεκνόπουλος

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 29 ὀκτωβρίου 1891.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστ. Ἐπιτροπῆς.

ΕΤΟΣ ΙΑ΄. — ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ — ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ, 8 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1891 — ΑΡΙΘΜ. 37.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Κορυτσᾶς **ΦΙΛΟΘΕΟΣ** πρόεδρος·
Ἀρχιγρ. Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. **Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης**·
Ν. Α. Νικολαΐδης ταμίας·
Ἰωάννης Δ. Τανταλίδης γραμματεύς·
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

Ἀρχισυντάκτης ἱεροδ. **ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ**

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαία τὰ ἡμίση.
Ἡ συνδρομὴ **προκαταβάλλεται**, ἀρχομένη τῇ 1 μαρτίου καὶ τῇ 1 σεπτεμβρίου.

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀπευθυντέον τῷ προέδρῳ τῆς Ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτῃ **Κορυτσᾶς κ. ΦΙΛΟΘΕῼ.** Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγῖδα τῆς **Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας** καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ
ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ Α. Α. Μ. ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ
ΚΑΙ ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ
ΝΕΟΦΥΤΟΥ ΤΟΥ Η΄

Συνεπείᾳ τοῦ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τῇ παρελθούσῃ παρασκευῇ ἀποσταλέντος ὑψηλοῦ ὑπουργικοῦ τεσκερέ, δι' οὗ ἠγγέλλετο ὅτι ἡ Α. Α. Μεγαλειότης ὁ κραταιότατος ἡμῶν Ἄναξ ηὐδόκει νὰ δεχθῇ τῇ ἐπιούσῃ τὴν 7 ὥραν ἐν ἐπισήμῳ ἀκροάσει τὴν Αὐτοῦ Θειοτάτην Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Νεόφυτον τὸν Η΄, συνετάχθη τὸ πρόγραμμα, καθ' ὃ ἔμελλε νὰ γένηται ἥ τε ἐκ τῶν Πατριαρχείων μετάβασις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ ἡ ἐκεῖθεν ἐπίσκεψις Αὐτῆς εἰς τοὺς ἐξοχωτάτους ὑπουργοὺς ὡς καὶ ἡ ἐκ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐν μεγάλῃ πομπῇ ἐπάνοδος Αὐτῆς. Τὸ πρόγραμμα ἔχει ὧδε:

ΜΕΡΟΣ Α΄.

Μετάβασις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εἰς τὰ ἀνάκτορα.

α΄] χωροφυλακὴ ἔφιππος.

β΄] τέσσαρες κλητῆρες πατριαρχικοὶ ἔφιπποι.

γ΄] ὁ μέγας Πριμικήριος κρατῶν τὸ χαζράνιον ἐν μέσῳ δύο πατριαρχικῶν εὐταξιῶν.

δ΄] τέσσαρες ἱερεῖς ἔφιπποι.

ε΄] ἡ ἄμαξα, ἐν ᾗ ἦν ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ τελετάρχης Φετχῆ βέης καὶ ὁ Ἄρχων Μέγας Λογοθέτης Σταυράκης βέης Ἀριστάρχης.

ς΄] τέσσαρες διάκονοι ἔφιπποι περὶ τὴν ἄμαξαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

ζ΄] ἡ ἄμαξα, ἐν ᾗ ὁ Σεβασμιώτατος Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὁ Σεβασμιώτατος μητροπολίτης Βερροίας κ. Προκόπιος καὶ ὁ καπουκεχαγιὰς τῶν Πατριαρχείων Ἀντώνιος ἐφένδης Οἰκιάδης.

η΄] ἡ ἄμαξα, ἐν ᾗ οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ ἰδιαίτεροι ὑπάλληλοι τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

θ΄] ὁ τῶν τελεταρχῶν κ. Γ. Λεμονίδης ἔφιππος.

ΜΕΡΟΣ Β΄.

Ἐκ Σιρκετζῆ εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

α΄] χωροφύλακες ἔφιπποι.

β΄] τελετάρχαι ἔφιπποι οἱ κκ. Νικόλαος Α. Νικολαΐδης καὶ Γ. Λεμονίδης.

γ΄] ἄμαξα πρώτη, ἐν ᾗ ὁ μέγας Ἐκκλησιάρχης κ. Καλλίνικος, ὁ ἱεροδιάκονος Φώτιος καὶ ὁ ἐκ τῶν γραμματέων Ἀλέξανδρος Βρυέννιος.

ἄμαξα δευτέρα, ἐν ᾗ ὁ ἐπίτροπος τοῦ ἁγίου Ὄρους κ. Χρύσανθος καὶ ὁ ἐκ τῶν γραμματέων Ἰ. Χλωρὸς ἐφένδης.

ἄμαξα τρίτη, ἐν ᾗ ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀρχιμανδρίτης κ. Κωνσταντῖνος Ἀλεξανδρίδης, ὁ ὑπογραμματεὺς ἱεροδιάκονος κ. Κύριλλος καὶ ὁ ἐκ τῶν γραμματέων κ. Ἰ. Τανταλίδης.

ἄμαξα τετάρτη, ἐν ᾗ οἱ μητροπολῖται Γάνου καὶ Χώρας κ. Διονύσιος καὶ Σκοπείων κ. Μεθόδιος καὶ ὁ ἐκ τῶν γραμματέων κ. Γ. Δημητριάδης.

ἄμαξα πέμπτη, ἐν ᾗ οἱ μητροπολῖται Ξάνθης κ. Ἰωακεὶμ καὶ Βάρνης κ. Πολύκαρπος.

ἄμαξα ἕκτη, ἐν ᾗ ὁ μητροπολίτης Πελαγωνείας κ. Ἀλέξανδρος καὶ ὁ ἐκ τῶν γραμματέων κ. Δ. Ξανθόπουλος.

ἄμαξα ἑβδόμη, ἐν ᾗ ὁ μητροπολίτης Χαλκηδό-

νος κ. Ἰωακεὶμ καὶ ὁ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κ. Δημήτριος Εὐθυβούλης ἰατρός.

ἅμαξα ὀγδόη, ἐν ᾗ ὁ μητροπολίτης Προικοννήσου κ. Νικόδημος καὶ ὁ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κ. Β. Ἐλευθεριάδης.

ἅμαξα ἐννάτη, ἐν ᾗ ὁ μητροπολίτης Κορυτσᾶς κ. Φιλόθεος καὶ ὁ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κ. Γ. Γαροφαλίδης.

ἅμαξα δεκάτη, ἐν ᾗ ὁ μητροπολίτης Σωζουαγαθουπόλεως κ. Παρθένιος καὶ ὁ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κ. Παυλάκης βέης Φενερλῆς.

ἅμαξα ἑνδεκάτη, ἐν ᾗ ὁ μητροπολίτης Σηλυβρίας κ. Γερμανὸς καὶ ὁ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κ. Στ. Χρυσίδης βέης.

ἅμαξα δωδεκάτη, ἐν ᾗ ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Δράμας κ. Γερμανὸς καὶ ὁ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου Β. Σαρακιώτης βέης.

ἅμαξα δεκάτη τρίτη, ἐν ᾗ ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Δέρκων κ. Καλλίνικος καὶ ὁ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου Ν. Ψυχάρης βέης.

ἅμαξα δεκάτη τετάρτη, ἐν ᾗ ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Ἡρακλείας κ. Γέρμανὸς καὶ ὁ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου Δημητράκης ἐφένδης Γενίδουνιας.

δ'] ἓξ πατριαρχικοὶ κλητῆρες ἔφιπποι.

ε'] δέκα ἱερεῖς ἔφιπποι.

ς'] ὁ μέγας Πριμικήριος Ἰω. Βαρούτης κρατῶν τὸ χαζράνιον μετὰ δύο πατριαρχικῶν εὐταξιῶν ἑκατέρωθεν.

ζ'] ἡ ἅμαξα, ἐν ᾗ ὁ σεβασμιώτατος Τοποτηρητής, ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Βερροίας καὶ ὁ Ἄρχων Καπουκεχαγιᾶς τῶν Πατριαρχείων.

η'] ἡ ἅμαξα, ἐν ᾗ ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ τελετάρχης καὶ ὁ Ἄρχων Μέγας Λογοθέτης.

θ'] ἓξ διάκονοι ἔφιπποι περὶ τὴν πατριαρχικὴν ἅμαξαν, ἐν οἷς ὁ Δευτερεύων κ. Κωνσταντῖνος Μικρούλης, ὁ γραμματεὺς τῆς Μεγάλης Πρωτοσυγκελλίας κ. Γεράσιμος Ταντελίδης, ὁ Τριτεύων κ. Μελέτιος Πηγᾶς καὶ ὁ πατριαρχικὸς ἱεροδιάκονος κ. Γερμανός.

ι'] ἡ ἅμαξα, ἐν ᾗ οἱ συγγενεῖς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Συνῳδὰ τῷ ἀνωτέρω προγράμματι ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Νεόφυτος ὁ Η' ἀναχωρήσας ἐκ τῶν Πατριαρχείων περὶ τὴν ἕκτην ὥραν μετέβη εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἔνθα μετὰ μικρὰν ἀνάπαυλαν εἰσήχθη ὑπὸ τοῦ τελετάρχου τῶν ἀνακτόρων ἐξοχωτάτου Μουνὶρ πασᾶ ἐνώπιον τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος. Καὶ ἡ μὲν Α. Θ. Παναγιότης προσεφώνησεν ὡς ἑξῆς:

Μεγαλειότατε,

Ἀνακτορικῇ εὐμενείᾳ τῆς Ὑμετέρας φιλολάου Μεγαλειότητος καὶ κανονικῇ ψήφῳ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἐμπιστευθείσης τῷ ταπεινῷ Αὐτῆς εὐχέτῃ τῆς πνευματικῆς διοικήσεως τοῦ πιστοῦ καὶ ἀφωσιωμένου Αὐτῇ ἔθνους τῶν Ρωμαίων, λαμβάνω τὴν ὑψίστην τιμὴν νὰ ἐμφανισθῶ, ὑψηλῇ Αὐτῆς βασιλικῇ ἐπινεύσει, ἐνώπιον τοῦ ὕψους τῆς ὑμετέρας θεοφρουρήτου Κορυφῆς. Καθυποβάλλων δὲ πρὸ τοῦ ἐνδόξου αὐτοκρατορικοῦ θρόνου τὴν βαθεῖάν μου ἀφοσίωσιν καὶ εὐγνωμοσύνην ἐπὶ τῇ ὑψηλῇ ταύτῃ τιμῇ καὶ ἐμπιστοσύνῃ καὶ ἐξαιτούμενος τὴν κραταιὰν Αὐτῆς προστασίαν, ὅπως συνῳδὰ τῇ φιλολάῳ Αὐτῆς ἐπιθυμίᾳ δυνηθῶ νὰ ἐκπληρώσω ἐπιτυχῶς τὰ ἀνατεθέντα τῇ ἐμῇ ἀσθενείᾳ σοβαρὰ τῆς πατριαρχείας καθήκοντα, δέομαι ταπεινῶς καὶ ὁλοψύχως τοῦ ἀγαθωτάτου Θεοῦ, ἵνα περισκέπῃ καὶ διατηρῇ ἀκράδαντον ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου αὐτοκρατορικοῦ θρόνου τῶν Ὀσμανιδῶν τὴν Ὑμετέραν Αὐτοκρατορικὴν Μεγαλειότητα, τὸν λαοφιλῆ ἡμῶν Αὐθέντην καὶ Ἄνακτα, κατευθύνων τὰς ἀγαθὰς καὶ πατρικὰς Αὐτοῦ βουλὰς εἰς πᾶν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον. Γένοιτο!

Ἡ δὲ Α. Α. Μεγαλειότης ὁ λαοφιλὴς καὶ σεπτὸς ἡμῶν Ἄναξ ἀπαντῶν εἰς τὴν προσφώνησιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ηὐδόκησεν ἵνα ἐκφράσῃ τὴν ὑψηλὴν Αὐτοῦ αὐτοκρατορικὴν εὐαρέσκειαν ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἧς ἡ πρὸς τὸ κράτος εἰλικρινὴς καὶ πιστὴ ἀφοσίωσις καὶ ἡ δεδοκιμασμένη περὶ τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν πραγμάτων ἱκανότης τυγχάνουσι γνωσταὶ τῇ κυβερνήσει αὐτοῦ. Μετ' ἐξαιρέτου δὲ εὐμενείας ἐξεδήλωσε καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ὁ μεγάθυμος ἡμῶν Ἄναξ τὰς πατρικὰς αὐτοῦ καὶ εὐεργετικὰς προθέσεις ὑπὲρ πάντων τῶν ὑπὸ τὸ κραταιὸν αὐτοῦ σκῆπτρον λαῶν, διαβεβαιωσάμενος τὴν Α. Θ. Παναγιότητα περὶ τῆς εὐμενοῦς ὑποδοχῆς τῶν ἐν εἰλικρινείᾳ ὑποβαλλομένων νομίμων αἰτήσεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ περὶ τῆς κατὰ τὴν πατριαρχείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐπιδαψιλευθησομένης αὐτῇ αὐτοκρατορικῆς εὐμενείας καὶ ἀντιλήψεως πρὸς εὐχερῆ καὶ ἀγαθὴν διεξαγωγὴν τῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὑποθέσεων καὶ ζητημάτων. Ἐν τέλει ἀφοῦ ἡ Α. Α. Μεγαλειότης ἐπανέλαβε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς τὸ ἄτομον τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὑψηλῆς Αὐτῆς εὐμενείας καὶ ἐξεδήλωσε τὴν ὑψηλὴν Αὐτῆς πρόθεσιν τοῦ νὰ δεχθῇ προσεχῶς καὶ αὖθις τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, ἀπηύθυνε λόγους ὑψηλῆς εὐαρεσκείας πρός τε τοὺς συνοδεύοντας τὴν Α. Θ. Παναγιότητα σεβασμιωτάτους μητροπολίτας καὶ πρὸς τὴν Α. Ἐξ. τὸν ἄρχοντα Μέγαν Λογοθέτην. Καὶ πρὸς μὲν τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ σεπτὸς Ἄναξ ἐνεχείρησεν ἰδίᾳ χειρὶ τὸ παράσημον Μετζηδιὲ Α' τάξεως, εἰς τὸν σεβασμιώτατον μητροπολίτην Βελεγράδων καὶ τέως Τοποτηρητὴν κ. Δωρόθεον ὥρισε τὸ παράσημον Ὀσμανιὲ Β' τάξεως, προσθεὶς λίαν εὐμενῶς ὅτι μεγάλως εὐηρεστήθη ἐκ τῆς καλῆς διεξαγωγῆς ὑπὸ τῆς Α. Σεβασμιό-

τητος τοῦ ἔργου τῆς Τοποτηρητείας, εἰς τὸν σεβασμιώτατον μητροπολίτην Βερροίας καὶ πρεσβύτερον τῶν μελῶν τῆς ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τὸ παράσημον Ὀσμανιὲ Γ' τάξεως, προσθεὶς ἐν ὑψίστῃ αὐτοκρατορικῇ εὐμενείᾳ ὅπως ἡ Α. Σεβασμιότης εὔχηται ὑπὲρ τῆς ὑγιείας αὐτοῦ, εἰς δὲ τὴν Α. Ἐξ. τὸν ἄρχοντα Μέγαν Λογοθέτην Σταυράκην βέην Ἀριστάρχην τὸ χρυσοῦν μετάλλιον τοῦ Ἰμτιὰζ μετὰ τῆς ἐκδηλώσεως τῆς ὑψηλῆς Αὐτοῦ εὐαρεσκείας ἐπὶ ταῖς ἀείποτε πισταῖς καὶ ἐν εἰλικρινεῖ ἀφοσιώσει ἐκδουλεύσεσι τῆς Α. Ἐξοχότητος.

Μετὰ τοῦτο ἡ Α. Θ. Παναγιότης καὶ ἡ συνοδεία αὐτῆς ὡδηγήθησαν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ μεγάλου τελετάρχου τῶν ἀνακτόρων ἐξοχωτάτου Μουνὶρ πασᾶ, ὅστις θερμῶς συνεχάρη τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἐπὶ τῇ ἐξαιρέτως εὐμενεῖ ὑποδοχῇ, ἧς ἔτυχε παρὰ τῇ Α. Α. Μεγαλειότητι. Μετὰ μικρὰν δὲ ἀνάπαυλαν, καθ' ἣν καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ἀνωτέρων ἀνακτορικῶν ὑπαλλήλων συνεχάρησαν τῇ Α. Θ. Παναγιότητι, ἐπεδόθησαν δὲ τοῖς εἰρημένοις Μητροπολίταις καὶ τῷ ἄρχοντι Μ. Λογοθέτῃ τὰ εἰρημένα παράσημα, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ ἡ συνοδεία αὐτοῦ ἀπῆλθον τῶν ἀνακτόρων καὶ διελθοῦσα διὰ τῆς μεγάλης ὁδοῦ τοῦ Γαλατᾶ, ἔνθα τὸ συνωστιζόμενον πολυάριθμον πλῆθος εὐλαβῶς ἀπεκαλύπτετο πρὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἣν ὁ ὀρθόδοξος λαὸς μετ' ἐνδείξεων ἀνυποκρίτου χαρᾶς ἀνευφήμει ζωηρῶς ζητωκραυγῶν ὑπὲρ Αὐτῆς, ἀφίκετο εἰς Σικερτζῆ καὶ ἐντεῦθεν μετὰ τῆς ἀναμενούσης Αὐτὴν μεγάλης συνοδείας, ὡς ἐν τῷ ἀνωτέρω προγράμματι δηλοῦται, μετέβη φέρουσα τὴν μεγάλην ταινίαν τοῦ Μετζηδιὲ εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην, ἔνθα ἐπισκεψαμένη τὴν Α. Ὑψηλότητα τὸν Μέγαν Βεζύρην Δζεβὰτ πασᾶν προσεφώνησεν αὐτὸν ὡς ἑξῆς, διερμηνεύοντος τοῦ ἄρχοντος Μ. Λογοθέτου.

Ὑψηλότατε,

Ἐπινεύσει τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ τρισεβάστου καὶ φιλολάου ἡμῶν Ἄνακτος ἀναλαμβάνων ἀπὸ τῆς σήμερον τὰ ὑψηλὰ τῆς Πατριαρχείας καθήκοντα, ἐξαιτοῦμαι ἐνθέρμως τὴν ὑψηλὴν Ὑμῶν εὐμένειαν καὶ προστασίαν εἰς πιστὴν καὶ εὐχερῆ ἐκπλήρωσιν τούτων, ἵνα οὕτω φανῶ ἄξιος κατὰ πάντα τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Σεβαστῆς ἡμῶν Κυβερνήσεως.

Ἡ Α. Ὑψηλότης ὁ μέγας Βεζύρης ἀπήντησεν εἰς τὴν προσφώνησιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὡς ἀκολούθως:

Ἡμεῖς προθύμως βοηθοῦμεν ὑμῖν· ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε νὰ βοηθῆτε ἡμῖν, τηροῦντες ἀπαρεγκλίτως τοὺς κανονισμοὺς τῶν Πατριαρχείων, διότι διακαὴς ἐπιθυμία τῆς τε Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου καὶ τῆς κυβερνήσεως αὐτοῦ εἶναι ὅπως ὑπηρετήσητε ἐπωφελῶς τῷ πιστῷ γένει τῶν Ρωμαίων.

Κατόπιν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπεσκέψατο τὴν Α. Ἐξοχότητα τὸν ὑπουργὸν τῶν ἐσωτερικῶν Χαλὴλ Ριφὰτ πασᾶν, ὅστις γινώσκων τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐκ Βιτωλίων, μεγίστην ἐξεδήλωσε χαρὰν ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ αὐτῆς, ἧς τὰς ἀρετὰς καὶ τὴν πρὸς τὸ κράτος πίστιν ἐκ τοῦ σύνεγγυς γινώσκει· εἶτα τὴν Α. Ἐξοχότητα τὸν ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν Σαῒτ πασᾶν, ὅστις δεξιούμενος τὴν Α. Θ. Παναγιότητα προσέθετο ὅτι κατὰ τὴν ὑπὸ τῆς Α.Α. Μεγαλειότητος ἐξαιρετικῶς εὐμενῆ ὑποδοχὴν τοῦ μεγαθύμου ἄνακτος μετὰ συγκινήσεως ἀνεμνήσθη τῆς πρώτης ὑπὸ τοῦ μεγάλου Πορθητοῦ ὑποδοχῆς τοῦ πρώτου μετὰ τὴν ἅλωσιν Πατριάρχου Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου καὶ τῆς ἐν τῇ κρισίμῳ ἐκείνῃ ἐποχῇ ἀπονομῆς τῶν ἡμετέρων προνομίων. Μετὰ τοῦτο ἡ συνοδεία μετέβη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης καὶ ἀκολούθως κατὰ τὴν ἐν τῷ προγράμματι ἀναγραφομένην πομπὴν διελθοῦσα διὰ τῶν ὁδῶν Παχτσὲ-καποῦ, Ἐμὶν-ὀνοῦ, Βαλοὺκ-παζαρίου, Οὖν-καπὰν καὶ Τζιβαλίου ἀφίκετο τὴν ἑνδεκάτην ὥραν τουρκιστὶ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα. Ἐν Τζιβαλίῳ πρὸ τῶν πυλῶν τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Νικολάου ἦν παρατεταγμένος ὁ ἱερὸς κλῆρος τῆς ἐκκλησίας μετὰ τῶν μαθητῶν καὶ τῶν μαθητριῶν τῶν σχολείων, μικρὰ δὲ κόρη προσφωνήσασα προσήνεγκεν ἀνθοδέσμην τῇ Α. Θ. Παναγιότητι. Πρὸ τῆς πύλης τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ ἀνέμενον τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἱερεῖς καὶ διάκονοι περιβεβλημένοι τὰς ἱερατικὰς αὐτῶν στολὰς μετὰ δικηροτρικήρων καὶ θυμιατῶν, ὁ ἄρχων Μέγας Ρήτωρ Ἐξοχ. Κ. Καλλιάδης βέης καὶ ἅπασα ἡ πατριαρχικὴ ὑπαλληλία. Τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εἰσελθούσης εἰς τὸ ἱερὸν βῆμα, ὁ πρῶτος τῇ τάξει Σεβασμ. Γέρων ἅγιος Ἡρακλείας κ. Γερμανὸς περιβληθεὶς ἐπιτραχήλιον καὶ ὠμοφόριον ἐποιήσατο Εὐλογητόν, ἔψαλησαν δὲ τὰ ἐν τῷ Τυπικῷ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ὁριζόμενα ἱερὰ τροπάρια. Εἶτα τῆς Α. Θ. Παναγιότητος περιβληθείσης τὸν πατριαρχικὸν μανδύαν μετὰ ἐπιτραχηλίου καὶ ὠμοφορίου ἐψάλη ἡ εἰθισμένη ἱερὰ ἀκολουθία, μεθ' ἣν ὁ ἄρχων Μέγας Λογοθέτης, κρατῶν ἐν χειρὶ λαμπάδα ἐποιήσατο τὸ λεγόμενον μέγα μήνυμα ἔχον ὡς ἑξῆς:

Μέγα Μήνυμα.

Ἡ ἱερὰ τῶν ἁγίων ἀρχιερέων χορεία, ὁ εὐαγὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου κλῆρος, οἱ προύχοντες καὶ οἱ λογάδες τοῦ Γένους καὶ ἅπαν τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα τῶν τε θεοσώστων ἐπαρχιῶν καὶ τῆς βασιλίδος ταύτης τῶν πόλεων, ἐκλεξάμενοι κοινῇ γνώμῃ καὶ ὁμοφώνῳ βουλῇ τὴν Ὑμετέραν Θ. Παναγιότητα, ἐπινεύσει θείᾳ καὶ αὐτοκρατορικῇ εὐμενείᾳ, ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, προσκαλοῦσιν Αὐτήν, διὰ τοῦ ταπεινοῦ Αὐτῆς ἱκέτου, ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον ἀποστολικὸν καὶ Οἰκουμενικὸν Θρόνον.

Ἀνάβηθι τοίνυν, Παναγιώτατε Δέσποτα, τὰς βαθμῖδας αὐτοῦ, καὶ κόσμησον αὐτὸν μέχρι βαθυτάτου γήρως, ὅπως ἐκλέϊσαν αὐτὸν οἱ προκάτοχοί Σου, Ἀνδρέας ὁ Πρωτόκλητος, Νεκτάριος ὁ Θεοπρόβλητος, Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, Φώτιος ὁ σοφώτατος, Γεννάδιος ὁ Σχολάριος, Διονύσιος ὁ ἀπὸ Φιλιππουπόλεως, Γρηγόριος ὁ ἀπὸ Πελαγωνείας, καὶ ὁ λοιπὸς τῶν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει θεοφιλῶς πατριαρχευσάντων γεραρὸς θίασος, καὶ ὁδήγησον τὸν ἐμπεπιστευμένον Σοι ἄνωθεν κλῆρον καὶ λαὸν εἰς τὰς τρίβους τῆς κατ' ἄμφω σωτηρίας καὶ εἰς τὰς νομὰς τῆς εὐαγγελικῆς χάριτος.

Ἡ ἀπάντησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εἰς τὸ μέγα μήνυμα ἔχει ὡς ἕπεται:

Θεῖον τῷ ὄντι καὶ ὑψηλὸν καὶ ὑπὲρ τὴν ἀνθρωπίνην πέφυκε δύναμιν τὸ τῆς πνευματικῆς ταύτης ἀρχῆς γεραρὸν χρῆμα, ἀγγελικῆς ἰσχύος καὶ φύσεως δεόμενον, κατὰ τὴν τοῦ Χρυσοστόμου φωνήν, ἅτε μεγίστην ἐπιβάλλον τὴν μέριμναν καὶ ἀνύστακτον τὴν προσοχήν, εἴγε ὁ τῶν οἰάκων ἐπιλαβόμενος πρὸς τὴν διάσωσιν τοῦ σκάφους καὶ τῶν πλωτήρων ἀφορᾷ κατὰ σοφὸν καὶ ἄριστον κυβερνήτην· οὐ σμικρὸς γὰρ ὁ κίνδυνος καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς σμικροτάτης ἀμελείας ἢ παρεκτροπῆς· οὐ γὰρ ἀνέμων ἀντίπνοιαι μόνον καὶ κυμάτων ἐπαλληλίαι σφοδραί, ἀλλὰ καταιγίδες πολλάκις καὶ λαίλαπες, τὴν εὔπλοιαν τῆς πνευματικῆς ὁλκάδος δυσχεραίνουσαι καὶ ἐπαπειλοῦσαι, ταραχὴν καὶ δέος τῷ κυβερνήτῃ καὶ τοῖς πλωτῆρσιν ἐμπνέουσι. Καίπερ οὖν ἀποδειλιῶντες καὶ ἡμεῖς πρὸς τὸ τῆς ἀρχῆς ταύτης μέγεθος κατὰ λόγον ἀνθρωπίνης ἀσθενείας, ὅμως συγκατατιθέμεθα οἷς ἡ ἱερὰ Ἀδελφότης καὶ τὰ συμψηφίσαντα εὐσεβῆ μέλη τῆς ἐκλογικῆς Συνελεύσεως, συνῳδὰ τοῖς ἱεροῖς κανόσι καὶ τοῖς Κανονισμοῖς, ἐνέκριναν περὶ ἡμῶν, καὶ ἡ κραταιὰ βασιλεία, ἡ ἐφ' ἡμᾶς θεόθεν τεταγμένη, εὐμενῶς ἐπένευσεν. Ἀποδεχόμεθα δὲ τὴν ἐκλογὴν εἴς τε τὴν ἄφατον τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν ἀτενίζοντες, ἀφ' ἧς πᾶν ἀγαθὸν εὐοδοῦται καὶ πᾶν δυσχερὲς εἰς ὁδοὺς λείας μεταποιεῖται, καὶ εἰς τὴν πρόθυμον συναρωγὴν καὶ σύμπραξιν τῆς τε ἱερᾶς Ἀδελφότητος καὶ τῶν εὐγενεστάτων λογάδων τοῦ ἡμετέρου γένους εἰς εὐόδωσιν καὶ προκοπὴν τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων θαρροῦντες. Εὐχαριστοῦντες δὲ ὑμῖν, ὧν τὴν φωνὴν ὡς φωνὴν ἀληθῶς Κυρίου ἀποδεχόμεθα, ἱκετεύομεν τὸν στόμα καὶ σοφίαν διδόντα ἵνα κρατύνῃ ἡμᾶς καὶ διδάξῃ τί δεῖ ποιεῖν καὶ λέγειν καὶ ἐνισχύσῃ εἰς τὴν ἀρίστην καὶ ἀκίνδυνον τοῦ παγκοίνου σκάφους τῆς Ἐκκλησίας πηδαλιουχίαν, εἰς τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τῶν τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας δογμάτων καὶ τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ εἰς τὴν μετὰ ζήλου ὑπεράσπισιν τῆς ὑπὸ νοητῶν τε καὶ ὁρατῶν ἐχθρῶν πολεμουμένης ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως, διατηρῶν καὶ διέπων ὡς κόρην ὀφθαλμῶν τὸν κραταιότατον, εὐσπλαγχνικώτατον καὶ δικαιότατον ἡμῶν ἄνακτα Σουλτὰν Ἀπτοὺλ Χαμὶτ Χὰν αὐθέντην ἡμῶν, κρατύνων καὶ προάγων τὸ κράτος Αὐτοῦ, ἐπαυξάνων τε τὴν ὑπὲρ τῶν πιστῶν Αὐτοῦ ὑπηκόων βασιλικὴν αὐτοῦ πρόνοιαν καὶ εὐμένειαν. Ἰδίᾳ δὲ ἐκλιπαροῦμεν τὴν ἄφατον τοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἀρχηγοῦ καὶ δομήτορος φιλανθρωπίαν καὶ χάριν ἵνα ἕκαστον ἡμῶν εὐδόκιμον ἐν ᾧ ἔργῳ αὐτὸν ἐκάλεσεν ἀναδείξας, καταξιώσῃ πάντας εὐαρεστῆσαι αὐτῷ ἐν τῷ βίῳ τούτῳ καὶ τυχεῖν ἐν τῷ μέλλοντι τῶν ἀνεκλαλήτων ἀγαθῶν τῆς ἀθανάτου δόξης καὶ αἰωνίου μακαριότητος. Ἀμήν.

Εἶτα προσῆλθεν ὁ Σεβασμ. Γέρων ἅγιος Ἡρακλείας κ. Γερμανὸς καὶ ἐπέδωκε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὴν ἀρχιερατικὴν ῥάβδον εἰπὼν τὰ ἑξῆς: «Ῥάβδον δυνάμεως ἐξαποστέλλει Σοι Κύριος ὁ Θεός, ἣν λαβὼν ποίμανε τὸν λαὸν αὐτοῦ, τὸν νέον Ἰσραήλ, ποδηγετῶν αὐτὸν εἰς νομὰς σωτηρίους», καὶ ἡ μὲν Α. Θ. Παναγιότης ἠσπάσατο τὴν δεξιὰν τῆς Α. Σεβασμιότητος, ὡς ἔθος, ἡ δὲ Α. Σεβασμιότης τὴν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Μεθ' ὃ ἡ Α.Θ. Παναγιότης ἀνελθοῦσα τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον, τῶν χορῶν ψαλλόντων τὸ «εἰς πολλὰ ἔτη Δέσποτα», ἀπήγγειλε τὴν ἑξῆς προσλαλιάν.

Σεβάσμιοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα.

Θείῳ ἐλέει, ἐπινεύσει τε τοῦ μεγαθύμου Ἄνακτος ἡμῶν καὶ ψήφῳ κανονικῇ κλήρου καὶ λαοῦ ἀνερχόμενοι σήμερον τὰς βαθμῖδας τοῦ ἁγιωτάτου τούτου ἀποστολικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου καὶ παριστάμενοι ἐνώπιον ὑμῶν ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς καὶ ἱερᾶς ταύτης σκοπιᾶς, ὁμολογοῦμεν καὶ οὐκ ἀποκρύπτομεν ἣν αἰσθανόμεθα ἱερὰν συγκίνησιν ἀναμετροῦντες τὸ ὕψος τῆς ἀνατεθείσης ἡμῖν ἱερᾶς ταύτης διακονίας καὶ τὸ βάθος τῆς συνοίκου ἡμῖν ἀσθενείας καὶ τὴν ἐκ ταύτης ἀνεπάρκειαν τῶν ἡμετέρων δυνάμεων. Αἰσθανόμεθα ἐν ἡμῖν αὐτοῖς καὶ οἱονεὶ ἐνωτιζόμεθα ἐκ τῶν μυχίων τῆς ἡμετέρας καρδίας προϊοῦσαν τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως ἐπιτάττουσαν καὶ λέγουσαν ὅτι ὁ τόπος οὗτος, ἐν ᾧ ἕστημεν, ἅγιός ἐστι, τουτέστι κιβωτὸς ἀληθειῶν θείων καὶ παραδόσεων ἱερῶν, ὧν φύλακες τασσόμεθα. Ἀλλ' ἐνωτιζόμεθα καὶ ὡς ἐκ τοῦ στόματος πάντων ὑμῶν ἐμμελῶς καὶ ὡς ἐν μυστηρίῳ ἐξερχομένην φωνὴν περιγράφουσαν τοὺς ἐν διαφόροις καιροῖς κλεΐσαντας τὸν οἰκουμενικὸν τοῦτον θρόνον, φωνὴν ἱστοροῦσαν τὸ κλέος ἐκείνων καὶ ἀναπαριστῶσαν ἐνώπιον τῆς ἡμῶν Μετριότητος τὰς ἱερὰς ἐκείνων σκιάς, προκα-

λοῦσαν δὲ καὶ ἡμᾶς ἵνα τοῖς ἴχνεσιν ἐκείνων κατακολουθήσωμεν. Ναὶ, λέγομεν, αὕτη ἐστὶν ἡ ἐν τῇ κρισίμῳ καὶ ἱερᾷ ταύτῃ στιγμῇ σχέσις καὶ ἀντακολουθία νοημάτων καὶ σκέψεων ἡμῶν τε καὶ ὑμῶν. Ἀλλ' ὅσῳ ἀπειλητικαὶ παρίστανται ἐν τῇ διανοίᾳ ἡμῶν ἥ τε ἔκφρασις τῶν ἡμετέρων λογισμῶν καὶ ἡ τῶν ἡμετέρων προσδοκιῶν ἀναγραφὴ, ὅσῳ, ἕνεκα τῶν χρόνων, οὓς διερχόμεθα, καὶ τῶν καιρικῶν ἀντιπνοιῶν, τῶν μονονοὺ προκαλουσῶν κλύδωνα καὶ σάλους, κατανοοῦμεν ὅτι τὸ τῆς Ἐκκλησίας θεότευκτον σκάφος ἀπειλοῦσι τὰ τῆς νοητῆς θαλάσσης ἀγριαίνοντα κύματα, τοσούτῳ ἀπειλητικωτέρα, ἀλλ' ἅμα καὶ ἐνθαρρυντικὴ ἐπαναλαμβάνεται καὶ πρὸς ἡμᾶς ἡ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ θεία φωνὴ, ἥτις πρὸς καιρὸν καταπραΰνουσα τὰς διακυμάνσεις τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας ἡμῶν, διανίστησιν ἡμᾶς καὶ παραθαρρύνει λέγουσα: Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας;

Ἐντεῦθεν τοίνυν, ἐκ τοῦ ἀπηχήματος τῆς ἱερᾶς ταύτης φωνῆς θάρρος καὶ ἐλπίδα βεβαίαν ἀρυόμενοι καὶ ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς ἐν τῇ εἰς Θεὸν πίστει, ἀναλαμβάνομεν μετὰ εἰλικρινοῦς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης καὶ τῆς εἰρηνικῆς καὶ ὑψοποιοῦ ταπεινώσεως τὴν διακυβέρνησιν τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, δεόμενοι τοῦ Οὐρανίου Αὐτῆς νυμφίου ὡς δυναμένου φυλάξαι ἡμᾶς ἀπταίστους καὶ στῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης τῆς Ἐκκλησίας Αὐτοῦ, ἣν τῷ τιμίῳ Αὐτοῦ αἵματι περιποιήσατο, ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει. Ναὶ, περιούσιε τοῦ Κυρίου λαὲ, τοῦτο σύνθημα ἡμῶν, αὕτη ἡ ἐντολὴ τῶν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν ἡμῶν ἀποβλεψάντων, ἐφ' ᾧ ἐπαγγελλόμενοι σήμερον κατενώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων πιστὴν τηρῆσαι τὴν παρακαταθήκην τῶν Πατέρων ἡμῶν καὶ ἀγρύπνως στῆναι ἐπὶ τῆς φυλακῆς, ἐν ᾗ ἔστησεν ἡμᾶς ἡ ὁμόθυμος ψῆφος κλήρου καὶ λαοῦ, ἐξαιτούμεθα τελεσφόρον τὴν ἀντίληψιν καὶ ἀδελφικὴν τὴν σύμπραξιν τῆς χορείας τῶν ἁγιωτάτων ἀρχιερέων καὶ τῶν ἀξιοτίμων προβούλων τοῦ Γένους εἰς κοινὴν συνεδρίασιν καὶ εὐόδωσιν τῶν τῆς Ἐκκλησίας συμφερόντων καὶ δικαιωμάτων, ἵνα συγκρατῆται ἐν ἡμῖν ἀδιάρρηκτος ὁ τῆς ἀγάπης σύνδεσμος, ἡ δὲ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, φρουρήσῃ τὰς καρδίας ἡμῶν καὶ τὰ νοήματα ἡμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὥστε λέγειν καὶ ἡμᾶς εἰρήνη ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ καὶ σωτήριον ἔθνεσι.

Ναὶ, Πάτερ ἅγιε, ὁ οὕτως εὐδοκήσας, ἀξίωσον ἡμᾶς καλῶς καὶ ὁσίως ὑπηρετῆσαι τῇ ἁγίᾳ σου Ἐκκλησίᾳ καὶ καταρτίσαι ταύτῃ εὐθηνοῦσαν ἐν τοῖς κλίτεσι τῆς οἰκίας αὐτῆς (*Ψαλμ. ρκζ.*)

Τῷ δὲ Γαληνοτάτῳ καὶ κραταιοτάτῳ ἡμῶν Ἄνακτι, ὃν ἐδικαίωσας βασιλεύειν ἐπὶ τῆς γῆς, χάρισαι ὑγίειαν μακροχρόνιον, νεύων ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἀγαθὰ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας Σου, ἵνα πάντες ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς προσλαλιᾶς ταύτης ἀφοῦ οἱ μὲν χοροὶ ἔψαλαν τὸν πολυχρονισμὸν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τὸ δὲ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πλῆθος ζωηρῶς ἐζητωκραύγασεν ὑπὲρ Αὐτῆς καὶ τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ Σουλτάνου, ἀναβὰς τὸν ἱερὸν ἄμβωνα ὁ Ἱερολογιώτατος πατριαρχικὸς ἐπόπτης τῶν σχολῶν καὶ ἀρχισυντάκτης τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» κ. Γεράσιμος Δώριζας ἐξεφώνησε τὸν τῆς ἡμέρας πανηγυρικὸν λόγον, οὗ τὴν δημοσίευσιν ἀναβάλλομεν εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον.

Τὸ τέλος τοῦ λόγου ἐπεσφράγισαν ζωηρόταται ἐπευφημίαι ἐκ μέρους τοῦ παρισταμένου πλήθους, ἐν προφανεῖ συγκινήσει καὶ ἐν εἰλικρινεῖ εὐλαβείᾳ καὶ σεβασμῷ χαιρετίζοντος τὴν ἀνάρρησιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ λαοφιλοῦς Νεοφύτου τοῦ Η'. Μετὰ ταῦτα ἀνελθόντων πάντων εἰς τὸ μέγα τῶν πατριαρχείων συνοδικὸν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐδέξατο τὰ εὐλαβῆ συγχαρητήρια πάντων καὶ οὕτως ἔλαβε πέρας ἡ ὅσον συγκινητικὴ καὶ ἐπιβλητικὴ, τοσοῦτο καὶ ἐν πάσῃ τῇ δυνατῇ τάξει καὶ εὐπρεπείᾳ διεξαχθεῖσα τελετὴ αὕτη καὶ πομπή. Ὁμολογουμένως ἡ πιστὴ κατὰ τὸ δυνατὸν ἐκτέλεσις τοῦ Προγράμματος καὶ ἡ καθ' ὅλον τὸ διάστημα ἐπικρατήσασα τάξις ὀφείλεται εἴς τε τὰ ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν ληφθέντα μέτρα καὶ ἰδίως εἰς τὰς ἀξιεπαίνους προσπαθείας τῶν διορισθέντων τελεταρχῶν κκ. Νικολάου Νικολαΐδου καὶ Γεωργίου Λεμονίδου, οἵτινες οὐδενὸς πρὸς τοῦτο ἐφείσθησαν κόπου.

Τὴν ἐπιοῦσαν Κυριακὴν ἡ Α. Θ. Π. ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ἐν μέσῳ πλήθους λαοῦ. Μετὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος συνεχοροστάτουν ἡ Ἱ. Σύνοδος, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χαλκηδόνος κ. Ἰωακεὶμ καὶ οἱ Πανιερ. Μητροπολῖται Πελαγωνείας κ. Ἀλέξανδρος, Ξάνθης κ. Ἰωακεὶμ, καὶ Σκοπείων κ. Μεθόδιος. Μετὰ δὲ τὴν διανομὴν τοῦ ἱεροῦ ἀντιδώρου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνελθοῦσα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ εὐλογοῦσα τὸ ζητωκραυγοῦν πυκνὸν πλῆθος, ἐδέχετο καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν τοὺς διαφόρους προσερχομένους ἔκ τε τῶν ὁμογενῶν καὶ ξένων συγχαίροντας Αὐτῇ ἐπὶ τῇ ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς ἀναρρήσει Αὐτῆς εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον. Καθ' ὅλην δὲ τὴν ἑβδομάδα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐξηκολούθησε δεχομένη τὰς ἐπισκέψεις διαφόρων ἐγκρίτων καὶ λογάδων ὁμογενῶν, ἐμπόρων, τραπεζιτῶν, καθηγητῶν καὶ ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως. Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐπεσκέψαντο ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Μαυροβουνίου, ἡ Α. Ἐξοχ. ὁ Σπυρίδων Μαυρογένης πασᾶς, πρὸς τούτοις δὲ οἱ διερμηνεῖς τῶν πρεσβειῶν

Ρωσσίας, Ρουμανίας, Σερβίας, Ἀγγλίας, Γαλλίας, Γερμανίας, Αὐστρίας, Ἱσπανίας, Βελγίου καὶ Ὁλλανδίας, ὁ μακαριώτατος πατριάρχης τῶν ἀρμενοκαθολικῶν κ. Ἀζαριάν, ὁ Σελὶμ ἐφένδης Μελχαμέ, διευθυντὴς τοῦ δημοσίου χρέους, ἀντιπρόσωπος ἐκ μέρους τῆς Α. Ἐξοχότητος τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ναυτικῶν, ὁ διερμηνεὺς τῆς περσικῆς Πρεσβείας, ὁ Κουμπάρης ἐφένδης ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργοῦ τῶν δημοσίων ἔργων καὶ ἄλλοι. Χθὲς δὲ ἐπισκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα καὶ ὁ σοφολογιώτατος ἀρχιραββῖνος.

Τὴν παρελθοῦσαν δευτέραν ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος Μεγάλου Λογοθέτου Σταυράκη βέη Ἀριστάρχη, ἐπεσκέψατο εἰς μὲν τὰ αὐτοκρατορικὰ ἀνάκτορα τοῦ Γιλδὶζ τοὺς ἀνωτέρους ἀνακτορικοὺς λειτουργοὺς Γαζῆ Ὀσμὰν πασᾶν, Χατζῆ Ἀλῆ βέην καὶ Σουρεγιᾶ πασᾶν, εἶτα δὲ ἐν τοῖς οἰκείοις ὑπουργείοις τὴν Αὐτοῦ Ὑψηλότητα τὸν Σεῒχ-ουλ-ισλάμ, τὸν ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν Ριζᾶ πασᾶν, τὸν ὑπουργὸν τῶν ναυτικῶν Χασὰν πασᾶν, τὸν ὑπουργὸν τοῦ πυροβολικοῦ, τὸν ὑπουργὸν τῆς παιδείας Ζουχδῆ πασᾶν, τὸν ὑπουργὸν τοῦ Ἐβκαφίου Γαλὴπ πασᾶν, τὸν ὑπουργὸν τοῦ ἐμπορίου, τῆς γεωργίας καὶ τῶν δημοσίων ἔργων Τεφὴκ πασᾶν, τὸν ὑπουργὸν τῶν οἰκονομικῶν Ναζὴρ ἐφένδην, τὸν ὑπουργὸν τοῦ τεφτερχανὲ Ἀλῆ Ριζᾶ πασᾶν, τὸν ἀρχηγὸν τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς Ραοὺφ πασᾶν. Τὴν δὲ τρίτην ἀντεπεσκέψατο τὴν Α. Ἐξοχότητα τὸν Σπυρίδωνα Μαυρογένην πασᾶν ἀρχίατρον τῶν ἀνακτόρων καὶ ἰδιαίτερον ἰατρὸν τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος, τὴν Α. Ἐξοχότητα τὸν Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος κ. Ν. Μαυροκορδᾶτον, τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Μαυροβουνίου κ. Βάκιτζ.

Προχθὲς ὁ πανοσιολογιώτατος Μέγας Πρωτοσύγκελλος κ. Κωνστάντιος μεταβὰς μετὰ τοῦ ἐκ τῶν γραμματέων τοῦ Πατριαρχικοῦ Γραφείου κ. Ἰ. Δ. Ταντααλίδου ἀπέδωκαν ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τὰς ἐπισκέψεις εἰς ἐκείνας τῶν πρεσβειῶν, αἵτινες εἶχον ἀποστείλει τοὺς διερμηνεῖς αὐτῶν ὅπως συγχαρῶσιν αὐτῷ ἐπὶ τῇ εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἀναρρήσει αὐτοῦ.

— *Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος.* — Χθὲς ἤρξαντο αἱ ἐργασίαι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Νεοφύτου τοῦ Η', ὅστις ἐγκαινίζων τὴν ἐπανάληψιν τῶν συνοδικῶν ἐργασιῶν κατήρξατο διὰ προσλαλιᾶς ἀφορμὴν λαβὼν ἐκ τοῦ ῥητοῦ τῆς ἁγίας Γραφῆς «οὗ που εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι ἐπὶ τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν». Εἶτα μετὰ τὴν διεξαγωγὴν ὑποθέσεών τινων τῆς τρεχούσης ὑπηρεσίας ἡ Ἱερὰ Σύνοδος κατῆλθεν εἰς τὸν Πατριαρχικὸν ναὸν πρὸς τέλεσιν τῆς εὐχαριστίας τῶν πανιερωτάτων μητροπολιτῶν Βάρνης κ. Πολυκάρπου, Γάνου καὶ Χώρας κ. Διονυσίου καὶ Σκοπείων κ. Μεθοδίου.

— *Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον.* — Προχθὲς τετάρτῃ τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἐπαναλαβόντος τὰς ἐργασίας αὐτοῦ, ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Νεόφυτος ὁ Η' ἐγκαινίζων καὶ ἐπευλογῶν τὴν ἐπανάληψιν αὐτῶν, κατήρξατο διὰ προσφόρου προσλαλιᾶς, ἐπικαλεσάμενος τὴν θείαν ἀρωγὴν καὶ ἀντίληψιν ἐπὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συμβουλίου, εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ ὁποίου ἀνάγονται τοσαῦται σπουδαῖαι ἰδιωτικαί τε καὶ κοιναὶ ὑποθέσεις. Εἰς τὴν προσφώνησιν ταύτην τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Σεβασμ. Γέρων ἅγιος Ἡρακλείας κ. Γερμανὸς ἀπήντησε τὰ εἰκότα, ἐκδηλώσας τὴν πεποίθησιν ὅτι ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος πολλὰ τῶν ζητημάτων τῶν ἀπασχολούντων τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον θέλουσι τύχει τῆς προσηκούσης ἐπιλύσεως αὐτῶν. Μεθ' ὃ ἀποχωρησάσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τὸ Δ. Ἐθνικὸν Μ. Συμβούλιον ἐξηκολούθησε τὴν τακτικὴν αὐτοῦ ἐργασίαν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σεβασμ. αὐτοῦ προέδρου.

— *Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις.* — Ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ ἀναρρήσει Αὐτῆς εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπηύθυνε κατὰ τὸ ἔθος εἰς τοὺς κατοίκους τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως πατριαρχικὴν Ἀπόδειξιν ἀναγνωσθησομένην τὴν προσεχῆ Κυριακὴν καὶ ἀγγέλλουσαν μὲν αὐτοῖς τὸ εὐφρόσυνον τοῦτο ἄγγελμα, σωτηρίους δὲ πᾶσι παρέχουσαν ὑποθήκας καὶ συμβουλάς.

—Χθὲς ἐν τῷ ἑσπερινῷ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Νεόφυτος ἐχοροστάτησεν ἐν τῇ ἐν Βαλατᾷ ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ τῶν Ταξιαρχῶν, σήμερον δὲ ἀπὸ πρωΐας μεταβὰς εἰς Μέγα Ρεῦμα ἐχοροστάτησεν ἐν τῇ ἐκεῖ ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ τῶν παμμεγίστων Ταξιαρχῶν.

— *Ἀναχώρησις.* — Προχθὲς ἀναχωροῦντος εἰς Ἀθήνας τοῦ μεγατίμου ὁμογενοῦς κ. Παύλου Στεφάνοβικ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Νεόφυτος ὁ Η'. ἀπέστειλεν ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου τὴν Α. πανοσιολογιότητα τὸν Μέγαν Πρωτοσύγκελλον κ. Κωνστάντιον ὅπως προσενέγκῃ τῷ διαπρεπεῖ ὁμογενεῖ τὰς πατριαρχικὰς αὐτοῦ εὐχάς.

— *Μνημόσυνον.* — Ἀγγέλλεται ἐξ Ἱεροσολύμων ὅτι τῇ 25ῃ ὀκτωβρίου ἡ Α. Θειοτάτη Μακαριότης ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων Κύριος Γεράσιμος ἐτέλεσεν ἐπὶ τοῦ Θεοδοξάστου Γολγοθᾶ ἱερὰν μυσταγωγίαν καὶ τεσσαρακονθήμερον μνημόσυνον, τῆς πρὸς Κύριον μεταστάσεως πολυθρηνήτου Μεγάλης Δουκίσσης Ἀλεξάνδρας μετὰ πάντων τῶν ἐνδημούντων πανιερωτάτων ἀρχιερέων, πανοσιωτάτων ἀρχιμανδριτῶν, Ἱερομονάχων καὶ Ἱεροδιακόνων τῆς εὐαγοῦς τοῦ παναγίου Τάφου Ἀδελφότητος, συμπαρόντων ἐν τῇ τελετῇ τοῦ τε διευθύνοντος τὸ ἐν Ἱεροσολύμοις Αὐτοκρατορικὸν Ρωσσικὸν Προξενεῖον Γραμματέως κυρίου Βελλιάεφ μετὰ παντὸς τοῦ ἐπιτελείου καὶ τοῦ Γενικοῦ Προξένου τῆς Ἑλλάδος κ. Μ. Μαρινάκη Μαρινόγλου.

— *Διπλωματικὸς πράκτωρ τῆς Βουλγαρίας.* — Ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ κ. Βούλκοβιτς, διπλωματικὸς Πρά-

κτωρ τῆς Βουλγαρίας, ἐπεσκέψατο ἐν τῇ ἐν Φαναρίῳ οἰκίᾳ τοῦ Σεβ. ἁγίου Σωζουαγαθουπόλεως τήν τε Α. Σεβασμιότητα καὶ τὸν Μητροπολίτην Βάρνης κ. Πολύκαρπον. Ἡ Α. Ἐξοχότης παρέμεινε μετὰ τῶν εἰρημένων Μητροπολιτῶν ὑπὲρ τὴν μίαν ὥραν συνδιαλεχθεὶς μετ' αὐτῶν περὶ διαφόρων αὐτῶν ἐπαρχιακῶν ὑποθέσεων καὶ ζητημάτων. Εὐαρεστήθη δὲ νὰ διαβεβαιώσῃ ὅτι θέλει ἐνεργήσει τὰ δέοντα περὶ τούτων καὶ ἰδίως περὶ τοῦ γνωστοῦ ἐν Βάρνῃ ζητήματος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, ὁσιώτατοι προϊστάμενοι καὶ λοιποὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς Πόλεως, Γαλατᾶ καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς Καταστένου.

Γενομένης χθὲς κανονικῆς ψηφοφορίας ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ ναῷ πρὸς ἀνάδειξιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τῇ ἐπικλήσει τοῦ Παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ Πνεύματος, ἀνεδείχθη κανονικὸς ἡμῶν Πατριάρχης καὶ Δεσπότης ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Νεόφυτος. Τὴν αἰσίαν ταύτην ἐκλογὴν ἀγγέλλοντες πᾶσιν ὑμῖν, ἐντελλόμεθα, ἵνα ἀπὸ τῆς σήμερον μνημονεύητε ἐν πάσαις ταῖς ἱεροπραξίαις τοῦ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Νεοφύτου τοῦ πανσεβάστου ἡμῶν πατρὸς καὶ Δεσπότου. Εἴητε δὲ ἐν Κυρίῳ ὑγιαίνοντες.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 28 ὀκτωβρίου 1891.

† Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΜΕΛΕΝΙΚΟΥ*

Τοῦ πεπαιδευμένου τούτου καὶ περικλεοῦς Ἱεράρχου διατελέσαντος μὲν τὸ πρῶτον διδασκάλου Ἱερεμίου τοῦ Β', ὕστερον δὲ καὶ διδασκάλου τοῦ Εὐαγγελίου ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ[1] καὶ μετὰ ταῦτα μητροπολίτου Μελενίκου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1575—1581 σώζεται ἐπιστολὴ γεγραμμένη κατὰ τὸ ἔτος 1577 ἢ 1578 δημοσιευθεῖσα ἐν τῇ Τουρκογραικίᾳ, ἀπευθυνομένη δὲ πρὸς τὸν Θεοδόσιον Ἰω. Ζυγομαλᾶν πρωτονοτάριον ὄντα τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας· ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἔχει ὡς ἀκολούθως[2].

Τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ σοφῷ ἀνδρὶ κυρίῳ Δωροθέῳ τῷ Μεγάλῳ Πρωτονοταρίῳ τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τῷ ἡμετέρῳ κατὰ πάντα ἐντίμως δοθείη.

Εὐλαβέστατε καὶ λογιώτατέ μοι κύριε Θεοδόσιε καὶ ἅγιε μέγα Πρωτονοτάριε τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ ὑπερήδιστε ἀδελφέ, χαίρων εἴης καὶ εὐφραινόμενος, καὶ τῇ παντοκρατορικῇ δεξιᾷ φρουρούμενος· ἤθελον παῖς εἶναι καὶ μαθητὴς τὸ πάντοτε σὺν ὑμῖν διατρίβειν καὶ ἐς κόρον ἀπολαμβάνειν τῶν γλυκέων ὑμῶν συνομιλιῶν καὶ τῶν τῆς εὐδαιμονεστάτης τῶν πόλεων ἀγαθῶν ἐντρυφημάτων. Ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅπως ὁ τοῦ Διὸς κύβος πεσὼν ἔρριψέ με πρὸς Τριβαλλούς[1] γένος ἑτερόγλωσσον καὶ δυσήνιον καὶ κωφόν· οὐ γὰρ κάμπτει πειθόμενον λόγῳ ἢ μάστιγι· ἀλλ' οἷα κενταύρῳ παρεοικὸς ἄλλην ἄλλως φέρεται· θαυμάζειν γὰρ ἐπέοικε μὲν πῶς ἡ Εὐδοξία τὴν πικροτάτην ταύτην Κούκουσον[2] οὐκ οἶδεν ἀλλὰ τὴν εἰς Πόντον. Διαβιφοις τοιγαροῦν, ὦ σοφῶν ἀνδρῶν σοφώτερε καὶ φίλων πιστοτάτων κλεπτίστατε, τὸν χρυσοῦν ἐντεῦθεν βίον καὶ εὐδαίμονα καὶ ἐς κόρον κατατρυφᾶν τῶν ὧν ἐδωρήθης παρὰ Θεοῦ ἀγαθῶν εἰς ἀπείρους λυκάβαντας καὶ ἡμῖν χαρίζεσθαι σὰς γλυκερὰς συλλαβὰς μὴ κατόκνει, Θεοῦ φρονοῦντός σε παρακαλῶ, ἐπεὶ διψῶμεν αὐτὰς ὡς ὕδωρ οἱ βάτραχοι· τοῦ γὰρ ἄλγους τῶν ποδῶν ἡ διηνεκὴς τῶν σῶν συλλαβῶν ἀνάγνωσις ἀποβάλλοιεν ἂν τὴν μνήμην. Συγγνωμονητέον ἀδελφὲ ὅτι καθ' ὁδὸν ἐν Σιδηροκάστρου ἄδωρον τὴν γραφὴν γράψας πέπομφα· τὸν σοφώτατον καὶ λογιώτατόν μου μέγαν διερμηνευτὴν τῆς τοῦ Χρι-

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 286—287 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

1. ἴδε Τουρκογραικ. Μαρτίνου Κρουσίου Βιβλ. Ἱστ. 4ον σελ. 342.

2. αὐτόθι βιβλ. Ἱστ. 7ον σελ. 513 «Antiqua Melenico præponeretur D. Methodius ei sic scribebatur: Τῷ ὁσιωτάτῳ διδασκάλῳ τοῦ Εὐαγγελίου κυρίῳ Μεθοδίῳ τῷ ἱερομονάχῳ».

1. οἱ περὶ ὧν ποιεῖται λόγον ὁ Μελενίκου Μεθόδιος κατ' ἄλλους Βούλγαροι νομίζονται, κατὰ δὲ Νικηφόρον Γρηγορᾶν Σέρβοι εἰσὶ ἐγκατασταθέντες αὐτόθι μετὰ τὴν ἧτταν τοῦ βασιλέως τῶν Βουλγάρων Μιχαὴλ πολεμήσαντος πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Σέρβων Στέφανον τὸν Δούσαν καὶ ἀπολέσαντος ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ τὴν Στρούμνιτζαν (Τιβεριούπολιν)· περὶ τῆς παρ' αὐτοῖς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα ὁ αὐτὸς Νικηφόρος Γρηγορᾶς ἀναφέρει τὰ ἀκόλουθα κατὰ Κρούσιον· «Εἴδομεν πανηγυριζόμενον τὸ Πάσχα ἀνιαρῶς καὶ παρὰ τὴν ἀρχῆθεν ἡμῖν συνήθειαν· λῆρος γὰρ τοῖς ἐκεῖ παίδευσις ἅπασα καὶ ρυθμὸς καὶ μοῦσα ἐμμελὴς ἱερᾶς ὑμνῳδίας βάρβαρον ἠσκηκόσι γλῶσσαν ὡς τὰ πολλά· καὶ ἤθη μάλα τοι εὐφυῶς προσήκοντα σκαπάνῃ». Ἀλλὰ περὶ Τριβαλλῶν ὡς ἀρχαίου ἔθνους ἐν Μακεδονίᾳ, γείτονος τῶν Παιόνων, οἰκοῦντος δὲ πρὸς βορρᾶν τοῦ Σκόμβρου ὄρους ὅθεν κατὰ Θουκυδίδην ἔχει τὴν πηγὴν αὐτοῦ ὁ Στρυμὼν ποταμός, ἀναφέρει ἤδη ὁ αὐτὸς Θουκυδίδης (Βιβλ. II κεφ. 97) λέγων: «Τὰ δὲ πρὸς Τριβαλλούς, καὶ τούτους αὐτονόμους, Τρῆρες, ὥριζον καὶ Τελαταῖοι» κτλ. Ἡρόδοτος δ' ἀναφέρει καὶ περὶ πεδίου Τριβαλλικοῦ ἔνθα εἰσβάλλει ρέων ἐξ Ἰλλυριῶν ὁ Ἄγγρος ποταμός, παραπόταμον χυνόμενον εἰς εἰς τὸν Ἴστρον. (Ἡροδότ. βιβλ. Ἱστ. IV 49).—Ἐννοεῖται δ' ὅτι περὶ Τριβαλλῶν ὁμιλῶν ὁ Μελενίκου Μεθόδιος ἐνόει μέρη τινὰ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ.

2. Ἡ Εὐδοξία, σύζυγος τοῦ αὐτοκράτορος Ἀρκαδίου, ὑπεράγαν μισοῦσα τὸν πατριάρχην Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον, ἐλέγχοντα αὐτὴν ἐπὶ ταῖς ἀνομίαις, ἃς διέπραττε, κατώρθωσεν ἐπὶ τέλους τὴν εἰς Κούκουσον τῆς Ἀρμενίας, πόλιν ἀπόκεντρον καὶ ἐρημικήν, ἀπέλασιν καὶ ὑπερορίαν αὐτοῦ (ἴδε καὶ Σωζομ. βιβλ. 8ον). Ὅθεν καὶ διὰ τῆς ἐκφράσεως ταύτης ὁ Μελενίκου Μεθόδιος ποιεῖται παρομοίωσίν τινα τῆς ἐν Ἀρμενίᾳ Κουκούσου πρὸς τὴν ἐν Μελενίκῳ Κούκουσον, ἣν ἀποκαλεῖ πικροτάτην καὶ θαυμάζει πῶς ἡ Εὐδοξία ἠγνόει τὴν ὕπαρξιν ταύτης.

στοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ἀσπάζομαι ἐν Χριστῷ καὶ πάντας τοὺς φίλους.

† Ὁ Μελενίκου Μεθόδιος καὶ σὸς κατὰ πάντα[1].

Ἑτέρα ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ σώζεται ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν πατέρα τοῦ Θεοδοσίου Ζυγομαλᾶ Ἰωάννην τὸν Ζυγομαλᾶν[2] γραφεῖσα πρὸ τῆς Ἀρχιερατείας αὐτοῦ, ὅτε διετέλει Ἱερομόναχος ἔτι, ἔχουσα ὡς ἀκολούθως[3].

« Τῶν σοφῶν ἀνδρῶν ἀρίστῳ καὶ μεγάλῳ ῥήτορι τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας κυρίῳ Ἰωάννῃ τῷ Ζυγομαλᾷ εὖ πράττειν.

Ἐπιτολὴν μὲν τοῦ τῆς ἡμέρας ὀφθαλμοῦ ἑωσφόρος ἀναγγέλλει τοῖς χθονοῖς ναίουσιν ἀρτίως τὴν ἕως ἀθρόον ἀναθορήσας· σὲ δὲ ἡμῖν τὸ τῆς ἀξίας εὐκλεὲς ὄνομα ἀριπρεπῆ μεμήνυκε· διὸ καὶ ἄσμενος μᾶλλον τὴν δεξιὰν εἰς τὸ γράφειν καθῆκα· καὶ δὴ προσαγορεύω σε τὴν ὄντως αἰδέσιμον καὶ ποθεινὴν καὶ φιλτάτην κεφαλήν· μᾶλλον ὁ πανιερώτατος ἡμῶν δεσπότης ηὐφράνθη τ' ἐκ πολλοῦ φίλον γνήσιον ἀκηκοὼς εἰς θ' ὑπέρτατον βαθμὸν[1] καθεσθέντα καὶ μέλος τῆς Χριστοῦ Ἐκκλησίας γεγονότα. Σὲ δὲ ὁ λόγος πάντως αἰνίττεται· ἡ γὰρ ἀνὰ στόμα τὴν σὴν ἀγχίνοιαν ἀδιαδόχως περιφέρει: Θεὸν δοξάζων τὸν τὰ πάντα δυνάμενον, ἀλλὰ κἀντεῦθεν λιτάζων διαφυλάττεσθαί σε εἰς πολλῶν περιόδους ἐνιαυτῶν, ἵνα πολλοῖς μεταδοίης τ' ἀγαθὸν καὶ τῇ αὐτοῦ Ἐκκλησίᾳ ἔργῳ τε καὶ λόγῳ ἐπαμύνῃς ὅσον ἂν σθένῃς. Κοινὰ γὰρ τὰ φίλων κατὰ τὸ σοφὸν ἔπος· οἶδε γὰρ τεθηπὼς οἷος φανήσει τὰ περὶ αὐτῶν συνεργός. τοιγαροῦν τῆς σῆς ἐπικουρίας ἀξίωσον μεσιτευόμενος τὸ τῆς φιλίας καλόν. μὴ νόμιζε δὲ ὅτι ἀχαρίστως χαρίσει χάριτας· οὐχ' οὕτω γὰρ ἄχαρις ὁ μεσιτευόμενος, ὡς κ' αὐτὸς οἶδας τῶν καλῶν μεταληψάμενος· καί ποτε ἔρρωσο καὶ κεχάρισο καὶ ἡμῶν μέμνησο».

† *Μεθόδιος Ἱερομόναχος καὶ σὸς κατὰ πάντα.*

Πρὸς δὲ τὸν Μητροπολίτην Μελενίκου Μεθόδιον ἀπευθυνθεῖσαι σώζονται καὶ πέντε ἐπιστολαί, ὧν αἱ μὲν τέσσαρές εἰσι τοῦ συμφοιτητοῦ αὐτοῦ ἐν τῇ Πατριαρχικῇ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἀκαδημίᾳ Δαμασκηνοῦ τοῦ Στουδίτου τοῦ Θεσσαλονικέως τὴν πατρίδα καὶ μετὰ ταῦτα ἐπισκόπου γενομένου τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης ὑπὸ τὸν τίτλον Λιτῆς καὶ Ρενδίνης· αἱ ἐπιστολαὶ αὗται ἐν αἷς καταδεικνύεται ἡ μεγάλη ὑπόληψις καὶ φιλία, ἣν ἔτρεφεν ὁ Στουδίτης πρὸς τὸν Μελενίκου Μεθόδιον τότε ἔτι ἱερομόναχον ὄντα, καὶ ἐκ τῆς δευτέρας μάλιστα τῶν ὁποίων δῆλον γίγνεται ὅτι ὁ Μελενίκου Μεθόδιος ὑπῆρξε καὶ διδάσκαλος τῆς ἐν ἁγίῳ Ὄρει Σχολῆς, ἣν ὁ Στουδίτης ἀποκαλεῖ « Ἀκαδημίαν Σωκρατικὴν ἐν Μετεώροις» ἔτυχον ἤδη τῆς προσηκούσης δημοσιεύσεως ὑπὸ τοῦ εὐπαιδεύτου φίλου κ. Μ. Ι. Γεδεὼν ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ[1]. ἡ δὲ πέμπτη ἐπιστολὴ ἀποστέλλεται τῷ Μελενίκου Μεθοδίῳ ἐν ἔτει 1579 ἐκ μέρους τοῦ διασήμου γερμανοῦ φιλολόγου Μαρτίνου Κρουσίου καθηγητοῦ τῆς ἐν Τυβίγγῃ Ἀκαδημίας ἔχουσα ὧδε. (ἕπεται συνέχεια).

1. Melenici Methodius et exasse tuus (ἴδε Τουρκογρ. Μαρτίνου Κρουσίου σελ. 302).

2. Ἰωάννης ὁ Ζυγομαλᾶς Ἀργεῖος τὴν πατρίδα ἐγεννήθη κατὰ Ζαβίραν τῷ 1498 σπουδάσας δ' ἐν Παταυίῳ καὶ ἀνὴρ ὢν λαμπρῶν ἠθῶν ἐτιμήθη ἤδη ἐνωρὶς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῷ ὀφφικίῳ τοῦ νοταρίου ἐπὶ Ἱερεμίου τοῦ Α' καὶ βραδύτερον τῷ ὀφφικίῳ τοῦ μεγάλου ῥήτορος. Ὑπῆρξε διευθυντὴς τῆς ἐν Ἀδριανουπόλει σχολῆς, σχολάρχης τῆς Πατριαρχικῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀκαδημίας τῷ 1555 (πλεῖστα περὶ τούτου ἴδε ἐν Χρον. Πατριαρχ. Ἀκαδημ. ὑπὸ Μ. Ι. Γεδεὼν σελ. 56—60· ἴδε καὶ Παρανίκα Σχεδίασμα σελ. 16).

3. ἴδε ἐπιστολὴν ἐν Τουρκογρ. Μ. Κρουσίου σελ. 257· ἴδε καὶ Χρον. Πατριαρχ. Ἀκαδ. Μ. Ι. Γεδεὼν σελ. 59.

1. τὸ πρωτότυπον παρὰ Κρουσίῳ ἔχει: βατμὸν ἀλλὰ φαίνεται ὅτι εἶναι τυπογραφικὸν λάθος, καθότι λέξις βατμὸς δὲν ὑπάρχει.

1. ἴδε Πραγματείαν Μ. Ι. Γεδεὼν περὶ Δαμασκηνοῦ Στουδίτου δημοσ. ἐν τῇ *Ἐκκλησ. Ἀληθείᾳ* ἔτος Γ' Τεῦχος Ε' σελ. 85—91.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Τὴν προσεχῆ Κυριακήν, 10 ἱσταμένου, γενήσεται ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ λειτουργία ἐπὶ τῷ τεσσαρακονθημέρῳ μνημοσύνῳ τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου κυροῦ Διονυσίου τοῦ Ε'.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 6 Νοεμβρίου 1891.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας.

Ἡ ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπὴ ἀγγέλλει ὅτι τὴν πρεσεχῆ δευτέραν, 11 νοεμβρίου, ἀπὸ τῆς 4 ὥρας τῆς πρωΐας τουρκιστὶ ἄρξεται ἡ ἐπὶ δημοπρασίᾳ ἐκποίησις τῶν ἀρχιερατικῶν ἀμφίων, σκευῶν καὶ λοιπῶν πραγμάτων τῆς περιουσίας τοῦ ἀοιδίμου μητροπολίτου Μελενίκου κυροῦ Προκοπίου, δηλοῦσα σύναμα τοῖς πιστωταῖς καὶ κληρονόμοις αὐτοῦ, ὅτι οἱ μὲν πρῶτοι ὀφείλουσιν ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ σήμερον ἵνα ὑποβάλωσιν ἁρμοδίως τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν, οἱ δὲ δεύτεροι ἐντὸς ἓξ μηνῶν, ὅτε γενήσεται ἡ ὁριστικὴ ἐκκαθάρισις τῆς περιουσίας.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, 8 νοεμβρίου 1891.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς

Σ. Παπαδάκης.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΤΟΣ ΙΑ'. — ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ — ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ, 15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1891 — ΑΡΙΘΜ. 38.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

Ἀρχισυντάκτης ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
† Ὁ Κορυτσᾶς **ΦΙΛΟΘΕΟΣ** πρόεδρος·
Ἀρχιγρ. Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. **Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης**·
Ν. Α. Νικολαΐδης ταμίας·
Ἰωάννης Δ. Ταντaλίδης γραμματεύς·
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαία τὰ ἥμισυ.
Ἡ συνδρομὴ **προκαταβάλλεται**, ἀρχομένη τῇ 1 μαρτίου καὶ τῇ 1 σεπτεμβρίου.

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀπευθυντέον τῷ προέδρῳ τῆς Ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτῃ **Κορυτσᾶς κ. ΦΙΛΟΘΕΩ.** Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγῖδα τῆς **Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας** καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Λόγος ἐπὶ τῇ ἀναρρήσει τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Νεοφύτου τοῦ Η', ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ ὑπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ ἐπόπτου τῶν Σχολῶν καὶ ἀρχισυντάκτου τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας» ἱεροδιακόνου Γερασίμου Δώριζα — Κοινοποιήσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Πατριαρχικὴ λειτουργία. — Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακήν, 10 τοῦ παρόντος, τελουμένου τοῦ τεσσαρακονθημέρου μνημοσύνου ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου κυροῦ Διονυσίου τοῦ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως, ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Νεόφυτος ἐτέλεσε τὴν θείαν καὶ ἱερὰν μυσταγωγίαν, συλλειτουργούντων αὐτῷ δώδεκα Μητροπολιτῶν, ἤτοι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τριῶν παρεπιδημούντων Βάρνης Πολυκάρπου, Ξάνθης Ἰωακεὶμ καὶ Γάνου καὶ Χώρας Διονυσίου, τοῦ ἀρχιμανδρίτου Σεραφεὶμ Σκαρούλη, ἀντιπροσώπου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐν τῷ ἐν Μόσχᾳ πατριαρχικῷ Μετοχίῳ, ἑνὸς ἐφημερίου πατριαρχικοῦ καὶ τεσσάρων πατριαρχικῶν διακόνων. Μετὰ τὸ τέλος τῆς λειτουργίας ἐψάλη ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία καὶ ἀνεγνώσθησαν ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν ἁγίων ἀρχιερέων αἱ συγχωρητικαὶ εὐχαί. Ὁ πατριαρχικὸς ναὸς ἦν κατάμεστος εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος, παρῆσαν δὲ πλὴν πολλῶν ἄλλων γνωστῶν ὁμογενῶν καί τινα τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, οἱ Ἐξοχ. Δημητράκης ἐφένδης Γενίδουνιας, Ν. Ψυχάρης βέης, Β. Σαρακιώτης βέης καὶ ὁ εὐγενέστατος Β. Ἐλευθεριάδης.

— *Χοροστασία.* — Καθ' ἃ ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ ἠγγείλαμεν, ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μεταβὰς τὴν πρωΐαν τῆς παρελθούσης παρασκευῆς εἰς Μέγα Ῥεῦμα ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ αὐτόθι ἱερῷ ναῷ τῶν παμμεγίστων Ταξιαρχῶν. Τὸ συρρεῦσαν κατὰ τὴν πανήγυριν τῆς ἐκκλησίας πλῆθος ἦν τοσοῦτον, ὥστε ἡ διανομὴ τοῦ ἀντιδώρου ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος διήρκεσεν ὑπὲρ τὴν ὥραν, ἡ δὲ ὑπὸ τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ ὑποδοχὴ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἦν λίαν ἐνθουσιώδης, τῆς εὐσεβοῦς κοινότητος τοῦ Μεγ. Ῥεύματος φιλοτιμηθείσης νὰ διατρανώσῃ τὴν πρὸς τὸν σεπτὸν πρωθιεράρχην εἰλικρινῆ εὐλάβειαν. Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν ἡ Α. Θ. Παναγιότης μεταβᾶσα ἔδωκε τρισάγιον ἐπὶ τῶν τάφων τῶν ἀοιδίμων πατριαρχῶν Κωνσταντίου καὶ Γρηγορίου καὶ εἶτα ἐπεσκέψατο τὴν Α. Ε. τὸν Γαβριὴλ πασᾶν Κρέστοβιτς, τὴν Α. Ε. τὸν ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου Σ. Χρυσίδην βέην, τὴν Α. Ε. τὸν Παυλάκην βέην Μουσοῦρον καὶ ἄλλους ἐκ τῶν αὐτόθι διαπρεπῶν ὁμογενῶν· μεθ' ὃ μεταβᾶσα εἰς Βεβέκιον ἐπεσκέψατο τὴν Α. Ε. τὸν Δημητράκην ἐφένδην Γενίδουνιαν, μέλος τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου.

— Τὴν παρελθοῦσαν δευτέραν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν ἁγίων Μηνᾶ, Βίκτωρος καὶ Βικεντίου, τῆς ἐν Ὑψωμαθείοις ἱερᾶς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Μηνᾶ ἀγούσης τὴν ἐπέτειον αὐτῆς ἑορτήν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Νεόφυτος ὁ Η', μεταβὰς τὴν Κυριακὴν εἰς Ὑψωμαθεῖα ἐχοροστάτησε κατὰ τὸν ἑσπερινὸν ἐν τῇ ἱερᾷ ταύτῃ ἐκκλησίᾳ, ἐκκλησιαζομένου πολλοῦ πλήθους ὀρθοδόξου λαοῦ ἐνθουσιωδῶς ὑποδεξαμένου τὴν Α. Θ. Παναγιότητα καὶ ἐν εὐλαβείᾳ καὶ σεβασμῷ κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἑσπερινοῦ προσελθόντος ἵνα ἀσπασθῇ τὴν δεξιὰν Αὐτῆς. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας, ἐξελθοῦσαν τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, προσεφώνησεν ὁ τῆς Σχολῆς τῆς ἐνορίας τῆς Ἀναλήψεως διδάσκαλος κ. Ἀλέξανδρος Κωνσταντινίδης ἐκ μέρους τῆς κοινότητος. Τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀπαντησάσης εἰς τὴν προσφώνησιν ταύτην τὸ παριστάμενον πλῆθος ζωηρῶς ἐξητωκραύγησεν ὑπὲρ Αὐτῆς. Μετὰ τοῦτο ἡ Α. Θ. Παναγιότης διηυθύνθη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐκ τῶν προκρίτων Ὑψωμαθείων κ. Δημ. Μιχαηλίδου Δαΐκε, ἔνθα προσελθόντος τοῦ προεδρείου τοῦ Συλλόγου Ἑλικῶνος, προσεφώνησεν ἐκ μέρους αὐτοῦ τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ Γεν. Γραμματεὺς κ. Φώτιος Πασχαλίδης.

— *Ἐπισκέψεις.* — Τῷ παρελθόντι σαββάτῳ ἡ Α. Μακαριότης ὁ Πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων κ. Χορὲν Ἀσικιὰν συνοδευόμενος ὑπὸ ἑνὸς ἐπισκόπου καὶ τῶν ἐκ τῶν λαϊκῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου Συμὼν βέη Μεξοὺτ καὶ Δικρὰν ἐφένδη, ὑπὸ τοῦ Πρωτοσυγκέλλου καὶ τοῦ Καποῦ Κεχαγιᾶ τοῦ Πατριαρχείου ἐπεσκέψατο τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ὅπως συγχαρῇ αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ καὶ ἀναρρήσει αὐτοῦ εἰς τὸν

Οἰκουμενικὸν Θρόνον. Τὴν Α. Μακαριότητα προϋπήντησαν πατριαρχικοὶ κλητῆρες, ἐφημέριοι καὶ διάκονοι καὶ ὡδήγησαν παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι, παρ' ᾗ εὑρίσκετο τὴν ὥραν ἐκείνην ἡ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ ὁ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἐξοχώτατος Δημητράκης ἐφένδης Γενίδουνιας. Ἡ Α. Μακαριότης μετὰ τὸν ἀδελφικὸν ἐν Χριστῷ ἀσπασμὸν προσεφώνησε τὴν Α. Θ. Παναγιότητα συγχαίρουσα αὐτῇ φιλαδέλφως ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ Αὐτῆς. Εἰς δὲ τὰ συγχαρητήρια ταῦτα ἀπήντησε τὰ εἰκότα ἡ Α. Θ. Παναγιότης. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ὑποδοχῆς ἡ Α. Μακαριότης ὡδηγήθη εἰς τὸν πατριαρχικὸν ναόν, προπορευομένων κλητήρων, ἱερέων καὶ διακόνων, παρισταμένου δὲ ἱκανοῦ πλήθους λαοῦ. Μετὰ τὸν ἀσπασμὸν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, προσενεχθέντος τῇ Α. Μακαριότητι ὑπὸ τοῦ μεγάλου ἐκκλησιάρχου, τῶν χορῶν ψαλλόντων τὸ «Ἄξιον ἐστίν» ἡ Α. Μακαριότης εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἱερὸν βῆμα· προσκυνήσασα δὲ τὴν ἁγίαν Τράπεζαν ἐξῆλθε καὶ ἀπήγγειλε πρὸς τὸ παριστάμενον πλῆθος πατρικωτάτην προσλαλιάν, ἐν ᾗ ἐξῆρε τὰ ἀγαθά, ἅτινα δύνανται νὰ προέλθωσιν ἐκ τῆς ἐν πνεύματι ἀγάπης καὶ ὁμονοίας σχέσεως τῶν δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἐκ τῆς ἀδελφικῆς συμβιώσεως τῶν δύο ἐθνῶν ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφῆ σκέπην τοῦ κραταιοῦ ἡμῶν ἄνακτος Σουλτάνου Ἀβδοὺλ Χαμὴτ Χὰν τοῦ Β'. Μετὰ τοῦτο ἡ Α. Μακαριότης προεπέμφθη εὐλαβῶς μέχρι τῆς ἁμάξης Αὐτῆς ὑπό τε τοῦ ἱεροῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ.

—Ἐξακολουθοῦσιν αἱ πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Νεόφυτον τὸν Η' συγχαρητήριοι ἐπισκέψεις. Καθ' ὅλην τὴν ἑβδομάδα ἐπεσκέψαντο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ α' διερμηνεὺς τῆς Ἰταλικῆς Πρεσβείας καὶ ὁ τῆς Γερμανικῆς, ὁ διερμηνεὺς τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, ὁ βοηθὸς τοῦ Ζιβὲρ βέη, ὁ κ. Ν. Φωτιάδης ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ὁ ὑποπρόξενος τῆς Αὐστρίας μετὰ τοῦ ἱερέως Βλαδημήρου, ὁ α' Γραμματεὺς τῆς Σερβικῆς Πρεσβείας, ὁ Ἐξοχ. Στ. Μουσοῦρος βέης, ὁ Κ. Κουμπάρης ἐφένδης, τὸ προεδρεῖον τοῦ ἐνταῦθα Ἠπειρωτικοῦ Συλλόγου προσφωνήσαντος τοῦ προέδρου αὐτοῦ κ. Ζ. Θ. Ζήση, τὸ διδάσκον προσωπικὸν διαφόρων Σχολῶν μετὰ τῶν διευθυντῶν αὐτῶν, ὡς καὶ οἱ διευθυνταὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἐν Πέραν ἐκπαιδευτηρίων κ. Ἰ. Βασματζίδης καὶ Χ. Χατζῆ Χρήστου μετὰ τοῦ προσωπικοῦ αὐτῶν, πολλοὶ τῶν διαπρεπῶν τοῦ ἰατρικοῦ σώματος, ὁ πανοσιολογιώτατος ἀρχιμανδρίτης καὶ διευθυντὴς τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Γ. Γρηγορᾶς μετὰ τοῦ καθηγητικοῦ Συλλόγου, ὁ Σχολάρχης τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς μετὰ τῶν καθηγητῶν, ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς μετὰ τοῦ διδάσκοντος προσωπικοῦ, ὁ Διευθυντὴς τῶν ἐν Σταυροδρομίῳ ἐνοριακῶν Σχολῶν μετὰ τῶν διδασκάλων, ἡ ἐλλόγιμος Διευθύντρια τοῦ Ζαππείου μετὰ διδασκαλισσῶν, ὁ διευθυντὴς τῶν Σχολῶν Γαλατᾶ καὶ πολλοὶ ἄλλοι.

—Ὡσαύτως ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Νεόφυτον τὸν Η' καὶ ἡ Α. Ε. ὁ Μουνὶρ βέης, γενικὸς γραμματεὺς τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν. Ἐπίσης δὲ ἡ Α. Ε. ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἀπέδωκε τῇ Α. Θ. Π. τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ τὴν ἐπίσκεψιν ἀποστείλας ἴδιον αὐτοῦ ἀντιπρόσωπον.

—Σήμερον ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ ἐνταῦθα διπλωματικὸς πράκτωρ τῆς Βουλγαρίας κ. Βούλκοβιτς.

—*Ἀντεπισκέψεις.*— Τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Νεόφυτος ὁ Η' συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν σεβασμιωτάτων Συνοδικῶν Ἡρακλείας κ. Γερμανοῦ καὶ Δέρκων κ. Καλλινίκου, τῶν ἀξιοτίμων κκ. Δημητράκη ἐφένδη Γενίδουνια, Στ. Χρυσίδου καὶ Γρ. Γαροφαλίδου, μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου καὶ τοῦ Καποῦ Κεχαγιᾶ τῶν Πατριαρχείων Ἀντωνίου ἐφένδη Οἰκιάδου ἀντεπεσκέψατο τὰς ΑΑ. ΜΜ. τὸν Πατριάρχην τῶν Ἀρμενίων ἐν Κοντοσκαλίῳ κ. Χορὲν Ἀσικιὰν καὶ τὸν Πατριάρχην τῶν Ἀρμενοκαθολικῶν ἐν Πέραν κ. Ἀζαριάν. Κατ' ἀμφοτέρας ταύτας τὰς ἀντεπισκέψεις ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐγένετο δεκτὸς μετὰ πολλῶν τιμῶν. Ἐν τῷ ἀρμενικῷ Πατριαρχείῳ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὡδηγήθη εἰς τὸν καθεδρικὸν ναὸν ἔνθα, τῶν χορῶν ψαλλόντων, ἠσπάσατο τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον καὶ προσεφώνησε τὸ συνελθὸν πλῆθος, ὅπερ μετὰ σεβασμοῦ καὶ εὐλαβείας προϋπεμψε τὴν Α. Θ. Παναγιότητα.

—Τὴν τετάρτην ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνοδευομένη ὑπὸ τῶν Σεβασμ. Μητροπολιτῶν Ἡρακλείας κ. Γερμανοῦ καὶ Χαλκηδόνος κ. Ἰωακεὶμ καὶ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου Ν. Ψυχάρη βέη καὶ Γρ. Γαροφαλίδου μετέβη ἐπὶ ἀτμακάτου εἰς Κουσγουντζούκιον πρὸς ἀπόδοσιν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ σοφολογιωτάτου τοποτηρητοῦ τῆς ἀρχιρραβινείας. Κατὰ τὴν ἀπόβασιν προσεφώνησε τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ὅ τε σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χαλκηδόνος κ. Ἰωακεὶμ καὶ ὁ διευθυντὴς τῆς αὐτόθι ἀστικῆς σχολῆς ἐκ μέρους τῆς Κοινότητος. Μετὰ τὴν πρὸς τὸν σοφολογιώτατον τοποτηρητὴν τῆς ἀρχιρραβινείας ἐπίσκεψιν, καθ' ἣν ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ πολλῆς τῆς φιλοφροσύνης ἐγένετο δεκτός, ὡδηγήθη εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ Κουσγουντζουκίου ἔνθα ἐψάλη δοξολογία καὶ ὁ πολυχρονισμὸς αὐτοῦ.

Μετὰ δὲ τὴν ἐπιστροφὴν Αὐτῆς ἀποβᾶσα εἰς Σιρκετζῆ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Ἐξοχότητα τὸν ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Θρησκευμάτων Ριζᾶ πασᾶν ἐν τῷ οἰκείῳ ὑπουργείῳ, μεθ' ὃ ἐπανέκαμψεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

— Τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Νεόφυτος ὁ Η' ἐπεσκέψατο κατ' οἶκον τοὺς σεβασμιωτάτους ἁγίους Συνοδικοὺς καὶ τοὺς παρεπιδημοῦντας πανιερωτάτους μητροπολίτας.

—Προχθὲς ἡ Α.Θ.Π. ἐπεσκέψατο καὶ τὴν Α. Ἐξ.

τὸν Νομάρχην πρωτευούσης Ριδβὰν πασᾶν συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου κ. Γρ. Γαροφαλίδου, μέλους τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου.

—Χθὲς δὲ μ.μ. ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος Μεγάλου Λογοθέτου Σταυράκη βέη Ἀριστάρχου ἐπεσκέψατο τὰς ΑΑ. ΕΕ. τὸν ἐνταῦθα πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος κ. Νικόλαον Μαυροκορδᾶτον καὶ τὸν ὑπουργὸν τῆς ἀστυνομίας.

—Ὡσαύτως ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπέστειλε τὸν Πανοσιολογιώτατον Μέγαν Πρωτοσύγκελλον κ. Κωνστάντιον μετὰ τοῦ ἐκ τῶν πατριαρχικῶν Γραμματέων κ. Ἰω. Δ. Ταντιαλίδου εἰς τὴν ἐνταῦθα Αὐτοκρατορικὴν Ρωσσικὴν πρεσβείαν, ὅπως προσενέγκῃ τὰς πατριαρχικὰς Αὐτῆς εὐχὰς ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν γενεθλίων τῆς Α. Μεγαλειότητος τῆς Αὐτοκρατείρας τῆς Ρωσσίας.

— Τῆς Α. Ἐξοχ. τοῦ Βεϊσσὲλ πασᾶ ἐπισκεψαμένου τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ἀντεπισκέψατο ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τὴν Α. Ἐξοχότητα ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ διερμηνέως τῶν Πατριαρχείων Μ. Δανὲζ ἐφένδη, οἵτινες ἐπὶ τῇ αὐτῇ εὐκαιρίᾳ ἀντεπισκέψαντο ἐπίσης καὶ τὴν Α. Ἐξοχ. τὸν Κιαζὴμ βέην ἀδελφὸν τοῦ μουτεσσαρίφου Πρεβέζης ἐπισκεψάμενον τὴν Α. Θ. Παναγιότητα καὶ ἐκ μέρους τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

—*Ἀναγκαία προσθήκη.*—Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν κατὰ τὴν ἐμφάνισιν τῆς Α. Θ. Π. ἐνώπιον τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου ἐπισυνάπτομεν ὅτι κατὰ τὸ ἀρχαῖον καθεστὼς ἀπηγγέλθη μὲν ἑλληνιστὶ ἡ προσλαλιὰ τῆς Α. Θ. Π. πρὸς τὴν Α. Α. Μ. τὸν Σουλτάνον, μεθηρμηνεύθη δὲ τουρκιστὶ ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος Μεγάλου Λογοθέτου Σταυράκη βέη Ἀριστάρχου.

—*Ὁ Μητροπολίτης Λήμνου.* — Ὁ πανιερώτατος Μητροπολίτης Λήμνου κ. Ἀθανάσιος ἀσθενῶν, ἐζήτησε τὴν ἄδειαν παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ἵνα κατὰ τὴν διαγνώμην τῶν ἐν Λήμνῳ καὶ Σμύρνῃ ἰατρῶν μεταβὰς εἰς Παρισίους συμβουλευθῇ τὸν διάσημον νευρολόγον Σαρκώ. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀπεδέξατο τὴν αἴτησιν τοῦ εἰρημένου ἀρχιερέως καὶ παρέσχεν αὐτῷ τὴν ζητουμένην ἄδειαν.

—*Ὁ Μητροπολίτης πρώην Σβορνικίου.*—Ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης πρώην Σβορνικίου κ. Διονύσιος εἶχεν ὑποβάλει αἴτησιν ὅπως ἐπιτραπῇ αὐτῷ ἐλθεῖν εἰς Βασιλεύουσαν. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος προεδρευομένη ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐχορήγησεν ἐν τῇ συνεδριάσει αὐτῆς τῆς παρελθούσης τρίτης τὴν ζητουμένην ἄδειαν.

—*Ὁ Μητροπολίτης Σισανίου κ. Ἀθανάσιος.* — Ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἡ ἔκδοσις νέων ἀποδημητηρίων τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Σισανίου κ. Ἀθανασίου, μεθ' ἣν ἡ Α. Πανιερότης καταλείπει τὴν Βασιλεύουσαν ἐπανερχομένη παρὰ τῷ ποιμνίῳ αὐτῆς.

— *Ζήτημα Σερρῶν.* — Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ συνεδριάσει αὐτῆς τῆς παρελθούσης τρίτης ἐπιλαβομένη καὶ αὖθις τοῦ, ὡς μὴ ὤφελεν, ἐκκρεμοῦς εἰσέτι διατελοῦντος ζητήματος τῆς κοινότητος Σερρῶν ἐνέκρινεν ἵνα ἐξακολουθήσῃ τὴν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἀπ' ἀρχῆς αὐτοῦ ἐνέργειαν· ἐφ' ᾧ ἐνετείλατο τῷ τε ἐν Σέρραις διατελοῦντι ἐξάρχῳ πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Κωνσταντίῳ καὶ τῷ ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει διορισθέντι συνεξάρχῳ αὐτοῦ πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ Κασσανδρείας κ. Κωνσταντίνῳ, ἵνα ὑποδείξωσι τῇ Ἐκκλησίᾳ πρόσωπα διορισθησόμενα ὑπ' αὐτῆς ἐξ ὀφφικίου μετὰ τῆς ἐντολῆς ἵνα ἀναλάβωσι προσωρινῶς τὰ καθήκοντα ἐφόρων τῶν σχολείων καὶ προβῶσιν ἑπομένως εἰς τὸ ἄνοιγμα αὐτῶν. Πρὸς τούτοις ἐνεκρίθη ἵνα ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Σερρῶν κ. Κωνσταντῖνος μεταβῇ καὶ διαμείνῃ ἐν Θεσσαλονίκῃ μέχρι τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν πραγμάτων.

—*Ἡ ἐν Σικάγῳ τῆς Ἀμερικῆς Ὀρθόδοξος Κοινότης.*— Οἱ ἐν Σικάγῳ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς παρεπιδημοῦντες Ἕλληνες καὶ Ρῶσσοι ὀρθόδοξοι ἐν πνεύματι ἀγάπης καὶ εὐλαβείας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐν ᾗ ἐγεννήθησαν καὶ ἐτράφησαν, ἀπαρτίσαντες πρό τινος συμπαγῆ ὀρθόδοξον Κοινότητα, ἀπετάθησαν διὰ γράμματος υἱικοῦ πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν παρακαλοῦντες αὐτὴν ὅπως μεριμνήσῃ περὶ ἀποστολῆς ἁρμοδίου ἱερέως καὶ προϊσταμένου τοῦ αὐτόθι δαπάνῃ τῆς αὐτῆς Κοινότητος ἀνεγερθέντος ὀρθοδόξου Ναοῦ. Ἡ μήτηρ Ἐκκλησία περὶ πολλοῦ ποιουμένη τὴν φιλευσεβῆ ταύτην παράκλησιν τοῦ ἐν τῇ ἀπωτάτῃ ἠπείρῳ διατριβόντων εὐσεβῶν τέκνων αὐτῆς, ἅμα δὲ μετὰ φιλοστόργου προθυμίας ἀποδεξαμένη τὴν αἴτησιν ταύτην, ὡς ἐκδηλοῦσαν τὴν ἐν τῇ πατρίῳ θρησκείᾳ πιστὴν ἐμμονὴν τῶν αἰτούντων, ἐπαινέσασα ταύτην ἀνεκοινώσατο ὅτι μετ' οὐ πολὺ θέλει ἐκπληρώσει τὴν παράκλησιν αὐτῶν ταύτην. Ὁ ἀποσταλησόμενος ἱερεὺς δέον, γράφουσι, νὰ γινώσκῃ πρὸς τῇ ἑλληνικῇ καὶ ρωσσικῇ, εἰ δυνατόν, καὶ τὴν ἀραβικὴν γλῶσσαν.

—*Τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου.*— Συμφώνως τῷ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς καταρτισθέντι προγράμματι τῇ μεθαύριον Κυριακῇ 17 μεσοῦντος κηρύξουσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ὁ ἱερολογιώτατος κ. Γεράσιμος Δώριζας, ἐν Σταυροδρομίῳ (Ἐκκλησία Παναγίας) ὁ ἱερολογιώτατος κ. Γρηγόριος Κωνσταντινίδης, ἐν Γαλατᾷ (Ἐκκλ. ἁγ. Ἰωάννου) ὁ ἱερατικῶς προϊστάμενος, ἐν Ταταούλοις ὁ αἰδεσιμώτατος Οἰκονόμος κ. Ἰωάννης, ἐν Διπλοκιονίῳ ὁ ἱερολογ. κ. Ἀθανάσιος Βαξεβανίδης, ἐν Κοντοσκαλίῳ ὁ ἱερατικῶς προϊστάμενος, ἐν Βελιγραδίῳ ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Ἀργυρουπόλεως κ. Χαρίτων, ἐν Τοπκαπίῳ ὁ πανοσιολ. κ. Πάμφιλος, ἐν Τεκφοὺρ-Σεραγίῳ ὁ Μέγας Ἐκκλησιάρχης κ. Καλλίνικος, ἐν Χάσκιοϊ ὁ πανιερ. πρ. Κώου κ. Παῦλος, ἐν Βεβεκίῳ ὁ ἱερολογ. κ. Ἱερόθεος Τεκνόπουλος.

—*Ἄφιξις.* —Ἀφίκετο εἰς τὴν βασιλεύουσαν καὶ

ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης πρώην Βόσνης κ. Σάββας.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

Ἀφοῦ ἐν προηγουμένῃ συνεδρίᾳ αὐτοῦ ὁ γεραρὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος δι' ἀνευφημιῶν ἐνθουσιωδῶν καὶ ὁμοφώνως ἀνεκήρυξε τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Νεόφυτον τὸν Η' μέλος αὐτοῦ ἐπίτιμον, τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ τὸ προεδρεῖον τοῦ πατρὸς τῶν παρ' ἡμῖν Συλλόγων, ἡγουμένου τοῦ σεβαστοῦ αὐτοῦ προέδρου ἐξοχωτάτου Ἄρχοντος Μεγάλου Ρήτορος Κ. Καλλιάδη βέη, προσῆλθεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὅπως τοῦτο μὲν ἐπιδῷ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὰ σχετικὰ τῆς ἐκλογῆς Αὐτῆς ἔγγραφα, τοῦτο δὲ ὑποβάλῃ τὰ συγχαρητήρια αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ καὶ ἀναρρήσει Αὐτῆς εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον. Κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἡ Α. Ἐξ. ὁ Ἄρχων Μέγας Ρήτωρ Κ. Καλλιάδης βέης, πρόεδρος τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, προσεφώνησε τὴν Α.Θ. Παναγιότητα ὡς ἑξῆς:

Παναγιώτατε Δέσποτα,

«Ὁ Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος ἐμφανίζεται σήμερον, διὰ τοῦ προεδρείου αὐτοῦ, πρὸ τῆς Ὑμετέρας θεοφρουρήτου Κορυφῆς, ἵνα τὸ μὲν ὑποβάλῃ τὰ εὐλαβῆ καὶ ἐγκάρδια αὐτοῦ συγχαρητήρια ἐπὶ τῇ ἀναρρήσει Αὐτῆς εἰς τὸν περίβλεπτον τῶν Χρυσοστόμων καὶ τῶν Φωτίων Θρόνον, τὸ δὲ ἐγχειρίσῃ τὰ ἔγγραφα τὰ σχετικὰ τῇ δι' ἀνευφημιῶν ἐνθουσιωδῶν ὁμοφώνῳ ἀνακηρύξει Αὐτῆς ὡς μέλους αὐτοῦ ἐπιτίμου.

Μετὰ παντὸς τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος ᾐσθάνθη καὶ ὁ Σύλλογος ἐνδόμυχον θυμηδίαν καὶ ἀγαλλίασιν ὅτι ὁ Νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας ἐδωρήσατο ἡμῖν πατέρα κατὰ τοὺς πόθους τῆς καρδίας ἡμῶν, ποιμένα καθοδηγήσοντα τὸ ποίμνιον εἰς νομὰς σωτηρίους. Τὴν ἀκράδαντον ταύτην πεποίθησιν στηρίζομεν, Παναγιώτατε Δέσποτα, ἐπὶ τῆς γνώσεως τῆς προηγουμένης πολιτείας τῆς Ὑμετέρας πανσέπτου Πατρότητος, θεοφιλῶς καὶ φιλοπροόδως ποιμανάσης τὰς ὑπὸ τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας τῇ σώφρονι Αὐτῆς πηδαλιουχίᾳ ἐμπιστευθείσας ἐπαρχίας τοῦ κλίματος τοῦ Ἀποστολικοῦ τούτου Θρόνου. Τὰ τῆς εἰρηνοποιοῦ καὶ δραστηρίας Αὐτῆς κυβερνήσεως εὐμοιρήσαντα πλήθη διηνεκῶς μετ' εὐγνώμονος ἀναμνήσεως ἀναπολοῦσι τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ ἔξοχα προσόντα Αὐτῆς, χάριτας δ' ἐκ μυχῶν καρδίας ὁμολογοῦσι τῷ ἐπουρανίῳ Ἄκρῳ Ἀρχιερεῖ ὅτι ἠξιώθησαν κυβερνήτου τὰ μάλα δεξιοῦ καὶ γενναιόφρονος, οὗ ἡ προστασία ἔσχεν ἐπ' αὐτῶν τὴν εὐεργετικὴν ἐκείνην ἐπίδρασιν, ἣν κέκτηται ἐπὶ τῶν κεκαυμένων ὑπὸ τοῦ θέρους γαιῶν, τῶν ἀπεξηραμμένων δένδρων, τῶν μεμαραμμένων χόρτων καὶ ἀνθέων καὶ τῆς ἠρειπωμένης χλόης ἡ ἀπ' οὐρανοῦ τῇ φύσει ὡς μάννα δωρουμένη δρόσος τῆς πρωΐας.

Ὡς μέχρι τοῦδε διῴκησε τὰ θεοπροβλήτως ταχθέντα Αὐτῇ τμήματα τῆς ἀχανοῦς ταύτης αὐτοκρατορίας πρᾴως μὲν ἀλλὰ καὶ στιβαρᾷ τῇ χειρί, οὕτω καὶ ἀπὸ τῶν λαμπροφόρων τούτων ἡμερῶν εἰς ἀπειραρίθμους ἐτῶν περιόδους ἐν σοφίᾳ, δυνάμει καὶ πεπειραμένῃ δράσει ποιμανεῖ ἡ Ὑμετέρα Θειοτάτη Παναγιότης τὸ τῇ ἐπινεύσει τοῦ παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ Πνεύματος ἐμπεπιστευμένον ταῖς σεπταῖς Αὐτῆς χερσὶ χριστεπώνυμον πλήρωμα, ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς δὲ ταύτης σκοπιᾶς τὰ πάνθ' ὁρῶσα καὶ τὰ δέοντα ἑκάστοτε διατάττουσα καὶ ἐνεργοῦσα πρὸς περιφρούρησιν τοῦ τε γοήτρου καὶ τῶν συμφερόντων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους, ἀμέριστον ἐφελκύσεται τὴν τῶν πάντων ἀφοσίωσιν, ἀνεξιτήλοις δὲ γράμμασιν ἐγγραφήσεται ἐν ταῖς δέλτοις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἱστορίας τὸ τρισέβαστον ὄνομα τοῦ Νεοφύτου Η'.

Τοιαῦτα ἀναλογιζόμενος ὁ Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος, ἰδίᾳ δὲ τὰ μάλα ἐκτιμῶν τήν τε περικοσμοῦσαν Αὐτὴν εὐρεῖαν παίδευσιν καὶ τὰς ἀόκνους Αὐτῆς καὶ τελεσφόρους ὑπὲρ τῶν γραμμάτων ἐνεργείας, ἔγνω ὁμοφώνως καὶ ἐν ἐκτάκτῳ ἀγαλλιάσει ἀνακηρῦξαι τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Παναγιότητα μέλος αὐτοῦ ἐπίτιμον δι' ἐνδείξεων βαθυτάτου σεβασμοῦ καὶ ἀνευφημιῶν μεστῶν συγκινήσεως καὶ ἐλπίδων. Ἡμεῖς δὲ οἱ ἐξ ὀνόματος αὐτοῦ ἐγχειρίζοντες εὐσεβάστως Αὐτῇ τόδε τὸ δίπλωμα, δεόμεθα Αὐτῆς ἵνα, ἐπιεικῶς ἐκτιμῶσα τοὺς ὑπὲρ τῆς καλλιεργίας καὶ τῆς διαδόσεως τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ὑπερτριακονταετεῖς μόχθους τοῦ πατρὸς τῶν ἐν Ἀνατολῇ Συλλόγων καὶ Ἀδελφοτήτων, ἐπιδαψιλεύσῃ αὐτῷ ἀφθόνους τὰς πατριαρχικὰς εὐλογίας, ζωηρὰν στοργὴν καὶ τὴν ὑψηλὴν Αὐτῆς ἐν παντὶ προστασίαν, ἐπικαλούμενοι ἅμα ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ ἕκαστον τῶν ἑταίρων, ὡς ἀμοιβὴν τελεσθέντων καθηκόντων καὶ ἐφόδιον εἰς ἐκπλήρωσιν μελλόντων ἀγαθῶν, τὰς πολυτίμους Αὐτῆς παναγίας εὐχάς».

Εἰς τὴν εὔγλωττον ταύτην προσλαλιὰν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπαντῶσα ἐξεδήλωσε τὰς θερμὰς Αὐτῆς εὐχαριστίας ἐπί τε τοῖς συγχαρητηρίοις καὶ ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ Αὐτῆς ὡς ἐπιτίμου μέλους τοῦ Συλλόγου, οὗ τὰς κοινωφελεῖς ἐργασίας μετὰ πολλοῦ ἀείποτε τοῦ ἐνδιαφέροντος παρηκολούθησε καὶ ὑπὲρ τῆς εὐοδώσεως τοῦ ἔργου τοῦ ὁποίου πρόθυμον ἀείποτε εὑρήσει τὴν προστασίαν Αὐτῆς καὶ ὑποστήριξιν τὸ σεβαστὸν τοῦ Συλλόγου προεδρεῖον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

ΝΕΟΦΥΤΟΣ

ἐλέῳ Θεοῦ

Ἀρχιεπίσκοπος Κων/πόλεως Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμ. Πατριάρχης

Ἀριθμ. Πρωτ. 5595 / Διεκπ. 3586

Ἐντιμότατοι κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς, καὶ ὁσιώτατοι ἱερομόναχοι, οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως,

τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς Καταστένου, καὶ ἀξιότιμοι ἐπίτροποι καὶ ἔφοροι καὶ λοιποὶ πάντες εὐλογημένοι χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχή, εὐλογία καὶ συγχώρησις. Τοῦ Παναγιωτάτου προκατόχου ἡμῶν καὶ ἀοιδίμου ἐν Πατριάρχαις κυροῦ Διονυσίου τοῦ Ε΄ θείῳ βουλήματι εἰς τὰς αἰωνίους μεταστάντος μονάς, οἱ κατὰ τοὺς ἱεροὺς Κανόνας καὶ τοὺς ἐν ἰσχύϊ Κανονισμοὺς τεταγμένοι πρὸς ἀνάδειξιν καὶ ἐκλογὴν διαδόχου, ἡ ἱερὰ δηλονότι χορεία τῶν ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν, τῶν ἐν Χριστῷ ἀγαπητῶν ἡμῖν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, καὶ οἱ εὐγενέστατοι λογάδες καὶ ἀντιπρόσωποι τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους, ἐν γενικῇ ἐπὶ τούτῳ παρεδρευσάντες Συνελεύσει, τοῦ Θεοῦ εὐδοκοῦντος καὶ τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀνεξιχνιάστως οἰκονομοῦντος, κοινῇ ψήφῳ καὶ γνώμῃ ἐξελέξαντο ἡμᾶς εἰς διαδοχὴν καὶ ἐπιστασίαν τοῦ ἁγιωτάτου τούτου Ἀποστολικοῦ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Καὶ δή, τῆς ἐκλογῆς ἡμῶν ὑψηλῇ ἐπινεύσει τοῦ σεπτοῦ ἡμῶν Ἄνακτος κυρωθείσης καὶ ἐπισήμως ἀναγνωρισθείσης, ἀνελάβομεν σὺν Θεῷ ἀντιλήπτορι τὴν πηδαλιουχίαν τοῦ θεοσώστου σκάφους τῆς Ἐκκλησίας, οὐκ εἰς τὰς ἰδίας ἡμῶν πεποιθότες ἀνεπαρκεῖς δυνάμεις, ἀλλ' εἰς τὴν κραταιὰν ἀντίληψιν τοῦ ὑπερτάτου κυβερνήτου, ὃς οἶδεν ἐπιτιμᾷν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐπάγειν γαλήνην, καὶ σώζειν τὸ πλήρωμα. Τὰ κατὰ θείαν δὲ εὐδοκίαν ἡμῖν γενόμενα ἀνακοινούμενοι σήμερον διὰ τοῦ ἡμετέρου τοῦδε πρώτου εὐχετικοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος πρὸς πάντας ὑμᾶς τοὺς εὐλογημένους χριστιανοὺς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, μετὰ τὰς πατρικὰς δ' ἡμῶν καὶ ἐγκαρδίους εὐχὰς καὶ εὐλογίας, ἐξαιτούμενοι ἐφ' ὑμᾶς παρὰ τοῦ ἀγαθοδότου Θεοῦ, τῆς χάριτος αὐτοῦ τὴν δαψίλειαν καὶ πάντων τῶν σωτηριωδῶν αἰτημάτων τὴν ἀπόλαυσιν, προαγόμεθα ὑποτυπῶσαι ἐν κεφαλαίῳ ὅσα ὑμῖν ὡς ὀπαδοῖς καὶ μιμηταῖς τοῦ Χριστοῦ ἐπιβάλλεται, καὶ ὅσα παρὰ τοῦ ζήλου ἡμῶν ὡς γνησίων τέκνων τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας θαρρούντως ἀπεκδεχόμεθα. Κατὰ νοῦν τοίνυν ἔχοντες ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἐν νυκτὶ τὰς θείας τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἐντολάς, ἐμμένετε καὶ στερεοῦσθε ἐν τῇ πίστει τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες, ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ· μείζονα δὲ ταύτης οὐκ ἔχομεν χαρὰν ἵνα ἀκούωμεν τὰ τέκνα ἡμῶν ἐν ἀληθείᾳ περιπατοῦντα». Ὑπομιμνήσκοντες δ' ὑμᾶς τὸ τοῦ Ἀποστόλου «ἕκαστος εἰς ὃ ἔλαβε χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονεῖτε ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος Θεοῦ», οἱ μὲν εἰς τὴν ἱερὰν τάξιν τοῦ κλήρου ἀνήκοντες, «ἀξίως περιπατεῖτε τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε», βίον σεμνὸν καὶ ἄμεμπτον ἐπιδεικνύμενοι καὶ τῆς εὐπρεπείας καὶ τάξεως τῶν ἱερῶν τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν ἀδιαλείπτως προνοοῦντες· οἱ δὲ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐπιτροπὰς καὶ τὰς σχολικὰς ἐφορίας ἀπαρτίζοντες, τὴν βαρύνουσαν ἐφ' ὑμᾶς εὐθύνην ἀναλογιζόμενοι, ἐπιμελῶς χωρεῖτε εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων ὑμῶν, πᾶν μὲν τὸ συντελοῦν εἰς τὴν τῶν ἱερῶν, ἐκπαιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν καθιδρυμάτων καλὴν διαχείρησιν καὶ προαγωγὴν μετὰ ζήλου ἐπιδιώκοντες, ἀκριβέστατα δὲ συμμορφούμενοι τοῖς ἐπὶ τούτῳ, ἐκκλησιαστικῇ προνοίᾳ, ἐκπονηθεῖσι κανονισμοῖς καὶ ταῖς εἰδικαῖς ὁδηγίαις, καλῶς εἰδότες ὅτι καὶ ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ καθ' ἡμᾶς πολιτεύματι, ἄνευ πειθαρχίας οὐκ ἔστι δυνατὴ ἡ ὁμαλὴ ἐπὶ τὰ πρόσω πορεία καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ κινδύνου τῆς ἀταξίας καὶ ἀνομίας διάσωσις. Οἱ γονεῖς καὶ οἱ διδάσκαλοι ἐκτρέφετε τοὺς παῖδας ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου, τὸν φόβον ἐνσταλάζοντες τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ἁγνῇ αὐτῶν καρδίᾳ, ἵνα ἐν καιρῷ χρηστοὶ πολῖται ἀναδεικνύμενοι ὑμᾶς τε καὶ τὸ Γένος τιμήσωσιν. Οἱ πάντες τέλος ἐπαξίως τοῦ χριστιανικοῦ ὀνόματος πολιτεύεσθε ἀδεικνύοντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐκ τῶν ἔργων ὑμῶν, «ἡ γὰρ πίστις, ἐὰν μὴ ἔργα ἔχῃ, νεκρά ἐστι καθ' ἑαυτήν», Κύριον τὸν Θεὸν ἁγιάζοντες ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐν δὲ τῇ πολιτείᾳ ὑμῶν ἀναδεικνύμενοι ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὔσπλαγχνοι, τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν, ὑπείκοντες τοῖς ἱεροῖς θεσμίοις τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τοῖς νόμοις τοῦ βασιλείου Κράτους προφρόνως ὑποτασσόμενοι, καὶ ἐπὶ πᾶσι τιμῶντες καὶ ἀγαπῶντες, κατὰ τὰ ἱερὰ τῆς θρησκείας ἡμῶν παραγγέλματα, τὸν βασιλέα ἐν τῷ σεπτῷ προσώπῳ τοῦ γαληνοτάτου, εὐεργετικωτάτου καὶ μεγαθύμου ἡμῶν Ἄνακτος Σουλτὰν Ἀπτοὺλ Χαμὴτ Χάν, ὃν, τοσαῦτα ἀγαθὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ Γένει ἡμῶν ἐπιβραβεύοντα, Κύριος ὁ Θεὸς περιφρουροίῃ, τηρῶν ὑγιᾶ, κραταιὸν καὶ μακροημερεύοντα ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Θρόνου, ἐπ' ἀγαθῷ τῶν πιστῶν Αὐτοῦ ὑπηκόων. Ταῦτα δὲ πράττετε, ἵνα γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως καὶ τὴν εἴσοδον ἔχητε εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν. ,αωζα΄.

ΕΝ ΜΗΝΙ ΝΟΕΜΒΡΙῼ ΙΝΔΙΚΤΙΩΝΟΣ Ε΄.

ΛΟΓΟΣ

ΕΠΙ ΤΗ ΑΝΑΡΡΗΣΕΙ ΤΟΥ ΟΙΚΟΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ ΤΟΥ Η΄.

ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ ὑπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ ἐπόπτου τῶν Σχολῶν καὶ ἀρχισυντάκτου τῆς „Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας"

Ἱεροδιακόνου **ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ΔΩΡΙΖΑ**

«Τὴν καλὴν παρακαταθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν» (Β΄ Τιμ. 1, 14).

Ὡς δρόσος Ἀερμὼν ἡ καταβαίνουσα ἐπὶ τὰ ὄρη Σιὼν καὶ ὡς φωνὴ αὔρας λευκῆς, ὅπου ὁ Κύριος, διώδευσεν ἀνὰ πᾶν τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα τὸ γλυκὺ καὶ παρήγορον ἄκουσμα τῆς εἰς τὸν περικλεᾶ καὶ περίβλεπτον Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἐκ θείας ὅλως προνοίας καὶ χάριτος ἀνυψώσεως τῆς Σῆς θεοτιμήτου καὶ θεοδοξάστου Παναγιότητος. Ἐν τῇ ζοφερᾷ καὶ ὁμιχλώδει νυκτί, ἐν ᾗ τὰ τοῦ γεραροῦ καὶ πολυσεβάστου τούτου θρόνου διετέλουν πράγματα, ἐν μέσῳ τοῦ φοβεροῦ χάους, ἐν ᾧ φρικιῶντες καὶ σχεδὸν ἀπέλπιδες περιεπλανώμεθα, ἀγνοοῦντες τί θέλει ἀποφασίσει περὶ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος, ὁ αἰώνιος αὐτῆς δομήτωρ καὶ ἄκρος ἀρχιερεύς, ἡ παναίσιος ἐκλογὴ τῆς Σῆς θεοσόφου Παναγιότητος, ὡς γλυκεῖα καὶ παρήγορος φαεινοῦ καὶ ζωογόνου ἡλίου ἀκτίς, διέλυσεν ἀστραπηδὸν τὸ χάος καὶ τὴν ὁμίχλην καὶ ἐναργέστατα κατέδειξεν ἡμῖν, τοῖς πρὸς στιγμὴν ὀλιγοψυχήσασιν, ὅτι ὁ πανσόφως τὰς τύχας τῆς πρεσβυγενοῦς ταύτης Ἐκκλησίας, τῆς Ἐκκλησίας τῶν μακαρίων καὶ θεοσόφων πατέρων καὶ τῶν καλλινίκων καὶ πανενδόξων μαρτύρων καὶ ὁμολογητῶν διέπων καὶ διακυβερνῶν, ἐὰν ἐνίοτε ἐπιτρέπῃ πρὸς δοκιμασίαν ἡμῶν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῇ θαλάσσῃ τῶν καιρικῶν περιστάσεων καὶ χαλεποτήτων

ἵνα θρασεῖαν καὶ ἀπειλητικὴν ἐγείρωσι κατ' αὐτῆς κεφαλήν, οἶδεν ἐν καιρῷ ἐπιφαίνεσθαι φιλανθρώπως καὶ πατάσσειν μὲν τῇ κραταιᾷ αὐτοῦ χειρὶ τὰς χαλεπὰς καὶ θρασείας τῶν ἐναντίων ἀνέμων πνοάς, περιστέλλειν δὲ καὶ κατασιγάζειν τῆς ἐναντίας θαλάσσης τὰ ἄγρια καὶ μαινόμενα κύματα.

Εἰς τοιαύτην τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὁλκάδος πανσόφου κυβερνήτου θαυμασίαν ἐπιφάνειαν καὶ εὐεργετικὴν πρόνοιαν ὁμοθύμως καὶ παρὰ πάντων ἀπεδόθη, Παναγιώτατε καὶ θειότατε Δέσποτα, τὸ θεόσδοτον καὶ μεγάλης σημασίας γεγονὸς τῆς ἐκλογῆς τῆς Σῆς γερασμιωτάτης καὶ θεοτιμήτου Παναγιότητος, γεγονὸς ὅπερ, οἰωνὸς ἄριστος πολλῶν ἀγαθῶν διά τε τὴν γεραρὰν ἡμῶν μητέρα Ἐκκλησίαν καὶ τὸν ὀρθόδοξον λαὸν θεωρηθὲν καὶ παρὰ πάντων ὁμολογηθέν, ἀνεπτέρωσε τὰς ἐλπίδας πάντων, ἐνέπλησε χαρᾶς καὶ μεγάλης ἀγαλλιάσεως κλῆρόν τε καὶ λαόν, ἐκραταίωσε τὴν ἐλπίδα ὅτι τὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους πράγματα τεύξονται τέλος τῆς δεούσης ταχείας θεραπείας καὶ βελτιώσεως δι' ἐργασίας εἰλικρινοῦς καὶ ἀδιαλείπτου καὶ ἐδίδαξεν ἐκφαντορικῶς ἡμᾶς ἀστεμφῆ καὶ ἀκράδαντον ἔχειν ἐλπίδα καὶ πίστιν ἐπὶ τὴν κραταιὰν βοήθειαν καὶ σκέπην Ἐκείνου, ὅστις φιλανθρώπως καὶ οἰκτιρμόνως ἐπηγγείλατο ὅτι ἔσται μετὰ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

Ἐν τοιαύτῃ θεσπεσίᾳ καὶ συγκινητικωτάτῃ στιγμῇ, καθ' ἣν αἶνος καὶ δοξολογία ὡς θυμίαμα εὔοσμον ἀναπέμπονται πρὸς τὸν μέγαν ἀρχιερέα ἐκ τῶν καρδιῶν πάντων, διότι ἐπήκουσε τῆς δεήσεως ἡμῶν καὶ ἀνέδειξεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ τὸν χρήσιμον ἐν καιρῷ, ἐν ᾧ εἴπερ ἄλλοτέ ποτε εἶχεν ἀνάγκην τοιούτου, ἐν τοιαύτῃ ἱερᾷ, λέγω, καὶ ὑψίστῃ στιγμῇ, ἀντὶ τῆς ἀσθενοῦς φωνῆς ταπεινοῦ ἱεροκήρυκος, ἀκαίρως ὑπομιμνήσκοντος, ὡς ἔθος ἐν ὁμοίαις περιστάσεσι, τὰς ἀνάγκας, τὰς δυσχερείας, τὸ χαλεπὸν τῶν καιρῶν τῆς μαρτυρικῆς ταύτης Ἐκκλησίας καὶ τοὺς μυχιαιτάτους πόθους τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ, ἅτινα κάλλιον παντὸς ῥήτορος ἐμελέτησε, γινώσκει καὶ συναισθάνεται ἡ Σὴ βαθύφρων καὶ πολυΐδμων Παναγιότης καὶ ὑπὲρ ὧν ἅπαντα τὸν μέχρι τοῦδε ποιμαντορικὸν βίον αὐτῆς καθωσιώσατο, βαρεῖα καὶ ἐπιβλητικὴ ἂς ἠχήσῃ ἡ θεοκίνητος φωνὴ τοῦ μεγάλου καὶ πανενδόξου τῶν ἐθνῶν Ἀποστόλου, στεντορείως διὰ τῆς σθενερᾶς καὶ εὐήχου τοῦ Πνεύματος σάλπιγγος ἀναβοῶσα τοῖς τὴν διακυβέρνησιν τῆς Ἐκκλησίας ἐμπεπιστευμένοις ἁγιωτάτοις προέδροις καὶ λέγουσα: «Τὴν καλὴν παρακαταθήκην φύλαξον διὰ Πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν».

Ἀλλὰ τίς ἄρά γε ἡ καλὴ αὕτη καὶ πάντιμος παρακαταθήκη, ἣν ὁ οὐρανοβάμων Ἀπόστολος μετὰ τοσαύτης στοργῆς καταπιστεύει τοῖς τὸ ἔργον αὐτοῦ μέλλουσι νὰ συνεχίσωσιν ἱεράρχαις καὶ ἧς τὴν πιστὴν φυλακὴν καὶ τήρησιν μετὰ τοσούτου ἱεροῦ καὶ θερμοῦ ζήλου παραγγέλλει καὶ συνίστησι; Τίς ἄρά γε ἡ τιμαλφὴς καὶ ἁγία αὕτη παρακαταθήκη, ἣν τὴν στιγμὴν ταύτην ἰδιαζόντως καὶ ὑπὲρ ἄλλοτέ ποτε παραδίδωσιν εἰς τὰς ἱερὰς Σου χεῖρας, Παναγιώτατε καὶ σεπτότατε Δέσποτα, ὁ πλούσιος ἐν ἐλέει Θεός, καὶ ἧς τὴν ἀσινῆ καὶ ἀμίαντον φυλακὴν καὶ τήρησιν ὡς ὕψιστον καὶ ἱερώτατον καθῆκον ἐπιβάλλει Σοι ἐν τῇ ἐκτάκτως ἐπιφανεῖ καὶ κρισιμωτάτῃ ἰδίᾳ ταύτῃ στιγμῇ καὶ ὥρᾳ;

Ὑπῆρξε δεινὴ καὶ παγχάλεπος ἐποχή, καθ' ἣν φοβερὸν καὶ ἀπαίσιον σκότος καὶ ἔρεβος ἀπιστίας καὶ δυσσεβείας ἦν διακεχυμένον ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἀνθρωπότητα. Ὁ Θεός, ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ ὁ νόμος αὐτοῦ, ὃν ἔδωκε κανόνα τοῦ βίου ἡμῶν, ἦν ἄγνωστος, ἡ δὲ ἀνθρωπότης ὡς πλοῖον ἄνευ πυξίδος καὶ πηδαλίου ἐφέρετο ἀγνοοῦσα ποῦ νὰ εὕρῃ τὴν εἰρήνην καὶ ἀνάπαυσιν, ἣν ἡ καρδία καὶ ἡ συνείδησις τοῦ ἀνθρώπου ματαίως ἐπεζήτουν καὶ διακαῶς ἐπεπόθουν. Ἐν τῇ δεινῇ ἐκείνῃ νυκτὶ καὶ σκοτίᾳ καὶ τῇ φοβερᾷ ἐκείνῃ ἀχλύϊ εἷς μόνος ἐν τῇ ἀνθρωπότητι ὑπέφωσκε πολικὸς ἀστήρ, εἷς μόνος εὐτυχὴς καὶ ἐκλεκτὸς λαὸς κατεῖχε τὴν πάντιμον παρακαταθήκην τῆς ἀληθοῦς θεοσεβείας καὶ πίστεως, καὶ ὁ λαὸς οὗτος ἦν ὁ ἐκ τοῦ γένους Ἀβραάμ, παρὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ τὸ πάνσεπτον τοῦτο ἐμπιστευθεὶς δῶρον. Ἐπέστη τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, καὶ ὁ φαεινὸς τῆς δικαιοσύνης ἥλιος ἐπέλαμψεν ἐν μέσῳ τῆς ἀνθρωπότητος, ἄπλετον διαχύσας τὸ φαεσφόρον τῆς ἀληθείας φῶς. Τὸ ἔργον τοῦ λαοῦ ἐκείνου ἐπερατώθη, ἡ δὲ πολύτιμος παρακαταθήκη ἐγένετο κοινὸν κτῆμα συμπάσης τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀλλὰ καὶ τότε ὁ μέγας τῆς ἀληθείας Θεὸς δὲν ἀφῆκε τὴν πολύτιμον παρακαταθήκην τῆς ἀληθοῦς θρησκείας καὶ πίστεως ἕρμαιον ἐν τῷ δεινῷ ἀγῶνι, ὃν ἔμελλεν αὕτη νὰ ἀναλάβῃ κατὰ τοῦ θεοστυγοῦς ψεύδους καὶ τῆς πλάνης, ἀλλὰ θεοσόφως περὶ αὐτῆς προνοῶν, κατεπιστεύσατο ταύτην εἰς χεῖρας ἀσφαλεῖς καὶ πιστάς, εἰς τὰς χεῖρας τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ, ἣν στύλον καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας φιλανθρώπως ἀπειργάσατο. Ἐπῆλθον ἀκολούθως τὰ δυσώνυμα τῶν αἱρέσεων πλήθη, ὑψώθησαν ἀγριωπὰ καὶ ἀπειλητικὰ τῆς δυσσεβείας τὰ φοβερὰ κύματα, ἐξηγέρθη παφλάζουσα τῆς ἀπιστίας ἡ θάλασσα, διεστρεβλώθη ἡ ἀλήθεια τῆς πίστεως, δεινὸν ἐκινδύνευσε κίνδυνον τὸ Εὐαγγέλιον, ἀλλὰ καὶ τότε διάδοχος τοῦ Ἰσραήλ, ἐντολοδόχος πιστὴ τῶν ἀληθῶν διδαγμάτων καὶ παραγγελμάτων τοῦ θείου αὐτῆς θεμελιωτοῦ, ἡ ὀρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία, μόνη ἀνέλαβε τὴν πάντιμον παρακαταθήκην τῆς ἀληθείας καὶ διὰ μυρίων ἀγώνων καὶ δοκιμασιῶν διελθοῦσα, ἄσπιλον, ἀσινῆ καὶ ἀλύμαντον διετήρησε καὶ μέχρι σήμερον διατηρεῖ ταύτην ἐν μέσῳ τῆς ὑπὸ παντοίων πεπλανημένων διδασκαλιῶν ταρασσομένης καὶ ἀγωνιώσης ἀνθρωπότητος. Εἰς τὴν ὀρθόδοξον ταύτην καὶ μόνην ἄσπιλον νύμφην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν θέλει ἀναποδράστως στρέψει τὰ ὄμματα καὶ ἐν αὐτῇ θέλει ἐπιζητήσει τὴν ἱκανοποίησιν πασῶν

τῶν πνευματικῶν αὐτῆς ἀναγκῶν σύμπασα ἡ ἀνθρωπότης, ὁπόταν ἀπαυδήσασα ἐκ τῆς θρησκευτικῆς τυραννίας ἢ ἀναρχίας ἄλλων Ἐκκλησιῶν καὶ ἐκ τῆς ἀνομολογουμένης ἀνικανότητος τῆς ἀεικῶς ὑψαύχενος καὶ γαυριώσης φιλοσοφίας εἰς τὸ θεραπεῦσαι τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας αὐτῆς, θελήσῃ νὰ ἐμβαπτισθῇ καὶ πάλιν εἰς τὴν καλλίκρουνον καὶ ζωηφόρον πηγὴν τῆς θείας ἀληθείας, τῆς ἀληθείας ἐκείνης, ἣν ἐν μέσῳ τῆς ἀνθρωπότητος ἀνεκήρυξεν ὁ αἰώνιος αὐτῆς μάρτυς, ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ καὶ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας συμπάσης ἀγλαὸν κλέος καὶ ἔρεισμα ἐρυμνὸν καὶ ἑστία φωταυγὴς καὶ θεότευκτος τυγχάνει ὁμολογουμένως ὁ περίπυστος οὗτος καὶ ἁγιώτατος Οἰκουμενικὸς Θρόνος, ἐν τῷ κλίματι τοῦ ὁποίου ἐβίωσαν καὶ ἤθλησαν οἱ μέγιστοι τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀθάνατοι διδάσκαλοι καὶ πατέρες, συνῆλθον αἱ μεγάλαι καὶ θεοσύλλεκτοι Σύνοδοι, αἱ τὴν ἀκρίβειαν τῶν δογμάτων καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως τὴν εὐπρέπειαν θεοσόφως καθορίσασαι καὶ ἀκριβώσασαι, οὗτινος ἡ δόξα τυγχάνει δόξα πασῶν τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, καὶ πρὸς ὃν ἀείποτε καὶ ἐν πάσῃ περιστάσει καὶ δυσχερείᾳ ἐν πεποιθήσει ἀδιαπταίστῳ στρέφουσι τὰ ὄμματα πάντες οἱ πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης ὀρθόδοξοι.

Τοιαύτην τιμαλφεστάτην καὶ πανίερον παρακαταθήκην καταπιστεύει ἰδιαζόντως σήμερον εἰς τὰς ἱεράς Σου χεῖρας καὶ εἰς τοιοῦτον καὶ ἔνδοξον καὶ γεραρὸν Θρόνον ἀνυψοῖ Σε, Παναγιώτατε καὶ θεόσοφε Πατριάρχα, ἡ κραταιὰ τοῦ ὑψίστου δεξιά. Ἡ παρακαταθήκη αὕτη περιέχει πᾶν ὅ τι ἡ ὀρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία ἔχει ἱερὸν καὶ θεῖον, δογμάτων ἀκρίβειαν, πολίτευμα ἐκκλησιαστικὸν θεοδίδακτον, παραδόσεις ἱερὰς καὶ πανσέπτους, ἱστορίαν μακρὰν καὶ πανένδοξον. Ὡς πρῶτος ἐν τοῖς ἱεράρχαις τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐκλήθης ὑπὸ τοῦ αἰωνίου αὐτῆς θεμελιωτοῦ ἵνα συνεχίσῃς τὸ ἔργον τῶν πανευφήμων αὐτοῦ μαθητῶν καὶ τῶν μακαρίων αὐτῶν διαδόχων, φυλάττων καὶ διατηρῶν ἄσπιλον καὶ ἀμώμητον τὴν ἱερὰν παρακαταθήκην τῆς ἐν Χριστῷ ἀληθείας, τὰς δὲ καινοφώνους αἱρέσεις καὶ κακοδοξίας ἀποκρούων καὶ πολεμῶν. Ὡς Πατριάρχης δὲ τοῦ γεραροῦ καὶ πρώτου τῆς ὀρθοδοξίας τούτου Θρόνου ἐκλήθης ἵνα συνεχίσῃς τὰς μεγάλας καὶ ἐνδόξους παραδόσεις τῶν ἀθανάτων προκατόχων Σου, ἐκείνων ἰδίως ἐξ αὐτῶν, ὅσοι τῷ φωτὶ τῆς γνώσεως κατηγλαϊσμένοι καὶ ζήλῳ ἐνθέῳ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας διακαιόμενοι, συνέσεως δὲ καὶ πείρας διοικητικῆς πλουτοῦντες, κατώρθωσαν νικηφόρως μὲν νὰ παλαίσωσι κατὰ τῶν καιρικῶν περιστάσεων καὶ χαλεποτήτων, μεγάλα δ' ἀγαθὰ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος νὰ δράσωσιν, ἐν καιροῖς οὔτε ὀλιγώτερον δυσχερέσιν, οὔτε ὀλιγώτερον χαλεποῖς. Μεγάλη ἀληθῶς ἡ ἐπὶ Σὲ δόξα τοῦ Κυρίου καὶ μέγα τὸ ἔλεος αὐτοῦ τὸ θαυμαστόν. Ἐμεγάλυνε Κύριος τοῦ ποιῆσαι μετὰ Σοῦ, δεξιὰ Κυρίου ἐποίησέ Σε δύναμιν, δεξιὰ Κυρίου ὕψωσέ Σε (Ψαλμ. 114).

Ἀλλὰ διατί ἆρά γε, Παναγιώτατε καὶ θειότατε Δέσποτα, Κύριος ὁ Θεὸς οὕτω περιφανῶς ἐποίησε τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετὰ Σοῦ, διατί ἐν τοῖς παροῦσι κρισίμοις καὶ δυσχερέσι καιροῖς πρὸς Σὲ θεόθεν ὡδηγήθη ἡ ψῆφος τῶν ἐν Χριστῷ ἁγίων Σου ἀδελφῶν; διατί Σὲ ἐκ πάντων τῶν ἀδελφῶν Σου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς καὶ ἀνύψωσεν εἰς τὸ ὕπατον ἐν τῇ Ἐκκλσίᾳ αὐτοῦ ἀξίωμα, τὴν ὑψίστην παρασχὼν Σοι οὕτω τιμὴν τοῦ ἐν τοῖς πρώτοις ἀγωνίζεσθαι ὑπὲρ αὐτῆς καὶ τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ; Εἰς τὰς ἐρωτήσεις ταύτας ἀπαντᾷ αὐτὸς ὁ τῆς Ἐκκλησίας δομήτωρ διὰ στόματος τοῦ ἠγαπημένου αὐτοῦ μαθητοῦ λέγων «οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν κόπον σου καὶ τὴν ὑπομονήν σου . . . . . καὶ διὰ τὸ ὄνομά μου κεκοπίακας καὶ οὐ κέκμηκας» (Ἀποκ. 2, 2—3). Ἐν τῷ ἀγῶνι ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐδεὶς ἀξιοῦται τῆς ὑψίστης τιμῆς τοῦ ἐν τῇ πρώτῃ τάξει ἀγωνίζεσθαι, ἐὰν μὴ προηγουμένως διὰ μακρᾶς δοκιμασίας ἀποδειχθῇ ἄξιος τῆς τιμῆς ταύτης. Τὸν ἀκάνθινον στέφανον τῶν ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ ἀγώνων οὐδεὶς ἀξιοῦται νὰ λάβῃ, ἐὰν μὴ πρότερον ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, ἐὰν μὴ ἀποδειχθῇ πρότερον ἡ πίστις, ἡ καρτερία αὐτοῦ καὶ ἡ ὑπομονή.

Τοιοῦτον δόκιμον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ ἐργάτην, τοιοῦτον ἄγρυπνον τῆς τιμαλφοῦς παρακαταθήκης τῆς πίστεως φύλακα, τοιοῦτον ἀκάματον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ λειτουργόν, μετὰ καρτερίας κεκοπιακότα ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγαθοεργῶς δράσαντα ὑπὲρ τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ καὶ μηδέποτε ἐν τῇ ἐκπληρώσει τοῦ καθήκοντος κεκμηκότα, Σὲ ἐγνώρισε, Παναγιώτατε Πατριάρχα, ἡ γεραρὰ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἱεραρχία, Σὲ ἐγνώρισεν ὁ λαὸς τῶν ἐπαρχιῶν, ἃς μέχρι τοῦδε ὡς ἀληθὴς τοῦ Χριστοῦ μαθητὴς ἐποίμανας, Σὲ ἐγνώρισεν ὁ ἀείποτε ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ θεοσόφως προνοῶν ἀγωνοθέτης Χριστός. Οἶδε τὰ ἔργα Σου τὰ ἐν Ἐλευθερουπόλει, ἧς ὁ λαὸς ἔτι καὶ νῦν μετὰ θαυμασμοῦ καὶ συγκινήσεως ἀναμιμνήσκεται τῆς ἐν αὐτῷ θεοφιλοῦς ποιμαντορίας Σου, οἶδε τὰ ἔργα Σου τὰ ἐν Φιλιππουπόλει καὶ τοὺς ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐνδόξους ἀγῶνάς Σου. Ἐν λύπαις, ἐν στενοχωρίαις καὶ διωγμοῖς, ἐν κινδύνοις καὶ πειρασμοῖς, ἐν στερήσει καὶ κακουχίαις περισσοτέρως, εἰργάσθης ἐν Φιλιππουπόλει ἀνενδότως καὶ ἀκαταπονήτως, μετὰ καρτερίας καὶ ὑπομονῆς ἐπιτελῶν τὰ ὑψηλά Σου καθήκοντα, πολλὰ ὑπὲρ τῆς ἐν Χριστῷ προκοπῆς τοῦ ποιμνίου Σου ἐνεργῶν καὶ τὴν ὀρθόδοξον ποίμνην Σου ἐν τῇ φοβερᾷ ἐκείνῃ τρικυμίᾳ ὡς ἡ ὄρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς περισυλλέγων καὶ συγκρατῶν. Οἶδε τὰ ἔργα Σου τὰ ἐν Ἀδριανουπόλει, ἔνθα ἀνεξίτηλα κατέλιπες τῆς χριστομιμήτου ποιμαντορίας Σου τὰ ἴχνη, οἶδε τὰ ἔργα Σου τὰ ἐν Πελαγωνείᾳ, ἣν μέχρι χθὲς καὶ πρώην οὕτω θεοφιλῶς ἐποίμανας, οἶδε τὰ ἔργα Σου καὶ τὸν κόπον Σου καὶ τὴν ὑπομονήν Σου, οἶδεν ὅτι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ κεκοπίακας καὶ οὐ κέκμηκας καὶ διὰ τοῦτο εἰς ὑψηλοτέ-

ρους καὶ δυσχερεστέρους ὕψωσέ Σε ἀγῶνας καὶ διὰ τοῦτο τὸν βαρὺν καὶ δυσβάστακτον τῶν ὑψίστων ἀγώνων Σοὶ ἐνεπιστεύθη σταυρόν.

Ἰδοὺ διατί Κύριος ὁ Θεὸς ἐμεγάλυνε τοῦ ποιῆσαι μετὰ Σοῦ, ἰδοὺ διατί ἡ δεξιὰ τοῦ Κυρίου ἐποίησέ Σε δύναμιν, ἡ δεξιὰ τοῦ Κυρίου ὕψωσέ Σε. Ἰδοὺ διατί κλῆρος ὁμοῦ καὶ λαὸς ὁμοθύμως ἐπεκρότησεν ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ Σου, διότι πάντες ἑδραίαν ἔχουσι πεποίθησιν ὅτι ἐπὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου θὰ Σὲ ἴδωσι συνεχίζοντα τοὺς ἀγαθοὺς ὑπὲρ τῆς εὐκλείας καὶ δόξης τῆς Ἐκκλησίας καὶ θεοφιλεῖς ἀγῶνάς Σου, θὰ Σὲ ἴδωσι πραγματοῦντα τοὺς ἱεροὺς καὶ εὐσεβεῖς αὐτῶν πόθους, δι' ἐνδελεχοῦς καὶ εὐσυνειδήτου ἐργασίας διορθοῦντα τὰ μὴ καλῶς τυχὸν κείμενα, ἀνυψοῦντα τὸ γόητρον τῆς Ἐκκλησίας καὶ καθιστάντα αὐτὴν ἐν παντὶ καὶ παρὰ πᾶσι σεβαστήν. Πολλὰ ἀπαιτεῖ παρὰ Σοῦ τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα, διότι γινώσκει ὅτι ὁ πλούσιος ἐν ἐλέει Θεὸς πολλὰ Σοὶ ἐνεπιστεύθη τάλαντα.

Καὶ ἤδη, Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Δέσποτα, θὲς γενναίως καὶ ἀποφασιστικῶς τὴν χεῖρα ἐπὶ τὸ πηδάλιον καὶ ὡς δόκιμος καὶ πεπειραμένος κυβερνήτης καὶ ναύκληρος ὁδήγει σοφῶς καὶ νοημόνως τὸ τῆς Ἐκκλησίας θεοκυβέρνητον σκάφος ὑπὸ προστάτην καὶ ὁδηγὸν αὐτὸν τὸν Χριστόν. Αἱ ἀνάγκαι τῆς Ἐκκλησίας εἰσὶ μεγάλαι, οἱ δὲ καιροὶ ἐκτάκτως δυσχερεῖς, ἀλλὰ τὰς μὲν ἀνάγκας κάλλιον παντὸς ἄλλου ἡ Σὴ γινώσκει βαθύρρων Παναγιότης, τὸ δὲ χαλεπὸν τῶν καιρῶν δὲν εἶναι ἀσύνηθές τι διὰ στρατιώτην τῆς Ἐκκλησίας, ἧς τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν ἐν τῷ κόσμῳ τυγχάνει ὅτι εἶναι στρατευομένη καὶ ὅστις ἐν τῇ στρατείᾳ ταύτῃ ἔδρεψε τὰς ἐνδόξους δάφνας, αἵτινες καταστέφουσι σήμερον τὸ ἱερὸν αὐτοῦ μέτωπον. Μὴ διστάσῃς, μηδὲ φοβηθῇς. Ἔχεις μετὰ Σοῦ τὴν θείαν ἀρωγὴν καὶ ἀντίληψιν τοῦ ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ ἐνοικοῦντος ἁγίου Πνεύματος, ὅπερ ἐνισχύει πᾶσαν ἀγαθὴν θέλησιν καὶ ἐπιρρωνύει πᾶσαν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἀγαθὴν βουλήν. Ἔχεις τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ τὴν ἔξω παιδείαν καὶ μάθησιν, ἥτις ἄσβεστός ἐστι λύχνος τοῖς ποσὶ Σου καὶ φῶς φαεσφόρον ταῖς τρίβοις Σου. Ἔχεις τὴν πολύτιμον καὶ πρὸς πάντα ὠφέλιμον ποιμαντορικὴν πεῖραν καὶ σύνεσιν, ἣν προσεπόρισέ Σοι εἰκοσιπενταετὴς καρποφόρος ἀρχιερατεία. Ἔχεις τὴν πολύτιμον συναρωγὴν καὶ συνεργασίαν τῶν περὶ Σὲ σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν, ὧν ἡ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν δεδοκιμασμένη ἀγάπη καὶ ἐγνωσμένη ἀφοσίωσις, ἡ πεφωτισμένη πεῖρα καὶ ἀκριβὴς γνῶσις τῶν πραγμάτων μεγίστην δύναται νὰ Σοὶ παράσχῃ συμβολὴν εἰς τὴν καλὴν τῶν ἑκάστοτε ζητημάτων διεξαγωγὴν καὶ διαρρύθμισιν. Ὑπὸ τοιούτων γεραρῶν καὶ πεπνυμένων συνεργατῶν, ζηλούντων εἰλικρινῶς τὴν δόξαν καὶ εὔκλειαν τῆς ἐκκλησίας περιστοιχούμενος, ἀπροσκόπτως θέλεις δυνηθῆ νὰ ἐπιτελέσῃς πάσας τὰς ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἀγαθὰς καὶ σωτηρίους βουλάς Σου. Ἔχεις τὴν πολύτιμον σύμπραξιν τῶν μεγατίμων λογάδων τοῦ ἡμετέρου γένους, ἰδίᾳ δὲ τῶν ἀπαρτιζόντων τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον διαπρεπῶν καὶ ἐριτίμων ἀνδρῶν. Ἔχεις τὴν ὑψηλὴν εὐμένειαν τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως τοῦ φιλολάου ἡμῶν Ἄνακτος Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χάν, ὅστις κάλλιον παντὸς ἄλλου οἶδε τιμᾷν τὴν πίστιν, τὴν εἰλικρίνειαν καὶ τὴν ἀρετήν.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ θεοφρούρητος πατριαρχεία Σου ἔσται κατὰ τὴν κοινὴν πάντων ἐλπίδα καὶ πεποίθησιν πατριαρχεία εἰρήνης καὶ συνδιαλλαγῆς, πατριαρχεία ἐργασίας καὶ κοινωφελοῦς δράσεως, ἀναμφιλέκως ἕξεις τὴν ἀμέριστον ἀγάπην καὶ τὸν ἄδολον καὶ εἰλικρινῆ σεβασμὸν σύμπαντος τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ Σου. Κύριος ὁ Θεὸς κατευθύνοι τὰ διαβήματά Σου εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Ἡ ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπὴ ἀγγέλλει ὅτι τὴν προσεχῆ δευτέραν, 18 νοεμβρίου, ἀπὸ τῆς 4 ὥρας τῆς πρωΐας τουρκιστὶ ἐξακολουθήσει ἡ ἐπὶ δημοπρασίας ἐκποίησις τῶν ἀρχιερατικῶν ἀμφίων, σκευῶν καὶ λοιπῶν πραγμάτων τῆς περιουσίας τοῦ ἀοιδίμου μητροπολίτου Μελενίκου κυροῦ Προκοπίου, δηλοῦσα σύναμα τοῖς πιστωταῖς καὶ κληρονόμοις αὐτοῦ, ὅτι οἱ μὲν πρῶτοι ὀφείλουσιν ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ σήμερον ἵνα ὑποβάλωσιν ἁρμοδίως τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν, οἱ δὲ δεύτεροι ἐντὸς ἓξ μηνῶν, ὅτε γενήσεται ἡ ὁριστικὴ ἐκκαθάρισις τῆς περιουσίας.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, 8 νοεμβρίου 1891.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς

Σ. Παπαδάκης.

ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΛΟΓΩΝ **ἐκφωνηθέντων ὑπὸ τῶν διαπρεπεστέρων ἱεραρχῶν καὶ ἱεροκηρύκων τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας,**

ὑπὸ Β. Δ. ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΟΣ

Ἡ ἐξ 64 τυπογραφικῶν φύλλων εἰς 4 τόμους ἀπαρτιζομένη αὕτη «Συλλογὴ» πωλεῖται ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ «Ἀνατολικοῦ Ἀστέρος», ἐν Φαναρίῳ, Μεγάλη ὁδός, ἀριθμὸς 15 ὡς καὶ παρ' ἅπασι τοῖς βιβλιοπωλείοις, ἀντὶ γροσίων 40.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΤΟΣ ΙΑ'. — ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ — ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ, 22 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1891 — ΑΡΙΘΜ. 39.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
† Ὁ Κορυτσᾶς **ΦΙΛΟΘΕΟΣ** πρόεδρος·
Ἀρχιγρ. Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. **Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης**·
Ν. Α. Νικολαΐδης ταμίας·
Ἰωάννης Δ. Ταντναλίδης γραμματεύς·
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

Ἀρχισυντάκτης ἱεροδ. **ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ**

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαία τὰ ἡμίση.
Ἡ συνδρομὴ **προκαταβάλλεται**, ἀρχομένη τῇ 1 μαρτίου καὶ τῇ 1 σεπτεμβρίου.

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀπευθυντέον τῷ προέδρῳ τῆς Ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτῃ **Κορυτσᾶς κ. ΦΙΛΟΘΕῼ**. Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγῖδα τῆς **Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας** καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα (ἐνθρονιστικαὶ καὶ εἰρηνικαὶ ἐπιστολαί) — Λόγος εἰς τὴν Α' Κυριακὴν τοῦ τεσσαρακονθημέρου ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ ὑπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ ἐπόπτου τῶν Σχολῶν καὶ ἀρχισυντάκτου τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας» ἱεροδιακόνου Γερασίμου Δώριζα — Κοινοποιήσεις — Δελτίον κινήσεως τῶν ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς Φιλανθρωπικοῖς Καταστήμασι περιθαλπομένων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Πατριαρχικὴ Λειτουργία.—Χθὲς ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Νεόφυτος ὁ Η' ἐτέλεσεν ἐν Πέραν μετὰ πάσης πομπῆς καὶ μεγαλοπρεπείας τὴν θείαν καὶ ἱερὰν λειτουργίαν, συλλειτουργούντων αὐτῷ δώδεκα Μητροπολιτῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἤτοι ὀκτὼ μελῶν τῆς ἱερᾶς Συνόδου, τοῦ σεβασμ. Μητροπολίτου Σηλυβρίας κ. Γερμανοῦ ἀδιαθετοῦντος, καὶ τεσσάρων παρεπιδημούντων, ἐν οἷς καὶ ὁ πανιερ. πρώην Βόσνης κ. Σάββας, τοῦ ἀρχιμανδρίτου Καλλινίκου Δελικάνη, τοῦ Μεγάλου Συγκέλλου τῆς Μ. Ἐκκλησίας καὶ τεσσάρων διακόνων. Κατὰ τὴν θείαν καὶ ἱερὰν μυσταγωγίαν πλὴν ἀπείρου πλήθους εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν, παρῆσαν ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ ἐπιτετραμμένος τῆς Ρωσσίας κ. Ζάδοφσκης, ἡ Α. Ἐξοχ. ὁ α' γραμματεὺς κ. Μανσούρωφ, ἡ Α. Ἐξοχ. ὁ α' διερμηνεὺς κ. Ἰβάνωφ, ἡ Α. Ἐξοχ. ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Ν. Μαυροκορδᾶτος μετὰ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Πρεσβείας καὶ τοῦ ἀναπληροῦντος τὸν Γενικὸν Πρόξενον κ. Ι. Γιαννοπούλου, ἡ Α. Ἐξοχ. ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Σερβίας κ. Σάββας Γρουΐτς μετὰ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Πρεσβείας πολλοὶ τῶν μεγατίμων Λογάδων τοῦ ἡμετέρου Γένους, ἐν οἷς καί τινα τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου.

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς θείας λειτουργίας καὶ τὴν διανομὴν τοῦ ἀντιδώρου διαρκέσασαν ὑπὲρ τὴν ὥραν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων, τῶν κυρίων Πρέσβεων καὶ τῶν λοιπῶν λογάδων ἀνῆλθεν ἐν μέσῳ ἀπείρου πλήθους, ζωηρῶς καὶ ἐνθουσιωδῶς ζητωκραυγοῦντος, εἰς τὸ ἐπιτροπικὸν τοῦ ναοῦ, μετὰ δὲ μικρὰν ἀνάπαυλαν ἡ Α. Θ. Παναγιότης καὶ οἱ σεβ. ἅγιοι Ἀρχιερεῖς μετέβησαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μεγατίμου κ. Λ. Ζαρίφη, ἔνθα παρετέθη αὐτοῖς μεγαλοπρεπὲς πρόγευμα, μεθ' ὃ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπεσκέψατο ἱκανοὺς τῶν ἐν Σταυροδρομίῳ ὁμογενῶν καὶ περὶ τὴν δείλην ἐπανῆλθεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

—*Ἐπισκέψεις καὶ ἀντεπισκέψεις.*— Τὸ παρελθὸν Σάββατον ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐν Φαναρίῳ ἡ Α. Ἐξ. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Σερβίας κ. Σ. Γρουΐτς, τῇ δὲ ἐπιούσῃ, Κυριακῇ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης μεταβᾶσα εἰς Πέραν ἀντεπεσκέφθη τὴν Α. Ἐξοχότητα, ἐπισκεψαμένη ἅμα καὶ τὰ λαϊκὰ μέλη τοῦ Δ.Ε.Μ. Συμβουλίου καί τινας ἐκ τῶν ὁμογενῶν. Πρὸς τούτοις ἡ Α. Θ. Π. ἐπεσκέψατο καὶ τὴν Α. Ἐξ. τὸν ἐπιτετραμμένον τῆς Ρωσσίας κ. Ζάδοφσκην.

Τῇ προθχὲς δὲ Τετάρτῃ ἐπεσκέψατο τὰς ΑΑ. Ἐξοχότητας τὸν πρώην ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Θρησκευμάτων Δζεβδὲτ πασᾶν ἐν Βεβεκίῳ, τὸν Ζιβὲρ βέην τμητάρχην τῶν Θρησκευτικῶν ὑποθέσεων ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Θρησκευμάτων, τὸν ἐπιτετραμμένον τοῦ Μαυροβουνίου κ. Βάκιτς ἐν Ἐμιργιανίῳ, καὶ τὸν ἄρχοντα Μέγαν Λογοθέτην Σταυράκην βέην Ἀριστάρχην ἐν Νεοχωρίῳ.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ εὐγενεστάτου κ. Γρηγ. Γαροφαλίδου ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἐπεσκέψατο τὴν παρελθοῦσαν παρασκευὴν τινὰς ἐκ τῶν τοῦ κράτους ἀνωτέρων λειτουργῶν.

— *Συγχαρητήρια.*—Μεταξὺ τῶν πολυαρίθμων συγχαρητηρίων τηλεγραφημάτων καὶ γραμμάτων τῶν καθ' ἑκάστην διαβιβαζομένων τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἔκ τε τοῦ κράτους καὶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, συγκαταλέγεται καὶ τηλεγράφημα τοῦ Μεγάλου Ραββίνου τῆς κοινότητος Θεσσαλονίκης λίαν θερμὸν καὶ εὐγενὲς καὶ γράμμα συγχαρητήριον τῆς ἰσραηλιτικῆς κοινότητος Μοναστηρίου, λίαν ἁβροφρόνως καὶ εὐγενῶς συγχαιρούσης τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ Αὐτῆς.

—*Εἰκὼν Γεωργίου Ζαρίφη.*—Τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Νεοφύτου τοῦ ἀπὸ Νικοπόλεως ἐκφράσαντος πρὸς τὸν μεγάτιμον ὁμογενῆ κ. Λεωνίδαν Ζαρίφην τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως ἡ φωτογραφικὴ εἰκὼν τοῦ ἀοιδίμου πατρὸς αὐτοῦ καὶ μεγάλου ἐθνικοῦ εὐεργέτου Γεωργίου Ζαρίφη εὑρίσκηται

ἀνηρτημένη ἐν μιᾷ τῶν αἰθουσῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὁ εὐγενέστατος καὶ πατρώζων υἱὸς κ. Λ. Ζαρίφης εὐηρεστήθη τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἵνα πέμψῃ τοιαύτην ἐν μεγάλῳ σχήματι μετὰ πολυτελοῦς πλαισίου, ἥτις καὶ ἀνηρτήθη ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἔνθα καὶ αἱ λοιπαὶ τῶν ἐθνικῶν εὐεργετῶν εἰκόνες ζώντων τε καὶ τεθνεώτων.

— *Ζήτημα Σερρῶν*. — Ἐπειδὴ οἱ χριστιανοὶ τῆς ἐπαρχίας Σερβίων καὶ Κοζάνης δι' ἐπανειλημμένων πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀναφορῶν ἐξῃτήσαντο ἵνα ἐπιτραπῇ τῷ πανιερωτάτῳ Μητροπολίτῃ Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Κωνσταντίῳ, ἀπὸ ἱκανοῦ, ὡς γνωστόν, διατελοῦντι ἐξαρχικῶς ἐν Σέρραις, ὅπως ἐπανακάμψῃ παρὰ τῷ ποιμνίῳ αὐτοῦ, ἐνεκρίθη ἵνα χορηγηθῇ τῷ εἰρημένῳ Μητροπολίτῃ ἡ ζητουμένη ἄδεια. Ὡς ἀντικαταστάτης δὲ τῆς Α. Πανιερότητος διὰ τὴν αὐτόθι ἐξαρχικὴν ἀποστολὴν διωρίσθη συνοδικῶς ὁ σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Προύσης κ. Ναθαναὴλ ἐπὶ ἱκανὰ ἔτη χρηματίσας Μητροπολίτης Σερρῶν καὶ γινώσκων ἐπομένως κάλλιστα τά τε πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα, τοῦ γενικοῦ δὲ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σερρῶν ἀπολαύων σεβασμοῦ. Οὐδεμία λοιπὸν ὑπολείπεται ἀμφιβολία ὅτι οἱ φιλότιμοι καὶ εὐσεβεῖς κάτοικοι τῆς πόλεως Σερρῶν λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει τὴν σπουδαίαν βλάβην, ἥτις προσγίνεται ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις εἰς τὰ κοινοτικὰ ἐν γένει τῆς τε πόλεως καὶ τῆς ἐπαρχίας πράγματα θέλουσι προθύμως ἀκούσει τῆς φωνῆς τῶν δύο σεβαστῶν ἱεραρχῶν, εἰς οὓς ἡ Ἐκκλησία ἀνέθετο ἤδη τὴν ὁριστικὴν διεξαγωγὴν τοῦ ζητήματος, καὶ ὅτι τὸ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν λυπηρὸν καὶ ἐπιβλαβὲς ζήτημα θέλει ὅσον τάχιον ἐξομαλισθῇ ἐπ' ἀγαθῷ μὲν τῆς ἐπαρχίας Σερρῶν, ἐπὶ χαρᾷ δὲ τῆς Μητρὸς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

— *Ὁ Μητροπολίτης Βάρνης*. — Τὸ παρελθὸν Σάββατον ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Βάρνης κύριος Πολύκαρπος.

— *Τὸ ἐν Μόσχᾳ Πατριαρχικὸν Μετόχιον*. — Τῇ παρελθούσῃ Δευτέρᾳ ἐγκατέλιπε τὴν βασιλεύουσαν κατευθυνόμενος εἰς Μόσχαν ὁ αὐτόθι ἀντιπρόσωπος τοῦ Πατριαρχικοῦ Μετοχίου πανοσιολογιώτατος ἀρχιμανδρίτης κ. Σεραφεὶμ Σκαρούλης. Μετ' ἐννεατῆ λυσιτελῆ καὶ σκοπιμωτάτην διαχείρισιν τῶν συμφερόντων τοῦ αὐτόθι Μετοχίου του Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ὁ Ἀρχιμ. κ. Σ. Σκαρούλης, ἐνταῦθα ἐπὶ μικρὸν διατρίψας, ὑπέβαλε τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ ἔκθεσιν λεπτομερῆ περὶ τῆς κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα διαχειρίσεως, ἐξ ἧς ἐξάγεται ὅτι, ὁ πανοσιολογιώτατος ἀρχιμανδρίτης μετ' αὐταπαρνησίας καὶ δραστηριότητος ἐργασθεὶς κατώρθωσε οὐ μόνον τὸν αὐτόθι ἱερὸν Ναὸν τοῦ Μετοχίου νὰ ἀνοικοδομήσῃ καὶ εὐρυχωρότερον τοῦ ἀρχαίου ν' ἀνεγείρῃ, ἀλλὰ καὶ διὰ προσοδοφόρων ἄλλων κτημάτων, τῇ φιλοτίμῳ αὐτοῦ ἐπιμελείᾳ ἀνεγερθέντων, νὰ πλουτίσῃ. Τῆς ἐκθέσεως ταύτης ἀναγνωσθείσης ἐν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ ἡ Α. Θειοτάτη Παναγιότης ἐπὶ τῇ φιλευσεβεῖ ταύτῃ ἐπιμελείᾳ τοῦ πανοσιολογιωτάτου ἀρχιμανδρίτου, προσεκάλεσεν αὐτὸν ἐπισήμως ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ ἐξέφρασε τὰς θερμὰς τῆς Ἐκκλησίας εὐχαριστίας ἐπὶ τῇ τιμίᾳ καὶ τελεσφόρῳ διαχειρίσει τῶν συμφερόντων τοῦ ἐν Μόσχᾳ Μετοχίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

— *Μητροπολίτης Γάνου καὶ Χώρας*. — Ἐκδοθέντων τῶν ἀποδημητηρίων ἐγγράφων, ἐγκαταλείπει μετά τινας ἡμέρας τὴν βασιλεύουσαν ἡ Α. Πανιερότης ὁ Μητροπολίτης Γάνου καὶ Χώρας κ. Διονύσιος.

— *Ἄφιξις*. — Ἀφίκετο εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁ πανοσιώτατος καθηγούμενος τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ἱερᾶς Μονῆς τοῦ ἁγίου Παύλου Σωφρόνιος μετὰ τοῦ ἐν Καρυαῖς ἀντιπροσώπου τῆς αὐτῆς Μονῆς Γεωργίου μοναχοῦ.

— *Κήρυγμα τοῦ θείου λόγου*. — Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν κηρύξουσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ὁ ἱερολογ. καθηγητὴς τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Γερμανὸς Καραβαγγέλης ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ, ὁ ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος Βλάγκας ἐν Βλάγκᾳ, ὁ πανοσιολ. κ. Ἀγαθάγγελος Καστοριάδης ἐν Ὑψωμαθείοις (ἐκκλησία Ἀναλήψεως), ὁ πανοσιολ. κ. Πάμφιλος ἐν Ἐδιρνεκαπίῳ, ὁ ἱερολογ. κ. Νικόδημος ἐν Φωτηρᾷ, ὁ πανοσιολ. κ. Γερμανὸς Θεοτοκᾶς ἐν Γαλατᾷ (ἐκκλησίᾳ Παναγίας), ὁ αἰδεσιμ. Οἰκονόμος κ. Ἰωάννης ἐν Πρόποσι Ταταούλων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Α΄.

Ἐνθρονιστικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς Μητροπολίτας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

ΝΕΟΦΥΤΟΣ

ἐλέῳ Θεοῦ

Ἀρχιεπίσκοπος Κων/πόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμ. Πατριάρχης

Ἀριθμ. {πρωτοκ. 5690 / διεκπερ. 3654}

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα . . . . ὑπέρτιμε καὶ ἔξαρχε . . . ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κὺρ . . . χάρις εἴη τῇ Αὐτῆς Ἱερότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἐν συνοχῇ καρδίας προαγόμεθα ἀπευθῦναι τῇ φίλῃ ἡμῖν Αὐτῆς Ἱερότητι τὴν παροῦσαν ἀδελφικὴν ἡμῶν ἐπιστολὴν ἐπὶ τῷ ἐξαγγεῖλαι Αὐτῇ τὴν μετὰ τὴν πρὸς Κύριον ἐκδημίαν τοῦ ἀοιδίμου ἐν Πατριάρχαις καὶ προκατόχου ἡμῶν κυροῦ Διονυσίου τοῦ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως ἀποκατάστασιν τοῦ χηρεύσαντος Ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ τούτου Θρόνου καὶ τὴν ἐφ' ἡμᾶς ἐκδηλωθεῖσαν πανυπεράγαθον τοῦ Θεοῦ εὐδοκίαν. Ἀνακοινούμεθα τοίνυν αὐτῇ ὅτι, συντελεσθέντων ἁπάντων τῶν ὑπό τε τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν σχετικῶν Κανονισμῶν ἐπὶ τούτῳ καθοριζομένων, ἡ πρὸς ἐκλογὴν τοῦ τὴν ἀνωτάτην διακυβέρνησιν τῆς Ἐκκλησίας ταύτης ἀναληψομένου γενικὴ Συνέλευσις τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν ἁγίων ἀρχιερέων καὶ τῶν ἐκλαμπροτάτων καὶ εὐγενεστάτων λογάδων καὶ

ἀντιπροσώπων τοῦ Γένους, εἰς τὴν ἡμετέραν ἀπιδοῦσα Μετριότητα, ἐκάλεσεν ἡμᾶς κοινῇ καὶ ὁμοθύμῳ ψήφῳ, ἐπὶ τὴν πηδαλιουχίαν τοῦ παγκοίνου τούτου νοητοῦ σκάφους, ἐν ᾧ ἡ θεόσδοτος τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως καὶ τῶν θεσμίων αὐτῆς παρακαταθήκη ἀπ' αἰώνων ἀπαραμείωτος διασώζεται. Καὶ διεπτόησε μὲν τὴν ψυχὴν ἡμῶν, μηδαμῶς τοιαῦτα προσδοκώντων, ἡ οὕτως ἀποφηναμένη ψῆφος κλήρου τε καὶ λαοῦ, ἐπέλιπε δ' ἡμᾶς τὸ θάρρος ἀντιμετροῦντας τὴν ἀσθένειαν ἡμῶν πρὸς τὸ δυσβάστακτον βάρος τῆς πολυφρόντιδος ταύτης διακονίας, πρὸς τὰς παρομαρτούσας σοβαρωτάτας εὐθύνας, καὶ πρὸς τὰς πολλὰς ἐν τοῖς δυσχειμέροις τούτοις καιροῖς προσδοκίας τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος. Ἀλλ' ὀφείλοντες πιστεύειν, κατὰ τὴν παραδοθεῖσαν ἡμῖν διδασκαλίαν, ὅτι ἐν παντὶ περὶ τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν τελεσιουργουμένῳ πάρεστιν ὁδηγὸς ἡ ἐξ ὕψους πρόνοια τοῦ θείου αὐτῆς δομήτορος, καὶ διιδόντες ἐν τῇ καλούσῃ ἡμᾶς φωνῇ τὸ ὑπέρτατον Αὐτοῦ κέλευσμα, εὐπειθῶς ὑπετάγημεν τῷ Κυρίῳ *«ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν, προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ»*. Καὶ δή, προσπεσόντες τῷ Θεῷ καὶ πᾶσαν ἡμῶν αὐτῷ ἀναθέμενοι τὴν ἐλπίδα, ἐπελαβόμεθα τῶν οἰάκων τῆς ἱερᾶς ὁλκάδος, καταξιωθέντες πρότερον τῆς ὑψηλῆς ἀναγνωρίσεως καὶ ἀναγορεύσεως ὑπὸ τοῦ γαληνοτάτου καὶ κραταιοτάτου ἡμῶν Ἄνακτος καὶ τῆς σεβαστῆς Αὐτοῦ Κυβερνήσεως, παρ' ὧν εὐνουστάτης ἐτύχομεν δεξιώσεως καὶ εὐμενεστάτης ἐνθαρρύνσεως. Οὕτω τοίνυν παρὰ Θεοῦ ἐλεηθέντες, καὶ τὰ γενόμενα γνωρίζοντες τῇ Αὐτῆς Ἱερότητι, ἀνομολογοῦμεν ὅτι, μετὰ τὴν εἰς Θεὸν ἐλπίδα καὶ τὴν ἐνδειχθεῖσαν ἡμῖν αὐτοκρατορικὴν εὐμένειαν, οὐκ ἔχομεν προσκομίσαι ἐν τῇ διακυβερνήσει τῶν κοινῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους πραγμάτων, ἀλλ' ἢ τὸν μύχιον μὲν πόθον ἡμῶν τοῦ παραστῆσαι ἑαυτοὺς δοκίμους τῷ Θεῷ καὶ φυλάξαι ἀλύμαντον τὴν διαπιστευθεῖσαν ἡμῖν ἱερὰν παρακαταθήκην, τὴν ἀνυπόκριτον δὲ πρὸς πάντας ἀγάπην καὶ τὴν ἐνδόμυχον πεποίθησιν ἐπὶ τὴν συναρωγὴν συμπάσης τῆς ἱερᾶς Ἀδελφότητος καὶ ἐπὶ τὸν ἔνθεον ζῆλον παντὸς τοῦ χριστωνύμου πληρώματος. Τοιαύας δὲ φέροντες τὰς ἐλπίδας καὶ τὰ ἐφόδια πρὸς εὔπλοιαν, ἀπαραίτητον ἡγούμεθα ὑποδεῖξαι ὅτι, τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τοῦ συνόλου τῶν πιστῶν ἀπαρτιζομένης, κοινὸν ἁπάντων καθῆκόν ἐστιν ἡ ἀδιάλειπτος μέριμνα καὶ σπουδὴ ὅπως διὰ τῆς θερμουργοῦ πίστεως καὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης, εἰρήνης καὶ ἑνότητος περιφρουρῆται αὕτη διηνεκῶς ἀπὸ πάσης ἔξωθεν ἐπιβουλῆς καὶ ἀπὸ πάσης ἐσωτερικῆς χαλεπότητος. Πρὸς εἰδότας δὲ γράφοντες οὐ χρήζομεν πάντως λεπτομεροῦς τῇ Αὐτῆς Ἱερότητι ὑπομνήσεως ἑκάστου τῶν προσιδιαζόντων αὐτῇ καθηκόντων, ἀδιστάκτως δὲ πεποίθαμεν ὅτι, πρὸ παντός, τοῖς ἱεροῖς προσκειμένη κανόσι καὶ θεσμοῖς, ἐφ' ὧν ἑδράζεται τὸ θεοστήρικτον τῆς Ἐκκλησίας πολίτευμα, καὶ τοῖς παλαιτάτοις αὐτῆς δικαίοις, τοῖς διὰ πατρικῆς ἀγαθότητος πανδήμως κεκυρωμένοις ὑπό τε τοῦ νῦν εὐκλεῶς ἀνάσσοντος τρισεβάστου μονάρχου καὶ πάντων τῶν ἐνδόξων προκατόχων Αὐτοῦ, οὐ παύσεται καὶ ἐφεξῆς θεοφιλῶς *«ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει»*, φιλοτίμως τὸν ζῆλον αὐτῆς ἐπιτείνειν ἐν παντὶ θεαρέστῳ ἔργῳ *«καὶ βλέπειν ἑαυτὴν»* κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον, *«ἵνα μὴ ἀπολέσωμεν ἃ εἰργασάμεθα, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβωμεν»*, διδάσκειν δὲ τοὺς πιστοὺς *«ἵνα τὴν παρακαταθήκην φυλάξωσιν, ἐκτρεπόμενοι τὰς βεβήλους κενοφωνίας τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, ἥν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν»*. Ὁμοίως δὲ ἐπὶ τὴν ἄγρυπνον αὐτῆς προσοχὴν καὶ ἐπὶ τὴν συνεχῆ τῶν ἐπαρχιακῶν αὐτῆς ἀναγκῶν αὐτοπρόσωπον ἐξέτασιν πεποιθότες, δι' ἐλπίδος ἔχομεν ὅτι τὸν μὲν ὑπ' αὐτὴν ἱερὸν κλῆρον ἐξακολουθήσει καθοδηγεῖν εἰς ἐπαξίαν τῆς κλήσεως αὐτοῦ πολιτείαν καὶ εἰς τήρησιν τῆς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ ἁρμοζούσης εὐπρεπείας καὶ τάξεως, τὰ δὲ πρὸς χριστιανικὴν μόρφωσιν ἢ πρὸς περίθαλψιν πασχόντων προωρισμένα κοινὰ ἐκπαιδευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ καθιδρύματα καὶ τὰς εὐαγεῖς Μονὰς συντόνως ἐποπτεύειν, ἵνα εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν ὁσημέραι προάγωνται προκοπὴν καὶ ἐπίδοσιν. Οὕτω τοίνυν ἔργῳ τε καὶ λόγῳ εἰς νομὰς σωτηρίους κατευθύνουσα τὸ λογικὸν αὐτῆς ποίμνιον, καὶ προσέτι ποδηγετοῦσα αὐτὸ εἰς τὴν πρὸς τὰς ἐκκλησιαστικὰς διακελεύσεις υἱικὴν εὐπείθειαν, εἰς τὴν πρὸς τοὺς νόμους καὶ τὸ βασίλειον κράτος ὑποταγὴν καὶ εἰς τὴν πρὸς τὸν φιλόλαον ἡμῶν Ἄνακτα Σουλτὰν Ἀπτοὺλ Χαμὶτ Χὰν πιστὴν ἀφοσίωσιν, τὴν τελεσφορωτάτην παρέξει ἡμῖν συμβολήν, γινώσκουσα ὅτι καὶ ἡμᾶς ἑτοίμους εὑρήσει εἰς τὸ ἐπιλαμβάνεσθαι παραχρῆμα τῶν ἑκάστοτε ἀναφερομένων ἡμῖν ἐπαρχιακῶν αὐτῆς ὑποθέσεων. Ἐπὶ τούτοις δέ, ὑπομιμνήσκοντες τὴν αὐτῆς Ἱερότητα καὶ τὴν ὑπὸ τῶν ἱερῶν Κανόνων ἀναγραφομένην τάξιν τοῦ μνημονεύειν τοῦ ὀνόματος ἡμῶν ἐν ταῖς ἱεροτελεστίαις, ἐξαιτούμεθα αὐτῇ τε καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ αὐτῆς τὴν παρὰ Θεοῦ χάριν καὶ τὸ ἄπειρον Αὐτοῦ ἔλεος.

,αωϞα'. Νοεμβρίου ιϛ'.

† Ὁ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

B'.

Ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς ὁσιωτάτους ἡγουμένους τῶν μοναστηρίων.

ΝΕΟΦΥΤΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ κτλ.

Ἀριθμ. Πρωτ. 5690 / Διεκπ. 6354

Ὁσιώτατοι ὅ τε ἡγούμενος καὶ λοιποὶ πατέρες τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ . . . κειμένου ἱεροῦ ἡμετέρου πατριαρχικοῦ καὶ Σταυροπηγιακοῦ Μοναστηρίου . . . τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Εἰ καὶ ἐγνώσθη πάντως καὶ τῇ ὑμῶν Ὁσιότητι ἡ ἐπ' ἐσχάτων ἐκ τῶν ἐπιγείων πρὸς τὰ ἄνω μετάστασις τοῦ αἰωνίας μνήμης Παναγιωτάτου προκατόχου ἡμῶν κυροῦ Διονυσίου τοῦ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως, οὐχ ἧττον καὶ διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν Ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς προαγόμεθα ἐξαγγεῖλαι ὑμῖν ὅτι μετὰ τὸ θλιβερὸν τοῦτο γεγονός, ληφθείσης προνοίας παρὰ τῶν ἁρμοδίων πρὸς ἀντικατάστασιν τῆς ἐκείνου Παναγιότητος, συνῳδὰ τοῖς ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμοῖς, προσεκλήθημεν ἡμεῖς εἰς πλήρωσιν τοῦ χηρεύσαντος ἁγιωτάτου Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, καὶ διὰ προσωπικῆς ἐμφανίσεως ἐνώπιον τοῦ εὐεργετικωτάτου καὶ φιλολάου ἡμῶν Ἄνακτος ἀξιωθέντες ἐπισήμου καὶ ἀριπρεποῦς ἀναγνωρίσεως παρὰ τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ἀξιώματι, Θεοῦ συναιρομένου, ἀνελάβομεν τὰ ὑψηλὰ καὶ σοβαρὰ τῆς Πατριαρχείας καθήκοντα, πρὸς τὴν θείαν θαρροῦντες ἀντίληψιν καὶ τὰ πάντα ἐξ αὐτῆς προσδοκῶντες, ἐξ ἧς πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν καταβαῖνον. Ταῦτα τοίνυν τὰ γενόμενα ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις γνωρίζοντες τῇ ὑμῶν ὁσιότητι, καὶ ἀπονέμοντες τὰς ἐγκαρδίους ἡμῶν εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας ὡς ἀπαρχάς τινας τῆς θείῳ ἐλέει Πατριαρχείας ἡμῶν, ἅμα δὲ καὶ ἐξαιτούμενοι ὑμῖν ὑγίειαν διηνεκῆ, καρποφορίαν θεοφιλῶν ἀρετῶν ἐν τῷ σταδίῳ τῆς μοναστικῆς ἀσκήσεως, ὃ ᾑρετήσασθε, καὶ πάντων τῶν σωτηριωδῶν αἰτημάτων τὴν ἀπόλαυσιν, προηγουμένως μὲν ὑπομιμνήσκομεν ὑμῖν τὸ κανονικὸν καθῆκον τοῦ μνημονεύειν τοῦ Πατριαρχικοῦ ἡμῶν ὀνόμα-

τος ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς καὶ ἀκολουθίαις, εἶτα δὲ εἰσηγούμεθα ἐκ προνοίας ἀξιοχρέου ἐκκλησιαστικῆς, ὅπως ἐγκαρτεροῦντες ἀδιαλείπτως ταῖς προσευχαῖς καὶ τῇ τοῦ Θεοῦ λατρείᾳ, τηρῆτε ἀκριβῶς τὰς μοναστηριακὰς τάξεις, τὰ θεῖα παραγγέλματα, τοὺς ἱεροὺς Κανόνας καὶ τὰς παραδόσεις τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἐγκύπτητε εἰς τὴν μελέτην τῶν θείων Γραφῶν καὶ τῶν ἱερῶν συγγραμμάτων τῶν θεοφόρων Πατέρων καὶ διδασκάλων ἡμῶν, ἵνα ἐξ αὐτῶν ἀρυόμενοι τὰ διαυγῆ καὶ καθαρὰ νάματα τῆς σωτηρίου διδασκαλίας, ρυθμίζητε τὸν βίον ὑμῶν εἰς εὐαρέστησιν τοῦ Ὑψίστου καὶ εἰς εἰλικρινῆ ὑποταγὴν καὶ ἀφοσίωσιν πρὸς τὸ Βασίλειον Κράτος, οὐκ ἔστι γὰρ βασιλεία, εἰμὴ ἀπὸ Θεοῦ τεταγμένη, κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον. Σὺν πᾶσι δὲ τούτοις ὑπομιμνήσκομεν ὑμῖν καὶ τὸ ἀπαραίτητον καθῆκον τοῦ συμβιοῦν ἐν ὁμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ ἀδελφικῇ καὶ συντελεῖν ἕκαστος κατὰ τὸ ἐνὸν ὑπὲρ εὐκλείας καὶ ἐπὶ τὰ κρείττω προαγωγῆς τῆς ἱερᾶς ὑμῶν Μετανοίας, ὑπὲρ ἧς ἕξετε ἀεὶ ἑτοίμην καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν προστασίαν ἐν πάσαις ταῖς δικαίαις ὑμῶν αἰτήσεσιν. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν. ,αωξα'. Νοεμβρίου ιε'.

† Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

Γ'.

Εἰρηνικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς Πατριάρχας Ἀλεξανδρείας, Ἱεροσολύμων καὶ τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου.

ΝΕΟΦΥΤΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ κτλ.

Τῇ ἄνωθεν ἐκ πατέρων καλῶς κρατούσῃ ἱερᾷ τάξει τοῦ ἀνακοινοῦσθαι ἀλλήλοις εἰρηνικοῖς γράμμασι τὰς ἑαυτῶν θεοκλήρους ἐγκαταστάσεις τοὺς τὰ πηδάλια τῶν κατὰ τόπους ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν ἐγχειριζομένους ἑπόμενοι καὶ ἡμεῖς οἱ θείῳ ἐλέει καὶ κανονικῇ ἐκλογῇ τῶν ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ τῶν ἐπιλέκτων μελῶν καὶ ἀντιπροσώπων τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ, ὑψηλῇ τε ἐπινεύσει τοῦ φιλολάου ἡμῶν Ἄνακτος κληθέντες ἄρτι ἐπὶ τὸν Ἁγιώτατον Ἀποστολικὸν Πατριαρχικὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον, χηρεύσαντα μετὰ τὴν πρὸς Κύριον ἐκδημίαν τοῦ αἰωνίας μνήμης Παναγιωτάτου προκατόχου ἡμῶν κυροῦ Διονυσίου τοῦ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως, τὴν εἰρηνικὴν ταύτην ἐπιστολὴν διαπέμψαι ἔγνωμεν καὶ τῇ λίαν ἡμῖν περιλημένῃ Σεβασμιωτάτῃ Αὐτῆς Μακαριότητι εἰς ἐκφαντορικὴν ἐκδήλωσιν τοῦ ἀκραιφνοῦς ἡμῶν πόθου τοῦ τηρεῖσθαι ἀεὶ ἀδιάρρηκτον τὸν σύνδεσμον τῆς ἀγάπης καὶ ὁμονοίας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, ὥστε ἀποτελεῖν ταύτας ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα καθὼς καὶ ἐκλήθησαν ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως αὐτῶν, ὥσπερ ὁ θεῖος Ἀπόστολος ἀποφαίνεται. Γνωρίζοντες τοίνυν καὶ τῇ Σεβασμιωτάτῃ ἡμῖν Αὐτῆς Μακαριότητι τὰ γενόμενα, εὐδοκίᾳ τοῦ Παναγάθου Θεοῦ, πρωτίστως μὲν τὸν ἀδελφικὸν ἡμῶν ἀπονέμομεν Αὐτῇ ἀσπασμόν, τὰς θεοδέκτους αὐτῆς εὐχὰς ἐξαιτούμενοι εἰς θεάρεστον ποιμαντορίαν τοῦ τῇ ἡμετέρᾳ ἀσθενείᾳ διαπιστευθέντος, ἀφάτῳ τῆς θείας προνοίας συγκαταβάσει, εὐσεβοῦς καὶ ὀρθοδόξου πληρώματος, ἐφεξῆς δὲ διαβεβαιούμεθα τὴν γερασμίαν ἀγάπην Αὐτῆς περὶ τῆς πρόφρονος ἀρωγῆς καὶ συναντιλήψεως εἰς τὰ τῷ ἁγιωτάτῳ Αὐτῆς Θρόνῳ συμβάλλοντα, ἀξιοῦντες Αὐτὴν καὶ παρακαλοῦντες ἀμοιβαίαν ἔσαεὶ παρέχειν τὴν συναντίληψιν εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς καὶ ἐν ταῖς ἱλαστηρίοις ἐντεύξεσι μνείαν ἡμῶν ποιεῖσθαι καὶ δέεσθαι τοῦ θείου Κυβερνήτου, ὅπως τῇ πανσθενεῖ αὐτοῦ δυνάμει καὶ χάριτι ἱκανώσῃ ἡμᾶς εἰς ὅρμον εὐλίμενον καταγαγεῖν τὸ θεοπαγὲς σκάφος τῆς ἁγίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας καὶ εἰς σωτηρίαν καθοδηγῆσαι τὴν θεόλεκτον ἐκλογάδα, χαρίζηται δὲ καὶ Αὐτῇ ὑγίειαν ἀμετάπτωτον, προκοπὴν ἔργων ἀγαθῶν ἐν τῇ ποιμαντορίᾳ τοῦ ὑπ' αὐτῆς δεξιῶς κυβερνωμένου εὐσεβοῦς κλήρου καὶ λαοῦ, πρὸς δὲ καὶ ἔτη πλεῖστα, πανευφρόσυνα καὶ κατ' ἄμφω σωτήρια. ,αωξα' Νοεμβρίου ι'.

Δ'.

Ἐπιστολὴ εἰρηνικὴ πρὸς τὰς αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας Ρωσσίας, Ἑλλάδος, Σερβίας, Ρουμανίας καὶ πρὸς τὸν Μητροπολίτην Μαυροβουνίου.

ΝΕΟΦΥΤΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ κτλ.

Ἀριθμ. πρωτοκ. 5712.

Ἀρρήτοις τοῦ Ὑψίστου βουλαῖς καὶ θείᾳ Αὐτοῦ συγκαταβάσει κληθέντες ἄρτι κατὰ τὰ παρ' ἡμῖν κεκανονισμένα ἐπὶ τὸν Ἁγιώτατον Ἀποστολικὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον μετὰ τὴν πρὸς Κύριον ἐκδημίαν τοῦ αἰωνίας μνήμης προκατόχου ἡμῶν κυροῦ Διονυσίου τοῦ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως, προαγόμεθα, καθῆκον ἱερὸν καὶ πατροπαράδοτον ἐκπληροῦντες, ἀνακοινώσασθαι τῇ γερασμίᾳ καὶ λίαν ἡμῖν περιλημένῃ αὐτῆς Πανιερότητι τὰ γενόμενα διὰ τοῦδε τοῦ εἰρηνικοῦ ἡμῶν Γράμματος, τοῦτο μὲν ὅπως ἡ χάριτι Χριστοῦ βασιλεύουσα ἐν ταῖς ὑπ' οὐρανὸν Ἐκκλησίαις θεοκλήρωτος ἀγάπη ἐπὶ μᾶλλον κρατύνηται ἀδιαρρήκτοις συσφιγγομένη δεσμοῖς, τοῦτο δὲ ὅπως ἐκδηλώσαντες τὴν συνέχουσαν ἡμᾶς δειλίαν πρὸς τὸ ἀπροόπτως ἐπιτεθὲν ἡμῖν βαρὺ καὶ δυσβάστακτον φορτίον τοῦ Πατριαρχικοῦ ἀξιώματος, ἐκλιπαρήσωμεν τὰς ἀδελφικὰς καὶ θεοδέκτους τῆς ὑμετέρας σεβασμίας ἀγάπης εὐχὰς ἀρωγοὺς καὶ ἐνθαρρυντικὰς εἰς ἀδιάπταιστον ἐκπλήρωσιν τῶν διαπιστευθέντων τῇ ἡμετέρᾳ ἀσθενείᾳ ὑψηλῶν καὶ σπουδαίων τῆς Πατριαρχείας καθηκόντων. Καὶ δὴ ἀσπαζόμενοι αὐτὴν ἐν φιλήματι ἁγίῳ καὶ ἐξαιτούμενοι αὐτῇ ἄνωθεν δαψιλῆ τὴν καρποφορίαν ἀγαθῶν ἔργων, ὅσα εἴς τε τὴν τῶν ἀπανταχοῦ ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εὐαγγελικὴν κατάρτισιν καὶ εἰς τὴν ψυχικὴν σωτηρίαν τοῦ ὑπ' αὐτῆς καὶ τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῆς ὑπαγομένων ἐν Χριστῷ ἁγίων ἀρχιερέων θεοφιλῶς καὶ θεοπρεπῶς ποιμαινομένου εὐσεβοῦς πληρώματος συμβάλλεται, ἀξιοῦμεν αὐτὴν μνείαν καὶ ἡμῶν ποιεῖσθαι ἐν ταῖς πρὸς Θεὸν ἐντεύξεσι καὶ δαψιλῆ παρέχειν ἡμῖν ἀεὶ δείγματα ἀδελφικῆς ἀγάπης, οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ἐνὸν συντελεῖν ἡμῖν ἐν ἔργοις καὶ λόγοις καὶ γράμμασιν εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, παρ' οὗ καὶ τὰ ἔτη αὐτῆς εἶεν ὅ τι πλεῖστα ὑγιεινὰ καὶ σωτήρια. ,αωξα' Νοεμβρίου ιδ'.

ΛΟΓΟΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ Α' ΚΥΡΙΑΚΗΝ ΤΟΥ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΘΗΜΕΡΟΥ

ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ὑπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ ἐπόπτου τῶν Σχολῶν καὶ Ἀρχισυντάκτου τῆς „Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας"

Ἱεροδιακόνου ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ΔΩΡΙΖΑ

«Καὶ εἶπε, τοῦτο ποιήσω· Καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω».

(ΛΟΥΚ. 12, 16).

Λύπην καὶ ἀθυμίαν, Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Δέσποτα, Σεβασμιώτατοι ἱεράρχαι καὶ λοιποὶ φιλόχριστοι ἀκροαταί, λύπην καὶ ἀθυμίαν αἰσθάνεταί τις ἀκούων ἀναγινωσκομένην τὴν πρὸ μικροῦ ἀναγνωσθεῖσαν εὐαγγελικὴν περικοπήν. Ἡ ἐν τῇ περικοπῇ

ταύτη ζωηρὰ καὶ ἐκφραστικωτάτη παραβολὴ διὰ θαυμασίων χρωμάτων ζωγραφίζουσα τὴν ψυχικὴν κατάστασιν ἑνὸς ἀνθρώπου, τοῦ ὁποίου τὸν νοῦν, τὴν καρδίαν καὶ τὴν ψυχὴν ἐδηλητηρίασε καὶ διέφθειρεν ὁ ἐγωισμός, ὥστε νὰ νομίζῃ ὅτι ὁ Θεὸς καὶ ἡ φύσις εἰργάσθησαν μόνον πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ταπεινῶν αὐτοῦ παθῶν καὶ τῶν χυδαίων ἐπιθυμιῶν, εἰκονίζει ἅμα χαρακτηριστικώτατα ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἄφρονος τούτου καὶ ἀνοήτου ἐγωιστοῦ τὰς φοβερὰς καὶ ἀνυπολογίστους συνεπείας τῆς δεινῆς καὶ ὀλεθρίας νόσου τῆς ἡμετέρας ψυχῆς, ἥτις καλεῖται ἐγωισμὸς καὶ ἥτις ἀπὸ τῆς πρώτης ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος τοσαύτας ἐπροξένησε καὶ προξενεῖ καταστροφὰς εἰς τὰ ἄτομα καὶ εἰς τὰ ἔθνη, ὡς ἄλλη δεινὴ καὶ φοβερὰ φαγέδαινα καταβιβρώσκουσα τὴν καρδίαν καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτῶν. Τὸν ἐγωισμὸν καὶ τὰς συνεπείας αὐτοῦ ὁ θεῖος Σωτὴρ καὶ διδάσκαλος τῆς αὐταπαρνησίας καὶ τῆς ἀγάπης μετὰ τοσαύτης ζωηρότητος ἐστιγμάτισεν ἐνώπιον τοῦ ἐπισυναχθέντος ἀπείρου πλήθους τῶν Ἰουδαίων διὰ τῆς θαυμασίας ταύτης παραβολῆς, διότι ὁ ἐγωισμὸς ἦν ὁ διαρρήξας τὰς μεταξὺ τοῦ πλάστου καὶ τοῦ δημιουργήματος ἀγαθὰς σχέσεις καὶ κατακρημνίσας αὐτὸ εἰς τὸν βόθυνον τῆς ἁμαρτίας καὶ ἀθλιότητος, ὁ ἐγωισμὸς ἦν ὁ αἴτιος τῆς φοβερᾶς ἠθικῆς καὶ θρησκευτικῆς ἐκλύσεως καθ' ὅλην τὴν ἀρχαιότητα, ὁ δὲ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἀκριβῶς ἐπὶ τούτῳ κατῆλθεν ἐν μέσῳ τῆς ἀνθρωπότητος ἵνα ἀποκαταστήσῃ τὴν ἀρχαίαν σχέσιν, ἀποπλύνῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ κληρονομικοῦ ῥύπου καὶ ἀντικαταστήσῃ ἀντὶ τοῦ ἐγωισμοῦ ὡς ἐλατηρίου τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐθελοθυσίαν. Τὴν λιθίνην καρδίαν, ἣν ὁ ἐγωισμὸς εἶχε παραγάγει ἐν τῇ ἀνθρωπότητι, ὁ Κύριος ἡμῶν ἦλθεν ἵνα ἀντικαταστήσῃ διὰ σαρκίνης, προσιτῆς δηλαδὴ εἰς πᾶν ἀγαθὸν καὶ εὐγενὲς αἴσθημα. Ἀλλ' ὅμως μήπως ἡ ὡραία αὕτη καὶ ἐκφραστικωτάτη παραβολὴ περὶ τοῦ ἄφρονος καὶ ἐγωιστοῦ πλουσίου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εὕρῃ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῆς καὶ σήμερον ἔτι μετὰ τὴν θυσίαν τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὸ Εὐαγγέλιον τῆς ἀγάπης; Μήπως καὶ ἡμεῖς μετὰ τὴν ὑψίστην τῶν θυσιῶν καὶ τὰ ἄρρητα ἐκεῖνα ῥήματα τῆς ἀγάπης ἐσμὲν ὀλιγώτερον ἐγωισταί, ὀλιγώτερον δοῦλοι τῶν παθῶν καὶ τῶν ἐπιθυμιῶν ἡμῶν; Μήπως ὁ ἐγωισμὸς ὀλιγωτέρας σήμερον προξενεῖ εἰς τὴν κοινωνίαν ἡμῶν καταστροφάς; Εὔκαιρος λοιπὸν καὶ σήμερον ὁ περὶ ἐγωισμοῦ λόγος καὶ περὶ τούτου ἐπιτραπήτω μοι βραχέα τινὰ ἐνώπιον ὑμῶν νὰ ὁμιλήσω, τὴν θείαν ἀρωγὴν καὶ τὰς εὐχὰς τοῦ παναγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ δεσπότου εὐλαβῶς ἐπικαλεσάμενος.

Ὁ ἄνθρωπος, εὐσεβεῖς καὶ φιλόχριστοι ἀκροαταί, ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐστὶν ἐκτεθειμένος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ παρουσιάζεται ζῶν ἐν μέσῳ τῶν ὁμοίων αὐτῷ ἀνθρώπων. Ἐν τῇ σχέσει αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεόν, ὁ ἄνθρωπος παρίσταται ἡμῖν ὡς ἓν τῶν κτισμάτων αὐτοῦ, προϊὸν τῆς ἀγαθῆς αὐτοῦ θελήσεως καὶ ἀντικείμενον τῆς φιλευσπλάγχνου καὶ οἰκτίρμονος αὐτοῦ προνοίας, ἄνευ τῆς ὁποίας ἐν τῷ δεινῷ ἀγῶνι, ὃν ἀδιαλείπτως ὑφίσταται πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν φύσιν ἤθελεν εἶναι τὸ ἀσθενέστερον, τὸ ἐλεεινότερον τῶν πλασμάτων. Ἐν τῇ σχέσει μετὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ὁ ἄνθρωπος παρουσιάζεται ἡμῖν ὡς μέλος ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ὀργανικοῦ σώματος, ὅπερ ὀνομάζεται ἔθνος ἢ κοινωνία, στενότατα συνδεόμενος μετὰ τῶν ἄλλων μελῶν τῶν ἀποτελούντων τὸν ὀργανισμὸν τοῦτον, τὴν αὐτὴν ζωὴν ζῶν, τὰς αὐτὰς ἔχων ἀνάγκας καὶ τὸν αὐτὸν ἐπιδιώκων σκοπόν. Ἐκτὸς τοῦ ὀργανισμοῦ τούτου δὲν ὑπάρχει διὰ τὸ ἄτομον πραγματικὴ ζωή, δὲν ὑπάρχει πραγματικὴ ὕπαρξις ὅπως δὲν ὑπάρχει ζωὴ δι' ἕκαστον μέλος τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ὀργανισμοῦ, ἀποχωρισθὲν τούτου.

Ἐκ τῆς διπλῆς ταύτης σχέσεως τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, διπλᾶ παράγονται διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ καθήκοντα. Ὡς πλάσμα Θεοῦ, ἐν ᾧ ζῇ καὶ κινεῖται, ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει ἀπόλυτον εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν αἴτιον τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ, τελείαν ὑποταγὴν εἰς τὸ θέλημα αὐτοῦ, ὅπερ ἐστὶν ὁ νόμος τοῦ βίου αὐτοῦ καὶ ἡ πηγὴ τῆς εὐδαιμονίας αὐτοῦ καὶ ὑψίστην ταπείνωσιν ἐνώπιον τοῦ ἀπείρου μεγαλείου τῆς δόξης τοῦ δημιουργοῦ. Ὡς μέλος δὲ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ μετὰ τῶν ἄλλων σώματος ὀφείλει ἀπαρεγκλίτως νὰ ἐργάζηται καὶ συντελῇ ὑπὲρ τοῦ ὅλου σώματος, εἰς ὃ ἀνήκει, διότι ἡ ζωὴ τοῦ ὅλου ὀργανισμοῦ εἶναι ζωὴ καὶ ἑκάστου ἰδίᾳ μέλους, διότι ἡ ὕπαρξις καὶ συντήρησις τοῦ ὅλου εἶναι προϊὸν τῆς ἐργασίας τῶν μελῶν καὶ διότι ἄνευ τῆς ἐργασίας ἑκάστου ἰδίᾳ τῶν μελῶν τὸ ὅλον καταντᾷ εἰς ἀτροφίαν, εἰς παραλυσίαν καὶ ἀποσύνθεσιν, σὺν αὐτῷ δὲ συγκαταστρέφονται καὶ τὰ μέλη. Τὰ ἔθνη καὶ αἱ κοινωνίαι δὲν εἶναι τυχαία καὶ παροδικὴ συνύπαρξις ἀτόμων ζώντων ὑπὸ τὸν αὐτὸν μὲν οὐρανὸν καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐδάφους, ἑκάστου ὅμως δι' ἑαυτόν. Τὰ ἔθνη καὶ αἱ κοινωνίαι ἀποτελοῦσι σῶμα ζῶν καὶ ὀργανικόν, οὗτινος τὰ μέλη στενότατα συνδέονται πρὸς ἄλληλα, οὕτως ὥστε κατὰ τὴν ὡραίαν εἰκόνα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «ὁ ὀφθαλμὸς οὐ δύναται εἰπεῖν τῇ χειρί, χρείαν σου οὐκ ἔχω, ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσὶ χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω» «ὥστε μὴ εἶναι σχίσμα ἐν τῷ σώματι ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη» (Α' Κορ. ιβ'. 21, 25).

Τούτων οὕτως ἐχόντων, φιλόχριστοι ἀκροαταί, εὐκόλως εἶναι δυνατὸν νὰ ἐννοηθῇ τί μὲν ἐστιν ἐγωισμός, τίνες δὲ αἱ ὀλέθριοι αὐτοῦ συνέπειαι.

Ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος ὡς πλάσμα μὲν τοῦ Θεοῦ ὀφείλει εὐγνωμοσύνην εἰς αὐτόν, πραγμάτωσιν τοῦ ἁγίου αὐτοῦ θελήματος καὶ ὑψίστην ταπείνωσιν ἐνώπιον αὐτοῦ, ὡς μέλος δὲ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ὀργανισμοῦ μετὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ὀφείλει νὰ ἐργάζηται καὶ συντελῇ ὑπὲρ τοῦ ὅλου, ὅπως καὶ τὸ ὅλον ἐργάζεται ὑπὲρ αὐτοῦ, ἐγωισμὸς εἶναι ἡ νοσηρὰ ἐκείνη κατάστασις τῆς ψυχῆς ἡμῶν, καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος λη-

σμονῶν τὴν διπλῆν ταύτην σχέσιν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους καὶ νομίζων ἐν τῇ ἀφροσύνῃ αὐτοῦ ὅτι τὴν ὕπαρξιν αὐτὸς ἔδωκεν εἰς ἑαυτόν, ὅτι αὐτὸς μόνος ἐστὶ τὸ κέντρον τοῦ παντὸς καὶ ὅτι πάντα τὰ περὶ αὐτὸν ἐδημιουργήθησαν ἵνα ἐργάζωνται δι' αὐτὸν καὶ ὑπηρετῶσιν εἰς τὰς ἀξιώσεις τοῦ ὑπερφιάλου αὐτοῦ ἐγωισμοῦ, κατὰ μὲν τοῦ Θεοῦ ἀντάρτιδα ὑψοῖ κεφαλήν, προσπαθῶν ἀφρόνως νὰ ἐξαλείψῃ, εἰ δυνατόν, αὐτὸν ἐκ τῆς δημιουργίας, πρὸς δὲ τοὺς ὁμοίους αὐτῷ ἀνθρώπους φέρεται ὡσεὶ μὴ ἦσαν καὶ οὗτοι ἐγγεγραμμένοι ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς, ὡσεὶ μὴ ἦσαν μέλη ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ὀργανικοῦ ὅλου, τῶν ὁποίων ἡ ὕπαρξις καὶ ἡ συντήρησις εἶναι ὅρος ἀπαραίτητος τῆς ἰδίας αὐτοῦ ὑπάρξεως καὶ συντηρήσεως.

Ἀλλ' ἐὰν τοιοῦτος ἦναι ὁ ἐγωισμός, ποῖαί εἰσιν ἆρά γε αἱ φοβεραὶ καὶ ὀλέθριοι αὐτοῦ συνέπειαι; Ἀφοῦ ἀφ' ἑνὸς μὲν ὁ Θεὸς εἶναι ἡ πηγὴ πάσης ἠθικῆς ζωῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ζωὴ τοῦ ὅλου σώματος ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν μελῶν, εἶναι λίαν εὐχερὲς νὰ ἀναμετρήσῃ τις τὰς φοβερὰς καὶ ὀλεθρίους τοῦ ἐγωισμοῦ συνεπείας. Ὁ ἐγωισμὸς ἀπομακρύνων τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ διδάσκων αὐτὸν νὰ θεραπεύῃ μόνον τὸ ἐγὼ δηλητηριάζει καὶ ξηραίνει τὴν πηγὴν πάσης ἠθικῆς ζωῆς ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, καθιστῶν αὐτὸν πλάσμα ἐλεεινὸν καὶ δυστυχές, ἐστερημένον πάσης ἠθικῆς ζωῆς, κλείων δὲ τὴν καρδίαν αὐτοῦ εἰς πᾶν εὐγενὲς αἴσθημα, καθιστᾷ αὐτὸν οὐ μόνον ἄχρηστον τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ ἔθνους μέλος, ἀλλὰ καὶ ἀνυπολογίστως ἐπιζήμιον, διότι τὸ ἴδιον μόνον ἐπιδιώκων καταστρέφει καὶ παραλύει τὸ ὅλον. Ὅπως τὸ θανατηφόρον μόλυσμα διαφόρων νόσων εἰσερχόμενον εἰς τοὺς φυσικοὺς ὀργανισμοὺς προκαλεῖ τὴν διάλυσιν αὐτῶν, τὴν ἀποσύνθεσιν καὶ τὴν φθοράν, τοιουτοτρόπως καὶ τὸ φοβερὸν τοῦτο τοῦ ἐγωισμοῦ μίασμα εἰσερχόμενον εἰς κοινωνίαν τινά, μικρὰν εἴτε μεγάλην, ἠρέμα καὶ ἀνεπαισθήτως προκαλεῖ τὴν διάλυσιν αὐτῆς καὶ τὴν καταστροφήν. Δυστυχεῖς αἱ κοινωνίαι ἐκεῖναι, ταλαίπωρα τὰ ἔθνη ἐκεῖνα, ἐν οἷς τὸ φοβερὸν τοῦτο καὶ καταστρεπτικὸν μόλυσμα εἰσέδυσε δυστυχῶς, ἐν οἷς ἕκαστον μέλος μόνον τὸ ἴδιον ἑαυτοῦ ἐγὼ ἐπιζητεῖ νὰ ἱκανοποιήσῃ, ἀδιαφορεῖ δὲ περὶ τοῦ ὅλου. Ἡ πηγὴ τῆς εὐημερίας τοῦ ἔθνους ἐκείνου ἐξηράνθη, ἡ δύναμις ἡ παραγωγὸς τοῦ μεγαλείου αὐτοῦ ἐξέλιπε, ταχεῖα δὲ ἤρξατο ἡ παρακμὴ καὶ ἡ διάλυσις αὐτοῦ. Τὰ τοιαῦτα ἔθνη ἀπὸ τοῦδε δύνανται νὰ διαγραφῶσιν ἐκ τῶν σελίδων τῆς ἱστορίας, διότι καὶ ἂν ἐπί τινα ἔτη τὰ ἔθνη ταῦτα βιώσωσιν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ κόσμου, ἡ ζωὴ αὐτῶν θὰ ᾖ ζωὴ φθισιῶντος, ζωὴ ἀποσυνθέσεως, ζωὴ χείρων τοῦ θανάτου. Ἡ ἱστορία διὰ πυρίνων γραμμάτων ἐν ταῖς δέλτοις αὐτῆς ἀναγράφει τὸ θλιβερὸν καὶ ἀπαίσιον τέλος τῶν δυστυχῶν ἐκείνων ἐθνῶν καὶ τῶν κοινωνιῶν, ἐν αἷς τὸ καταστρεπτικὸν νόσημα τοῦ ἐγωισμοῦ κατέστη ἐνδημικόν.

Ἀλλ' ἆρά γε ὁ ἐγωισμὸς εἶναί τι ἐπωφελὲς εἰς αὐτὸν τὸν ἐγωιστήν; εὐτυχῶς οὐχί· διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὅστις ὁρᾷ τὰ πάντα καὶ δι' ἑνὸς πολλάκις ἀποτόμου «ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ, ἃ δὲ ἡτοίμασας τίνι ἔσται» ὡς ἱστὸν ἀράχνης καταστρέφει τοῦ ἐγωισμοῦ τὰς προβλέψεις, τὰ πράγματα ἐν τῷ κόσμῳ οὕτως εἰσὶ διηυθετημένα ὥστε πᾶσα παράβασις τῶν φυσικῶν καὶ ἠθικῶν νόμων νὰ ἐπιφέρῃ ἄμεσον καὶ τὴν ποινήν, ἥτις ἐν ταῖς παραβάσεσι τοῦ ἠθικοῦ νόμου ἐστὶν ὅτι ὁ παραβαίνων αὐτὸν καθίσταται δυστυχής. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ὑπὲρ τοῦ γενικοῦ ἐργασία εἶναι νόμος φυσικὸς καὶ συνάμα νόμος ἠθικός, ὁ ἐγωιστὴς παραβαίνων τούτους τιμωρεῖται δημιουργῶν περὶ ἑαυτὸν ἐρείπια καὶ ἐπὶ τέλους καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος καθιστάμενος δυστυχής. Ἔπειτα εἶναι ὀλίγη τιμωρία δι' αὐτὸν νὰ ζῇ μὲν μακρὰν τοῦ Θεοῦ, νὰ μὴ ἔχῃ ποτὲ τὴν ἡδονὴν τῆς πράξεως τοῦ ἀγαθοῦ, νὰ βλέπῃ δὲ περὶ ἑαυτὸν τὰ δεινὰ τὰ ὁποῖα ἐπροξένησεν εἰς τοὺς ἄλλους ὁ καταστρεπτικὸς αὐτοῦ ἐγωισμὸς καὶ τῶν ὁποίων ἀναπόφευκτος συνέπεια ἔσται ἡ ἰδία αὐτοῦ καταστροφή; Διὰ τοῦτο οὐδέποτε εὑρέθη ἐγωιστὴς μέχρι τέλους ἱκανοποιημένος, οὐδέποτε εὑρέθη ἐγωιστὴς μέχρι τέλους εὐτυχής.

Τοιοῦτος λοιπὸν ὁ ἐγωισμὸς καὶ τοιαῦται αἱ φοβεραὶ αὐτοῦ συνέπειαι. Ὁ ἐγωισμὸς εἶναι μόλυσμα διαλυτικόν, εἶναι πνοὴ θανατηφόρος μεμολυσμένου ἀνέμου, εἶναι δηλητήριον ἀποξηραῖνον πᾶσαν ζωτικὴν ἰκμάδα, εἶναι φοβερὰ κατάρα, εἶναι σπέρμα πάσης κακίας καὶ ἁμαρτίας, εἶναι ἀπαίσιον σάβανον ἐν ταῖς πτυχαῖς τοῦ ὁποίου τυλισσομένη κατέρχεται εἰς τὸν τάφον ἡ εἰρήνη, ἡ εὐδαιμονία, τὸ μεγαλεῖον, ἡ ζωή, ἡ ὕπαρξις τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν κοινωνιῶν, οἱαιδήποτε καὶ ἂν ὦσιν αὗται.

Ἀλλὰ πόθεν ἆρά γε γεννᾶται ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τὸ φοβερὸν τοῦτο ψυχικὸν νόσημα; Πόθεν ἆρά γε συμβαίνει ὥστε ὁ ἄνθρωπος, ἐνῷ εἰς πάντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ φανερὰν καθ' ἑκάστην στιγμὴν βλέπει τὴν χεῖρα τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνῷ πάντα τὰ περὶ αὐτὸν πασιφανῶς καὶ πασιδήλως λέγουσιν ὅτι ἐν τῇ ὑπὲρ τοῦ ὅλου ἐργασίᾳ ἔγκειται καὶ ἡ ἰδία αὐτοῦ ὕπαρξις καὶ ἡ ἰδία αὐτοῦ εὐδαιμονία, νὰ ἀσεβῇ μὲν πρὸς τὸν Θεὸν τυφλώττων καὶ μὴ θέλων νὰ ἴδῃ αὐτόν, νὰ ἐπιζητῇ δὲ μόνον τὸ ἴδιον, ἐνῷ ἐν ἀμφοτέροις ὑπάρχει ἡ δυστυχία αὐτοῦ καὶ ἡ καταστροφή; Ἀφ' ὅτου, χριστιανοὶ ἀδελφοί, ἡ δολερὰ ἐκείνη φωνὴ «ἔσεσθε ὡς θεοί» εὗρεν ἠχὼ ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν προπατόρων ἡμῶν ἡ μετὰ τοῦ Θεοῦ ἄμεσος κοινωνία τοῦ ἀνθρώπου διεσπάσθη, αἱ ῥίζαι τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ἐδηλητηριάσθησαν, ὁ δὲ ἄνθρωπος ὑπὸ τὸν ἦχον τῆς ἀπαισίας ἐκείνης φωνῆς «ἔσεσθε ὡς θεοί» διατελῶν καὶ μακρὰν τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ κατήντησεν εἰς ἀληθῆ λατρείαν ἑαυτοῦ, εἰς θεοποίησιν ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἰδίων ἐπιθυμιῶν καὶ ὀρέξεων. Δι' ὅλης τῆς ἱστορίας τῆς ἀρχαιότητος διήχει ἡ κακόηχος ἐκείνη φωνὴ «ἔσε-

σθε ὡς θεοί», δι' ὅλης τῆς ζωῆς τῆς ἀρχαιότητος διέρχεται τὸ μεμολυσμένον τοῦτο ῥεῦμα. Ἐντεῦθεν ἡ φοβερὰ ἐκείνη ἠθικὴ καὶ θρησκευτικὴ ἔκλυσις, ἐντεῦθεν ἡ γοερὰ ἐκείνη τῆς συνειδήσεως φωνή: «ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου»; Τὸν φοβερὸν τοῦτον ῥύπον τῆς ἀνθρωπότητος, τὴν ἀπαισίαν ταύτην κατάραν ἦλθε νὰ ἄρῃ ἀπ' αὐτῆς διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ ὁ Θεῖος ἡμῶν Σωτήρ. Διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ, διὰ τῶν ἔργων αὐτοῦ, διὰ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ καὶ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ παραδείγματος ἠθέλησε νὰ ἐκριζώσῃ μὲν ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων τὸν ἐγωισμόν, νὰ ἐμφυτεύσῃ δὲ ἐν αὐτῇ τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην. Διὰ τοῦτο ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸν κόσμον ὡς Θεὸς ἀγάπης, διὰ τοῦτο ἅπαν τὸ ἔργον αὐτοῦ συγκεντροῦται ἐν τῇ θυσίᾳ ὑπὲρ τοῦ κόσμου, ἥτις εἶναι προϊὸν τῆς ἀγάπης, διὰ τοῦτο ἅπασα ἡ διδασκαλία αὐτοῦ συγκεφαλαιοῦται ἐν τῇ ἀγάπῃ. Μεθ' ὅλα ὅμως ταῦτα ὁ παλαιὸς τοῦ ἐγωισμοῦ ἄνθρωπος δὲν ἐξηλείφθη ὁλοτελῶς ἐκ τῶν καρδιῶν ἡμῶν, ἡ δολερὰ φωνὴ «ἔσεσθε ὡς θεοί» βομβεῖ ἔτι καὶ νῦν καθ' ἑκάστην στιγμὴν εἰς τὰ ὦτα ἡμῶν, ἀπαιτεῖται δὲ δεινὸς καὶ διηνεκὴς ἀγὼν ὅπως τῇ βοηθείᾳ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἁγιαζούσης χάριτος τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης ἐκριζωθῶσιν ἐκ τῶν καρδιῶν ἡμῶν καὶ τὰ τελευταῖα τοῦ ἐγωισμοῦ λείψανα. Ὁ ἐγωισμὸς λοιπὸν ὑπάρχει ἐν ἡμῖν κληρονομικός, τὸ δὲ ἔργον ἡμῶν ὡς χριστιανῶν συνίσταται εἰς τὴν καταπολέμησιν αὐτοῦ.

Ἐκτὸς τῆς ἀρχῆς ταύτης ὁ ἐγωισμὸς ἔχει καὶ ἄλλας αἰτίας, αἵτινες τὸ φυσικῶς ἐν ἡμῖν ὑπολανθάνον τοῦτο νόσημα ὀξύτερον καὶ καταστρεπτικώτερον καθιστῶσιν, αἱ δὲ αἰτίαι αὗται εἰσὶν ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ παντελὴς ἔλλειψις θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς μορφώσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ ἀνόητον ἐκεῖνο εἶδος τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως, ὅπερ ὁμοιάζον πρὸς κούφην πομφόλυγα φθάνει μόνον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τῶν πραγμάτων, χωρὶς οὐδέποτε νὰ κατέλθῃ εἰς τὸ βάθος αὐτῶν καὶ τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται μὲν σοφία τοῦ κόσμου ἀποτελεῖ δὲ πράγματι φοβερὸν νόσημα τῶν κοινωνιῶν καὶ πηγὴν παντὸς κακοῦ καὶ πάσης δυστυχίας.

Ὁ ἁπλοῦς ἄνθρωπος, φιλόχριστον ἐκκλησίασμα, ὁ ἁπλοῦς ἄνθρωπος ὁ μὴ εὐμοιρήσας ἠθικῆς καὶ θρησκευτικῆς μορφώσεως, ἐφ' ὅσον βιοῖ μακρὰν τῶν ἰδεῶν, τῶν παθῶν καὶ τῶν ἀγώνων τῶν πολυανθρώπων κοινωνιῶν δύναται νὰ ζήσῃ ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐκείνῃ ἁπλότητι, ἣν παράγει ἐν αὐτῷ ἡ πίστις τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἡ ἠρεμία τοῦ βίου ὃν βιοῖ· ὅταν ὅμως ὁ τοιοῦτος ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν πρὸς δεινὸν τῆς ὑπάρξεως ἀγῶνα, ὅστις τοσοῦτον χαλεπὸς διεξάγεται ἐν ταῖς πολυανθρώποις κοινωνίαις, ὁ τοιοῦτος μὴ ἔχων ἀρκετὸν ἕρμα ἠθικῶν καὶ θρησκευτικῶν βάσεων, ὠθούμενος δὲ ὑπὸ τοῦ φυσικοῦ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐγωϊσμοῦ, εἶναι δυνατὸν νὰ παρασυρθῇ ὑπὸ τοῦ ῥεύματος, ὅπερ πνέει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν ἀνωτέρων κοινωνικῶν τάξεων καὶ νὰ σχηματίσῃ τὴν ὀλεθρίαν πεποίθησιν ὅτι τό: «καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω» καὶ τό: «ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου, ψυχὴ ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλὰ ἀναπαύου, φάγε, πίε εὐφραίνου», εἶναι τὸ τελευταῖον κατάντημα, πρὸς ὃ πρέπει νὰ τείνωσι πᾶσαι αὐτοῦ αἱ προσπάθειαι, πάντες οἱ ἀγῶνες καὶ ὅτι ἐν τῷ κόσμῳ οὐδὲν ἔχει νὰ πράξῃ ἢ πάσῃ δυνάμει καὶ διὰ παντοίων μέσων νὰ ἐπιδιώξῃ τοῦτο, χωρὶς οὐδὲν ὑψηλότερον πρὸς οὐδὲν εὐγενέστερον νὰ ὑψώσῃ τὴν κεφαλήν. Ἐντεῦθεν ὁ παχυλὸς ἐκεῖνος ὑλισμός, ὃν ἀπαντῶμεν ἔν τισι τάξεσι τῶν μεγάλων πόλεων καὶ κοινωνιῶν καὶ ὅστις καταντᾷ εἰς τὸν χυδαιότερον ἐγωισμὸν καὶ εἰς τὴν οἰκτροτέραν λήθην τῆς ἀνθρωπίνης ἀξίας καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου προορισμοῦ.

Ἀλλὰ καὶ ἡ ψευδὴς γνῶσις καὶ ἐπιστήμη, ἣν παράγει ἡ σοφία τοῦ κόσμου τούτου, δὲν συντελεῖ ὀλιγώτερον εἰς ἀνάπτυξιν τοῦ ἐν ἡμῖν ἐγωισμοῦ. Ἐν πάσῃ ἐποχῇ τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος ὑπῆρξε καὶ ὑπάρχει ἐπιστήμη καὶ γνῶσις ἀληθὴς καὶ ἐπιστήμη καὶ γνῶσις ὀνόματι μόνον. Ἡ ἀληθὴς ἐπιστήμη εἰς τὸ τέρμα τῶν ἐρευνῶν αὐτῆς καταλήγει ἀείποτε εἰς τὸν Θεόν, ἐξ οὗ πᾶσα ὕπαρξις καὶ εἰς τὸ θεῖον αὐτοῦ θέλημα, ἐν ᾧ ἡ εὐδαιμονία τοῦ πλάσματος. Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ κόσμου ὁσάκις ὁ ἀληθὴς ἐπιστήμων ἐνέκυψεν εἰς τὴν μελέτην τῶν μεγάλων προβλημάτων τῆς ὑπάρξεως καὶ τοῦ προορισμοῦ τῶν ὄντων, ἀείποτε κατέληξεν εἰς τὴν δόξαν τοῦ μεγαλείου τοῦ Δημιουργοῦ καὶ εἰς τὴν πεποίθησιν ὅτι ἐν ταπεινώσει ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ ἐργασίᾳ τοῦ θείου αὐτοῦ θελήματος ἔγκειται τὸ μεγαλεῖον καὶ ἡ εὐδαιμονία τοῦ ἀνθρώπου. Ἐν τούτοις παρὰ τὴν ἀληθῆ ταύτην ἐπιστήμην ὡς κακόηχος ἀπήχησις καὶ ὡς παράσιτον φυτὸν ἀνεπτύχθη καὶ ἐβλάστησεν εἶδός τι γνώσεως καὶ ἐπιστήμης, τὸ ὁποῖον ὑπὸ παντοίας μορφάς, ὑλισμοῦ, πανθεϊσμοῦ, θετικῆς φιλοσοφίας καὶ ἄλλας ζητεῖ πρώτιστα πάντων νὰ ἐκθρονίσῃ μὲν τὸν Θεὸν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐκ τῆς καρδίας ἡμῶν νὰ ἐγκαθιδρύσῃ δὲ τὴν λατρείαν τοῦ ἀνθρώπου. Αἱ ἰδέαι αὗται διὰ ποικίλων συγγραμμάτων διαδιδόμεναι κατήντησαν νὰ θεωρῶνται ὑπό τινων ὡς τὸ Εὐαγγέλιον τῆς σημερινῆς ἐποχῆς, διασείουσαι μὲν πρόρριζα τὰ θεμέλια τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ ἠθικοῦ ἡμῶν οἰκοδομήματος, παράγουσαι δὲ καὶ μορφοῦσαι γενεὰν ἀνθρώπων, δι' οὓς ἐκτὸς τῆς παρούσης ὑπάρξεως οὐδὲν ἄλλο ὑφίσταται, τῶν πάντων τελευτώντων εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ τάφου καὶ δι' οὓς ἐκτὸς τῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀπολαύσεως πᾶς ἄλλος ἀγὼν εἶναι μάταιος καὶ ἀνωφελής.

Εἶναι λίαν εὐχερές, φιλόχριστοι ἀκροαταί, νὰ ἐννοήσῃ τις ποῖον στενὸν ἐγωισμὸν αἱ πεπλανημέναι ἰδέαι αὗται ἐμφυσῶσιν ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ καὶ ποῖα τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῆς τοιαύτης τοῦ ἀνθρωπίνου νοὸς διαστροφῆς καὶ τῆς τοιαύτης τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου πωρώσεως. Δυστυχῶς ἡ κοινωνία ἡμῶν οὐκ ὀλίγα ἀριθμεῖ μέλη τῶν ἰδεῶν τούτων ἐμ-

περορημένα. Τὰ μέλη ταῦτά εἰσι τὰ διαλυτικὰ αὐτῆς στοιχεῖα, τὰ βαθμηδὸν καὶ ἀνεπαισθήτως τὴν διάλυσιν αὐτῆς ἀπειλοῦντα. Ἐντεῦθεν ἡ σημερινὴ κοινωνικὴ ἡμῶν καχεξία, ἡ σημερινὴ τῶν ἠθῶν ἔκλυσις, ἡ πλεονεξία καὶ ἡ πολυτέλεια, ἡ ἀκαταμέτρητος ἀλαζονεία, ἡ ἀκόρεστος φιλοδοξία, ἡ ἀκατάσχετος τάσις πρὸς μόνας τὰς ὑλικὰς ἀπολαύσεις καὶ ἐν γένει ἡ θεοποίησις τοῦ ἀτόμου καὶ ἡ διὰ παντοίων μέσων θεμιτῶν τε καὶ ἀθεμίτων ἱκανοποίησις πασῶν τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ὀρέξεων αὐτοῦ. Ἐντεῦθεν ἡ σημερινὴ ἀπόψυξις τῶν καρδιῶν ἡμῶν πρὸς πᾶν εὐγενὲς καὶ ὑψηλόν, ἥτις ἀποδεικνύει ὅτι ὁ ἐγωισμὸς ἀπεμάκρυνεν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἑστίας τοῦ πυρὸς τῆς ἀγάπης, ἥτις ἐστὶν ὁ Θεός.

Χριστιανοὶ ἀδελφοί, καὶ τὸ καθῆκον καὶ τὸ συμφέρον ἡμῶν ἐπιβάλλει ἡμῖν ἵνα ἐκριζώσωμεν ἐκ τῶν καρδιῶν ἡμῶν τὸν ὀλέθριον ἐγωισμόν. Καὶ ὡς χριστιανοὶ καὶ ὡς ἄνθρωποι ἐκ πάντων διδασκόμεθα ὅτι διατελοῦμεν ἀείποτε ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐσμὲν μέλη ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σώματος, οὗτινος ἡ ζωὴ καὶ ἡ ὕπαρξις ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν μελῶν καὶ ὅτι ἑπομένως ἀείποτε ὀφείλομεν νὰ ταπεινώμεθα μὲν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, νὰ ἐργαζώμεθα δὲ ὑπὲρ τοῦ ὅλου, διότι τοιουτοτρόπως καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ πράττομεν καὶ τὴν ἰδίαν εὐρίσκομεν εὐδαιμονίαν. Ἀγωνισθῶμεν λοιπὸν γενναίως τὸν προκείμενον ἡμῖν τοῦτον ἀγῶνα, ἵνα καὶ τέκνα τοῦ Θεοῦ γενώμεθα καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσῃ τὰς καρδίας ἡμῶν καὶ τὰ νοήματα ἡμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Γένοιτο!

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Χάριν τῶν βουλομένων συνεχίσαι τὰς μουσικὰς αὐτῶν σπουδὰς μουσικῶν Κυρίων, καὶ πρὸ πάντων τῶν κυρίων δημοδιδασκάλων, οἷς ἀπαραίτητος καθίσταται ὁσημέραι ἡ γνῶσις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς, πρὸς ἐξάσκησιν τοῦ διδασκαλικοῦ ἐπαγγέλματος ἐν ταῖς πλείσταις κοινότησι, κυρίως δὲ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἔνθα σὺν τῇ διδασκαλίᾳ ἀπαιτεῖται ὅπως χοροστατῶσι καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς Ναοῖς ὡς Ἱεροψάλται, ἀναλαμβάνω ἀπὸ τῆς 1ης προσεχοῦς μηνὸς Δεκεμβρίου τὴν διδασκαλίαν μουσικῶν μαθημάτων ἐν τῇ ἐν Φαναρίῳ (Ταχτᾶ-Μιναρὲ) ὑπ' ἀριθμὸν 176 οἰκίᾳ μου, πλὴν τῶν ἑορτῶν.

Ἐν Φαναρίῳ τῇ 22ῃ Νοεμβρίου 1891

Ὁ Λαμπαδάριος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας
ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

Πληροφορῶ τὸν σεβαστὸν κλῆρον ὅτι ἐν τῷ ἀρτίως συστηθέντι ἐν Φαναρίῳ ὑπ' ἀριθ. 45 καταστήματί μου εὑρίσκονται ἐνδύματα ἀπὸ διάφορα ὑφάσματα, δηλ. ράσα, ἀντερία, κοντόρρασα, πανταλόνια κληρικά, ἐπανωκαλύμμαυχα, ὡς καὶ ἄμφια ἀρχιερέων καὶ ἱερέων. Πρὸς τούτοις δέχομαι καὶ παραγγελίας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Πάντα τὰ ἀνωτέρω κατασκευάζονται ἐν τῷ καταστήματί μου κομψῶς, στερεῶς καὶ μετὰ τῆς δυνατῆς ταχύτητος καὶ εὐθηνίας.

(4) ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΚΙΝΗΣΕΩΣ
ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΘΝ. ΦΙΛΑΝΘΡ. ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΣΙ ΠΕΡΙΘΑΛΠΟΜΕΝΩΝ
μηνὸς Ὀκτωβρίου 1891.

	Οἱ κατὰ τὴν 1 Ὀκτωβρίου εὑρεθέντες		Οἱ καθ' ὅλον τὸν μῆνα — Εἰσελθόντες			Ἐξελθόντες		Ἀποθανόντες		Οἱ κατὰ τὴν 1 Νοεμβρίου μείναντες		
	ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες	γυναῖκ.	τὸ ὅλον	ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες	γυναῖκ.	τὸ ὅλον
Ἀσθενεῖς	198	47	279	25	549	252	15	24	10	201	47	549
Γηροκομούμενοι	86	27	5	2	120	1		2	2	88	27	120
Φρενοβλαβεῖς	321	140	24	5	490	26	3	4	3	315	139	490
Ὀρφανοί	130		10		140	4				136		140
Περιωρισμένοι	2			1	3					2	1	3
Προσωπικόν	112	29		2	143	1				111	31	143
	849	243	318	35	1445	284	18	30	15	853	245	1445

Ἐν Γαλατᾷ τῇ 4 Νοεμβρίου 1891.

Ἐκ τοῦ Γενικοῦ Γραφείου τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων
ὁ Διευθυντὴς **Ε. ΚΑΒΑΔΑΣ.**

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ. | ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ΄. ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 29 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1891 **ΑΡΙΘ. 40.**

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ **Κορυτσᾶς Φιλόθεος** (πρόεδρος)
Ἀρχιγρ.ͅ Ι. Συνόδ. **Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης**
Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Ταντααλίδης (γραμματεύς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ	5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους	3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ	25

ἑξαμηνιαία τὰ ἡμίση.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν **Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν** ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ **Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ** Προέδρῳ τῆς τὴν **Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν** διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς· Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα· ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ».—Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγῖδα τῆς **Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας** καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ **εἰδοποιῶσι** τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ **παραπίπτωσι** τὰ φυλλάδια

Πρὸς τοὺς συνδρομητάς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἐκ τῶν συνδρομητῶν τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ἀλλάσσοντες διαμονὴν ἢ ἀτάκτως τὸ φύλλον λαμβάνοντες ὅπως ἐγκαίρως ἀγγέλλωσι τοῦτο τῇ Διευθυνούσῃ Ἐπιτροπῇ πρὸς πρόληψιν πάσης περὶ τὴν ἀποστολὴν ἀταξίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ὁ ναὸς τῆς Εὐαγγελιστρίας ἐν Ταταούλοις — Πάτερ ἡμῶν Ζ΄ τὸ ἕκτον αἴτημα — Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία τῆς ἐπαρχίας Μελενίκου — Κοινοποιήσεις — Βιβλία πωλούμενα ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Τυπογραφείῳ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Χοροστασία.— Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Νεόφυτος ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ ἐν Χαλκηδόνι ἱερῷ Ναῷ τῆς ἁγίας Εὐφημίας, ἐν μέσῳ πυκνοτάτου ἐκκλησιάσματος. Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μεταβὰς ἀφ' ἑσπέρας τοῦ Σαββάτου ἐπὶ ἀτμακάτου τοῦ μεγατίμου ὁμογενοῦς Παύλου Στεφάνοβικ ἐγένετο δεκτὸς αὐτόθι μετὰ πολλῶν ἐνδείξεων σεβασμοῦ καὶ τιμῶν. Κατὰ τὴν ἀποβάθραν ἀνέμενον τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Χαλκηδόνος κ. Ἰωακεὶμ μετὰ τοῦ ἱεροῦ κλήρου, πολλοὶ ἔγκριτοι ὁμογενεῖς, ὁ διευθυντὴς καὶ ἡ διευθύντρια τῶν αὐτόθι σχολῶν μετὰ τοῦ διδάσκοντος προσωπικοῦ καὶ πολὺ πλῆθος λαοῦ. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐφιλοξενήθη παρὰ τῷ εὐγενεστάτῳ κυρίῳ Γρ. Γαροφαλίδῃ, ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου καὶ τῇ ἐπαύριον μετὰ τὴν χοροστάτησιν ἐγευμάτισε παρὰ τῇ Α. Σεβασμιότητι τῷ ἁγίῳ Χαλκηδόνος κ. Ἰωακείμ. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπισκεψαμένη τινὰς τῶν αὐτόθι ἐγκρίτων ὁμογενῶν ἐπανέκαμψε τῇ ἐπαύριον εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, φιλοξενηθεῖσα τῇ ἑσπέρᾳ τῆς Κυριακῆς ἐν τῇ ἱερᾷ Μητροπόλει Χαλκηδόνος.

— *Πατριαρχικὴ λειτουργία.* — Αὔριον σάββατον, ἀγομένης τῆς ἐπετείου μνήμης τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ πρωτοκλήτου, πρώτου δ' ἐπισκόπου καὶ ἱδρυτοῦ τῆς ἐπισκοπῆς τοῦ Βυζαντίου γενομένου, τελεῖται ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ λειτουργία συλλειτουργούντων τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ ἁπάντων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῶν σεβασμίων μελῶν, πλὴν τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Σηλυβρίας κ. Γερμανοῦ ἀσθενοῦντος.

—*Ἐπίσκεψις.*—Τῇ τετάρτῃ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Νεόφυτον ὁ ἐνταῦθα γενικὸς πρόξενος τῆς Αὐστροουγγαρίας κ. Κβάσκη, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου πρώην Ἐρσεκίου κ. Ἰγνατίου.

—*Ἀντεπίσκεψις.*—Τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Νεόφυτος ὁ Η΄ ἀντεπεσκέψατο τοὺς πανοσιολογιωτάτους ἐπιτρόπους κκ. Χρύσανθον τοῦ ἁγίου Ὄρους, Γερμανὸν Ἀποστολᾶτον τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ Κορνήλιον τοῦ Θεοβαδίστου Ὄρους Σινᾶ.

—*Ἀπόφασις τῶν δύο Διοικητ. Σωμάτων τῆς Ἐκκλησίας.*—Σήμερον συνῆλθον ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τὰ δύο διοικητικὰ τῆς Ἐκκλησίας Σώματα ὅπως συζητήσωσι καὶ

ἐπιψηφίσωσι τὸν ὑπὸ ἐπὶ τούτῳ διορισθείσης Ἐπιτροπῆς ἀναθεωρηθέντα ἐκλογικὸν Κανονισμὸν τῶν ἐνοριῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἀναγνωσθείσης δὲ τῆς τε ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ νομοσχεδίου, ἐνεκρίθη, ὅπως αἱ ἐπινεχθεῖσαι τῷ παλαιῷ Κανονισμῷ τροποποιήσεις ἢ συμπληρώσεις σημειωθῶσιν ἐν ἑκάστῳ τεύχει αὐτοῦ καὶ διανεμηθῶσι τοῖς μέλεσι τῶν δύο Σωμάτων πρὸς μελέτην, μετὰ δεκαπενθημερίαν δὲ συνερχομένη ἡ συνέλευσις αὐτῶν θέλει προβῆ εἰς συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν αὐτοῦ.

—*Ἀποφάσεις Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου.*— Τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἐν τῇ συνεδριάσει αὐτοῦ τῆς 20 φθίνοντος διασκεψάμενον περὶ τῶν πληρεξουσίων ἐγγράφων, ἅτινα ὑποβάλλονται ἐκ μέρους διαδίκων κατοικούντων ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐνέκρινεν ἵνα τὰ ἔγγραφα ταῦτα συντάσσωνται τοῦ λοιποῦ ἐν τῷ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις εἰδικῷ Συμβολαιογραφείῳ, ἄλλως τὰ ἰδιωτικῶς ἢ κατ' ἄλλον τρόπον συντασσόμενα πληρεξούσια ἔγγραφα ἔσονται ἀπαράδεκτα.

Ὡσαύτως τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἀπεδέξατο ὅπως τοῦ λοιποῦ ἡ ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλῃ ἐτησίως τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ ἔκθεσιν διασαφηνίζουσαν τὴν κατάστασιν τῆς περιουσίας ἑκάστου ἀποβιοῦντος μητροπολίτου. Προκειμένου δὲ περὶ τῶν καθυστερουσῶν ἐπιχορηγήσεων τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου κυροῦ Διονυσίου τοῦ Ε', τὸ Δ.Ε.Μ. Συμβούλιον ἔδωκε πληρεξουσιότητα τῇ ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπῇ ὅπως αὕτη προσκαλέσῃ τὰς δυστροπούσας περὶ τὴν ἀπότισιν τῆς πατριαρχικῆς ἐπιχορηγήσεως Ἐπιτροπὰς τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ζητήσῃ τὴν ὅσον οἷόν τε τάχιον ἀπότισιν αὐτῆς· ἐν περιπτώσει δὲ νέων δυστροπιῶν ἀναστείλῃ τὴν διεκπεραίωσιν πάσης ὑποθέσεως αὐτῶν ὑπαγομένης ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Πατριαρχείων. Πρὸς δὲ τοὺς ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον μητροπολίτας, ὅσοι καθυστεροῦσιν ὡσαύτως τὴν ἀρχιερατικὴν αὐτῶν ἐπιχορήγησιν, ἀπεφασίσθη ἵνα ἀποσταλῇ ἐγκύκλιος προτρέπουσα αὐτοὺς ὅπως σπεύσωσι νὰ ἀποστείλωσι τὰς καθυστερήσεις αὐτῶν πρὸς ἐξομάλυνσιν τῆς ἐκκαθαρίσεως τῆς περιουσίας τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου.

—*Ἔξαρχος Σερρῶν.*— Η Α. Σεβασμ. ὁ μητροπολίτης Προύσης κ. Ναθαναήλ, ἀφοῦ διὰ τηλεγραφήματος αὐτοῦ ἀνήγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι πειθόμενος τῇ ἐντολῇ αὐτῆς ἄφεται τῆς εἰς τὴν βασιλεύουσαν ἀγούσης, ὅπως ἐνταῦθα ἐφοδιαζόμενος διὰ τῶν ὁδηγιῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀπέλθῃ εἰς Σέρρας πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀνατεθείσης αὐτῷ ἐξαρχικῆς ἀποστολῆς, ἀφίκετο χθὲς ἐνταῦθα καὶ κατέλυσεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

— *Ἄφιξις.* — Ἀφίκοντο εἰς βασιλεύουσαν οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι Μυρέων κ. Γρηγόριος, ἐπίσκοπος τοῦ σεβασμιωτάτου Γέροντος ἁγίου Ἡρακλείας κ. Γερμανοῦ, καὶ Λαμψάκου κ. Γεννάδιος, τέως ἐπίσκοπος τοῦ σεβασμιωτάτου Γέροντος ἁγίου Κυζίκου κ. Νικοδήμου.

—*Ἀναχώρησις.*—Τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ ἀπῆλθε μεταβαίνων εἰς τὴν νέαν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Ξάνθης κ. Ἰωακείμ.

— *Ἐγγραφὴ ἐκλεξίμου.* — Ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τῇ προτάσει τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου ἁγίου Ἀμασείας κ. Ἀνθίμου ἡ ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν πρὸς ἀρχιερατείαν ἐκλεξίμων ἐγγραφὴ τοῦ πανοσιολογ. Ἀρχιμ. κ. Νικολάου Σακκοπούλου, ἐκ τῶν ἀρίστων ἀποφοίτων τῆν ἐν Χάλκῃ ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς, διατελέσαντος ἀρχιδιακόνου ἐν Σμύρνῃ, ἱερατικῶς προϊσταμένου τῆς ἐν Στεφανουπόλει τῆς Τρανσυλβανίας ὀρθοδόξου ἑλληνικῆς κοινότητος, ἀπὸ τινος δὲ παρὰ τῇ Α. Σ. τῷ μητροπολίτῃ Ἀμασείας εὐδοκίμως διακονοῦντος.

— *Κήρυγμα τοῦ θείου λόγου.* — Τῇ προσεχεῖ Κυριακῇ κηρύξουσι τὸν θεῖον λόγον ὁ πανοσιολογιώτατος κ. Καλλίνικος Δελικάνης ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ, ὁ ἱερολογιώτατος κ. Φώτιος ἐν Τζιβαλίῳ, ὁ πανοσιολογιώτατος κ. Εὐγένιος Παπαθωμᾶ ἐν Ὑψωμαθείοις (ἐκκλησία ἁγίου Κωνσταντίνου), ὁ πανοσιολ. κ. Ἀγαθάγγελος Καστοριάδης ἐν Ὑψωμαθείοις (ἐκκλησία ἁγ. Νικολάου), ὁ θεοφιλ. ἐπίσκ. Λεύκης κ. Λεόντιος ἐν Ὑψωμαθείοις (ἐκκλησία ἁγ. Γεωργίου), ὁ θεοφιλ. ἐπίσκ. Ἀργυρουπόλεως κ. Χρίτων ἐν Ἕξ Μαρμάροις, ὁ πανοσιολ. κ. Πάμφιλος ἐν Ἐγρικαπίῳ, ὁ πανιερ. πρώην Κῴου κ. Παῦλος ἐν Βλατᾷ, ὁ ἱερολογ. κ. Νικόδημος ἐν Γαλατᾷ (ἐκκλησ. ἁγ. Νικολάου), ὁ αἰδεσ. Οἰκονόμος κ. Ἰωάννης ἐν Φερίκιοϊ, ὁ ἱερολογ. κ. Ἀθανάσιος Βαξεβανίδης ἐν Μεσαχώρῳ, ὁ ἱερολογ. κ. Ἱερόθεος Τεκνόπουλος ἐν Βαφεοχωρίῳ.

Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ ΕΝ ΤΑΤΑΟΥΛΟΙΣ

Πανοσιολογιώτατε ἀρχισυντάκτα τῆς *Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας*,

> «Πλούτῳ τε ἔργου μᾶλλον καιρῷ ἢ λόγου κόμπῳ χρώμεθα, καὶ τὸ πένεσθαι οὐχ ὁμολογεῖν τινὶ αἰσχρὸν, ἀλλὰ μὴ διαφεύγειν ἔργῳ αἴσχιον».
>
> (Θουκ. Β. βιβλ. Β'. 40).

Αἴφνης πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου εὑρέθη ἡ ἀνωτέρω περικοπὴ τοῦ περικλεοῦς καὶ ἀθανάτου ἱστορικοῦ προγόνου ἡμῶν, ὅτε τυχαίως ἀνοίξας τὸ βιβλίον προὐτιθέμην νὰ μνησθῶ μαθητικῶν μου χρόνων καὶ διεξέλθω τὰς ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ ἐγκατεσπαρμένας ἐν τῷ περιθωρίῳ ἰδιοχείρους σημειώσεις μου, ἃς ἐσημείουν ἐπὶ τοῦ μαθητικοῦ ἑδωλίου καθεζόμενος καὶ τοῦ καθηγητοῦ μου ἀκροώμενος. Τὸ χωρίον τοῦτο μοὶ ἐφάνη ἁρμοδιώτατον διὰ τὴν πεμπομένην ἀτελῆ πραγματείαν μου περὶ τοῦ ἀρτιδόμου ἱεροῦ ναοῦ τῆς ἐν πρόποσι Ταταούλων Εὐαγγελιστρίας καὶ προτάσσω τοῦτο τῆς διατριβῆς μου οὐχὶ λόγου κόμπῳ χρώμενος, ἀλλὰ πλούτῳ ἔργου μᾶλλον καιρῷ.

Παρηκολούθησα μετὰ πολλοῦ τοῦ ἐνδιαφέροντος, ἐρίτιμοι κ. Συντάκται, τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ναοῦ τῆς Εὐαγγελιστρίας· λέγων δὲ ἀνέγερσιν δὲν ἐννοῶ τὴν καθαρῶς τεχνικὴν ἐργασίαν, καθόσον εἶμαι ἄμοιρος ἀρχιτεκτονικῶν γνώσεων, ἀλλὰ τὴν ὑλικὴν δαπάνην ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν σκοπιμότητα τοῦ κτιρίου. Τὰ σήμερον δὲ τῇ *Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ* πρὸς δημοσίευσιν πεμπόμενα συνηρμολογημένα εἰσὶν ἐκ σημειωμάτων, ἅτινα ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τοῦ ἱεροῦ κτιρίου ἐκράτησα. Ὅτε κατὰ τὸ 1872 ἐτίθετο ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Εὐαγγελιστρίας ὡς μόνον ἀποθεματικὸν κεφάλαιον διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν ἦσαν ἑπτακόσιαι λίραι περίπου, προϊὸν τοῦ ὀβολοῦ τῶν φιλευσεβῶν χριστιανῶν. Τὰ διάφορα ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου Ἰωακεὶμ τοῦ Β' προβληθέντα ἀρχιτεκτονικὰ σχέδια ἀπήτουν δαπάνην μυκτηρίζουσαν τὸ ὑπάρχον τότε ἀποθεματικὸν κεφάλαιον. Οὐχ ἧττον ἡ ἱερὰ φλὸξ τοῦ πόθου τῶν αὐτόθι κατοίκων τοῦ ἰδεῖν ναὸν τῆς Εὐαγγελιστρίας περικαλλέστερον, οὐ μόνον δὲν ἀπεσβύννετο πρὸ τῆς ὀγκώδους δαπάνης, ἀλλὰ τἀνάπαλιν ἀνῆπτεν ἰσχυροτέρα. Τέλος ὑποβληθέντος καὶ ἑτέρου ἀρχιτεκτονικοῦ σχεδίου ὑπὸ τοῦ ἐπιστήμονος ἀρχιτέκτονος κ. Πέτρου Μεϊμαρίδου καὶ ἐγκριθέντος τούτου ὡς προσφορωτέρου ὑπὸ ἐπιτροπῆς ἐμπείρων ἐπιστημόνων ἤρξαντο αἱ ἐργασίαι. Τὸ σχέδιον τοῦτο τοῦ κ. Π. Μεϊμαρίδου ἐνεκρίθη διά τε τὴν κανονικότητα τοῦ διαγράμματος καὶ διὰ τὸν ἐν τῇ προσόψει καταφαινόμενον καθαρεύοντα βυζαντινὸν ῥυθμὸν ἓν ὅλον ἀπεικονίζοντα, ἐξωτερικῶς δὲ ἀποτυποῦντα τὸν σκοπὸν τοῦ οἰκοδομήματος. Τὸ σχέδιον τῆς ἐπιπεδογραφίας περὶ τοῦ ναοῦ ἀνηρτημένον ἤδη ὑπάρχον ἐν τῷ ναῷ δύναται ὁ βουλόμενος καὶ νῦν νὰ ἴδῃ.

Οὕτω τοῦ σχεδίου τούτου ἐγκριθέντος καὶ ἐπιδοκιμασθέντος, αἱ ἐργασίαι ἤρξαντο καὶ τὰ θεμέλια ἦσαν μεθ' ἓν ἔτος ἀποπεπερατωμένα· ἀλλὰ πρὶν ἢ προβῶμεν εἰς τὴν κυρίως περιγραφὴν τοῦ ναοῦ σκόπιμον κρίνομεν νὰ εἴπωμέν τινα περὶ τῶν γενομένων κατὰ τὴν κατάθεσιν τῶν θεμελίων μελετῶν καὶ ἐπιστημονικῶν προβλέψεων τοῦ εὐφυοῦς ἀρχιτέκτονος, καταδεικνυουσῶν ὅτι ὁ βαθύφρων καὶ πεπειραμένος ἐπιστήμων δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπερεισθῇ, ὡς ἄλλοι, μόνον ἐπὶ τοῦ ῥητοῦ τοῦ ἥκιστα ἐπὶ ἀρχιτεκτονικαῖς γνώσεσι γνωστοῦ προγόνου αὐτοῦ Πινδάρου «ἔργου ἀρχομένου πρόσωπον χρὴ θέμεν τηλαυγές», οὔτε διενοήθη νὰ οἰκοδομήσῃ ὅ,τι κεν ἐπ' ἀκαιρίμαν διάνοιαν ἔλθοι, ἀλλ' ὅτι πρὸς τῷ τηλαυγεῖ προσώπῳ τοῦ ἔργου ἠθέλησε νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν στερρὰν βάσιν τῶν θεμελίων, ἑπομένως δὲ καὶ τοῦ ὅλου οἰκοδομήματος.

Χωρούσης τῆς ἀνορύξεως τῶν θεμελίων, εἰς βάθος τριῶν περίπου μέτρων ἀνεφάνη ἀναβλύζον ὕδωρ ἄφθονον. Τὸ ὕδωρ τοῦτο μετ' ἐπισταμένην ἔρευναν καὶ μελέτην ὁ ἀκάματος ἀρχιτέκτων ἀνεκάλυψεν ὅτι δὲν ἦτο τοπικῆς αὐτόθι, ἀλλ' ἐξωτερικῆς προελεύσεως. Μελετήσας ἐπισταμένως τοῦτο, ἅμα δὲ καὶ τοὺς διαφόρους περὶ τῆς ἀρχαίας καταστάσεως τῆς Περαίας γράψαντας συμβουλευθείς, κατέληξεν εἰς τὸ δόκιμον καὶ ἄξιον προσοχῆς συμπέρασμα, καθ' ἃ μοὶ διεβεβαίωσεν, ὅτι τὸ ὕδωρ τοῦτο προήρχετο ἐξ ὑπογείου μεγάλου ὑπονόμου, ἔχοντος ὕψος ἑνὸς μέτρου καὶ 40 ἑκατοστῶν καὶ 60 ἑκατοστῶν πλάτος, ἑκατέρωθεν δὲ τετειχισμένου καὶ κεκαλυμμένου διὰ μεγάλων πλακῶν. Ὑπέθηκεν ὅθεν ὅτι δὲν θὰ ἦν τις πόρρω τῆς ἀληθείας, ἐὰν παραδεχθῇ ὅτι οἱ ἐν Γαλατᾷ ἐγκαταστάντες ἀρχαῖοι καὶ ἰσχυροὶ Γενουήνσιοι ἔχοντες ἀνάγκην ποσίμου ὕδατος κατεσκεύασαν ἐν τοῖς ὑπογείοις τῶν δύο λόφων τὸν ὑπόνομον τοῦτον, δι' οὗ μετωχέτευον τὸ ὕδωρ ἐντὸς τοῦ φρουρίου καὶ ἐντεῦθεν συνῆγον αὐτὸ εἰς τὴν ἐντὸς τῆς καθεδρικῆς ἐκκλησίας (τανῦν ἀράπ-τζαμισὶ) εὑρισκομένην εὐρεῖαν δεξαμενήν. Ὁ σκοπὸς δὲ τῆς εἰς τὴν δεξαμένην ταύτην συναγωγῆς τοῦ ὕδατος ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἀποσόβησιν παντὸς φόβου μὴ τὸ ὕδωρ ἐδηλητηριάζετο ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ ἐν καιρῷ πολέμου. Οὕτω δὴ ἀνευρεθείσης τῆς προελεύσεως τοῦ κατὰ τὴν ἀνόρυξιν τῶν θεμελίων ἀναφανέντος ὕδατος, ὁ δεξιὸς ἀρχιτέκτων μετέστρεψε τὴν φλέβα ταύτην τοῦ ὕδατος διανοίξας φρέαρ ὄπισθεν τῆς Ἐκκλησίας ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἰσέρρεον τὰ ὕδατα καὶ ἐντεῦθεν δι' ἰδίας ἐξόδου ὡδήγησε τὴν ἐκροὴν αὐτῶν εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν ἔνθα ὁ γνωστὸς ῥύαξ. Οὕτω δὲ καὶ αὖθις ἀρθέντος τοῦ τὰς ἐργασίας δυσχεραίνοντος κωλύματος τῶν ὑδάτων, τὸ ἔργον ἐχώρησε καὶ τὰ θεμέλια ἐχώρουν ὑψούμενα. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἔδαφος ἐθεωρήθη ἱκανῶς ἀδύνατον ἐδέησε νὰ γένηται χρῆσις δοκῶν ἐκ δρυὸς οὕτω τεχνικῶς καὶ ἐμπείρως συνεσταυρωμένων καὶ συνηρμολογημένων, ὥστε νὰ σχηματισθῇ συνεσφιγμένον τι καὶ συμπαγὲς παρέχον βάσιν ἑδραιοτάτην· ἐπὶ τῆς τεχνικῆς δὲ ταύτης βάσεως κατεσκευάσθησαν τὰ θεμέλια ἔχοντα πλάτος μὲν δύο μέτρων καὶ ἑβδομήκοντα ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου, ὕψος δὲ τεσσάρων μὲν μέτρων ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους, δύο δὲ ὑπὲρ ταύτην. Τοῦτο δὲ πράττων ἔλαβεν ὑπ' ὄψει τὴν ἐν τῷ μέλλοντι πιθανὴν τροποποίησιν τῆς αὐτόθι ἀνωμάλου καταστάσεως τοῦ χειμάρρου, δυναμένου νὰ ἐπιβάλῃ τὴν ἀνάγκην τῆς ὑψώσεως τοῦ ἐδάφους. Τούτου δ' ἕνεκα σήμερον εἰς τὸν παρατηρητὴν τὸ ὕψος τοῦ ἐδάφους τοῦ ναοῦ φαίνεται ὑψηλότερον κατὰ δύο μέτρα τῆς ἐπιφανείας τῶν ὑπαρχουσῶν πέριξ ὁδῶν.

Μνείας ἄξιον θεωρῶ νὰ προσθέσω ἐνταῦθα καὶ τὸ ἑξῆς: Ἐπειδὴ κατὰ τὸ νέον ἀρχιτεκτονικὸν σχέδιον ἱκανὸς χῶρος τῆς ἀρχαίας ξυλίνης ἐκκλησίας προσετίθετο εἰς τὴν ἀνεγερθησομένην, ἔδει, τῶν ἐργασιῶν ἀφικομένων εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, νὰ κατεδαφισθῇ πλέον ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία. Ἀλλὰ κατεδαφιζομένης ταύτης ἡ λειτουργία τοῦ ναοῦ θὰ ἀνεστέλλετο καὶ κατ' ἀκολουθίαν θὰ ἐστείρευε καὶ ὁ μόνος ὑλικὸς πόρος, ἤτοι ὁ ὀβολὸς τοῦ χριστιανοῦ, δι' οὗ βαθμηδὸν ἠλπίζετο ἡ ἀνέγερσις τοῦ νέου· διότι πλὴν

ἐλαχίστων προαιρετικῶν ἐράνων καὶ βοηθημάτων ἐκ μέρους ἀδελφοτήτων καὶ ἑτέρων σωματείων τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν περιοίκων, οὐδαμόθεν ἄλλοθεν προσεδοκᾶτο πόρος ἕτερος. Τὸ πρακτικὸν δὲ πνεῦμα τοῦ καλοῦ ἀρχιτέκτονος ἐξεῦρε τότε μέσον, δι' οὗ καὶ αἱ ἐργασίαι ἐξηκολούθησαν καὶ ἡ κατεδάφισις τοῦ ξυλίνου ναοῦ δὲν ἐγένετο, καὶ τοιουτοτρόπως ὁ ἀρχαῖος ναὸς ἐξηκολούθει παρέχων σὺν ἄλλοις καὶ τὴν ὑλικὴν ὑποστήριξιν πρὸς εὐχερεστέραν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἀνεγειρομένου. Οὕτω ἀποπερατωθέντων τῶν θεμελίων, δι' ἃ ἐδαπανήθησαν πλέον τῶν 1200 λιρῶν καὶ τοῦ χρήματος ἐπιλιπόντος ἡ οἰκοδομή, πλὴν προκαταρκτικῶν τινων ἐργασιῶν, διετέλεσε μέχρι τοῦ 1888 ἐν στασίμῳ καταστάσει, ὁπότε ἕτερον χρηματικὸν κεφάλαιον ἐκ διαφόρων ἐράνων ἐπέτρεψε τὴν συνέχισιν τῶν ἐργασιῶν τῶν τοίχων ὑψωθέντων μέχρι τῆς γενέσεως τῶν τόξων τοῦ ἐπιστεγάσματος. Τὸ ὑπὸ τῶν κομψῶν καὶ πολλὴν τὴν ἐντύπωσιν τῆς στερεότητος ἐμποιούντων τούτων τοίχων περικλειόμενον ἐπίπεδον εἶναι διῃρημένον εἰς νάρθηκα, ἑκατέρωθεν τοῦ ὁποίου εὑρίσκονται ἄνοδοι διὰ τὸν γυναικωνίτην· ὕπερθεν δὲ τῶν ἀνόδων τούτων ὑψοῦνται πύργοι διὰ κωδωνοστάσια ἐπὶ μὲν τοῦ ὑψηλοτέρου μέρους τῶν ὁποίων τεθήσονται ὡρολόγια καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς, κατεσκευασμένης ἐν σχήματι κώνου, ἀνεμοδεῖκται. Μετὰ τὸν νάρθηκα ἔρχεται ὁ κυρίως ναὸς ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου ὑψοῦνται μεγαλοπρεπεῖς τέσσαρες κίονες ὑποστηρίζοντες τὸν θόλον μετὰ τοῦ ἐν τῷ μέσῳ τρούλλου. Ὀλίγον κατωτέρω τῶν τεσσάρων τούτων παχέων κιόνων ὑψοῦνται δύο ἔτι μαρμάρινοι κίονες μονόλιθοι ἔχοντες ὑπερκειμένους ἄλλους δύο ὑποβαστάζοντες δὲ τὸν διώροφον γυναικωνίτην. Οἱ δύο οὗτοι κίονες ἔχουσι καὶ κιονόκρανα καθαροῦ βυζαντινοῦ ῥυθμοῦ.

Περὶ τοῦ γυναικωνίτου τοῦ λόγου ὄντος δέον νὰ ἀναφέρω οὐ μόνον τὴν ἐξαίρεσιν τῆς ἰδιότητος αὐτοῦ ὡς διωρόφου, ἀλλὰ καὶ τὸ ἄγαν πρὸς τὰ θεῖα εὐλαβὲς αἴσθημα τοῦ εὐφυεστάτου ἀρχιτέκτονος, σκεψαμένου ἵνα οἰκοδομήσῃ τοῦτον οὕτως, ὥστε ὁ ἱερουργῶν ἱερεὺς νὰ μὴ διέρχηται ἐξερχόμενος τοῦ ἱεροῦ βήματος μετὰ τῶν ἀχράντων μυστηρίων ὑπὸ τὸν γυναικωνίτην, ὡς ἐν πολλαῖς σχεδὸν ταῖς παρ' ἡμῖν ἐκκλησίαις γίνεται καὶ ὑφίσταται.

Περαιτέρω τῶν τεσσάρων κιόνων, τῶν τὸν τροῦλλον, ὡς εἴρηται, ὑποβασταζόντων, ὑπάρχει τὸ ἱερὸν καλούμενον τοῦ ναοῦ, ὅπερ πλὴν τοῦ ἐν τῷ μέσῳ ἁγίου θυσιαστηρίου ἔχει ἑκατέρωθεν δύο ἕτερα ἐν εἴδει παρεκκλησίων, ὡς ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ καὶ ἄλλοις.

Ἅπαντες οἱ τοῖχοί εἰσι κατεσκευασμένοι ἐξωτερικῶς ἀπὸ λίθων συνηρμοσμένων οὕτως, ὥστε ἡ ὄψις αὐτῶν μεμιγμένη μετὰ κιόνων ἐκ λελαξευμένων λίθων καὶ μετὰ τῶν κορωνίδων καὶ ἐπιλοίπων ποικιλμάτων ἁπλῶν μέν, ἀλλ' ἁρμοδιωτάτων δι' οἰκοδόμημα ναοῦ, ὡς ἦν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς βυζαντινοῖς, ἀποτελεῖ συνδεδεμένον καὶ εἰς τὸ αὐτὸ ἀπολῆγον σημεῖον ἀφ' οὗ ἄρχεται καὶ ἡ διακόσμησις. Ταῦτα ἀπεπερατώθησαν τῷ 1889 δαπανηθεισῶν 2500 περίπου λιρῶν. Τὸ ἐπιὸν ἔτος κατεσκευάσθησαν τὰ τόξα καὶ ἐπ' αὐτῶν κατὰ τὰς τρεῖς πλευράς, αἵτινες ἔχουσαι ἐν τῷ μέσῳ ἐξοχὰς ποιοῦσι καταφανὲς τὸ σχῆμα σταυροῦ, κατεσκευάσθησαν ἀετώματα βυζαντινοῦ ῥυθμοῦ, ἔχοντα δὲ ἐν τῷ μέσῳ τὸ μὲν τῆς κυρίας προσόψεως ἐπὶ μαρμάρου ἐν ἀναγλύφῳ τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου, τὸ δὲ τῆς πλαγίας μεσημβρινῆς πλευρᾶς τὴν Γέννησιν τοῦ Σωτῆρος ὡσαύτως ἐπὶ μαρμάρου ἐν ἀναγλύφῳ καὶ τὸ τῆς ἀντικειμένης τὴν ἁγίαν Ἀνάστασιν. Περιττὸν δὲ νομίζομεν νὰ ἐξάρωμεν ἡμεῖς τὸν χριστιανικὸν καὶ ὑψηλὸν σκοπὸν τῶν ἱερῶν τούτων συμβόλων, ἅτινα καὶ πρωτοφανῆ εἰσιν ἐπὶ οἰκοδομήματος ναοῦ καὶ εἰς οὐδὲν παραπλήσιον ἀπαντῶσιν. Ὅτι ὅμως ἐν τοῖς ὑψίστοις τούτοις τρισὶ συμβόλοις συνοψίζεται πᾶσα ἡ ἱστορία τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ ἡ πίστις τοῦ εὐσεβοῦς ἑδράζεται ἐπὶ τῶν τριῶν τούτων σπουδαιοτάτων περιόδων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας ἡμῶν, τοῦτο προσφυέστατα ἐναπετύπωσεν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ οἰκοδομήματος ὁ πράγματι εὐφυὴς καὶ εὐπαίδευτος ἀρχιτέκτων κ. Πέτρος Μεϊμαρίδης. Ἅπας ὁ θόλος εἶναι ἐπικεκαλυμμένος διὰ μολύβδου· πέριξ τῆς κορυφῆς τῶν τοίχων ὑπάρχει μαρμαρίνη κορωνὶς συνδέουσα τὸ ὅλον κτίριον καὶ χρησιμεύουσα ἅμα καὶ ὡς ὑδρορρόη μετοχετεύουσα τὰ ὕδατα εἰς ἄλλας μικροτέρας. Ἤδη πρόκειται νὰ προστεθῇ καὶ ἀλεξικέραυνον. Η δαπάνη τοῦ θόλου, κατασκευασθέντος οὐχὶ διὰ τῶν ἰδίων ὑποστηριγμάτων, ἀλλ' ἐναερίως, μετὰ τῶν τόξων συνεποσώθη μέχρι σήμερον εἰς 1800 λίρας. Ὥστε ἡ ὁλικὴ δαπάνη τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Εὐαγγελιστρίας ἀνέρχεται εἰς τὸ σχετικῶς ἐλάχιστον ποσὸν τῶν πέντε καὶ ἡμίσειαν χιλιάδων λιρῶν.

Περατοῦντες τὴν ἀτελῆ ταύτην περιγραφὴν τοῦ νεοδμήτου ναοῦ ὀφείλομεν δημοσίᾳ νὰ ἐκφράσωμεν θερμὰς τὰς εὐχαριστίας καὶ ἀΐδιον τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς ἐνορίας πρῶτον μὲν πρὸς τὸν φιλογενῆ καὶ πεπειραμένον ἀρχιτέκτονα κ. Πέτρον Μεϊμαρίδην, ὅστις οὐ μόνον ἀκαταπονήτως, ἀλλὰ καὶ δωρεὰν εἰργάσθη εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ναοῦ ἐξ ἰδίων εἰσενεγκὼν καὶ εὐεργέτης γενόμενος καὶ εἶτα πρός τε φιλευσεβῆ ἐπιτροπὴν καὶ τὴν εὐσεβῆ αὐτόθι ἀδελφότητα τῶν Κυριῶν ἀνενδότως ἐργασαμένην πρὸς συλλογὴν τοῦ ὀβολοῦ τῶν χριστιανῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν ἐνοριτῶν, οἵτινες οὐ μόνον τὸν ὀβολὸν αὐτῶν μετ' ἀγαστῆς προθυμίας καὶ φιλοχρίστων αἰσθημάτων ἀείποτε κατέβαλον, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἐπιπόνων ἐργασιῶν πολλάκις μετέσχον κοινῇ. Ὡσαύτως εὐγνωμονοῦμεν καὶ πρὸς πάντα τὰ τῆς πρωτευούσης καὶ ἀλλαχοῦ σωματεῖα, ἅτινα δεῖγμα τῶν εὐσεβῶν αὐτῶν αἰσθημάτων παρεχόμενα ἔσπευσαν εἰς ὑλικὴν ὑποστήριξιν.

Πᾶσι τοῖς ἀνωτέρω εἰς τὴν εὐόδωσιν τοῦ ἔργου συντελέσασι, μοχθήσασι καὶ καμοῦσιν ἐκφράζω ἐν ὀ-

νόματι τῆς Κοινότητος τὴν ἀΐδιον εὐγνωμοσύνην ἐπικαλούμενος τὴν ἄνωθεν ἀντιμισθίαν αὐτῶν.

Ἐν Πρόποσι Ταταούλων, τῇ 1 νοεμβρίου 1891.

Ἐνορίτης.

ΠΑΤΕΡ ΗΜΩΝ*

ζ' ΤΟ ΕΚΤΟΝ ΑΙΤΗΜΑ.

Ὄπισθεν μὲν ἡμῶν ὑπάρχει τὸ ὀφείλημα, ἔμπροσθεν δὲ ὁ πειρασμός. Πᾶς πειρασμὸς σκοπὸν ἔχει νὰ ἀγάγῃ ἡμᾶς εἰς πταῖσμα. Διὸ προσευχόμενοι λέγωμεν «μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν». Κάλλιον εἶναι ν' ἀπομακρύνῃ τις τὸ δηλητήριον παρὰ νὰ ἐξουδετεροῖ κατόπιν τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ. Κάλλιον νὰ προφυλάττηταί τις ἀπὸ τοῦ μιάσματος, ἢ νὰ καταπολεμῇ μετέπειτα τὴν νόσον.

Σύμπας ὁ βίος ἡμῶν τυγχάνει διαρκὴς πειρασμός, ὅστις ἐστὶ κοινὸς ὅσον ὁ θάνατος. Ὁ πειρασμὸς ἅπτεται καὶ τοῦ ῥακενδύτου καὶ τοῦ πορφύραν καὶ βύσσον περιβεβλημένου, κατασκοπεύει καὶ ὄπισθεν τῆς ἑστίας τοῦ πλουσίου καὶ ὄπισθεν τοῦ ἄκμονος τοῦ χειρώνακτος. Οὔτε ἡ ἀκμὴ τῆς νεότητος, οὔτε ἡ παρακμὴ τῆς ἡλικίας δύνανται ν' ἀποτελέσωσιν ἀσπίδα καὶ προπύργιον κατ' αὐτοῦ. Ὁ πειρασμός ἐστι πιστότερος τῆς σκιᾶς ἡμῶν, διότι κατὰ πᾶσαν ἡμέραν, βῆμα πρὸς βῆμα συνοδεύει ἡμᾶς ὁπουδήποτε καὶ ἂν ἀπερχώμεθα, ἢ ἱστάμεθα· ὁ πειρασμὸς εἰσδύει νύκτωρ εἰς τὰ ὄνειρα ἡμῶν καὶ εἶναι ἀρχαῖος ὡς ἡ ἀνθρωπότης ἀποτελῶν τὸν πρόλογον τῆς παγκοσμίου ἱστορίας, μόλις ἀποθνήσκει μετὰ τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ αὐτὸς ὁ χριστιανισμὸς δὲν ἐξήγαγε τὸν πειρασμὸν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν διέφυγεν αὐτόν, ὁ βίος ὅμως αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἀληθὴς νίκη κατ' αὐτοῦ, ἐνῷ ὁ ἡμέτερος εἶναι συνεχὴς ἧττα ὑπ' αὐτοῦ. Διὸ προσευχόμενοι λέγωμεν «Μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν».

Ἑκάστη ἡμέρα μετὰ παντὸς ὅ,τι φέρει μετὰ τῆς δράσεως, μετὰ τῶν μόχθων, μετὰ τῆς ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας· πᾶσα χαρά, ἥτις συναντᾷ ἡμῖν, ἥ τε μεγάλη καὶ ἡ μικρά, ἥ τε προσδοκωμένη καὶ ἡ ἀπροσδόκητος· πᾶν ᾆσμα, ὅπερ κατὰ τύχην ἀκούομεν, τό τε βαθύτατα συγκινοῦν ἡμᾶς καὶ τὸ μετρίως ἱλαρῦνον, τό τε πόρρωθεν καὶ τὸ αἴφνης ἀκουόμενον· πᾶσα κατάστασις τοῦ βίου ἡμῶν, ἐν ᾗ εὑρισκόμεθα, ἥ τε ὑγίεια καὶ ἀσθένεια, ἥ τε πλάνη καὶ ἐξαγωγὴ ἐκ τῆς ἀπάτης· πᾶν καθῆκον, ὅπερ ἐπιβέβληται ἡμῖν, τό τε εὐχερὲς καὶ τὸ δυσχερές, τό τε περιεκτικὸν πολλῶν καὶ τὸ περιωρισμένον· πᾶσα λέξις, ἣν ἀκούομεν, ἥ τε φαιδρὰ καὶ ἡ σπουδαία, ἥ τε παροξυντικὴ καὶ ἡ κολακευτική· πᾶς ἄνθρωπος, ὅστις συναντᾷ ἡμῖν, ὅ τε γνωστὸς καὶ ὁ ἄγνωστος, ὅ τε ἐπιρροὴν μεγάλην καὶ ὁ ἐπιρροὴν μηδεμίαν κεκτημένος· πᾶσα ἡλικία, ἐν ᾗ εὑρισκόμεθα, ἥ τε παιδικὴ μετὰ τῶν χαριέντων παιγνίων καὶ τοῦ φαιδροῦ χαρακτῆρος αὐτῆς, ἥ τε νεανικὴ μετὰ τοῦ ἀκαθέκτου πυρὸς αὐτῆς, μετὰ τῆς φορᾶς πρὸς τὴν ἐπίγειον ἀπόλαυσιν καὶ ἡ προβεβηκυῖα μετὰ τῆς πολυμόχθου ἐνεργείας αὐτῆς καὶ τῆς συναισθήσεως περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων καὶ τοῦ δικαίου· αἱ ἡμέραι τῶν ἀργυροχρόων τριχῶν μετὰ τοῦ ἔμφρονος ζήλου καὶ μετὰ τῆς ζωηρᾶς ἀναμνήσεως εὐτυχεστέρων ἀρχαίων χρόνων, πάντα ἐν οἷς περιπλανᾶται τὸ ὄμμα, ἀκούει τὸ οὖς, σκέπτεται ἡ διάνοια, αἰσθάνεται ἡ καρδία καὶ πράττει ἡ χείρ, πάντα ταῦτα δύνανται νὰ φέρωσιν ἡμᾶς εἰς πειρασμόν. Ἡ εὐδαιμονία πειράζει τὴν ταπεινοφροσύνην σου, ἡ δὲ κακοδαιμονία τὴν περὶ Θεοῦ πεποίθησίν σου. Ἡ ἀναξία μομφὴ πειράζει τὴν συγχωροῦσαν ἀγάπην σου, ὁ δὲ ἄξιος ἔπαινος τὴν μετριοφροσύνην σου. Οἱ ἐκπληρωθέντες πόθοι φέρουσιν εἰς πειρασμὸν τὴν εὐγνωμοσύνην σου, οἱ δὲ ἀνεκπλήρωτοι τὴν μετὰ πρᾳότητος ἀνοχήν σου. Ὁ πειρασμὸς κρύπτεται ὑπό τε τὴν μορφὴν τοῦ φίλου σου καὶ τὴν τοῦ ἐχθροῦ σου. Καὶ αὐτὴ ἡ προσευχή, ἐν ᾗ λέγεται ὅτι οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ καταβαίνουσι πρὸς ἡμᾶς, δύναται νὰ ἀποβῇ ἑστία πειρασμῶν, καὶ αὐτὸς ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ μετὰ ἱεροῦ ζήλου δεκτοὶ γενόμεθα, ἀποκρύπτει ἡμῖν ποικίλους πειρασμούς· διὸ προσευχόμενοι λέγωμεν «μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν». Ἅπας ὁ βίος ἡμῶν ἐστι διαρκὴς πειρασμός, ἀλλὰ μέγιστος πειρασμὸς τυγχάνει ὁ θάνατος. Λέγουσί τινες ὅτι κατὰ τὴν κλίνην τοῦ θανάτου, αἰσθάνεταί τις πᾶσαν τὴν φρίκην τῆς αἰωνιότητος. Ὁ πειρασμὸς ἑπομένως δὲν ἐμφιλοχωρεῖ ἐν τούτῳ. Ἐνταῦθα ἀποθνήσκει τις καὶ περὶ τὸ φέρετρον αὐτοῦ γονυκλιτοῦσι σύζυγος καὶ τέκνα καὶ ἵστανται περίλυποι οἱ φίλοι, ἀλλὰ ἐγγύτατον πάντων τούτων τυγχάνει τῷ θνήσκοντι ὁ πειρασμός. Ἐνταῦθα ἐκμετρεῖ τὸ ζῆν εἰς μονήρης, οὗ τὸν ἱδρῶτα τοῦ θανάτου οὐδεμία φιλικὴ χεὶρ ἀποσπογγίζει ἀπὸ τοῦ μετώπου· ἀλλ' ὁ πειρασμὸς εἰσδύει καὶ εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ μονήρους, διότι οὗτος θνήσκων ῥίπτει βλέμμα ἐπὶ τοῦ παρελθόντος βίου αὐτοῦ, πλήρους ἐπιγείων ἀγαθῶν ὑπαρξάντων, ἀλλὰ τὰ ἀγαθὰ ταῦτα δὲν παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ νῦν, ὥστε νὰ μὴ δύναται ὁ πειρασμὸς πλέον νὰ πλησιάσῃ αὐτῷ· διὸ προσευχόμενοι λέγωμεν «μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν».

Τὸ περιεχόμενον τῆς προσευχῆς ἡμῶν ταύτης, δὲν εἶναι ὅπως ὁ Θεὸς ἄρῃ ὅλως τὸν πειρασμόν, διότι τοῦτο ἤθελεν εἶναι προσευχὴ τῆς δειλίας. Ἄνευ πειρασμοῦ δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ καὶ δοκιμασία. Μᾶλλον ἂς δεώμεθα ἵνα μὴ ὑποβάλλῃ ἡμᾶς συνεχῶς ὁ Θεὸς εἰς πειρασμούς, καὶ διανοίγῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, ἵνα γινώσκωμεν τίνος ἕνεκα λόγος τις, πρᾶγμά τι, ἄνθρωπός τις προβάλλεται ἡμῖν εἰς πειρασμόν. Ὁ Θεὸς θέλει ἵνα παρέχῃ ἡμῖν ἱερὸν ζῆλον, δι' οὗ νὰ ἀποφεύγωμεν ὅ,τι ὁ ὀφθαλμὸς ἡμῶν διακρίνει ὡς ἐπικίνδυνον,

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 271—272 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

ἐπιθυμεῖ νὰ συγκρατῇ ἡμᾶς ἐν ταπεινόφρονι συναισθήσει τοῦ ἰδίου ἡμῶν ἐγώ, ἵνα μὴ καταπέσῃ ἡ ἰδία ἡμῶν πεποίθησις· ἐπιθυμεῖ νὰ προπαρασκευάζῃ ἡμᾶς διὰ φαιδρᾶς πεποιθήσεως περὶ νίκης ἡμῶν ἵνα μὴ ἀποδειλιῶμεν καὶ ἀπενθαρρυνώμεθα.

Τοῦτό ἐστι τὸ περιεχόμενον τοῦ ἕκτου αἰτήματος, τὸ δὲ οὐσιῶδες μέρος αὐτοῦ εἶναι τὸ ὅτι ἡμεῖς αὐτοὶ δὲν πρέπει νὰ φέρωμεν ἑαυτοὺς εἰς πειρασμόν. Ριψοκίνδυνον ἀποκαλοῦμεν τὸν ἱστάμενον παρὰ τὸ χεῖλος κρημνοῦ προξενοῦντος ἴλιγγον· ἀλλὰ πῶς δέον νὰ χαρακτηρίσωμεν ἐκεῖνον ὅστις μόνος ἑαυτὸν φέρει εἰς πειρασμόν; Καὶ ὅμως συχνάκις πράττομεν τοῦτο· παίζομεν μετὰ τῆς ἁμαρτίας, ἡ φαντασία ἡμῶν ἐργάζεται ἵνα σχεδιαγραφήσῃ τὴν εἰκόνα αὐτῆς. Γινώσκομεν ὅτι ἅμα τῇ διαπράξει αὐτῆς, ἓν μόνον δύναται νὰ σώσῃ ἡμᾶς καὶ ὅμως προτιμῶμεν σχεδὸν πάντοτε, τοῦ ἅμα τὸ *πάντοτε*. Οὕτω μεταβάλλεται εἰς ἱερὰν ὑπόσχεσιν τὸ ἕκτον αἴτημα. Ὅπου δὲ ὑποσχέσεις ἱερὰ καὶ προσευχὴ συνταὐτίζονται ἐκεῖ καὶ ἡ νίκη τυγχάνει βεβαία.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΜΕΛΕΝΙΚΟΥ*

Τῷ πανιερωτάτῳ Μητροπολίτῃ Μελενίκου κυρίῳ Μεθοδίῳ χαίρειν[1].

Ἄλλοις πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἀγαθοὶ καὶ πεπαιδευμένοι καὶ φιλόξενοι ἐπιστεῖλαι θαρσήσας, πῶς οὐκ ἂν καὶ τῇ σῇ ὁσιότητι γράψαιμι; Εἰ γὰρ καὶ ἀλλογενής, οὐ δὲ μέγας ἐγώ, ὅμως εἴπερ τις καὶ ἄλλος τὸ Ἑλληνικὸν φιλῶ. Σὺ δὲ αἰδεσιμώτατε Κύριε Μητροπολῖτα Μελενίκου τῶν φιλοθείᾳ καὶ παιδείᾳ καὶ τρόπων χρηστότητι διαφερόντων τυγχάνεις ὤν, ὅπερ καὶ ἐκ τοῦ ἀγαπητοῦ μοι κατὰ πνεῦμα ἀδελφοῦ κυρίου Γερλαχίου ἐπληροφορήθην, οὐχ' οἷός τε τοίνυν εἰμὶ μὴ οὐχὶ καὶ τῇ σῇ εὐλαβείᾳ ἐπιστέλλειν. Τί δ' ἐπιστέλλειν; φιλόχριστον μετ' αἰδοῦς ἀσπασμόν. Ὑγιαίνοις οὖν καὶ ἀγαλλιῷο ἐν πνεύματι Κυρίου καὶ μακρόβιος εἴης, εὐημερῶν κατὰ τὸ ἐν τῇ ἐπιγείῳ ὑπερορίᾳ ἑνόν, σωτηριωδῶς ἐκ τῶν τοῦ Θεοῦ λογίων τὰ λογικὰ τοῦ Χριστοῦ πρόβατα πρὸς τὴν ζωὴν ποιμαίνοις, πάντοτε ἐπὶ τῇ διὰ Σωτῆρος θείᾳ χάριτι χαίροις, ἀδιαλείπτως τῷ Κυρίῳ προσεύχοιο, ἐν πᾶσιν εὐχαριστοίης, καὶ μετὰ τὰ τῇδε τῆς αἰωνίου καὶ ἀλήκτου λήξεως (ἧς μόνον τὸ τοῦ Χριστοῦ πανарκές κατόρθωμα διὰ μόνης εἰς αὐτὸν ζώσης πίστεως ἡμᾶς ἐπηβόλους ποιεῖ) μετὰ πάντων τῶν ἁγίων ἐπιβαίης.

Ἀπὸ Τυβίγγης τῇ ιε'. Ἀπριλίου (ὅτι καὶ ἄλλοις τιμίοις ἀνδράσιν αὐτόσε ἐπέστελλον) ἐν ἔτει τοῦ ἐκ τῆς Παναγίας καὶ πανασπίλου κόρης τεχθέντος παγκοσμίου λυτρωτοῦ. αφοθ'.

Ὁ τῆς Ὁσιότητός σου Ἕτοιμος

Μαρτῖνος Κρούσιος

Ἐν τῇ τῆς Ἀλαμανικῆς Τυβίγγης Ἀκαδημίᾳ τῶν ἑκατέρας Ρώμης γλωσσῶν καὶ συγγραφέων κατὰ τὸ ἀσθενές μου διδάσκαλος[1].

Ὁ Μητροπολίτης Μελενίκου Μεθόδιος ἀπεβίωσε κατὰ μῆνα Μάρτιον τοῦ 1581 ἐν τῇ πόλει Μελενίκου.[2]

Τὸν περίπυστον τοῦτον καὶ ἐν πολλοῖς διακρινόμενον Ἱεράρχην διεδέξατο ἐν ἔτει 1581 ἐπὶ τῆς δευτέρας Πατριαρχείας Ἱερεμίου τοῦ Β'. ὁ Μελενίκου Ἀναστάσιος ἂν καὶ τοῦτο εἶναι ἐναντίον τοῦ ἐν Κώδηκι Μελενίκου σημειώματος, καθὸ ἐν τῷ Καταλόγῳ τῶν Μητροπολιτῶν Μελενίκου ἀναφέρεται ὅτι ὁ κυρὸς Ἀναστάσιος οὗτος ἀνῆλθε τὸν Θρόνον τῷ 1583 καὶ οὐχὶ τῷ 1581. Ἀλλ' ἡ ἐν Κώδηκι Μελενίκου χρονολογία διὰ νεωτέρας χειρὸς γραφεῖσα ἀποδεικνύεται ἐσφαλμένη οὐ μόνον ἕνεκα τῆς σαφοῦς μαρτυρίας τοῦ Μαρτίνου Κρουσίου περὶ ἧς ἀνωτέρω, προκειμένου περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Μελενίκου Μεθοθίου εἴρηται, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλων σημειωμάτων αὐτοῦ τούτου τοῦ Κώδηκος ἀντιστρατευομένων πρὸς τὴν παραδοχὴν τοῦ ἔτους 1583 ὡς ἀναρρητηρίου τοῦ Ἀταστασίου εἰς τὸν τοῦ Μελενίκου Θρόνον, ἀποδεικνυόντων δὲ τοὐναντίον πασιφανέστατα ὅτι κατὰ τὸ 7090 ἔτος ἀπὸ Κοσμογονίας (1582) ἦν ἤδη ἐν ἐνεργείᾳ Μητροπολίτης Μελενίκου ὁ Ἀναστάσιος[3]. Ὁ Ἱεράρχης οὗτος λίαν φιλοπρόοδος καὶ φίλος τῆς εἰρήνης ἅμα ἀποδειχθεὶς διετέλεσε μέχρι τοῦ ἔτους 1589 ἀρχιερατεύων ἐν Μελενίκῳ ὅτε καὶ ἀπεβίωσεν αὐτόθι· εἰς τοῦτον δ' ὀφείλεται τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως αὐτοῦ ἡ εὔρυνσις καὶ ἀνοικοδόμησις ἐκ βάθρων τοῦ ἀρχαίου Μητροπολιτικοῦ ναοῦ τῆς Μητροπόλεως Μελενίκου, ἡ τακτοποίησις καὶ συστηματοποίησις τοῦ ἀρχαίου Κώδηκος τοῦ Μελενίκου καί τινα ἄλλα.

---

* Συνέχεια ἀπὸ σελίδος 195—196 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

1. Sacratissimo Melenici Metropolitæ Domino Methodio. Ἴδε Τουρκογρ. Μ. Κρουσ. σελ. 302.

---

1. Teuer D. tua. Studiosus Martinus Crusius in Alemanica Tybingensi Academia linguarum et scriptorum utriusq Roma, protennitate mea professor. (Ἴδε Τουρκογρ. Μ. Κρουσίου Βιβλ. Ἱστ. Ζ' σελ. 482—483).

2. Postea 1581 mense Martio ineunto huc scriptum est Melenici antistitem et Malaxum bona cum pace mortuos esse. (Ἴδε Τουρκογρ. Μαρτ. Κρουσ σελ. 105).

3. οὕτως ἔν τινι τοῦ Κώδικος μέρει προκειμένου περὶ ἐπισκευῆς σκήπτρου τινὸς ἀποδιδομένου εἰς τὸν Κράλην τῆς Σερβίας Στέφανον τὸν Δούσαν, ἢ Στέφανον τὸν Οὔρες, ἀναγινώσκονται τὰ ἑξῆς· «Τοῦ αὐτοῦ ἔτους (7090) ἔγεινε τὸ δικανίκιον τῆς Μητροπόλεως, ἤγουν ἐμερεμετίσθη ἀρχιερατεύοντος Ἀναστασίου τοῦ πανιερωτάτου καὶ ἔγεινεν ἔξοδος ἀρχὴ εἰς τὸ ἀσῆμι ἄσπρα τ', εἰς τὸ χρύσωμα ἄσπρα ρμ' καὶ καματία ἄσπρα ρη'».

Διάδοχος τοῦ κυροῦ τούτου Ἀναστασίου ὑπῆρξεν ὁ Ἱερομόναχος Σωφρόνιος, ὅστις ἐκλεγεὶς Μητροπολίτης Μελενίκου ἐπὶ τῆς Πατριαρχείας τοῦ αὐτοῦ Ἱερεμίου τοῦ Β'. τοῦ καὶ Τρανοῦ ἐπιλεγομένου, διέμεινεν ὡς τοιοῦτος μέχρι τοῦ ἔτους 1593, ὅτε καὶ ἀπεβίωσεν ἐν τῇ ἕδρᾳ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ εἰς Μελένικον.

Ἀντικαταστάτης τοῦ Μελενίκου τούτου Σωφρονίου τῷ αὐτῷ ἔτει προεβλήθη ὁ κύριος Γαβριὴλ ἐπὶ τῆς αὐτῆς Ἱερεμίου τοῦ Β' πατριαρχείας, ὅστις καὶ διέμεινεν ἀρχιερατεύων αὐτόθι μέχρι τοῦ ἔτους 1598 καὶ μετὰ τοῦτον παραιτηθέντα καὶ μεταβάντα εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ τὴν Λῆμνον ἐχειροτονήθη μητροπολίτης Μελενίκου ὁ ἱερομόναχος καὶ διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ Σωφρόνιος τὸ τρίτον ἤδη πατριαρχεύοντος Ἱερεμίου τοῦ Β', καὶ διῴκησε τὴν ἐπαρχίαν Μελενίκου τέτταρα ὅλα ἔτη, μεθ' ἃ καὶ παρητήθη τοῦ θρόνου ἐφησυχάσας ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ Παγγαίου ὄρους ἐγνωσμένῃ παλαιφάτῳ Ἱερᾷ Μονῇ τῆς Εἰκοσιφοινίσσης, ἐν ᾗ καὶ πρὸ τῆς ἀρχιερατείας αὐτοῦ εἶχε φαίνεται τὴν ἑαυτοῦ μετάνοιαν· ὁ εἰρημένος Μελενίκου Σωφρόνιος φαίνεται ὅτι ἐπέζησεν ἱκανὰ μετὰ τὴν παραίτησιν αὐτοῦ ἔτη, καθόσον κατὰ τὸ 1627 φαίνεται, καλλιγράφος ἄλλως τε ὢν ἐκ τῶν δοκίμων, ἀντιγράψας ἐν τῇ εἰρημένῃ Μονῇ τῆς Εἰκοσιφοινίσσης τὸν βίον Ἀδρέου τοῦ ἐπιλεγομένου διὰ Χριστὸν Σαλοῦ, προσθεὶς ἐν τέλει τοῦ ἀντιγραφέντος τούτου βίου κατεστρωμένου ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς αὐτῆς Μονῆς ὑπ' ἀριθμὸν 279 τὰ ἀκόλουθα· «ὁ παρὼν βίος Ἀνδρέου τοῦ ὁσίου, τοῦ διὰ Χριστὸν σαλοῦ γεγενημένου, οὗτος ἐγράφη παρ' ἐμοῦ Σωφρονίου, τοῦ ταπεινοῦ τε καὶ πρώην Μελενίκου χρηματίσαντος ἁμαρτωλοῦ τοῦ πάνυ· ὅτε καὶ λοιπὸν διάδοχος τοῦ θρόνου γέγονεν εὐθὺς κὺρ Γαλακτίων, ὅστις ἐχρημάτισεν ἐν τῷ Μοναστηρίῳ ἡγούμενός τε καὶ καλὸς ἐπιστήμων· αὐτὸς καὶ πάλιν βουληθεὶς ἀντιγράψαι τὸν δε τὸν βίον ἐπιμελῶς ἐν πᾶσιν· οὗ καὶ τῷ λόγῳ πειθόμενος ἐγώ τε ὁ ἐλεεινὸς ἔγραψα τὸ τοιοῦτον ὅση δύναμις καὶ σύγγνωτέ μοι πάντες· δέομαι δ' αὖθις καὶ πάλιν ὡς ἀγνώμων τὴν Ὑπεραγίαν μου Θεοτόκον, τὴν προστασίαν τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους, τὴν ἀχειροποίητον ἱστορηθεῖσαν καὶ δεικνύουσαν τεράστειον τοιοῦτον· ταύτην δέομαι ὡς τοῦ Θεοῦ μητέρα τοῦ μεσιτεῦσαι ὑπὲρ ἐμοῦ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ καὶ μέλλει ὁ κριτὴς κρῖναι πάντας· ἐγράφη ὅμως ἐν ἑπτὰ χιλιάσι πρὸς τοῖς ἑκατὸν καὶ τριάκοντα καὶ πέντε»· ὁ κυρὸς οὗτος Μελενίκου Σωφρόνιος φαίνεται ὅτι οὐ μόνον ἦν εὐσεβέστατος περὶ τὰ θεῖα καὶ εὐλαβὴς ἀρχιερεύς, ἀλλὰ καὶ ταπεινότατος τὸν χαρακτῆρα καὶ ἱκανῶς εὐπαίδευτος[1].

Τὸν Μελενίκου Σωφρόνιον διεδέξατο ἐπὶ Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως, τὸ Β' ἤδη πατριαρχεύσαντος ὁ ἀπὸ ἱερομονάχου Μελενίκου προχειρισθεὶς Γαλακτίων· οὗτος πρὸ τῆς ἀρχιερατείας αὐτοῦ φαίνεται ὅτι διετέλει ἡγούμενος τῆς ἱερᾶς Μονῆς Εἰκοσιφοινίσσης καὶ περὶ τούτου ποιεῖται μνείαν καὶ ὁ προκάτοχος αὐτοῦ ἐν τῇ ἐν τέλει τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἀντιγραφέντος βίου Ἀνδρέου τοῦ Σαλοῦ τῷ 1627 ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη σημειώσει αὐτοῦ· ἀλλὰ μεθ' ὅλην τὴν ἀβροφροσύνην τοῦ προκατόχου αὐτοῦ, ἀποκαλοῦντος αὐτὸν καλὸν ἐπιστήμονα, φαίνεται ὅτι εἶχε μὲν πεῖραν ἱκανὴν καὶ εὐσέβειαν μεγίστην, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν προσήκουσαν παίδευσιν· ὅπερ ἐξάγεται ἔκ τινος σημειώσεως αὐτοῦ ἔν τινι τεύχει ὑπ' ἀριθμὸν 154 σωζομένῳ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἱερᾶς Μονῆς Κοσινίτζης, γραφείσης ἐν ἔτει 1620 καὶ ἐν ᾗ διηγεῖται ὅτι τῷ αὐτῷ ἔτει κατὰ μῆνα Ἰούλιον ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔβρεξε καὶ ἐπνίγησαν ἐκ τῆς βίας τοῦ ὕδατος ὀκτακόσιοι ἄνθρωποι καὶ κατεστράφησαν πολλαὶ οἰκίαι καὶ καταστήματα· ἐν αὐτῇ τῇ σημειώσει ὑπογράφεται Γαλακτίων Ἱερομόναχος καὶ πάντων ἁμαρτωλὸς ὁ γράψας ταῦτα[2].

(ἕπεται συνέχεια)

1. Ἴδε ἔκθεσιν Παλαιογραφικῶν ἐρευνῶν Α. Π. Κεραμέως ἐν ἀποσπ. ἀρχ. Παραρτ. ΙΖ', τόμ. Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου σελ. 38.

2. Αὐτόθι σελ. 80 ἴδε ἀπόσπ. ἀρχ. Παραρτ. ΙΖ', τόμος Ἑλλην. Φιλολογικοῦ Συλλόγου· σελ. 30.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ

Μολονότι καὶ διὰ προγενεστέρων κοινοποιήσεων τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀνήγγειλεν, ὅτι πάντες οἱ ἔχοντες ν' ἀπευθύνωσιν εἰς αὐτὸ αἴτησίν τινα περὶ οἱασδήποτε ὑποθέσεως ὀφείλουσιν, εἴτε αὐτοπροσώπως, εἴτε διὰ τῶν ἀνταποκριτῶν αὐτῶν, εἴτε διὰ τῶν ἐνταῦθα ἀντιπροσώπων τῶν ἁγίων ἀρχιερέων, νὰ καταβάλωσι τὰ νενομισμένα δικαιώματα τοῦ Πρωτοκόλλου, ἐν τούτοις ἐν τῷ Γραφείῳ τούτῳ ἀπό τινος ὑπάρχουσι πολλὰ ἔγγραφα χωρὶς οὐδεμία νὰ γένηται ἐπ' αὐτῶν ἐνέργεια, μηδενὸς παρουσιασθέντος, ἵνα καταβάλῃ τὰ κεκανονισμένα δικαιώματα. Πρὸς ἀποφυγὴν τούτου ἐν τῷ μέλλοντι, γνωστοποιεῖται καὶ αὖθις εἰς πάντας τοὺς εἴτε ἀπευθύνοντας εἰς τὰ Πατριαρχεῖα αἴτησίν τινα, χωρὶς νὰ ἀποτίσωσι τὰ τοῦ Πρωτοκόλλου τέλη, εἴτε ἔχοντας σκοπὸν ν' ἀπευθύνωσι περὶ οἱασδήποτε ὑποθέσεως αἴτησιν, ὅτι κατὰ τὸν διέποντα τὴν ἐργασίαν τῶν Πατριαρχείων Κανονισμόν, οὐδὲν ἐνεργηθήσεται ἐπὶ τῆς αἰτήσεως αὐτῶν ἄνευ τῆς προηγουμένης ἀποτίσεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ Πρωτοκόλλου.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 14 ἰουνίου 1891.

Ὁ πρωτοκολλητὴς Ι. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ·

Ἡ ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπὴ ἀγγέλλει ὅτι τὴν προσεχῆ δευτέραν, 18 νοεμβρίου, ἀπὸ

τῆς 4 ὥρας τῆς πρωΐας τουρκιστὶ ἐξακολουθήσει ἡ ἐπὶ δημοπρασίας ἐκποίησις τῶν ἀρχιερατικῶν ἀμφίων, σκευῶν καὶ λοιπῶν πραγμάτων τῆς περιουσίας τοῦ ἀοιδίμου μητροπολίτου Μελενίκου κυροῦ Προκοπίου, δηλοῦσα σύναμα τοῖς πιστωταῖς καὶ κληρονόμοις αὐτοῦ, ὅτι οἱ μὲν πρῶτοι ὀφείλουσιν ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ σήμερον ἵνα ὑποβάλωσιν ἁρμοδίως τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν, οἱ δὲ δεύτεροι ἐντὸς ἓξ μηνῶν, ὅτε γενήσεται ἡ ὁριστικὴ ἐκκαθάρισις τῆς περιουσίας.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, 8 νοεμβρίου 1891.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς

Σ. Παπαδάκης.

Χάριν τῶν βουλομένων συνεχίσαι τὰς μουσικὰς αὐτῶν σπουδὰς μουσικῶν Κυρίων, καὶ πρὸ πάντων τῶν κυρίων δημοδιδασκάλων, οἷς ἀπαραίτητος καθίσταται ὁσημέραι ἡ γνῶσις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς, πρὸς ἐξάσκησιν τοῦ διδασκαλικοῦ ἐπαγγέλματος ἐν ταῖς πλείσταις κοινότησι, κυρίως δὲ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἔνθα σὺν τῇ διδασκαλίᾳ ἀπαιτεῖται ὅπως χοροστατῶσι καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς Ναοῖς ὡς Ἱεροψάλται, ἀναλαμβάνω ἀπὸ τῆς 1ης προσεχοῦς μηνὸς Δεκεμβρίου τὴν διδασκαλίαν μουσικῶν μαθημάτων ἐν τῇ ἐν Φαναρίῳ (Ταχτᾶ-Μιναρὲ) ὑπ' ἀριθμὸν 176 οἰκίᾳ μου, πλὴν τῶν ἑορτῶν.

Ἐν Φαναρίῳ τῇ 22ᾳ Νοεμβρίου 1891

Ὁ Λαμπαδάριος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΛΟΓΩΝ **ἐκφωνηθέντων ὑπὸ τῶν διαπρεπεστέρων ἱεραρχῶν καὶ ἱεροκηρύκων τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας,**

ὑπὸ Β. Δ. ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΟΣ

Ἡ ἐξ 64 τυπογραφικῶν φύλλων εἰς 4 τόμους ἀπαρτιζομένη αὕτη «Συλλογὴ» πωλεῖται ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ «Ἀνατολικοῦ Ἀστέρος», ἐν Φαναρίῳ, Μεγάλη ὁδὸς, ἀριθμὸς 15 ὡς καὶ παρ' ἅπασι τοῖς βιβλιοπωλείοις, ἀντὶ γροσίων 40.

Πληροφορῶ τὸν σεβαστὸν κλῆρον ὅτι ἐν τῷ ἀρτίως συστηθέντι ἐν Φαναρίῳ ὑπ' ἀριθ. 45 καταστήματί μου εὑρίσκονται ἐνδύματα ἀπὸ διάφορα ὑφάσματα, δηλ. ράσα, ἀντερία, κοντόρρασα, πανταλόνια κληρικὰ, ἐπανωκαλύμμαυχα, ὡς καὶ ἄμφια ἀρχιερέων καὶ ἱερέων. Πρὸς τούτοις δέχομαι καὶ παραγγελίας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Πάντα τὰ ἀνωτέρω κατασκευάζονται ἐν τῷ καταστήματί μου κομψῶς, στερεῶς καὶ μετὰ τῆς δυνατῆς ταχύτητος καὶ εὐθηνίας.

(3) ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ.

ΒΙΒΛΙΑ ΠΩΛΟΥΜΕΝΑ

ΕΝ ΤΩ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΩ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΩ

ΣΥΝΟΨΙΣ τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν πρὸς ψυχωφελῆ χρῆσιν τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν, ἐκδοθεῖσα ἐγκρίσει τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ὑπὸ τῆς τὸ Πατριαρχικὸν Τυπογραφεῖον διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. **Πωλεῖται ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Τυπογραφείῳ, τιμᾶται δὲ ὡς ἑξῆς·**

Δεδεμένη μετὰ ἁπλοῦ πανίου μαύρου	γρ.	7
,, ,, χρυσώματος ἔξωθεν	,,	10
,, ,, φύλλων κεχρυσωμένων	,,	15
,, ,, δέρματος κεχρυσωμέν.	,,	25

ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις προστιθεμένου ἑνὸς γροσίου διὰ ταχυδρομικὰ τέλη.

ΤΥΠΙΚΟΝ κατὰ τὴν τάξιν τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας· δὶς ἐκδοθὲν ὑπὸ Κωνσταντίνου πρωτοψάλτου, διασκευασθὲν δὲ καὶ πολλαῖς προσθήκαις καὶ ἐπιδιορθώσεσι συμπληρωθὲν ὑπὸ τοῦ νῦν πρωτοψάλτου ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΙΟΛΑΚΗ ἐργασθέντος μετὰ δύο ἀλλεπαλλήλων ἐπιτροπῶν ἐπὶ τούτῳ πατριαρχικῇ κελεύσει ὁρισθεισῶν· ἐκδίδοται ἀδείᾳ καὶ ἐγκρίσει τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἱερᾶς Συνόδου. Ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου. 1888. Τιμᾶται δεδεμένον γροσίων 40.

ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΟΝ, περιέχον τὰς θείας καὶ ἱερὰς λειτουργίας Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου καὶ Γρηγορίου τοῦ Διαλόγου, ἤτοι τῶν προηγιασμένων· ἔτι δὲ καὶ τὰς τάξεις πασῶν τῶν χειροτονιῶν, τὴν ἀκολουθίαν τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ, καὶ μέρος τῆς ἱερᾶς μεταλήψεως, καὶ ἄλλας ἀναγκαίας τοῖς ἀρχιερεῦσιν εὐχάς, ἐκδοθὲν ἤδη εἰς χρῆσιν τῶν ἀρχιερέων ἐπιμελείᾳ συντόνῳ τῶν πανιερωτάτων ἐφόρων τῆς Πατριαρχικῆς Τυπογραφίας. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ΑΩΚ'. 1820. Ἀδείᾳ καὶ κελεύσματι τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

Ἀντίτυπά τινα τοῦ ἀνωτέρου Ἀρχιερατικοῦ (Φυλλάδας), ἐκτετυπωμένα λίαν φιλοκάλως καὶ ἐπὶ καλοῦ χάρτου ἐν ἔτει 1820, πωλοῦνται ἐν τῷ Πατριαρχ. Τυπογραφείῳ ἀντὶ γροσίων 40 ἕκαστον, ἄδετα. Οἱ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἐπιθυμοῦντες νὰ λάβωσι τοῦτο πολυτελῶς δεδεμένον ἀπευθυνθήτωσαν τῇ Ἐπιτροπῇ τοῦ Πατριαρχ. Τυπογραφείου.

ΗΘΙΚΗ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ, ἤτοι ἀποσπάσματα ἐκ τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐμμέτρως παραφρασθέντα εἰς ἁπλῆν διάλεκτον ὑπὸ Ἀρχιμανδρ. ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΑΦΘΟΝΙΔΟΥ ΣΙΝΑΙΤΟΥ· ἀδείᾳ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπ' ἀριθμ. 432 καὶ χρονολογίαν 5 Ζηλχητζὲ 1305. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1888, ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου. Τιμᾶται γρ. 10.

ΟΙ ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν πραγμάτων τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμεν. Θρόνον ὀρθοδόξων χριστιανῶν, ἀνατυπωθέντες ἐπιμελείᾳ τῆς τὸ Πατριαρχικὸν Τυπογραφεῖον διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς, πωλοῦνται ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ Τυπογραφείου καὶ ἐν τοῖς κυριωτέροις βιβλιοπωλείοις ἀντὶ γροσίων 5.

ΑΦΕΛΗΣ ΑΠΟΨΙΣ τῶν ἀξιώσεων τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας ὡς ἀντικειμένων ταῖς λοιπαῖς χριστιανικαῖς ἐκκλησίαις· ὑπὸ J. J. OVERBECK, μετάφρασις ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ (ὑπὸ τοῦ πανοσιολογ. πρεσβυτέρου κ. ΙΩΑΚΕΙΜ Δ. ΦΟΡΟΠΟΥΛΟΥ). Ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου. 1883. Τιμᾶται γροσίων 10.

ΜΗΝΑ Δ. ΧΑΜΟΥΔΟΠΟΥΛΟΥ **ΟΙ ΕΝ ΤΗ ΑΝΑΤΟΛΗ ΜΙΣΣΙΟΝΑΡΙΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΥ·** δημοσιευθέντες τὸ πρῶτον ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείᾳ», ἤδη δὲ ἐπιθεωρηθέντες ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐκδίδονται αὖθις συνοδικῇ γνώμῃ. Ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου. 1882. Τιμᾶται γροσίων 3.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.